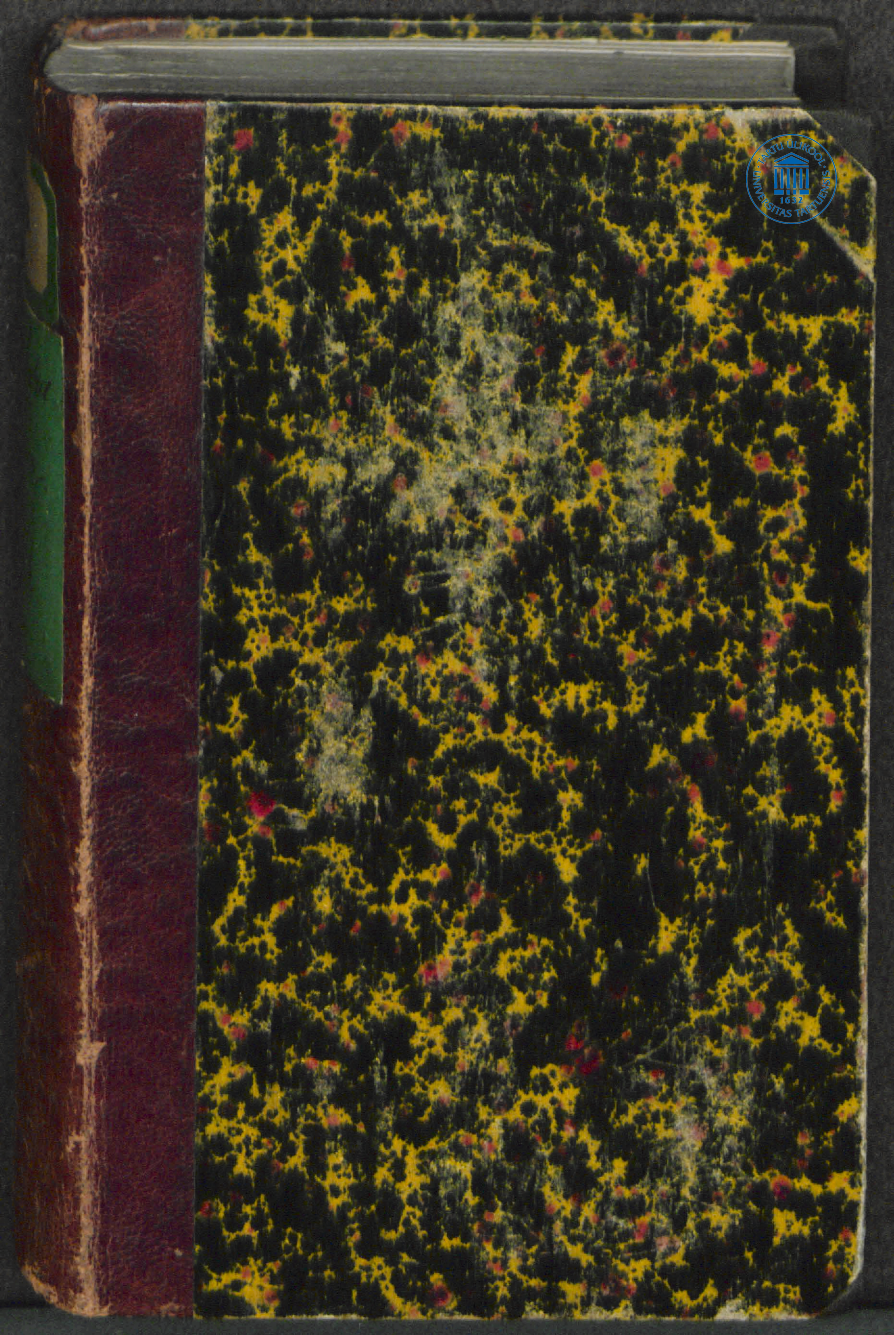

Jurisprud.

R
2641

R IV C. 53.

IV C. 63.

Petrus de Ancharano

Repetitiones

de constitutionibus, de foro competenti, de dolo et contumacia

u. anderen Verfasser Kanonische

Schriften

Paris, 1507.

Acc. 54,690

4-IV A
13548
i53152025

¶ Tabula vniuersalis alphabetica precipuas materias hoc in opusculo reconditas in aptum educēs. Ad quas facili tramite ductus erit: quisquis signatos numeros conspexerit.

Abbas an dēat excōicare seipsuz ad mādatū legati. ꝛc. Fol. 37. colūna. iij.
Abbas solus potest de iure suos monachos ad claustrū reuocare de suis beneficijs manualibus. Folio. 39. col. i.
Abbas luci⁹ quosdā monachos redarguit iactitantes se continue orare. Folio. 266. co. iij.
Abbatis et conuentus statutuz ꝑ episcopū non autorizatū an liget successorē. Folio. 39. col. ij.
Absentes an sint vocandi in fctis vniuersitatis. Folio. 23. col. i.
Absoluere seipsum nemo potest. Folio. 38. col. iiij.
Absoluere simplici ꝟbo licet possit summus pōtifex: nō tamē videtur in dubio vti potestate summa Folio. 92. col. i.
Abstinere an liceat a quolz i pctō cōstituto. Folio. 217. col. iiij.
Accessoriū sequit̄ suū principale ꝛ eius naturam. Folio. 43. col. i.
Accessoria sunt triplicis generis. Folio. 132. col. ij
Accoliti an teneant̄ dicere septez psalmos. Folio. 270. col. ij.
Accusatio/inquisitio/et denūciatio sunt tres modi procedendi ad correctionē delictoꝝ. Fo. 86. co. i.
Acta aduersus fiscū a quoq̄ non eduntur. Folio. 170. col. i.
Acta sunt per notariū oīb⁹ quoꝝ interest exhibēda. Fol. 169. co. iij.
Actio ad exhibendū ꝑparatoria ē ad rei vēdicationē. Fol. 82. col. ij.
Actio in factū in nō dn̄o subrogatur in locum rei vendicationis in domino. Folio. 171. col. iiij.
Actio de dolo dat̄: cū agit̄ de iteresse ꝑtis ne alt̄ i dāno sit. 97. co. ij.
Actio datur contra principem. Folio. 150. col. iiij.
Actio hypothecaria an ꝯpetat hereditate nō adita pro legatis que debentur. Folio. 252. co. iij.
Actione reali cōuenīēdus/nō dicitur ꝓprie obligat⁹. Fo. 203. col. iij.
Actiones omnes hodie sunt temporales. Folio. 200. col. iij.
Actionum exercitium non potest esse nisi i iudicio. Folio. 7. col. iiij.
Actiones sunt de iure ciuili. Folio. 201. col. iij.
Actor in duplicibus iudicijs is iudicatur: qui prius ad iudicium ꝓuocauit. folio. 162. col. iiij.
Actor potest petere a reo sibi edi ad coadiuuandam intentionē iā fundatam. Folio. 163. col. i. in fine
Actor qui habet presumptionem pro se releuatur ab onere probādi. Folio. 139. col. i.
Actor an teneat̄ reo edere ad exceptionem eius fundandam. Folio. 164. col. i.
Actoris intētio si est dubia: et rei rn̄sio similit̄: qd iuris. Fo. 181. co. i.
Actori reus edere cogitur ad intētionē eius fundandā in cā dotis vel alimētoꝝ. Fo. 155. col. iij.
Actus participās de natura duorū incōpatibiliū sapit semꝑ naturam potentioris. Fo. 114. col. iiij.
Actus annullatio an dicatur pena. Folio. 17. col. iiij.
Actus solennitas attenditur secūdū consuetudinē loci in quo act⁹ geritur Folio. 40. col. i.
Actus quidā sunt qui nō possunt

expediri per instrumentū a corpore separatum. folio.77.col.i.
Adherētes et sequaces qui dicantur. folio.72.col.ij.
Aduersarius meus dr̄ qui se michi in lite opponit. folio.90.col.i.
Aduersarius olim an possit lite finita nūc recusari. fol.90.col.ij.
Aduersarij petitiones fundare cōtra se quis tenetur in causa libertatis. folio.155.col.iij.
Adulteriū et filiatio ꝑ an ꝑ̄ ꝑsumptiue. folio.149.col.i.
Aduocatum gratis habens an possit petere quod in eo expendisset: si gratꝫ nō habuisset. 131.co.ij
Alis verbum / similitudinem importat. folio.141.col.iij.
Allegare generaliter sufficit. folio. 214.col.i.
Allegatio generalis an sit indistincte sufficiens. folio.215.col.iij.
Andreas siculus solet plerunq; maximum pontificem / imperatorem et iurisconsultum reprehendere. folio.135.col.ij.
Anima preferenda est omnib⁹ rebus humanis. folio.3.co.iij.
Animus delinquendi inspicitur vt forma. folio.118.col.ij.
Appellatio per ius scriptum prohibetur in multis casibus. folio. 30.col.iij.
Appellationis causa succumbēs an sit in expensis condēnandus. folio. 130.col.iij.
Appellationem propter paupertatem non prosequēti / fatalia nō currunt. folio.167.co.iiij.
Arbitrium si enormiter ledat an possit dici iniquum ab eo qui promisit cum iuramento non petere reductionem ad arbitrium boni viri. folio.59.col.iiij.in fi.
Arbitrium datum super excarcerandos existentes in carcere an porrigatur ad carceratos tempore concessi arbitrij / condemnatos tamen post. fol.50.col.iij.
Arbitria ad instar iudiciorū sunt retracta. folio.82.co.iij.
Archiepiscop⁹ an possit ligari statuto episcopi. folio.37.col.i.
Archiepiscopus vl̄ episcopus an possit dispensare ne quis ad horas obligatus teneatur illas dicere. folio.255.co.iij.
Argentarius et similes quo iure coguntur edere. fo.172.co.ij.
Argentarij coguntur edere. folio. 158.col.iij.
Argentariorum officium est publicum. folio.160.col.iij.
Argentū balneare quid comprehendit. fo.86.col.ij.
Argumentum a contrario est i iure fortissimum. folio.112.co.iij.
Argumentum a contrario an habeat locū in statutis. fo.75.col.iij
Argumentum a contrario est intellectus subauditus et tacitus. folio. 79.col.iij.
Argumentum ab allusione vocabuli quandoq; est validum. folio. 126.col.i.
Argumentum valet de lege vl̄ statuto ad contractū. fol.150.co.ij.
Asinus auribus intumescit: cum per comparem se apprehendi cōspicit. folio.115.col.iij.
A tempore dominice natiuitatis citra / titius vendidit r tradidit rē suam gaio. rc. fol.49.col.ij.
Audientia que denegatur propter contumaciam: non in perpetuum sed ad tempus dr denegari. folio.177.col.ij.
Auditor cui causa committit: illā diffinire non potest. fo.180.co.iij.
Auus an comprehendatur appellatione patris. fol.70.col.ij.
Auus an includat auiam. fo.70. colūna. ij.

Balista vel lancea percussit quis alium in alio territorio: vbi dicitur deliquisse folio. 117.col.iij.
Bannitus an possit esse executor testamenti. folio.249.col.i.
Bannitus potest impune occidi vel offendi stante statuto. fol.26. colūna. ij.
Bannitus vel condemnatus ad mortem ex forma statuti an extēdatur tacite ad bona. folio.74. colūna. iij.
Bannitus bannitum offendit an possit cōtra excipientem de bāno / replicari de banno. folio.58.col.i.
Bannitus si non debeat audiri agendo vel defendendo per statutum / an valeat tale statutum. folio. 27.co.iij.
Bannitum primo / postea nō bānitus quis occidit an dicatur duo homicidia cōmisisse: fol.59.col.i.
Baptismus potest recipi ab heretico. folio.218.col.iij.
Bartholus forte non vidit summam hostiensis. fol.204.col.ij.
Bastardi an dicantur de domo. folio. 68.col.iij.
Bello res occupate an possint licite retineri. fo.27.col.i.
Bñficiales cause celerius ch̄s alie sunt expediende. fo.126.col.iij.
Beneficiatus in diuersis ecclesijs vel dyocesibus cuius ecclesie officium debeat dicere. folio. 260.col.iij.
Beneficiatus in scholis stans vel peregrinans de licentia episcopi an excusetur ab horis dicendis. folio. 267.col.ij.
Beneficiatus si nescit horas legere / quid iuris. fo.266.co.iij.
Beneficiatus absens a beneficio ex causa rationabili an excusetur ab horis dicendis. fo.256.col.i.
Beneficiatus existens extra dyocesim vel beneficium suum nō dicens horas secundum ritum sui beneficij an veniat excusandus. folio. 265.co.iij.
Beneficiatus non veniens ad ecclesiam nisi ꝓpter distributiones an sit symoniacus. fo.259.col.ij.
Beneficiati an possint ad officium dum compelli. folio.259.col.ij.
Beneficiati diebus solennibus a suis beneficijs abesse non debent. folio. 259.col.ij.
Beneficium si conferatur vni aliud habenti: an tacite videatur dispensatus vt tantum semel horas dicere teneatur. fo.260.col.i.
Beneficium tenue an excusset ab horis dicendis. fol.256.col.i.
Beneficium datur ꝓpter officium. fol.256.col.ij.
Beneficium consequi volens debet in tribus esse sufficiens. folio. 264.co.iiij.
Beneficij titulum habēs non potest ingredi propria auctoritate. folio. 191.col.iij.
Beneficij vel officij priuationem inducūt multe cause. fo.109.co.i.
Beneficij titulo priuatus est ipso iure: condemnatus de graui crimine. folio.110.col.iij.
Beneficia plura habens an teneatur plures horas dicere. folio. 259.col.iij.
Beneficiorum collatio fieri potest extra dyocesim conferentis. folio. iii.col.iij.
Bonum publicum est preferendum priuato. fo.38.col.i.

Bona eccle habēt multa priuile-
gia que nō hnt bona clericorum.
Folio. 212.col.ij.
Bona eccleſie an poſſint dari i em
phiteoſim que tranſeat ad extra-
neos heredes. Folio.212.col.ij.
Bona extra domicilū ſita vendi
poſſunt ex decreto iudicis domi-
cilij. Folio.111.col.iiij.
Bona proptia ingredientis mona-
ſterium an ſemper monaſterio de
beantur. Folio.185.col.iij.
Bona que ſubiacent reſtitutioni
an tranſeant in monaſterium per
ingreſſu grauati. Fo.182.col.ij.
Bona eius qui pronunciatus eſt
heres ſi per cōſtitutionem diuidū
tur in tres ptes.ꝛc. Fol.47.col.i.
Bonorū diuerſitas diuerſos ad-
mittit occupatores.Fo.122.col.iiij
Bonorum poſſeſſio in genere an
detur. folio.135.col.iiij.
Bona fides conſiſtit in animo. et
ideo videtur ꝙ ſtandum ſit aſſer-
tioni eius de cuius animo et cōſci
entia queritur. Fo.197.col.ij.
Bona fides in principio nō ſuffi-
cit:ſi ſupueniat mala.fo.192.co.iij
Bona fides an ſufficiat ad preſcri
ptionem.an vero requiratur titu
lus. Folio.196.col.i.
Bonā fidez quis dicatur habere.
Folio 193.col.iiij.
Bonā fidē hre:vel bone fidei poſ-
ſeſſor eē dr dicat. Fo.197.col.ij.
Breuiarij defectus an excuſet ab
horis dicendis. Fo.262.co.iij.

CAnones omēs an ſint
ſeruandi. Fo.4.col.iiij
Canones ꝛ leges an re
cipiant interpretatiōez
reſtrictiuam. Fo.14.col.i.
Canones et leges omnes ligant
Folio. 2.col.iij.
Canonū cauſa fuit eadem que et
legum. Folio.2.col.ij.
Canonicus in choro exīs an poſ
ſit ad partem horas dicere aliis
cantantibus. Folio.264.col.ij.
Cantores laſciui reprehendun-
tur. Folio.271.col.iiij.
Capitulū cathedralis eccleſie an
poſſit ſtatutz facere/ vacante ſe-
de. Folio.21.col.ij.in fine.
Capituli cōſiliū vel conſenſus an
requiratur in ſtatuendo per epi-
ſcopum. Folio.21.col.i.
Capitula et collegia eccleſiaꝝ an
poſſint ſtatuta facere.Fo.21.co.ij.
Caſtrū quoddā erat in quaſi poſ
ſeſſione eligendi poteſtatem tem-
pore imemoriali.ꝛc.Fo.20.col.iiij
Caſus dubij qualiter ſunt decidē
di. Folio.8.col.iiij.
Caſibus in arduis neceſſe fuit p
vnum reipublice prouideri.
Folio. 4.col.iij.
Cauſa remota remouetur cauſa-
tum. Folio.49.col.ij.
Cauſa in iudicijs eccleſiaſticis dz
tractari ſm canones.Fo.2.col.iij.
Cauſa eſt dum proponit qualiter
intelligitur. Folio.84.col.i.
Cauſa eſt decidenda in cōtracti-
bus ſcōm conſuetudines et ſtatu
ta loci vbi ꝓtrahit. Fo.114.col.iiij
Cauſa dicitur poſt litem conteſta
tam. Folio.83.col.iiij.
Cauſe ſuper matrimonijs et na-
talibus an ſint preciſe fori eccle-
ſiaſtici. Folio.12.col.iiij.
Cenſura non fertur niſi pro mor-
tali. Folio.261.col.iiij.
Chorus intrare quibus liceat: dū
diuina celebrant. Fo.256.col.iij.
Chriſtus petrum prohibuit vti
gladio. Folio.4.col.ij.
Chriſt⁹ tributū ſoluit.Fo.4.co.ij.
Citatio an ſit neceſſaria: ſi contu
macia eſt notoria. Fo.106.col.iiij.
Citatio eſt in cōdēnatione expen
ſarū neceſſaria. Fo.108.col.i.
Citatio debet fieri ad inſtantiam
partis. Folio.90.col.iiij.
Citatio an requiratur in notoꝛijs
Folio. 231.col.iiij.
Citatio verbalis extra territoꝛiuz
eſt a iure cōceſſa. Fo.114.co.iij.
Citatione omiſſa an ꝓceſſus ſup
notorio ſit nullus. Fo.232.col.i.
Citatus ſemel an poſſit dici con-
tumax. Folio.128.col.iij.
Citat⁹ ſi nō venit: nec aduerſari⁹
q̄ citari fecit/q̄d iur⁹. Fo.128.co.iiij
Citatus qui non venit an teneat
ad expenſas ſi iudex die ſtatuta
fuit impeditus. Folio.129.col.i.
Citatus non comparens an con-
dēnetur in expēſis:ſi eſt talis cau
ſa in qua procedi poteſt parte ab-
ſente. Folio.129.col.ij.
Ciuis originari⁹ an ſit dicendus
qui eſt i ciuē recept⁹. Fo.65.co.iij.
Ciuis effect⁹ē aliis ꝓ ſtatutū,an-
dicat vere ciuis. Fo.65.co.iiij.i fi.
Ciuium appellatione continētur
comitatenſes. Fol.66.col.i.
Ciuiū pte expulſa an poſſit ps re
manēs facē ſtatuta.Fo.19.co.iiij.
Ciuitas p̄ arteria diuiſa an poſſit
ſtatuta facere. Fo.19.col.iij.i fine.
Ciuitas caſtrum villa prouincia
quid importēt. Folio.66.col.iij.
Ciuitas ponit duplr.Fo.66.co.i.
Ciuitati relinq̄tur qō ob honoꝛez
ciuitatis legatur. Fo.113.col.i.
Clauſula non obſtaſi.ꝛc. appoſi-
ta in noua cōſtitutione an faciat
ne iſta poſterioꝛ limitetur ꝓ prio-
rem. Folio.16.col.i.
Clericus ſcōm quē ritum/ꝛ quot
pſalmos pro qualibet hora dice-
re debet. Fo.265.col.iij.
Clericus ad officiū acceſſur⁹ q̄liē
ſe debet ꝓparare. Fo.265.co.iiij.
Cleric⁹ in officio ſi nō ītelligit es
q̄ legit: an peccet. Fo.262.col.i.
Cleric⁹ an,ꝓpter impitiā vel igno
rātiā ſit deponēd⁹. Fo.262.co.ij.
Clericus contrahendo in dyoceſi
alterius epi iuriſditionem proro-
gat etiam ſine cōſenſu ꝓprij epi
ſcopi. Folio.95.col.i.
Clericus in foro ſeculari reconuē
tus nō poteſt ante ſententiam ap
pellare. Folio.43.col.ij.
Cleric⁹ poteſt hereditate priuari
vt indignus quēadmodū laycus
Folio. 11.col.ij.
Clericus heres inſtitutus ſi non
fecerit inuētariū tenetur vltra vi-
res hereditarias. Folio.11.co.ij.
Clericus vbi poteſt habere domi
cilium. Folio.109.col.ij.
Clericus non poteſt iuriſditionē
prorogare ſine conſenſu ꝓprij
epiſcopi. Folio.104.col.i.
Cleric⁹ incarcerat⁹ nō pdit fruct⁹
beneficij. Folio.262.col.iij.
Cleric⁹ cui ſol⁹ horas legit:an dis
vobiſcū dicē poſſit. Fo.257.co.iij.
Clerici an veniant appellatione
canonicorum. Folio.65.col.iij.
Clerici omnes an teneant ad ho-
ras canonicas. Fo.266.col.iiij.
Clericoꝝ res preſcribūtur ſpacio
xxx.annoꝝ. Folio.212.col.iij.
Clericorū obligatio ad horas vñ
reſultat Folio.265.col.i.
Clericoꝝ res patrimoniales quo
tpe preſcribuntur. Fol.212.col.i.
Conceſſum in vno/ negat in reli-
quo. Folio.258.col.iiij.
Concilium totum an poſſit recu-
ſari. Folio.93.col.iij.
Concluſione in cā facta ſit iudex
cautus. Folio.91.col.iij.
Concubine appellatione que ſu-
matur. Folio.214.co.ij.
Cōdēnatio delinquētis quādoq̄

ad vnū spectat: ad alterū sine executio. fo.109.col.ij.
Cōditio qñ vere ipleri nō potest: sufficit ꝙ eo mō quo fieri pōt impleatur. fol.147.co.iiij.i fi.
Conditio debz impleri in forma folio 62.colūna.iiij.
Conditionis existēna actum purificat. fo.112.co.i.
Conditioni si quid apponit: pro forma datum videtur. 147.co.ij.
Conditionē suam meliorem facere cuilibet licitum est.34.co.iij.
Confessio z iuramentū decisiuū an inter se differant. 138.col.iij.
Cōfessio notoriū iducit.228.co.i.
Cōfessio hz vim pacti vt declinatoria fori tollatur. 101.col.iij.
Confessio extraiudicialis an possit facere crimē manifestū.31.co.ij
Confessio an ꝓprie sit spēs ꝓbationis. fo.138.co.ij.
Confessio ꝓlati an ꝓiudicet ecclesie. fo.11.co.iiij.
Confessionem esse ꝓbationis speciem multis rationibus probari potest. fo.140.co.iij.
Confessiones an sint probatiōes folio 141.co.ij.
Confiteri et conuincere diuersa sunt. fo.139.col.iij.in fi.
Confiteri z nō diffiteri idem sūt folio 214.colūna.iiij.
Confessus conuictus dicitur. folio 140.col.iiij.
Compensans dicitur petere. folio 166.colūna.ij.
Compensationis exceptio habet in se impugnationē. 166.col.i.
Completoriū quis dixit ante vesperas: an reducere teneatur. folio 271.col.i.
Consanguinei qui dicantur i statutis. folio.70.col.iiij.
Conscientia triplex potest in iudice sacerdote considerari. Folio 9.colūna.iiij.
Cōsensus maioris partis populi qualiter apparebit vniuersaliter accommodat⁹ fo.23.col.iij.
Consensus maioris partis an debeat exprimi in ipsa vniuersitate congregata ad actum: vel sors sum ꝛē. fo.25.col.i.
Consensus tacit⁹ sufficit ad ꝓgandū efficaciter. fo.96.co.iij
Consensus tacitus in aliquibus actibus iudicij nō porrigitur ad alios actus qui sequuntur. folio. 105.col.ij.
Consentiēs facienti non dicitur facere. fo.89.col.iij.
Cōstitutio.c.fi.de prescriptio. an trahatur ad constitutiones pretritas. fo.204.col.iij.
Constitutio noua an trahaꝫ ad preterita iam decisa. fo. 49. co.i.
Constitutio que in vsurario loquitur: an habeat locum in vsurario emendato de crimine. folio 157.col.iij.
Constitutio ꝑceptoria vel ꝓhibitoria alicuius facti nō fuit practicata an talꝫ excuset a petō. 18.co.i.
Cōstitutio adimit rem vni z dat alteri: an possit ista res salua cum scientia retineri. fo.26.co.iij
Constitutio noua confirmans veteres an trahaꝫ retro. 51.co.iij
Constitutio posterior tollit priorem. fo.15.colūna.iiij.
Constitutio quedam dicitur conciliaris. fo.89.col.ij.
Constitutio fauorabilis vni est onerosa alteri. fo.78.co.iiij.
Cōstitutio si a principio obliget an talꝫ obligatio sp duret. 18.co.ij.
Constitutio quandoq; nole cōciliū/qñq; nole pape edit. 89.co.ij.
Constitutio an debeat ab olbus sciri et a quo tpe incipit ligare. folio. 18.col.iiij.
Consuetudo antiqua habet vim constituti priuilegij 124.col.i.
Consuetudo recipit extēsionem folio. 256.col.iij.
Consuetudo an possit induci cōtra legem? fo.31.col.iij.
Consuetudo loquendi non pōt mutare ꝓprium significatum rei folio 80.col.iij.
Cōsuetudo pōt induci a ꝓpl'o sine consensu sup'ioꝛ 22.co.ij.
Consuetudini cuilz derogat vsꝰ loquendi. fo.64.col.ij.
Consuetudinem alleganti incūbit onꝰ probandi. fo.159.co.i.
Contractus simulatus nō est cōtractus. fo.56.col.iiij.
Contractus quandoq; claudicat. fo.150.co.iij.
Contractus solus dñiū nō transfert. fo.49.co.iiij.
Contractus ex conuentione legē accipiunt. folio.8.co.ij.
Contractꝰ vere celebrat vbi ꝓba proferuntur. fo.102.co.iij.
Cōtrahentium mens attendi debet. folio.96.col.ij.
Contraxisse quis videtur in loco destinate solutionis. 102.co.ij.
Contrariū nō debent opari inducta ad vnū finem. 105.col.i.
Cōtumacia in nō cōparendo an sit maior illa q̄ consistit in nō parendo. fo.92.col.ij.
Cōtūacia si est notoria: potest iudex absq; alia citatiōe excōicare vel mulctas ponere. 106.co.iij.
Cōtumacia q̄d est fo.125.co.iij.
Cōtumacia ficta z ꝓpria sufficit vt quis in expensis condemnetur. fo.108.co.i.
Contumacia si est notoria an et qñ reqrat noua citatio. 107.co.iij
Contumacia vtrum sit maleficium. fo.125.col.iij.
Contumacia in fine cāe / est maior q̄ in principio vel in medio. folio 92.col.iij.
Contumax est q̄ illicētiatus recedit. fol.91.co.iiij.
Contumax condemnatur in expensis. folio.107.co.iij.
Contumax in recedendo absq; licentia iudicis/excommunicatur. folio 92.col.ij.
Contumax non dicitur quis: nisi plura concurrāt. fo.129.co.iij.
Contumax mulctādus an sit citandus. fo.107.co.i.
Correlatiua habent inseparabilem conneritatem. 16.col.iij.
Creditor ingredientis religionē si velit agere: contra quem debebit libellum formare. fo.186.col.ij.
Creditore inuito aliud ꝓ alio solui nō potest. fo.263.col.i.
Credulitas firma est tertius gradus fidei inuestigande. 222.co.ij.
Criminaliter agi dicit qñ extraordinaria pena arbitrio iudicis imponitur. fol.89.col.i.
Criminosus si est occultus an liceat ab eo non suspenso nec precisso recedere. fo.218.co i.
Cubiculum debet intrare: q̄ bene vult orare. fo.272.co.ij.

DAmnoꝝ ratio an sit habenda in litib⁹. fo.131.col.iij.
Debitor an possit liberari ex ipe. folio 201.col.i.
Debitor qui solvit debitū/petere potest a creditore instrumentum debiti qđ est inefficax apud creditorem. 164.co.ij.
Decimandi ius qñq; laycis competit. fo.87.col.iiij.
Defensio est triplex. fo.27.co.iij.

Degradatus ab ordine an teneatur horas dicere. Folio.268.col.i.
Delegans delegatū reuocare potest. Folio.102.co.ij.
Delegat⁹ pape delinquēs in cā sibi cōmissa an possit cotā ordinario cōueniri. Folio.116.col.i.
Delictum est duplicis qualitatis Folio. 214.col.iiij.
Delictū vbi dicat̄ p̄missū p̄t q̄q; ꝓbabilit̄ dubitari. Fo.109.co.iij.
Delicta puniri est publice vtilitatis. Folio.103.col.ij.
Delictorum initium spectandum est. Folio.118.col.ij.
Delinquēs si est suspensus a iure an peccet non desistens ab eo. Folio. 218.col.i.
Delinquēs i certo loco an puniet̄ pena iuris cōis: vel illius loci vbi deliquit. Folio.118.col.iij.i fi.
Delinquēs extra territoriū an puniatur pena statuti sui domicilij/ vel pena iuris cōis. fol.46.col.i.
Delinquēs an possit puniri in loco domicilii de delicto alibi commisso. folio.114.col.ij.
Delinquēs sub quo iudice debet respondere. folio.11.col.ij.
Despōsata non venit appellatione maritate. folio.7.col.iij.
Dictiones tatiue an inducant correctionem in legibus vel statutis. folio 55.col.ij.
Dies est ps sūme. fol.166.col.i.
Diffinitio illa bōa nō est q̄ nō conuertit̄ cū diffinito. fo.137.co.iiij.
Diffinitio dz cōstare ex genere et differētijs. folio.83.col.i.
Diffinitio dz conuerti cum diffinito. folio. 83.col.iiij.
Digniora premitti consueuerunt Folio. 3.col.iiij.
Dignitatē hñs est executor testamēti: an executio trāseat ad successorē dignitatis. Fol. 250.col.ij.
Dispensatio facile fit si adest necessitas et vtilitas. Fo.260.col.i.
Dispensatio cuius vtilitatem respicit. Folio. 5.col.iiij.
Dispensatiōis causa in beneficijs potest esse triplex. Folio.5.col.iij.
Dispensator est et fidelis et infidelis. Folio.5.col.iij.
Dispensatus an sit tutus quo ad deum. folio.5.col.iij.
Dispositio generaliter loquēs includit omnes casus. Fo.86.co.ij.
Dispositio a ℔rio sensu legis pcepta lex est̄ p lege hr̄. Fo.55.co.iij.
Dispositiōis testamētarie substātia an possit p̄mitti. Fo.246.co.ij.
Distributiōes quotidiane an sint dande recedentibus ante finem officij. folio.261.col.ij.
Doctor non dz nimiū se de sua rōne reddere certū. fo.215.co.iij.
Doctores quandoq; faciunt vniuersitatem deperse .7 scolares deperse. folio.21.col.iiij.
Doctorum collegiū nō p̄t mutare formā antiq̄t⁹ ꝓstitutā. fol.22.co.i.
Doli diffinitio. folio.125 col.iij.
Doli boni exēpla. fol.125.co.iiij.
Domicilium alibi habens potest in loco originis conueniri si ibi reperiatur. folio.103.co.ij.
Dominia rerū p̄natarū de iure gētiū sunt distincta. folio.108 co.ij.
Dominus vobiscū denotat p̄tatem personarum. fol.257.co.iij.
Dominus hodie p̄sumitur: qui fuit olim. fol.182.co.iiij.
Domino dari nō potest: q̄ seruo dandum est. folio.148.col.i.
Dubia noua qualiter sunt decidenda. folio.8.col.iiij.
Ecclesia equiparatur fisco folio. 154.col.iiij.
Ecclesia fratrū min ozū an possit heres istitui. fo.189.co.iiij.
Ecclesia tota errare non potest. folio. 93.col.iiij.
Eccl'ie res imobiles et mobiles q̄ spacio p̄scribuntur. fol.212.col.i.
Eccleste 7 ecclesiastice psone i aliquib⁹ subiacent legib⁹. fol.11.co.i.
Edere actori instrumēta re⁹ non cogitur. folio.153.col.i.in fi.
Editio quō fit. folio.173.col.ij.
Editio quomodo a tertio postulatur. folio.171.col.i.
Editio in quo loco debet fieri. folio. 175.col.iiij.
Editio fieri debet a notario in vltimis volūtatibus omnib⁹ pretendentib⁹ interesse. fol.168.col.iij.
Editio a mercatoꝝ ib⁹ non petitur quando libris eorū fides non adhibetur. folio.161.col.i.
Editionē fieri iure actōis/ vl' officio iudicis nō est idē. fo.173.co.i.
Elemosinā facere non cogitur ds inuitus. folio.167.co.iiij.
Emere ꝓhibit⁹ sub pena videt̄ p̄ hibitus vendere. fol.16.col.iij.
Emphiteota cadit a iure suo: si nō soluat canonē. fol.203.co.ij.
Emphiteosis clerici condemnati an transeat ad episcopum vel ad dominum. folio.124.col.iij.
Emphiteosis nō publicatur publicatis bonis illius qui tenet ab ecclesia rem in emphiteosim. folio. 124.col.iiij.
Emphiteosim accepit aliquis p̄ se et filijs: an veniant naturales. folio. 184.col.ij.
Epūs tuidertin⁹ in dyoceſi pusina hz ex spāli ture. 7c. fol.44.co.iij.
Episcopus habet generalē ptātē condēdi canones. fol.125.col.ij.
Episcopus an possit facere statutum contrariuz iuri canonico sed cōforme iuri ciuili. fol.30.col.ij.
Epūs an possit ex causa ꝓrogare tempus anni datum ad exequendum testamentum. fol.252.col.i.
Epūs an possit facere cōstitutionē iuri cōi cōtrariā. fo.30.col.i.
Epūs pōt q̄q; solus inḡrere 7 corrigere et statuta facere. fo.21.co.i.
Epūs p̄t decurtare iuris ditionē sacerdotū in foro pnie. fo.31.col.ij.
Episcopi statuto an ligetur archiepiscopus. folio.125.col.ij.
Episcopi sacras regulas custodire debent. folio.30.col.iij.
Epi 7 legati sedis aplice p̄nt facere statuta. fol.20.col.iij.7.21.col.i.
Epi 7 ceteri prelati an sint a suis statutis exempti. folio.3.col.i.
Episcopi negligentes missaz dicere an peccent. folio.259.col.i.
Epi nō sunt in modicis ciuitatib⁹ instituendi. fo.66.col.iij.in fine.
Epi p̄nt suis ꝓstitutionib⁹ penalibus mutare ius cōe. fo.44.co.iiij
Episcoporū cause tractari possūt in concilio. folio.89.col.iiij.
Epatus non cōtinet sub nole simplicis dignitatis. fo.142.col.ij.
Et/dictio/inter duo adiectiua an requirat concursum copulatorū. folio. 215 col.i.et.ij.
Et/ habet multiplex officium. folio. 215.col.ij.
Exdictio/causam proximam designat. folio.89.col.ij.
Exceptio simulationis an possit opponi.7c. folio.56.col.iiij.
Exceptio an possit tolli per statutum. folio.50.col.i.et.ij.
Exceptio incōpetentie semper potest opponi. folio.56.col.iij.
Exceptio dz eē de rl'a. 141.col.i.
Exceptio solū 7 nō dñium q̄q; ꝓscriptiōez querit. fo.200.col.ij.
Exceptiōes falsas opponēs puniūtur in expensis. fol.127.col.iij

Exceptiones peremptorias debz iudex admittere etiam post fundatam actoris intentionem.
fo. 127.col.i.
Excõicatio videt ꝓmulgari per hec ꝥba null⁹ cõicet tali. 93.co.ij
Excõicatio regulariter nõ infligitur nisi ꝓ cõtumacia 251.co.iij.
Excõicatio dr occidere ⁊ sathane tradere. fo.38.col.ij.
Excõicatus ⁊ quilz criminosus an teneantur ad horas canonicas. fo.268. co.i.
Excõicatus vel suspẽsus a beneficio an teneat ad horas.257.co.i
Excõicat⁹/suspensus/aut depositus an possit publice horas dicere. fo.257.col.ij.
Excõicatus donec satisfecerit an libereꝫ ex sola satisfactõe.91.co.4
Excõicatus a nullo dz recipi: donec satisfaciat / et absoluatur ab excõmunicatore suo. fo.111.col.i.
Excõicatus an possit eẽ executor testamenti. fo.249.co.iij.
Excõicato participare pñt multe psone: que tamen missam sacerdotis notorie concubinarij nõ debent audire. fo.214.co.i.⁊.ij.
Excõicati vel literdicti an possint facere statuta. fo.22.col.ij.
Exhibitio est preparatio in rei vẽdicatione. fo.174.co.iiij.
Executio testamentaria an transeat ad successorem in dignitate. folio. 250.col.ij.
Executionẽ realẽ ⁊ actualẽ nõ facit iudex extra fritoziũ. 109.co.iij
Executor intra qõ tps dz exequi vltimã voluntatem. 250.co.iij.
Executor an possit cogi exeq̃ vltimam voluntatem testatoris. folio 247.col.ij.in fi.
Executor testamẽti quis põt esse folio 248.co.ij.in fi.
Executor testamẽtarius post mãdatũ susceptũ potest cogi per episcopum ad compleudum. folio 244.co.ij.
Executor testamenti an possit cogi exequi. fo.245.col.iij.
Executor an possit dari incert⁹. folio 244.co.iij
Executor testamentarius põt dari sub conditione. 244.co.iiij.
Executor testamenti an possit dari sub conditione q̃ si non possit exequi alij committat. folio 246.col.i.
Executor deputatus ad satisfaciendum cẽsetur deputatus ad pias causas. fo.243.co.iij.
Executor testamenti negligens an debeat moneri speciali vel generali monitiõe. fo.251.col.i.
Executor testamẽti an possit agere et cõuenir. fo.253.co.iij.
Executor testamenti mer⁹ et non merus quis dicatur. 253.co.iij.
Executoris datio cũ potestate faciendi alũ nõ valet in relictis ad non pias causas. 246.col.iiij.
Executoris nominatio an possit alij committi. 246.co.iiij.
Executoris testamenti officium est publicum auctoritate et vtilitate. fo.247.co.iiij.
Executoris officiũ an trãseat ad heredes. fol.249.co.iiij.i fi.
Executori ad pias causas datur annus. fo.251.co.i.
Executori ignoranti an currat tẽpus anni. fo.251.co.ij.i fi.
Executores testamẽtarũ non pñt applicare subam defũcti nisi i vsꝫ declaratos. 244.co.iij.
Executores testi an possint exeq̃ ante aditã hereditatẽ 252.co.i.
Executoribus vltimarum volũtatum an competat actio contra heredes scriptos. 252.co.iij.i fi.
Exempla regulam non restringunt. fo.139.co.iiij.
Exemptio inducta in fauorẽ ecclesie non cõplectit eos q̃ intra ecclesiam deliq̃rũt. 115.co.i.
Exemptio vni cõcessa ertẽditur ad socium. fo.57.co.ij.
Expense quedam veniunt refici ende stati: alie i fine cãe.129.co.ij.
Expẽse rõne cõtumacie an possint directe peti. 129.co.ij.
Expẽse sunt mltiplices. 131.co.i.
Expẽse an pñt peti appellatione deserta. fo.134. col.i.
Expense debite rõe cõtumacie in quib⁹ causis debẽt. 128.co.iij.
Expense ex quo tpe cõsiderãtur. folio. 127.co.i.
Expense iudicior circa quid imminent. fo.127.co.ij
Expẽse q̃ petunt rõe victorieusq̃ ad qõ tps peti pñt. 133.co.iij.i fi.
Expense probantur per iuramẽtum. fo.133.co.i.
Expense quedam fiunt extra iudicium. 134 .co.iiij.
Expense quo iure petantur. folio 131.co.iiij.
Expensarũ cõdemnationem an possit sibi iudex in sententia reseruare. fo.132.co.iij.
Expensarũ petitio an possit esse incerta. fo.132.co.ij.
Expensarũ cõdẽnatio qñ fiet in casu.c.finẽ de dolor cõ. 134.c.iij.
Expensarũ refectio an veniat in cã criminali. fo.130.co.i.
Expensarũ refectio an veniat ratiõe processus retardati. 128 co.i.
Expensarum taxatio et iuramentum an vendicent sibi locũ qñ in instrumẽto ↄc. 133.co.i.
Expensas condemnaꝫ soluere deficiens in probatiõe. 127.co.iiij.
Expressio q̃ tacite inest parũ operatur. fo.110.col.ij
Extorsiones illicitas iudex pati non debet. 164.co.iiij.
Extraordinariũ dr qõ ↄ regulas iuris cõis dicit. 85.co.iiij.
Extrauagans dans modũ ꝓcedendi cum clausula nõ obstante aliqua lege/an preiudicet priuilegiatis per legem antiquam. folio 16.col.i.

Habis albis et nigris põt apparere de populi consensu. folio 23.col.iiij.
Fabrica robusta tũc cõstruit: cuz loc⁹ solidus ꝓuidet. fo.2.co.i.
Factum ꝓmittens de iure canonico ꝓcise ad fctm obligat.95.c.i.
Factũ notoriũ an egeat ꝓbatiõe. folio 224.co.iiij.
Factũ idẽ trahit ad bonũ ⁊ malũ folio 215.col.i.
Fama in certis maleficijs p statutũ hẽt ꝓ plẽa ꝓbatõe.74.co.ij
Familiares vtunt priuilegio dñi. folio 256.col.iij.
Falcem mittere nõ põt ds in alieno agro: sed bñ spicas manu conterere. fo.112.co.i.et.ij.
Falsi pena tenet notari⁹ q̃ rogat⁹ fuit de aliquo actu/ si nõ velit edere: imo se rogatum fuisse negat. fol.170.col.iij.
Fauor cause preponderat fauori rei. fo.167.co.i.
Fauorabilis causa iudicatur: vbi publica vtilitas versatur. folio. 156.col.ij.
Feudũ an transeat ad nepotes ⁊ descendentes ex linea masculina quando verbum filij positum est in concessiõe gratiosa. 67.co.iij.
Feudũ põit vasall⁹ si cum vxore dñi turpiter lusit. 81.co.iiij.

Feudū ingredientis an trāseat in monasterium. folio.186.co.iiij.
Feuda nō comprehendunt allodia. folio.73.col.ij.
Feudatarius debet seruitium psonale. 125.col.i.
Fides pro conscientia accipitur. folio. 192.col.iiij.
Fides bona si in aliquo casu presumitur: an sit audiendus aduersarius volens probare malam fidem. folio.194.col.iiij.
Fides mala dēcti an noceat successori vniuersali. fo.208.col.ij.
Fides mala q̄lit̄ ꝓbabit̄: q̄n bona presumitur. folio.195.col.i.
Fides testium minuitur ex varietate folio. 170.col.ij.
Figura hominis non est homo. folio. 80.col.ij.
Filia a patre dotata si per statutū non habeat regressum ad bona paterna. ꝛc. folio.61.col.ij.
Filia desponsata an dicat nupta et maritata. folio.72.col.i.
Filie an veniant appellatione filiorum. folio.69.col.ij.
Filie dotate si per statutū non succedant extantibus masculis. ꝛc. folio. 69.col.ij.
Filie si per statutū debeant dotari et amplius petere non possint: et est aliqua q̄ non vult nubere ꝫ castitatē vouere: an veniat cū masculis ad successionē. fol'.61.co.iij.
Filius an possit p statutū excludi a patris successione. fol'.27.col.iij.
Filius fratris an dicatur nepos. folio. 69.col.i.
Filius etiam non heres an p statutum possit teneri ꝓ debitis a patre contractis. folio.28.col.ij.
Filius testatoris grauatus si decesserit sine liber⁹. ꝛc. fo.188.co.iiij
Filiꝰ an possit res restituēdi subiacentes alienare. fol'.184.col.iij.
Filiꝰ illegitimꝰ an in statuto ꝓprie hēdat appellꝯoe filij. fo.68.co.iij.
Filiusfamilias si lege ꝯsina nō possit cōtrahere sine expressa licētia patris ꝛc. fol'.61.col.iiij.i fi.
Filij verbū, pfertur q̄nq̄ i statutis q̄nq̄ in testamētis. fo.67.col.i.
Filij applo q̄nq̄ ampliatur/q̄nq̄ restringitur. folio.184.col.ij.
Filiū si te ꝓbaueris: de qua probatione intelligit. fol'.147.co.iiij.
Filiū se ꝓbare ex ꝑsumptionibus sufficit. folio.148.col.ij.
Filij per principem legitimati an veniant appellatione filiorum legitimorum. folio.68.col.i.
Filij naturales an ꝓprehendant applōe filiorꝫ nepotū. fo.68.co.i.
Filij nō sunt nominandi ex dāno coitu nati. folio.183.col.iiij.
Filij naturales an includant appellatione filiorum. fo.184.co.i.
Filiorum plures sunt species. folio. 183.col.iiij.
Filiationis presumptio dz a parte probari. folio.148.col.ij.
Fiscus contra fiscū non habet priuilegium. folio.154.co.ij.
Fiscus hꝫ loco hēdis. fo.125.co.i.
Fisci vl' ciuitatis ꝓuilegia an trāferātur in ecclesiā. fol'.154.co.iij.
Fisco tenet reus edere ad fundādam intentionem. fol'.153.col.iiij.
Fiscales burse quandoq̄ sunt distincte. folio.124.col.ij.
Fora statuti ē ꝓuāda. fo.65.co.ij.
Fornicarius an sit suspensus ab omni actu diuino. fo.214.col.ij.
Fornicarius an sit directe suspensus. folio.214.col.ij.
Fornicator potest cuitari vt corrigatur. folio.215.col.i.
Fornicator⁹ notorij materia hꝫ locū i pbris ⁊ clericis. fol'.215.col.i.

Forus nō attenditur si agatur de resolutione ꝓtractus/ vbi quis forum sortitur ratione cōtractus in aliquo loco. folio.82.col.iij.
Forum est duplex penitentiale et iudiciale. folio.111.col.ij.
Forū sortitur clericus rōe bñficij residentiā requētis. fo.109.col.ij.
Forum sortitur quis ratione delicti. folio.109.col.iij.
Frater minor si efficiatur episcopus: an recuperabit bona alteri delata. folio.191.col.i.i fine.
Ffres minores an possint eē testamētoꝝ executores. fol'.190.co.iiij.
Fratres minores an possint esse capaces successionum ab intestato. folio.191.col.i.
Fratres qualiter accipiuntur in statutis. folio.69.col.iiij.i fi.
Fratribus minoꝝ⁹ legatur quadrupliciter. folio.190.co.i.
Fratribus legat ꝓ constructiōe vnius magni edificij fundati ab ipsis/an valeat. fol'.190.col.iij.
Fraus fit legi multis modis. folio. 15.col.ij.
Fraudis omnis suspitio cessat in imperatore. folio.48.co.iij.
Fucatio mulierum an sit semper prohibita. folio.29.col.iiij.
Furtum potest deduci auiliter et criminaliter. folio.88.col.ij.

Generalis allegatio sufficit. fol'.214.col.i.
Gñales tituli sūt ponendi specialibꝰ. folio. 135.col.ij.
Generalitas non vitiat promissionem. folio.102.col.iij.
Genus paruum derogat magis graui. folio.55.col.i.i fine.
Genus ꝓprie est vnicum qō spēs sub se cōprehēdit. fol'.135.col.iij.
Genus a quo remouetur: remouetur et quelibet eius species folio. 113.col.ij.
Genu fierit leprosus et curationē impetrauit. folio.272.col.i.
Genua debet flectere/ qui deuote vult orare. folio.272.col.ij.
Gladio vti prohibitus est petrꝰ a christo. folio.4.co.ij.
Gladij duo sunt. folio.3.col.ij.
Gradus inuestigande veritatis sunt quattuor. fol'.22.co.iij.
Gradus qualiter computabūtur in statutis. folio.69.co.iiij.
Graduū cōputatio cū sit diuersa secundū ius canonicum et ciuile fm quod ius fiet. folio.11.col.iij.
Grammatice ignorantia repellit quem a canonicatu cathedralis ecclesie. folio.271.col.iiij.
Guerra exorta inter cōe florentie/ et cōe viterbien. ꝛc. fo.62.col.ij.

Hereditas debetur monasterio ēt si ingrediēs illud ante ꝓfessionē decesserit. fol'.179.col.iij.
Hereditas iacens est persona ficta. folio.76.col.i.
Hereditas si iter duos est litigiosa: reus cōuentus pōt petere ꝓtra riū petitōi actoris. fol'.179.co.iij.
Hereditas si inter duos vel plures est litigiosa: vtrum possit quilibet possessionem apprehendere folio. 191.col.ij.
Hereditas de ꝓsuetudine anglica na deferꝝ ꝓlogenito. fo.43.co.iij.
Hereditatis aditio an requiratur ad hoc vt trāsmittat. fo.183.col.i.
Hereditatē nō aditā non trāsmittit clericus. folio.11.co.ij.
Hereditatē perdens excluditur a tutela. folio.17.co.i.
Hēditate non adita pōt exēq̄ executor ad pias causas. fol'.252.co.iiij.
Heres cogitur exhibere ola istru-

menta hereditatis. fo.165.co.iiij.
Heredis appellatione qui cõprehenduntur. fo.180.col.iij.
Heredis ĩstitutio incerta valet facto pie cause. fo.245.col.i.
Heredum appellatione soli liberi quandoq; cõtinentur. fo.71.co.ij.
Heremita quidã in horis dicẽdis variabat horam. fo.257.col.iiij.
Hereticus an sit qui canones non seruat. fol.219.col.i.
Hereticus si sit aliquis ab eo nulla sacramenta recipienda sunt pter baptismũ. fo.218.col.iij.
Hereticus vnius loci habitãs in alio per quẽ eẽm punietur et ds ei⁹ bona occupabit. fo.121.co.iiij.
Hereticoꝝ bona quãdoq; per papales cõstitutiões inbent diuidi in tres partes. fo.122.col.iij
Hystorias per episcopum nõ approbatas an sit licitum dicere. folio. 270.col.iiij.
Homicida qñq; per statutũ punit pena pecuniaria. fo.115.col.ij.
Homicidiũ mãdãs cõmitti an puniat acsi ꝑmisisset. fo.76.col.iiij.
Homines omnes sunt subiecti pape. folio.2.col.iiij
Honorabiliores delinquẽtes grauius sunt puniendi. fo.116.co.ij.
Hore canonice vbi sunt dicende. folio. 269.col.ij.
Hore parue virginis an sint in ei⁹ festis et solennitatibus dicende. folio. 270.col.iij.
Hore canonice qua hora sint psoluende. fo.255.co.ij.
Hore canonice quid sint. fo.254. colũna. iij.
Hore an sint alta voce legende. folio. 270.col.i.
Hore an sint ab omnibus publice dicende. fo.265.col.ij.
Hore secundum quem modum et formã sunt dicende. fo.269.co.ij.
Hore vñ dicanꝝ. fo.254.col.iiij.
Hore canonice quot sunt numero folio. 255.col.i.
Horas qui omisit: an illas redicere teneatur. fol.263.col.ij.
Horas omittens ex voluntate aut ex accurata negligentia mortalit peccat. folio.267.co.ij.
Horas canonicas cãtans caueat ne cantus lasciuos ibi misceat. folio. 271.col.iij.
Horas dicere in latrinis turpissimum est. folio.269.co.iij.
Horas canonicas qui tenenꝝ dicere. folio.255.col.iij.
Horas de sanctis dicens vbi de feria tenetur dicere an peccet mortaliter. folio.270.col.iiij.
Horas omnes simul dicere an liceat. folio.257.col.ij.
Horas nõ denote dicens vel male ꝓferẽs an peccet. fo.260.col.iij.
Horas plures dicere an teneatur qui plura habet beneficia. folio. 268.col.ij.
Horas beate virginis omittẽs an peccet. folio.264.col.i.
Horas dicere mente sine verbali expressione an sufficiat. fo.264. colũna. iij.in fine.
Horas dicere ante finitas horas. folio. 269.co.i.
Horas quas dicant ignorans probabiliter an excusetur a pena sttauti. fo.47.co.iij.
Ignorantia iuris vel facti an excuset. fo.18.co.iiij.
Imperator coram papa conuenire potest. fol.152.co.i.
Imperator an possit esse iudex in propria causa. fo.152.col.i.
Imperator an possit reuocari per populum romanũ qui in eũ oẽm potestatẽ trãstulit. fol.18.col.iij.

Imperatoris et pape potestates sunt separate. folio.3.col.i.
Imperatoris lex/ et pape constitutio ligant subditos quocũq; se transferant. fo.41.col.i.
Imperatori traditum non est ab ecclesia vsurpandum.fo.3 col.iij.
Imperium merum et mixtũ prescribi potest. fo.18.col.ij.
Imperium et sacerdotium sunt a deo. folio.4.col.i.
Imperium merum habens licite occidit. folio.26.col.i.
Imperio vacante succedit papa. folio. 3.col.iij.
Impubes an possit esse executor testamenti. fo.249.co.iij.
Indulgentia an sit de iurisditõe voluntaria. fo.113.col.ij.
Indulgentiam cõcedens quam nõ põt nichil agit. fo.112.col.ij.
Indulgentias an possit episcopus subditis concedere pro opere construendo in alterius dyocesi absq; illi⁹ consensu. ui.co.iij.
Infirmitas an excuset ab horis dicendis. folio. 267.col.i.
Inimicitia an presumatur durare. fo.90.co.iij.in fi.
Inquirendũ quandoq; sumit ꝓ inuestigatiõe facti. fo.214.col.i.
Inquisitio dũtaxat in quibusdaz casibus permittitur. fo.85.co.iiij.
Inquisitio dicitur remediũ ordinarium. folio.86.col.iiij.
Inquisitio est iudicium extraordinarium. fo.86.col.ij.
Instantia finit triennio. .16.coij.
Instrumentum allegare verbis nõ sufficit: sed realis ꝓductio necessaria est. fol.175.col.ij.
Instrumentum an debeat totum edi vel in parte. fo.175.co.ij.
Instrumentum an debeat totum edi vel in parte. fol.173.col.ij.
Instrumentum conficitur ad effectum ꝓbationis. fol.42.co.iiij.
Instrumentum siue ius in eo deductum si per statutum duret.xx. annis/ et alio statuto cauetur ꝙ executio legatoꝝ ꝛc. 75.col.iiij.
Instrumẽtuz garentigiatum/vel habẽs paratam executionẽ quas vires habet. fo.75.co.i.2.ij.
Instrumẽtũ garẽtigiatũ obligat pcise ꝓmittẽtẽ ad fctm. 100.co.i.
Instrumẽtum apud reum mutile cogit re⁹edere.fo.163.co.iiij.1ij.
Instrumentum petituz rõne dñij potest a ꝓcipio peti vt exhibeat. folio. 174.co.iiij.
Instrumẽtũ qñq; petit edi ꝓ denũciationẽ euãgelicã. 163.co.iiij.
Instrumẽti editio ad duos fines fit. folio.174.col.iij.
Instrumenta distinguũtur a rationibus. folio.164. col.i.
Instrumẽta etiã ꝓpria qñq; sunt edenda. folio.160.col.iij.
Instrumenta tm̃ edantur post litem contestatam. fol.174.col.ij.
Instrumẽta tabellionũ si ꝓ statu tũ debeant mãdari executioni an intelligat tale statutũ de instrumẽtis nõ liquidis. fol.57.col.i.
Intellectus litteralis quis est. folio. 79.col.iij.
Intellectus ciuilis an sit in statutis sequendus. fol.64.col.iiij.
Intellectũ naturalẽ an debeam⁹ sequi in statutis. fo.64.col.iij.
Intentio clare ꝓbata si redditur dubia per probata ab aduersario redditur inefficax. fo.180.co.ij.
Interpretatio est scõm ius cõmune facienda. fo.66.col.ij.
Interpretatio iudicis sibi a lege ꝓmissa an dicatur declaratiua vel extensiua. folio.15.co.i.
Interptatio ẽ multiplex. 52.co.ij.

Interpretatio declaratiua qñ est necessaria i statut⁹. fo.63.col.iij.
Interpretatio ꝺbox i statuto, plurū est dupler. fol.64.col.iij.
Interp̃tatio ꝺhita in statutis de qua debet intelligi. fol.79.col.iij.
Irregularitas nō accumulat irregularitati. folio.220.co.iij.
Irregularitates a quo iure sūt inducte. folio.220.col.iij.
Iudeus vsurari⁹ an cogat edere codices ꝺ se agenti. fo.156.col.iij.
Iudei peiores alijs infidelib⁹ reputantur. folio.157.col.i.
Iudei indirecte p̃t censura eccl̃iastica astringi. folio.157.col.i.
Iuder an possit recusari ex eo q̃ al's mecū habuerit litē. 90.co.iij.
Iuder in casibus ꝺb⁹ p̃t statuta facere an possit penam apponere folio. 20.col.ij in fine.
Iuder an scām cōsciam vel allegata iudicare debeat. fo.9.co.iij.
Iuder generosus iter varias opiniones potest eligere sibi magis placentem. fo.9.col.i.
Iuder potest partem interrogare folio. 91.col.ij.
Iuder potest partem compellere ante litem contestatam ad respondēdum an scriptura sit manu ipsius. folio.91.col.ij.
Iuder p̃t ex officio testes recipē: lz in cā ꝺclusū sit. fol.91.col.iij.
Iuder domicilij an possit punire subditum alibi delinquentem. folio. 115.col.iij.
Iuder secularis punit delictum in ecclesia commissum secundum leges suas fo.115.col.i.
Iuder nō pronūciat sup notorio nisi ꝺ eo se informet vt iuder sedēs pro tribunali. folio.242.co.iij.
Iuder si videat ad fenestrā holez ꝺcidi ipꝺ solo videre non poterit condemnare. folio 243.co.i.
Iuder si nō cōdēnauerit in erpē sis qñ debuit: an postea condemnare possit. fol.33.col.iij.
Iuder ad quē si apto grauamine nō cōdēnat in erpensis: sed remittit causam cē.fo. 133.col.iij
Iuder nō p̃t inquirere post tp̃s a statuto prefixu ad accusandū folio. 59.col.i.an fi.
Iuder vbicūq̃ eḋtas subest: iterrogare potest. fo.139.col.ij.
Iuder ex officio potest ꝓcedere sine citatiōe partis.fo.90.co.iij.
Iuder in aliquo facto/ etiam dicitur iuder super interesse quod petitur. fol.99.co.iij.
Iuder domicilij an semp teneat ꝺlinquentem remittere ad iudicem delicti. fo.110.col.iij.
Iuder in psonis nō subditis nō p̃t aliq̃ statuere. fo.109.co.iij.
Iuder scḹaris nō potest reddere ius in eccl'ia. fo.119 col.iij.
Iuder delicti an semp exequat̃ pnūciet ꝺ ōbiq̃ētē.f.110.co.ij.i fi.
Iuder p̃t facere statutuz super his que pertinent ad suam iurisditionem. fo.30.co.iij.
Iuder nullus debet eē in re propria. fo.3.col.iij.et.iij.
Iuder si obseruet ordinē vbi nō tenet an ꝓcessus vitiet. 235.co.i.
Iuder ad vtilitatē priuatam ex officio nō mouet.fo.161.co.iij.i fi.
Iuder vsq̃ ad qꝺ tp̃s p̃t ꝓnūciare super expensis. fo.133.col.iij.
Iudicis animus ex varijs inducitur. fo.142.col.ij.
Iuder equitate subsistēte mouetur ad priuatam vtilitatem. folio 162 col.ij.i fi.
Iudices seculares p censurā ecclesiasticā cogi p̃t qñq̃ ad obseruationē iuris canonici. 198.co.i.

Quarto ad similia. Quito ad cōditoꝛē legū vel canonū recurrendū est. vt in iurib⁹ ꝓallegatis. Si multitudo ꝓ sue sile de facili tollitur ꝓbādo. ſ. aliquā dissimilitudinē quā ille ꝙ dicit/ ꝓbare ꝺz: vt no. in spe. de dispu. aduo. §. post hoc autē ver. iuribus. Joh. an. ſ. eo. c. translato. in nouella. et vide quod no. Joh. an. in. d. c. cum speciali vbi dicit ꝙ iferiozes iudices in causis quas habent cozā se in ꝓiudiciū litigāt̃ possunt iterp̃tari inter ius scriptū ꝛ eḋtatē. talis tñ iterp̃tatio nō facit ius nisi iterptes. sup quo vide. ſ. de postulatione ꝓla. c. i. §. nec valet in nouella sup gl. nō. ꝙ Aliud mēbrū in dubijs antiq̃s positis i disceptatiōe et disputatiōe gl. ꝛ doc. ꝛ in talib⁹ q̃d agendū sit. dicit hic Jo. an. q̃ cōis opinio sequēda est: nisi notorie male dicat/ vel rōnabiliꝫ cōuincatur. qꝺ bon⁹ iuder acutissimus in genū ꝓsiderabit. vt. ſ. ō fer. capellan⁹. posset tñ qñq̃ ꝓtingere q̃ tā ta est iter glosatozes ꝛ modernios ad inuicē ꝺdictio ꝓpter cōflictū rōnū hincide vrgentiū/ q̃ neutra opinio p̃t dici cōis: tūc multū. pdest habere generosum iudicē q̃ poterit eligere ꝛ seq̃ opiones q̃ sibi magis placebūt. qꝺ sentit h Jo. an. ꝛ credo q̃ si ab ei⁹ sntia appellet: ꝛ iuder appellationis opinionē ꝺctā sequat̃: q̃ ꝺz illo casu appellatū absoluere ab expensis ꝓpter p̃sumptionē sntie ꝓcoꝛdāt̃ cū opinio tot doctoꝝ qꝺ no. p Joh̄. an. i. c. vt debit⁹ ſ. de appella. in nouella sup glo. ꝛ in spe. i ti. de erpēsis. §. nūc videndū. vbi si iuder in casib⁹ in ꝺbus p̃t arbitrari tulerit sntiam a qua fuit appellatū lz iuder appellatiōis ꝺctū arbitretur/ nō tñ cōdēnabit in erpēsis illū pro quo ꝓma sentētia lata fuit. sec⁹ si defendat sntiam nō sup arbitrarijs latā ꝛ succūbit ex eisdē actis. vt no. Jo. an. i. c. ignozātia. de re. iur. lib. vi. ꝛ Bar. in. l. fi. ff. de iudi. qꝺ est notādū ꝛ ꝓcludē dū circa hec q̃ opiniones doc. faciūt dubiū, ꝓbabile ꝛ excusant eū q̃ eligit alterā lz postea reꝓbet: ad hoc qꝺ no. in. c. ſ. de postu. p̃la. lib. vi. ad finē in nouella et qꝺ ibi dixi. ¶ Et hoc est verū nō solū si opinio reꝓbet ab alio iudice. sed etiā si cōis opinio a noua ꝓstitutiōe ꝛ gesta ſm cōem opi. in iudicio et ceteris alijs debeāt remanere firma ꝛ valida: vt i. c. fi. ſ. eo. in nouel. ꝛ vide ad hec qꝺ dixi in cle. i. de re. ec. non alie. Et qꝺ no. Bar. l. cum ꝓlatis. ff. de re iudi. vbi no. Bar. q̃d iuris si iuder ſm vnā opinionē tulit sntiam q̃ postea reꝓbet/ an facit litē suā: dicit q̃ non: sed minus puniet. ¶ Unū vlterius nō omitto q̃ in casibus ꝺbus inter legistas ē magna dissensio si reperitur sup illo dubio decisio canonica. vt i duab⁹ quartis detrahendis vt in. c. raynuci⁹. de testa. vel in quātū tēpus vel. ſ. qꝺ restitutio concedat̃. de qua in cle. i. de resti. in ite. ꝛ in cle. testib⁹ rite receptis. de testi. Sup his et silibus casibus dubijs apud antiquos modernos et legistas sequēde sunt decisiones canonice: et nō opiniones tenentiū ꝺctū in ꝺctis. ar. c. p venerabilē. §. rōnibus qui fi. sint legi. ¶ Nā ꝛ si leges non dedignātur sacros canones imitari: multomin⁹ iudices et ministri legū debēt canonū statuta cōtenere in talibus casibus dubijs nō decis. p. ll. Et p hoc cō-

tra Bar. ⁊ alios legistas qui non sequũtur decisionẽ canonicã sed qñq̃ determinãt q̃ illa seruet̃ in foro suo/non puto eos recte dicere. ꝺa postq̃ non est lege expresse decisum: et apud legistas sit magna altercatio: semper credo illi opinioni ihereꝺũ ⁊ in foro seculari q̃ de iure canonico reperit approbata/licz Cy. sepe vociferet ꝯ tales decisiões. vt ptz p eũ in.l.si certis annis. C. de pact̃. ⁊ in.l.p hanc. C. de tẽ. ap. ⁊ in sua disputatiõe que incipit rector ciuitatis seneñ. ⁊c. et in multis alijs locis.

¶ Et hoc qꝺ. ℟. tenui expresse sentit Jo. an. in nouella. in. c. i. ꝺ no. ope. nũcia. vt eñ ibi dicit. vbicũq̃ agitur de pctõ leges canões imitãtur. de ꝓscrip. c. fi. Jdẽ si de interpretatiõe fideivel legis diuine vl̃ diuersaꝝ opinionũ. C. de sum. tri. l. fi. Jdem vbi deficit ius quile. C. de nouo. co. cõpo. ⁊ de iusti. codi. cõfir. l. vna. ℌ. si q̃ vero. ibi si ℣o. p certis ⁊c. Nã cũ eo casu etiã ℣m. ll. sit de sikibus ad silia. pceꝺẽ ꝺũ: vel ad ꝯsuetudinẽ recurrẽꝺũ ff. de legi. nõ possunt. ⁊ l. se. ⁊ l. de ꝺbus. fortius g̃ ad ius canonicũ recurrendũ est cũ sit auctoꝛabile ꝓ cõsuetudo. ptz. xi. di. ꝺs nesciat ⁊ c. ecclĩaz. ⁊ p totas seq̃ntes distinctiones vsq̃ ad. xiij. ⁊ ita dicit in. ꝺ. c. Ex quo seq̃tur verũ esse qꝺ ℟. ꝺixi.

¶ Postremo. p declaratiõe littere iquantũ dicitur nemo suo sensu. breuiter quero Utrũ iuꝺex ꝺebet iuꝺicare ℣m suã conscientiã an ℣m allegata et probata: Jsta qstio est vulgaris ⁊ p ꝺoc. vtriusq̃ iuris varijs locis tacta ⁊ varijs modis soluta Accur. eã plene tãgit in. l. illicitas. ℌ. fitas. ff. ꝺ offi. pꝛesi. J. ꝺe offi. ꝺeleg. pastoꝛalis. in glo. et plenius per Joh. cal. in additionib⁹ A. cñ. ꝺe offi. oꝛ. ⁊ p Bar. et per Inno. ꝺe offi. ꝺele. c. pastoralis. ⁊ c. venerabili. ꝺe censi. per glo. iij. q. vij. iuꝺicet. per Joh. an. plene i addi. spe. in ti. ꝺe disputa. et allega. aꝺuo. ℌ. sequitur. vbi refert opiniones cõtrarias theologorũ. Quꝺ tenent q̃ ꝺebet seq̃ potius veritatẽ quã nouerit ex̃, pbationes ⁊ acta cõtraria cõscietie sue. Jpse vero relatis alijs opinionibus legistaꝝ ꝺicit q̃ in iuꝺice sacerꝺote potest cõsiꝺerari triplex cõsciẽtia. vna vt ꝺei p confessionem sibi factam in foro penitẽtiali. scꝺa vt hois quã forte habet p aliquẽ sensum corporeũ vt per visum vel aliũ ꝺe sensibus corporeis ꝺe ꝺbus in. c. cũ tu. ꝺe testi. p Jnno. tertia quã habet vt iuꝺex p probata coꝛã eo. De prima quã habet vt ꝺeus certus est q̃ ꝺebet eam seq̃ ⁊ non pveritatẽ vt homini aliter sibi notã ꝓꝺere rem. vt in. cñ. palle. ⁊ in. c. omꝰ. ꝺe peni. et remiss. Restat modo ꝺe scꝺa et tertia cũ sibi inuicẽ aꝺuersentur. quia veritas aliter sibi nota est vt homini: aliter nota vt iuꝺici p. pbata in causa. in hac ergo pplexitate primo ei consulit vt laboret ex̃tum põt vt veritas sibi nota vt homini cõcoꝛꝺet cum allegatis ⁊ probatis in causa. qꝺ si põt nulli ꝺubiũ q̃ ꝺebet eam seq̃ ⁊ ℣m iura iuꝺicare: nec esse clementioꝛ lege iuꝝ illa q̃ ꝺicta sunt. ℌ. i. iij. op. facit auẽ. ꝺe iuꝺi. ℌ. si ℣o. ⁊ xxx. q. v. iuꝺicantẽ. Si vero ad hãc veritatẽ concoꝛꝺantẽ ꝓscie cũ, pbatis puenire nõ põt: tunc si est ꝺelegat⁹ vel executoꝛ/ꝺz instare ex̃tum potest cum superioꝛe vt eum exoneret a iuꝺicãꝺo: vt. ꝺ. c. pastoꝛalis.

qꝺ si nõ põt/ ꝺicit ℌosti. q̃ in executoꝛe remeꝺiũ est q̃ appellet. ſz si est iuꝺex ꝺelegatus non tãgit. sed ꝺicã iꝺẽ qꝺ in oꝛꝺinario est ꝺicendũ viꝺelz p̃movt causam ꝺeleget ⁊ sic se exoneret. Sed si nõ potest qꝛ natura cause hoc nõ patit: vel est ꝺelegat⁹ ab alio ex̃a ꝓncipe/tunc ꝺicit tolerabilius esse nõ pronũciare ⁊ patiẽter pati penã. ꝺe sen. excõ. c. inq̃sitiõi. ex̃ J cõscietiã iuꝺicare. vbi cõcluꝺit Jo. an. in fi. q̃ ꝓsiliũ sequenꝺũ esset si nõ esset J iuꝺicẽ recusantẽ ministrare iustitiã aliuꝺ remeꝺiũ proꝺitũ ex̃ q̃ cõumcatur: sed qꝛ credo põt ꝓcise cogi ad ꝓnũciandũ. l. munerũ. ℌ. iuꝺicanꝺi. ff. ꝺe mu. ⁊ hono. Remanẽs in ꝓꝺicta pplexitate. s. quiꝺ faciet compulsus ad hoc.

¶ Ego plene ꝺixi in repetitiõe. c. possessoꝛ maleꝺei. ꝺe reg. iu. lib. vi. in. vi. q. ℘incipali: ideo ℌ nõ repeto. nisi solũ casum magꝭ ꝺubiũ cũ. s. in ciuili ⁊ cã crimali hz conscietiam informatã ꝺe certissima ℣itate p reo: pbatiões tñ in ꝺubitatas hz in causa J eũ/quas vere nouit falsas. sed nõ põt ostẽꝺere tanꝫ iuꝺex. tũc ꝺicit Joh. cal. q̃ ẽ tutius seq̃ ꝓsciam informatã ꝺe veritate ex̃ seq̃ allegata ⁊ ꝓbata ℣m eã. Sed certe periculosum ẽ hoc iuꝺici i ciuilib⁹ qꝛ tenebiꝫ ad estimationem litis postq̃ ex probatꝭ sua apparet iiusta: nec ꝺeꝺek sibi ℣itũ asserẽti. c. qñ J falsam ꝺe proba.

¶ In crimali etiã absoluere quẽ ꝺebuit cõꝺẽnare ex probatis in causa esset sibi maius periculũ qꝛ imineret. s. pena cõsilis/ psonalis forte. ar. ff. aꝺ. l. iul. repetũ. l. ler. iulia. Jstis aũt periculis ꝓ ꝺebito vel ꝺelicto alteri⁹ se exponere nõ viꝺek ℣m oꝛꝺinẽ cha

ritatis. vnꝺe in ciuili si est magna ſumma q̃ reũ si J allegata ⁊ ꝓbata absolueret/ oꝓteret iuꝺicez ꝺe suo refũꝺere/ et p ꝓs vinꝺicare. qꝺ ꝺurũ esset ꝺicere aꝺ hec eũ teneri. ⁊ ꝺuri⁹ est crimiali reũ J. probata absoluenꝺo supplicio se exponere qꝺ natura abhoꝛret. vt in cle. pastoꝛal. ꝺe re iuꝺi.

¶ Jn hac ergo pplexitate satis viꝺek iuꝺex excusabilis quo aꝺ ꝺeũ si veritatẽ vt hoi sibi notã ostẽꝺit ⁊ sequit veritatẽ iuꝺicialẽ. istuꝺ cñ ẽ minus malum. s. nõ subijcere se/vel supplicij pati nolle misericoꝛꝺie cã. c. singulis. lxxvi. ꝺi. ⁊ c. neruij. xij. ꝺi. Jsta eñ veritas nõ patefacta in iuꝺicio nõ ꝺz mouere iuꝺicem: sicut nõ mouit rpm J iuꝺã: nec ꝺeũ J soꝺomã. vt. c. ꝺe⁹ oipotens. ij. q. i. multũ cñ excusat necessitas officij. l. tutoꝛẽ. ff. ꝺe his qui. vt ind. ⁊ l. post legatũ eo. tit. ⁊ l. cũ qꝺã. C. ꝺe aꝺmi. tu.

¶ Et cõiter glosatoꝛes iuris canonici ⁊ ciuilis inclinãt in istã ptẽ. vt ptz p eos in iurib⁹ palle.

¶ Conarer tñ oibus modis velle iuenire ℣itatẽ in figura iuꝺicij cõcoꝛꝺantẽ cũ cõscietia ⁊ efficaciter facere si testes ꝓbauerũt aliter ex̃ ℣itas se haberet in cõsela iuꝺicis. posset eñ iuꝺex vti varijs interrogationib⁹/cõminari penas: et alia remeꝺia J eos aꝺhibere. iuꝝ no. p Jnno. l. c. qñ J falsam. ⁊ ibi Joh. an. in nouella ꝺe. ꝓba. ⁊ cũ credere vel nõ credere testib⁹/ sit cõmissum suo arbitrio. vt. l. iij. ff ꝺe testi. forte si ipsa nõ seq̃retur nõ faceret litem suã nec subiaceret ꝺictis periculis: oporteret tñ per aliquas conjecturas apparere quare non aꝺhibet eis fiꝺem/ alꝭ posset argui ꝺe non probabili causa. per not.

in cle.i.de iure pa. facit qđ dixi.§. in ℣. ex cuius dict; collige ꝛc. Si per hūc modū nō possem ꝓbationes cū ꝓscientia ꝓcordare: debeo vel me exonerare apud superiorē: vel si possem dimittere successori in officio. Reliqua circa istā.q.vide per me in.d.c.possessor malefi dei.de regu.iur.in.vi. ¶ His igit breuiter explicatis ꝓ declaratione.c.ꝛ glo.venio ad ꝑncipale propositū qđ est sub ti. isto collocare q̄ diuersis voluminib⁹ et opusculis summe vtilib⁹,put de ipsis.§. in ꝓhemio mentionē feci de materia huius ti. ꝛ de legib⁹ ꝛ statutis ſpāliuz locoꝝ potui reperire. ¶ Et diuido tractatū ꝑncipaliter in duas ptes. ꝓmo qualiter se habeāt leges ad canones ꝛ ad ecclias/ eccliasticasq; ꝑsonas: et ecōuerso qualiter canones se habeāt ad leges/ꝛ ad bona tpalia ꝛ ꝑsonas laicoꝝ.Sc̄o ꝑncipaliter de statutis ꝛ ꝓstitutionib⁹ synodalib⁹ qualiter se habeāt ad leges ꝛ canones ꝛ alia supradicta/ ꝛ de multis dubijs cōib⁹ et alijs sup ipis emergētib⁹,put.j.sub dā ¶ Primo ergo et ꝑncipaliter,q̄ro vtrū in vtroq; foro ecclesiastico ꝛ seculari sint seruande leges ꝛ canones? Jo.an.post Abb.in.d.c.i. de no.oper.nū.breuiter sic distinguit. Aut leges nō ℨdicunt canonib⁹/ꝛ mixtim allegank in vtroq; foro. ar.de fi.instru.c.pastoralis. Aut ℨdicunt expresse/et tunc aut lex possit seruari sine pctō: vt in numero testiū in testamētis et in ceteris alijs. ꝛ tūc lex seruabit in foro suo/ꝛ canon in suo.c.relatū. et.c.cū esses.de testa.c.ij. de arbi. li.vi. Si vero lex inducit pctm et indistincte stat canoni,c,fi.de prescrip.no.in.c.ij de re.iur.li.vi.idē Bar.ꝛ post eū Bal.in.l.ꝓuilegia. C.de sac.san.eccle. caue tn q̄ alia que possunt argui de pctō/possūt deduci ad forū eccleſiasticū cōtentiosum: vt plene examinaui in dicta repetitione.q.viij. vbi exēpla ꝯplura p Inno. i.c.qz plerigz.de immu.eccle. ¶ Quōz in casu occurrenti non est p ius ciuile expresse ,puniuz/ sed sub disputationibus doctorū casus ille omissus: tūc si sup eo repit decisio canonica / est oibus opinionib⁹ ꝑferenda.vt di xi.§.in quarta oppo. ibi vnū vltr̄ius nō omitto. ¶ Idē dico econuerso si in tali casu reperitur decisio legalis nō canonica: in vtroq; eñ foro lex illa seruabit. vt.d.c.i. de oper.no.nū.c.pe.eo.ti.ꝛ.c.raynutius.ꝛ.c.raynaldus.de testa.ꝛ ita no.in.d.c.i. ¶ Sed circa istud vltimū mēbrū alia est habēda cōsideratio:put ipse no.in.c.vlt.de solu.in nouella.vbi dicit q̄ leges eccleſijs onerose et damnose non līgāt eccliās nec ꝑsonas ecclesiasticas:nisi fuerint p ecclesiā approbate.si aūt fauēt eccleſijs ꝛ eccliasticis ꝑsonis/semp intelliguntur approbate ꝛ onerose reprobate p eccliam.x.dis.c.i.ꝛ.ij.ꝛ iste due regule habēt locū etiā in ꝓsuetudie vt ꝑz ex no.in.c.i.de ꝓsue.ꝛ ita dicit in.d.c.fi.post hostiē. ¶ Et idē Arch.in.c.lege imperatorū.x.di. vbi eadē glo.repetit.ꝛ in Spe. de in integ.restitu.§.ij.℣.hoc quoq;. ¶ Circa tn istā doctrinā sic generalē q̄ leges fauorabiles intelligūtur p eccliam approbate/onerose aūt reprobate: occurrit dubitatio. Quid iuris in materijs de q̄bus in iure canonico modicū et cōpēdiose tractat vt in ꝓtractib⁹

bone fidei ꝛ stricti iuris:puta comodati depositi locati emptiōis vēditiōis de pignorib⁹/ꝛ fideiussoribus/de donationib⁹/de testamentis cū silibus. Quia ergo de istis ꝛ multis alijs parū habetur in iure canonico:vt tangit Arch. viij.dis.quo iure. In iure autē ciuili habenk tituli ꝛ tractat⁹ diffusi ꝛ ꝑlixi:dicemus ne q̄ super dubijs emergentib⁹ decisis p leges sup talibus ℨctibus ꝛ dispositionibus iudicetur precise fm leges postq̄ deficiunt canones: vel habeatur dicta ꝓsideratio vt sint fauorabiles/vel dānose ecclesijs vl ꝑsonis eccliasticis:vt sentiūt ꝑfati patres canonuz. Ego credo q̄ ecclesie ꝛ eccliastice ꝑsone posſq̄ in acquirēdo/retinēdo/ꝛ disponēdo de bonis tpalib⁹ oib⁹ p̄dictis titulis sint capaces q̄ subiaceāt legibus / q̄ ꝑdite sunt sup talib⁹ bonis acq̄rendis ꝛ retinendis et disponēdis:ꝛ sic ꝑz naturas actionū ꝛ interꝑtationes iurisc̄onsultorū debebūt clerici ꝛ ecclesie iudicari.iurisconsulti eñ subtilissimo ꝛ diuino quodā motu ad istas actiones puenerūt.l.fi.C.de prescrip.lon.tēpo.ꝛ silr ad interpretationes sup casib⁹ dubijs . vt.ff. de ozi.iur.l.ij.§. his legib⁹ latis. ¶ Ideo canon ureconsultos vocat arbitros equitatis.ij.di.c.respōsa ꝓudentū.Quis ergo diceret legibus/ꝛ ipsaꝝ interꝑtationib⁹ clericos ꝛ eccliās nō ligari/ certe nullus.nō eñ pōt dici talis lex dānosa.lz clericus vel ecclesia qz forte venit ꝓtra,ꝑmissa vel dolum siue fraudē in ℨctu adhibuit ampli⁹ condēnetur:vel interꝑtatio in seipsa equa / in dānum suū cedit.nā ꝛ secum ꝓtrahēs si quid tale sibi acciderit silr condēnaretur.nō debet ergo claudicare contractus.et hoc sentit Jo.an.in.c. q̄ dubusdā.de fideiusso. in nouella ad fi.glo.magne.fm ergo facti occurrentiā legalis,puisio potest esse vtilis vel dānosa eccleſijs vel ꝑsonis eccliasticis: quo casu ille qui se hz pariter ad dānum et cōmodū non pōt ꝑtēdere lesionē: lz forte euenerit.ar.l.si pater puelle C. de inoffi.testa.et.l.si ea.C. de vsur.ꝛ exꝑssevidek de mente oim canonistarū.x.dis.c.qñ idem.ibi pontifices p cursum tpalium tantūmodo rerū legibus imperialibus vterenk.ꝛ.c.cū ad verū.xcvi. dis.ꝛ in.c.quo iure.viij.di.dicit q̄ iure hūano possessiones possidentur.facit.xi.q.i.si tributū magnū. ¶ Ex istis cōcludo q̄ clerici⁹ instituti sine nō fecerit inuētariū tenebit vltra vires hereditarias . iuxt l.fi.C.de iure deli.silr si non ꝛplet volūtatē defuncti puuabit hereditate. iuxta aut.hoc ampli⁹.C. de fideiuſ.cū idē in casibus q̄bus quis vt indign⁹ hereditate ꝓiuatur:puuat⁹ erit etiā clerici⁹: vt.ff. et.C.de his qui.vt idig. ¶ Item si non petijt tutorē pupillo ꝓiuabit ei⁹ successione: vt.l.sciāt oēs de legiti.here. ¶ Itē hereditatez nō aditā nō trāsmittit.l.i.§. in nouissimo.C.de cadu.tol. ¶ Itez in casib⁹ de q̄bus p ius ciuile,est ,puisuz q̄ pdatur possessio/ etiā clericus sicut laicus eā pdet.l.fi.C. de acqui.pos. cū multis similib⁹. ¶ Et idem in p̄dictis exēplis ꝛ similibus sentio de eccleſijs q̄ de clericis: saluo restitutiōis beneficio in suis casib⁹ ꝛ alijs ꝓuilegijs a iure cōcessis eccleſijs et ꝑsonis ecclesiasticis ꝛ in rebus ipsorum

vt in toto titulo. C. de sacrosanc. eccle. ⁊ de epis⁹ clericis. ¶ Quid dices de legib⁹ canonizatis in volumine decretor⁹: an si sunt cōtrarie canonibus sint seruāde in foro canonico? Dicit Jo. an. q⁹ non in. c. ij. J. de rescript⁹. ⁊ ibi enumerat leges et subdit ibi in nouella q⁹ dicta Gratiani nō sunt recipiēda ꝑ canonib⁹: ideo si nō bene dicit / quotidie reprobant ſm eum. ¶ Et predicta sufficiāt quo ad leges ⁊ canones in cōi. Ex quibus ꝑz solutio aliq̄ dubior⁹ in casibus q̄bus discordat ius canonicum a iure ciuili: q̄ō ius in causis ⁊ aliꝭ sequendū sit. Exēpli gratia applica. q. hic de diuersa computatione graduū inter ius canonicū et ciuile / de qua diuersitate in. c. ad sedez. xxxv. q. i. pone esſ statuto cauet⁹ q⁹ null⁹ eligat officialem aliq̄ sibi coniunctū vsq̄ ad tertiū gradū / vel recipiat rem in emphiteosim ꝑ se ⁊ suis successorib⁹ vsq̄ ad tertiū gradū: his ⁊ similibus casibus an cōputabimus gradū ſm ius canonicū / an ſm ius ciuile? tenet Bal. in ꝓmo exēplo de statuto q⁹ deberet cōputari gradus ſm ius ciuile. q⁹ statutum iuris pars ciuilis est: vt. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure. ¶ Item cōputatio iuris canonici speciali casu: scilz mr̄imonij est inducta. Unde in aliꝭ standū est regule gn̄ali iuris. ff. de iudi. l. cū pretor. ¶ Item leges ꝓprie attendunt gradus / ſz canones impropie. vt ꝓbat efficaciter Ja. bu. in quadā sua disputatione que incipit: statuto ciuitat⁹ senarū. Non potuit ergo ius canonicū veram diffinitionē graduū ⁊ naturalem significationē verbor⁹ simpliciter ⁊ generaliter imutare. argu. ff. de vsufru. ea. re. que vsu consu. l. ij. ⁊. l. i. ¶ Concludendū est ergo q⁹ in matrimonijs stetur cōputationi canonice. In hereditatib⁹ vero ⁊ aliꝭ dispositionib⁹ super rebus tēporalibus vel aliꝭ actib⁹ ineūdis / stetur cōputationi legali. et hoc tenet Bald. post Nyco. mata. in. l. fina. C. de succes. edic. Et videtur tex. xxxv. q. v. c. ad sedem. ¶ Scōo quero de differentia iuris canonici et ciuilis circa matrimonia: et sunt ꝓplures vt in gradib⁹. Nam in scōo ⁊ vltimo ribus de iure ciuili michil est permissum / al's ꝓhibitū videri meo. De iure vero canonico ꝓhibituz vsq̄ ad quartū inclusiue vt ꝑz in sti. de nup. §. duor⁹ coniūcto. c. nō debet. de ꝓsangui. ⁊ affi. ¶ Itē de iure ciuili inter certas personas matrimoniū est ꝓhibitū: vt inter raptam ⁊ raptorē. Inter pupillū ⁊ tutorē. Inter subiectū et rectorem. C. de iterdic. ma. l. i. ⁊. ū. per totuz. ⁊. l. tutor. ⁊. l. si quis officiſ. ff. de ritu nup. ⁊. C. si rector ꝓuid. et. c. fi. de rap. Item inter seruos ꝓhibetur matrimoniū de iure ciuili / sed nō de iure canonico: vt. l. cū ciuilis. C. de ince. nup. coniuncto. c. i. de cōiugio serui. Itez ius ciuile cū libera muliere in domo retenta ꝑsumit matrimoniū: canon ꝓtubernū. in. l. in libera. ff. ō ritu nup. cōiuncto. c. illud. de ꝓe ſump. Nūq̄ ergo in istis ⁊ similib⁹ casibus leges sunt correcte ꝑ canones. Cy. vero i. l. si tutor. C. de interdic. ma. inter pup. ⁊ tu. tenet q⁹ nō sint correcte quantū ad successionem. Nam ſm eū ius canonicū quo ad eas nō pōt tollere ius ciuile: quo iure ꝓuideri pos-

set / q⁹ nati ex incest⁹ nuptijs sint capaces successionis. q⁹ non credo verū vt dicā infra in materia statutor⁹. dicit tñ Cy. q⁹ dispēsante ⁊ ꝓmittente ꝓpatore possunt ꝓtrahi nuptie que sunt ꝓhibite iure ciuili tñ / secus si ꝓhibite sunt lege diuina: vt ipse no. in. l. qui ꝓtra legum. C. de incest. nup. Jo. an. in. c. fi. de secundis nup. in nouella sup vlti. glo. tenet idem cte q⁹ leges de q̄b⁹. ſ. in ꝑn. q̄nis recipiunt correctionez a canone. Et idē sentit. d. Bal. in. d. l. qui cōtra. circa fi. Ego dico q⁹ papa dispensando in gradibus ꝓhibitis ꝓstitutione canonica / facit matrimoniū legitimū ⁊ capaces filios ex tali mr̄imonio etiā quo ad bona tpalia / sed nō ita legitimando iam natos ex dānato coitu: vt. c. p venerabilē qui fi. sint legiti. nec ꝓpatorē posse dispensare in matrimonio ꝓtrahēdo iter personas ꝓhibitas iure canonico: ſz iā natos ex dānato coitu possit legitimare quo ad successionē. vt i auten. qui. modis natura. ef. legi. et in auk. qui. modis naturales effi. sui. ⁊ not. in. c. latoz. q̄ fi. sint legi. in nouella. disponit eſm tunc solū de filijs / nō aūt sup matrimonio. circa q̄ō vide q̄ō scripsi i. d. c. i. de spōsa. li. vi. ¶ Et ꝑ cōfirmatione hui⁹ diuersitatis q̄ro de q̄stiōe in qua cōsultum reperio. ⁊ est talis. Utrū ꝑ ꝓk nuptias alias ꝓcessas de iure ciuili vt iter ꝓsanguineos C. de nuptijs. l. ꝓk celebrādis. ⁊. §. duorū. insti. de nup. q⁹ tales nuptie hodie ꝓhibent de iure canonico: an punient⁹ qui cōtraxerunt iuxta legē que punit ꝓhentes nuptias incestas: vt in auk. incestas C. de incest⁹ nup. Reperio ꝓsultū q⁹ sic: q⁹ post⁹ sic ꝓtrahere est delictū de iure canonico pena legis edicta ꝓtra incestas nuptias videtur ad hūc casum extēdi. nam ex quo lex recipit correctionē in tpo ꝓctu matrimonij reprobato a canone / pena legis vt sequela delicti dz locū sibi vēdicare. lz de ipa nō caueat expresse. ar. ei⁹ q⁹ no. i. l. i. §. i. ad turpillia. Adduco q⁹ no. Bal. in. l. ⁊ si cōtra. C. de nup. vbi i mr̄imonijs an stem⁹ iuri canonico an ciuili ita disiiguit: aut loq̄mur de mr̄imonio ꝓhibendo vl ꝓmittēdo: ⁊ tūc quo ad ola stamus iuri canonico vt isti. de nup. in ꝑn. ⁊. C. eo. l. i celebrādis. Aut loq̄mur de mr̄imonio ꝓsumēdo: ⁊ tūc quo ad successionē stam⁹ iuri ciuili in terris iperij: vt. ff. de ritu nup. l. in libertor⁹: ſz q̄nātū ad iudiciuz ecclie sup federe mr̄imonij stam⁹ iuri canonico. Ubi vero nō tractam⁹ de mr̄imonio ꝓsumēdo vel ꝓhibēdo: ſz de effectu mr̄imonij q̄ ad tractū retro. i. quo ad legitimationē liberor⁹ / tūc in casibus i q̄b⁹ discordaret ius canonicū a ciuili starem⁹ iuri ciuili i terris iperij q̄ ad successiōes: ſz i terris ecclie ⁊ q̄ ad ordines starem⁹ iuri canonico. ⁊ hoc tz Cy. i. d. l. et si ꝓtra. Sz Bal. ibi dicit q⁹ canoniste nō reciperēt dictū hoc ex eo q⁹ ꝓ q⁹ ad eos spectat iudiciuz sup federe mr̄imonij. ꝑ dz ꝑtinere ḋcō ex eo sequit: nō solū quo ad ordines / ſz ēt quo ad bona tpalia q̄ dependent a spūalib⁹ isto casu. c. tuā. de or. cog. ⁊. d. c. latoz. ¶ Juxta ꝓdicta accedat q̄stio de muliere trāseunte ad secūdas nuptias infra annū luct⁹ / an patiatur penas de quibus in. l. i. C. de secundis nuptijs. vbi de hoc plene per

Cy. Bal. ⁊ Joh. an. plenius referendo Cy. in. d. c. fi. de scōis nup. ego etiā plenissime in ꝓdicta. l. i. et iter opiniones varias hec videtur cōtor q̄ mulier nubēs. j. tpus lucr⁹ puniat pena ifamie ⁊ amissionis omniū relictoꝝ a ꝓmo viro et in ꝓpria substātia quo ad testā di facultatē in fauorē scōi viri: ꝓma ⁊ ista vltima sint sublata qz sunt mere pene. silr ⁊ scōa qz non dz ꝓdere que relicta sunt a ꝓmo viro vt cōsuluit fede. de semis ꝑsi. xxvij. hec vera nisi ex nimia festinantia resultaret turbatio sanguinis ⁊ incertitudo ꝑlis. puta parit i. ix. mense a morte ꝓmi viri ita q̄ nō esse ꝓmi qz nat⁹. in. viij. mēse. et etiā scōi quia. in. vij. etiā nasci nō ꝑfectus. vt. l. septimo mense. de statu ho. ⁊ hoc casu videt q̄ talis mulier pati debeat oēs penas dicte. l. i. vt refert Bal. Jacobu. ⁊ io. cal. Ray. de fo. cōsuluisse in. l. liberoꝝ. ff. de his q̄ no. infa. Et licet aplus dicat mortuo viro nubat in dño: tñ nō dz itelligi hoc casu. vt sic ius diuinū distinguat per ius humanū ⁊ ciuile. vt i multis casibus cōtingit: de quibus ꝓme plene in. c. possessor malefidei de re. iur. in repetitōe mea. Quedā vero. ll. sunt edite ℣ scōo nubētes que tendūt ad ꝓuisionē filiorū ꝓmi matrimonij: vt. l. hac edictali. de secundis nup. Itē q̄ nō transeat ad scōa nisi reddita rōne tutele ⁊ similia. et iste nō sunt pene secundarū nuptiaꝝ. sed ꝓuisio filiorū primi matrimonij. et iste durāt ℑm Jnno. ⁊ Host. in. d. c. vltio. Dñs bal. etiā de hoc no. i l. edicto. C. ō his qui no. ifa. ⁊ ibi not. seqtur q̄ videt verius. Nec est verisile q̄ aplus ꝓmittēdo statim nuptias mortuo viro / cogitauerit de nuptijs: ꝓpter quas poterit resultare incertitudo prolis ⁊ scandalū apud graues ⁊ bonos. vbi vero hoc nō possit cōtingere: puta qz q̄ scōo nubit est vetula. vel vir primus decessit i absentia vbi sunt p plures mēses vl alia de cā: certū est istā non fore ꝑgnātem / tūc pōt aplo ꝓmittēre statim nubere absq; metu ꝓdictaꝝ penarū. per ista breuiter habes cōclusionē in illa materia in qua Cy. ⁊ pe. aliter sentiūt in ꝓdicta. l. i. ꝙs nō sequor. ſz Jnno. ⁊ Host. cū ꝓdicta limitatiōe. Ex ꝓdictis ptz q̄liter se habēt leges in materia istaꝝ ꝛimoniorū. ¶ De statutis vero disponentib⁹ sup eis vel dependētibus: puta q̄ filia nō possit ℘here ꝛimoniū sine ꝑsensu ꝑris vel fratrū. no. Jo. an. in. c. statutū. de hereti. li. vi. vbi ꝓmo arguit q̄ statutū valeat. scōo in cōtrariū. ⁊ sic ꝙcludit q̄ negari non pōt: an iste metus ipediat ꝛimoniū nō contrahi indirecte. ſ. ꝓpter metū pene. ⁊ sup istis spūalib⁹ directe nō possunt statuta laicoꝝ disponere c. statutū ꝑalleg. ¶ Item correcte sunt leges q̄ necessario reqrebāt ꝑsensum ꝑris in nuptijs filiaruꝫ xxvij. q. i. c. i. et. xxxvi. q. ij. c. vno. Si ergo ꝓstitutio canonica reprobat i hoc legē impiale. forti⁹ videtur ꝓhibere statutaria: que descedit a miori potētia cause efficiēt. Itē ꝛimonia ⁊ dependēcia ab eis sunt fori ecclastici. de donatio. inter virū ⁊ vxo. c. ij. ⁊. c. tuā. de ordine cogni. ergo nō videt q̄ ptās secular⁹ possit adūcere penā sup eo q̄ nō spectat ad eiꝰ foꝝ: qz si nō valet dispō in ꝓncipali / nō valet etiā i penali. l. seius ⁊ augeri⁹

ad. l. falci. et. l. si hō mortuus. de ſbo. obli. Itē pena cōuētionalis nō pōt apponi i matrimonijs. qz debēt esse libera. c. gēma. de spōsa. ergo nec similiter p statuta vt in rubrica de decre. decu. et vide Jo. and. in addi. spec. de spon.

¶ Utrū autē cause sup matrimonijs et natalib⁹ sint ꝑcise de foro ecclesie vel possint agitari in foro seculari dixi ple. in. c. ea q̄ fiunt a iudice. de reg. iur. li. vi. in ḡrta. q. ꝓncipali. ¶ Tertio quero qualiter se habeāt leges ad canones i materia iuramēti. habemus enī in iure ciuili de iuramēto litis de cāsorio / necessario / iudiciali / et voluntario. C. ⁊. ff. ō iureiurā. p totū. habemus de iuramēto confirmatorio cōtractus inualidi ⁊ q̄nq; a iure reprobati in aut. sacramēta. C. si aduer. vēdi. l. si ꝙs maior. C. de trāsac. ⁊. c. cū cōtingat. de iureiuran. ⁊. c. lz. eo. ti. lib. vi. et de pactis q̄uis eo. li. habemus etiā q̄ in multis casibus ꝓbat vel remittit iuramētū i certis dispositionibus. l. nō dubiū. C. de legib⁹. et. l. si ꝙs inquilinos. de legatis. i. ⁊. l. adigere ff. de iurepatrona. et. l. q̄ sub cōditione. ℣. fi. ff. de conditio. institu. et. l. qui iuramento. ff. qui satisda. cogā. Quia ergo iuramēta principaliter cōcernūt religionē ⁊ diuini cultus reuerētiam: et trāsgressio eorundem sit mortale pctm̄ vt. c. et si xp̄us. de iureiurā. et. xxij. q. ij. c. nichil autem. et. c. aduertendū. Utrū. ll. predicte ⁊ alie q̄ loquūtur de iuramētis sint seruāde. Itam questionē plene examino in dicta regula ea que fiunt a iudice in. iij. q̄liōe. Et primo quo ad foꝝ ꝙcludo q̄ ꝓncipaliter ⁊ incidēter iudex laicus pōt cognoscere de q̄stione iuramenti q̄ tenet Jo. an. in. c. cū laicus. de foro cōpe. in nouella. ¶ Reprobare autē vel remittere vtruꝫ possit vl impedire obligationē iuramēto vallatam: dubiū facit qz iuramentuꝫ obligat deo. c. debitores. de iureiurā. Nō videtur ergo q̄ hec obligatio possit impediri per legē humanā: sicut nec impediri pōt obligatio naturalis. vt insti. de iure naturali. gen. ⁊ ciuili. ℣. ſz naturalia. ¶ Teneo ibi cōtra. et primo q̄ lex reprobet iuramentū habeāt ex not. in. l. cū lex. ff. de fide iusso. similiter ⁊ remittere potest et in hoc lex obtinet vim appellationis. vt dicta. l. adigere. de iure patro. ⁊. l. que sub cōditione. ℣. fi. ff. de cōdi. insti. Item vbi lex prohibet iuramentū vel fingit siue p̄sumit simulationē vel dolū: iuramentū in cōtrariū nichil operat. no. Bar. l. l. nec patronus. de op. liber. et. l. pactuꝫ. C. de colla. et p eum plenius in repe. l. rem maioris. C. de rescin. ven. in ceteris tñ dispositionibus initis cōtra legē iuramentū interpositū operatur q̄ valz dispositio. vt plene p bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiuſ. q̄bus casibus lex succūbit canoni etiā in seculari foro. et hoc ꝓpter periculū anime. in. c. licet. de iure iurā. lib. vi. et. c. cū cōtingat. e. ti. vide plenius. j. in. xi. q. ℣. fi. item si statutum. et ad fi. dicte. q. xi. ver. q̄d dices in materia iuramenti. ¶ Quarto quero quomō se hñt ll. ad canones i materia vsuraꝝ? Ad hoc dico q̄ ꝙtum ad foꝝ an iste cause sint ꝑcise de foro ecclesiastico: an possint etiā agitari in iudicio seculari: scripsi plene i dicta regula secūda in. q. ij. et ꝙclusi

q̄ possent in vtroq; foro ventilari quando est questio sup facto: secꝰ si sup iure. et ibi videas. Quantū vero ad correctionē legū que ꝓlixe tractant de istis vsuris / et permittunt eas exigere vsq; ad certum modū an sint correcte per canones qui hoc vitiū detestantur? vt in.c. vsurarū voraginē. de vsuris lib.vi. remitto ad notata in.c. peccatū. de re.iur.li.vi. in mercurialibus p Joh.and. vbi cōcludit q̄ differentia inter leges ⁊ canones in hoc cōsistit q̄ de iure ciuili cōtractus vsurarius est ꝑmissus de ꝑmissione idulgente penā / nō de permissione tollēte impedimētū vel iuramētū ꝓstante. punitionem autē huius crimnis relinqt iuri canonico. sed certe ius ciuile satis prestat iuramētū si cōcedit exactionē earū vsq; ad modū licitū in cōtractibus bonefidei, ꝓpter moraā: vel si ex stipulatiōe debeantur. Si em̄ essent reprobate vl' eis ratio obsisteret nō preberēt actiones: vt.l. pacta que cōtra. C. de pac. ⁊ l. stipulatio ista. §. alteri de verbo.obli. vbi in his que sunt ex̄ legis prudētiam non est prodita actio / vel querela vt in cōcubinatu / simplici fornicatiōe / et symōia vt.l.i.ff. de cōcusso. Jn his em̄ bñ fateor q̄ ius canonicū q̄ōq; pctā, ꝑsequit tolerātia iuris ciuilis, ꝓhibitionē et contradictionē admitti in vsuris non corrigit: si diceremus q̄ iura ciuilia hoc ꝑmittūt. nam multi tenent q̄ etiam de iure ciuili nouissimo sint hodie correcte / de quo in.l.i.c.i. de sum.trinita. in autētica. ad hec. C. de vsuris per Cy. et alios. ¶ Ex predictis questionibus apparet diuersitas iter ius canonicū ⁊ ciuile et quod in eis ꝑualeat. et etiā apparet q̄ in multis aliis casib⁹ leges ⁊ canones sibi inuicē ꝓtrariant: qō ius ꝓualeat collige ex generali doctrina de qua. §. in.i.q. in prin. facit qō no.x.di. ꝓstitutiōes. et de cōsecra.dis.iij. celebritatē. Et hec scripsisse sufficiat i diuersitate iter.ll. ⁊ canones quid sequēdum sit. ¶ Esset videndū modo qualr he due iuris spēs se habeant ad ius diuinū et ad ius naturale. de quoꝝ iurijū et aliorū origine et natura remisi ad notata per host. ⁊ Joh.an. in.ij.q. principali. ⁊ plene i decretis ꝑma di. vsq; ad.xiij inclusiue: q̄ a.xiij. vsq; ad.xxi.di. De quattuor principalib⁹ cōsilijs / de epīs decretalib⁹: de dictis sanctorū / de cōsiliis gñalibus ⁊ prouincialib⁹ de q̄bus aliter nō ꝓsequor: q̄ esset referre notissima. et cū de legib⁹ ⁊ canonib⁹ ⁊ statutis infra subjcis statim ⁊ de dictis iurib⁹ videlz naturali ⁊ diuino aliqua incidenter annectā. Quarto q̄ro breuiter de aliquibus dubijs circa legū ⁊ canonū ītpretationē. ¶ Et ꝓmo an recipiāt interpretationē extensiuā. ¶ Scōo an recipiāt interpatiōnē restrictiuam. ¶ Tertio an possit q̄ interpretatiōnē recedi a ꝓbis ⁊ trahi ad impropriū significatū ꝓbꝝ. ¶ Circa primū dic q̄ aut vis extendere legē vigore alteri⁹ legis extendētis ⁊ hoc potes facere sine dubio vt ff. ad macedo. l. sed iter. §. mutuū. Aut vis extendere a teipō / et tūc aut ad casum talem sine quo id quod dispositū est per legē nō possit habere effectū: et est licita talis extensio: vt.l.si stipulat⁹ fuero p te. ff. de verb.obli. ⁊ in.l.ij. de iurisd.om.iu. Aut ad alium casum

similē: ⁊ tūc aut in illo casu reperitur dispositio legis cōtraria. et non ly extendere: vt in auc. quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. ⁊ l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. ⁊ qō no. in cle. dispēdiosam. de iudi. et in.l.ij. C. de patri. qui fi. distra. et p Dy. in.c. in argumentū. de reg. iur. li. vi. Si vero non reperit: tūc licet leges extendere de simili⁹ ad similia: vt.l. nō possunt. ⁊ l. sed et posteriores. ff. de legi. ⁊ hoc de interpretatione extēsiua circa quā Bar. ita dicit cū querit an extēdatur. l. ad casus similē rōnem habētes: distingue aut lex est ꝓlata simpliciter / aut in ea sunt ꝓba taxatiua. Primo casu aut per extensionē inducerēt correctio ⁊ nō pōt: vt in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. aut inducit legū declaratio seu distinctio: et hoc fieri potest. ff. de re. iur. l. ea que ꝓpter necessitatem. ⁊ c. cū expediat. de elec. li. vi. Aut in ea sunt verba taxatiua: ⁊ tūc aut per aliā legē apparet de extēsione / ⁊ extēdimus vt.l. ob es. C. de ꝑdi. minor. ⁊ qō ibi no. ⁊ l. serui noie. de vsuc. ⁊ de reg. iur. l. ꝓtractus. Aut p aliā legē nō apparet de extēsione: ⁊ tūc aut lex est ꝓlata in casu fauorabili ⁊ pio: ⁊ extēdit vt. l. illud. C. de sacrosan. eccle. aut in casu odioso / ⁊ tunc secus: vt in.l.i. C. de patri. qui fi. distra. ⁊ c. in argumentū. de regu. iur. li. vi. per Dy. ⁊ ita distiguit Bar. l.i. si ꝓstāte. ff. solu. ma. ix.q. ⁊ qō ipse no. ibi. in. vij. q. ¶ Circa scōm. s. de interpretatione restrictiua: dic q̄ aut ista restrictio fit per aliam legem. ⁊ ista fieri debet: q̄ est interpretatio ꝓbabilis ⁊ necessaria ⁊ in scriptis redacta: vt.l. quāuis. ff. de i. ius vo. Aut q̄s vult restringere a seipso ꝓpter aliquā equitatez suadētē: et tūc aut vult restrigere vt aliq̄d lucret et nō pōt. vt.l. ꝓsperit. ff. q̄ ⁊ a q̄bus. Jo. dicit q̄ illa lex caret spiritu. Sz Bal. eā defendit dicēs q̄ rō legis dz attēdi i sua gñalitate. i. in generib⁹ singulor⁹: nō i singulis generū. vñ dato q̄ i aliquo casu singularissimo cesset rō legꝫ nō tñ restringit. l. q̄ sufficit q̄ ratio legis sit rōnabilis in sua gñalitate: et sic intelligit illa lex. Aut quis vult restringere legē ne aliquis indebite lucretur. ⁊ hoc pōt fieri vt.l. vt gradatim. §. sed si lege. ff. de mu. ⁊ hono. Aut vult restringere ne aliquis patiat dānū ⁊ potest. vt.l. ij. C. de noxa. et.l. fi. §. in cōputatiōe. C. de iur. delib. et q̄ ibi not. Circa hoc tamē dubium oino vide quod not. Bart. in.l.i. §. nunciatio. ff. de no. oper. nūcia. vbi plene tractat an generalia verba legis restringātur et quando. Ex predictis habetis q̄ q̄nq; receditur a ꝓbis per dispositionis extensionē. q̄nq; p gñalitatis artationē. ¶ Circa tertiuz casum. s. an posset recedi a iuribus ꝓpter impropriā verboꝝ exposition̄: distingue. nā q̄nq; aliquis vult trahere ꝓbū legis ad aliquē intellectū impropriū p aliā legē ⁊ pōt. et ita loquit glo. in.l. non dubiū. C. de legib⁹. Sed si de hoc nō habem⁹ legē: regula est q̄ stam⁹ ꝓpe significationi ꝓboꝝ: vt.l.i. §. si is q̄ naue. ff. de exercito. fallit si alia apparet mēs legis q̄ colligit ex plurib⁹. Primo si sensus ꝓpri⁹ ꝓtinet tractatē: tūc itelligim⁹ sensum impropriū. vt.l. in ābigua. ff. e. et ista ē mēs legis vt.l. scire oz. §. maxime. ff. de excus. tut. Scōo q̄n

rõ legis repugnat. nam rõ legis mens legis est. vt.l.cũ mulier.ff. so.ma.ꝛ no.in.l.cũ tale.§.falsam. ff.de cõdi. et demõ.et p dy.in.c.fi. de regu.iur.lib.vi. Tertio si cõis vsus loquẽdi repugnat ꝓprie significationi. tũc mẽs legis est q̃ itelligam⁹ ꝑm cõem vsuz loq̃ndi. vt.l.liberoꝝ.§.q̃ tamẽ cassius.de le.iij.et de ver.signi.l.in vulgari. et.l.vt alphen⁹.ꝛ.l.annicul⁹. Ex p̃dictis argue q̃ si statutũ punit extrahentẽ sanguinẽ in palatio: nõ intelligit̃ de flobothomãte. qꝛ hoc essz absurdũ. Similiter si punit homicidã pena capitis: nõ itelligit̃ de occidẽte bãnitũ vel dum se defendit. ¶ Et ꝛclude q̃ id q̃ venit ex mẽte videt̃ venire ex ꝓbis legis extẽsiue aut restrictiue ꝑm subiectã materiã de qua loq̃mur vt in.c.posth̃.ꝺ elec.li.vi.vbi tex. Nec dr̃ ista extẽsio: vñ hz locuz ẽt l penis vt ibi ptz.ꝛ.l.nois ꝛ rei.§. verbũ ex lege.ff.de ver. signi. silr nõ dr̃ extẽdi vbi est oĩmoda rõ et idẽtitas rõnis: vt no.in.c.i.de tẽpo.ord.lib.vi. Et hoc est vtile scire ad statuta q̃ iuxta cõem doctrinã nõ recipiũt iterp̃tationẽ extẽsiuã nã extẽsio q̃ desc̃dit ex mẽte legz vel rõe siue oĩmoda similitudine habebit locũ etiã in statutis siue sit extẽsiua ꝓbꝫ legis siue restrictiua. Potest tñ dici potius interp̃tatio intensiua.i.intrinseca siue declaratiua q̃ ꝓpos terminos q̃ penes mẽtẽ sunt nõ excludũt. allegat Cy.l.fi.C.ꝺ indic. vidui.ff. deri. nup.l.libertũ.§.senatusconsulti.facit qꝺ not.bar.in.l.pretoz. in p̃n.ff.de oper.no.nũcia. vbi andicaꝛ exp̃ssum verbis qꝺ venit ex mente vel generalitate. Itẽ circa istã mẽtẽ.l.nõ vnũ dictũ Cy. qui post pe.et aliquos modernos dicit q̃ etiã ꝓpt̃ rõnẽ nõ scriptã põt deuiari ꝛ recedi a ꝓbis legis. dũ tñ illa rõ sit naturalis ꝛ naturalit̃ ꝛ cõiter posset ꝓbari p aliquã rõnẽ etiã si lex esset i ꝓriũ mitigari põt: vt dicta.l.scire oz.§.sufficit.ꝺ excu.tut.et hoc etiã not.bal.post eũ in.ꝺ.l.nõ dubiũ. vñ ista sumpsi ab ipso ꝛ bar.ꝓ maioꝛi pte. Quibus adde q̃ rõ ꝛ mẽs idẽ sũt i.ll. Nec aliud est lex q̃m rõ q̃ mouit legislatoꝛẽ ad aliquid statuẽdũ. vt not.dy.in.ꝺ.c.fi. de reg. iur.li.vi. Hoc aũt exp̃imit̃ si in.l.ampliat et restringit ꝓba legis ꝓut ad ipsam adaptantur: vt.l.adigere.§. quãuis de iure patro. Si aũt nõ exp̃imit̃ rõ in ꝓstitutione siue lege: tũc qualiter sit eliciẽda istruit nos phs in topi.in.ij.li. Dicit enĩ notabiliter q̃ ad legẽ cõdẽdã ꝑsumitur legislatoꝛ motꝰ ea rõe qua mouet discretus et sapiẽs si hoc fuisset interrogatꝰ. iõ cuz p hoĩes sapiẽtes leges et statuta fiant vt ptz i ꝓhemio.ff.ꝛ.C. huius volumims.vi.cle. semp i eis cessat absonus ꝛ captiosus itellectꝰ: et sanũ intellectum nũq̃ abhoꝛret. vt ꝺ.l.scire oz.§.sed et si maxime de excusa.tut. vt do. Bal. dicit sicut homo cõsistit ex aĩa ꝛ coꝛpoꝛe: et ita lex ꝓsistit ex rõe ꝛ ꝓbis: et verba.l.sunt vt coꝛpꝰ ꝛ supficies: aĩa legis est rõ siue mens ipsius.l.et hec magis dz attẽdi q̃m supficies siue coꝛtex ꝓboꝝ. vt.l.scire leges. ff.de legibus.et.c.marchiõ ꝛ basilides.i.q.i.ꝛ.c.itelligẽtia. de ver. signi. Et nõ solũ in legibꝰ et canonibus sed in oĩ alia dispositione mẽs est semp preferẽda ꝓbis. vt plene no.in.c.quãto.de ꝓuileg.in glo. Et sicut dixi generalia verba

legũ restringunt̃ p rõnẽ exp̃ssam subsequẽter vel tacite inherentẽ. vt in iuribus ꝑalleg. et in.l.solis his.C.de reuo.do. nã vt ibi dr̃ tacite cautũ vr̃ vbi eadẽ rõ reperit: vt.l.fi.C.ꝺ re iudi. et p bal.in.l.si q̃s seruo.C.ꝺ fur.ꝛ ser.coꝛ. vbi ꝑdicta oppo. de.l.ꝓsperit.ff.qui et a q̃bus.vbi videt̃ q̃ in statutis nõ sit subintelligẽda rõ sed deseruiẽdũ ꝓbis ꝓpt̃ duris vt ibi. Qui dã dicũt q̃ illa lex caret spũ.i.rõe Bal.rñdet ad ipam aliter vt vidisti.§.ꝛ aliter i p̃dicta.l.si q̃s ꝓuo. ¶ Et ꝛcludo q̃ si rõ in lege nõ exp̃imit̃ / dz subintelligi naturalis et ꝓsimilis quãtũ põt. nec diceꝛ interp̃tatio extẽsiua sz itellectiua qꝛ itellectus ꝛ rõ idẽ sunt. facit.l. vnũ ex familia.§.impatoꝛ.ꝺ le.ij. Et q̃ nõ not. bal.in.l.q̃uis.C.de fideicõ. Quid dices de ipetratione iudicis cũ a lege sibi pmittit̃ i casibus dubijs ꝓut dixi.§.in.x.oppost p̃n. dicit bal.q̃ magis accedat interp̃tatiõi declaratiue q̃m extẽsiue: cũ ad iudicẽ nõ ptineat legẽ extẽdere. vt.l.si ꝓo.§.ꝺ viro.ff. solu.ma. Quid aũt etiã dices de argumẽto a cõtrario sensu: dicit tex.q̃ est cõiectura: vt.l.apud antiquos.C.de fur. Alibi dicit q̃ est tex.ff.de testa.mili.l.q̃ testamẽto. §.mulier. Bal.post Ja.bu.dicit i ꝺ.l.apꝺ ãtiquos. aut casus omissus qui venit a cõtrario sensu est decisus p alias leges: et tũc p cõtrariũ sensuz nõ dr̃ sed tãq̃m omissus ab illa lege remanet sub dispositione iuris cõis: et venit decidendus p alias leges: vt.l.si cũ dotẽ i p̃n.ff.so.ma.et.l.si exneus. de cõꝺ.ob cau. Aut ille casus nõ ẽ decisus p alias leges: et tũc arg. a ꝓrio sensu est ex mẽte seu iterp̃tatiõe legis potius q̃m ꝓbi. vt.l.si pecunia.ff.si cer. pe. ibi tanq̃m sub ꝓria ꝙditõe: q̃ dictio tãq̃m denotat imꝓpoꝛtatẽ. vt.l.si pr̃.§.q̃ duos. ff.de adoptiõibꝰ. et sic ꝓpt intelligi glo.ꝺ.l.apꝺ ãtiquos.ꝛ p bal.in.l. quẽticulã.i p̃n.de epi.ꝛ cle. vbi dicit q̃ etiã i statutis ẽ validũ argumẽtũ a ꝓrio sensu. puta Cauetur statuto q̃ q̃libet mulier succedat mr̃i sue ab intestato si nõ extant masculi. Utr̃ ergo a ꝓrio sensu si extant masculi excludat? Refert Cy.ꝙsuluisse q̃ sic. Idem dy.p.l. inter socerũ.§.cũ inter.ff.de pac. do. vbi predictũ argumẽtũ sumit vt.l.ꝺe q̃bus de legi.ꝛ.C.ꝺ excu. tut.in rubrica. ¶ Iuxta predicta ꝙgrue applicat̃ materia quot modis ꝛ qualiter fiat fraus legi. Ex auaricie eteni cecitate conant̃ homines varijs exq̃sitis fraudibꝰq̃ sunt eis prohibita attẽtare. vt.c. auaritie.de elec.li.vi. Tales igit̃ faciũt legi fraudẽ multis modis ꝓprimo de re ad rẽ. vt de pecunia ad pecuniã: vt.ff.ad mace.l.sed ꝛ iulianus.§.mutui. ꝛ.l.quẽadmodũ.de agri.ꝛ censi. ¶ Ex hoc inferas q̃ si statutũ ꝓhibeat extra districtũ portare frumẽtum timoze caristie/ nõ poterit portari farina sz sint diuersa: vt.l.quesitũ.§.illõ fortasse.de leg.iij. ¶ Secundo fit fraus de ꝓsona ad ꝓsonaz: vt.l.si spõsa.in p̃n. de dona.inter virũ ꝛ vxo.et.C.de scõis nup.l.hac edictali.et in aut.de nup.§.optime. Ex quo ꝛferas q̃ si magnas ꝓhibeꝛ emere possessionẽ: et ipse per interpositã ꝓsonã emat: nõ valet ꝛctus: qꝛ est fraus de ꝓsona ad ꝓsonã. ¶ Tertio modo fit fraus de ꝓtractu ad ꝛctũ: puta ꝓhibitꝰ donare vẽdit. vt no.i.l.q̃ testamẽtũ.

de ꝓba.⁊.l. cũ ꝗs.§.fi.de le.ij.⁊.l. codicillis.§.instituto.per dy.

¶Quarto mõ fit fraus de modo ad modũ. vt cũ mulier q̃ non põt fideiubere fingit se ꝓcipalẽ: vt.l. vir vxori.§.fi.ff.ad velle.et ꝺ istis et alijs exẽplis vide in.c.quãto. de ꝓuilegijs. ¶Quinto modo fit fraus de nõe ad nomẽ. exẽplum sume ex.d.c.auaritie. ptãs ergo vel assessor q̃ nõ ꝓñt ꝓhibẽte statuto i officio refirmari nõ poterẽt mutato nõe post illud officiũ ꝓtinuare nisi esset mutatio nedũ nominis: ſꝫ forte auctoritatis ⁊ nature officij ipsi⁹ ar.ei⁹ qꝺ no.in.c. hi q̃ auctoritate.de prebẽ.libr.vi. ¶Sexto mõ fit fraus de tpe ad tps: vt i.c.fi.de reg.iur.li.vi. et.l. filie nec.ff.sol.ma. ¶Septimo fit fraus de quãtitate ad quãtitatẽ: vt si obligat⁹ vẽdere panẽ vl vinũ ad tabernã precio limitato vẽdit plus.ꝑꝓ additamẽtũ castaneaꝝ vel carniũ assaraꝝ: qꝺ additamẽtũ nõ est ꝺdignũ ꝑcio supaddito. ar.ff.ꝺ iure pa.l.si libert⁹ minorẽ. et de vsuris.l.eos §.si ꝗs aũt ⁊.l. athletas.§.ꝓtor.ff.de his qui no. ifa.et istos modos põit bal.i.d.l. nõ dubiũ.i.iij.op.de hac materia vi ꝺ etiã i decret.xiij.q.iij.plerigꝫ.

¶Ex ꝓdictꝫ plene hẽs de interꝓtatiõe canonũ ⁊ legũ ⁊ de mẽte ꝫ bis ꝓferenda.et ꝺt mõis fraudat legis intẽtio siue mẽs absq; offensiõe ꝫboꝝ vide i regula ℨ legẽ de reg.iur.li.vi.⁊ alibi dicit accur. q lex aliꝺ sonare vr q̃ velit.⁊ magistri et scolares sepe decipiunt: vt no.in.l.oẽs.ff.de excep. ¶In hac q̃stione ponit Seneca i declamatiõibus q̃stionẽ talẽ fundatã sup duplici.l. ꝓrima erat maior diuꝺat patrimoniũ.minor eligat. Secũꝺa erat: liceat filiũ ex ãcilla tollere.his ꝓmissis qõ talis formaf.

¶Pater cũ hẽret filiũ legitimũ filiũ aliũ ex ãcilla subst̃ulit ⁊ decesſit: maior sic diuisit vt ꝓmoniũ totum ervna ꝓte poneret: ex alia ãcillã matrẽ huⁱ⁹ minoris: q̃ minor de hac diuisiõe ꝙrit̃ fraudẽ sui factã vt vel matre careat si patrimoniũ eligat: vl ecõtra ꝓmonio si eligat matrez: maior ñdet q nõ põt ex hoc redargui cũ fecerit hoc lege ꝓmittente. ille minor replicat immo nichil nisi qꝺ lege factũ est q̃relam hz. nã si qꝺ aliꝺ aliter gestũ est: iꝑm p se irritũ est. circũscriptio semp crimẽ sub specie legis inuoluit. qꝺ apparet i illa legitimũ est: qꝺ latet insidiosum circũscriptio p ius ad iuriã puenit. Tullius etiã libro ꝓmo ꝺ officijs dicit iuria et calũnia qꝺã nascit ex vitijs callida iuris interꝓtatione ex quo illꝺ ꝓuerbiũ sumit: summũ ius summa iuria factuz est: ponit exẽplũ. treuga cẽtuz dierũ fctã iste alteri⁹ de nocte agros depopulabat q dierũ nõ noctiũ inducie facte essent. Et hec dicta sufficiãt circa legũ ⁊ canonũ interꝓtationẽ. ¶De statutoꝝ etiam interꝓtatione plenius ℨ subdam in.q.vi. ¶Sexto q̃ro de ꝗbusdaꝫ dubijs circa legũ ⁊ canonũ correctionẽ. Et ꝓmo sup hec tradit regula q posteriꝰ cõstitutio tollit ꝓꝰ. Quis de ipsa mẽtionẽ nõ faciat. de quo in.c.i. de ꝓsti.li.vi. de quo vide qꝺ ibi scripsi. hoc verum nisi possint aliqua subdiuisiõe iuuari. vt.c.cũ expediat. de elec. lib. vi. in.l.i.C. de inoffi. doti. ¶Ad derogationẽ ergo priox.ll. nõ est necessaria clausula nõ obstãte in legibus posterioribus: vt.d.c.i.

¶Ad derogationẽ ꝓcedentiũ statutoꝝ an in nouis statutis sit dicta clausula necessaria ℨ dicam. ¶Sz hic q̃ro si noua lege seu ꝓstitutione apponit cla nõ obstãtib⁹ q̃busq; ll.⁊c. per hoc tollat ne ista posterior limitet et distinguat p priorẽ Bar. dicit q etiã hoc casu debeãt subdiuisiõe iuuari ⁊ distingui. qñ simplr annectit dicta cla nõ obstãte in aliq̃ ſ. ℨria q̃ nõ possit sub hac sustineri: vt aut. de suc. ab intest. circa ꝓin.⁊ ibi not. glo. sup ℞bo vacãtib⁹. ꝓ hoc facit. C. eo. de succes. aut. itaq; i eo q ibi disputat an sit correcta lex de emãcipatis: et per hoc infert Bar. q notãdus est modus ꝓcedẽdi sup crimine lese maiestatis tradit⁹ in exua. ad reprimẽdũ. cũ cla nõ obstãte lege aliqua ⁊c. nõ hz locũ i casu.l.i.C. si ꝗs imperatori maledixe. naz cũ ibi sit ꝓncipalit ꝓuisuz ℨ maledicẽtẽ ꝓncipi p dictã exuag. q̃ gñaliter ꝓuidet sup crimine lese maiestatꝫ nõ derogatur illi legi p hoc. facit in aut. hec cõstitutio iterꝓtat ꝓstitutionẽ ⁊c, naz p illã itelligit sublata. l.fi.C. de sacrosan.ec. q̃ gñaliter loquit. nõ autem constitutio specialis q̃ est vt est ratio ⁊c. col.iij. et probatur. C. de sacrosan.ec. aut. quas actiones. licz glo. in illo variet. ſz si in lege noua diceret. nõ obstãte aliq̃ lege que gñaliter vel spãliter loq̃retur/tũc dicte.ll. nõ distingueret vel limitaret legẽ nouã nec hz locũ. l. nã ⁊ posteriores. ff. de legibus. ¶Sed hic post eũ quero de notabili q̃stiõe circa ꝓme dicta Illa extrauagãs modũ dat ꝓcedẽdi cũ clausula nõ obstãte aliq̃ lege. ſz p legẽ ãtiquã cuidã dignitati vel ordini spãliter est ꝓcessuz vt ibi ꝓsidẽtes circa ꝓrogatiuam gaudeãt i modo ꝓcedẽdi: vt. C. de. pri. sacro. scri. l.i sacris. Utruz ergo in casibus cõprehẽsis in extrauag. predicta dicto priuilegio gaudebũt. dubiũ est in hoc: qz dicta. l. in sacris. est magꝫ specialis quo ad psonas. qz solũ in illis de qbus ibi. Sed qz dicta cõstitutio ad reprimẽdũ est ecõuerso. ſ. spãlis quo ad causas. ſ. lese maiestatis. tñ est gñalis quo ad psonas: qz oẽs cõplectit. Ex quo resultat q̃dam perplexitas. qz nõ possunt adinuicẽ ℨriari genus ⁊ species: et p ꝙsequens q̃ ex eis q aliã limitetur nõ põt cognosci. Bart. i ista perplexitate reducit se ad istã cõsiderationem vez q tenet ius singulare interdictũ ꝓpter aliquaz vtilitatẽ. vt. l. ius singulare. ff. de legibus. Si tñ in prealleg. ll. specialitas reperiat talis q vtraq; seruari nõ posset: sed oporteat alteri derogari: derogãdum est illi vbi minor vtilitas reperit. et ꝙ ri ꝺz illa vbi maior vel euidẽtior vtilitas esse deprehẽdit. hec enz est benignior interpretatio. ideo amplectẽda. ff. ꝺ legi. l. benigni⁹. et. l. quotiẽs. ff. de regu. iur. et qz causa magis priuilegiata prefertur: vt. l.i. C. de priuilegio dotꝫ.

¶Ex qua theorica concludit in proposita questione q cum cõstitutio ad reprimẽdum prouideat in casu maioris periculi ⁊ delicti derogat ordini procedendi q̃ traditur in predicta. l. in sacris. Adducit exemplum in minoribus in quorum fauorem generaliter est prouisum q nulla currat eis prescriptio: vt. l. fi. C. in quibus cau. in integ. resti. non est necesſ. et hec ꝙstitutio ẽ spãlis q̃ ad psonas: et

generalis quo ad causas. ¶Alia est lex econuerso q̃ puidet ꝓpter publicã vtilitatẽ vt instãtia finiatur triennio ne lites sint imortales: vt l. ꝓperãdũ. C. ō iudi. Ista em̃ lex est generalis quo ad ꝑsonas / ꝛ spãlis quo ad causam istãtie tm̃ q̃. l. iz antiquior non tollat prealleg. l. fi. ꝛ hoc rõne p̃dicta: qz publica vtilitas que versat̃ in litibus dirimendis ꝓfertur vtilitati minoꝝ que non est ita publica: vt no. i. l. fi. C. si aduer. rẽ iudi. Lex ergo antiqua q̃ habet cãm fauorabilẽ ꝛ specialitate maiorẽ limitat legem nouã. Si vero nõ esset vna rõ spãlter fauorabilior alia: tũc. l. noua in dubio dz ꝑualere. ꝛ hoc dicit esse notandũ ꝓ statutis ꝓout ipse no. in p̃dicta extraua. ad reprimẽdum. cui adde qõ no. scripsi. in. c. cũ in cunctis. de elec. lib. vi. in nouella. et qõ no. de ista ꝓpleritate in ꝓn. in. c. i. de ꝓui. lib. vi. in nouella. et qõ de statutis. ff. subũciã in q̃stionib⁹. ¶Ulterius queroꝝ vtrũ ista correctio vnius. l. ꝓ aliã hz locũ in correlatiuis vt si sit correcta in vno ex eis videatur correcta in alio. Bar. dicit q̃ si corrigit. l. in vno ex correlatiuis itelligitur correcta in alio. Iz hoc nõ exꝑmatur: vt. l. fi. C. de indic. vidui. Nõ ob. l. ꝓcipimus. C. de appel. in fi. Regulariter. n. verũ ẽ q̃ lex non corrigit nisi in expresso vt in ꝺio. fallit in correlatiuis in q̃bus etiam in materia correctiua correctio in vno inducit correctionẽ in reliquo: vt. d. l. fi. ¶Idẽ in materia dispositiua etiam penali vt cõstitutio ꝓuidens supvno ex correlatiuis videatur in alio ꝓuidere. Unde si aliqs ꝓhibetur emere sub pena videt ꝓhibit⁹ vendere sub eadẽ pena. facit. l. cũ emꝓtor. ff. de rescin. ven. ꝛ. l. i. fi. de excep. ꝛ. l. i. C. de cupres. ꝛ no. Bal. i l. nemo martyres. C. de sacrosan. ec. Cõtra hoc tm̃ facit qõ no. Bar. post glo. in aut. q̃ semel. C. quõ et q̃n iu. vbi aliter ẽ ꝓuisum ꝺ actorem ꝓtumacẽ q̃s statueret ius. C. l. ꝓperandũ in danda dilatione. et tm̃ ista. l. ꝓperandũ remanet in correcta in reo / ꝛ sic in vno ex correlatiuis nõ tangit reliquũ. Solue: vt ibi ipe dicit. hoc facit diuersitatis rõ inter reum ꝛ actorẽ contumaces. ꝓpter cõtumaciã enim actoris põt peruenire ad diffiniti uã sniam etiã lite nõ cõtestata vt ibi. qõ secus est in reo. nõ mirũ ergo si ꝓpter maius periculum maiꝝ daf̃ actori dilatio. facit qõ no. de do. ꝛ cõtu. c. i. li. vi. in nouella. habet g̃ locũ qõ dici cũ correlatiua habent se vt paria. secus si diuerso iure regulẽtur vt est actor ꝛ reus. q̃ in multis differũt: vt no. in. l. de die. ff. qui satisda. cogan. ¶Predictis adde q̃ licet etiã ex idẽtitate ratiõis. l. traheretur ad aliũ casum: vt. l. nõ possunt. ff. de legi. tamẽ si aliter in illo alio casu esset expresse ꝓuisum ꝓ idẽtitatẽ rõnis / nõ inducit legis correctio fm op. gl. quã seq̃tur Bar. in. l. fi. C. de sacrosan. ec. Nec obstat qõ dictũ est de correlatiuis: vt correctio in vno extendaf̃ ad aliud. q̃a in eis est iseparabilis cõueritas. et vno posito alterũ necessario sequitur: vt. d. l. fi. Bal. tm̃ in. d. l. fi. dicit: q̃ q̃n rõ est expressa in lege ita q̃ ex ipsa rõne possumus iferre ad quelibet casum: dicta rõ idẽ debet g̃s aliter operari qõ lex. scripta per ipsam: inducitur veteris legis correctio. Hoc tm̃ dicit verũ

nisi in lege noua esset aliqua dictio taxatiua / sicut est in corpore vnde sumit̃ aut. quas actiões. ex tacita aũt rõne nõ inducitur hec correctio fm eũ. Quid dices cum sub vna regula lex disponit diuersis casib⁹ an correctio legis i vno casu vel ꝑsona extendat̃ ad aliuz casuz vel ꝑsonã: ꝓne exẽplum dicit lex q̃ in testamẽtis in q̃bus cessat falcidia cessat trebellianica. ff. ad trebel. l. marcell⁹. modo supuenit noua lex q̃ ꝓhibet falcidiã i relictz ad pias causas: an cessabit silr trebellianica: Barto. q̃ sic / nõ ex eo q̃ sit eadẽ ratio: qz hoc nõ sufficit ad correctionẽ fm superius dicta. sed ex eo q̃ regula iuris antiq̃ cõplectitur casum omissum in lege noua: vt corrigatur sicut casus exꝑssus. et hoc ipe not. in. d. l. marcellus. ꝛ Bal. in. l. filiũ quẽ habẽtẽ. in repetitõe ꝛ qõ ipse no. in. l. si q̃s seruo. C. de fur. Regula igit̃ que ꝓiungit casus varios est potẽtior q̃s ratio que adaptat̃ ad plures: qz p regulã inducitur correctio olim casuũ sub regula cõprehensoꝝ etiã si in noua lege sint omissi. sed non ita inducit idẽtitas vel maioritas rõnis fm opinionẽ glo. i. d. l. fi. C. de sacrosan. eccle. ꝛ facit qõ no. Bar. in l. i. ꝛ. ij. ff. de lega. i. ¶Quid si lex ꝓuidet in duob⁹ casib⁹ quoꝝ vn⁹ venit in ꝓsequentiã alteri⁹: puta dicit lex q̃ ad eum deferat̃ tutela ad quẽ defertur hereditas. et sic eã tutela comitat̃: an exclusus p nouã legez ab hereditate videat̃ exclusus etiã a tutela: dico q̃ sic: vt no. Bart. in. l. i. ff. de legi. tuto. ¶Reuocato esm̃ cõmodo itelligit reuocatũ onus / ꝛ econuerso: vt. l. alũne. §. seya. de adi. le. Et multis rõnibus hoc ꝓfirmat Bart. in suo ꝓsilio qõ incipit: ciuitas mediolanen. ꝛc. vbi cõcludit q̃ ꝓ statutum quo excludũtur cognati a successione extãtib⁹ agnatis / exclusi intelligunt silr a tutela que venit in ꝓsequẽtiã ad hereditatẽ: vt dixi. Et vide ad p̃dicta qõ no. de offi. or. c. fi. li. vi. in glo. sup̃ verꝑut sunt. ꝛ no. in. c. iter dilectos. de fide istru. in nouella. vbi de priuilegiis ꝓcessis ad istar. ꝛ qõ not. Bal. in. l. oia priuilegia. C. de epi. et cle. ꝛ. l. quicqd. de aduo. diuer. iudi. vbi ꝓcesso priuilegio vni studio sicut habz aliud: si reuocat̃ illud nõ reuocant̃ illa ꝓcessa ad instar: qõ facit ꝓtra iã dicta. Et oia ista notant̃ ꝓ limitatione illius vulgar⁹ regule qõ nõ mutat̃ quare stare ꝓhibet̃. illius / q̃ legũ correctio nõ extendit̃ ad casum ipsi ꝓuisum. l. ꝓcipimus. in fi. C. de appel. ꝛ in. l. sancim⁹. C. de testa. nã vt vides ex p̃dictis in multis casibus aliud est dicendũ. ¶Septimo q̃ro vtrũ illa q̃ cõtra ius fiunt debeãt semꝑ ꝓ infectis haberi: De qua materia remitto ad nota ta in. c. que ꝓtra ius. de reg. iur. li. vi. ꝓ Bal. pleni⁹ in. l. nõ dubiũ. C. de legi. vbi ꝓplures opi. istã materiam declarat. Opponit esm̃ de maleficijs. nã fiunt ꝺ legẽ ꝛ tm̃ nõ habẽtur ꝓ infectis: qz puniuntur cõmittẽtes. Sol. vt ibi in. iij. op. Deinde op. de ista que nõ dz ferri sub ꝓditione / ꝛ tm̃ lata tenet: vt l. ij. §. biduũ. quãdo ap. sit. Sol. vt ibi in. v. opposi. ¶Subsequenter oppo. de relegato ad tẽp⁹ / cui iudex nõ debet adimere bona: vt. l. relegatoꝝ. §. ad tẽpus. de interdi. ꝛ releg. ꝛ tm̃ si adimit / valet: vt ibi. Sol. vt in. vi. oppo. Ulteri⁹ lex

phibet dolum cōmitti / ⁊ tamē si cōmittat valet cōtractus. Dic vt ibi in. vij. oppo. plene in. ix. oppo. arguit q factū ⁊tra legē possit cō firmari. l. et si contra. C. de nup. Sol. vt ibi per eū qui plures opi. format: ⁊ in casib⁹ in q̄bus nō va let actus cōtra legē / an firmet iu ramento. de quo p Bar. in. l. si q̄s pro eo. ⁊. l. cū lex. co. ti. Sed iuxta predicta quero q̄n lex etiam phi bet / ⁊ vltra pcedit penā imponē do vtrum pene appositio firmet actū ⁊tra nullitatē? Quidā q sic per. l. q̄ ait lex. ff. de diuor. Item annullatio act⁹ est pena g̃nalis: vt. d. l. nō dubiū. sed vbi apponit specialis pena vt in themate g̃na lis dz cessare: vt. l. sanctio legū. ff. de penis. ¶ In hac q̄one Ja. bu. dicit q aut pena nullitatis indu citur p aliā legē phibentē / ⁊ tunc actus nō valet. Aut nō reperitur lex simpliciter phibens: sed solū respectu pene / ⁊ tūc valet act⁹. q. ex eadē lege pena g̃nalis nō eōpa titur se cū pena spāli: sz ex diuer sa lege bene cōpatitur sm euz q̄ est subtile. Do. Bald. dicit q q̄q nullitas actus, ppie loquēdo nō est pena primi: q̄n lex detrahit pe ne dantis / vel administrationem admut / vel rem ꝛctu eximit / vl' delictū psumit: tūc spālis pena inserta in lege nō facit actū vale re: q. sua natura phibet / ⁊ habet phibitionē ⁊ nullitatē intrisecā. Si aūt nullitas, ppie loquendo est pena: tūc haberet locū ꝓsidera tio Ja. bu. Et inducit ad q̄nē sta tuti quo caueť q nullus ⁊trahat quin soluat gabellā de ⁊tractu: ⁊ si nō soluerit gabellā soluat cen tū nomine pene. Isto casu ⁊tractus valebit: q. lex vltra pcedit impo nēdo diuersaz penā a pena nullitatis. Et ideo pena specialis im pedit penā generalem. ¶ Predi ctis adde q quando pena venit ad rescindēdum ⁊ nō obuiat con tractui a principio: non rescin dit ipō iure / nisi hoc exprimatur: vt. l. vniuersa. C. de preci. impe ra. offe. ⁊ no. Barto. in. l. cum lex. ff. de fideiusso. vbi omīno videas. ¶ Ex predictis habes an annul latio actus dicatur pena. Johā. and. dicit q non est pena: vt ipse no. in. c. fi. de electio. lib. vi. in no uella. Bal. in. d. l. non dubium. ij. col. dicit q si annullatur actus ra tione phibitionis / annullatio di citur esse pena: vt. d. l. non dubiū. ⁊. l. senatus. ff. de cōtrahen. emp. Sed si actus est nullus rōne mo di vel forme: tūc illa nullitas nō dicit esse pena. ⁊ loquitur ita Jo. an. ⁊ no. de ista. q. Bald. in. l. nec martyres. C. de sacrosanc. eccle. ¶ Predictis adde q̄ scripsi in re gula ea que fiūt de reg. iur. li. vi. in pma oppo. vbi plene examino cū iuris phibitio dirigit ad iudi cem nō audiat / nō faciat et sīlia: an valeat si egerit in contrarium ibi plene p Bal. in. d. l. cū lex. vbi quid iuris q̄n phibitio legis diri gitur ad cōtrahentes: vt. l. pretor ait. ff. de no. ope. nū. p Bar. de pdi cta materia. ¶ Sed vltra penam nullitatis act⁹ quero an patiatur aliquā penā qui trāsgredit leges vl' canones. Glo. dicit q si hoc fa cit ex contēptu credens ecclesiaz non posse talia statuere / punir vt hereticus. Sed si aliter transgre ditur est pena depositōis / si alia specialis non reperiat imposita: vt no. in. c. generali. de elect. li. vi. ¶ Uenire eīn contra canones vel

eis nō obedire est mortale pecca tum. xi. q. iū. nemo eporū. ⁊. xxiij. di. c. i. q̄ est vex in pceptorib⁹: vt no. Jo. an. in. c. ij. de maio. et obe. ⁊ no. Hosti. q misericors de⁹ mise ricorditer agat i hoc ⁊ alijs mul tis laqueis impositis per huma na statuta / cū tn ecclesia non de beat illaqueare. arg. xxvi. q. i. de viduis. vide q̄ no. Bal. i. l. nemo martyres. C. de sacrosan. eccle. et plenius in. l. legis virtus. ff. de le gi. vbi ꝛcludit q est pena arbitra ria. Bar. tāgit in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. in. q. ad fi. ¶ Sz hic quero reperiť ꝓstitutio preceptoria vel, phibitoria alicuius facti sz nō fuit dicta ꝓstitutio in practi ca vel in vsum deducta: an talis consuetudo excuset a pctō. glo. q sic in. c. i. de treu. ⁊ pace. de qua in sti. in. phe. ⁊ in auť. de here. ⁊ sal. Hi. colla. i. ⁊. iiij. di. leges. et. c. in istis. Et hanc tenet Sof. in. d. c. i. ⁊ in summa. Idē Inno. ⁊ Host. in summa. Sed idē Host. in. d. c. i. te nuit ⁊trariū. pro quo facit. xij. di. c. ū. in prin. ⁊. lxxviij. di. c. propo suisti. in fi. ad hoc q̄ no. in. c. dolē tes. de cele. mis. puta negari non pōt q ꝓstitutio icepit ligare a pn cipio post duos menses. illa ergo obligatio nō debuit tolli tēpore: q. tēpus nō est modus tollendi obligationē semel natā. l. obligatiōū fere. §. placet. de acti. ⁊ obli. nec in talib⁹ excusant glo. eadem magistralis. de biga c. ū. de decu. C. l. vobis. q̄ esū pcipiť imperatur: et q̄ imperatur ꝛc. xiij. q. i. q̄ precipitur. de verb. sig. in his. ⁊ ad hoc oīno vide q̄ no. Archi. xi. di. in his. ⁊. xiij. distin. in istis. ¶ Alij distinguūt inter penā que infligitur ipso iure / ⁊ penā queve nit infligēda ab homine: vt in pri ma non excuset dissuetudo: q. ta lis transgressor incidit in factum iā dānatum. xxiij. q. i. c. i. ij. ⁊. iiij. In secūda excusatur. ⁊ sic intelli gatur. c. leges. cū si. alleg. ad hoc Jo. an. no. per eum. de cōsue. sup rubrica. in fi. i nouella. ¶ Credo veri⁹ q̄ tenet Bar. Inno. ⁊ Sof. vt. S. retuli. Nec videť verū si cō stitutio a pun. obliget q hodie et oīn tpe duret talis obligatio. q̄s lex semper loquatur. l. arriani. de here. Dico enim q si constitutio firmata nō fuit moribus ytentiū / fingiť nec a principio obligasse. q̄ patet: q. dicitur abrogata per nō vsuz: vt i. d. l. leges. ⁊. c. deniq. vi demus in simili q vitium contra ctus initi contra iura purgať cur su tēporis: vt. c. cura. de iure pa. ¶ Item sm cōmunem opinionez potest prescribi merū et mixtū im perii: vt plene per Bal. in disputatione quadā que incipit Apol lonius. ⁊. c. cum cōtingat. de foro compe. et tamē constat q habuit victosum principū ⁊ progressuz vsurpando sibi tale officium ho mines carcerādo / torquendo / de capitando ⁊ similia faciendo que sunt de mero imperio. Non ergo sequitur a principio obligauit cō stitutio: ergo durat semper obli gatio. quia imo et ius et consue tudo contraria sunt. et statutum tollit effectum illius. facit quod no. Johan. and. in. c. Johannes. de cleri. coniug. in illa q̄stione an tollatur lex per non vsum in vlti. oppositiōe. Et Cy. in. l. ij. C. que sit long. consuetu. facit quod dixi in cle. i. de re. ec. nō alie. post lau. ¶ Octauo ꝙro breuiter ⁊ remissi ue de quibusdā questionib⁹ circa

leges vel canones. primo ḋs posset leges vel canones cōdere? no. ij. dist. lex est. Est dubiū circa hoc de pplo romano ⁊ senatu/an possunt cōdere legē vniuersalem. de qua. q. p Archi. ij. di. lex. vbi an populus romanꝰ possit reuocare imperatorē siue ptātem oēm quā in eū trāstulit? Quidā q sic vt ibi p eū. Bar. q nō possit legē condere ꝓpter translationē oīs ptātis in principē: vt ipse no. in l. fi. C. de legi. ⁊ Bal. ibidē. ⁊ pleni? i. l. nō ambigit. ff. eo. ti. ⁊ ibi de hoc opi. glo. quas Cy. plene refert in. d. l. fi. C. de legi. vbi dicit tene qō placet: ſz quicq̄d sit de iure de facto dicit q nō seruareť extra vibē. Hostiē. idē tenet ſcz q nō posset i summa huius ti. Ş. si quis possit. ad fi. ¶ Secūdo quare leges sint inuēte/ ⁊ q̄ sint ꝓsiderāda in ipsaꝝ cōstitutione: habeť. iij. di. per totuz. Et qō sit officiū legis vel canonis. iij. di. oīs. ⁊. iiij. di. erit autē. vbi q̄lis debeat esse lex: ⁊ ibi tāgit de lege in qua. hic aūt an debeat obseruari vel possit fraudari p Innoc. in. c. pleriq̄. de imu. eccle. in pn. et. l. i. de cadu. tol. in prin. p Bal. ⁊. i. di. ius gētū. vbi vtrū seruus peccet si fugiat/tenet q sic si in iusto bello: secus si in iniusto captus. Et qualiter ꝓstituanť. Et an scriptura sit de essentia legis siue substātia. Jo. an. plene no. i. c. nemo pōt de reg. iur. li. vi. in mercu. et tenet q scriptura nō sit de substātia legis vl statuti. ⁊ videť casus in. c. i. de renū. li. vi. idē Bal. in. l. hūanū C. de legi. lz aliter ibi ꝑe. ¶ Tertio an leges trahanť non solū ad futura/ſz etiā ad ꝓterita pendentia vel decisa. Jsta q̄stio plenius examinabiť infra l. materia statutorū in qōne. ¶ Quarto an iuris ignorātia vel facti vel alia/⁊ qualis excuset: et an ignorare ius sit lata culpa vl dol?. plene. i. q. iij. Ş. item pacto. ⁊. l. regula. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ de vltia p Bal. in. l. leges sacratissime. C. de legi. ⁊. l. error. C. de iur. ⁊ fac. ign. in. i. ⁊. ij. q. ¶ Quinto an teneať ḋs scire ꝓstitutionē/⁊ a quo tpe incipiat ligare: p hoſt. in ſūma huiꝰ ti. Ş. q̄n cōstitutio. ⁊ vide qō no. in phemio clemen. ¶ Ulteriꝰ q̄d est ius naturale/⁊ quot modis sumať. i. dis. c. ius aūt. ⁊. c. ius naturale. et ibi p Archi. ⁊ an sit mutabile. v. dist. in pun. p Archi. ¶ Itē de iure gētiū vide. i. di. ius gentiū/ ⁊ vnde deriuet ⁊ si dicať naturale p Archi. i. di. ius aūt naturale. Et an seruitutes sint inducte de iure naturali vel gētiū: p Archi. i. di. ius gētiū Jstud aūt ius ⁊ etiam ius ciuile q̄nq̄ est bonū ⁊ equū: q̄nq̄ bonū/ sed nō equū: q̄nq̄ equū/ſz nō bonū: q̄nq̄ nec equum nec bonū. prosequere p exempla vt no. i. di. ius naturale. ⁊. ff. de iusti. ⁊ in. l. i. ⁊ qō no. eo. ti. l. penulti. ¶ Itē an rubrice legū canonū vel decretorū possint allegari i causis. ix. di. quis nesciat. p Archi. ¶ Item an ius canonicū dicať hūanū vel diuinū ius. viij. di. quo iure p Archi. ꝓlura alia remittiue possem psequi/ſz ꝓdicta sufficiāt. ¶ Incidēter eñ de his iurib? ⁊ de iure diuino in ꝓmo tractatu statutorū ⁊ ꝓstitutionū synodaliū aliqua repetemus. ¶ Ad ipam ergo materiā descendens ex multis vtiliter circa ipaꝝ materiā examinatis: hactenus p antiquos doctores referam/q̄ michi magis videbunť vtilia: q̄ ex scriptis modernorū repe

ri varijs locꝫ tacta. put. ſ. patebit. ¶ Ordinē aūt dicendo? capio ex solēni repetitione: quā do. Bar. fecit in ista materia. ff. de iusti. ⁊ in. l. oēs populi. ¶ Diuisit autē tractatū ꝑncipaliter in septē qōnes ꝑncipales: quaꝝ ꝓma est quis possit facere statuta. Scōa qualiter. Tertia de q̄bus rebus. Quarta quos ligēt. Quinta a quo tpe. Sexta vtrū statuta recipiāt interpretationē. Septima q̄liter in iudiciū deducanť. Sub q̄libet ꝑdictaruz plures accessorie congrue aptabūtur. Retēto igitur ordine q̄stionū ꝓncipaliuz. ¶ Primo q̄ro quis possit facere statuta? Ad cuius declarationē premitto an facere statuta sit meri vel mixti imperij an iurisditionis? Dicit Bal. q̄ si loquerꝫ cōplexiue est meri imperij: sed si distributiue ſm rē dispositā q̄ eadeꝫ est qualitas fori et statuendi: vt ꝓbať in. l. mulier C. de sen. ſm eū ibi. ¶ Alibi dicit q statuta cōdere est ꝓtiꝰ de quadam iuris ꝓmissione q̄ſ sit annexū iurisditioni. ⁊ ipse no. in. l. oēs ppli. in princi. de iusti. ⁊ iur. circa prin. ⁊ videť hoc ex eo probari: q̄ vniuersitates possunt facere statuta/⁊ tñ non habēt iurisditionē: vt no. Jnno. i. c. cū accessissent. de cōsti. ⁊ eo. ti. cū oēs in nouella. nō haber rōnem istud dictū. ſ. q vniuersitates nō habēt iurisditionē. nā ſm hoc nō possunt eā dare rectori suo: q̄ nemo dat q̄ nō hz c. daybertū. i. q. vij. et. c. q aūt. de iure pa. ⁊ tñ ſm eos vbi Ş. hoc est falſuz. nā suo ꝓposito dāt iurisditionē sup se: vt. l. fi. C. ō iurisdi. iudi. ¶ Credo ergo q auctoritas statuendi depēdeat a iurisditiōe. ⁊ q̄tum iurisditio se extendit/tm auctoritas faciēdi statuta. ad hoc q̄ not. in. l. i. ff. de iurisdi. iudi. Uñ dicit Bal. post Bar. q quantū quis hz iurisditionis/ tātū hz auctoritatis cōdendi statuta. q̄ statuta cōdere est iurisditōis/ ⁊ vno posito ponit reliquū/ ⁊ ecōuerso: vno remoto remouet reliquū. Et q̄nq̄ est meri iperij et q̄nq̄ mixti ſz causas quas decidit. ⁊ ita no. in. l. oēs populi. ¶ Hoc ergo premisso est q̄stio. ꝓposita si ḋs possit facere statuta/dubitať de pluribꝰ ꝓmo an ⁊ q̄ vniuersitates. Secūdo an pars vniꝰ vniuersitatis: q̄ forte ciuitas est diuisa per partes/vel vna partium est expulsa. Tertio an collegia siue corꝓora: puta doctorū cāpsorū cerdonū et similiū. Quarto an iudices ꝓpetui/vel ad tēpus dati. Quinto an epi vel legati. Sexto an capitula vel collegia ecclesiaꝝ. Septio an statuta requirāt cōfirmationē superiozis. ¶ Jn prima. q. dicit q aut loqueris de vniuersitate que nullā habz iurisditionē vt est vniuersitas castri vel ville: aut de illa que hz oēz iurisditionē: aut de illa q̄ hz iurisditionē modificatā. ꝓmo casu nō pōt facere statutuz: cū iurisditio nō sit penes castruz vel villam: vt no. Bar. in. l. i. ff. de dā. infec. et no. in. c. cū ad sedē. de resti. spo. facere eñ statutū est iurisditionis vt dictū est. Si ꝓ vel let facere statutū sup his que nō descēdunt a iurisditiōe: ſz a rerū suaꝝ administratiōe/vt de pecunia expēdenda vel colligenda: et possent. vt. l. i. et. l. ambiciosa. de decre. ab or. fa. facit q̄ de statutz capitulorꝫ no. Jo. an. in. c. cōstitutionē. de ꝓb. ſig. lib. vi. ⁊ in. d. c. cū oēs. i nouella. ⁊. c. cū accessissent.

per Inno. ¶ Scdo casu cũ loqris de vniuersitate q̃ habz oẽm iurisditionẽ: et tũc põt: vt. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. et. l. si creditores. de priuileg. cred. ¶ In tertio casu similiter põt quatenus iurisditio se extendit. nam fm q̃ iurisditio limitat: limitat etiã auctoritas statuẽtis re loco ꝛ tẽpore. c. ecclesia scte Marie. j. eo. c. vt alarũ. de cõsti. li. vi. facit qõ no. in. c. pto illoꝝ. de pben. ¶ Ista tria mẽbra ponit bar. i. d. l. oẽs ppli circa pn. Bal. etiam plene not. i. d. l. omẽs ppli. ℣. modo restat videre ibi. et ideo de iure cõi sic distinguẽduz est ꝛc. Sed nũqd sine suo rectore poterit vniuersitas facere statuta? Quidã q̃ nõ: qz iurisditio est penes rectorẽ nõ penes vniuersitatez. arg. de rescrip. c. edoceri. et hoc tz compo. ar. l. si curatorem. C. de in inte. resti. vbi vero nõ hz rectorẽ: tũc ecõtra in statuẽdo q̃z in alijs iurisditionẽ habet. argu. ff. qõ cuiusq̃ vniuer. no. l. i. et. l. item. ℣. sed cum. et in dicto. c. cuz oẽs. de pst. Ja. bu. in. l. i. ff. quod quisq̃ iuris. dicit q̃ populus vel ordo põt legẽ cõdere etiã sine cõsilio vel decreto magistratus. l. i. ℣. solent. ff. quando ap. sit. lz quidã ꝛtra p. l. ij. C. õ ser. reipu. ma. ¶ Item possunt expedire q̃ pertinent ad publicã vtilitatẽ imediate: vt dicta. l. ij. et. d. ℣. solent. sed non possunt ea que pertinent ad iurisditionem/ nisi in defectum: vt. l. vbi adsunt de tuto. et curada. ab his. ¶ Item que respiciũt singulorũ vtilitatem non per moduz iurisditionis: sed legis: vt. l. imperatores. ff. ad. l. iul. de ãno. ¶ Jn. ij. q. videt q̃ licz ciuitas sit diuisa p̃ quarteria: vt est ista ciuitas bononie nõ videtur q̃ possit facere statuta que pertinẽt ad dictorũ decisionẽ: qz iurisditio est penes populuz nõ per partes diuisa: sicut diuisio administrationis inter tutores est diuisio facti nõ iuris siue iurisditiõis: vt. l. inter tutores. ff. de admini. tuto. ¶ Quantuz ergo ad administrationẽ pecunie ꝛ rerũ pertinet/ poterit quodlibet quarteriũ statuere vt dictũ est etiã l vniuersitate/ castri/ vel ville. facit. l. si quis a filio. ℣. si parti. ff. de le. i. Nõ ob. l. ij. ℣. dictum cũ esset de ori. iur. quia illa plebiscita valent ex confirmatõe postea subsecuta: et ita intelligit eum Bar. post Jaco. de bel. ¶ De alia questione cũ vna pars ciuiũ est expulsa de ciuitate querit Bal. an intrinseci de iure possint facere statuta ꝓtra expulsos: Videt q̃ sic: qz intrinseci faciunt populũ nõ dispersi ꝛ vagi p̃ mundum. c. cũ ex imũcto. de oper. nouũcia. per Jnno. Jn contrarium q̃ ꝓtra spoliatos antecẽ restituãtur non possit ferri sententia hominis: vt. c. i. de restitu. spolia. li. vi. ergo nõ statuti sententia. Item non possunt comparere ad cõtradicendum. ergo non valet qõ statuitur in eoruz ꝓiudicium. cle. pastoralis. de re iudi. Item fit a capitalibus inimicis eorum ꝛ notorie suspectis. ergo non valet. sicut nec sententia. ff. de arbi. non distinguemus. ℣. cuz quidam. et l. i. C. si qua pre. po. facit. c. accedens: vt lit. non contest. c. ij. et qõ no. in. c. statutum. ℣. cum vero. super ver. non audens. de rescript. lib. vi. et concludit Bal. q̃ si sunt expulsi ex iusta causa valet statutum: qz delictũ non debet eis prestare exemptionez. l. papinianus exuli. de mino. ꝛ l. amissiõe. ℣. qui deficiunt. de capi. dimi. et qõ no. in. l. ad cognitionẽ. ff. ex qui. cau. in pos. ea. ¶ Si autẽ sunt expulsi iniuste ꝛ de facto: tunc statuta facta contra eos non valent. qz ius cõmune qõ permittit statuta non intendit per hoc dare materiã deliquẽdi: vt. C. de mono. l. i. ꝛ ideo statuta q̃ sapiunt partialitatẽ/ sapiunt monopolium et sunt a iure reprobata. vt no. Jnno. in. c. cum accessissent. de pst. ꝛ hoc no. Bal. in. l. p̃alleg. oẽs populi. et quid iuris si oẽs expulsi an possint aliquid statuere/ ꝛ a quo ꝛ qualiter sint vocandi. no. in. d. c. plene per Jnno. ¶ De tertia q̃stiõe an mercatores inter se possint facere statuta: est casus q̃ sic in. l. fi. C. de cõsti. pecu. et in. c. ex litteris. j. eo. Sed dubitatur an possint facere inter se statuta specialia ꝓtra statuta gñalia illius ciuitatis? Bal. ponit in. l. oẽs populi. ꝛ post argumenta pro ꝛ cõtra: cõcludit q̃ inter seipsos possunt habere propria statuta a gñali lege discrepãtia sup factis illius artis vel professionis/ non sup alijs: puta sup hereditatibus/ nec dicta statuta nocent alijs. sed ipsis ꝛ heredibꝫ ipsoꝝ sicut nec cõuentiones ꝛ pacta: vt. l. si vnus. ℣. ante ofa. ff. de pac. facit quod no. in. d. l. fi. de cõstitu. pecu. et in auc. de fideius. ℣. argẽtariorum. ¶ De quarta questione an iudices perpetui vel ad tẽpus dati possint facere statuta Cy. ꝛ post eum Bal. tangit in. l. i. ff. quod quisq̃ iur. sz plenius ibi Ja. bu. qui sic distinguit q̃ in ciuitatibus quedã respiciunt reipublice vtilitatẽ circa rerũ ciuitatis

administrationẽ: et in his magistratus siue rector non se intromittit nisi hactenus vt auctoret: vt dicta. l. ij. de serui. reipu. ma. et idem in officialibus creandis. in l. i. ℣. solent. ff. quando appel. sit. ꝛ vbi reipublice vtile estimauerit auctorari alias punitur: et sic intelligit. C. de decu. l. si quos li. x. ¶ Quedã respiciũt iurisditiones et illa expedit magistratus: vt. l. i. ff. de iurisd. om. iudi. ¶ Quedã respiciunt necessitatem reipublice: et tunc potest statuere cum aliquorũ eminentiorum consensu ꝛ temporaliter non perpetuo. ꝛ sic loquitur. l. cũ nauarcoꝝ. C. de naui. lib. xi. ¶ Quedam respiciũt legem cõdendam generalẽ vel specialem: et hoc non potest. nam soli senatui ꝛ ceteri maioribus hoc cõcessum est. vt. l. non ambigit. ff. de legi. et de offi. pre. vbi. l. i. ℣. cura carnis. ꝛ l. nouam. C. de offi. prefec. preto. ergo alijs intelligit denegatũ. Et hoc verum nisi populus qui poterat per se/ eidẽ potestatẽ legis cõdende dederit: qõ poterit in casu concesso et in quo populus posset: vt. l. item eorum. ℣. si decuriones. ff. quod cuiusq̃ vni. no. et. l. ij. ℣. ofa. C. de ve. inenu. ¶ Quedam respiciunt singulorum commodũ et hoc expedit magistratus: vt. l. imperatores. ad. l. iul. de anno. et idem si ornatus ciuitatis. de offi. pconsul. l. si in aliquem. et de offi. presi. l. preses. et de edil. edic. l. ediles. et collectas imponat. de edific. priua. l. omnes. et ita dicit in dicta. l. i. qõ quisq̃ iuris in antiqua. ¶ Sed q̃ro vtrum in casibus quibus potest statuta facere/ possit adiicere penam? Pone preses scripsit

per ciuitates sui ꝓsidatus q̄ nullus extrahat frumētū a districtu: et si q̄s cōtra fecerit amputet sibi pes: nunq̄d ꝯ facienti amputabit pes? Dicit Bal. q̄ non: qz omnis pena capitalis reqrit diffinitiuā sniam procedēte sup hoc statuto: vel lege prouincie facta cū ꝓsilio procerū: cū eñ lex habeat vim diffinitiue debet fieri cū maturitate cōsilij. et ista corpora possunt facere r̄ pro emergēti bono publico r̄ nō in feruore r̄ impetu. facta autē soleniter etiā ꝯ ius publicū valēt vt no. de reg. iur. l. neq̄ pign⁹. ℌ. i. r̄. l. i. ℌ. qui magistratū. q̄ō quisq̄ iur. vbi videt glo. i. lz ꝓtor habeat ptātem legis cōdende/nunq̄ tñ inuenies q̄ fecerit aliq̄ō edictuz de pena capitali. r̄ si nō inuenias hoc in ꝓtore/multomin⁹ in ꝓside. ¶ Concludit Bal. q̄ huius generā penaꝝ aliter q̄s iura dictent p statutū alⁱs magistratū nō possūt imponi. et iō merito eoꝝ pgrāmata seu ꝓconia nō habēt vim sntie. ita no. in. l. pgrāma. C. cō. vl̄ epi. facit q̄ ipse no. in. d. l. oēs popl̄i. dicit eñ q̄ ista edicta magistratuū, ppie nō dicunt statuta municipalia: qz nō sunt ,pposita ppetue iurisdictionis causa. sed ,put res icidit. ff. ō iur. om. iudi. l. si q̄s id q̄ō. r̄. l. fi. de penis. dicūtur etiā potius bāna q̄ statuta: q̄a habēt vim sntie interlocutorie r̄ nō vim legis nec sntie diffinitiue: vt. d. l. pgrāma. r̄ no. C. quō r̄ q̄n iudex. auk. q̄ semel. ¶ Et credo q̄ in casibus q̄bus magistrat⁹ possunt statuere: vt dixi. ℌ. post Jaco. bu. q̄a talia non sunt ,ppie statuta durabunt tēpore officij r̄ non in tēpus successoris. quod sensit. ℌ. Jacobus, et idē Bal. in. l. oēs populi. q̄bus adde q̄ō no. Ber. i. c. a nob. i. de sen. excō. r̄ in. c. pro illoꝝ de ꝓben. r̄ no. Cy. ff. q̄ō quisq̄ iur. l. i. in. ūij. q. ¶ Juxta ꝓdicta q̄ro de q̄stione in qua Bar. ꝓsuluit. Qō dā castrū erat in quasi possessiōe eligēdi potestatē. et hoc a tāto tē pore citra q̄ō in Jnij memoria nō exist̄it. capitaneus siue ꝓses illi⁹ prouincie ꝓstitutionē fecit/ q̄ nulla ciuitas castrum vel villa possit sibi eligere ptātē sub certa pena. Illud castrū eligit in ptātem cōe pusij q̄ō erat tunc in illis partib⁹ multū potens/ ,ppter q̄ō capitaneus ꝯdēnauit illud castrū in. d. pena. q̄rit̄ur an dicta ꝓstitutio valeat: posito ,p constāti q̄ ille capitaneus vt alij rectores ,puincia⁹ eccle pōt facere ꝓstitutiones sicut epi et legati apostolice sedis. c. ij. de maio. obe. r̄. c. vt alia⁹. de cōsti. lib. vi. r̄ de offi. le. c. fi. r̄ sicut maiores iudices: vt. l. nō ambigit. ff. de legi. r̄. l. formā. de offi. ꝓfe. ꝓto. per q̄ iura cōiuncta ꝙsuetudine ē dicendū cōstitutionē valere. Sed remanet dubiū an ꝑiudicet cōsuetudini dicti castri circa liberā rectoris electionē: ꝙsuluit in ꝓdicto casu q̄ sic/quasi deinde ius q̄stitū illi castro possit p statutū superioris modificari/ne eligāt tam potētes ꝑsonas in potestates q̄ possent ipm capitaneū admittere et expellere ,put vellēt. de resti. spo. pisanis. Itē de iure habētes alias potestatē liberam distrahēdi/ ꝓhibētur ꝑsonis potētioribus. de loca. c. fi. et ibi no. r̄. l. si q̄s ita promiserit. ℌ. ea licet. de verb. ob. pro hoc. J. de loca. c. i. vbi lege q̄s habeat liberā potestatē locādi et cōducendi: tñ hoc pōt limitari p cōstitutionē legati et pena impo-

ni. posito ergo q̄ cōstitutio capitanei non posset tollere ius q̄stitū ꝑscriptiōe ꝓdicta: tñ pōt ipm ius restrigere ad itellectū iuris cōis in si. r̄ ita ꝯcludit r̄ incipit cōsiliū capitaneus primonij. ¶ De. v. q. an legati et epi possint facere statuta: Et de legatis est expressum in. c. fi. de offi. le. q̄ō pōt intelligi de statutis editis in cōcilio prouinciali. si autē a seipo aliq̄d statuat forte idē in eo q̄ō dictū est in ꝑside ,puicie cui assimilat: vt. c. ij. de offi. leg. li. vi. r̄ sētit hoc archi. iij. di. ℌ. porro. Silr̄ de epis videt dicendū q̄ possint. c. vt anuarū. ℌ. statuto. de ꝓsti. lib. vi. r̄. c. si q̄s cōtrauenerit. de ma. r̄ obe. vbi de hoc. cū. c. ij. de loca. r̄. c. fi. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ¶ Utrū aūt in statuēdo reqratur cōsiliū vel cōsensus capituli. Soff. q̄ consensus: posti. ꝙ tenet q̄ ꝓsiliū reqratur. et si sine rōne ꝯdicit epo/valet q̄ō facit epūs isto casu ꝑm ꝓst. vt no. archi. xviij. di. in summa. facit dictū. c. fi. Jn q̄busdā tñ casibus ꝑcise reqritur cōsensus de q̄bus p archi. xxiij. di. epūs. ¶ Unū tñ circa hoc dico q̄ si de ꝙsuetudine ꝑscripta epūs inq̄rit et corrigit subditorum excessus r̄ alia administrat: q̄ silr̄ sup his poterit statuta facere sicut solus cogere et punire pōt hoc casu. vt sic ꝑscriptio in vno ex cōnexis extēdatur ad reliquū. c. ij. J. e. vt eñ. ℌ. in pn. q. ꝑncipalis dictū est/ auctoritas statuēdi causa⁹ a iurisditiōe. vnde q̄ consuetudine vel ꝑscriptiōe iurisditionem q̄siuit/ videt similiter q̄siisse ius condendi statuta: vt. d. c. trāslato. r̄. c. accessorij. de reg. iur. lib. vi. facit. c. nō est. de cō sue. li. vi. ¶ Et hec vera q̄ epūs cū consilio capituli possit facere statuta sup minoribꝰ negocijs. Sup vero maioribus r̄ tangētib⁹ diocesim nō videt q̄ possit facere. sicut nec solus magistrat⁹ cui equi⁹ para⁹: vt no. i. c. i. de offi. or. li. vi. ¶ Magistratus aūt ,put. ℌ. dictū est non pōt sine vniuersitate cui ꝑsidet: vt no. in. l. i. ff. q̄ō cuiusq̄ vniuer. no. Nam cū omnes liget debēt oēs in synodo ad hoc vocari vt in regula/q̄ō oēs tangit. r̄ q̄ō no. archi. i. d. c. epūs. xxiij. dis. r̄ q̄ō no. xvij. dis. in summa. r̄. xvij. distin. ℌ. r̄. c. humilis. de maiori. r̄ obe. ¶ De. vi. q. an capla r̄ collegia ecclesiaꝝ possint facere statuta. Et an capitulū sine epo/vel ecōuerso epūs sine capl̄o. Remissi ℌ. ad no. in. c. cōstitutionē. de ℔b. sig. li. vi. cōpo. ℌ. de cōsti. c. cū omnes. latius refert omnium opi.

¶ Prima est q̄ nec capitulū ecclesie cathedralis nec alia ecclesia etiā cum suo ꝓposito vel ꝓlato pōt facere statutū sine suo epo: vt in. c. cū ꝙsuetudinis. de cōsue. nā epūs est vt caput sue eccle et aliarum. c. reqsisti. de testa. sed a capite non licet membra discedere. de ꝑscrip. cū non liceat. r̄. c. nouit. de his q̄ fi. a ꝓla. ¶ Alij dicunt q̄ ꝓdicta opi. est vera nisi capitulū statuta faceret sup his q̄ tāgunt eos tantūmodo non epm/vel ecclesie statū: q̄ō exemplifica: vt in dicto. c. ꝓstitutionē. in glo. ¶ Tertia est opi. Uin. et forte bona ℔z cō po. q̄ capl̄m non pōt ꝓdicta vel alia statuere sine epo. conseruare eñ sua pōt r̄ parare res sue mense: sed ius disponēdi de ipis r̄ ordinādi penes epm est. xxv. di. plectis. xij. q. ij. abbatib⁹. ¶ Sed hic queritur an sede vacāte capitulū

ecclesie cathedralis possit facere statutū sup his super q̄bus succedit vt super correctione criminū/ reformatione morū ꝛ si. Videt q̄ sic. quia capl̄m sede vacāte succedit in iurisditione epali vt ptz de ma.ꝛ obe.c.his que.ꝛ.c.cū olim. eo.ti.c.vno.li.vi.eo.ti.ō hereti.c. ad abolendā. sed successor idem pōt q̄ poterat pdecessor de fo.cō pe.dilecti.ꝛ q̄ no.de reg.iur.is q̄ in ius.lib.vi. Et hanc partē tenet do.Fede. de senis.q.xvi.vbi plene disputat an tale statutū capituli durabit in tps epi substituti: Videt q̄ nō: qz nō dz plus durare statutū ꝯ auctoritas statuētis l.eum qui.§.iudicare.ff.de iurisdi.om.iudi. ¶Contrariū concludit.s.q̄ duret etiā post creatū epi scopū lz possit illud eps revocare. Non ob.q̄ habeat iurisditionem ad tēpus qz per hoc nō sequitur q̄ ea que gerit debeant ad tēpus sortiri effectū.nam lz expiret officiū ad tēpus/non expirant gesta sub nomine officij: vt institutiones/ sentētie/ dispensationes et si.vt.ff. de offi.pfec.vr.l.i.in fi.l.ꝛ puto.de postu.ꝛ.c.fi.ō offi.le.ꝛ.l. gesta.C.de re iudi.cū si. ¶Respōdet ad contraria prout ibi videre potes. ¶Querit Barto.an in casibus in q̄bus iudices habent arbitriū in penis q̄ est vbicunq̄ p l.non est pena determinata.ff.de effrac.l.i.§.expilatores.ꝛ no.in.l. sanctio legū.ff.de penis. an poterunt a principio officij declarare ꝛ taxare penas sup illis delictis: Tenet q̄ nō in dicta.l.cēs populi. quia declaratio q̄ potest recipere varietatē in tēpore non potest fieri ante tēpus: vt in.l.cū pater.§.a filia.de leg.ij. ¶Sed ista ē hmōi quia pene arbitrarie variātur et tēpore ꝛ ex loco ꝛ alijs: vt.c.sicut dignū.de homi. Non pōt ergo arbitriū ante tēpus declaratū fundari sup equitate de qua nōdum potest iudici liquere cū tract⁹ futuri temporis.ꝛ.C.l.i.ff.de vsuris. ¶Subsequenter querit de magistris grāmatice an possint super discipulos facere statuta: Et sic̄ter queri pōt in doctoribus. Nā habēt iurisditionē per auc̄.habita.C.ne filius ꝓ patre. Et habēt cohertionē morū.l.sed quecunq̄ §.fi.ad.l.aquil.ꝛ.ff.loca.l.idē q̄ritur.§.idem iulianus.dicit q̄ si circa mores tūi statuūt parendū est eis sicut patribus.ff.de ope.libe. l.liberto.ꝛ ibi no. Si vero penas adjciunt:et tunc si pecuniarā nō valet. quia ꝓpter lucrū nō debet fieri retētio pecunie.l.i.§.taceat. de rei vxo.actio.aut cohertionem aliā.et tunc cū sit arbitraria p statutū non potest ante tempus declarari.vt dictū est.ℨ.cū vero casus euenerit potest vt in iuribus preallega. ¶Ulterius quomodo doctores faciunt vniuersitatē de per se ꝛ scholares de per se:ꝛ hoc de cōsuetudine ꝛ de iure ℨm quosdā licet alij cōtra. vt no.l.fi.C.de iurisdi.om.iudi. et Bald.in auc̄. habita.C.ne filius pro pa. Extā te ergo consuetudine nunq̄d collegium doctorū poterit statuere aliquid q̄ tangat scholares puta vt debeant studuisse tantum. vel doctoribus suis tantū solue re. vel q̄ debēt approbari ab oībus.ꝛ si. Et cū hoc queri pōt an scholaris possit statuere vt licentiandus non possit accipere nisi vnum doctorem in conuentu vel q̄ rector debeat esse p̄sens in exa

mine priuato/ꝛ q̄ non debeāt recipere in doctorē qui nō tenet cathedram et noon legit et si. ¶In istis eīm casibus ꝛ si.,ꝓpter mixtu ram ꝛ coniunctionē in vnū in primo actu licentie vel conuētus siue lecture videtur q̄ vna vniuersitas in preiudiciū singulorū alterius vniuersitatis nō possit sine eius consensu aliquid statuere: sed debeant conuenire posteā de iure cōmuni inter eos agitur. arg.l.iurisperitos.§.cū oūdus. de excu.tu.ꝛ.c.cum illorū.de sen. excō.ꝛ.c.coniunctionē. de elec. et l.fi.ff.cō.predi. Bal.tenet q̄ i his que cōmissa sunt doctoribus puta in approbando vel reprobādo scholares nichil possint statuere tanq̄ de iure alieno. et de aliena messe. arg. de iureiu.c.veniētes. darent enim legem suis parentibus et magistris q̄ est prohibitum.c.cum sferior.de ma.ꝛ obe.ꝛ c.qualis. viij.q.i. facit.l.nemim. §.iurisperitos.C.ō actuo. diuer. iudi. ¶Collegiū etiā doctor non posset mutare formā antiquitus constitutā vel magis grauare doctorādos.essent enim talia decreta ambitiosa ideo restrigēda. de decre.ab or.fa.l ambitiosa.ꝛ hoc no. Bal.in auc̄.habita:sed nō tangit dubium de statutis scholariū contra non legētes vt non debeāt presentare ꝛ doctorare scholares Respōdeo q̄ hec nō meminit me legisse q̄ doctores approbantes debēt regere cathedram sed bene dicit.l.q̄ debent esse viri optimi et pollere primo moribus/deinde facundia vt.l.magistros.C. de profes.ꝛ me.lib.x. Et canon dicit q̄ debet esse optime eruditus et doctus/irreprehēsibilis et maturus humilis prouidus ꝛc. viij. q.i. oportet. Et si nō fuerit talis/ vilissimus reputandus est dicit canō.i.q.i. vilissimus. facit quod no.de ma.ꝛ obe.c.humilis doctrina magistri. ¶Postremo querit Bar.nunquid excōicativel interdicti possint facere statuta. Dicit q̄ non per.c.aduersus.de immu. eccle.et adde quod le.et no.in.c. cōsulti.de procura. Idē credit de bannitis imperū.x.col.de banni. contra li.ec.§.i. Perdunt enim tales ea que sunt iurꝫ ciuilis:ꝛ statutū pars iuris ciuilis est. vt dicta.l.omnes populi. ¶In.vij.q. an statuta requirant confirmatiōnē superioris: Et videtur q̄ nō: quia ꝓ legē omnes populi videntur posse sibi facere statuta.vt.l. oēs populi.de iusti.et iure. quod ergo a lege concessum est/nō debet ab alio impetrari: vt.l.q̄ sub ꝓditione.§.fi.de cōdi.insti. ¶Itē sine consensu superioris quilibet populus potest inducere consuetudinem.ergo ꝛ statuta edere.vt l.de quibus.ff de le.ꝛ.c.i.de constitu.lib.vi. Preterea videtur expressum.ff. de priui. cre.l.antiocensium.l.iij.C. de noxa. de decre.ab or.fa.l.fi.in quibus simpliciter de statut; loci siue patrie habetur mentio. ¶In contrarium. non potest populus disponere super magistratu nisi confirmetur. in autēti.de defen.ciui.§.interim ergo non potest disponere super iure reddendo a magistratu: q̄a magistratus censetur maior populo per confirmationem superioris:ergo nō potest imponere sibi legem tanq̄ sit inferior populus. vt prediri.l.i.ff. de constitu. ꝓcipum. Item sine magistratu

nō potest iurisditiōis aliq̄d exercere: vt.d.l.i.C.de seruis reipu. ma. Sed statuta cōdere est iurisditionis: vt sepius dictum est.ſ. preterea videtur.l.expressa.C.de decur.l.siquidez extraordi. lib.x. preterea clerus sine episcopo nō potest legē cōdere. Ergo idem in populo sine suo presule. Nā magistratus dicit p̄ncipes magistratus.l.spadonē.ſ.si ciuitat'. de excusa.tut. Quid dicendū? Bar.format istam.q.in.l.oēs populi: sed p Bal.ibi plenius qui cōcludunt pro prima parte.ſ.q̄ nō requirat superioris auctoritas si statuant sup his q̄ concernūt iurisditionē eis cōcessam. Secus si p statuta disponerēt sup iure superioris: vel sup his in q̄bus nō haberēt iurisditionē. Nam vñ remouet iurisditio: remouet auctoritas ꝛ potestas statuēdi. vt dictum est.ſ. Et posset superior cogere inferiores ad exhibendū sua statuta vt videat an sup ꝓhibitis vel in derogationez iuris superioris aliqua sint ibidem statuta. vt not. Bart. in.l.sub p̄textu. de extraordi. cri. et Bal.in.d.l.oēs populi. Et hec sufficiant de ista.ix.q.quis possit facere statuta. ¶Decimo principaliter quero qualiter fiāt? Dñs Barto.circa hoc dicit q̄ si statuta fiant a dñis sine maioribus iudicibus: humanū est q̄ hec faciant de cōsilio sapientū sicut etiā imperator facit. vt.l.humanū. C. de legi. nō tñ est hoc necessarium vt ibi no. Si vero statuta fiant a populo: tūc qualiter fiant est videndum ꝛ querendū de pluribus dubijs. Et p̄mo per quez debeat ad hec vniuersitas cōgregari. Scōo qualiter ad hec vocabit'. Tertio quis proponet in vniuersitate factū sup quo debet fieri statutum. Quarto qualiter ad ꝓpositionez factam vniuersitas respondebit. Quinto de nūero videlz quot de vniuersitate in cōgregatiōe interesse debeāt: et de interessentibus cōsentire: vt sic statutum valeat? De primo dubio dicit Bar. q̄ vniuersitas cōgregabit auctoritate pōtificis vel alterius magistrat? Sed Inno. et post eū Jo.and.in no. plenius examinant in.c.i. de oper.no.nūcia. tāgens de vniuersitate ecclīastica ꝛ seculari dispersa et absente pro magna parte in qua dicit loquēs tñ de ecclesiastica q̄ qui maior est in capitulo: vl' ille ad quē spectat hoc de ꝓsuetudine: canonicos cōuocabit. Idez et latius hec no. Jo. an. in.c.i. de maio. et obe. In vniuersitate aūt seculari q̄ p magistratuz debeat cōuocari facit ter.in.l.ij.C. de de cur.li.x. loquitur tñ de vocatione decurionū nō vniuersitatis. Sed vbi deficeret magistratus qz forte vniuersitas est dispsa tūc oportet q̄ veniāt due partes. Sed an tribuat auctoritas cōuocādi non reperio tactū p docto. hoc casu. et forte si sine alio capite vel maiore ꝙueniāt due partes: poterunt vocare alios: q̄bus nō cōparentibus poterūt ad actū ꝓcedere. vt sic ibi dicat esse vniuersitas: vbi sunt due partes aliis tñ vocatis. facit q̄ not. in.l.i.ff. de albo scri. p Bar. Quid autē si vocatione facta soleniter cōparet minor pars an fieri poterit statutū eoꝝ auctoritate? dicam in vltimo dubio.

¶De scōo dubio qualiter vocabitur vniuersitas. Bar.in.d.l.omnes populi. dicit q̄ sono tube siue cāpane vel voce preconis. vt.C. de decu.l.ij.li.x.ꝛ ibi no.ꝛ.l.aliud.ſ. refertur. de reg.iur. et ibi no. Jo. and. Hoc tāgit plenius in.c.i causis. de elec. sup ver. cāpana in nouell'. et tenet q̄ in negocijs in quibus absentes sunt vocandi: non sufficit p cāpanā. et hoc est scōm eūz q̄ dicit tex. de decurionibus q̄ nō debēt vocari per tabellam. vt.C. de ꝓdi. curi. l.fi. lib.x. licet Bart. aliter istam.l. intelligat in dicta.l.oēs populi. vt.ſ. dicam super.v. dubio. ¶Utrum autē in factis vniuersitatis sint vocādi absentes? Certe in electionib⁹ ꝛ certis casibus est dicendū q̄ sic: non in alijs. vt not.in.c.presentiū. de testi. lib.vi. hoc verū nisi esset vniuersitas dispersa. qz tunc vident vocandi vbicūq̄ sint. in.d.c.ij. de oper.no.nū. in nouel. Bart. circa hec in.l. ꝓallegata loquit de expulsis de ciuitate an sint vocandi. Et tenet q̄ aut nō habebāt vocem in vniuersitate: et nō sunt vocādi qz tota potestas remanet penes habentes potestatem .l. vbi absunt. de tu. et cu. datis ab his. Aut absunt necessario: et tūc aut ꝓpter demerita siue delicta: ꝛ nō requirit q̄ vocentur. qz perdunt iura sue ciuitat'. vt.l.amissiōe.ſ. q̄ deficiūt. de capi. di. Aut exulāt absq̄ culpa / forte qz ghibellinus et regnāt ibi guelfi. vt dicit glo. in c.statutū.ſ. cū vero de rescrip. li. vi. et tunc p̄sentes in p̄iudiciū taliū nichil possunt statuere sed in p̄iudiciū suuz sic: vt.l.p̄fundū. ff. de serui. vr. p̄di. facit q̄ nō not. in.c. bone. el. i. de elec. in nouel. Et sūt ista vtilia qz q̄q̄ vniuersitas potest obligare singulos de vniuersitate p modū quem tradit Bar. in.l.iij. ff. ō re iudi. quo casu videtur q̄ facta vocatione solēt ꝛ cōueniēte parte maiori obligent ab sentes sicut p̄sentes. Do. Bal. dicit q̄ aut minor pars vniuersitatis istam obligationē cōtraxit: et ipsi soli obligantur. aut maior pars: et tūc aut loquimur de obligatiōe vniuersoꝝ aut singuloꝝ. Primo casu aut actus ꝓtinebat ad vniuersitatē de necessitate vel cōsuetudine ꝛ obligant vniuersi. vt.l.q̄ maior. ff. ad munici. Aut erat actus imptinēs vniuersitati et obligātur soli p̄sentes. l.i. ff. de ma. cōue. facit q̄ not. in.c.cū oēs de ꝓsti. in nouell'. post gl. ꝛ Inno. et.c.fi. de his que fi. a maio. parte ca. Secūdo casu cū tractat de obligatione singuloꝝ: tūc obligant soli p̄sentes ꝟm Bal. l.d.l.i. Sed certe vbi obligatio singuloꝝ causatur et descendit ab vniuersitate forte obligata ad mille: videt q̄ compelli possint ad collectam imponendā: vt no. in.l.i. ff. q̄ cuius. vniuer. no. in quo casu videt q̄ obligatio singuloꝝ firmata solēniter p statutū maioris partis obliget tam p̄sentes q̄ absentes vt.d.l.iij. de re iudi. per Bar. Ubi autē nō est debitū necessariū non videt q̄ (etiā si oīs populus consentiret) possit p statutū suū aliquē singulariter obligare. vt no. Accur. in.l.ū. C. que sit lon. ꝓsue.

¶Sequitur tangere de tertio et quarto dubijs. ſ. quis ꝓponet factū in vniuersitate. Sup quo debet fieri statutū siue ler. et qualit vniuersitas respōdebit ad ꝓpositionē. ¶Quo ad primū dic q̄ ꝓpositio fiet altero de duobus modis. ꝓmo gñaliter. Quid placet vobis sup tali facto statuere:

et sup̄ ista ꝓposita erunt cōsulto res. ⁊ colligitur iste modus. ff. ad vell. l. i. §. i. Secūdus modus est q̄ fiet propositio certa ⁊ limitata an placeat populo q̄ sit talis lex siue statutū. et iste modus colligitur insti. de iure natura. gen. ⁊ ci. §. item lex. ⁊ §. plebiscitū. ⁊ insti. ad. l. aquil. §. ceterū. ⁊ not. ff. ad. l. aquil. l. i. Qua ꝓpositione facta illō quod placuerit maiori parti erit firmuz: vt. ff. ad munici. l. q̄ maior. Utrum autē hec ꝓpositio possit fieri p̄ quēlibet de vniuersitate. Credo q̄ p̄ magistratū cui⁹ auctoritate vniuersitas cōgregatur. vt dixi. §. vel p̄ illos p̄ quos vniuersitas regit. vt. l. municipibus. ff. de condi. ⁊ de. Sicut enim facta vniuersitatis debent certis ꝑmitti p̄ quos gubernet: vt. l. i. ff. q̄ cuius. vniuer. no. Et vide. c. i. de ma. et obe. in nouell. ita factū istud. s. proponendi in vniuersitate q̄ imminet ⁊ incūbit expediēdum. Qualiter autē vniuersitas respōdebit ad talē ꝓpositam? Et videtur q̄ requirat cōsensus expressus verbis: licet in cōsuetudine sufficiat tacit⁹: vt. l. de q̄b⁹. ff. ō legi. Et in hoc differt a iure scripto vt ibi Bart. dicit q̄ lz ex parte ꝓpositā facientis requirantur verba vt dixi: tamen ex parte populi respondentis nō requirunt verba. sed sufficiunt signa cōsensus. adducit. l. seruo iuito. §. si pupillo. ff. ad trebel. ibi vel interrogatus nutu possit significari ⁊c. et sic intelligit. l. i. ff. de legi. et quod ibi not. glo. dum exponit ter. cōsulere publice spōsio. i. interrogatione facta a consule et cōiter respōsiōe facta a populo q̄ sic. placeat esse statutum ⁊c. Et pōdera q̄ dicit responsione cōiter facta a populo ⁊c. Ex hoc enim innuitur q̄ cōsensus singularis etiā a maiori parte nō sufficiat: vt in. c. in genesi. ō elec. Qualiter ergo de isto consensu maioris partis populi vniuersaliter accōmodato poterit apparere? Ad hoc videtur dicendū q̄ in electionibus ꝓlatorū habemus modū ⁊ practicā bonā in. c. q̄ ꝓter. de elec. et ibi in no. sed in vniuersitate laicoꝝ consensus collegialis siue vniuersitatis populi colligit: q̄ sit partituz ad fabas albas ⁊ nigras vt quibus vnū placet/ponāt fabā albā. quibus placet cōtra ponāt nigrā in vna piride: vel alio loco. et quilibet ponit talem fabā secrete. Est et alius modus vt q̄bus placet vnū/sedeant: q̄bus aliud figant pedes. sed precedēs est tutior q̄ secrete pōt quilibꝫ securius ⁊ audacius dicere id q̄ placet q̄ꝫ patenter et publice. et ita in secreto scrutanda sunt vota eligentium hac de causa. vt. d. c. q̄ propter. Istis ergo modis et signis colligitur cōsensus vniuersoꝝ et repsentat in vno facto. s. in cumulo siue cōputo dictarū fabaruz sicut cōsensus collegū debet p̄ vnū publicari in cōi. vt. c. sicut cū. ō elec. lib. vi. et de re iudi. c. penul. eo. li. ita ⁊ iste fabe p̄ vnū numerari. et illō affirmabit quod apparuerit maiorē numerū fabarū habuisse Quis autē erit ille qui numerabit no. in si. in dicto. c. sicut cū. vbi firmatur q̄ ille q̄ est maior inter eos. vel cui vniuersitas hoc committet. Ex quibus apparet q̄ in effectu iuris cōueniunt isti modi iuris canonici ⁊ ciuilis i materia sua. ¶ Videndum restat de q̄nto

dubio. s. quot de vniuersitate iter esse debeāt/et interessentibus cōsentire vt sic statutū valeat. glo. in. d. l. aliud. §. refert. dicit q̄ vocato populo publice per tubam vel campanā vel vocē preconiam: lz non omnes veniant: videtur oēs facere q̄ faciunt qui venerūt dū modo due partes veniant: et maior pars illarū duarū partiū consensit. vt. ff. quod cuiusq̄ vniuer. no. l. nulli. et ita not. in. d. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. Bart. in dicta. l. omnes populi. de iusti. et iur. allegat. l. fi. ō predi. curi. li. r. vbi dicit nec ex tabula decretum recitari. q. d. nec sufficit sono tabelle vocatos nisi venerint. et ita exponit odofr. et not. in. c. in causis in nouell. sup̄ ver. campanā. et. c. licet eo. tit. ¶ Sed hic quero quid si due partes sepius vocate non ꝙueniunt: q̄ forte de aliquo onere imponendo tractatur: vel iniunctum siue preceptuz est per superiorē aliquid penale vniuersitati ⁊ pauci siue minor pars vellet obtēperare ne ipsi vel vniuersitas in penam incidāt/vel detrimentum patiātur. Jo. an. in materia electionis refert q̄ si maior pars non vult conuenire electioni et tempus labitur: poterit minor pars eligere circa finem termini. ne per eius lapsum ius suū ad aliū. i. ad superiorez deuoluatur. donec tamen timor iste non imineat non potest minor pars vocare maiorem nec eligere: etiā si maior ps prefiriſſet diē ad electionem. nam potest illum diem mutare exp̄esse et etiam tacite: puta non veniendo. q̄ intelligit ꝑm quosdam: vt dixi quando fit mutatio in tēpus quo possit electio celebrari de quo per eum plene post glo. et doct. in. c. cum nobis olim de elec. et. c. ecclesia vā. eo. titu. Sed in. c. in causis. eo. ti. in nouel. super verbo campanaz. dicit hec vera cuz vniuersitas p̄ curantibus quibusdam vocatur voce p̄conia/vel p̄ cāpanā: vt tūc cōsideratio habeaꝫ de iure cōparētiū an vlterius differēdo essent amissuri ius suū vel nō. Si vero fiat vocatio p̄ presidētes ipsi vniuersitati: tūc valet q̄ꝫ faceret minor ps etiā. xxx. de cētū dūmodo qui non cōparuerūt sint p̄sentes. secus si absentes: q̄ tūc p̄ nūciuz vel epistolā sunt citandi ꝑm Jo. an. ibi et q̄ ipse not. in. c. irrefragabili. de offi. ordi. sup̄ glo. in verbo p̄ decanū. vbi de ep̄o an possit solus vel cum paucis expedire q̄ ptinēt: si alij nō cōueniūt ad capitulū. Sed certe de vocatione absentiū in factis vniuersitatis aliter dixi. §. in. ij. dubio. Et ex his dictis Jo. and. posset limitari q̄ dictuz est necessariū de presentia duarū partium esse verum regulariter. fallit quando ex dilatione actus immineret p̄iudiciuz minori parti vel ipsi vniuersitati. q̄ tunc posset dicta minor pars statuere ⁊ firmare quod expedit ⁊ necesse est. facit ad hoc q̄ nō not. Inno. i. c. bone. ij. de postula. ꝓela. et. c. romana. de sen. excō. in nouel. li. vi. Nec semper ad validitatem eius q̄ agitur cū vniuersitate requiritur maior pars: vt est glo. no. i. c. si capitulo. de cōcef. preben. li. vi. ¶ In citationibus enim et denūciationib⁹ vniuersitati fidēs nō requirit q̄ sic cōuenīat de⁹ ptes vt ibi no. et Bar. in exuag. ad reprēdā. sup̄ verbo citatū. loquunt

tamē cū caput vniuersitatis siue
presidens nō vult eā congregare
et sic ipse est cōtumax et rebellis
nō vniuersitas q̄ hoc casu citāda
est in capitulo vel arengo. ar. C.
de sacrosanc. eccle. l. iubemus. et
hoc no. glo. in. l. nō pōt dolo. ff. de
reg. iur. Et vide Bar. in predicta
extraug. sup dicto ℣. citatū. vbi tra
dit alios modos q̄b⁹ vniuersitas
congregata in vnū vult cōuenire
solēniter ad actū expediēdū. Re
gulariter vero cōuenire debēt in
vnū due partes ꝛ de ipsis maior
numerus cōsentire. vt no. in iuri
bus preallegatis. Sed nunquid
in casibus in quibus contumaci
ter cōuenire nolūt poterunt mul
etari singuli de vniuersitate vel
sola vniuersitas. Videtur q̄ sola
vniuersitas p̄ missionē in posses
sionez et alijs penis vt not. in. c.
q̄m frequēter. vt lite nō cōtest. in
fi. Distincta enī sunt iura vniuer
sitatis a iuribus singulorū. vt. l.
sicut. §. i. ff. q̄b cuius. vniuer. no. et
q̄ ibi not. ad fi. Aliter aūt ꝛ subti
liter not. Jo. an. i. d. c. romana. de
sentē. excō. in nouel. et. c. bone. de
postu. prelat. vbi oīno vide. et q̄
ℨ. dictū est q̄ maior pars duaruz
partium debeat cōsentire q̄ q̄cz
ius maioris partis recidit i mino
rem / intelligas sane: videlz cum
aliq̄d est cōe plurib⁹ vt vniuerſ.
secus si vt singulis. vt ius patro
natus inter plures patronos vl
officiū iudicādi inter plures iudi
ces: vel arbitros vt not. Jo. and.
in. c. iij. de iure patro. in p̄dicto. c.
irrefragabili. in nouell. et q̄ dixi
de arbi. c. i. li. vi. ¶ Sed iurta pre
dicta q̄ritur Certū est q̄ vniuersi
tas potest delinquere ꝛ puniri ex
delicto: vt no. in. d. l. sicut. §. fi. ꝛ p
Bar. in. l. aut facta de penis. c. cū
dilectus. de sūmo. in glo. ꝛ. c. grā
uem. de sen. excō. p Jnno. Itē cer
tum est q̄ cōsentientes ꝛ non alij
puniūtur q̄n tractat de penis sin
gulorz nō dico vniuersitatis: vt. l.
i. ff. ō magi. cōue. ꝛ. l. iij. §. si actor.
de re iudi. per Bar. ꝛ dicto. c. gra
uem. facit. c. aduersus. de īmu. ec
cle. ꝛ. c. vbi periculū. de elec. li. vi.
Ut ergo nolentes consentire cui
tent penā an debeāt appellare vl
sufficiat simpliciter cōtradicere?
Respondetur subtiliter per Jnno. et
Joh. an. in. c. i. de his q̄ fi. a maio.
par. ca. difficulter tamen cōsentiē
tes a non consentientibus distin
guūtur quādo cōsensus et dissē
sus singulorū distinguitur fabis
albis ꝛ nigris ponēdis in pride.
Nescitur enim qui albā vel aliā
ibi posuerit vt ad sensum patet.
quo casu esset dubiū an oīes vel
nullus singulariter puniatur cū
nō possint qui deliquerit ab alijs
discerni. Sup quo vide glo. in si
mili de elec. c. cupiētes. §. ceterū.
et. c. significasti. de homi. ꝛ. l. si in
rixa. de sica. p Bar. Et ppter hoc
et alia quia expedit quādoq̄ scī
re de votis ꝛ suffragijs singulorz
de vniuersitate non immerito du
bitatur vtrū in agendis p vniuer
sitatē debēt exprimi nomina sin
gulorz. Barto. succincte tangit in
d. l. i. de albo scribē. et in spe. ti. de
sindi. ꝛ Jo. an. d. c. fi. ℨ. de. p cura.
Oldr. dicit q̄ vbi agit de obliga
tione singulorz cōsentientiū opor
tet nomina eorū simpliciter expri
mi in instrumēto: alꝰ esset incer
tum quis teneretur nisi probaret
extrinsece. sed vbi agitur de oblī
gatione vniuersorū ibi nō est ne
cesse exprimi nomina singulorū.

quia tūc non refert a quo fiat / dū
modo a maiori parte fiat. Quidā
dicūt ꝛ tutius ſm Bal. q̄ semper
singulorz nomina sunt exprimen
da: qz cū tabellio sit quidā testis
vt. l. dominus. de testa. oportet q̄
testimoniū eius sit certū nō ambi
guū et generale. Imo q̄n tabellio
diceret maior pars iterfuit / esset
potius iudex q̄m testis: cuz maior
pars referat ad ius / et habentes
vocē. non eñ ideo qz de vniuersi
tate: ideo vocez habet. Multi eñ
non cōputant in numero vt excō
municati / miores / femineꝛ q̄plu
res alij. vt no. i clemē. q̄ circa. de
elect. qz ergo tabellio sicut testis
debet attestari de his que p̄cepit
sensu corporeo nō iudicio intelle
ctus: vt plene in. c. cū causam. de
test. per Jnno. videt q̄ semp no
mina teneantur exprimere. ꝛ hoc
semper cōsulit Bal. vbi actus est
multū p̄derosus: puta alicuius
submissionis vel subiectiōis / quo
casu videt lex hoc requirere. C.
de vē. re. ad cui. p. l. i. li. x. facit. c.
quāto. de his q̄ fi. a p̄la. ꝛ Bal. ista
no. in. d. l. i. de ma. conue. ¶ Ulte
rius quero post Bar. in. d. l. oīs.
vtrū cōsensus maioris partis de
beat exprimi in ipsa vniuersitate
congregata ad actū: an vero suffi
ciat q̄ seorsuz cū separatim de cō
sensu cuiuslibet appareat / puta
vnus hodie ꝛ in domo: aliꝰ cras
ꝛ in platea consentit. Et videtur
q̄ hoc sufficiat sicut in cōsuetudi
ne: vt. l. de quibus. ff. de legi. ꝛ pa
tet in patronis: quorū vnꝰ potest
p̄sentare hodie / alter cras. vt no.
in. c. iij. de iur. pa. in nouel. ꝛ i plu
ribus q̄bus seruitus debet: quo
rū vnus potest remittere vno tē
pore et loco / alius alio: vt. l. fi. ff.
cō. predi. et. l. si aūt. ff. ō aqua plu.
ar. Cōtrariū tenet Bart. ibi. et p
bat p duas rōnes. Prima est quā
do aliquid spectat ad plures vt
vniuersos / requirit̄ ꝑsensus oīm
simul vt. c. in genesi. de elec. Itez
in his in q̄bus cōsensus maioris
partis preiudicat minori / etiaz si
spectet ad eos vt ad singulos de
bent simul cōsentire: vt. l. iuris gē
tiū. §. fi. alias est. l. et suū heredē.
ff. de pac. Non ob. l. de quibus. qz
loquit̄ in cōsuetudine in qua est
pluralitas actuū: et cursus tēpo
ris / ex q̄bus resultat quidaz cōs
cōsensus omniū. et cursus tēporz
supplet defectū omisse solennita
tis. vt. l. v. ff. de acquir. here. et. l.
si filius. de peti. her. Non ob. l. fi.
et. l. p fundū. qz loquuntur in his
q̄ spectāt ad plures vt ad singu
los / nō vt vniuersos. facit q̄ ple
ne de hoc no. in glo. in. c. cum oēs
de consti. et quod dixi. §. in hac q̄
stione principali. versi. dñs Bal.
dicit ꝛc. ¶ Postremo querit Bar.
an possit cōmitti siue delegari au
ctoritas ꝛ potestas statuta cōdē
di? Dicit q̄ sic ab vniuersitate vt
l. iij. §. quia difficile. et §. cum pla
cuisset. ō legi. A singulari dño vl
rectore qui hoc posset de iure nō
pōt delegari. qz sue fidei et indu
strie negociū tam arduū videtur
cōmissum. l. i. §. qui mandatuz. ff.
de offi. eius cui man. est iurisd. et
ideo q̄re magis vniuersitas hoc
potest. quia confert ordinariam:
vt. l. et qz. de iur. om. iudi. q̄ nō
faciunt singulares. nam cōferūt
delegatam tantum. Sed ea que
sunt multum ardua delegari nō
possunt: vt in. d. l. i. Et intelligo
hoc verum cum dñs vult q̄ statu
ta per eius delegatum edita reci

piant ab eodem validitatē. secus si mera statutorū dictatio ⁊ cōpositio mādaretur: ⁊ ipse postea sic sua auctoritate firmaret, put ille cōposuit ⁊ dictaut. Omnia enim nostra faciūtus ⁊c. C. de vete. iu. enu. l. i. post princi. Que eñ meri facti sunt etiā si descendant ex facto indelegabili cōmitti possunt. facit qđ no. in. c. i. de offi. deleg. et c. super questionū. Ieo. ti. Et predicta sufficiāt de predicta. q. qualiter fiant statuta. Nam per iam prime dicta non solū in editione statutorū, sed etiā aliorū negociorum tractatibus ⁊ deliberationibus vniuersitatū potes ex pluribus dubijs declarari. ¶ Duodecimo quero de quibus rebus seu sup quib⁹ rebus possint fieri statuta. Et Bar. in predicta. l. oñes populi. istam. q. in plures articulos siue membra, psequitur. Et primo an possint fieri sup his q̄ nullo iure sunt dispositā. Secūdo an sup his que sunt dispositā a iure diuino. Tertio an possint fieri super his que dispositā sunt a iure humano vt canonico vel ciuili. de priui. c. ij. li. vi. Quarto an contra vel preter illa que dispositā sunt in iure cōmuni. Primū membrū est clarū q̄ sup non dispositis aliquo iure possunt fieri statuta: vt in hoc sicut in cōsuetudine queliber, puincia abundet in sensu suo l. xxvi. di. c. vtinam. xij. di. c. illa. et de sepul. c. certificari. ⁊ l. de qbus ff. de legi. l. sacrilegij. §. sunt quedam. ff. de extraor. cri. Quo ad secundū an super dispositis a iure diuino, hoc enim ius idem est qđ ius naturale: quod etiā sumitur multis modis. vt plene no. i. dis. ius naturale, ⁊ ibi per Archi. ⁊ c. omnes leges. e. di. per eum. Sub hoc ergo mēbro mixtim prosequitur de statutis que videñ aduersari iuri naturali, iuri diuino, vel etiā iuri gentiū qđ etiaz dicit ius naturale, ⁊ ēptum conuenit solis hoibus vt. l. i. in fi. ff. de iusti. ⁊ iu. Utrum ergo sup dispositis a iure naturali diuino vel gētiū possint statuta disponere? Et videt q̄ nō nam aut disponit illud idez et est superfluū: sicut cuz debitor legat debituz creditori. l. si creditor. ff. de leg. i. et qđ plene post glo. scripsi in. c. i. de cōsti. li. vi. Aut disponit contra: ⁊ videt non valere qz legē superioris nō potest inferior tollere. xxi. di. c. inferior. l. nam cū magistrat⁹. ff. de arbi. ⁊ cle. ne romani. de elec. Quid dicēdū: Bar. tangit istam. q. in. d. l. oñs populi. ⁊ distinguit q̄ aut statuta lege diuina sunt mere spiritualia. ⁊ super his nō valet statutū: vt. c. ecclesia sancte marie. de consti. ⁊ c. decernimus. de iudi. Nam si imperator nō potest super his legē statuere. c. cū ad verum. xevi. di. multo min⁹ populi statuta facere. Aut statuta iure diuino sūt mere tēporalia: ⁊ tunc aut quod ius diuinū nō simpliciter, phibet, sed quādoq̄ eodem iure illud reperitur pmissum: vt homicidium furtum ⁊ alia certa delicta que quādoq̄ de iure ex causa transeūt impunita: ⁊ tunc similiter super his in alijs casibus potest fieri statutum vt occidi bānitum ⁊ hostem ciuitatis. vt. l. iij. in fi. ff. ad. l. cor. de sica. ⁊ l. i. C. quando li. se sine iu. vin. Latius tamen hec examinat Joh. an. in addi. spe. in ti. de consti. Et primo arguit q̄ non valeat statutū quod pmittit occidi bānitum cum lex diuina veteris et noui testamenti homicidia detestet: similiter ius ciuile et canonicum. Et si omni iure constat esse illicitū: nō videtur posse permitti per statutum. facit cle. ne romani. de elec. post prin. In cōtrarium arguit et concludit q̄ cōtra bannitos siue, ppter contumaciā siue propter delictū valeāt talia statuta. Ordinatur enim talis occisio ad salutē cōmunitatis. Ille igitur cui salus populi est cōmissa habens merū imperium, licite occidit. xxiij. q. v. de occidēdis. Si ergo potest hoc p se, ergo pōt hoc cōmittere cuicunq̄ priuato: vt. d. l. i. C. quādo lic. se sine iu. vin. Et vide. s. Thomā in secunda secunde. q. lxiij. arti. ij. et. iij. Aduerte tamen q̄ ista facultas nō extendit tur extra territoriū: quominus si ibi occiderit puniatur: sed in loco vbi est tale statutū nō videtur posse puniri de tali homicidio alibi cōmisso. Nam potestas hominis priuati cōcessa homini priuato nō videtur artari ad territoriū quo ad concedentem. ar. no. in. l. ppter litem. ff. de arcu. tu. sed bene quo ad tertium ad cuius locū executio actualis nō potest extendi. l. cum vnus. §. si is qui. de bo. au. iu. po. ⁊ c. romana. §. cōtrahentes. de foro cōpe. lib. vi. Et sic lex diuina ⁊ naturalis modificāt per legē humanam: vt no. in. c. que in ecclesiarum. ⁊ c. cum oñes. de cōsti. in nouella. post Jnno. et. l. ius ciuile. ff. de iusti. ⁊ iur. Et p multa exempla hoc declarauī l regula possessor malefidei de reg. iur. lib. vi. Quandoq̄ de iure diuino reperitur quid simpliciter statutum: ⁊ tūc an per statutum possit aliud statui? Dicit Bar. aut causa legis siue statuti excludit peccatū: puta ad vitanduz falsitates in testamētis, statuit de numero septē testium rogatorū. ⁊ hoc casu licz de iure diuino in ore duoz vel truum testiū stet omne verbū: tamē valet lex siue statutum, puidens de maiori numero ob vitandas falsitates. Aut causa legis vel statuti nō excludit peccatuz vt in phibitiōe alienationis fundi dotalis cū iuramēto de iure ciuili. ⁊ in, phibita renūciatione paterne successionis cū iuramēto. ⁊ l. prescriptione cū mala fide: nō eñ ob psumptiones fraudis vitādas, sz ob alias causas hec statuta sunt iure ciuili. Sz qz trāsgressio iuramēti, ⁊ usurpatio aliene rei tēdit detrimētū alic: ideo si lex nō est seruāda in talib⁹ vt. c. licz. de iureiurā. li. vi. ⁊ c. ij. de pac. eo. li. multo minus valebit statutū. Et p̄dicta infert ad. q. Prima est q̄ valet statutū q̄ bānitus possit impune occidi vel offendi: qz hoc alijs casib⁹ reperit pmissum. Quōz lege diuina. ⁊ est casus in. d. l. iij. in fi. eōparando bannitū hosti ⁊ trāsfuge ciuitat⁹, nā etiā impune potent qs sibi res subripere: sz nō ei⁹ vxorē etiā bānitā adulterari. qz hoc iure diuino nō reperit pmissuz. ⁊ hoc no. Bal. in. l. oēs. si p̄ ius vel vtipu. Itē si statuto caueā q̄ post. x. ānos obitū sit pscriptū: dicit bar. q̄ nō valet. secus si dicat q̄ instām postq̄ debitū nō est petitum tāto tpe, psumat ficticiū ⁊ simulatuz. Itē si statuto caueā q̄ Jctus minoris sine psensu duoz cōiunctorū nō valeat, etiā si fuerit iuratū tale statutū nō valet. secus si dicat q̄ minor aliter ptrahens psumat

dolo ⁊ fraude inductus ad cōtra
hendū. qz tunc iuramento nō fir
maretur: cū causa statuti sit fun
data sup exclusione doli et frau
dis. secus vbi nō presumendo do
lum prohibet vel statuit id cuius
obseruātia ⁊duceret peccatuz. ita
ibi dicit Bar. ⁊ nō plus in effectu
circa istud membrū. Vide. Jan fi.
huius. q. xi. ff. qd dices in mate
ria iuramēti. Vo. Bal. in palle. l.
beridet istā considerationē Bar.
qz fictio siue psumptio statuti nō
liberat a pctō. ⁊ dicit q statutū su
per debito nō petendo post. r. an.
valet. qz est bonū propter lites di
rimendas/ lz non sit equū. vt no.
in. l. i. in prin. ff. de iusti. ⁊ iur. Itē
lex pōt ex causa auferre ius vni⁹
⁊ dare alteri. ⁊ i hoc detrahere iu
ri naturali vel gentiū: vt not. Jn
no. in. d. c. que in ecclesiarū. ⁊ per
Cy. plene in. l. rescripta. C. de pre
ci. impera. offe. ⁊ p me pleni⁹ in re
pe. c. si ,ppter tuas debita. ⁊ rescri.
lib. vi. in. iij. op. Jstā eandē opi. s.
q pscriptione possit quis excludi
a petitiōe vere sortis ex causa/ te
nuit idē Bal. disputādo ⁊ incipit
Statuto cauetur q feneratoꝛ ⁊c.
Joh. an. tñ videt consentire cum
Bar. s. q statutū non valeat pro
pter malā fidez in. c. fi. de rescrip.
li. vi. in nouel. Alibi idē Bar. dicit
q in pscriptionibus que currunt
odio ⁊ negligētia nō petentis nō
habent locū in actionibus perso
nalibus. l. sequit. §. si viā. de vsu
capio. cuius opinionē nō sequoꝛ
in repe. c. possessoꝛ malefidei. Et
ideo ,ppter istam varietatē dice
rem q si statutū est fundatū sup
aliā iusta causa alia forte ꝯ mere
negligentie q valeat: al's statutū
,ppter solaz negligentiā nō possit
excludere creditoꝛem a petitione
vere sortis: vt. d. c. possessoꝛ male
fidei. nam mala fides ꝓponderat
negligētie: sicut dolus culpe. l. si
ambo. de cōpensa. ¶ Super alio
dubio de statuto ,phibente mino
rem obligari etiā cū iuramēto re
probata distinctiōe Bar. de qua. ff.
simpliciter tenet Bal. q statutuz
valet. qz ius ciuile potest ex caus
sa iuramentū reprobare: ⁊ lex in
hoc obtinet vim apostolici. vt di
xi in repe. c. ea que fiunt a iudice.
de reg. iur. lib. vi. in. iij. q. ¶ Sed
iuxta pdicta quero in casibus in
quibus cōstitutio vel statutū adi
mit rem vel ius vnius/ ⁊ dat alte
ri: an ille poterit salua cōscientia
retinere? Bar. dicit q theologi di
sputent. Ego plene examino istā
materiam in. d. repeti. c. possessoꝛ
malefidei. referēdo. q. per hoc di
sputatas ꝑ do. Fede. de senis Jo.
cal. Bal. et alios. Bal. etiā de hoc
no. in. l. cum quis. C. de iur. ⁊ fac.
igno. ⁊ per me in. d. c. ea que fiūt.
in. vi. q. Et plenissime per hosti.
in summa de peni. ⁊ remiss. §. fi. ꝑ
totum. vbi quo ad materiā statu
toꝝ no. quid iuris si statuto ca
uetur q emens rē publice in mer
cato nō teneatur ipam restituere
etiā vero dño venienti: dicit statu
to non obstāte posse dñm vendi
care. qz sine peccato mortali non
potest teneri. ita ibi dicit ff. si. qd
si quis emat rem furtiuā. Sed vl
tra in bello publico inter duas ci
uitates multa sunt hincinde dā
na illata: ⁊ depdationes facte ab
hoibus vtriusq partis: demū ad
pacem redeūtibus factum est sta
tutū vel cōuentio inita super re
missione iniuriarū ⁊ dānoꝝ. et
firmatū q querele subditoꝝ sup

dictis depredationibus et dānis
illatis nō audiantur per iudices
an valeat? Innoc. q sic: si singuli
cōsenserunt/ al's nō in preiudicium
singulorū et ipsarū vniuersitatū
sic vt. c. in nostra. de iniur. in no
uel. Non em videtur q vniuersi
tas vel dñs possit super iuribus
singulorū transigere vel remitte
re: vt plene p Joh. an. post Jnno.
in. c. dilectis. de appel. ⁊ qō no. in
c. auctoritate. de priuile. lib. vi. et
hoc tenet hosti. nisi aliter nō pos
set haberi pax: vbi quidē vtiliter
geritur partis vtriusq negociū.
⁊ sic potest intelligi. ff. de pac. l. cō
uentionū. ⁊ hoc no. hosti. in. d. §.
fi. lz pone q guerra fuit. Et cre
do istam opi. verā. quia vt dictuz
est potest p statutū dominium et
obligatio iurisgētiū a dmi ex iu
sta causa: vt. d. c. que in ecclesiaz
in nouel. ⁊ no. Bar. in. l. antiocen
sium. ff. de priui. cre. ⁊ Bald. in. l.
quicūq. ad finem. C. de ser. fugi.
¶ Nūquid autē possidentes res
taliter depredatas titulo vel sine
titulo: sint tuti quo ad deū i foro
penitētiali? hosti. q nō si bellum
fuit illicitū: secus si licituz. ad qō
plura requiruntur vt in. d. §. fi. ff.
quid de rapina. ⁊ ff. quid de pre
dam emētib⁹. facit qō no. Jnno.
in. c. olim. i. j. de resti. spo. Ego cui
dam mercatoꝝ qui emendo ⁊ vē
dendo merces depdatas in guer
ra inter Venetos ⁊ Januēses fue
rat multa lucratus/ cōsului in fo
ro cōscientie q deberet satisfacere
dānum passis: quia de iusticia
illius belli nō cōstabat clare. Nā
si constaret non videretur qui ra
puit obligatus ad restitutionez:
quia qō ibi capitur capientis effi
citur, ⁊ peccaret factus seruus fu
giens a dño suo: vt no. i. di. iusgē
tium. facit. xxiij. q. i. quid culpak.
⁊ quod no. Oldra. q. lxv. que inci
pit: an pncipes non recognoscen
tes dñm ⁊c. per ista partz an sta
tutū possit que sunt vnius de iu
re naturali vel gentiū illi adime
re ⁊ dare alteri. potest em gene
ralem legē ex causa super hoc cō
dendo nō contra certam personā
l. si priuatus. ff. qui ⁊ a qui. et qō
dixi. §. in. x. q. §. de scōo dubio. in
fi. De papa ⁊ ipatoꝛe an possint:
plene per Cy. ⁊ Bal. in. d. l. rescri
pta. C. de preci. impera. offe. ⁊ di
xi in. d. c. si propter. iij. oppo. in re
pe. ⁊ in. d. c. que in ecclesiarū. per
Jnno. dicto. c. si ,ppter. in nouella
formatur questio vtrū valeat sta
tutum factū ab epō et capitulo q
fructus primi anni beneficiorum
vacantiū in diocesi cōuertātur in
fabricā eccīe cathedralis: ꝑsup
posito q necessitas fabruce egeat
⁊ pars sibi deputata nō sufficiat:
⁊ episcop⁹ ⁊ capitulū de eo quod
supest eis/ deductis expēsis suffi
cere non possit ad fabricam sum
ptuosam. ¶ Quero etiā iuxta pre
dicta an valeat statutuz q pater
non teneatur alere filū maiorem
xviij. an. Videtur q nō: qz educa
tio liberoꝝ est de iure naturali. in
sti. de iur. natu. gen. ⁊ ciui. in pn.
ergo per statutū corrūpi non po
test. eo. ti. §. lz naturalia. ⁊ hoc te
net Joh. an. in addi. spe. ti. qui fi
lij sint legi. Sed tūc obstat q iste
filius nō debeat audiri in iudicio
deficiente actione que potest per
statutū adimi. et videtur adepta
eo ipso q patreꝝ liberat a pdicta
obligatione. So. lz desit actio: nō
tamē iudicis officium sup natu
rali equitate fundatum. vt sentie

Inno. in. d. c. que in ecclesiarũ. de consti. ¶ Quid in successione an filius possit excludi per statutũ a successione patris? Videt q̃ non: q̃ naturali voto debet. l. nam ꝛ si parentibus. ff. de inoffi. test. ꝛ cẽset filiꝰ viuo patre quodãmodo dñs l. in suis. de libe. ꝛ posthu. ꝛ l. scripto. ff. vñ li. ¶ Contrariũ tenet Oldra. q. cxxxiij. vide p Dy. in c. indultũ. de reg. iur. li. vi. Et de ista exclusiõe filiarũ ab hereditate patris per statutũ extantib⁹ masculis an valeat: ꝛ si valet q̃d erit in multis dubijs. Vide in addi. spe. ti. de succes. ab intes. ꝛ p Bal. in. l. leges. C. de legi. ꝛ ibi per eum an successio filiorũ sit de iure naturali. ꝛ vide Bal. in. l. cunctos populos. vbi vtrũ ista exclusio femine extendat ad bona alteriꝰ territorij: vbi nõ est tale statutũ. et idem Bar. Itẽ dicit q̃ inhabilitas circa personã a statuto inducta/nõ extẽditur ad forẽsem ibi actũ gerentem: ꝛ sic cõsuluit statutũ valere. Nam si eps põt facere vni ecclie de rebus alteriꝰ: multo fortius tẽporales. ad hoc q̃ no. de reli. domu. c. ꝓstitutus. ꝛ cle. si vna. de re. ec. nõ alie. Item hoc casu nõ dicit eps auctorizare in facto ꝓprio: cũ pars illa que soluit̃ non applicet ipsiꝰ mense. ꝛ hunc est q̃ archiepiscopus dat remissionẽ ad fabricã ecclie sue: q̃ nõ faceret si auctorizare fabrice/esset auctorizare i facto suo. ad hoc q̃ no. in. c. cũ oẽs. de cõsti. in nouel. sup. i. glo. i prin. addi. penul. ꝛ in hoc resident in. d. c. sup. Vide per Bal. aliquas. q. in l. fi. C. de pac. Et ego etiaz scripsi eo. ti. c. ꝯsuis. li. vi. facit quod no. Cy. in. l. sancim⁹. C. de nup. et q̃ ibi Bald. ¶ Item quero certũ est q̃ defensio per viam iuris et per viam facti est de iure naturali: vt l. vt vim. de iusti. ꝛ iur. ꝛ cle. pastoralis. ad fi. de re iudica. ꝛ l. defensionis facultas. de iure fis. lib. x. Nũquid ergo valet statutũ q̃ bãnitus nõ audiatur agendo vel defendendo: Videtur q̃ defensionẽ tollere non possit: per iura predicta/ꝛ per cõsequens statutum nõ valet. q̃ sentit Bar. in. l. cum mulier. ff. so. ma. Tu dic post Bal. ibi in repe. q̃ triplex ẽ defensio. Quedam in qua facienda bãnitus nichil ponit/sed positũ negat. ꝛ ista non potest auferri: vt. l. q̃ accusat ff. de edẽ. Quedaz in qua aliquid ponit ad merã tamẽ defensionẽ: ꝛ tunc aut talis defensio est de iure naturali/puta ob tutelam sui corporis: vt. l. vt vim. ff. de iusti. ꝛ iure. et talis defensio nõ põt adimi. vt ibi. Quedam est defensio q̃ descẽdit a iure ciuili vt ꝑscriptionis rei iudicate: ꝛ tũc talis defensio vetãte statuto non debet audiri. q̃ ciuilis ratio ciuilia iura potest tollere naturalia nequa ꝯ: vt l. eas. ff. ō capi. dimi. ita dicit bal. in. d. l. cum mulier. ꝛ ego plenius in. c. i. de rescrip. li. vi. ꝛ vide Bal. in. l. i. C. si a non compe. iudi. vbi tenet q̃ valet statutum quo cauetur q̃ bãnito non fiat iusticia. l. ij. ℌ quod aũt. de alea. et quod ipse notat in. l. i. C. quomõ ꝛ quando iudex. vbi valet statutũ q̃ absens possit dãnari premissa citatione: ea autẽ non ꝓmissa nõ potest. cle. pastoralis. de re iudi. ꝛ que defensio possit tolli p statutũ in. l. quoniam Alexandrũ. C. de adulter. per Bal. ¶ Quero vlteriꝰ: scriptũ est in lege diuina filius nõ portabit iniquitatem patris nec pater

filij. sed anima q̃ peccauerit ipsa morietꝫ. facit. i. q. iij. crimen. ꝛ. C. de pen. l. sancimus. Nunq̃d ergo valet statutum q̃ pater teneatur ꝓ delicto filij. Bal. q̃ sic ad penã pecuniariã: nõ ad penã corporalem. De pena pecuniaria allegat glo. C. de decre. decu. in rubrica. De corporali. xxij. q. v. cũ homo. et hoc no. in. l. i. C. ne filius ꝓ patre. Aliquando statutũ prouidet cõtra potentiores vt pro delicto vnius ꝙsanguinei puniant: dicit Bal. q̃ hoc statutum est tolerabile sed nõ laudabile. vt no. in auk. vt nulli iudi. ℌ quando vero. vbi dicit glo. no. cõtra potẽtes qui puniũt cõtrariã pro aliquo delinquẽte. sed debet intelligi qñ hoc faciũt ex arbitrio suo non ex arbitrio legis vt. l. ne quid. ff. de incen. et ibi per Bar. et intelligit Baldꝰ hoc verum in pena pecuniaria non in corporali vt dixi: et hec no. in. l. i. C. res inter alios acta. tñ Bal. cõsulit q̃ sup statuto facto florentie cũ quidã de magna domo occidissent ambasiatorẽ florentie in aretio: statuerunt florentini contra consortes ipsorum vt omnes deberent expelli de ciuitate: et bona ipsorum confiscari ꝛ haberi ꝓ rebellibꝰ: nisi dictos homicidas et consortes infra annũ presentarent viuos vel mortuos cõi florẽtie. q̃ expedit reipublice vt i pace viuatur: et supbarũ familiarũ audacia refrenet. Causatur eniz audacia talis a familia. ad eãdẽ ergo extendi potest pena. minus eni audebũt delinquere si intelligent se ꝑ suis capi debere. iurta not. in. l. i. in princi. de iusti. ꝛ iur. Preterea verisimile est q̃ a malefactꝫ abstinebũt si videbũt alios de eorum familia ex eorum delictis puniri. ar. l. isti quidez: quod metus causa. et quod not. in. l. si plagũ. de verb. obli. ꝛ. c. constitutus. de testi. Item quandoq̃ ꝓpter vnius delictum/punitur totum casatũ. C. si qua pre. po. l. i. ad idem. l. prosperit. ff. qui ꝛ a q̃. l. iij. ꝛ. l. fi. C. de adul. et incipit cõsilium. In dei nomine amẽ. videtur q̃ vigore dicti arbitrij ꝛc. Ad cuius confirmationem plura exẽpla videas. i. q. iij. c. ecclesia cum se. aliter tamen narrat factum in eius consilio ꝯ supra posuerim. sed vt posui contigit cum essem florentie. et vt diri statutum fuit et secutus fuit effectus premeditatus. quia illi de domo formidãtes seueritatem statuti cõtra eos procurauerũt illos consortes homicidas occidere et occidi fecerunt. ¶ Ad idem queritur an valeat statutum q̃ filius etiam non heres teneatur ꝓ debitis ꝓtractis a patre. et est istud statutum hic bononie in filijs mercatorum fallentium. Bal. q̃ sic. in. l. dotis tue. C. de iur. dot. vbi ponit remedium ne filij teneantur: videlicet q̃ pater eos exheredet. dic vt ibi. ¶ Quero/perusij est statutum q̃ pater possit filijs spurijs relinqre vel donare nõ obstante aliqua l. vel canone: et potestas puniat pena mille librarum illos qui dictos spurios molestauerint ꝛ per dictis relictis et donationibꝰ vtrum hoc statutum valeat: Inter cõsilia federici reperio Jaco. de bu. dominum recuperum de sancto miniato. ꝛ dominuz Paulo de leaza. consuluisse q̃ statutum

non valeat. et hoc probāt multis rōnib⁹. ⁊ rō potissima Ja.de but. est q̄ ius legitimandi spurium ⁊ ius restituēdi natalibus ⁊ tollendi iura que excludunt spurios a successione sunt principi reseruata et nō simpliciter reseruata/sed cum clausulā derogatoriā rescripto suo apponit.vt l auē.qui.mo. na.effi.sun.§.fi.col.vij. Sed nō videtur q̄ popul⁹ possit facere statutū super specialiter reseruatis principi contra legē eius derogatoriā cuiuscūq; alterius. nam potestas condendi statuta data est populo p ius cōmune. vt.l.oēs populi.de iusti.et iur.sed in casibus principi reseruatis videt potestas adēpta.allegat ad hec.C. de na.resti.l.i.vbi restitutio natalium est denegata ordini decurionū: qui ordo p̄sidet ciuitati loco populi.vt in.d.l.i. Ratio autē dñi recuperi fundat sup iure diuino noui et veteris testamenti. nam geñ.xxi.dictum est abrahe. Ejice ancillā ⁊ filiū eius.non enim erit heres filius ancille cum filio libere. Idem ap̄lus ad galatas.iiij. et in canoñ.xxxij.q.ij. nō omnis. ad idem.xxxv.q.vij.quid est. vbi dicit aug.ex lege dei statutuz esse vt illi qui ex incesto coitu nascuntur nullo parentibus iure succedant. Si ergo lege dei ista successio p̄hibetur/nō videtur per statutū posse concedi.q̄ inferior legem superioris nō potest tollere. cle.ne romani.de elec.et sic nō valet ꝙsuetudo que obuiat iuri diuino. vt de consue.c.fi.ita nec statutum q̄ nō differt a cōsuetudine. sicut nec tacitū et expressum.l.de quibus.ff.de legi. Item lex debet esse rōnabilis.i.di.ꝙsuetudo.⁊ honesta.iiij.di.erit autē lex. Sed tale statutum ex eo est irrōnabile ⁊ inhonestū q̄ p̄bet materiā fornicādi ⁊ adulterādi. Nam viri habētes vxores steriles siue senes/ accipiēt cōcubinas vt suscipiant ex eis filios.ergo tale statutū p̄uocans homines ad peccādū est irrōnabile ⁊ inhonestū.et per cōsequens nullū.vt in simili vide p Jo.an.in dicto.c.fi.in nouel. et.l. si vnus.§.illud.de pac. p guil.de cu.facit extra de consue.ex parte. vbi nō valet cōsuetudo per quaz quis inducit ad peccandū. et ita summat illud.c. Jo. an. et q̄ tale statutū nō valeat not. hostien.in sūma q̄ filij sint legi.§.vltio.⁊.§. q̄d si imperator. Et aduertenduz q̄ ista.q.⁊ hosti.debent intelligi cū statutū habilitat ad successiones parentū filios spurios nascituros:tunc ent ratio de qua.ꝭ.ne ꝓuocet homines ad fornicandū/habet locū.sed statuendo de successione spuriozū iam natozū cessat ista ratio.ideo forte valeret statutū.et sic dz intelligi q̄ nō not. Azo.i summa de natura.li.§.q̄d si imperator. et istā.q.ponit Jo.an.in addi.spec.de succes.ab inte.ℏ.q̄d si pater ad fi.vbi hec et alia bona videas. Rationes pau. de leaza. eedez sunt in effectu. Rōnes etiā dñi Fede. in idem recidūt: vt ptz ꝑ filio.cclxvij. Do. Bal. formatur istam.q.in.l.i.C.de na.resti.et arguit p et ꝙ.et demū ꝓcludit q̄ predicta est cōis opi.s.q̄ statutū nō valet.q̄ est verū ſm eū in natis ex dānato coitu. Jn alijs non spurijs sicut valet lex q̄ succedāt matri in totum: et patri in certa quota. vt in aut. licet.c.de na.li. ita valet statutū municipij q̄ sue

cedant patri. nam vbicūq; nō est necessaria clausula nō obstante/ pōt ius cōe p statutū extrēdi. vt.l. oēs populi.plenius idem Bal. examinat istam.q.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.vbi efficaciter arguit ad vtranq; partē. et th in effectu idē cōcludit.s.q̄ nō valeat. Sed p̄suppposito q̄ valeat vltra querit vez an extendat ista successio spurij ad bona sita extra territoriuz pusinū? Dicam.J. pri.q.principali. Bart. etiam ponit illā.q.in.l.testamēti factio.de testa.in fi. et ꝓcludit cū p̄dictis.s. q̄ statutū nō valet. Et hec sint dicta de scō dubio cū.s.statutū disponat sup his q̄ dispposita sunt iure naturali et diuino. ¶Sed hic q̄ro in casibus in q̄bus statutum non valet an possit firmari adiectione pene? Naz vt dixi.ꝫ.in p̄n. huius.q.ꝫtra molestantē spuriū in tali successiōe/statutuz adiecit penā an valeat? Bar. tenet q̄ statutū inualidū nō pōt iuuari adiectiōe pene.in.l.seius ⁊ augerius. ff.ad.l.falci.idē Bal.in.d.l.oēs populi.ℏ. sed nūq̄d opponēti ⁊c. Qui ent nō potest disponere simpliciter non pōt disponere penaliter.et in p̄hibitis redigitur quis ad instar priuati ſm eū. Ciuitates tamē q̄q; volētes q̄ sua statuta ualida seruent:auferūt iurisditionē suis iudicib⁹. vt super eo q̄ ꝫtra illud statutū allegaret nō habeāt iurisditionem:tūc ius agendi pōt tollere. poterit tamē agi cōrā supioze p viaz euāgelice denūciatiōis. Si vero aufert ius excipiendi vel defendendi ⁊ non valet q̄ defensio est de iure naturali.cle.pastoralis de re iudi. Et hoc quādo est talis defensio que non potest tolli per statutū. nam quedā defensiones tolli possunt iuxta not.in.l.cuz mulier.ff.solu. ma.per Bar.et Bal.et ita concludit Bart.in extrauag.qui sint rebelles super ver.mille librarum. ¶Sequit discutere. de tertio cuz disponit de his que ꝓuisa sunt per leges et canones. An statutū valeat sup istis? Ad hoc dico q̄ quādoq; cōstitutio sinodalis vel statutuz concordat cum iure cōi. hoc sine dubio valet. nam nō pōt dici tunc statutum sed ius cōe:vt plene prosequor post glo.in.c.i. de ꝓsti.lib.vi. Quādoq; disponit preter ius cōe: et idez videtur q̄ valet/si sit alias rōnabile:vt dixi ℣.in princi.q. ¶Super hoc termino applica.q. Jo.an.in his terminis. Epiſcopus siue alius supior precepit vel statuit q̄ propter honestatē melius ꝓseruandā nulla mulier sue iurisditiōis vtatur ornamento fucati coloris siue auri vel gemmarū vltra certā q̄titatē seu longis vestibus vltra certam materiā:cōtra facientes excōicauit.Queritur vtrū quilibet cōtra facientes hanc penam incurrāt? Arguit primo sup iusticia huius precepti q̄ concordat cū apostolozuz doctrina. patet.i.pe.iij. vbi habes q̄ petr⁹ mulieri⁹ loquēs dicit quarū nō sit extrinsecus capillatura:neq; circundatio auri: neq; indumenti vestimentorum cultus. Et pau.i.ad thi.ij. Ornātes se non in tortis crinibus/aut auro/aut margaritis/aut veste p̄ciosa. Tendit enim talis ornatus ad inhonestatē et vanitatē.de cō se.dist.v.fucare coloribus. vnde Bern.in apocalipsi dicit Ex cordis thesauro sine dubio procedit

quid foris apparet viciorū. vanū cor vanitatis notam ingerit corpori. et exterior superfluitas interioris vanitatis indiciū est. Itez talis ornatus est peccatū et ꝓuocatiuus peccati ꝛ libidinis. qđ ꝓbat qz naturaliter plus appetit pulchra ꝙ deformia: ornata ꝙ inculta. no. xiiij. q. vltima. c. fi. et ptz ꝓuer. vij. Ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiendas alias. Unde hieronymus ad nepotianū. Quid facit i facie christiana purpurissꝰ et cerusa: quorum alterum est rubor genarum: alterū candor est oris ꝛ colli. que sunt ambo ignis iuuenū. fomēta libidinum: et impudice mentis indicia. Detestat enim hunc ornatum beatus Cyprianus in libro de habitu virginū. Non virgines tantum aut viduas: sed etiam nuptas puto et omnes oīo feminas admonendas ꝙ opus dei ꝛ facturam eius ꝛ plasma adulterari nullo modo debeāt: adhibito flauo colore/vel nigro pulnere/vl rubore aut quolibet linimento naturam corrumpēte medicamine. Et post ī. subdit manus deo inferūtur quādo id quod ille formauit reformare cōtendunt. Impugnatio ista est diuini operis ꝛ preuaricatio veritatis. deū videre non poteris qñ oculi tibi non sunt quos ille fecerit: ſz quos dyabolus infecit. dei inimicū te puta/cum illo pariter arsura. His auctoritatibꝰ ꝓto hac parte adductis videt valere statutum. ¶ Adducit alias in oppositum. et concludit statutum episcopi ex causa factuz de sui natura bonum esse. et iccirco circa fucationem dicit ꝙ qui fucis vtitur ad fingēdam pulchritudinē quā non habet incidit in penaz: quia cum fucatio de sui natura sit mala/poterit prohiberi: in quo nec vxor debet obedire viro. xi. q. iij. non semper. cū si. Et sic loquit. c. fucare. Quandoqz fucatio nō fit ad finem ostadende pulchritudinis: sed celāde turpitudinis quā ꝺs habet ex aliqua causa extrinseca: et hoc est licitum. vnde apostolus. i. ad corin. xij. q̄ putamus ignobiliora esse membra: his honorem abundātiorem circundamus. Circa autē alia ornamenta ꝓcludit ꝙ in nō nuptis mulieribꝰ est pctm̄ vel mortale si fit ad placendū virorum aspectibus et ad concupiscendū: cū illud sit ꝓpuo care incentiuum peccandi. Unde Crisostomus de compunctione: si se mulier decorauit: et ad se visus hominū prouocauerit: extremaz vindictam sustinebit/etiam si nullā plagaz intulerit. venenū enim obtulit etiam si nullus fuerit qui bibat inuētus. Si ꝛo non fit ad finem placendi sed ex vanitate: cōtrahitur veniale per has nō nuptas vt dixi. et quo ad eas statutuz his casibus bene valet: ꝛ tenent obedire statuto. viij. q. i. sciendum. et. xi. q. v. quid ergo. et c. requisisti. Circa nuptas autem tenet idē si mariti volūt eas obedire statuto. contra ipsius autez voluntatem statutum eas nō potuit obligare. et ideo affectu debz mulier velle obedire statuto: facto autem et opere viro suo contrariū imperanti. allegat. xxxiij. q. v. c. manifestum. et. c. hec ymago. et. c. volunt. et. c. ꝙ deo pari. et ita cōcludit Jo. and. in. c. ea que fiunt de reg. iur. lib. vi. in mercu.

¶ Est et quartum membrū quādo statutuz disponit aliter q̄ ius cōmune vel contra ius cōmune. Do. Bal. formal. q. i episcopo an possit facere constitutionem contrariam iuri cōmuni. Arguit ꝓ et cōtra. et post sic distinguit aut statutum episcopi fit super casu omisso a iure cōmuni: aut super casu per ius cōmune determinato et deciso. Primo casu valet si sit bonum ꝛ honestum. nam tale statutū habet iusticiam matrem. vt. l. iusticia. ff. i. ꝛ l. pe. ff. de iusti. et iur. et patet in mēbro. ff. proxi. de ornatu mulierū. Secūdo casu aut statutum venit ad iuuandum et roborandum ius cōmune forte cuz adiectione pene ꝛ valet. vt. c. vt animarum. ff. statuto. Jeo. lib. vi. Aut venit ad derogandum et infringenduz ius cōmune: et tūc non valet duplici ratione. Prima ratione statuētis. nam quia inferior non potest tollere legem superioris cle. ne romani. de electi. Secunda quia non est neq̄ equū neq̄ bonū: ex quo est iuri cōmuni contrarium. vt. ff. de decre. ab ec. fa. l. ambitiosa. nisi forte fiat ex euidenti ꝛ necessaria causa. ar. ff. man. l. si hominē. et ita not. Bal. in dicta. l. oēs populi. licet Bar. aliter distinguat: vt referam. Jo. ꝓxi. membro. Do. Jo. and. loquēs in legato dicit ꝙ in his que sibi sedes apostolica reseruauit: non potest facere statuta. de hoc de offi. leg. quod ad trāslationem. nec contra solennia concilia: nec que cōmuniter obseruantur. vnde nō posset statuere ꝙ minor. xxx. an. possit eligi in episcopuz. vel ꝙ ꝺs habeat duas ecclesias curatas vel his si. vel alio modo ius commune in totum tollere: constitutiones tamen iuris cōmunis declarare posset ꝛ renouare. Et vbi pena deficit i iure/ possent episcopi et legati per penale statutum exaggerare nouam imponendo vel veterem augēdo. de loca. c. i. hoc enim non est constitutiones papales subuertere/ſz eis deseruire: et illas supplere. quod est admittēdum. de oper. no. nūcia. c. i. de priui. c. ij. Possunt etiaz ad correctionē motum non subuertendo ius cōmune sed supplēdo statuta facere ꝓceptoria prohibitoria atq̄ penalia. qz siue plectendo ꝛc. xviij. q. v. ꝓdesse. et ita no. in. c. fi. de offi. archipresbyt. in noue. ¶ Sed hic queritur an episcopus possit facere statutū contrarium iuri canonico sed confortme iuri ciuili: puta statuit cū consensu sui capituli ꝙ i suo foro nō possit ab interlocutorijs appellari. hoc statutum concordat iuri ciuili. nisi i casibus specialibus. de quo satis. C. quorum ap. non re. l. āte sentēcie. et in spe. de ap. §. in quibus. versi. sed nunquid. et l. ij. C. de epis. et cleri. que loquitur directe ꝺ clericis. Debet ergo valere statutum idem continens ꝙ ius cuile quod est per ora ꝓncipum diuinitus promulgatum. viij. distinc. quo iure. et. l. fina. C. de long. temp. prescrip. Preterea statutum idem potest quod pactum vel renuncatio: vt not. C. de decret. libro. x. super rubrica. Sed potest quis per pactum renunciare appellationi interposite ꝛ interponende. ij. q. vi. si quis libellos. et. C. de tempo. appellatio. l. fi. in fine. Tertio hoc ꝓbat equiparatio de consuetudine ad

statutũ.non enim differũt nisi vt tacitũ ꝛ expressum.vt.l.de q̃bus. ff.de legi.similiter ius scriptũ cõsuetudo ꝛ statutũ equari videnꝫ. xi.di.in his.ꝛ dicta.l.de quibus. Certũ est aũt q̃ ꝓ ius scriptũ,phi betur appellatio in multis casib⁹ de quib⁹ in spe.in ti.de ap.Ꝫ.in q̃ bus.Silr vtrũ valeat vel non valeat appellatio statur cõsuetudi ni sup qua fundatur.de eo q̃ mit. in po.cũ venissent.Si ergo ius ap pellandi regulat̃ ꝑm ius cõe ꝛ ꝑz consuetudinẽ.ergo ꝛ ꝑm statutũ. Preterea ꝛ si dici possit statutũ il licitũ aliqua rõne/ei stabit donec cassetur ita q̃ appellatio ꝫ ipsium interposita non valebit.de decre. ab or.fa.l.qõ semel.Sic ꝛ alijs di spositionib⁹ in q̃bus statur donec cassenꝫ.patet ꝛ laudo iniquo et in electiõe nõ rite facta.ff. de arbi.l. iij.in pn.ꝛ.C.eo.l.arbitrorũ.ꝛ de iureiur.c.quitauallis.ꝛ.c.audit̃ de elec.ꝛ facit quod no.de re.iu.l. neq̃ pign⁹.Ꝫ.i.vbi nõ valet statutũ vniuersitatis ꝫ ius publicum. In contrariũ arguit primo de.c. qõ sup his. de ma.et obe.vbi etiã in synodo eps nõ põt statuere ali q̃d qõ obuiet canonicis institut̃. ad idẽ.xxv.q.ij.istitutiõis. vbi di citur de decreto romanor̃ põtifi cũ in totũ vel in partẽ ab aliquo eꝑo conuelli vel mutari nõ posse. Sunt enim eꝑi debitores sacras regulas custodire.ix.q.iij. cũ sci mus.quas nulli licet violare.xix. di.nulli.sed eas debent obseruare.c.i.Ꝭ.eo.ꝛ ꝓtrafacientes depo sitionẽ merentur.iij.di.Ꝫ.vltimo xxv.q.i.c.hac consona.ꝛ.c.violatores. ad hec facit.l.ij.C. de offi. prefec.ꝑto.vbi prefect⁹ ꝑtorio cõ stitutionẽ legi cõtrariã facere nõ potest. Ad idẽ qõ no.in.c.fi.de he reti.lib.vi.vbi legatus nõ potest cõmittere que requirunt iudicia rium ordinẽ terminãda sine figu ra iudicij. Secũdo principaliter ad hec ĩducitur q̃ licet iudex pos sit facere statutũ sup his que spe ctant ad suã iurisdictionẽ: non tñ põt preiudicare iuri superioris/ neq̃ etiã iferioris.c.ij.de loca.vbi no. Inno. hosti. et ab. episcopum etiã cũ capitulo nõ posse in alior̃ preiudiciũ statutũ facere: nisi illi consentiãt vl̃ saltẽ sint presentes ad hoc qõ no.in.c.fi. de offi.le.in nouel. vbi legat⁹ facit statuta de his que spectant ad suam iurisdi tionẽ etiã sine cõsensu prouincia liũ. ad idẽ optime.c.veniẽtes. de iureiur.vbi per statutum ledi nõ potuit ius superioris qõ habet vt ad eum possit a grauibus appel lari.vt ibi no. Joh.an. post Inno. licet ciues possint statuere nõ ta men in preiudicium principis vel alterius.Sic dicimus de cõsuetu dine subditor̃ q̃ per illã ius su perioris tolli non põt. de consue. c.ij.lib.vi.in nouel. Ad istã partẽ inclinat Jo.an. in.c. fi. de ap.lib. vi.in nouel.ꝛ Bar.in.l.oẽs popli sepius all̃.Ꝫ iuxta predicta que ro an valeat statutũ tẽ.do.Frede. de senis in ista.q.an possint iudi ces facere statuta cõtra.ll.dicit q̃ q̃stio non est sine maxima dubita tione.allegat no. per Cy.in.l.i.ff. qõ quisq̃ iuris.ꝛ q̃ possit allegat glo.in.l.neq̃ pign⁹.ꝛ.l.nec ex ꝓto rio. de reg.iur.contra.no.glo. de decre. ab or.fa. in rubrica. ꝑ qua facit.l.non impossibile.ff. de pac. ꝛ.l.si sine.Ꝫ.lutius. de admi.tu.ꝛ l.ij.de consti. pec. et qõ no. Dy.in regula indultuz. de re.iur.lib.vi.

in.q.an per statutũ possit ꝓuari filius legitima. ¶ Accedat hic vti lis questio do. Frede. de sen. in or dine suor̃ cõsilior̃.xvij. Nunq̃d constitutio episcopalis qua cauetur q̃ per nũ testẽ de veritate/vl̃ tres de fama/vel quattuor̃ singu lares/vel per confessionẽ extraiu dicialem factã cozã quocũq̃ ꝓtes bytero: possit quis cõuenir̃ de cri mine vsurarũ: ita q̃ ex tali ꝓbatione habeatur ꝑ manifesto vsurario quo ad omnẽ effectum ma nifesti? Et anteq̃ arguat ad par tes. ꝓmittit q̃ in quolibet arti culo dictũ statutũ est contra ius. in ꝓmis de vno teste.in.c.veniẽs. ꝛ.c.tã litteris.de testi.cũ si.q̃ etiã fama vel testes singulares faciãt plenã fidẽ est cõtra iura. vt dicto c.tam litteris. ꝛ.c.licet de confes. etiã patet i.c.q̃ sit graue.de exc. ꝓela.ꝛ de confes.c.fi. hoc ergo ꝑ misso arguit q̃ statutũ valeat ꝓ mo ratione potentie concesse eꝑo faciẽdi statuta. ó ma.ꝛ obe.si q̃s. de consti.c.ij.lib.vi.ꝛ etiã legatis de offi.leg.c.fina. Cum igitur crimen vsurarũ sit ecclĩasticũ et hac ratiõe laici sint subiecti eꝑo.vt.c. cum sit generale de fo.cõpe.videt statutũ validũ tanq̃ sup rebus ꝛ ꝓsonis suppositis statuenti. Pre terea cõsuetudo ꝑticularis valet cõtra ius cõe.c.fi.de cõsue.ergo ꝛ statutũ.cum ista sint paria ꝛ non differant nisi vt tacitũ ꝛ exꝑssum. et scriptũ ꝛ nõ scriptũ.l.de q̃bus. de legi. ꝛ no.C.que sit lon.cõ.l.i. Preterea videtur casus in.l.item eoz̃ in ꝑn.ff.quod cuiusq̃ vni.no. vbi ꝑ consuetudinẽ redditur ha bilis qui de iure cõi habilis habe batur. et ad idẽ.c.cũ olim. de cle. cõiuga.ꝛ de cogna.spi.c.iij. Item vltra ꝓor. alle. multa sunt iura que approbant consuetudinẽ: cui statur cõtra ius cõe in preiudiciũ aliozũ/maxime in materia electi onũ.vt patet de ꝓsue.cũ dilectus. de elect. cumana. de cã po. ꝛ ꝓ prie.cum ecclesia. de verbo. si. ab bate. Item videtur casus de ver. signi. ex parte. iij. vbi cõstitutio ꝫ ius cõmune in preiudiciũ alteri⁹ valet. puta vt debeatur tertia vbi de iure cõi debetur quarta. vt no. de sepul. certificari. de testa. rec̃ſti. Itẽ etiã multe sunt leges que approbant statuta ꝛ cõsuetudies ꝓtra iura. C. de edi. prima. l. an in totũ. de eman. lib. l.i. q̃vi aut clã. l.,phibende.Ꝫ.nõ tñ. de offi. or. ir refragabili.Ꝫ.excessus. de elec. bu dum. de offi. dele. cum contingat. de cõsue. c.iij. lib. vi. de offi. or. c.i. eo. li. Ad idem qõ no. Dy. in. c. in dultũ. de reg. iur. lib. vi. vbi valet statutũ quo minuit legitima filio rũ limitata a iure. ad hec qõ no. Joh. and. in. c.ij. de vsuris lib. vi. vbi cõfessio extraiudicialis videtur facere crimẽ manifestũ, ꝑ hoc facit qõ no. in. l. neq̃ pign⁹. de re. iur. et Joh. an. ꝛ Pau. in cle. ij. de sepul. vbi tenet q̃ eps põt ꝓuare sacerdotes: ꝛ decurtare eoz̃ iuris ditionẽ in foro penitẽtie. In ꝫius arguit q̃ sup̃adictũ statutũ non valet. quia sicut minor̃ nõ habet potestatẽ supra suũ maiorẽ. c. ife rior. xxi. dis. ita nec supra ei⁹ legẽ. vt cle. ne romani de ele. Uñ nec va let cõsuetudo vt minor̃ in maiorẽ iurisdictionem exerceat. vt no. ar chid. in dicto. c. iferior. q̃nimo ne inferior in superiorẽ iurisdictionẽ vsurpet nõ potest sibi benedicere xxi. dist. denicq̃. ad hec facit quod no. in. c. fi. de hereti. li. vi. vbi legs

tus nō potest mandare q̄ in causa procedatur sine strepitu ⁊ c̄. qr hoc esset cōtra iura.c.i.de li.pte.⁊ l.prolatā.C.de sen. Preterea canon precipit statuta romanorum pontificū ab omnibus custodiri. vt in.c.canonū.et maxime ab episcopis qui hec iurāt.c.ego.N.de iureiuran.et canon dicit q̄ episcopi sunt debitores sacros canōes custodire.ix.q.iij. cū simus.xxv. q.ij.xontus. ⁊ pena depositionis eis iminet si fuerint transgressores.iiij.dis.deniq̄. in fi. Item videtur casus in.l.vēditor.in fi.cō. predi.C.de noxa.l.ij.ff. de sepul. vio.l.iij.§.diuus.vbi dicit: imperialia statuta in oīi loco obtinere vim suam oportet. Item si hec possent per consequēs possent toti ius cōmune subuertere in singulis casibus a iure,puisis aliud statuendo:qō sentire modicū differt ab hereti.xxvij. dist.c.i.⁊.xix. dist.nullu.et qō no.in.c.i.de cōsti. lib.vi.in glo. nō enim reuocat ibi et si contrariū diceremus c̄. Preterea arguēdo de ꝓsuetudine ad statutū vt.ℨ.dictū est ꝓ alia pte. cōsuetudo igitur cōtra legē nō valet nisi fuerit inducta ex certa scientia eius qui illā legē posset expresse tollere.vt no.C.que sit lōga consuetudo.l.i.⁊.l.de quibus in fi.prealle.⁊ sentit Bar.de ꝓsue. c.fi.⁊ Inno. ⁊ cōpo.de cōsue.sup rubrica.⁊ no.C.que sit lon.ꝓsue. in.l.fi.⁊ quod no.archidi.xi.di.in fūma.vbi dicit q̄ p̄dm durat ratio per quam lex cōmunis vtilis erat: cōsuetudo subsequens non vincit legem: sed vincetur ab ea. Sed lex reprobauit probatiōes ℨs approbat supradictū statutū: ne innocentia confusa succumbat ⁊ ne aduersorum isidijs pateret.ij. q.i.manifestis.⁊.c.licet heli.in fi. de simo.et hanc legem confirmat etiā ius diuinum.quo iure ad minus requirūtur duo testes.de testi.licet.Quomodo ergo pōt sibi derogari per tale statutū:Ultimo pro ista parte faciūt omnia iura que damnāt cōsuetudines ⁊ statuta iuri cōmuni cōtraria:q̄ enumerantur in.c.ꝑmo.de consti.lib. vi.et de consue.c.vltimo ad fi. in glo.⁊ quā. Et i hac parte residet dñs Frede. dicens q̄ ꝓstitutio epi quantūcunq̄ in synodo ꝓmulgata/in predictis casibus ⁊ vbicūq̄ est contra ius cōmune ⁊ in preiu dicū aliorum non consentientiū non valet per iura ⁊ rationes inductas pro hac parte. Per predictum enim statutū posset de facili innocentia succumbere:⁊ iniq̄tas equitati ꝓferri.et sic esset tale statutū contra ius diuinū ⁊ naturalē rationē. vt patet.ij.q.iiij.§.i. ⁊.c.licet.de testi. Iure enim diuino debet q̄s cōuinci ad minus p duos testes: cui nō pōt humana cōstitutio derogare.ix.dis.p totū. ⁊.ix.disti.vsq̄ ad.xiij. ¶Ad iura in Ziium allega. singulariter respondet.⁊ generalis respōsio ad oīa in effectu recidit in idē.s.q̄ omnia iura que approbāt consuetudines ⁊ statuta cōtra iura/ debent ītelligi si alias sint rationabilia.vt in.c.i.de consti.lib.vi. In casu autem nostro nō potest dici rationabile quia obuiat canonicis institutis. et iuri diuino et in damnū plurimoꝝ qui possent de facili succūbere: vt predixi. Iniustum est enim quem conuinci per probationes a iure reprobatas ⁊ insufficientes.vt not. Inno.de lo

ca.c.ij.⁊ hostiē.de verbo.signi.c. ex parte. Sz hic dices quomodo possunt esse statuta rationabilia si sint cōtra iura:cū ius sit ars boni et equi diuinitus per oza principum promulgata.l.i.ff. de ozi. iur. ⁊.l.fi.C.de lon.tempo. ꝓscri. Sol. sicut ex causa pōt cōtra ius cōmune dispēsari:vt diri.ℨ.i.iij. oppo.ℨ. sed contra istā: ita ⁊ statutum ꝓmulgari. Itē sicut cōstitutio positiua ex causa modificat ⁊ ampliat ⁊ quādoq̄ corrigit ius diuinū vt dictū est post ꝓin.huꝰ xi.q.principalis:ita et etiā statutū q̄ō est pars iuris ciuilis. hinc dicitur q̄ ℨlubet prouincia abundat i sensu suo.c.certificari.de sepul.⁊.l.saccularij.§.sunt quedā. ff.de extraor.cri. vnde bene dicūt doc.q̄ vtrū statuta sint rōnabilia nec ne: relinquitur iudicis arbitrio.cum non possit sup hoc dari certa doctrina ex eo q̄ facti sunt dicit tex.in.d.c.i.de cōsti.lib.vi.et no.host. in summa de cōsue.§.i. et in.d.c.i. Reperio istud idē consultum hic bononie vbi est constitutio ep̄alis qua cauetur quē censeri vsurariū manifestum etiam quo ad inhabilitatē testamēti: si per famam vicinie/seu per testes bis vel ter probetur talē mutuasse vel extorsisse vsuras. vtrū ista constitutio valeat adeo q̄ possit pronunciari effectualiter dictum testamētum nullum vigore dicte cōstitutionis? Dñs Bal. do. laur. de pinu.et dñs Anto.de sali.,consuluerunt q̄ constitutio non valeat. Primo quia potestas testandi est de iure naturali siue gētiū: licet forma sit ō iure ciuili.l.i.C. de sacrosan.eccle.vnde licet constitutio p̄p̄a:de vsur, inhabilitet vsurarium manifestum in testando: dictā constitutionē nō potest statutū episcopi tollere vel extendere.cle.ne romani.de elect. Itez manifestum exponitur ibi.i.notorium quod cōspectui hominū exhibitum nulla potest tergiuersatione celari.c.tua. et.c.vestra. de coha.cle. et mu. Fama autē in se munus habet q̄s notorijū vel manifestū: vt in dictis.c. Cōtra igitur propriā significationē et naturā huius vocabuli manifestū videē constitutio disponere. ex sola eīm fama vel probatione veritatis p tres testes non resultat qualitas manifesti.⁊ per consequens videtur constitutio continere id quod est de iure impossibile.⁊ sic ē nulla.c.erit autē.iiij.dist. facit quod no.in.l.cum precario.ff.de precar. nam conatur dicta cōstitutio ad corruptionē proprietatis verborum ⁊ prolationē simplicē habere ꝓ veritate manifesta: cū tamē rerū vocabula sint immutabilia vt dicit tex.in.l.si q̄s in fundi vocabulo.ff.de le.i.adducit lau. qō not. in dicto.c.ij.de loca. vbi epūs cum capitulo non pōt facere constitutionē in preiudiciū alioꝝ nō ꝓsentientiū vel non ꝓsentiū.illud autē statutū vsurarijs est dānosū q̄ p cōstitutionē canonicā nō censentur ihabiles:nisi cū fuerit manifesti. Ista autē cōstitutio inhabilitat eos simplr̄ connictos etiā leui ꝓbatiōe:puta ꝙ famā.qō cōcilium latera.non attentauit sed alias penas imposuit solū manifestis.vt ptz i.c.q̄n.de vsur. Itē in nō manifestis nō attētauit dictū.c.p̄p̄s imponere tam grauem penā. ¶Ulterius quero vtrū valeat statutuz quo cauet q̄ testes

recepti contra magnates nō possint redargui de falso: Bar. cōsulit q̄ sic. ⁊ incipit dño Cy. de castro sancti ꝑtri. Mouetur ex eo q̄ etiā de iure cōmuni testes non possūt q̄ꝛ reprobari. ex̄ de testi. c. licet dilectus. ꝑsumit enī statutū q̄ non pononeret quis falsū contra magnatē. ar. l. fi. in pri. qō me. ca. Item quādo lex iubet aliquid nō reprobari facit illud ꝑsumptione iuris: ⁊ de iure ꝺ̄ quā non admittitur, ꝓbatio in contrariū. l. fi. arb. tu. ⁊ ad vell. l. antiq. ⁊ in auten. matri ⁊ auie. ℌ. ad hec.

¶ Hic etiā quero vtrū valeat statutum q̄ ꝓcedatur in causis oīm iuris solēnitate omissa: vel ꝓcedatur sūmarie et de plano ⁊ etiaꝫ appellatiōe remota: Bal. q̄ sic in l. ꝑlatā. C. de sen. ⁊. l. fi. quoꝫ ap. non reci. ¶ ꝓcedo vlterius q̄ro statutū disponit de iure ꝑsone. et hoc duplicat habilitando ad actū inhabiles vt spurios ad successiōe patris. ⁊ de hac dictū est. ℌ. et per Bald. in. l. cunctos populos de sum. tri. vel habilitando filios fam. ad testameti factionem / vel ꝓhybteros ad instrumentoꝫ cōfectionē: Bal. in his tenet q̄ statutum possit disponere: ⁊ valet. vnde si statutū dicit q̄ credat libris campsoꝫ vel mercatorū: valebit tale statutū. ar. c. cū dilect⁹ de fi. instru. Nā hoc pōt testator. l. teo pompus. ff. de do. ꝓle. ergo et lex. Aduertendū tamen q̄ licet statutū possit habilitare subditos: nō tamen forenses. vnde si statutuꝫ hic ꝓmittit filiūfam. testari: tamē forenses huc venientes testari nō poterunt sicut nec ciuis q̄ dirigit se ad loca ruralia poterit testari lege rusticoꝫ. l. fi. C. de testa. Ipe tamen filiusfami. ciuis habilitatus ꝑ statutū ad testamēti factionem poterit etiā extra territoriuꝫ condere testamentū: qr iste ē act⁹ hois priuati in quo nō considerat territoriū. ar. no. in. l. ꝓpter litem. de excu. tu. Istud tamen statutū nō trahet ad bona filiūfam. sita ex̄ territoriū. qō tenet Bald. post Barto. in dicta. l. cunctos populos. Quid ergo vtrum statutū possit inhabilitare eos q̄ sunt habiles ad actū de iure cōmuni: ponit Bal. exēplū in statuto quo cauetur q̄ mulier non possit legare viro: tenet q̄ valeat. nā ratio hec suadet ne vxores a viris cogātur testari nā et ius cōmune interdū statuit hoc idem vt. l. hac edictali de secundis nup. Subdit etiā ibi Bal. q̄ si etiā ꝑ statutū inhabilitatur minor ad actū puta q̄ minor. xxv. an. non possit cōtrahere vel testari: nō extēdetur ad forenses talis ihabilitas. licet ibi actū exerceat: quia in ꝑsonā nō subditā nō pōt inducere verā inhabilitatem. vt no. in spe. in ti. de sen. ℌ. qualiter. ℌ. item pone quidā. Cō clude ergo q̄ statutū de iure ꝑsone disponens ꝓmissiue vel ꝓhibitiue nō cōprehendit forenses gerentes in loco statuti actū illū ꝓhibitū vel permissum. ¶ Ad idem queritur vtrū valeat statutū quo cauetur q̄ ingredies monasteriū nō succedat: Bald. q̄ si loq̄tur de ingrediēte puta dicit ingrediēs vel si ꝺs intrat monasteriū nō succedat. nā hoc casu statutū nō dispōnit circa clericū sed circa laicum. nā laicus est q̄ ingredit. sicut viuens moꝛitur. l. qui duos de mate. Nō ob. auē. nisi. C. ad treb. ꝺa grauabāt ꝓpter ingressum. hic

ꝺo a lucro remoue. ar. l. ticio centum de condi. ⁊ de. Si vero statutum disponit de iam ingresso: et tunc nō valet statutū. qr non pōt auferre clerico ius suū. Statutū circa iam ingressum nō pōt disponere sed ingredientē pōt inhabilitare. subaudi relicta tali legitima q̄ capit nōvt lucrū sed vt debitū. l. ij. C. de iuris ⁊ fac. igno. Potent ergo ciuitas quo ad subditū statuendo: qō potest pater testando. et ita Bal. in. l. fi. C. de pactis. et. l. deo nobis. de epi. ⁊ cle. ⁊ vide qō no. bal. in. l. ipsuꝫ. C. vt le. no. ca. vbi dicit non valere statutum quo ꝓhibet pater relinquere filie moniali nisi certā summā. est enī religioni cōtrariū: et sic nō valet. alleg. l. deo nobis. ℌ epi. ⁊ cle. et ibi per euꝫ. ¶ Sed hic quero q̄ statutū priozi cuiusdā fraternitatis laicoꝝ est cōcessum q̄ possit pariter exigere ⁊ distribuere legata ad pias causas: vtruꝫ valeat: Videtur q̄ nō: qr hoc spectat ad episcopū vt ad patrē pauperū. l. fi ꝺs. ℌ. vbi aūt. C. ℌ epi. ⁊ cle. ⁊. c. si heredes. de testa. Uñ videt qō cōcessum est episcopis ꝑ leges et canones in priuilegiū / non possit adimi ꝑ statutū. qr hoc videt contra ecclesiasticā libertatem. iuxta not. in. c. nouerit. de sen. excō. per Inno. et in auē. cassa. C. de sacro san. eccle. et in auē. item nulla cōitas. de epi. ⁊ cle. Reperio cōsultū in cōtrariū. ſ. q̄ statutū valeat qr ista iura que cōcesserūt istā potestatē episcopo: fecerūt hoc ī fauorem defuncti / vt eius volūtas facilius impleret in auē. de here. et fal. ℌ. et nullus. Item exequi pōt magis onus iniūctū ep̄o: cū priui legiū appellari. cum nullū cōmodū sentire debeat. vt dicta. l. si ꝺs ad declinādā. et ꝑ hec cessat ꝺ̄riū de ꝑalleg. auē. cassa ⁊ auē. itē nulla cōitas. Item ꝓ hanc. l. si quis q̄ hoc cōmittit ep̄o nō videt adēpta ꝑtās ciuili iudici siliter exequendi per. l. hereditas de peti. here. naꝫ cū noua lex venit ad corroborationē legis antique: nō videtur eaꝫ corrigere: sed cū eis ꝙcurrere. ita q̄ vtraq̄ locū habet. l. i. ℌ. dicit aliquis de publi. ⁊ c. felicis. ℌ. ꝑ hec tñ de peñ. ℌ. per ista videt q̄ in statutis sup hoc ꝓuidere et cumulare ep̄o et ciuili iudici etiā supradictū priozē. vt sic inter eos sit locus ꝓuentioni. sic vt contingit in pluribus qui a lege habēt iurisditionez insolidū. l. i. de offi. consul. facit. c. ꝑ hec. et qō ibi dixi de hereti. lib. vi. ¶ Iuxta ꝑdicta occurrit declaratio pluriū q̄stionum super statutis laicoꝝ disponentiū directe vel indirecte de rebus et ꝑsonis ecclesiasticis vel cōtra ecclesiasticā libertatē. nam leges et canones dicunt talia statuta non valere. vt dicta auē. itez nulla cōmunitas. et auē. cassa et irrita. et. c. ecclesia sancte Marie. de cōsti. ⁊. c. cū laicis. de re. eccle. nō alie. ¶ Quero igitur circa hoc que statuta dicanē contra libertatem ecclesie. Inno. dicit q̄ omnia q̄ sunt contra priuilegia concessa vniuersali eccīe / siue a deo / siue ab eius vicario / siue ab imperatoribus. vt not. in. d. c. nouerit. de sen. excō. et Cy. refert ī dicta auē. cassa. Bart. dicit q̄ etiā si per statutū clerici possunt reddi timidiores: dicitur esse tale statutum contra libertatē ecclesie. l. i. ℌ. que onerāde. qua. re. act. nō da. et qō not. in auē. de non ali. ℌ. vltimo.

¶ Pone exemplū dicit statutū q̄ clericus declinans iurisditionez potestatis sit extra protectionez cōmunis. et q̄ possit impune offendi: et potestas de tali iniuria nullam habeat iurisditionem cognoscēdi vel cognitionē. Utrum ergo si clericus offendatur: et accusat offendentem: possit eum audire? Dicit Jac. but. q̄ non. q̄ cuz isto casu nō habeat iurisditionem q̄ statutū eā sibi denegat/est habēdus vt priuatus. Sed si statutū nō disponeret sup iurisditiōe nō q̄ferenda sed super iure reddēdo puta diceret nō reddat⁹ tus: tunc q̄ presuppositā iurisditione debet ius reddi: nō valet statutum. Pōdera ergo verba statuti: quia aut nō confert iurisditionem aut addit/vel disponit de pena vel p cessu. Primo casu valeat statutū: in alijs non. et ita Bal. in auth. statuimus. de epis. ⁊ cle. Michi videtur q̄ statutū inquātuz nō cōfert potestatē iurisditionis sup iniurijs et offensis illatis clericis declinātibus eius fozū: non valeat. et sic q̄tra libertatē ecclesiasticaz timentes offendi ⁊ impune trucidari: vt in. d. §. que onerande. per bar. Unde non videtur a generali iurisditiōe collata posse excipi hanc protectionem clericoz: que est de iure publico. l. i. ff. de iusti. ⁊ iur. nam iniurie vel offense que inferūtur clericis/ teneī quilibet obuiare/cū pōt. vt no. in. c. quāte. ō sen. excō. multo fortius ciuitas per statuta sua. ad hoc. l. si heres excepto fundo. de here. instit. priuilegiū eni declinandi fozū iudicis secularis est concessuz clericis in priuilegiū. c. si diligenti. de fo. cōpe. et dicta auth. statuimus. ergo statutum in cōtrarium est contra ecclesiasticā libertatē. non potuit igitur statutū cōferendo vniuersalem iurisditionem ptā: istum casum subtrahere: quicq̄d dicat Jac. bu. et post eū Bal. in. d. auth. ō sacrosan. eccle. Et adde hic q̄ no. Bald. in. l. i. C. de indic. vidu. vbi dicit q̄ sicut statutum nō pōt prohibere clerico ne declinet: ita nec potest disponere q̄ p clerico declinante cōsanguinei teneant̄ soluere penā. nam si nō valet statutum prohibitoriū: ergo nec penale. vt. d. l. scius ⁊ augerius. nā pena legalis nunq̄ potest incipere a remissis. l. ab administratione. C. de le. facit quod not. in. c. faciat. ō elec. in. vi. ¶ In hac palle. auth. cassa etiam querit Bal. si statuto cauet q̄ idem ius reddatur clericis in curia seculari: q̄ redditur laicis in curia ecclesiastica. pone ergo q̄ sunt quedā statuta laicoz̄ multuz fauorabilia puta sup executione instrumentoz: in ordine procedendi ⁊ si. et cum nō vigeāt i curia episcopi/ potestas nō vult q̄ clerici participent de p dictis statutis vtrū hoc sit cōtra ecclesiasticaz libertatē? Tenet q̄ non q̄ reducit clericos ad merū ius cōe. et licet auferat priuilegiū illud tn̄ nō est priuilegiū accessuz p ius canonicū/vel ciuile/vl impatoris. ⁊ ideo nō dicit q̄tra libertatem ecclesie, si sibi ex causa aufert fauorē statuti sui. ¶ Hic etiā q̄ro vtrū statuta q̄alia icludāt clericos vel eoz̄ bona in inclusiōe clericoz̄? Dicit Bal. q̄ aut loq̄mur de fauorabili inclusione: aut de odiosa: aut de mixta. Primo casu includit clericos. vnde si statutū dicit q̄ filie nō succedant supstite masculo/ includitur illo beneficio presbyter ⁊ monach⁹. ad hoc extra de foro compe. c. dilecti. ⁊. x. dis. si in aduitoriū. Item si clericus habz instrumētū guarētigiatū q̄tra me/pōt vti bñficio statuti circa parataz executionem. sicut eni habet actionē ciuilē ⁊ que est de iure ciuili: ita habet officiū iudicis/q̄ p̄ sit de iure municipali. Ergo aut dubitari pōt si habeo cōtra clericū instrumentū guarētigiatū vtrū potero petere executionē in curia epi vigore statuti? Bart. q̄ sic. in. l. cūctos populos. de sum. trī. et q̄ nō. not. in. l. ex ea. de postu. et. c. cum venisset. de eo qui mit. in pos. Bal. tenet cōtrariū in d. l. cūctos populos: vbi plene de hoc. Sed in auth. cassa dicit q̄ licet statutū tale nō afficiat clericum: forte afficit eū p sensus ⁊ cōtract⁹ ſm formā statuti. Sed certe cū p tale statutū omittatur ordo iudicij: q̄ incipit ab executione non videt in hoc valere pactū siue cōsensus. s. q̄ eps nō seruato iuris ordine exequat instrumentū. ar. no. l. si. de re iudi. li. vi. ⁊. c. de causis. de offi. delega. ¶ Opinionem bal. q̄ statuta laicorum ecclesias vel psonas ecclasticas nō astringant tenet Jo. an. in. c. ij. de oper. no. nun. in. nouel. Item si sint eis fauorabilia: nō patrocinant̄. nisi sint p ecclesiā approbata. c. ecclesia sc̄ē Marie. de cōsti. ex quo. c. dici pōt q̄ statuta sup executiōe instrumentoz̄ vel alias fauorabilia nō includāt clericos vel ecclesias: q̄ est q̄tra distin. bal. duz dicit de inclusiōe fauorabilē odiosa vel mixta. ¶ Formā etiā. q. de statuto quo cauetur q̄ testamēta non insinuata infra sex menses p

heredem nō valeāt: q̄ si clericus est heres/ nō ligāt tali statuto. tn̄ in testamēto clerici in quo laicus est institutus heres: statutū locū hz. priuat ei ppter delictū suū q̄ nō fecit insinuari: sicut priuaret si nō vindicaret necē clerici defuncti. l. in cognitiōe cū si. ff. ad sil. et ita no. in. d. auth. cassa. Dicit etiaz dominus Bal. q̄ statuta per que mulier phibeī testari/vel se obligare sine cōsensu, ppinquorum: q̄ ad pias causas pōt libere testari. et bona sua offerre alicui ecclesie: siue offerat se et sua: siue sua tn̄/etiā sine cōsensu taliū. nā pia causa est priuilegiata: et q̄tra priuilegiū q̄ respicit ipsum deū nō pōt statutuz disponere. et hoc sentit bar. in p̄dicta. l. cunctos populos. Similiter offerre se ⁊ sua/ siue sua tn̄/est actus spiritualis sup quo statutū non pōt disponere. nā ista est dispositio in qua ecclesie sunt priuilegiate. vnde non valet statutū cōtra priuilegia. et ista not. Bal. in. l. generali. de sacrosanc. eccle. ¶ Sed ego hic q̄ro de q̄stiōe i qua cōsului. Archiep̄s spoletanus habet extra ciuitatez aliqua molēdina ex largitione regum vngarie: similiter cōe spoleti habet alia extra ciuitatē p̄dictā. et homines de spoleto prout volunt vadūt ad ista vel ad illa: ⁊ soluūt certā mensuraz. Statuit cōmune spoleti q̄ oēs cues q̄ causa molēdi irent extra ciuitatē/ tenerētur soluere in egressu porte mēsuraz de qua. §. et aliā ad eoz̄ molendina volētes accedere soluere non teneant̄: ex quo sequit̄ q̄ homines coacti soluere i egressu porte vadunt oēs ad molendina cōis: vbi aliā soluere nō tenent̄: q̄ si irent

ad molendina archiepiscopi solu-
uere tenerent. Archiepus dicit hoc
statutuz nõ valere de iure. queritꝫ
quid iuris? Et videt q valeat qz
arctat suos subditos z i suo terri-
torio. Rõne igit psonarũ z loci vi-
detur statutuz posse disponere. l.
fi. de decre. ab or. fa. Itez cuilibet
est licitũ sibi ꝓspicere z suã cõdi-
tionẽ facere meliorẽ circa rẽ suã/
et cũ alterius detrimẽto. l. ꝓcu-
lus de dam. infec. In ꝓtrariũ ꝓsu
lui. nam cũ liberũ debeat esse iter
seu accessus ad molẽdina episco-
pi: cogendo volẽtes accedere ad
soluendũ in egressu porte/ viden
tur eũ impedire in possessione. l.
vim facit. de vi et vi ar. Item lex
dicit/ ꝓhiberi ꝙs videtur/ siue
per locũ ꝓferre ꝓhibeat/ siue in
itinere arceat. l. i. §. i. de mor. infe.
Et alia lege cauet q his qui ha-
bent ius sepeliendi competit ius
etiã p alienos vicos et territoua
funera ipsa deferre. ff. de sepul.
viol. l. iij §. nõ ppetue. Nõ obstat
q in re sua est licitũ facere quod-
libet etiã si ex hoc alius damnuz
patiatur. qz in laicis et eorum re
bus maxime deputatis ad vsum
publicũ habẽt clerici participiũ.
vt probat in. c. fi. z. c. i. de imu. ec-
cle. lib. vi. nam ibi si clerici nõ ha-
berent ius obsequiozuz in laicis/
valuisset illud statutũ quo ad li-
gandos subditos si cũ psonis ꝓ-
hibitis habuissent participiũ. de
decre. ab or. fa. z. C. non licere ha
bi. metro. lib. xi. Item licet verba
statuti dirigãtur ad subditos: tñ
ex eo grauatur archiepus. vnde
non est curanduz cum quo quis
loquatur/ sed in quem volũtatis
intentio dirigatur. l. cuz pater. §.
donationis. de le. ij. multotiens
enim contingit q in dispositione
vnus exprimitur: ad alium vero
effectus dirigitur per obliquum.
et hoc debet considerari non pso
na interpositi vt expressi. vt. l. i. §.
nũc de effectu. et. l. siquis reũ. §. i.
de li. le. z. l. cum dotem ad. l. falci.
Uel possumus sane ite; ligere sta
tutum q homines cogantur sol-
uere in ingressu porte scilicet illi
qui volũt ire ad molendina ciui-
tatis. non autem ad molendina
alia clericorum: ad que debet esse
liber accessus vt dixi. et sic debẽt
cogi ad declarandum generalita
tẽ statuti als sunt excõicati tanꝫ
statuentes contra ecclesiasticam
libertatẽ. vt no. Jo. an. c. fi. ꝓlle.
in nouel. vbi ponit similẽ. q. cũ. s.
per verba generalia statuti cleri-
ci ledũtur in cõmercio laicorum
siue sup rebus eoꝝ. ¶ Postremo
qz statutarijs scriptoribꝰ et alijs
imínet pena magna/ si aliqd sta-
tuant ꝓtra ecclesiasticã libertatẽ
vt dicta auẽ. statuim⁹. z. c. plerigꝫ
de imu. eccle. z. c. nouerit. de sen.
excõ. Utrũ ab istis penis sint sta-
tutarij excusati q vnuz statutum
generale/ qõ consueuerunt appo
nere in fine statutorũ: quo cauet
q cassant z irritãt omne statutuz
qõ reperiet scriptũ in dicto volu-
mine cõtra ecclesiasticã libertatẽ
Dicit bar. z post eũ bal. q hoc nõ
sufficit. qz auẽ. cassa mãdat ea de
capitularibus amoueri ita q legi
nõ possint. sed si põt legi sepe dat
occasionẽ q de facto seruet. De-
bet ergo penitus amoueri arg. l.
huius. §. siquis ita. de leg. i. et ita
Bal. i. d. auẽ. cassa. ¶ Quero etiã
de. q. in qua Bar. consuluit. Sta-
tuerũt perusini q oẽs ꝓductores
possessionum cuiuscunq fuerint

clericoꝝ vel laicorũ possint renũ-
ciare cõductionibus ꝓ futuro
tẽpore: et q null⁹ officialis pusij
possit de hoc cognoscere/ vel iuris
dictionẽ habere contra dictos con
ductores. Queritur an tale statu
tum possit ecclesijs ꝓiudicare:
Sedõ an iudices cõmunes pusij
possint de hoc cognoscere? Ter-
tio si non possunt quid habent fa
cere monasteria vel ecclesiastice
persone: Super primo concludit
q statutum nõ possit liberare cõ-
ductores ecclesiaruz. Primo per
iura vulgaria. c. que in ecclesiaꝝ.
et. c. ecclesia sancte Marie. Secũ-
do qz statut de rebus sue iurisdi
tioni non suppositis: puta de re-
bus ecclesiaꝝ ab alijs ꝓductis. l.
cum vnus. §. si is qui. de bo. auc.
iu. po. Tertio qz est cõtra eccle sia
le statutum dissoluitur obligatio
qua tenentur conductores eccle-
sijs contra auẽ. item nulla cõmu
nitas. de epis. et cleri. ¶ Super se
cundo dicit q officiales cõmunis
non possunt cognoscere postqꝫ p
statutuz adempta est eis iurisdi-
tio. l. iudicium soluitur. de iudi.
Ego aliter dixi i si. §. in ꝓb. iuxta
ꝓdicta quero. Sed posito q pos-
sit adimere: dicit Barto. q remẽ-
dium est vt clerici adeãt ꝓsidẽ-
tes ciuitatis/ vt dent eis iudicez.
qui si neglexerint: deuoluet iuris
dictio ad iudicem ecclesiasticuz. c.
licet. et. c. ex tenore. de fo. compe.
et subau. in dicto consilio q isto
casu iudex ecclesiasticus ꝓcedet
in causa eo modo et forma quib⁹
procederet iudex secularis: puta
summarie et appellatiõe remota
si ita ꝓcederet secularis. c. solite.
de maio. et obe. z ibi per Inno. et
Host. huic tñ adde z vide qõ no.
in. c. cõtractus. de reg. iu. lib. vi.
Consiliũ eius incipit: dñi priores
habentes &c. ¶ Consuluit etiam
dñs Fede. de senis. vtrum valeat
statutuz q ex aliquo facto z iure
gesto ꝑsumitur contractũ vsura-
rium: puta si appareat solutio de
minori ẽtitate q̃ ꝓtineatur in in
strumẽto/ intelligãt cõtract⁹ vsu-
rarius: z habeat pro plene ꝓba-
tione. modo duo iungant in curia
episcopi: z ad ꝓbandũ q contra-
ctus fuerit vsurari⁹ producitur
absolutio a pte debiti/ de quo i in
strumento ꝓtinetur. Utrũ vicari⁹
episcopi debeat iudicare fm for-
mã dicti statuti z Fede. ꝓsilio. xci.
dicit q cognitio vtrum censeri de
beat cõtractus vsurarius nec ne/
tangit spiritualitatẽ: ideo nõ pos-
sunt laici sup hoc statuere. sed qñ
statuitur sup eo qõ est facti/ puta
sup vsuris restituendis valet sta
tutum. adducit doctrinã Pau. in
cle. i. de vsuris. et Bar. no. in. l. ti-
tia. so. ma. z Bal. in. l. quoties. C.
de iudi. z loquunt ipsi ratiõe fori
vtrũ. s. iudex laicus possit cogno-
scere de causa vsurarũ/ infimonij
iuramenti/ decimarũ: z si. de quo
plene in dicto cõsilio. xci. z cõsilio
ccxxxvij. quozũ decisio congrue
applicat questioni ꝓdicte sup po
testate faciẽdi sup talib⁹ statutũ.
In casib⁹ eñ in qbus de ꝓdictis
põt iudex laicus cognoscere/ po-
terit etiã statuere ar. no. ff. de iu-
risdi. om. iudi. i rubrica. z vide qõ
dixi in repeti. c. ea q̃ fiũt a iudice.
de reg. iur. li. vi. in. ij. q. z plenius
in. xxvi. ¶ Quid dices i materia
iuramẽti nunqd iuri canonico q̃
cauet oẽ iuramentũ qõ nõ vergit
in dispendium salutis eterne fo-

re seruādum possit derogari per statutū: puta reprobat statutū cōtractū minoris vel mulieris etiā iuramento vallatū nisi interuenerit iudicis decretum. Et videtur q̄ nō valeat tanq̄ super re spirituali. c. tuam. de or. cog. ¶ c. decernimus. de iudi. Item dictū statutum inducit minorē ad delinquēdum: ergo ¶ c. l. si vinus. §. illud. de pac. Item lex expresse confirmat tales cōtractus. in auc. sacramenta. C. si aduer. ven. qō ergo superior confirmat: inferior non infirmat. in auc. de defen. ciu. §. interim. Bal. in dicta auc. sacramēta. dicit q̄ si statutū habeat rationez annexam. s. propter multas deceptiōes quas patiūtur minores et mulieres: tale statutū valet. habet em̄ pro se naturalē rationē et equitatē: vt. l. i. ff. de mi. Ergo nō potest dici contra iura: in multis tamē ciuitatibus statuta fingunt in suis cōtractibus minores videri: ¶ fingi dolo et metu inductos. nā potest statutū inducere fictiones. ¶ ita ibi Bal. Bar. plen⁹ in. l. cum lex. de fideiuſ. ¶. l. si q̄s. p eo. ti. ¶ vide Bal. in. l. pactū quod dotali. C. de colla. vbi etiā idē tenet. et vide qō dixi. §. in. uij. q. vbi de potestate legis i materia iuramenti: ¶. §. in hac. q. principali. ℣. item si statutū. Domin⁹ Fede. de senis in si. statuto cauetur q̄ certa cōfessio vel promissio facta a filiofamil. sine cōsensu patris non valeat ipso iure: etaz si iuratum fuerit. consulunt q̄ si filius se obligauit cū iuramento potest cōpelli qui secum contraxit ad relaxandum iuramentū: nec in hoc venit iurans contra iuramentū. immo petēs relaxationē fatetur se esse obligatum iuramento. sicut accidit in eo qui iurauit soluere vsuras. et tū potest petere relaxationē. de iureiurā c. debitores. ¶ c. i. Iste enim qui cū tali cōtraxit fecit cōtra statutū ciuitatis cōtrahendo cū persona prohibita obligari. c. quo iure. viij. dist. vnde cū ex dicta trāsgressione deberet puniri. ℣. q. iij. c. qui resistit. nō debet inde cōmodū reportare. xvi. q. i. legi. ¶ de prēben. eum q̄ lib. vi. Et istam compulsionē (vt dicit) potent facere tam iudex ecclīasticus q̄m etiam secularis. ¶ Subdit q̄ etiā iurans conuētus posset dicere excipiēdo nō debes audiri petens obseruantiā iuramēti. quia ipm iuramentū relaxare debes: ¶ ipm relaxari peto. ar. l. papi. §. si filius. ff. de inoffi. testa. ¶ in hoc residet consilio. cccl xvi. al's. ccxxv. ¶ Ego etiā pfului i ciuitate senarum vbi est statutū q̄ nullus cōtractus finis vel quictantia q̄ fieret p minorē. xxv. an. valeat. nec de eo ius reddat nisi intercesserit certa solēnitas. hoc statuto pmisso/contingit q̄ patruus tradidit nuptui neptē suam/datis in dotē. v. et ista neptis minor renunciauit dicto patruo omni iuri sibi cōpetenti in paterna hereditate. que valebat plus in quadruplo: et iurauit nō venire cōtra. Queritur an sit aliquod remediū rescissiū huius ptractus ¶ finis ¶ dētatiōis. Cōsului q̄ pōt peti absolutio iuramēti siue relaratio. pro hoc primo induco regulam q̄ iuramentū nō debet esse iniquitatz vinculū. c. inter cetera. xxij. q. iij. qō verbum iniquitatis multū pōdero. Rursus iuramētum debet habere tres comites: veritatem/

iudicium/atq̄ iusticiā. ea dē causa et. q. animaduertendum. In. q. autez predicta euidens apparet iniquitas: cum pro modico quis renunciat hereditati paterne ita locupleti. Item paria sunt in dispositione dolū adesse ex proposito/vel re ipsa. vt est casus in. l. si quis cū aliter. de verb. obli. ¶ l. ij. §. circa de doli excep. Hic autem videtur esse dolus re ipsa saltem ꝓpter graue dānum: nedum vsq̄ ent ad quadruplum. sed nec vltra dimidiā vere estimationis iura subueniūt deceptis etiam maioribus. l. ij. de rescin. ven. in casu autē nr̄o est cū enormi deceptiōe iūcta minor etas: et sexus fragilitas. qb⁹ iura multipliciter subueniūt ¶ medent ꝓpter naturalē equitatē ¶ deceptionē verisimilē tam in cōtrahendo q̄m in solēnitatibus adhibēdis. l. i. ff. de mi. ¶ l. doli. §. diuersum. de noua. Ex qua litate ergo psonarū ¶ ipsius factī natura arguūt cōtrahentē cū tali sus nepte de dolo. ad hoc. l. i. et qō ibi no. ff. de doli excep. Ratiōe ergo euidentis iniquitatis ¶ doli saltem re ipsa inherētis illi renūciationi: videt iuramentū relaxādum. sicut cū per metum renūciat quis bonis cum iuramēto. c. si vero. de iureiuran. ¶ paria sunt ista quo ad rescisionē contractus dolis et metus. c. pe. et. c. abbas. qō me. cau. et hoc est qō dixit Vlin. in c. cū cōtingat de iureiur. vt ibi refert Jo. an. dicit enim q̄ licet iura obligēt mulierē ad obseruantiaz contractus: debet tamen instare vt absoluatur ¶ sic cōcludit q̄ debeat absolutionem ꝓsequi in illo casu: multo magis in istoꝝ vbi concurrunt sexus fragilitas/ minor etas/et enormis lesio. et etiam reuerentia quaz puella seu femina habere debet ad patruū suuz: in cuius domo et sub cuius gubernatione remanserat post mortez patris. ad hec. l. i. §. que onerāde. quarum re. actio non da. ꝓ Bart. xxij. q. iij. vnusquisq̄. et ſm predicta debet limitari aut. sacramēta puberum. vt non habeat locū in casibus in quibus potest contractus vel distract⁹ argui de iniquitate euidenti ¶ dolo re ipsa experspicuis inditijs. l. dolum. C. ō dolo. Preterea iste patruus cōtrahendo cum nepte non seruata solennitate statuti/ potest dici eius transgressor. vt dixi. §. fcēm do. fede. nec facio vim vtrum statutū dirigat verba prohibētis ad cōtrahentē: an in rem ſm q̄ dixit Bart. in. l. cum lex. de fideiuſ. naz de hac differentia verbali nō curauit. §. de. fede. Nam statutum annullando cōtractū satis videt ꝓhibere cōtrahentibus ne attentent ptrahere. ar. c. qui ¶ c. de regu. iur. lib. vi. et verba ꝓlata in rem cōcernūt potius personas q̄m res ipsas. c. tanta. de excepla. et nō refert cuz q̄s loquat ¶ c. l. cū pretor. ff. de le. iij. Concludo igit iuramentū relarandū prout in filiofamil. dixit dñs Federi. §. et dñs Jac. de bel. tam in filiofa. q̄m in minore prohibitis cōtrahere sine certa solennitate disputauit q̄d iuris si cōtraherēt cū iuramento absq̄ solēnitate statuti. et ꝯclusit de filiofa. q̄ dicto casu iuramētū ei⁹ nō pōt dare robur cōtractui. tum q̄ est accessoriuz ad ꝑctū: nullū ergo. vt. l. nō dubium. C. ō legi. tū q̄ est ℥ bonos mores Nam ꝑbēt tales ptractus filiorū

causam deprædandi parentes et peccandi: vt.l.i.ad macedo. ideo ꝛc.et.c.nõ est obligatoriũ. ¶De minore dicit idez de iure ciuili: ſz de iure canonico dicit eũ obligari et in hoc reſidet. Sed itelligo vt prædixi posse relaxationẽ peti aliter leſione enormi de quo ipse nõ tãgit. sed ſolũ cũ ſtatuti ſolennitas omittit̃ que ſuppleri põt per ius canonicũ: qõ non nego. niſi ſit ſolẽnitas formalis quã iuramentũ non videtur posse ſupplere. iuxta no. p Bar. in.l. ſi quis pro eo. de fideiuſ. et incipit dicta. q. lege puſina cauetur. de qua l. addi. ſpe. ti. de ſen. ⁊ his que eã ſequuntur. ℣. vt aũt. ⁊ de reſtit. in integ. ℣. i. poſt finẽ. i. col. ¶ Prædict̃ applico. q. quã referã. j. rij. q. ℣. pro cõfirmatione p̃cedentis ꝛc. Statuto cauetur q̃ nulla mulier maritata poſſit aliquẽ ꝓtractũ facere ſine duorum primorũ ſuoꝝ cõſilio. Utrũ ſi mulier nõ ſeruata dicta ſolẽnitate ꝓtraxit cũ iuramẽto / poſſit venire contra? Et videt̃ q̃ poſſit. qz multa ſunt in iure ꝓhibita perſonis: ⁊ tñ valet ꝓtractus initus cũ ꝑſona illa ꝓhibita. hoc pz in excõmunicato cui⁹ cõmunio ꝓhibita eſt a iure: tñ ꝓtractus valet cũ eo c. veritatis. de dolo. ⁊ c. ſignificaſti. de eo qui dux. vx. c. cũ illoꝝ. de ſen. excõ. Itez plu̍ria ſunt in iure ꝓhibita: ⁊ tñ actus q̃ geritꝰ ꝓtra iuramẽtũ valet. facit qõ no. in. c. dilecto. de ꝓbẽ. ⁊ c. qõ ſemel. de reg. iur. lib. vi. Itẽ valet cõtractus etiã ꝓtra ꝓhibitionẽ legis ⁊ canonis ⁊ geſta valẽt licz fieri nõ debuerint. j. de matri. ꝓtract. c. ſi. et no. in. c. capellanus de fer. Tãdẽ diſputãdo inclinat in ꝓtrariũ. videtur eñ in ſto caſu ſtatutũ ꝓhibere tam mulierẽ cõtrahere q̃ etiã contrahentẽ ſecum. l. i. C. de cuꝛꝛeſ. li. xi. vnde cõtrahens cõtra preceptũ legis municipalis peccat mortaliter: vt no. in. c. inter cetera. de offi. oꝛ. ⁊ c. ij. ℣ ma. ⁊ obe. pro hac parte faciũt rõnes deductę in p̃cedẽtibus qõnib⁹: adeo nõ ꝓſequoꝛ vltra. Et iſta ſufficiant de p̃dicta. q. xi. ſ. ſup quib⁹ rebus poſſint fieri ſtatuta. Soluz reſtat cũ datur aliquib⁹ arbitriũ faciendi oꝛdines et ſtatuta ſup bono et pacifico ſtatu ciuitatũ / vel ſuper alio bono publico: que vigoꝛe huius ptãtis attentare potuerũt. vide p Bar. plene. l. l. ambicioſa. de decre. ab oꝛ. fa. ⁊ i. ij. ꝓſti. C. p bar. ⁊ Bal. ¶ Duodecimo q̃ro de viribus ſtatutoꝝ ꝑſonarũ ⁊ locoꝝ ad quas. ſ. ꝑſonas vel loca extendant effectũ ſuũ. Et p̃mo eſt querendũ de ꝑſonis: vtrũ igit̃ ſtatuẽtes ligent̃ ſtatutis eoꝝ. ꝑtis. Scõo vtrũ eoꝝ ſuꝑiores vel gerentes actũ ꝓhibitũ a ſtatuto cũ eiſdẽ. Tertio vtrũ ſubditi. Quarto vtrum extranei ſiue forenſes. Quinto vtruz ignoꝛãtes. ¶ Quo ad primũ vtrũ ligetur ille qui ſtatutũ fecit. Pone epiſcop⁹ ſtatuit q̃ quicũq; luderet ad xzarduz ſit excõicat⁹. vtrũ ipſe erit excõicat⁹ ſi luſerit. Succincte referam opi. Et primo opi. hu. qui tenuit q̃ licet canon epi nõ liget ſucceſſoꝛes: ligat tñ ipſum ſtatuẽtẽ. qz incidit in factũ iam dãnatuz. rxiij. q. i. c. ij. hoc idẽ tenet Archi. in. c. ij. j. de conſti. li. vi. Cũ eñ eps auctoꝛitate pape faciat ſtatuta: ergo ligat̃ auctoꝛitate pape. allegat. xi. q. iij. nemo cõdẽnat. ℣. de bella ꝓtica tenet iſtã opi. vt no. C. ℣ ſac. ſanc. eccle. aut. q̃buſcũq; modis. et ibi

Cy. ponit, eius rõnẽ dicens qz ſtatuendo gerit perſonã publicã: de linquẽdo priuatã. allegat. l. cũ in eo. de pac. vbi tutoꝛ cõputo facto cũ aliis creditoꝛib⁹ obligat̃ ſi ipſe ſit creditoꝛ. ſimilit̃ ergo eps ſi delinquat. ad hoc. l. i. ff. qõ q̃ſq; iur. ⁊ c. cum oẽs. de cõſti. ibi patere legem quã tu ipſe tuleris. ¶ Cõtrariã opi. tenet Jo. an. in. c. cui licet. j. de re. iur. li. vi. in mercurialib⁹. Ad rõnes ⁊ iura tenentiũ ꝓrum ibi plene reſpõdet. hãc opi. Joh. and. tenet Jo. cal. in. c. de illis. in xxvij. q. Et no. q̃ Jo. an. inducit ſi. de ſentẽtia excõicationis, plata ab epo ꝓtra titiũ: vtrũ ipſe eps cũ titio participãdo in locutiõe vel crimle ſit excõicatus. de qua per Jnno. in. c. qõ in dubijs. de ſentẽ. excõ. ⁊ p Ber. i. c. ſtatuim⁹. de ſen. excõ. li. vi. et p ℣oſtien. in ſumma de ſen. excõ. ℣. fi. ℣. quid ſi epo aliquẽ. ⁊ ℣. ſeq. Ex quoꝛũ dictis colligę q̃ ſentẽtia hois nõ ligat ipm ꝓferentẽ: vt. l. penul. ff. de arbi. ergo nec ſtatutũ ligat ipſum ſtatuẽtẽ. ſtatuere eñ eſt iuriſditionis: ⁊ epo non habet iuriſditionẽ ſuper ſeipm. debet tñ de honeſtate ſuũ ſtatutũ ſeruare: ſicut etiã impeꝛatoꝛ ſuã legẽ. ⁊ hoc tenet Bal. in. l. digna voꝛ. C. de legi. idẽ tenet in dicta auẽ. q̃buſcũq; modis. ¶ In ſcõo dubio q̃ ſuperioꝛ puta archiepiſcopus nõ ligeꝝ ſtatuto epi. tenet idẽ Jo. an. in. d. c. cui licz. ⁊ refert idẽ tenere Lau. viſ. q. iij. c. ij. ⁊ ℣oſtiẽ. in ſumma de ſen. excõ. ℣. qs valeat excõicari: vbi dicit certo certius hoc tenendũ q̃ ſupioꝛ non ligatur. Refert opi. hu. Bar. bzix. ⁊ Archid. ꝓtrariã quoq; iuribus ⁊ rõnibus ibi plene reſpondet. ⁊ Jo. cal. idẽ tenet qõ Jo. an. in. d. c. de rap. ¶ Sz reſtat dubiũ vtrũ ſi epi vel archiepi ludẽtes contra ſtatutũ non ſint excõicati: vtruz erit excõicatus ille tertius qui cũ eis ludit? Et videt̃ q̃ non. primo qz exẽptio vni cõceſſa extẽditur ad ſocium. c. lz. de priu. li. vi. Et iterdictũ a quo quis eximitur intelligit̃ exẽptus cuz ſocio. c. qõ in te. de peni. ⁊ re. Scõo ad idẽ facit. c. cũ nullus. in fi. de tẽp. oꝛ. li. vi. vbi ſicut ꝓceditur oꝛdinare ita ſocium donec ibi manet. Itez iſte actus ludẽdi inter duos eſt indiuiduus: qz nõ põt exerceri niſi cũ alio. Sed in iſtis idiuiduis victoria vnius, pdeſt alteri. C. ſi vnus ex plu. l. ij. ⁊. iij. Ad idẽ faciunt ira q̃ dicũt q̃ cõſequit̃ quis ex perſona alterius qõ non põt cõſequi ex ꝑſona ſua. vt in. l. petende. de tẽp. an inte. reſti. et. l. ſi is q̃ duos. de li. le. Item pens delinquentis trahitur ad ſociũ. c. felicis. de penis. ⁊. c. ſi quis ſuadente. eo. titu. ¶ Tertio pncipaliter facit q̃ auguſta nõ ſit ſoluta legib⁹: tñ participat de puilegio pncipis. ff. de legi. l. princeps. ſic ſocietas ludi eximat tales luſoꝛes: ſicut puilegiũ militis trãſit ad ſociũ / ⁊ bñficio capacis admittit̃ etiã qui non eſt capax. ff. ex q̃. cau. ma. l. abeſſe ad finẽ. et dicta. l. ſi is qui duos. ¶ Quarto facit natura cõnexoꝝ ⁊ ſeparabilitatis / que eſt vt ꝓhibitũ habeaꝝ ꝑ pmiſſo. ff. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. ſi ſpõſus. ℣. gñaliꝛ. ad hoc. ff. ad. l. iul. de am. l. vna. vbi ſi aliq̃d eſt ꝓhibitũ dari p legẽ: nõ intelligit̃ ꝓhibitũ dari conditoꝛ legis. Contrariũ tenet Jo. an. in. d. c. cui licet. i mercu. Nam adducit tex. q̃ in actu inſeparabili vn⁹ peccat: alter nõ. vn⁹ punit:

alter nõ.xxxũ.q.v.ꝓposito.al.lucretiam. Itẽ patet in actu electionis vbi qui eligũt sciẽter indignũ puniunt: sed nõ ignozãtes.c.scriptum.de elec.z in si.in.c.si cõpzomissarius.eo.ti.li.vi. Et itelligit hanc decisionẽ in eꝑo qui solũ ludit cũ titio/nõ aũt tollit vel suspẽdit effectũ sue ꝓstitutionis. Et respõdet ad cõtraria ꝑ̃ut ibi patet: z subdit ꝙ lz eꝑs z archieꝑs ludẽtes cum titio nõ ligent sententia statuti: ex ꝓticipio tñ qõ cum titio faciunt in crimine dãnato/cum illud sit particip̃ũ criminis et criminosi: cõcludit illos ligatos sentẽtia iuris: licet ista ſnia causetur a statuto. z hoc vide in.c.nup. de sentẽ.excõ.in nouel.post Inno.et hoſt.sup glo.colligit. ¶ Ulterius aduertẽdũ ꝙ reperio disputatas duas qõnes similes supzadictis. ꝑma Joh.cal.que incipit: mandauit legatus abbati sancti Bar. ꝙ excõmunicaret oẽs beneficiatos qui nõ soluerent ꝓcurationẽ ſuã. Queritur vtrũ dictus abbas qui nõ̃soluerat ꝓcurationẽ legati: debeat excõicare seipsum: Alia huic vicina est dñi machagnani de azzouitis in hĳs terminis. Statuto ciuitat' cauetur ꝙ massarĳ terrarũ teneanꝫ denũciare delinquẽtes in suo territozio: z ad eoꝝ denũciationẽ iudex inquirere tenetur. Modo cõtingit ꝙ idẽ massarius crimen cõmittit: er quo pena mortis venit irroganda. Queritur an idẽ massarius seipm denũciare teneatur? In ꝑma q̃stione Johã.cal.inducit multa: z generale dictũ generaliter dz itelligi. z qui oñe dicit nichil excludit xix.disti.c.i.z.i.q.i. sunt nõnulli. de peni.dist.iij.adhuc instant.ad idem.l.iij.de officio ꝓc.ibi nec distinguitur vnde sint.z.l. de ꝑcio. de publi.cũ infinitis si. Itez sicut nõ est nostrũ legẽ extẽdere.l.si vero.§.deviro.sol.ma.ita nec restrigere: vt sic contrariozũ eadem sit disciplina. isti. de his qui sunt sui vel ali.iur.z in dubio inherẽdum est verbis.l.i.§.si is qui' nauẽ. de exercito. Itẽ si dicerem⁹ hũc abbatẽ non includi hoc ꝓcederet vi cuiusdã interꝑtatiõis restrictiue verbozũ generaliũ: sed mandata nõ recipiunt illã interꝓetationẽ de ꝑben.cui de non.li.vi. de ẋbo. obl.quicq̃d astringẽde. Et posito ꝙ interꝑtationẽ reciperet nõ spectaret ad eũ interꝓetatio sed ad mãdantẽ.ar.c. cũ venisset. de iudi. Preterea qõ quis debz potissime ratiõe officij in alijs dãnare/ debz fortius dãnare in seipso. de na.ex li.ven.c.vno.z ibi no.de nego.gest.l.si pupilli.§.videam⁹. de admi.tu.l.quotiẽs.§.si vero. ꝑsona ergo abbatis a ꝑdicto mandato/z massarũ a ꝑdicto statuto nõ videnꝫ exẽpte sed incluse.xix.di. nulli fas.xi.q.i. siluester. ó pigno. l.paulus.§.fi. de in diẽ adiec.l.ꝙ sivno.§.vltimo.z hinc est ꝙ quis seipm iudicat.xxi.di. nũc autem. xi.q.i.§.euidẽter.z.c. si is q̃ ꝑsť. de peni.di.i.iudicet homo seipm. z.c.multiplex. in q̃bus videť expzessum. hinc est etiã ꝙ q̃s seipm suspẽdit a sacris. de homi. ex litterarũ.z no.de sen.excõ.si quẽ.z artat quis seipm. de elec.cũ in veteri.ff.si quis cau.l.i.§.si q̃s. Item is ad quẽ sermo dirigiť: includiť in mãdato supiozis / nisi spãliter sit exceptꝰ: vt ꝑbatur.xxvi.di.dictum.z ibi no.et.i.q.vii.didici. de cõsangui.z affi. de infidelib⁹.z.c.

solite. de maio.z obe.z q̃ nõ.xxij q.iij. ꝓterea. Et est hoc maxime verũ: quãdo mandatũ factuz est de actu executiuo ꝑ aliuz inchoato.c.si super gra. de rescrip.li.vi. ꝓo hac etiã ꝑte faciat ar.dictuz §.nã in eiusdẽ ꝑsona possunt concurrere diuersa iura. et põt quis vnũ actũ gerere vt ꝑlatus: alterũ vt priuatus. vt.ff. de his q̃.vt indig.l.tutoze.z.ff. de adop.l.si consul.z.c.a collatione. de ap. lib.vi. Similiter rõne diuersoꝝ officiorũ in eiusdẽ persona cõcurrentiũ diuersimode actũ gerit. l.accipiẽtis.ff. de auc.tu.z.c.cũ inter vniuersas. de elect.z q̃ nõ.in.c.cum olim. de re iudi.i nouel. ¶ In ambabus igit q̃nib⁹ abbas z massarius deliquerũt vt ꝓuati: seipsos aũt excõicant z denũciant vt ꝑsone publicũ officiũ gerentes. z hic debent ꝑponere bonũ obedientie z bonũ publicũ q̃ versať in punitione delictoꝝ. ꝓpzio z ꝓuato bono. de renũ. nisi cũ pzidem. z.c. bone. de postu. ꝑ hoc facit. l. ab oĩb⁹ §.titio. de leg.i. vbi heres cui testatoz legauit cõprehenditur sub onere iniũcto heredib⁹ in gñe. eadem rõne cũ statutũ loquiť vel legatus: debz includi ille cum quo loquiť si attentat actũ ꝓhibitũ. facit q̃ nõ.in.l.in§titio. C. de solu. z hec sufficiãt pro vtraq; parte in vtraq;.q.lz ipsi canones ac leguz patres diffusius ꝑsequanť: q̃bus nõ obstãtib⁹. Jo.cal. in ꝑdicta.q. de abbate ꝓcludit ꝙ nõ debet nec põt de iure vigoze istius mãdati excõicare seipm. ¶ Et ꝑ clariori solutione ꝑmittit' ꝙ huic abbati nõ fuit mandatũ vt moneret pro curationẽ nõ soluẽtes. nã nõ posset monere seipz: vel de facto suo cognoscere. c. sacro. de sentẽ. excõ. z.c.ab excõicato. de rescrip. debet ergo intelligi q̃ntio q̃ monitio iã ꝑcesserat: vt sic mãdatũ de excõicando esset iustũ q̃ ꝑsumitur: de elec. bone cũ simili. Itẽ etiã põde rãdum ꝙ in themate non nudus actus denũciationis vel publicationis/sine declaratiõis fuit mãdatus. sec⁹ cũ esset nudũ ẋbalis facti ministeriũ cõmissuz/videret hunc actũ posse exercere etiaz in seipo. c. nouit. de appel. z.c. pastoralis. eo. tit. z de testa. l. heredes palã. §. sed si notũ. facit. c. venerabilẽ. de elec. Si aũt mãdaret nudũ ministeriũ cui⁹ executio reꝙreret actũ facti: puta iã cõdẽnatos vel ꝓuiatos ab ecclesijs amouẽdos: tunc etiã esset dubiũ vtrũ illũ actũ facti deberet exercere contra seipm. In q̃stione aũt ꝓposita dicit hunc abbatẽ sub mãdato includi virtute sermonis. i. verboꝝ vniuersaliter ꝓlatoꝝ: vt i iurib⁹ alle. ff. in pn. q̃is. sz nõ icludit ex mente ẋbis ꝓferenda. c. intelligẽtia. de ẋb. sig. z.i.q.i. marchion et basilides. Nõ em̃ est verisimile q̃ legat⁹ voluerit mãdare huic abbati q̃ seipz occideret/ q̃ ꝓtingit ꝑ excõicationẽ. q̃ fi. sint le. p̃ venerabilẽ ad fi. vel q̃ taz graue penã sibũpi ꝑponeret. ó sen. excõ. sacro. Nulla em̃ est maioz pena i ecclia nã peã quis tradiť sathane in interitũ carnis. xxiiij. q.iij. corripiant et. xi. q.iij. audi. vel q̃ suũpius tã diurã separationẽ faceret z segregaret seipm ꝑ suã, snlaz a cõione fideliũ q̃ maria ẽ pena. l. hi q̃ sanctã. de apo. ad hoc. l. vroze. §. codicillis. de le. iij. vbi ꝓpter durã separationẽ, primioruz ẋba gñalia restringunť. multo ergo fortiꝰ cõ

tractatur de separatione suūpsius a cōmunione fideliū nō includi videt sub verborū generalitate. ad idem.l.possessionuz.C.cō. vtri.iudi. Itē de accusante et denunciante et testificante bona est similitudo. vt.l.ab accusatiōe.§. nunciatores.ff.ad turpi.ꝛ.l.q̄ cū maior. de bo.li. ſz impossibile est dicere q̄ eadē sit ꝑsona accusans et accusatus.l.in tribus.ff.de iudi. et.l.licet.§.si plures. de ꝓcur. Ad hūc igitur impossibilē casum nō debemus verba mādati q̄stūcūq; generaliter ꝓlata extēdere/ sed restringere ad id quod ciuiliter fieri pōt.l.si cui.ff.de seruit. et qđ no.in.c.sciēti.de reg.iur.li.vi. p Dy.in questione de arbitrio potestati concesso. no.in cle.sepe.de verb.signi.et nullū mandatū est adeo generale qđ non debeat restrigi maxime ad licita ꝛ possibilia de iure.l.si ꝓcuratoꝛ.de cōdi. inde.ꝛ de offi.deleg.ex parte.ꝛ.c. sup eo.ꝛ.c.ispicimus. de reg.iur. lib.vi. Et si est ita q̄ ꝓba generalia sint semp ciuiliter itelligēda: sequitur q̄ hoc mandatū de excōmunicādo nō soluētes/nō includat istū abbatē: quia ciuilis intellectus est q̄ non ledat q̄s seipm. nec se ꝓdat. de peni.di.i.non ubi dico. Itē ciuilis itellectus est ne q̄s sibūpi imperet: nec sit iudex i causa: nec arbiter/nec testis.l.pe. de arbi.l.i.C.ne q̄s in sua causa. requirit em̄ iudiciū iudicantis ꝛ iudicati ꝓsonalem distinctionē.c. fozus.de ꝓb.si. Nō est ergo verisimile voluisse legatuz generaliter sic mādando tot iura violare: ꝺn imo si expresse mandasset legatꝰ q̄ seipm ercōicaret/ mandatum esset illicitū: nec ei parendū. ergo vniuersaliter dictum nō includit hunc casum illicitum. de iureiu. ad nr̄am.ꝛ.e.ti.c.i.li.vi.ꝛ hoc qđ non posset mādari specifice ꝛ expresse nō debet venire in generali vel vniuersali sermone.de ꝓbē. dilecto.ꝛ de deci.tua.facat.xxij.q. ij.homines. ꝛ.c.is aūt. Preterea si absoluere q̄s seipm non pōt.c. qđ autem. de peni.ꝛ remis.ꝛ.d.c. nō tibi dico.ergo multo minꝰ se ligare. nā fauozabilioꝛ est absolutio.l.arrianus.de act.ꝛ ob.Si ergo absolutio ꝓhibetur: fortiꝰ excōmunicatio. facit qđ no.in.c.cū er eo.de peni.ꝛ remis.i nouel.vbi dans indulgentiā ꝛ remissionem illa vti nō pōt. Generaliter enim q̄s non pōt esse agens ꝛ patiens. Nā sunt ista incōpatibilia: q̄ non possunt cōcurrere in eadē ꝓsona. xxvi.di.acutius.de tu.ꝛ cu.da.ab his.l.ꝓtoꝛ. Hinc est etiā q̄ baptisat q̄s vt minister dei non tamen seipm. de cōse.di.iiij.aliud.cōiuncto.c.debitū.de bap. His et alijs rōnibus gr̄a breuitatis omissis,p ista parte cōcludit q̄ abbas vigore talis mandati nō tenet excōicare seipm. Hiſdē fere rōnibꝰ/legibus tn cotroboratis concludit dn̄s machagnanꝰ i ꝓe.q.de mal sario q̄ non teneat denūciare seipm de crimine capitali. Nā si nō haberet officiū/non teneret seipsum denūciare siue ꝓdere.vt.d.c. nō tibi dico:ergo ꝓpter officiū nō debet in plus teneri.c.cū non deceat.de elec.li.vi.ꝛ.l.si quis ex signatoribus.ff. quēad. testa. ape. Itē denunciando seipm incurrit mort̄ periculū. sanguinē autem suū debet quis redimere: et tutelā sui corꝓis tueri.ꝛ quicq̄d ob hoc fecerit iuste fecisse estimatur

l.i.de bo.eo.qui mor.sibi consci.ꝛ l.vt vim. de iusti.ꝛ iur.facit.l.nec timorē qđ me.causa. Et in hoc resident vt ꝓdixi. Hic subūgi pōt q̄stio de qua i regula qui tacet in mercu. De statuto epi annullāte oēs alienatiōes factas de rebus ecclesiaꝝ sine eius licētia ꝛ penā apponēte. Modo capitulum epo suo vendidit aliquas terrulas sine alia licētia: an sit locus penis? Allegat iura,p et cōtra.q̄ ad terrulas cōstitutio epi debet extēdi. et ecōuerso nō debet extēdi. Allegat similiter iura q̄ sub generali ꝓhibitione nō veniat epūs. et in cōtrariū q̄ etiam veniat. Itē allegat q̄ sic contrahēdo videat dare licētiam. ꝛ in ꝺubium q̄ ꝓ talem contractū nō videatur dare licentiā. nec cōtra suā constitutionē dispensasse. solūmodo concludit q̄ non sit locus statuto nec eius penis: quia epūs sic contrahēdo consensisse ꝛ licentiā dedisse videt. allegat multa iura q̄ dicunt q̄ vnꝰ actus icludit in se aliū tacite ita hic principaliter cōtrahendo includit iste actꝰ in se licentiā ꝛ consensū. ad hoc.l.si ꝓsul.ff.de adop. Ad idē.l.lutius.ff.qui.mo.pi. vl ypo.sol.vbi vroꝛ cū viro tradens rē in dotē datā renūciat ypothece. et alia iura adducit que ꝓbāt q̄ quandoq; ꝓpter celeritatem actuū cōiungendoq; medius occultatur.l.singularia.ff.si cer.pe. ꝛ.l.iiij.§.si debitoꝛ.de dona.inter virū ꝛ vro. Quero etiam circa hoc ꝓsuppositō q̄ solus abbas possit de iure suos monachos reuocare ad claustrū de suis beneficijs manualibꝰ: vt ꝓba.de sta. reg.c.cū ad monasteriuz.§.tales autem. Nunq̄d statutū factum q̄ abbatem et conuentū ne ipi abbati soli liceat reuocare tales beneficiatos ad claustrū: liget successorem: cui statuto non auctoriſauit epūs loci? Et ē dicendū q̄ nō obligat successoꝛē. quia in ꝓiudiciū successoꝛis nichil potest attētare xij.q.ij.abbatib⁹.xvij.q.iiij.inve=ditionibus.facit qđ no.de deci.c. iij.in glo.pe.vbi cōpositio facta ꝓ cōuentū et abbatē cui episcopus non cōsensit non trāsit ad successoꝛē. ergo multo minus ler. Itez nō potuit abbas sibi legem imponere: a qua non possit recedere. q̄ nec successoꝛi. et ita cōsuluit Federi. cōsilio. cclxxxij. Uenio ad tertiū articulū de subditis an ligētur statutis patrie in quocūq; loco gesserint illum actū ꝓhibitū vel ꝓmissum a statuto. cū isto tertio ꝓmixtim ꝓseqūtur etiā quartum membrū de foꝛensibus.ꝛ incidēter etiā ad que loca extendāt effectū suū. Super quo aduertendū q̄ quandoq; statutū disponit de iure ꝓsone. q̄q; de iure solēnitatis adhibende in actibus subditoꝝ. Item de iure ꝓsone diuersimode. Nam quādoq; disponit ꝓmissiue. Q̄q; ꝓhibitiue. Q̄q; punitiue. Q̄q; executiue. Capio primū quādo statutū disponit ꝓmissiue i quo casu ex dictis Bar. colligi videt quādoq; statutū ꝓmittit qđ non pōt exerceri nisi ex priuilegio principis vt creare notarios qui cōficiunt instrumēta. Quādoq; permittit aliq̄d submouendo solēnitatē iuris cōmunis puta q̄ testamētū valeat cū duobus testibus. Quandoq; submouendo obstaculū qualitatis ꝓsone: vt q̄ filiusfami. possit testari de bonis suis. Circa primum

membrum quando statutū ꝓmittit id quod solus solet a principe concedi in priuilegiū/vt officium tabellionatus. dicit ꝙ talis non poterit conficere instrumenta ex̄ territoriū. q nia iste est actus ptinens ad iurisditionē voluntariā: que concessa ab alio ꝑ a principe nō potest exerceri ex̄ territoriū. l. ij. ff. de offi. procon. ⁊ le. ⁊ c. romana. ℣. ne clericos. de fo. cōpe. lib. vi. ⁊ illum tex. allegat spe. p casu in ti. de instru. edi. ℣. restat. ℣. si. q̄d de his. Bal. dicit ꝙ illa. l. ij. disponit in iurisditiōe volūtaria. ſz. q. ista loquitur de officio cui nō est annexa iurisditio: vt no. glo. C. de epis. ⁊ cle. repetita. ⁊ ideo forte pōt dici ꝙ valeret instrumentū ꝑ ad subditos statuentis qz officiū cui non est annexa iurisditio nō limitat ꝙ viā territoriū inter consentiētes. l. quotiens. ff. de solu. ⁊ ita tenet salua substātia veritat; in. d. l. cunctos. ℣. vlterius q̄ritur putat tñ Bar. ꝙ instrumēta a tali notario cōfecta intra territoriū faciūt fidē extra. sicut emancipatio facta cozā eo qui habet iurisditionē a lege municipali habeatur rata vbiq;. l. i. C. de eman. li. Bald. allegat. c. cū dilect⁹. de fide instru. ⁊ est rō. quia ius ꝓbatiōis oritur a ꝑnci. vñ ex quo est ortum nō tollit mutatione loci. Secūdo casu q̄ statutuz ꝓmittit id q̄ de iure cōi erā est ꝓmissum sed submouet obstaculum solēnitatis legalis: puta tot testiū vt ꝑ dixi tūc est dubiū vtrum tale statutū, ꝑsit ciui faciēti testamentū extra territoriū. ⁊ tenet ipe ꝙ non. qz quo ad solēnitatē debet inspici locus vbi act⁹ geritur. vt. l. ij. C. quēad. te. ap. Sed hic est dubiū vtrū tale testamentū factum intra territoriū obseruetur quo ad bona testatoris que sunt extra territoriū Spe. refert opi. antiquoꝝ in tit. de instru. edi. ℣. cōpendiose. ℣. q̄d si. nec clare concludit. Sed Bar. post Guil. de cu. Cy. et Jaco. bu. tenent testamentū porrigi ad bona vbicunq; sita etiā extra territoriū. licet enim statutū de talib⁹ bonis extra territorium sitis: nō posset disponere: tñ qz veniunt in cōsequentiā ⁊ vt accessoria ad ꝑsonā sibi subiectam ⁊ ad illā extē ditur. ar. l. i. ff. de auē. tu. ⁊ qō no. in. c. pastoralis. de priui. ꝙ Inno. ⁊. c. ij. de immu. eccle. lib. vi. in no uel. allegat Jaco. bu. ꝙ casu. l. si nō specialiter. C. de testa. ⁊ l. omnium. co. ti. vbi ex testamento facto ꝑm solēnitatē speciālē illi⁹ legis pōt adiri hereditas: que aditio habebit effectū vbiq; sicut iura cōpetentia extendunt vim suā vbiq; licet cōpetant ad res corporales. l. fi. de prescrip. lon. temp. ⁊ gesta cozā iudice vbicūq; effectū suum producūt. l. is apud quem C. de eden. Et hanc op. ꝙ iste institutus admittatur ad omīa bona tenet Joh. an. in dicto. ℣. compēdiose in addi. ¶ Subdit ibi ꝙ non sic esset in ꝙsuetudine anglicana qua vxor. ꝙsuccedēs lucratur partē bonoꝝ mariti: qz illa cōsuetudo directe est sup bonis/nō sup disponē. vt. q. prima. ⁊ iō bona que sunt extra locū cōsuetudinis non possunt sic includi ꝑncipaliter sicut ibi incidenter vel ꝓsequēs allegat. l. ij. de offi. ꝓcōs. et ad munici. l. constitutionibus. ¶ Sed iurta ꝑdicta q̄ro si patrie est cōcessum priuilegiū ꝙ sufficiant in testamentis duo testes/vt

aliud simile: nunquid illud, ꝑderit oibus ibi testamēta facientib⁹ vel ciuibus patrie tñ. et nunqd ipis ciuib⁹ si fecerint testamentū extra patriam? Quidā dicunt ꝙ testamēta facta in illa patria ꝑm tenozē priuilegij semper valeāt/ quicunq; fuerint testatozes: quia priuilegiū intelligit cōcessum loco principaliter licet ad ꝑsonarū cōmodū. ar. l. ciuitatibus. de le. i. ⁊ de re. dub. l. ciuibus. ⁊. c. ꝙ exēptionem. de priui. lib. vi. ⁊. c. cum venissent. de insti. ꝓ hoc generalis regula qua habeā ꝙ quo ad solēnitatē actus inspicimus consuetudinē loci vbi actus geritur l. vt fūdus cōi diui. l. i. C. de emā. li. ⁊ l. i. C. que sit lō. ꝙsue. cum si. Econtra videā ꝙ ꝑsit solū ciuib⁹ vbicūq; testati fuerit. C. de in inte. resti. l. fi. ⁊ in. l. properandū. in ꝑn. de iudi. et ad muni. l. i. Solu. dicit Bal. ꝙ aut cōstat priuilegiū fuisse cōcessum loco: ⁊ habet locū prima sn̄ia. si cōstat ꝙ ꝑsons: habet locū scōa ꝙ iura inducta ꝓ illa parte. In dubio autē putat ꝙ tam loco ꝙ ꝑsonis videā fuisse cōcessum. ar. ff. de consti. ꝑn. l. fi. ⁊. c. olim. de ꝓb. sig. ad istā cōsiderationē vtrū cōcessio in dubio videat facta loco vel ꝑsonis i loco: vide c. mandata. de ꝑsum. ⁊ Bar. in. l. pater filie. de serui. le. ⁊ Old. i illa q. de idulgentia epi cōcessa subditis ꝓ ope in alterius dioceſ construēdo: quā plene retuli in repeti. c. postulasti. de fo. cōpe. Et hec habēt locū cū priuilegiū ꝑncipis minuit solēnitatē legalē in testamētis. ¶ Quid ergo si ꝙsuetudo sit in patria ꝙ in testamētis sufficiant duo testes cū sacerdote/ sicut ē venetijs? De hoc dixi. ℣. ꝓ. ꝙ ciues ex̄ locū vbi est statutū vl cōsuetudo nō poterūt testari ꝑm illā ꝙsuetudinē siue statutū. ſz testamēta facta cū solēnitate ꝙsuetudinis vel statuti itra locū vbiq; faciēt fidē/ ⁊ ꝓducent effectū suū ad bona etiā extra illā patriam. Sed vt refert Bal. in. d. l. cū spāli Old. dixit ꝙsuetudinē non valere si disponit de minori numero in testamētis ꝙ ꝙnq; testiū. fundat se per. l. fi. C. de testa. ibi antiquā eozum consuetudinē ⁊ c. et ibi minus aut nullo ⁊ē. Ex quo patet ꝙ illa lex reꝓbat consuetudinē de minori numero ꝙ quīq; testiū Sed Bal. dicit ꝙ valet consuetudo. Quicquid enim disponit illa lex: tamē generalis cōsuetudo totius mundi seruat ꝙ patrie ⁊ ciuitates in hoc viuunt sua lege et consuetudine. ⁊ hoc consonat cū iure gentiū. ff. de ver. ſi. l. verbis. Cum enim venetijs ⁊ in locis similibus vbi exuperat bona fides et satis minus ꝙ i alijs locis vbi seruatur ius cōe: reperitur commissa falsitas in testamentis ibi cōditis/quare nō valeat non occurrit bona ratio. nam si in alijs instrumētis consuetudo minuit solennitatē legalem. ergo idē debet posse in testamētis. facit. c. pastoralis. de fi. instru. Itē si lex posita reperitur minuere istā solēnitatē: vt patet in testamēto militiz. l. diu⁹. ff. de testa. mili. patet etiā in. l. fi. C. de fideiuſ. ⁊ l. hac cōsultissima. ℣. ex impfecto. C. ō testa. cum si. Ergo idem debet operari consuetudo in loco suo maxime cum firmetur iure gentium et iure canonico. quo iure in ore duorum ⁊ē. c. cū esses. ⁊. c. relatuz. de testa. Itē naturalis iustitia hoc

dictat. ergo seruanda. ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. sufficit. Non obstat. l. fi. qz licet dānet cōsuetudines ꝓteritas nō prohibet in futurū de nouo induci. vt dicit glo. no. in si. in cle. statutū. de elec. idē tenet Bar. in. d. l. cūctos pop'los. in. iij. q. puncipali. ¶ Uenio ad aliud mēbrū cū. s. statutū submouet obstaculū qualitatz̄ persone. puta q filiusfamil. possit testari: vel alia ꝑsona de iure ꝓhibita: vl q spurius possit instituī. Utrū ex territoriū talis filiusfamil. poterit testari vel spurius heres instituī? Tenet Bar q nō: si hoc cōcedatur ab alio inferiori q̄ a principe. spectat eñ iste actus ad volūtariā iurisdictionē. ergo extra territoriū nō potest concedi: vt dixi §. i notario creato ab alio q̄ a ꝓncipe vt nō possit ꝓficere instrumēta ex locū concedētis. l. i. de offi. procōsu. z le. ꝓ hoc allegat in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. filiū vero. vbi legitimatio filij que fit per oblationē curie: nō habet locum nisi inter ipm patrē offerentem z filiū. Bal. in. d. l. cunctos pop'los. tenet q qñ habilitatio respicit ꝑsonam hz ipam qualificare vbiqz locoz. ergo itē saltum respectu bonorū que sint intra territoriū valet vbicunqz fuerit testatus. sicut eñ statutū pōt infringere ꝑsonā vbiqz: vt. ff. dicā. ergo multo fortiꝰ posset habilitare. cū hoc sit fauorabilius. z ḋa ista potestas ꝑsone inest. et est iste actꝰ hominis priuati in quo non cōsideratur territoriū. nisi ratio legis ponderaret territoriū. vt. d. l. fi. ō testa. z eodē modo si statutū inhabilitat ꝑsonam puta q filiusfamil. nō possit cōtrahere. nā licet vadat ex territorium non poterit ibi cōtrahere. sicut si alicui esset bonis interdictū p sententiā vel statutū. nā illud interdictū porrigit effectum suū vbiqz locoz in. l. relegatoz. §. interdicere. de interdic. et rele. p Bar. Sed illud nō est bonū simile qz iterdictū fundat in iure cōi. sed statutū de quo. ff. fundatur ꝺ ius cōe. et ideo nō videt q possit opari extra territorium. sicut nec sententia banni afficiens ꝑsonā z bona nō extēdit effectū suū extra territoriū. ff. de testa. l. obsides. p Bal. secus si snia fundet in iure cōi. l. ex ea. de postu. c. cū ab eccle siarū. de offi. oz. z. d. c. postulasti. Bal. dicit in. d. l. cunctos. §. nunc ecōtra de inhabilitāte z cē. Nō firmo sed cōclusionē elicias ex his que. ff. dicā in. §. pxi. ¶ Hic cadit q̄stio disputata modernis temporibus q ꝑfunde sciētie virū dñm zachariā triuisanum de venetijs vtriusqz iurz doctorē militē generosum in his terminis. Triuisane ciuitatz̄ cēsura disponit q nulla mulier maritata possit vel debeat aliquē contractū facere sine duorū suoz primorū cōsilio: contingit q quedā mulier triuisana ibidē maritata venetijs cōtraxit suoz proximoz non requisito cōsilio / z iurauit tactis euangelijs nō ꝟuenire. ¶ Nunc de duobus principaliter dubitaḃ. primo vtrū tale statutū liget ciuem ad obseruantiā in alieno territorio ꝟentem? Scḋo supposito q ciuis alibi ꝓtrahēs cōprehendaḃ vtrū auctoritas iuramēti ipm a cōtractu prohibeat resilire et hanc omitto hic. Et ad primū dubium veniēs arguit pluribꝰ medijs q tale statutū liget ciuem alibi cōtrahentē

qz potestas statuendi inter suos subditos nō artatur in territorio c. tue z. c. fi. de cleri. nō resi. z. l. fi. de ꝺcre. ab ot. fa. z. l. mercatores de commer. z mer. Secundo inducit de interdicto bonis prodigo. nā ligat prodigū vbicūqz contraxerit vt dicto §. iterdicto. Itē suspēsus ab officio vel excōmunicatus vbicūqz intelligit iterdictꝰ z excōmunicatꝰ. iiij. q. v. q̄ squis. z. l. ex ea de postu. z archidia. vij. q. prima. si quis presbiter. Item sentēna que afficit personā vbiqz vim suā extendit. c. finali de foro competēti. z. l. i. C. vbi de cri. agi oportet. ḡ similiter z fortius hoc possit statutū in quo tacitus vel expressus populi consensus ad esse presumit. l. qō maior. ad muni. z. l. de quibus de legi. ¶ Item constitutio pape z lex iperatoris ligat subditos vbicūqz se cōferāt c. fi. ℣. eo. z. l. leges sacratissime ō legi. ḡ statutū subditos statuētis Ultimo cōfirmat hanc partē auctoritatibus. Et ꝓmo Cy. qui tenuit q subditus delinquēte in loco exempto q ligetur pena sui statuti. hanc partē tenet Bar. in l. cūctos populos sepius allega. Dicit eñ q statutū prohibitoriū loquēs absolute cōpḧendat subditū existentē in alieno territorio si talis prohibitio cōtineat fauorem persone, ꝓhibite sicut est in casu nostro: ne ꝓpter seruos fragilitatē mulier decipiaḃ. Ad hoc qō not. in. c. a nobis de sen. excōmu. hanc partē firmat si secum contrahens extra territorium habebat noticiam talis statuti. secus si ignorabat. Bal. tangit similez questionē in dicta. l. extra territorū de iur. om. iudi. z dicit q tale statutū ligat subditos. nō subditos aūt nllo mō ligat. qz statutū nō potest ibi ꝑponere legē. vnō si filiusfami. ꝓhiberur contrahere per statutū perusinū: si cōtrahat cū alio perusino extra territoriū nō valebit cōtractus: sed cū non subdito contractus erit valid us. Ad non subdituz enim non extenditur nec ꝓeiudiciū nec cō modū legis municipalis. Refert tamē alios dicere q statutum potest inhabilitare subditū vbicūqz gerat actū a statuto prohibitū. et hoc verum si sit actus qui ab eo solo depēdeat. vt factio testamēti minoris. xx. annis. nā siue subditū siue extraneū heredē instituat non valebit. Iz eum fecerit extra territoriū. Sed in cōtractu vl trocitroqz obligatorio videtur eq distinctio vtrū non subditus sciuerit vel ignorauerit prohibitionem statuti: ꝓout distinxit idem domuꝰ et acha. cōpater meus q̄ post dictā disputationē ilico assūptus fuit potestas magnifice ciuitatis florentie. et successiue senator almeyrbis rome: z nūc capitaneus ysule crete. M. cccc. iiij. mense decēbris. ¶ Sed circa ꝑsonas quas statutū habilitat ad testamenti factionem vt filiusfami. testari z spurios ſtituī z in si. remanet forte dubiū vtrū tale testamentum filiūfami. vel spurij institutio porriget effectū suuz extra territoriū statuentiū. Et videtur q sic sicut trahit cū statutuz submouet obstaculum solēmitatis vt dixi §. in ff. sed hic est dubiū. z si=

eut dixi de notario ciuitat; vt'ei⁹ istrument; detur fides extra territorium ciuitat; s.in.ff.putat tamen Bart.ad idē.l.i. C.de emā. lib. vbi em ācipatio ibi facta porrigit effectum suum in omni loco.sic etiā sententia.c.postulasti. de foro cōpetenti ⁊ l.argentariū. ff.de iudi.cum si.Et testamentuz dicit iusta sentētia.l.i.ff.de; testa. pro hoc.c.postulasti de foro cōpe. vbi inhabilitas cōtracta per sententiaz extendit ad bona vbicūq; sita.q̄ ecōuerso legitimatio persone ad actū debet ad bona etiā vbicunq; sita vigorē suum extendere.⁊ multo fortius quia hic fauor ibi odium.arg.c.odia.de re.iu.li. vi.Bar.tenet cōtrariū in.l.pupillus ō tuto.⁊ cu. da.ab his.⁊.l.nō solū.§.testamēta.de excu.tu.et qō ibi no. Itē simpler dispositō nō extenditur nisi ad bona ītra territorium statuentis.l.cūvnus.§.si is qui.ff.de bo.au.iu.po.⁊ cle.pastoralis de re iudi.pro hoc in aut.q̄. mo.na.effi.sui.§.filium.vbi legitimatio intelligit stricte.;p hoc etiā c.pervenerabilē.q̄ fi.sint legi. vbi legitimatio facta per papaz non trahitur ad bona q̄ nō sunt sue iurisditiōis. nec ad hereditatē vel tpaliavt ibi no.nō ob.qō dictū est de solēnitate certi loci: qz aliud ē disponē circa solēnitates certi loci cᵹ circa legitimationē psone ad actū.vt in casu nostro.qō declara ⁊ responde ad contraria supradicta,put ipse no.in.l.cūctos populos.C.de sū.tri.in.vij.q.;pncipali hec idē tz ibi Bal.in.ff.;ro nūq̄d. Et concludē q; legitimatio persone ad actum extenditur ad oēm locum quo ad potentiā exercēdi illum actū,sed nō extendit ad bona extra territoriū statuētis sita. Et per ista solnit qō de consuetudine anglicana q; primogenitus succedit in oibus bonis.nam primogenitus anglicus vigore dicte cōsuetudinis succedit solū in bonis que sunt in ăglia.sed in sitis extra territoriū anglie non seruabitur.⁊ oēs in illis equaliter succedunt.de qua per Bar.latius in dicta.v.q.in.l.cunctos populos.

¶ Quero vlterius circa ista statuta pmissiua.vtrū includāt forenses?Bar.in p̄dicta.iij.q.distinguit aut statutū disponit circa solēnitatem act⁹;aut circa legitimationem psone ad actū. ;primo casu extendit ad forenses actū illū gerentes intra territoriū statuētis: nisi statutū limitate loqueretur ꝑ personis ciuū;qz tunc nō extēditur ad forēses sicut ;priuilegiū concessum rusticis in testando cū.v. testib⁹ in rure/nō extēditur ad ciues si in rure fecerint testamētū ar.l.conficiūtur.§.i.de iure codi. cōiuncta.l.fi.C.de testa.vbi ergo nō limitare loquit statutū ſz simpliciter de solēnitate actus extēditur ad forenses.ar.l.ij.C.quēad.te.api.⁊ l.si fundus.de euic. ad hoc.c.illa.xij.di.⁊ ix.di.q̄ contra morē. ibi nulla pegrini cōsuetudine violet⁊.Sedo casu cum statutū disponit de legitimatiōe psone ad actū.puta q; filiusfami. possit facere testm̄ ⁊ tūc nō extendit ad filiūfa.forense:qz statutuz nō pōt legitimare psonā sibi non subditā nec circa ipaz aliquid disponere.ff.de tu.⁊ cu.da.ab his. l.i.in fi.⁊ de tu.l.etiā.⁊ qō ibi no. Quare aūt magⁱ obligeꝛ ad solēnitatē cᵹ habiliteꝛ ad actuz.dicit Bar. q; solēnitas act⁹ tota ptinet

ad iurisditionē eius in cui⁹ territorio agit iō variat ſz locoꝝ diuersitatē.ſz psona vbiq; ē vnifōmis.⁊ q̄s nō pōt disponere nisi circa psonā sibi subditā.ex q̄ ifert ad statutū q̄ cauet q; vir nō possit instituere vxorē suā:certe si forēs hic testabit/nō ipediet istituere vxorem.⁊ hoc tz ſpe.i ti.de sen.§.qlit ſ.ponē q̄dā.⁊ hoc tz Bar. in.d.l. cūctos pp̄los.i.vi.q.ad fi.et idez hic Bal. Est tn̄ dubium si forēsis hz bona ītra territoriū statuētis an salti q̄ ad illa bona statutū disponēs de habilitate vel ihabilitate psone trahak ad eū vt de illis possit filiuſfa.forēsis testari/vbi de illis nō possit minor.xx.an.disponere si ita statutū dictet.Bal. iclinat q; ēt sup illl'bonis fuꝝ statutū posse forēsē hilitare vl' ihilitare qt bōa fuerunt accessorie ad psonā vbicūq; sint sita.nec bonoꝝ rōe pōt fundari iurisditio ⁊ ptās statuēdi i forēsi.ar.no.i.l.vbi. C. q̄ pe.tu.⁊ Inno.i.c.pastoral.ō p̄ui.facit.l.libert⁹.§.sola.ff.ad muni. Exp̄sse tn̄ vtrū rōne rei;q̄ forēsis possideat in alteri⁹ territorio possit cōtra eū aliq̄d statui dic vt no.i.c.postulasti.de foro cōpe.in nouel.⁊ p Ja.de bel. i sua disputatiōe.vij.i ordine q̄ incipit rex concessit ꝑuilegiū ⁊c.vbi plene.⁊ ista dicta sint i'reli. ¶ Quid dices in obligatōe psōali q̄ nō circūscribitur loco.l.fi.C.de pscrip.lō.tē.⁊.l fideicōmissū.§.tractatū ō iudi.si statutū disp̄it de psōa legitimāda ad actū vt q; i cōtractib⁹ mioꝝ xx.an.reperiat cōsensus duoꝝ,primoꝝ vl' auctoritas iudicis vtrū si forēsis minor cōtrahat adhibēda erit illa auctoritas vel cōsensus:dicit bal.q; sicut statuta quedant formā actib⁹ holm dñt fusari i loco vbi act⁹ celebrat:vt.ō.dictū est. ita videt q; debeat dici de statutis dātib⁹ esse vel nō eē rōne psone. Itē quilibz i suo territorio hz ius p̄mittēdi et ꝓhibēdi. vt.l. iū.de offi.p̄si. Et ita dicit Bal.i.l. eē territoriū. ō iur.om.iudi. Hoc dictū suū vī nimis aduersari doctrine ⁊ theorice Bar.⁊ sue silr in p̄dicta.l.cūctos pp̄los. nisi q; ibi loquunt cū statutū disponit simplicit de statu psone ad actū sibi p statutū ꝓhibitū vel pmissuz: ſz i q̄stiōe p̄dicta statutū disponit ō psona legitimāda ad actū cū certa obseruātia q̄ etiā ad forēsez extēdit si ibi actū exerceat ſm euz q̄ ibi subdit q; actus solēnis siue sit eē iudicialis siue iudicialis sortit essentiā ſz legē loci vbi fit vt.d.l. si nō ſpāli.⁊.i.i.C.de emā.li. Itē q̄stū ad p̄scriptionē inspiciat loc⁹ iudicij qz venit ex mora.ar.l.i.§.i. de vsuris. Itē q̄stū ad ordinationē ⁊ ꝓpositionē i iudicio loc⁹ iudicij inspicit:vt no.in.d.l.cūctos pp̄los.q̄stū autē ad iudicandum de essentia act⁹ ispicit loc⁹ Jctus vel facti testamenti:vt ibi p Bar. et Bal. in.d.l. extra territorium.

¶ Accedat hic questio disputata p dñm Lambertinū de ramponibus.lex municipalis mutine talis est: q; si res aliqua mobilis vel immobilis possessa ab aliquo bona fide per aliquem eminatur q; possessor nō teneatur rem euictam reddere: nisi possessori prius reddatur preciū quo se emisse ostenderit.Modo bononien. agit contra mutinensem coram iudice mutinen.mutinensis rem euictam non vult reddere / nisi sibi restituatur precium iuxta formā

dicti statuti. Queritur q̃d iuris? Et q̃ bononien̄. teneaꝫ restituere preciũ arguit ex multis iuribꝫ. ex quibꝫ patet q̃ iura actoꝝ ex ꝑsonis reoꝝ ifoꝛmãꝫ. vt. l. i. q̃n̄ impera. inter pu. vel vid. ⁊ l. die sabbati. C. de iude. l. non dz. ff. de dolo. Itẽ ex loco iudicij ius actoris regulaꝫ et regiꝫ. l. si fundus. ꝺ euic. cũ si. ⁊ rei etiã estimatio ꝫsideraꝫ l. vinũ. si cer. pe. itẽ ꝑ qualitate ⁊ cõditione rei cõdẽnatio moderaꝫ et sin̄a. ff. de ne. ge. l. põponius in negocijs. In ꝺubiũ arguit ⁊ concludit q̃ bonoñ. nõ teneaꝫ reddere precũ nec statutũ illud ipm̃ liget ad hoc q̃ nõ potuit alienis cibus legẽ imponere. cũ illud sit ius ꝓpuũ illꝰ ciuitatis. vt. l. oẽs popli. de iusti. et iur. vñ nõ est ad alios porrigendũ. l. ij. C. de legi. Nã q̃ rõne loci in quo agiꝫ iustitia variet nõ videꝫ honestũ. C. de tẽp. in ite. resti. l. fi. ⁊ ita tenet ibi.

¶ Seq̃tur alia q̃stio disputata ꝑ do. Machagnanũ de azzogmitis. Statuto ciuitaꝫ bonoñ. caueꝫ q̃ nulla possit fieri ꝓbatio ex instrumẽto q̃ nõ sit positum in memorialibꝫ. mõ titus existẽs bononie ꝓmisit seyo se mutine soluturũ/ nec in memorialibꝫ fuit positũ in strumẽtũ. Mõ q̃riꝫ an mutine ex tali instr̃o aliã possit fieri ꝓbatio? Anteq̃ arguat ꝑmittit q̃ aliud ẽ instr̃m aliꝰ Jctus. sicut aliud cõtẽtũ aliud ꝓtinẽs. vt. l. rex mirtura. ⁊ l. eũ q̃ edes. de vsuc. instr̃m eñ iducik ad ꝓbationẽ Jctus. vt l. eum q̃ cirographũ. de le. i. Uñ in questione nr̃a lz Jctus posset dici mutine celebraꝫ. l. ꝙtraxisse. ff. de act. ⁊ ob. iñ negari non põt q̃n instrumẽtũ bononie sit ꝓfectũ. ex q̃ ꝓtz q̃ q̃stio ꝓducta q̃rit de virib? instrumẽti vtrũ ex eo possit sumi ꝓbatio. ⁊ arguit ꝓmo q̃ nõ ex regula gñali. In Jctibus delictis ⁊ q̃busc̃uq̃ disꝑsibus debem? quo ad solẽnitatẽ iꝑspicere locũ vbi dispositio celebraꝫ. l. si fundus. ff. ꝺ euic. ⁊ in. l. cũctos popꝝos. ꝓ doc. vt. ℈. pluries dictũ ẽ. Sed instr̃m de quo q̃riꝫ deficit i solẽnitate. ⁊ ꝑ ꝑs caret forma ⁊ ꝑnter etiã esse. Nã q̃ deficiũt in ꝓsumatione/ deficiũt in forma. ff. ad. l. fal. l. si is q̃. Nullus em̃ effect? põt ex eo habere q̃ deficit i forma q̃ dat eẽ rei. l. iulian?. ff. ad exhi. ⁊ l. i. ℈. eũ q̃. de ꝓsti. pec. ⁊ l. an iutilis. ꝺ acceptil?. Si ꝙ instr̃m est viciosum: et viciũ comtaꝫ ipm̃ in quocũq̃ loco fiue iudicio ꝓducaꝫ. q̃ viciũ est in re. ar. ĩsti. de vsuc. ℈. furtiue. ⁊ l. ex ea de postu. Preꝛea instr̃m ꝓficiꝫ ad effectũ ꝓbationis rei de q̃ agiꝫ: vt d. l. eũ q̃ cirographũ. Sublato autẽ effectu tollunt ea q̃ ordinãtur ad illũ. vt. l. hec stipulo. ℈. duus. vt le. no. ca. Cũ ꝙ effect? ꝓbatiõis reddaꝫ inefficar ꝑ statutũ/ ꝑ ꝑs instr̃m ex quo dz sumi ꝓbatio est viciosum. ¶ In ꝺubiũ arguit ꝑmittendo q̃ q̃ttuoꝝ sunt ꝓsideranda. Primo effect? instr̃i. Scõo Jctus in instr̃o ꝓtentus. Tertio iudicũ q̃ mutine agiꝫ. Quarto ꝓbatio q̃ mutine fit. q̃cũq̃ igiꝫ istoꝝ cõsideret, nõ erit dare q̃ mutine impediaꝫ fieri ꝓbatio vt ipse ibi ꝓbat satis diffuse. Sed substantiã breuiꝫ ex ipius subtilib? dictis capio. Et ꝓmo ꝓstat q̃ effect? instr̃i cõferꝫ mutine. ⁊ ita in loco ꝑmisso. ergo perinde dz valere acsi ibi esset cõfectũ lz i loco ꝓhibito sint ꝑba collata: vt. l. oẽs. ℈. si ꝙ appitoꝝ. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ l. Jhitur de pigno. Mutine autẽ dirigiꝫ ꝓbatio. q̃ patet q̃ dirigiꝫ iudiciũ in quo debẽt ꝓbatiões fieri. vt. l. is apud quẽ. C. de edẽ. ⁊ l. q̃n̄gintа. ff. de ꝓba. Facit illa q̃stio de citatiõe facta die feriata ꝑ die non feriata ⁊ sic tpe ꝓhibito ad ꝑmissum ⁊ in loco. c. romana. ℈. Jhentes. de fo. cõpe. lib. vi. Itẽ instr̃m ordinaꝫ ad finẽ iudicij vt accessoriũ ad ꝑncipale disꝑsitũ. i. Jct?. vt. d. l. Jhiꝫ. ⁊ l. eũ q̃ cirographũ. Sz accessoriũ seq̃tur suũ ꝑncipale ⁊ ei? naturã. ⁊ q̃ ordinaꝫ ad finẽ alteri? illius statũ assumit/ et de ipo iudicam? sicut de eo ad cuius finẽ ordinaꝫ ⁊ tẽdit. vt in regula accessoriũ. ⁊ l. ⁊ si nõ sint. ℈. queniamus. de auro et ar. le. Itẽ ꝓbatiões ordinanꝫ ad decisionẽ litis ⁊ iudicij. ⁊ ista debẽt eẽ mutine. vt. l. Jrisse. ergo ille loc? quo ad eoꝝ essentiã dz cõsiderari. Ex istis etiã liq̃do ꝓtz q̃ statutũ bonoñ. non dz porrigere suũ effectũ ad illa quoꝝ executio siue effect? eꝛ ei? territoriũ dirigiꝫ ⁊ ꝓfertur. Preꝛea aduertendũ q̃ statutũ ꝓdictũ nõ irritat instr̃m. sz dicit q̃ ex eo nõ possit fieri ꝓbatio. sz cũ ꝓbatio sit effectus instr̃i ⁊ instr̃m vt cã ꝓbationis: ex hoc arguiꝫ q̃ ea q̃ suspendũt effectũ nõ suspendũt cãm. vt. l. itẽ qꝛ. ff. de pac. Statutũ ꝙ bonoñ. ꝑmit effectũ instr̃i nõ ipm̃ instr̃m. ꝙ alibi q̃z l suo territorio nõ videꝫ extẽdi effect? ꝑmptiõis. Et ꝓista ꝑte ꝓcludit ⁊ adducit sise de testamẽto in quo ꝓsideraꝫ ipius ordiatio. Itẽ ipi? publicatio. quo ad ordinationẽ aũt inspiciꝫ loc? ordinatiõis. quo ad publicationẽ iꝑspiciꝫ loc? publicationis. vt. l. testãdi. C. de testa. ⁊ l. ij. quẽad. test. ape. Et adde q̃ registratio i mẽorialib? nõ põt dici de substantia testamẽti: q̃ fit ꝺũ post. ℈ non põt dici de solẽnitate. vt no. Jo. an. i. c. q̃q̃. de vsuris. lib. vi. in nouel. Ex quo ꝓtz q̃ instr̃m a ꝑncipio est solẽne. Et sic nõ obstat huic decisiõi cõis theorica q̃ solẽnitas loci vbi act? geritur debet obseruari. et no. ꝑ ꝓfirmatione ꝓcedentis decisionis accedat h̃ q̃stio disputata ꝑ Jo. cal. de clerico litigante bononie in iudicio seculari: vbi ẽ statutũ q̃ solutio debiti non possit ꝓbari ꝑ testes/ in quo iudicio clericus recõuẽtus ad centũ. ꝓbauit ꝙ testes se soluisse: vtrũ talis ꝓbatio eũ releuet? Et eadẽ posset formari q̃stio in foꝛesi similiter recõuento ⁊ ꝓbante se soluisse ꝙ testes. Et videtur q̃ nõ releuet qꝛ laicis litigãtibus in foro eccl̃iastico sunt seruãdi canones ⁊ statuta eꝓoꝝ i quorũ curũs cause agitaꝫ: dato q̃ leges discrepẽt a canonibus. ad hoc de foro cõpe. q̃ clericis. ꝺ testa. c. filius. ⁊ c. cũ esses. et q̃ ibi no. Hinc est q̃ laicus litigãs i foro eccl̃iastico appellabit ante sententiã q̃ fin̄. ll. regulariter nõ licet. ij. q. vi. nõ ita. de ap. sup. ergo econuerso in foꝛo seculari clerico litiganti seruari debẽt iura ⁊ statuta secularia. ꝑ hoc facit q̃ no. Lau. ij. q. vi. in dicto. c. nõ ita. vbi dicit q̃ si clericus recõuenit coꝛã iudice seculari non põtante sententiã appellare. et ecõtra clericꝰ recõuentus coꝛã iudice seculari appellare debet coꝛã iudice seculari. laicus vero coꝛã clerico recõuentus appellare dz ad ecclesiã. ꝓ hoc. C. de epis. ⁊ cle. l. cũ clericis. in fi. vbi innuiꝫ q̃ clericis i foro seculari litigãtibꝫ seruẽtur leges. ad idẽ q̃ no. Hosti. l. summa

de testa. ℣ qualiter ꝙficiantur. ℣. verū. vbi inter clericū agentem ⁊ laicū reum iudicabit iudex ꝑm legē humanā. ꝙ hoc. x. di. c. ceterū. ⁊ qō ibi no. in. i. glo. ⁊ c. q ℣ si in ad iutoriū. ⁊ c. qm̄. in quibus exꝑesse ꝓbatur clericos altrungi legibus: qō non videt posse ꝓcedere nisi cū litigat in foro seculari. ad hoc. xcvi. di. cum ad verū. ⁊ c. qm̄ idē. vbi pontifices ꝙ cursu tēporaliū rerū solūmodo. ll. imperatalibus vterētur. ⁊ c. quo iure. viij. distin. ⁊ c. i. de ope. no. nun. ꝙ hoc q̄stio disputata ꝑ Jo. an. de cōsuetudine anglicana ꝑm quā heredi tas defertur primogenito. Nam ligatur clericus tali ꝙsuetudine. vnde si sit scō genitus excludat a successione. vt no. in. c. sine culpa. de reg. iur. lib. vi. in mercur. ℣ in. q. nostra clericus recōuentus in foro sect̄ari/excludi debet a facultate ꝓbandi debiti solutionē ꝑ testes. facit qō no. in cle. dispēdiosam. de iudi. in glo. cū repetūtur. vbi ille ordo ꝓcedēdi sup vsuris prefirus per illam cle. nō seruare tur in iudicio seculari. Jo. cal. inclinat in oppositū. ⁊ cōcludit statutū predictū non ligare clericos vel eccleſiā. adducit primo theoricā doc. cōem ⁊ verā ꝙ in his que respiciūt processum et ordinationem litis/ seruandus est ius fori vbi litigatur ꝑ. l. testium. in fi. de testi. Si autē cōtenditur de his q̄ respiciunt litis decisionē: tūc seruabitur ius loci cōtractus si nascitur ex cōtractu. ff. de euictio. l. si fundus. facit. c. constitutus. de reſti. in inte. Sed si ius respicit rē de qua litigatur: tunc seruanda sunt iura loci i qua sita est res. c. raynuti⁹. de testa. C. ō edifi. ꝓua. l. an in totū. ⁊ ista ē doctrina doc. de qua ꝑ Barto. in. l. cūctos populos. de sum. tri. Dicit tamē Johan. cal. ꝙ etiā in questione nr̄a adhuc remanet dubiū. qz ibi contenditur de iure persone concernente ꝑsonam. ⁊ ita ꝑsone qualitatē inſpici oportet: cū de iure priuilegij personā tangētis agatur. in quo casu ꝑm illud ius iudicari optet quocūcz iudicio agat̄. facit de iurepa. c. vno. li. vi. ⁊ ō ꝓuil. potro. ꝑm vnā lec. ⁊ ita est in casu isto. nā probatio ꝓprie respicit ꝑsonā que ꝓbationis onus habet subire. Jus ergo sup hoc sibi cōpetens seruari debet in quocūcz foro litiget. et sic potest itelligi. c. cum venisset. de eo q̄ mut. in po. et dictū. c. cōstitut⁹. de reſti. in inte. Sed certum est ꝙ clericis ⁊ eccleſijs hoc ius cōpetit. f. ꝙ tuti sint probatiōe testiū de solutione debiti deponentiū. ergo istud debet eis seruari q̄tūcunqz in foro seculari sit statutum contrariū: maxime qz tale statutū videtur omni legi contrariū. ergo nō subditos non liget. l. i. in fi. ff. qō quisqz iuris. allegat ad idē. c. qō clericis. de fo. cōpe. vbi patet ꝙ cause clericoꝝ quas habēt cōtra aliquos intelligo contra laicos/ et ꝙ cōsequēs in foro seculari debent iure canonico terminari. ⁊ dicit decisi onē istam esse verā etiā si ante clericatū posſit ad probādum dictā solutionē testes producere. quia virtus dicti statuti non cōplectitur casum nisi cum litigatur. de proba. qm̄ cōtra. et sic vere loquēdo ante iudiciū nō habet effectū quia de probatione tunc disputatur non ante clericatū. ergo statutum non ligauit eū. et sic non obstat ratio Jo. an. in predicta. q. vi delicet ꝙ secūdo genitus clericus ideo excluditur a successione. ꝓpter cōsuetudinē anglicanā quia saltem natus est laicus. et sic tūc apprehendit consuetudo. ⁊ adde qō dixi in. c. ea que fiunt in repe. in. ij. q. et plenius in. xxvi. vbi de hac. q. Joh. cal. fecit latius mētionem. Et ex hac decisione cōclude ꝙ forensis hic bonoñ. recōuētus poterit probare solutionē debiti per testes sicut ꝑ instrumentū nō registratū aliunde productuz siue confectū. et idem si hic confectum ad probationē alibi producatur. per ea q̄ dicta sunt. ℣. ꝑ. q. ¶ Quero vlteri⁹ statutū est perusy ꝙ forensis non possit querere possessiones: deinde fit reformatio ꝙ qui dederit tale castrū debeat habere a cōmuni tale podere. Utrum si forensis illud castrū dederit debebit habere illud podere? Videtur ꝙ nō: qz statutū dz intelligi de permissis nō de prohibitis. vt. l. vt gradatim. ℣. sed si lege ff. ō mu. ⁊ ho. ⁊ facit. l. doli cla. de ℣b. ob. ⁊ qō no. in. l. si quis priore ad treb. In contrariū videt tex. l. si quis in graui. ℣. vtrum. ff. ad silr. Cum enim hic statutū respiciat publicam vtilitatem non recipit istam interpretationē restrictiuam habilitatis persone. vt in d. ℣. vtrū. et ibi hoc tenet Barto. ⁊ Bal. in. l. i. C. de ꝓci. impera. offe. vbi dicit ꝙ premium statuti in capiēdo bannitū debetur etiam alteri bannito qui bannitū cepisset Reperio ipsum Barto. consuluisse ꝙ si quarta pars bonorum homicide debeat applicari. primo ri cōsanguineo interfecti/ ꝙ si talis cōsanguineus sit forensis debet illam cōsequi: nichil allegat. ¶ Ego vidi simile. q. triuisij vbi est statutū ꝙ bona mulieris cōmittentis adulteriū applicentur fisco. Modo mulier trium̄a nupta forensi ibi triuisij cōmisit adulteriū. Utrum debeant bona eius applicari marito forensi? Decisiones in primis. q. faciūt ꝙ sic. qa hic etiā versatur publica vtilitas in punitione delictoꝝ. vt. l. ita vulneratus ad. l. aquil. ⁊ c. vt fame. de sen. excō. Statutū enim principaliter intendit punire delinquētem. cui ergo pena applicet non videtur cōsiderandū quis venit in consequentiā hec ꝑsona cui ꝙritur: iz ꝑsona que punitur venit principaliter. et vt dixi hoc debet semꝑ attendi. ar. optimū. ff. de in inte. reſti. l. abſtinendū. ibi adipiscende hereditatis gr̄a legū bñficio vbi sunt. iz vindicte causa. In illis em̄ que venūt in cōsequētiā alicuius facti ꝓcedentis nō consideratur inhabilitas recipientis. arg. l. si is q̄ duos. ff. de li. le. facit l. i. ff. de au. tu. ¶ Jurta ꝓdicta q̄ro. statuto cauetur ꝙ infra mandētur executiōi sicut ſnie. vtrum in instrumēt̄z factis alibi et̄ territoriū ibidē productis habebit locum? Bal. ꝙ sic. Nā. ꝓcedere ordine ꝓtermisso est quidā ordo irregularis. sed et̄tum ad ordines inſpicimus locū iudicij/ siue loq̄mur de ordine ꝓcessus siue de ordine executiōis. vt. l. ij. quēad. tenapi. facit qō no. Bart. in. l. a diuo pio. ℣. rome. ff. de re iudi. ⁊ ita no. Bal. in. l. i. C. ne filius pro pa. vbi dicit etiam ꝙ si pater tenetur ex forma statuti soluere condemnationem filij ꝙ debet restringi ad delicta cōmissa intra territorium

statuentis. ꝓsideramus eñ extra territoriũ ius cõe: qõ nõ extendit radices obligatorias i prẽm ſm eum. ¶ Subjcio. q. in qua consuluit dñs Fede. Eps tudertin⁹ in dio. pusina hz ex spali iure eccleſiã subiectã quo ad oia / exceptis sacramẽtis q̃ ꝓferunt p epm pusinũ: vtruz statuto gñali epi pusini facto sup residentia ligabit ille rector? Tenet q̃ nõ. Sicut enim de administratiõe dicte ecclie nõ tenetur respõdere dicto epo pusino fz tudertino. c. qz intantũ. de prẽben. ita nec ei⁹ statuto põt artari sup residentia. nã cũ in ea nõ habeat iurisditionẽ: perinde est ac si esset exẽpta. vñ sicut ibi nõ põt iurisditionẽ exercere: ita nec statutum sup residẽtia extẽdit ibi effectũ suum. de re iudi. pastoralis. ℣. rursus. in cle. facit de priui. cũ capella. ꝛ. c. ex ore. ad hoc facẽ qõ no. Inno. i. c. nimis. de iureiur. ibi de castris ꝛ locis exẽptis intra territoriũ ciuitatis. ꝛ in hoc residet cõsilio. lxxiiij. Reperi ei⁹ cõsiliũ in ordie. clxxvij. De statuto epi quo cauet q̃n non residẽs i bñficio suo p duos menses ꝯtinuo eo sit ipso iure ꝑuat⁹. Quidã absentauit se a bñficio qõ habebat in dioc. dicti epi: nec redijt infra duos menses. vtrũ vigoze dicti statuti sit ꝑuat⁹? Et videt ſm eũ q̃ non. qz delictũ est ꝓsumatũ in aliena dio. ad quẽ locũ effect⁹ siue ꝓhibitio nõ extenditur. c. vt alia. de cõsti. li. vi. vbi cõstitutio epi nunq̃ ligat subditũ deliquentẽ extra: lz posset eos talẽ monere ꝛ excõicare ꝛ nõ redeũtẽ punare. de cle. resi. ex rue. Quidã scolar⁹ put iurta ei⁹ ꝓsiliũ habetur tenuit ℣riũ. ſ. q̃ ꝑuat⁹ eẽt p statutũ. Nã rõne bñficij sicut alterius rei subiacet iurisditiõi epi: ꝛ p ꝓsequẽs statutis cõcernẽtibus statũ rei. c. fi. de fo. cõpe. et qõ no. Inno. i. c. postulasti. eo. ti. Onus eñ residentie est annexũ rei. vbi cũq; ergo sit ꝑsona ad quam spectat / obligat illi oneri: vt no. i. c. i. de inu. eccle. lib. vi. in nouel. Ista eñ nõ residẽtia trahit ad locũ beneficij: ꝛ est delictũ in nõ faciẽdo. vñ cũ ibi nõ faciat qõ tenet: ibi videt delictũ ꝓsummare. facit. ff. de reg. iur. l. qui nõ facit. ꝛ no. de vsuris. c. i. li. vi. ꝛ qõ no. in cle. 1. vt lit. pen. in glo. magna. Nec occurrit bona ratio quare pl⁹ afficiat ꝓbalis monitio epi extra territoriuz: vt in. ℣. ℣hentes: cũ monitio sinodalis ꝓstitutiõis sup pena q̃ rem afficit non ꝑsonã: vt. c. romana. ℣. ℣hentes. de fo. cõpe. li. vi. Itẽ delictũ est nõ residere / qõ pz: qz unponitur pena. de cle. nõ resi. ex tue. p to. sed epi possunt suis cõstitutionibus penalib⁹ iuuare ius cõe: vt c. fi. de offi. archip. q̃ statuta lz nõ afficiant ꝑsonã delinquẽtis in se ꝛ absolute sumptã: vt. d. c. vt aiarum. afficiunt tñ rõne rei q̃ est in dio. q̃si illã statutũ cõtingit maxime rõne delicti: qõ terminãdo cõ summat / referr / ꝛ trahit ad rẽ cõstitutã in dio. statuẽtis: et contra ipam ꝛ eius offensam istud delictũ absentie ꝑpetraſ. ꝛ credo hãc opi. veriorem: ꝛ talis constitutio si bene recolo viget hic bonoñ.

¶ Iurta effectũ extẽsiuũ statuti occurrit qõ de territorio augmentato vtrũ ad partẽ auctã extẽdatur statutũ. Pone exẽplũ. padue est statutũ q̃ banniti non possint mozari padue nec in ei⁹ districtu: ꝯtingit postea q̃ castrũ lẽdinarie est effectũ de districtu padue: an

ibidẽ poterunt bãniti mozari? Respondet mal. q̃ nõ: qz ſm q̃ extẽditur territoriũ extendunt leges ꝛ statuta supiorũ. qz de augmento iudicam⁹ idẽ qõ de ꝓncipali. l. etiã. C. de iure dot. ꝛ l. iter socerũ. ℣. cũ inter. ff. de pact. do. Cy. dicit q̃ aut est translatũ in eadẽ iurisditiõe simpliciter / aut ſm q̃d. primo casu fit extensio. si ſm q̃d: tũc secus. ideo si est tale castrũ qõ habeat p se merũ et mixtũ imperiũ: licet cognoscat aliquã maiorẽ tem a supiore: nõ ꝓhibent bãniti ꝓncipalis territoriũ ibi mozari. ar. ff. de fun. instru. l. seye. ℣. tyrãne. ſm Cy. Bal. dicit q̃ si est vnio ꝑpetua põt superior ꝓhibere / ne ibi mozent. l. nõ dubito. de capti. secus si esset vnio ad tẽpus. ꝛ ita no. in. d. l. etiã. cui adde qõ de ista vnione no. in. c. i. ne se. vac. et. l. i. ff. de leg. i. ꝛ ibi q̃d iurẽ de statutis locoꝝ vnitorũ. ꝛ vide etiã qõ no. in. c. qz circa priuilegia. et. c. q̃to. de sentẽ. excõ. Et occurrit michi / pauci mẽses sunt: q̃stio fuit in ciuitate pistorij: que vbi ſm quid erat subiecta ciuitati florẽtie. Nã retinebat merũ et mixtũ imperiũ nũc effecta est de coitu florẽtie. p hoc ergo vtrũ oia eoꝝ statuta cõtraria vel diuersa statutis ciuitatis florẽtie sint ipso iure sublata: ꝛ fuit modus eoꝝ varius in diuisione onerũ incũbentiũ sit sublatus et redactus totaliter sub statutis ꝛ legib⁹ florẽtinis examiauitũc plene. facit. c. recolẽtes. ℣. statuimona. ibi iustũ est vt q̃ cũ alijs vtam suscipiũt simile sentiãt in legibus disciplinã. ¶ Quero iurta predicta de. q. tali. Cauet statuto tuderti q̃ mater non succedat filijs i octaua parte. Modo mulier de vbe veteri nupta tuderti processit filiũ ꝛ remãsit vidua: ꝛ rediens ad vbẽ veterez ibi nupsit: deinde ille filius decessit. Queritur an succedat in toto vel solum in octaua. Et videt q̃ i octaua qz in successionib⁹ seruãde sunt leges loci vbi bona sunt sita: vt no. i. d. l. cũctos populos. p Bar. ꝛ Bal. ꝛ dctm̃ est. ff. in hac. xij. q. ℣. fz tũc remanet forte dubiũ. Itẽ etiam illa cui succeditur est de tuderto: ꝛ sic eius successio debet regulari ſm statuta sue ciuitatis q̃ non debẽt vlla pegrini cõsuetudine violari. ix. di. que ꝓtra morẽ. ꝛ xij. di. illa. Bar. dicit q̃ istud esset verũ si statutũ disponeret ꝓncipaliter de rebus: sed hic ꝓncipaliter disponit de ꝑsona. et lz altera ꝑsona. i. filius sit subiecta: non tñ mater ad suã originẽ ꝛ domicilium naturale reuersa: vnde non sunt ambo extrema habilia disponi p statutũ. ar. l. humanitatis de ipu. ꝛ alijs substi. Cõmunis tñ opi. est q̃ attẽdatur locus rerũ in successione interstati: ꝛ ideo mater nõ succedet nisi in octaua q̃si i alienatiõe tacita ꝓhibita in mre nisi ꝑ octaua. ar. de le. ij. l. codicillis. ℣. pe. ꝛ ita bal. ꝓsuluit ꝛ incipit: in nole dñi / punctus talis est. ¶ Sz pone p statutum mulier q̃ nubit extra territoriũ mediolanẽsi. nõ succedat prius sed ꝯtingit q̃ postẽa prius succedit nupsit extra. Utrũ perdat illaz successionẽ prius quesitã? Bal. q̃ nõ. qz statutũ dz itelligi in acquirẽdo / nõ in acquisitis prius q̃s nubere t. ar. ff. vñ li. l. si post. et ita not. Bal. l. l. si mater. C. de suis ꝛ leg.

¶ Ultimo circa hoc q̃ro vtrũ statutũ qõ loquit de ꝓscriptiõe debeti infra certũ tps habeat locũ i mi

noribus. Uidetur q̃ nõ: qz p legẽ cõtra pscriptionẽ est minoriꝫ cõsultũ: ne illa pscriptio currat contra eos.l.fi.C.in qui.cau.in intere.nõ est ne. Itẽ ratio legis que versaꝫ in pscriptionibꝫ est negligẽtia nõ petentiũ.c.vigilãti.de pscrip. Et hec dz intelligi repetita in statuto lz simpliciter loquaꝫ: lz minor furiosi ifantes ꝛ si.nõ possunt dici negligẽtes. Uide modernos in.l.nõ videꝫ.C.de in inte.resti.vbi dicũt q̃ statutũ municipale cõprehẽdit minorẽ.l.fine herede.§.lucius.ff.de admi.tu.not.in l.ij.C.q̃ sit lon.ꝙsue. certe minus ꝓmittẽdo minor dicatur ledi.l.si minor.xxv.an.filio.§.i.ff.ỏ mino. tñ non restituit qz vtitur iure cõi qõ ligat oẽs i illo loco. ita inquit Bal.Saly.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.nõ videꝫ.idẽ etiã tenet Ang.in.l.plures.in pn.ff.de pac. vbi vult q̃ tutor põt facere cõpromissum q̃ cã inter cõiunctos cõpromittat tãq̃ necessariuz: ꝛ sic põt remittere id qõ deberetur pupillo qñ remissio est necessaria vt ibi dicit in prin.ꝛ istud putat verꝫ do.Alex.de ũmo. in.d.l.nõ videꝫ.lz Bart. in cõsilio incipi.querit an statutũ de cõpromisso et consilio incipi.nunq̃d tutor tutorio noie: cũ quo trãsit hic Pe.de ancha.cõsuluit contrariũ p aliquas rões satis debiles: et maxime qz minor ledit cõpromittendo cuz non possit appropriari sniã arbitro.d.l.si minor.§.i. et iõ dicũt q̃ statutũ dz intelligi de habili ad cõpromittẽdũ.l.vt gradatim.§.lz si legat.ff.de mune. ꝛ ho no.,put plenius p Bar. in dictis cõsiliꝫ.sed teneas primã opi. et ex dictis.ꝑ.pz respõsiuz ad.d.l. si minor,nã ibi de iure cõi q̃s nõ cogebatur ad cõpromittendũ.sceꝫ propter statutũ: ergo minor nõ dz restitui vt in.d.l.nõ videꝫ. Preterea a sniã arbitri de necessitate arbitri. bene põt appropriari sm magis cõem sniam.l.fi.ꝛ no.Bart.C. de iudi.ꝛ.c.ab arbitris. de offi.dele. li.vi.ꝛ p do. Alex. rubrica allegat in.l.i.ff.so.mo.ꝛ ita pro parte ista alias ꝙsuluit ꝛ obtinuit in ciuitate parme. ¶ Itez pscriptio statutaria subrogaꝫ loco pscriptionis legalis: ergo dz eẽ eiusdẽ nature l.si eum.§.q̃ iniuriarũ.ff.si q̃s cautio. Bar.dicit q̃ aut minor certat de lucro captãdo et currit contra eũ pscriptio statuti: sed daꝫ restitutio.c.ꝙsiutus.de in inte.resti. vide ibi do.Ab.post alios ꝛ Bar. in.l.fi.C.in qui.cau.resti.in inte. nõ est necessl.l.etiã.el.ij.in fi. q̃ro q̃d in pscriptionibꝫ q̃ introducũtur per statuta.ff.de mino.faciat qõ voluit Bar.in.l.auxilii.l fi.ff. eo.vbi dicit illã legẽ facere ad.q. statutũ est i ciuitate pusina si q̃s nõ,pduxit infirm testameti ad isinuãdũ possit cassationẽ petere in fine sexti mẽsis. modo minor qui potuit petere cassationẽ testamẽti qz nõ erat insinuatũ infra sex mẽses nõ potuit/vult petere restitui vt possit petere cassationẽ sm possit? Illa lex facit in ar.q̃ nõ.qz in executionibꝫ penarũ nõ determinat qz dependet de facto. Aut tractat de dãno vitãdo: ꝛ ipo iure nõ currit.ar.l.si serui vñ. de noxa.et est equa ista opinio ꝑm Bal. in.l. oẽs ppli.ff.de iusti.ꝛ iu. ¶ Circa istos minores cõsuluit etiã Bar. Utrũ statutũ qõ loquit de cõpromissis fiẽdis inter cõiunctos vsq̃ ad tertiũ gradũ cõprehendat pupillos: ꝛ vtrũ tutor ꝓpter tale ista

tutum possit petere cõpromissuz de cã pupilli? Et videꝫ q̃ non: qz statutũ qõ loquit simplr restringitur ad psonas habiles.l.vt gradatim.§.sed si lege.de mu.ꝛ ho.ꝛ l.i.C.de sac.san.ec.Sz pupilli nõ sunt habiles ad cõpromissũ: vt.l. si pupill9. de arbi. Ipse distiguit qz aut cõpromisit in eũ q̃ poterat ex iurisditione cognoscere.et hoc ipso ledit: qz tãq̃ a iudice appellari posset ab eiꝰ sntia. qõ mõ non põt.l.i.ỏ arbi.l.si mior filiofamil. §.minor.ff.de mi. Aut cõpromittit i aliũ: ꝛ tũc aut cũ auctoritate tutoris ꝛ de re dubia et incerta et põt: aut de re nõ dubia ꝛ nõ põt.l. pactũ curatoris.C.de pac.et hoc casu poterit ẽt solus tutor: sic etiã trãsigere: lz de re liq̃da nõ põt.de iureiu.l.tutor.in pn.ꝛ ibi no.,ꝛ sic statutũ ꝓdictũ redigiꝫ ad intellectũ iurꝫ cõis sicut ꝙsuetudo in.c. cũ dilectꝰ.de ꝙsue. ¶ Subsequenter posq̃ discussiuz est plene de effectu statutorũ circa loca psonas ꝛ bona i.phibitis ꝛ ꝓcessis: ẽ videre de statutꝫ q̃ puniũt delicta. Et ꝑmo vtrũ si subditꝰ delinquat exꝛ territoriũ puniaꝫ pena statuti sui domiciliꝫ vel pena iuris cõis? Cy. disputauit ꝛ icipit rector ciuitatꝫ senarũ.et arguit q̃ sic p.l.si q̃s in hoc genꝰ.C.de epi.ꝛ cle.ad idẽ.l. fi.ff.de decre.ab or.fa.et.l.ij.de in iu.,p hoc etiã.c.i. de ꝑui.li.vi. vbi spãle i exẽptis q̃ nõ puniant p ordinarios de delictꝫ alibi cõmissis ergo in ꝛriũ est ius cõe.l.i.i fi.ad munici. ¶ In ꝛriuz videꝫ regula gñalis exꝛ territoriũ ꝛc.vt.l.exꝛ territoriũ.ỏ iur.om.iu.ꝛ videꝫ casus in.c.vt alianꝫ.de ꝙsti.li.vi. ¶ Post multa ar.,ꝙcludit q̃ puniri possit statutis sui domiciliꝫ: ꝛ rñdet ad c.vt alianꝫ.q̃ loquit̃ in pena q̃ infligitur ipso iure p statutũ. vñ sicut actualis executio ẽ,phibita i alieno territorio: vt.c.romana.§.ihẽ tes.de fo.cõpe.li.vi.ita etiã executio statuti qõ afficit psonã lz subditã nõ extendiꝫ exꝛ territoriũ.do. Bal.i.l.cũctos pplos tenet distinctionẽ Cy. qz aut statutuz iponit penã,p delicto de iure cõi:ꝛ illa ligaꝫ subditꝰ statutis domicilij vbi cũq̃ deliquat. Aut illud ,phibitũ a statuto non erat delictũ de iure cõi: puta nõ ire de nocte/nõ vẽdere sal/ꝛ sñia. et hac pena nõ ligaꝫ subditus: qz illud nõ est delictuz postq̃ fit in loco ꝓmisso. Bar. plenius refert istas opi.i.d.l.cũctos pplos.l.ix.q.ꝛ tenet q̃ de tali delicto exꝛ cõmisso nõ ligabiꝫ pena sui statuti: lz vel pena statuti loci vel pena iuris cõis . pro quo facit qõ not. Jo.an.i.d.c.vt alianꝫ.i nouel. sup ꝑ.dioceꝰ. vbi tenet q̃ subditꝰ delinquẽs in loco exẽpto nõ ligatur statutis sue pñie: qz locꝰ exemptꝰ eqparaꝫ loco exꝛ diocesim. vnde ipsoꝝ decreta in locis illis nõ ligãt.ad hoc qõ no.i cle.ẽtuis. in glo.q̃ a noie.de fo.cõpe.subdit tñ q̃ lz statutũ nõ liget subditum exꝛ diocesim vel in loco exẽpto delinquentẽ: si tñ ex foro domicilij ille quemaꝫ cotã eps/poterit illũ punire.C.vbi ỏ cri.agi opz.l.i. ꝛ no. in.c.fi.de fo.cõpe. Et Bart.etiam hoc casu dicit q̃ si p statuta domicilij,sit ꝓmissa inquisitio: poterit de tali delicto extra cõmisso inqri.et idem in hoc tenuit Cy.in.d. disputatione,ꝛ idẽ Bal.in.d.l.cũctos. lz arguat fortiter in ꝓtrariũ per Odof.ꝛ Cald. qui cõtrarium tenuerũt cũ quibꝰ ipse sentit in.l. exꝛ territoriũ,de iurisd.om.iu. Ego

plene dicta omnia reassumpsi in repe.c.postulasti. de fo.cōpe.i.v. oppo. Et opinionem Cy. Bar. et Bal.tenet etiā Jo.an.i addi.spe. in ti.de cōpe.iudi.adi. ⁊ vide i ti. de reo. i addi. ¶ Sz iurta p̄dicta q̄rovtrū valeat statutū pusij quo cauek q̄ vbicūq; q̄s offenderit vl̄ deprędatus fuerit pusinū: possit de tali delicto perusij conueniri: Bar. tenet q̄ nō valet statutū. nā rōne rei mobilis delinquētis nō fortk q̄s fortū. Bal. dicit hoc verū: nisi in tribus casibus. ꝓmus est i reb⁹ raptis ex naufragio. l. ne q̄d .ℌ. de his de incen. ru. nau. Scōs in ciuitatib⁹ federatis sociali fedre. l. nō dubito de capti. Tertio q̄n in loco delictꝰ nō inuenik iusticia ⁊tra delinquētez. nam tūc p̄t fieri statutū ⁊tra offendentē ciuē ex territoriū. xrij. q. ij. dñs. ⁊ videtur hoc tenere Inno. in. c. postulasti. de foro cōpe. Bal. dicit q̄ q̄n statutū disponit respectu delicti et ingredientis territoriū: et tūc forēsis q̄ offendit alibi ciuē ligatur dicto statuto q̄si tunc cū ingredik ⁊tra eū imitetur pena ⁊ ꝓcessus. ar. C. de nora. l. si seruituti. ita dicit sentire alibi Ja. bu. ⁊ vide plenius p Bar. de ista. q. in. l. de q̄b⁹. ff. de legi. ¶ Postremo circa ista statuta punitiua discutiēdū esset vtrū ꝓrrigāt effectū extra territoriū statuētis: si forte est pena q̄ afficit p̄sonā vel publicationē bonorū: Et istaz. q. plene examinat bar. in. d. l. cunctos populos. q. r. vbi relatis opi. aliorū postea sic distinguit. Aut iurisditiōes sunt separate sed bursa fiscalis est eadem in effectu in vtroq; loco. Aut separate sunt iurisditiones / et separate burse fiscales ꝓmo casu aut publicatio fit de iure cōmuni et bona vtriusq; loci erunt publicata. vt. l. si quando. C. de bo. va. li. x. q̄libet tñ iudex occupabit bona sui territorij. vt. c. postulasti. ℌ fo. cōpe. Aut publicatio fit ℌz statuta ⁊ leges spāles: et tūc aut dicta statuta sunt in vtroq; locovbi sunt dicta bona. vtputa ꝓstitutio regni in pluribus prouinciꝰ est eadem. et idē q̄. ℌ. in precedenti mēbro / eadē rōne. aut dicte leges speciales nō sunt cōes ad vtrūq; locū / puta sub publicatiōe bonorū est alia cōstitutio in marchia: alia in ducatu. et tunc publicatio ℌm alterā nō extēdit ad reliquā. vt. l. extra territoriū de iurisd. omn. iudi. et. c. vt alaruz. ℌ. i. de cōsti. li. vi. ⁊. C. q̄ da. tu. pos. l. neq;. Scōs casu p̄ncipali q̄nq; distincte sunt iurisditiōes ⁊ distincte burse fiscales. et tūc aut publicatio fit de iure spāli q̄ viget i vno loco et nō in alio: et ad aliū locū nō extendit p eadem iura. Aut fit de iure cōi. et tūc sentētia lata in vno loco extēdit ad bōa vbiq; sita: tñ q̄libz ciuitas appḥēdet bona in suo territorio sita. p hoc allegat casum in. l. fi. C. de exact. tribu. nec dicit isto casu curandum esse vtrū habeat iurisditionē a iure cōi vel municipali. q⁹ nō curo vñ iurisditionem habeat. sed hoc solū an ꝓnunciet sup eo q̄ de iure cōi ē dispositū: an ℌo de nouo disponēdū: ista est eius distinctio: sup qua remanet michi dubiū in hoc vltimo membro cū ꝓnūciat sup eo q̄ est delictū de iure cōi ℌz ordo ꝓcedēdi et ꝏdēnandi est de iure municipali. puta q̄ cōtumax habeat ꝑ ꝓfesso et sic vt ꝓfessus ꝏdemnek / vtrum hec sentētia trahek ad bona extra

territoriuz ꝓmulgata sita: Videk q̄ sic postq̄ ꝓ tali delicto erant bona publicanda de iure cōi ℌm dicta Bart. Cōtrarium credo ar. cle. pastoralis. ℌ. rursus. ℌ. ꝑpter quā. ⁊. ℌ. inhibēdo. de reiudi. vbi sentētia in absentē lata nō extēdi tur ad bona vel iura sita i alterius territorio: licet delictū intētatum publicationē mereretk oim bonorū. vt est delictū criminis lese maiestatis. Intelligi ergo p̄t dictū Bar. cū nō tm̄ delictū sed ordo ꝓcedēdi est de iure cōi. vl̄ si de iure spāli: ꝓstat tm̄ liq̄do de delicto al̄r q̄ ꝑ fictā ꝓfessionē q̄ descendit ex ꝓtumacia. facit q̄ not. Bar. in. l. cū filius. de ℌb. obli. ¶ Hic applica q̄stionē quā disputauit Rich. mal. p ꝓstitu. extraua. bona eius q̄ ꝓnūciatus est heres diuidunk in tres ptes: quarū vna ciuitati / alia officialib⁹ inq̄sitoribus. reliq̄ i subsidiū terre sctē ꝓseruak. Nūc accidit q̄ q̄daz oriūdus de bononia habēs ibidē possessiōes ⁊ bona padue vbi habebat domiciliū ⁊ morabak: per inq̄sitores paduanos de heresi est dānatus. modo q̄rik an dicta bona bononiēsia ad cōe et officiales bonoñ. et ad illi⁹ officiū: an ℌo ad cōe officiū ⁊ officiales padue debeāt ptinere: Et videk ℌm doctrinā Bar. q⁹ ad bonoñ. ōbeāt ptinere. cū ibi sint sita bona: et de iure cōi publicatio facta fuerit. alius enī velut vt ꝑuata p̄sona nō possz ibi exequi. l. nō est singulis. de reg. iur. Item nō minus est censendus hereticus bonoñ. sicut padue. C. de hereti. auk. gazaros. ibi tāq̄ infames et dānati ab oib⁹ habeanť. et maiorz est potētie rō originis q̄ domicilij. ad muni. l. libert⁹. ℌ. ꝓscriptio. Itē ꝓbak ꝑ simile. ff. de tu. et cura. ab his. l. pupillo. ⁊. ff. de excu. tu. illud. eo. ti. non solū. ℌ. q. testō. Richar. mal. determinat bona de q̄b⁹ q̄rik ad officiū ⁊ officiales padue ꝑtinere postq̄ ꝑncipē deputatus est officialis ad occupādū et diuidendū bona dānati de heresi. arg. l. i. C. de bo. vac. et. l. fi. et dicit hoc patere p exua. p̄dictas. Itez in si. ptz q⁹ tutor deputat⁹ p̄ncipē hz oim bonoꝝ pupilli administrationē. q⁹ secus cēt i alio iudice. vt. l. ij. C. de excu. tu. et in d. l. pupillo. ⁊ i hoc resident. ¶ Jo. cal. disputauit. q. p ola similez. et ꝏcludit q⁹ ps debita officialib⁹ de beak illis q̄ tulerūt sentētiā. q⁹ de bek rōne laboris. ℌz alie due ptes debeank cōi siue ciuitati et officio inq̄sitoris. vbi bona fūt sita. Cui⁹ do. Jo. motiua ⁊ mea etiā retuli. ℌ repetitione. c. postulasti. ℌalle. in viij. q. vbi in pena q̄ infligik ipso iure tenui cū Jo. cal. ℌz in pena q̄ influgik ꝑ sentētiā tenui cū Rich. mal. ⁊ idē dixi i publicatiōe noim debitoꝝ ⁊ ibi rōnes meas videre poteris. cui etiā adde q̄ dixi in repeti. c. ea q̄ fiūt a iudice. de re. iu. lib. vi. in. q. xxi. ¶ Restat vltimo circa istā. q. xij. breuiter discutere vtrū statuta afficiant ignorātes? In quo aduertēdū q⁹ q̄dā ē ignorātia iuris / q̄dā facti. ⁊ de his i. l. regula. de iuris ⁊ fac. igno. et plenius. i. q. iiij. notādū. Itē q̄nq; allegak ignorātia ad impunitatem delicti. q̄nq; ad ꝓsecutionē ꝑnij. Et aduerte q⁹ nō loquor de ignorātia iurꝭ naturalis canonici vel ciuilis de q̄ in. d. ℌ. notādū. ⁊. l. regula. ⁊. l. venia. C. de in ius vo. ℌz de ignorātia statutoꝝ in q̄b⁹ p̄t cadere error facti probabilis. et

qñq; nõ. Utrũ ergo excuset: Bar. tangit in. d. l. cũctos populos. in fi. q. et loquitur i forẽse ex quo distinguit vtrũ id qõ ꝓhibet statutũ sit delictum de iure cõi: ꝛ non excuset: aut non sit delictũ de iure cõi vt vendere sal/ vel aliõ nõ ꝓhibitum de iure cõi: et tunc est considerandum vtrũ verisimiliter scire debuerit ꝓpter morã: vel qꝛ generaliter in qualibet ciuitate ꝓhibitum vt deferre mercimonia vl' alia/ non soluta gabella: ꝛ non excusat istis casibus ignorãtia: nisi ignorantia nõ est crassa aut supina excusat: vt in. d. c. vt alarũ. vbi est ter. ꝛ ego dixi in repe. dicti. c. postulasti. in. iiij. q. Bal. etiam de hoc no. in. l. si data opera. C. q̃ accu. non ꝑnt. idẽ concludẽs in effectu ꝑ alia tñ verba.

¶ Spe. tangit istam. q. i ti. de cõsti. ꝛ Jo. an. ibidẽ in addi. dicit a pena statuti excusari probabiliter ignorantẽ/ nõ solũ in casibus qui non cadunt in delictum: sed etiã in casibus qui cadũt in illõ: et hoc dicit verum a pena statuti nõ a pena iuris cõis. Subdit exempla in casibus qui nõ cadunt in delictũ satis ꝓbabilia in certis tamẽ casibus deficeret ignorantia ꝓbabilis ꝓ notissimã vbiq; cõsuetudinẽ: vt in delatione armorũ offendibiliũ / delatiõe victualium ꝛ si. in quibus dicendũ eẽt aliud ꝓut dicũt Bart. ꝛ Bal. Et ꝙ ꝓdicta ꝥba sentit Jo. an. ꝙ forensis vel alius ꝓbabiliter ignorans in delicto de iure cõi nõ puniat ꝑna statuti: ꝓ quo dictũ. c. vt alarũ. cõiũcto. ℣. statuto. qõ loquitur i furto. Sed ibi loquit in pena excõicatiõis q̃ imponitur ꝓpter cõtẽptũ ꝛ ignorãs nõ cõtẽnit. l. si ignorans. ff. loca. Jn alijs ℊ pens teneo cũ Bart. ꝛ Bal. ꝙ puniat pena statuti in delicto de iure cõi etiã ille q̃ ꝓbabilit ignorauit statutũ: nã nõ ignorauit delinquere: ꝛ p ꝙ videt consensisse i oi gñe pene ar. no. l. i. ℣. besti as. ff. de postu. ꝛ l. fi. de crimle ex pi. her. facit qõ no. Bart. in. l. diuus. ff. de sica. ꝛ ista hñt locum i statutis punitiuis. Jn alijs vero actibus hoim vt cõtractib⁹ iudicijs et si. vtrũ statutis obligẽtur sine comprehendantur forenses dictũ ẽ supi⁹: q̃b⁹ adde qõ de cõsuetudine circa forẽses no. i rubica de ꝓsue. i nouel. ꝛ in spe. de instru. edi. ℣. ꝑpẽdiose. ff. q̃d si de ꝓsuetudie. ꝛ l. i. i. C. de sũ. tri. per Cy. ꝛ alios. ¶ Alibi Bar. q̃rit de tpe prefixo ꝓstitutiõi vl' statuto/ vtrũ currat ignorãti: puta ꝙ exercuto testi ꝺuoluat ad eꝑm si exercutores fi fecerit executiõez ifra ser mẽses. Et ꝺt ꝙ tps nõ currit si tractam⁹ de icõmodo ignorãtis: sec⁹ si de ꝓmodo. de q̃ plene ꝑ eũ in. l. gñe. ff. ó his q̃ no. ifa. vbi tradit regulã ꝙ ignorãtia nõ põt allegari ad incõmodũ ignorãtis: sz cũ q̃rit de ꝓmo sine ꝓmodo ignorantis nõ põt cõtra eũ ignorantia allegari: et pone exemplũ vt ibi. vñ dicit alibi Bal. ꝙ si p statutũ ꝓuat qs iure suo si instrm fi posuerit in mẽorialib⁹ ꝙ hoc tps nõ currit ignorãti: ꝛ ita refert cõsuluisse Bar. vt ipe no. l. l. q̃diu. C. qui admi. ad bo. pos. ¶ Sed hic quero/ cauetur statuto ꝙ nõ valeat concordia nisi ꝓducatur intra octauã diẽ: mõ q̃dã rustic⁹ p errorẽ nõ ꝓdurit in termino: an excuset ꝓpter iuris ignorãtiam: Tenet Bal. ꝙ nõ: qꝛ omissio forme vitiat etiã si omittat a rustico ꝛ p errorẽ. C. de testa. l. fi. ꝛ l. ambiguitatẽ in glo. q̃ incipit hic in fi. Nam vt dicit in his que ptinent ad formã ꝛ rigorẽ iudicio⁹ non attenditur serus vel rusticitas sed forma generaliter tradita: nec etas. vt. l. ꝓperandum. l fi. de iudi. ꝛ in auẽ. de her. ꝛ fal. ℣. pupillus. ꝛ ita no. Bal. in. l. iuris C. qui admi. ad bo. pos. vbi etiã queritur vtrum rusticus excuset ꝑpter malum cõsiliũ aduocati cũ de lucro captando ꝓtendit. Bar. ꝙ sic. de quo etiam per Bal. in. l. bonorum. ff. de bo. pos. ¶ Hic etiam queri potest vtrum sicut l. ll. est prefixus terminus duo⁹ mẽsiũ ad sciam presumendã. i auẽ. vt fac. no. consti. ꝛ plene in data. vi. lib. ita etiam sit dicendum in statutis ciuitatũ: Bal. dicit ꝙ statutis nõ est determiatũ tale tps: sed relinquitur arbitrio iudicis allegat. l. fi. de decre. ab or. fa. Pholien. dicit ꝙ cõstitutiões capitulo⁹ ꝛ vniuersitatũ incõtinenti ligant facta ꝓmulgatione: nisi forte absentes quib⁹ nõ est limitatũ tps/ qõ arbitrio iudicis relinquit. vt ipe notat hoc eo. ti. ℣. qñ. post ꝓn. facit. c. cũ in tua. de spõ. ¶ Cõstitutiões aũt ꝛ statuta siue ordinamẽta eũuagãtia nõ redacta in volumine statuto⁹ vtrũ liceat ignorare: Dicit Bal. ꝙ nõ si sunt publice note: vt est extranagans execrabilis. Si autẽ nõ sunt publice note/ tunc licet eas ignorare ad euitandũ penam q̃ infligit ex cõtẽptu. Jtẽ ad hoc vt sentẽtia lata in ꝓtrariũ nõ sit ipso iure nulla: vt. l. cũ. plat. de re iudi. ꝙ Bart. ꝛ hoc notat Bal. in. l. leges sacratissime. C. ó legi. vbi

etiã ꝙ eũ vtrũ ignorãtia iuris sit dolus an lata culpa: ꝛ dicit ꝙ sit dolus si ius illud trahebat originẽ a iure naturali: sed si ab alio iure positiuo: tũc si ꝓpter generalẽ cõsuetudinẽ erat iam quasi iusgẽtiũ: vt est solutio gabellarũ moderno tpe i italia ꝛ idẽ. Si autem nõ est ita gñalis ꝓsuetudo: ꝛ ꝑsumit potius lata culpa que ẽ ignozare qõ oẽs sciũt. l. liberoꝝ. ℣. notanter. ꝛ ibi not. ff. de his q̃ no. infa. ꝛ vide Bal. in. d. l. leges. et hec sufficiant de ista. xij. q. pmodo. ¶ Decimotertio quero a quo tpe ꝛ vsq; ad qõ tps statuta vim suam ertẽdãt: ¶ De ꝑmo. ſ. a quo tpe incipiãt statuta hre vigorẽ dictũ est. ℣. pri. ff. hic ẽt ꝛ põt ꝛc. ¶ Circa secũdũ. ſ. post vigorẽ assũptũ ad qõ tps trahant siue ligent: hic distingue tpa ꝓterita pẽdẽtia ꝛ futura. Jtẽ etiã tẽpora q̃dã tplicita q̃ ꝑnt intelligi de ꝓterito ꝛ futuro. Singula sequendo ordinẽ Bar. in. d. l. oñs ppli. declarem⁹. Et primo regulariter tradit ꝙ statuta et ꝓstitutiões solẽt solũ dare formã futuris negocijs nõ ad ꝓterita facta trahi: nisi de ꝓteritis caueat exꝑsse. c. cognoscẽtes. ꝛ c. fi. de ꝓstitu. l. leges et ꝓstitutões. C. de legi. Hoc ℊ casu quo de ꝓteritis fit mẽtio in statuto videndũ est de q̃b⁹ preteritis debet itelligi. Bar. sic distinguit. aut quẽritur de preteritis decisis seu finitis: et ad talia preterita statuta bene potest porrigi confirmando. C. de trãs. l. fi. ſz infirmando vel aliter disponendo ad ꝑdicta nõ porrigit etiã si exꝑresse caueatur. C. de transactio. l. causas. de sacrosan. eccle. l. pe. in fi. ꝛ in auẽ. vt spõ. lar.

·ℌ·fi. Aut sunt negocia preterita pẽdentia et tunc aut nõ fũt in iudiciũ deducta et ad ea statutum porrigitur si sit cautũ. vt. d. l. leges. aut sunt in iudiciũ deducta et tunc aut pendent p appellatõnẽ ꝛ ad ea nõ porrigit etiaꝫ si ex presse caueret. vt in auc. vt cũ de ap. cog. in fi. ad hoc tamen vide Jo. an. in c. fi. vt li. pen. in nouel. Aut pendent in iudicio cause pncipalis et idem. vt in auc. in me. lit. nõ fi. sa. iusꝫ. col. v. ꝛ loqr ibi nõ solũ ỏ rescripto pncipis sꝫ cuiuslibet iurisditionẽ hñtis vt eo. ti. ·ℌ·illam. Item ibi loquit de oi statuto speciali p qõ iudex ꝓhibeat iudicare aliter qꝫ fm leges generales pcedẽtes: vt ibi ptz. et hec sentit glo. in pal. ti. vt cũ de ap. i pnci. Et p hec ptz rñsio ad. l. scimus. ꝛ. l. fi. de sacrosan. eccle. cũ si. et de ve. iur. enu·ℌ·pe. et fi. Nã verũ est q lex generalis põt hoc facere vt ad pẽdentia in iudicio trahat: sꝫ lex specialis hoc facere non potest. Nam si imperator in quo cessat omis fraudis suspitio. l. i. C. ad. l. iul. de ãbi. nõ vult valere in hoc suũ rescriptũ: vt in d. auc. in medio litis: multo minus valebũt statuta ꝛ reformationes ciuitatis: quas canes curiarũ ꝛ deuozatores hominũ fieri faciunt ꝓ libito volũtatis: qõ Bal. dicit verũ in his q̃ tendunt ad cause decisionem q̃ ex preterito metimur. in auc. ỏ non ali·ℌ·alienatõnis. Sed quo ad ordinẽ iudiciũ quatenꝰ est de futuro bene tenet statutum suplite pẽdẽte: et ita consuluit Bal. vt refert in. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. ¶ Hic etiã Bart. ibidẽ declarat q̃ dicantur negocia decisa que finita. Dicit em q decisa dicuntur trãsactione/sniã/iuramẽto/solutiõe/q̃tatione/ꝑscriptõe et silibꝰ modis. Nã si statuto caueat q filia nõ succedat pri extantibus masculis: ꝛ locũ habeat etiã in ꝑteritis q si filia iam habuerat partem suam vel cũ fratribus diuiserat q ad eã statutũ nõ porrigit: sed si nõdũ diuiserat sed cũ frib⁹ isimul stabat tpe statuti: ad ipam tũc porrigeret. Jo. an. referendo no. in spe. de ap. ·ℌ· de officio. ꝓ. ad si dũ cã. dic q si pncipali cã pẽdẽte fiat lex noua ad alterius partis petitionẽ nõ valet i ea cã: sꝫ. i. in auc. in me. lit. nõ fi. sa. iusꝫ. in fi. Idẽ si ꝓprio motu nullo petente/dũmõ fiat post sentẽtiã siue postq̃ partes renũciauerint allegatiõibus: ꝛ rỏ facta est/nõ valebit in ea cã etiã si dicat in lege q trahat ad ꝑteritas: nã dz intelligi de ꝑteritis in q̃bus iudiciũ nõdũ est inchoatum secus si sit inchoatũ fm Joh. an. post ꝓost. in. c. cognoscẽtes pal. et adde hic qõ no. in. c. dudũ. i. ℣. de electio. in nouell. sup glo. talis electio. ꝛ. c. dudum. el. ij. i nouel. in glo. ij. circa mediũ. ꝛ i. c. fi. ℣. vt lit. pendẽ. i nouel. sup glo. ij. Jac. ỏ bel. in ista materia. ſ. vtrũ statuta trahãt ad ꝑterita si exꝑsse de ꝑteritis caueat: disputauit etiã. q. et incipit. Queriꝫ ꝓmo an cõstituꝫ. Et ꝯcludit idẽ qõ. ℣. dicti docto. ſ. q si clare et determinate trahit ad ꝑlita/stãdũ est ei⁹ ordinationi. in auc. de mã. ꝑn·ℌ· deinde cõpetẽs. ꝛ de testa. ipfec. ·ℌ·nõ igitur. ꝛ de ince. nup. l. pe. et fi. fallit si lege veteri nolatim aliꝰ sit statutũ i auc. vt cũ de ap. cog. i ꝑn. ꝛ de sacrosan. ec. l. pen.

in fi. ꝛ. l. fi. Absurdũ enim essꝫ q ad ꝑterita tẽptia/transactione vl alio mõ finita traheret noua constitutio. vt probat in iurib⁹ ꝓcal. ꝛ in auc. de iureiu. a mo. ꝑ. ·ℌ·fi. et de cõsan. ꝛ vte. fra. ·ℌ·fi. ꝛ de litig. ·ℌ·fi. ꝛ in auc. vt li. ma. ꝛ aui. ·ℌ·vl. et in auc. vt spon. lar. ·ℌ·fi. postq̃ enim ex cõstitutione veteri est alicui ius quesitũ/noua cõstitutiõe reuocari non dz. in auc. vt deter. sit nu. cle. ·ℌ·sancim⁹. et i auc. quõ oportet epi. ·ℌ·sed neq. ꝛ de mon. clerici. ·ℌ·i. Nã trahere ad preterita cõfusiõis essꝫ magis qꝫ legis latiõis. vt. d. ·ℌ·alienũ. ꝛ de arrñ. ·ℌ· hec omia. ꝛ. C. de legi. her. l. lege ℣. tabu. ꝛ alibi dicit lex q sup iã statutis legẽ itez statuere nõ est equitatẽ in mediũ ꝓponere/sꝫ ꝑteritis calũniã iuenire. C. de decur. l. fi. Sed lz ista sit cõis doctrina ꝛ vera: tñ q̃q etiã ad ꝑterita iã decisa trahit noua constitutio ipsa prorsus irritã do vt. c. i. de imu. eccle. i cle. ꝛ ibi dicit gl. q̃ma gna est ptãs papeꝫ circa illa q̃ simpliciter sũt de iure positiuo. qz reuocat illa vt extũc/secus vꝫ i his q̃ non sunt iuris positiui sꝫ iuris diuini vel gentiũ. illa em nõ reuocat vt extũc sꝫ extũc. vt ipe no. in si. qui ſ. sint legi. c. ꝓ venerabilez sup gl. ij. in nouel. ꝛ olno vide qõ no. in cle. dudũ. de sepul. i. ℣. nos ꝛ em sup. ℣. pacta i glo. Ex cã em reuocãdi ista ꝑterita iã decisa et finita vꝫ posse fieri p statutũ. Nã i pmonio btl ꝑtri vñ michi origo ẽ ꝓpter guerraꝫ calamitates annis. xxx. cõtinuis iam elapsis oportuit hoies de patria vẽdere possessiones pro modico cã redimendi se de captiuitatib⁹ ꝛ etiaꝫ cã magne famis q̃q ibi vigentis. Equa certe videret ꝙstitutio generalis ibidẽ q restituto ꝑcio iam percepto rescinderentur oẽs dicte alienatiões/lz possessiones pl⁹ tũc tẽporis cõiter nõ valerent potest em ex cã per legem ꝛ statutũ auferri dominiũ ꝛ ius qõcũq alicui cõpetẽs iurta no. in. c. q̃ in ecclesiarũ de consti. ꝛ dictũ est ℌ. in. q. xi. ℣. ꝛ p dicta ifert ad. q. ꝛ c. Et põdera quod dico ex cã. Naz sine cã non possz. l. si ꝑuatus. ff. q̃ ꝛ a qui. ꝛ. l. i·ℌ·totiẽs. de polli. et l. antiocẽsiũ de ꝓui. credi. ¶ Accedat hic q̃stio disputata p dñz machagnanũ de azzoguit ỏ bonoñ. in his terminis. A tpe dñice nativitatis citra ticius vẽdidit ꝛ tradidit rẽ suã gaio/mõ, puisũ fuit p cõe bononie q contractus facti a tẽpore natiuitatis citra sint cassi ꝛ nullius valor/: ꝛ retro sic esse et fuisse itelligañ. Modo q̃rit vtrũ ticius possit dictã rẽ reuocare p̃ suppositõ q statutũ valeat. qõ tñ dimittit sub dubio alꝰ disputando. ꝛ arguit q possit: qz sicut sine causa siue sine titulo dñium non trãsfertur vt. l. nunq̃ nuda. de acqui. re. do. ita si cã i ex postfacto deficiat non videt durare vt. l. erroneus. de fideiuſ. Sed hic deficit cã siue titulꝰ ãnullatus p statutũ g ꝛc. Itẽ titulꝰ est causa acq̃sitionis dominij. eo g extincto p statutũ dominũ videt extinctũ. Ad remotionem em cause sequit remotio cãti. l. ij. ff. de excep. ꝛ ar. l. gñaliter. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ videt casus plurib⁹ legũ in fi. q rescissa causa dominij etiaꝫ ex postfacto rescinditur dominũ ante q̃situm. ꝓbatur in q̃rela ꝛ in restitutione in integrũ q̃ sunt remedia rescissoria dispositionis valide ꝛ p con=

sequens dominū acq̃siti prioris. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. fi. et in illa materia de qua in. l. q̃ propio. §. item querit. ff. de. pcu. Itē qō potest pactuz pōt lex siue statutū. l. nō ipossibile. ff. de pac. ⁊ no. C. de decre. decu. in rubrica Sed conuēcio que resoluit ꝓtractū retrāsfert dominiū. l. si quis hac lege. ff. de rei vēdi. ⁊ no. C. de pac. l. traditionib⁹. g̃ eodē mō dz posse lex ⁊ multo fortius circa dominū transferēdū vt no. in. l. ea lege de condi. ob cau. Sed statutum istud retro resoluit cōtractū ⁊ dominū. Itē contract⁹ emptionis perficitur ex consensu titulo ⁊ traditione. ⁊ contract⁹ est potissima causa. qz principiuz ⁊ origo l. licet. §. ea obligatio. de ꝓcura. Dispositio ergo annullās cōtractū videt annullare qualz eius partē. ⁊ lex annullans factū videtur hoc facere ad effectuz iuris q̃ ex illo facto ouk non de facto simplici cogitasse. l. non dubiū. C. de legi. ⁊. l. ea quidē si mā. ita fu. ali. Jn contrariū arguit q⁹ ad ānullationē cōtractus non seq̃tur rescissio dñij. quia ad destructionez vni⁹ separatorū non seq̃tur positio alteri⁹. Simil⁹ nec ad destructionē vnius seq̃tur corruptio alterius. l. naturaliter. §. nichil cōe ff. de acq̃. pos. Itē dispositio legis non extendit ad casum ad quem ꝑbal. gis nō adaptātur. l. si vero. §. de viro. solu. matri. ⁊ maxime in materia odiosa. l. cū quidaz de li. ⁊ po. Preterea postq̃ res ē consummata ⁊ sortita officiū suū defectus cāe non rescindit qō legitime gestū est. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vl̃ ali. iur̃. ꝓterea rescissio contract⁹ nō videt sufficiēs ad resolutionē dominiz̃ qz solus contractus non trāsfert dominiuz. d. l. traditionib⁹. C. de pac. g̃ nec resoluat alijs mediꝰs. ꝓ ista ꝓte efficaciter arguit ⁊ ñ soluit. Prīa pars vī michi de iure verioz vt. s. resolutio tituli per legē resoluat dominū. ar. l. lex vtigalu. ff. de pig. ⁊ in. x. col. q̃ feuda. pos. §. i. nō ꝓsequor. qz tangit ꝓncipaliter materiā nostrā. ⁊ ista dicta sint cū statutū disponit expresse de ꝓteritis vel pēdētibus. quo casu q̃d sit patz ex predictis. Sed qñq̃ statutū simpl⁹ loquit quo casu bar. sic distinguit. aut statutū ꝓcedit declarādo aut ānullando/aut ꝓfirmando/aut de nouo iducēdo. Prīo casu dicit ipse q⁹ statutū porrigit ad ꝓterita. C. de pac. l. fi. ⁊ in auē. de fil. añ do. Jstru. na. §. i. colū. ij. vbi hoc expresse habet ⁊ no. Bal. in. l. nō dubiū. C. de legi. in. i. col. Hoc verū quo ad ꝓterita nō decisa alr̃ q̃ subseq̃ns declaratio legislator̃ se habebat siue cōtra eā nō retractāt. vñ sentētia lata ꝑm intellectū erroneū post nouā legē reꝓbatū valet/ nec retractāt. secus aūt est dicendū in sacrameñt̃ vt no. Joh. and. in. c. fi. j. eo. in nouel. ¶ Scōo casu qñ noua lex ꝓcedit ānullādo tūc aut causa ānullatiōis suberat de ꝓterito et porrigitur ad ꝓterita. i auē. de alie. ⁊ emphi. §. olno igit. col. ix. ⁊ de ice. nup. §. ⁊ hec quib. col. ij. ⁊. C. de ice. nup. l. pen. in fi. ⁊ in auē. de non alie. §. alienatis. aut causa ānullationis p. l. ānullantē est introducta: et nō porrigitur ad ꝓterita. l. iubemus. in fi. C. de testamē. ⁊ de cur. fur. l. fi. ¶ Tertio casu quando procedit confirmādo tunc aut lex noua, loquitur per verba ꝓtereriti tēpor̃ ⁊ trahitur confirmatio ad ꝓterita. l. bñ a zenone. §. qz igitur. C. de qua. p. ⁊ in auē. de mona. §. oibus Si ꝙo loquit̃ per alia verba tunc dicēdū est vt. j. statum dicā. Quarto casu quādo lex noua, ꝓcedit inducēdo vel statuendo de nouo ⁊ tunc aut tale statutū tēdit ad lit̃ ordinationē ⁊ habet locū in oib⁹ futuris litib⁹ q̃ꝑ sint de ꝓteritis negocijs. C. de iura. calū. in ꝓin. Aut ad litis decisionē: ⁊ tunc aut loqueris in delictis aut cōtractibus ⁊ alijs dispositionib⁹. Si i delictis tunc aut lex facit aliquem actū esse delictū qui ꝑus nō erat et non porrigitur ad ꝓterita. C de testa. l. iubemus in fi. ⁊ in auē. iam impositā auget vl̃ minuit et tractib⁹ ⁊ alijs dispōnibus subsolēnitatē aut formā inducit/aut defensionē seu exceptionē parit: aut eaz tollit. ¶ Primo casu aut actus est ceptus ſz non perfect⁹. ⁊ ad illud lex porrigit. C. de fi. an stru. l. contractus. ⁊ de elec. cum in cunctis. §. sane. Aut est actus perfectus rōne forme sed pēdet rōne effectus. ⁊ ad illud lex noua nō porrigitur vt. d. l. iubemus in fi. de cur. fur. l. fi. in fi. ¶ Secūdo casu quādo i ducit exceptionē. et tūc aut exceptio causatur tp̃e cōtracte obligationis/ ⁊ statutū tales exceptiones ad casus ꝓteritos nō extēdit. i auē. de duo. re. §. fi. Fallit in auē. de tēp. nō so. do. §. fi. Aut exceptio cātur ex alio fctō post cōtractā obligationē. ⁊ tūc si illud tale factū post statutū cōtingit ⁊ porrigit exceptio etiā ad ꝓteritam obligatiōem. l. pe. C. de vsur. ⁊. C. de testi. l. testiū. Nā ibi in quātitate soluēda inspicit tp̃s obligatiōis: ſz q̃lit̃ ipa solutio ꝓbet̃: dr̃ ibi q⁹ si solutio fuit facta añ illā legē, ꝓbat̃ ſz tp̃s antiquū sed si postillā legē ꝓbat̃ ꝑm illā legē/ q̃ꝑ sit ex veteri obligatiōe ⁊ vide hic oino qō no. i. c. vt hi q̃. de eta. ⁊ q̃li. i cle. ⁊ i cle. i. de testa. super ſ. deputatis. vbi glo. no. ¶ Tertio casu qñ exceptio tollit̃ tūc ió. qz aut exceptio icepat ꝓpere añ statutū ⁊ ñ tollit̃: aut cepit ꝓperē p⁹ea: ⁊ tollit̃ p iura ꝑal. ⁊ ista est ei⁹ distinctio quā iducit ad aliās no. q. ¶ Et postea subdit mēbrū qd iuris i delict̃. Prīo cui⁹ declaratōe ponit. q. Richar. mal. q̃ talis ē. Jn feruore ozte discordie inter cōe paduanū et vna parte/et cōe veron̄. ex altera/ occasiōe talis statuet̃ paduani q⁹ q̃cūq⁹ ꝓuat⁹ fuerit inuēt⁹ vēdere sale capite puniat̃. Tirius incidit in statutum/ ⁊ ante q̃ꝫ accusaret̃ nouū statutū facti ē q⁹ ꝓuat⁹ vēditor salis puniaz̃ pena. xxv. libra. mō accusat̃ Tici⁹ an sit puniend⁹ ꝑm formā ꝓne statuti an ꝑm formā posterioris? Tenuit q⁹ ꝑm formā posterior̄: qz statutuz dispōnit sup liberatiōe ⁊ satisfactiōe q̃ est de futuro: ſz ex cā de ꝓterito. g̃ ſz nouū statutū dz regulari: vt. d. l. testiū. ⁊ i auē. hec ꝓsti tutio ino. coll̃. viij. ⁊ ita etiā sentit Cy. i. l. leges. C. de legi. Bar. hoc nō placet: qz licz. l. testiū det formā futuris solutōib⁹ ꝓteritarū obligationū: tñ substātia debiti in q̃litate ⁊ ꝗtitate nō dz variari. c. cū olim de censi. ⁊ qō not. de solu. l. q̃ro. Dicit ergo ipe q⁹ quedam est pena ordinaria ⁊ ꝓpria

delictorũ: et in ista inspicit semp tẽpus delicti siue sit delictum publicũ siue priuatũ.l.i.ó pen. ⁊ ibi per eũ. Quedã est adiectio pene que adiicitur ex aliqua causa vel q̃ñcq̃ minuitur. vt.l.q̃d ergo.§.pena grauior.ff.de his q̃ no.infa.et in tali adiectione vel diminutiõe faciẽda inspicitur.tẽpus sentẽtie l.pe.si ex no.ca.ag. Jn q̃stione ergo predicta cũ primũ statutũ fuerit factũ in feruore orte discordie/ ⁊ ex causa p̃dicta fuerit imposita grauior pena q̃ esset conueniens delicto.ſ. decapitatiõis q̃ hoc casu debeat attẽdi sequens statutũ vt sic inspiciat tẽpus sentẽtie isto casu: sicut cum ex causa pena augetur vel mitigatur. vnde si dicit statutũ q̃ bãniti liberẽtur soluendo tm̃: tũc istud porrigitur ad ex bãnitos etam ylteriorꝭ temporis/ quo erat aliud statutũ quia talis modus liberationis contingit post delictũ cõmissum.⁊ ita intelligit qõ no.in.d.l.leges.de constitu.C.de legi. ¶Subijcio ḣ.q. Jaco.de bu. q̃ talis est in effectu ãteq̃ emanaret cle.sup cathedrã de sepul. Testator fecit testamentum in quo filiũ instituũ grauauit in centũ fratrib⁹ dãdis si decesserit sine liberis:⁊ decessit De inde edita est dicta constitutio: et post ipam filiꝰ sine liberis decessit. Queritur an fratres quartã de dicto legato rectori parrochiali soluere teneanť iuť formã dicte cle. Et pro parte negatiua q̃ nulla quarta debeat arguit p̃mo q̃a dz cõsiderari tps cause ex q̃ p̃ceptio causať.vt.l.diuortio.§.q̃ ſ an no.ff.so.ma. ⁊.l.necnõ.§.ſi sepiꝰ. ex q̃bꝰ ca.ma.⁊.l.qõ tpe.C.de re. milit.sed cã ex qua istud legatum percipitur.i.testamentũ precedit dictam constitutionẽ ergo ⁊c̃. Ex eadẽ causa etiã sic ,pbať.nã potẽtior est causa q̃ ipius effectus. in auť.multo magꝭ.C. de sacrosan. eccle.⁊ de adop.l.ſi pater.in p̃n.⁊ l.cũ pater.§.dulcissimis. de le.ij. tẽpus autẽ p̃ceptionis quarte est post cõstitutionẽ. ergo dispositio p̃m tẽpus cause veluti potentius q̃ p̃m tẽpus p̃ceptionis iudicandũ est.ar.l.quicq̃d.§.cũ in partes de acq̃.re.do.⁊.l.queritur.de sta. ho. Jtẽ in relictis vltime volũtatis exigiť aptitudo in suscipiente tẽpore testamenti vel saltem tempore mortis testatoris.isti.de he. quali.⁊ diffe.§.in extraneis.⁊.l.ſi cognatis.de re.dub.⁊ de iure fiſ. l.nõ itelligitur.§.q̃ñ autẽ. Sz p̃m tempus testamẽti nõ erat habilitas capiendi hanc quartã in rectore parrochiali:q̃ nondũ emanauerat cõstitutio sed post mortẽ testatoris:vt patet ex themate.

¶Ulterius hoc ibidẽ,pbatur q̃ si aliter disponitur de actu p̃ncipũ/ aliter respectu finis:debemus de ipsa iudicare habito respectu ad p̃ncipiũ non ad finẽ/vt sic a principio tituli posterior formetur euẽtus.l.i.C.de imponẽ.lu.de.et l.huic scripture.ad.l.acq̃.et.l.ait lex.⁊ l.ita vulneratus.c.ti. ¶Ulterius hoc,pbatur in.l.i.ad.l.fal. nã causa ,ppter quã est inducta falcidia precessit illã legẽ. vt isti. de le.fal.in p̃n.⁊ tm̃ illa ad testamẽta q̃ illã legẽ precedũt nõ extẽditur.sed ad illa q̃ post eã fiũt.vt l.i.ad.l.fal.pro hoc etiã lex q̃ vult q̃ inchoata q̃ñcũq̃ finianť vel effectũ capiũt p̃m tẽpus sui p̃ncipiũ regulanť.ff.de testa.mili.l.ex eo. ⁊.C.de re.p̃mu.l.ex placito. et in

hac opi.resident et eã alijs rõnib⁹ corroborat. ¶Qualiter autem se habeat hec decisio ad illã.q.⁊ decisio Richar.mal. vbi si obligatio hz causam ante nouã legẽ incipit tm̃ executio ⁊ effectus in tempus noue legis/ p̃m illud tẽpus de illa iudicamus. Jn ,prima autẽ.q. nõ sic sed'oppositũ.sed vt ex p̃dictis patet in.q.ista nulla erat orta obligatio vel saltẽ inefficax et solum ad antidota suberat in tpe ante nouam legẽ.in illa.q.secus. ¶Ultimo pro cõfirmatiõe huius materie quedã dicta Bald.⁊ q̃dã alia de iure canõico allegabo. nã do.Bal.i.d.l.leges.refert pluriũ doctorꝭ cõsiderationes circa istam materiã an statuta trahanť ad p̃terita vel ad q̃. et p̃mo dixit Guido de suza.q̃ aut cõstitutio loquitur circa ordinationẽ negocij vel ,ptractus vt de numero testiũ adhibendo in ipo ,ſctu vel scriptura vel insinuatiõe tpe cõtractus vel de alia solẽnitate cõiungenda cũ cõtractu.⁊ tũc inspiciť statutũ vigens tpe contractus.q̃a ,Jhentes nõ potuerũt diuinare de alia solẽnitate.l.testium.ff.de testi.⁊ de testa.l.iubemus. in fi. ⁊.lxxxij.dist. ,ppositi. Si aũt ,pstitutio loq̃tur circa ordinationẽ ſnie vl' ,pcessus tunc attendiť nouũ statutũ.q̃ licet causa p̃ma sit de p̃terito:causatũ tm̃ sup quo disponiť ⁊ ipe modus ,pcedendi est de futuro p̃m Archid.q̃ ita no.in.c.deliberatione.de offi.le.lib.vi. Aut ergo statutũ disponit de cõtractu aut de iudicio ,primo casu itelligiť de cõtractu futuro. Sc̃o casu itelligiť de iudicio futuro. lz pẽdeat ex cõtractu de p̃terito. Uel dic circa iudiciũ q̃ aut statutum disponit de iudicio quo ad decisionez cause. aut quo ad probationẽ. ¶,primo casu inspicitur tẽpus cause nõ tẽpus statuti:vt dicit gl. in dicta.l. leges. Et vide glo.no. ó hoc in.c. licet canõ.de elec.lib.vi. ¶Sc̃o casu idem q̃ inspiciatur quo ad solẽnitatẽ ,pbatiõis tẽpus cõtractus. ¶Est tertius casus cum.ſ. statutũ disponit de ordinatiõe iudicij et tunc aut loquimur de iudicio respectu actus exerciti aut respectu exercendi. ,primo casu nõ habet locũ lex noua. Secũdo casu ita:de iura.ca.l.fi. vbi ẽ tex. ¶Jacobus de bel.disputauit.q. in ista materia quã ponit in auť. vt cũ de app.cogno.in punct.vbi ita distinguit.nam aut cõstitutio vel statutũ est iurz diuini aut humani. ,primo casu aut disponit circa obseruãtiam ⁊ trahiť retro ad preterita.c.cũ tu.de vsuris.et no.ſ.eo.c.fi. Aut disponit circa penã et tũc nõ trahiť ap p̃terita nisi notatim sit dictuz.in auť.de incenup.§.et hec quidẽ.et de san.epi. §.fi.et de ,pst.c.ij. Si autẽ est constitutio iuris humani dicit ipse q̃ regula q̃ ponit dicta.l.leges.et dicto.c.fi.fallit in certis casibus. Et primo si in lege noua hoc exp̃miť q̃ trahať ad p̃terita: et tunc dic vt.s̃. Secundo quando scõmentem legis nõ potest trahi ad futuruz: vt si statutũ disponit de cancellatiõe bãnitorũ.nã ista cancellatio est quedã abolitio q̃ non põt cõgrue adaptari nisi ad preterita.vt.ff.eo.l.cuz ler. et ibi per odof.quãdo verba legis sunt implicita ad vtrũq̃ tẽpus puta ad preteritũ ⁊ futurũ:tũc cũ de natura legis sit futura ,pspicere/de futuro intelligeť.vñ futurũ subiun

ctiui in statuto/lz possit adaptari ad ꝓteritū: accipit ꝓ simplici futuro. vt no. in. l. cū tale. ℣. fi. de cōdi. ⁊ de. hoc dictū ℭy. est verum i materia indifferēti. exemplū in. l. illicitas. in ꝑn. de offi. ꝓsi. secus qñ ratio ꝓteriti et futuri discrepāt: qz tunc interpretamur legē in sensu benigno. Et hoc facit ad. q. statuti quo cauet ꝙ bāniti ꝓ homicidio si habuerit pacē rebānizantur. Utrū intelligat de bānitis qui habebāt pacē ante statutum factū. an de his q̄ post statutū veniūt ad pacē: an de vtrisq;? Et certe cū verbū habuerit sit implicitū ad vtrūq; tēpus cōplecti̇tur bannitos habētes pacē ante statutū ⁊ post. ⁊ ita tenet ℭy. i. l. cū ler. ff. de legi. lz odo. dicat ibi ℣. sed Bal. tenet cū ℭy. vt ipse no. in. l. cū in scō. de liu. te. ⁊ in. l. habeat. de sacrosan. eccle. in repeti. ¶ Applico hic. q. in qua Bal. consuluit. Utrū arbitriū datū sup ercarcerandos existentes in carcere ꝓrogat ad carceratos tpe cōcessi arbitrij/cōdēnatos tñ post. Consuluit ꝙ sic. qz cōdēnatio sc̄ñs nō potuit auferre arbitriū relarādi iā obtētū. arg. ff. man. l. si hoiem. ⁊ de. ꝓcur. itaq;. Itē q̄ria retro trahitur siue fingit̄ a die litis ꝓtestate. ar. ff de dona. l. post ℣tū. ⁊ l. si post acceptū. de iudi. ⁊ l. ampliozē. in fi. C. de ap. ⁊ in hoc residet Bal. ⁊ incipit. In xp̄i nole amen. visa ꝑsenti reformā. ⁊c. et adde ad p̄dicta qđ dicā. ℣. in ꝓma. q. in. ℣. et vltimo p̄ncipali mēbro. ¶ Quid dices si in ciuitate vel castro statuta sunt renouata ⁊ quedā ꝙ pte ꝓfirmata et ꝙ parte correcta. Itē quedā noua sunt facta. Ex quo tpe ista statuta ualeant. nā si ualēt ex tpe publicatiōis nō fingunt retro ꝺa publicatio est principiū et terminus a quo incipit vinculū. ⁊ ideo nō refertur in ꝓteritum qz nō ligat ignozātes. in auk. vt facte no. cōsti. ℣. sancimus. ⁊ sic videt ꝙ tēpus r nouationis sit spectandū. vt. l. tribunus. ff. de testa. milī. et de dona. inter vi. et vx. l. ex ℣bis. In ℣ium ꝙ nō tēpus reformationis lz tēpus statuti qđ reformatur. ℭ. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. donatiōes. ⁊ de iure cod. l. ij. ⁊ l. q̄dā referunt. ⁊ ad. l. fal. l. si miles. Ja. de bel. dicit ꝙ aut erpimit tēpus ex quo liget ⁊ ertūc ligabit: aut nō erpimitur. ⁊ tunc in ꝓfirmatis ligat retro. in correctis vel additis ligat ex tpe correctionis vel additiōis. ⁊ ita refert cū Bal. in dicta. l. leges. cui adde glo. no. in ꝓhemio cle. quę plene hūc pas sum ꝓsequit̄. ⁊ ibi ꝙ ꝓpan. de liaza. distinctio plena i hac materia: plenius tamen. ℣. ¶ Quid etiā dices si noua constitutio firmat cōstitutiones veteres? Dicit Bald. ꝙ cōfirmatio talis trahit retro si talia statuta habuerant retro vigozē. sed si sumūt vigozē ex cōfirmāte: tunc ꝓfirmatū trahitur ad tēpus cōfirmationis nō ecōtra. ⁊ ad hoc facit de offi. ꝓcō. ⁊ le. l. obseruare in rōne sui. ⁊ l. tribunus. de testa. milī. ⁊ l. si quis ꝓtor. ad treb. ¶ Videndum restat vsq; ad qđ tēpus statuta ligēt? Bar. post ℣y. ꝺt ꝙ statuta sūt iuris ciuilis vt. d. l. omnes populi. ergo ꝓpetua vt insti. de ppe. ⁊ temp. act. in ꝑn. et est casus in. c. fi. de offi. le. subdit tñ Bar. ꝙ si statuta sunt facta a poꝓlo: actio ex eis descēdēs est ciuilis ⁊ ꝓpetua. Si vero sint facta a iudicib⁹ de hoc ptātem habentibus/tūc credit ꝙ actiōes penales ex eis descēdētes sint tpales ⁊ annales ad similitudinē ꝓtoratū: vt i dicto ti. de ppe. ⁊ tēp. act. ⁊. ff. ℴ act. ⁊ ob. l. i honozarijs. et ita videt Bar. in. d. l. oēs ppli. vbi Bal. idē sentit i effectu dicēs. ¶ Sed q̄ritur q̄liter differūt inter se statutū populi ⁊ epi? Dicit ipe statutū epi est ius pretoriū ⁊ speciale: ergo actio est annalis. insti. de ppe. ⁊ temp. act. in ꝑn. Episcopus em̄ magistratus est seu ꝓtor quidā in sua dioceſi. ⁊ idē in ꝓstitutiōe legati nisi faciat eā auctoritate aplica sibi specialiter commissa. sed tunc est ius ciuile. vt dicta. l. oēs: ergo ꝓpetuū. l. querela de fal. ¶ Sed pone ꝙ anciani faciunt statutū an illud est ius ꝓtoriū vel ciuile? Dicit Bar. ꝙ ē ius pretoriū si hoc faciūt auctoritate statuti populi qđ tribuit eis hāc ptātem sicut edictū ediliū curuliū. l. i. ℣i. ff. de edi. edic. ℣z si hoc faciūt auctoritate adunātie gñalis hoc eis specialiter cōmittēt: tunc est ius ciuile. ar. c. cū aliqb⁹. de rescrip. lib. vi. ⁊ ita no. Barto. in. l. v. de verbo. ob. Bal. credit ꝙ sit ius ciuile semp. quia nō habēt ptātem hanc qz magistratum gerant: sed qz ꝓ collegiū ipsoꝝ repsentatur tot⁹ populus. ediles autem sub nole magistratus sortiti erāt auctoritatē statuēdi. Idem putat si rector scholariū cū scholaribus facit statutū. s. ꝙ sit ius ciuile: q̄a fit ab vniuersitate auctorante magistratu/et vniuersitati attribuit. ar. l. i. ℣. solēt qñ ap. sit. et ita Bal. in. d. l. oēs populi. ⁊ vide qđ no. l dicto. c. fi. de offi. le. in nouel. vbi de effectu sniaꝝ an ligent ꝓpetuo vel ad tēpus, ⁊ no. l. ⁊ puto. ff. de his qui no. ifa. hec sufficiāt de ista. xiij. q. ¶ Decimo q̄rto q̄ro vtrū statuta recipiāt interpretationē? Jaco. de bel. hanc q̄stionē ꝓsequit̄ in sua disputatione. v. in ordine. cuius dicta reassumpsit Joh. and. in. c. possessor. de re. iur. lib. vi. Et subsequēter Barto. in dicta. l. oēs populi. et post eum Bald. ex quoꝝ dictis et aliozꝝ plenius eā ꝓsequor seruato ordine Bar. qui succincte nimis diuidit et ꝓsequit̄ q̄stionē ꝙ quattuor mēbra dicens ꝙ interpretatio sumitur in hac materia quattuor modis. qñq;. ꝙ correctione/qñq; ꝓ artatiōe/qñq;. ꝙ verboꝝ expositiōe siue declaratiōe/qñq;. ꝙ adiectiōe: siue ad nouū casum extēsione vt hec ꝓ ordinē ꝑbantur. l. ij. ℣. qui opas ad tertul. de ℣bo. sig. l. derogatur. ⁊ l. ℣bis. in fi. ⁊ de verboꝝ obligatione. l. i. in fi. ⁊ in auk. qui. mo. natura. effi. le. in ꝑin. ⁊ ꝙ verbum sic sumaꝝ no. glo. in. l. i. ff. de ori. iur. cui adde qđ no. in. c. ne romani. de elec. in clemen. Joh. an. dicit ꝙ quedā est interpretatio que ꝓsistit in varietate linguarū. et de hac loq̄tur l. i. in fi. de ℣b. ob. ⁊ nō dubitaꝝ q̄n habeat locū in statut̄. Est ⁊ alia que cōsistit in obscuritate litterę vel sensus. ⁊ de ista an locum habeat in statutis et ad quē spectet dubitaꝝ. vt ipe ꝓsequit̄ in dicto. c. possessor. ¶ Ego autem sequens Bar. vt dixi duuido. q. in. iiij. mēbra dicēs ꝙ q̄dā est interꝑtatio correctiua/ quedā restrictiua/ quedā declaratiua siue ℣boꝝ expositiua: q̄dā extēsiua. ¶ Capio ꝑmū mēbrū de interpretatiōe correctiua. ⁊ in hac dicit Bar. ꝙ qñq; statutum p̄cedens est simpler. qñq;

est derogatoriũ scõi. qñq̃ non est derogatoriũ sed uiramẽto firmatuz. quãdoq̃ sunt duo statuta cõtraria i eodẽ volumine. ¶ primo casu qñ statutuz est simplex dicit ipse q̃ qñq̃ statutũ stat i suo simplici esse: qñq̃ trãsit in ꝓtractum. ꝓmo casu regula est q̃ primuz ꝑ secũdũ intelligiẽ reuocatũ. qz sicut lex posterior derogat ꝑiori: ita statutũ posterius ℨriũ ꝓmo derogat ꝓmo. insti. de iure na. ℌ ea ℨo et. c. i. de cõstitu. lib. vi. ¶ Sed hic incidẽter quero vtz in reuocãdo requiraꝫ auctoritas supioris? Dicit bar. q̃ si erat talis populus q̃ poterat statuta facere sine auctoritate supioris: eodez modo sine ei⁹ auctoritate poterit reuocare. ar. c. ois res. de reg. iur. ↄ. ff. e. ti. l. nichil. Aut nõ poterat: et tũc aut vult tollere ↄ aliud statuere ↄ nõ põt. aut vult tollere et ad ius cõe redire ↄ põt. allegat. l. hac cõsultissima. ℌ si quis aũt. de testa. vbi ꝑ secũdũ testamẽtũ munus legitime factũ tolliꝫ ꝓmũ qñ ꝑ eũ ad ius cõe reditur. alias secus. ꝓ hoc de consti. c. cum accessissent. ¶ Aduerte si bar. intellerit q̃ populus nõ posset statuere sine superioris auctoritate vel cõsensu/ tunc credo q̃ eodem modo requiritur auctoritas vel cõsensus in reuocãdo: vt. l. si vt proponis. C. de nup. ↄ auẽ. cõtra. C. de diuor. Sz si itellerit q̃ ad ꝓpm̃ spectaret potestas statuẽdi et ad supiorem cõfirmandi: tunc vtrũ statuta ꝯfirmata possit populus reuocare/ videtur q̃ sic: qz cõfirmatio actus de sui natura reuocabilis nõ reddit irreuocabilẽ. vt est casꝰ in. l. omniũ. C. ỏ testa. vbi bal. ad litterã ita dicit. ar. q̃ statuta approbata ꝑ supioꝛẽ possunt reuocari ꝑ populũ ℌm bar. qõ non credo veruz. sed est necesse q̃ supior approbet reuocationẽ vt. d. l. sivt ꝓpoms. et ita dicit. Et ego itelligo ut bar. q̃ si vult reuocare et aliud statuere requiraꝫ cõfirmatio. sed si vult ad ius cõmune redire nõ requiraꝫ in reuocatiõe tali cõfirmatio: sicut nõ requirit in cõdendo. facit qõ not. in si. vtruz prelatus possit reuocare ꝓuratorem a se ↄ a capitulo cõstitutũ. vide. c. presentium. de testi. li. vi. ¶ Aliud membrũ fuit qñ statutũ transit in cõtractuz vel quasi: tũc statutũ tale non potest mutari in illius preiudicium. l. ij. ℌ item ex his. ff. qõ cuiusq̃ vni. no. et ita dz intelligi qõ not. in. l. qõ semel. de decre. ab or. fa. ex quo infert Bar. in dicta. l. omnes populi. q̃ si per statutũ cõceditur imunitas illis qui venerint ad habitandũ in tali castro q̃ in preiudiciũ eorũ qui venerunt non possit imunitas reuocari: sed in preiudiciũ venẽtiũ post rouocationẽ hoc possint. nã cũ his qui venerũt celebratus est quidã quasi cõtractus faciovt facias. vnde postꝫ est cõsummatꝰ nõ hz locũ presentia. l. si pecuniã. ff. de cõdi. ob ca. ¶ huic membro cõgrue applicatur questio disputata ꝑ dominũ Ang. de perusio i electione potestatis: cõtigit q̃ potestas de omni pena pecuniaria quã exegerit debet habere quartam et tẽpore dicte electionis pro homicidio erat pena pecuniaria puta mille. postea ꝑ statutũ mutata est in corporalẽ: vtruz huius statuti mutatio noceat potestati quo minꝰ habeat dictã quartã pene pecuniarie iuxta formã primi

statuti. Arguit ad partes multis medijs ↄ ꝯcludit q̃ si huic mutationi ptãs ꝓtradixit q̃ sibi debeatur. nõ eni potuit hoc statutũ mutari in eius ꝓiudiciũ. ar. l. in cõcedendo. ff. de aqua plu. ar. ↄ. C. de seruit. ↄ aqua. l. aquaz. allt ꝑ casu l. ꝓalle. l. qõ semel. cũ glo. sua. ↄ. l. lutius. in fi. ad muni. ꝑ hoc facit qõ dictũ est. ℌ. post bar. Ergo dubito vtrũ ista sit bona determiatio. naz infert q̃ oia statuta q̃ tpe electiõis afferebãt cõmodũ potestati sint imutabilia. qõ videt satis ꝓra mẽtẽ eligẽtiũ. ↄ iustius videꝛ ista quarta ꝯditiõe si statuta pmã serint in eodem statu. ar. no. in. c. eni relatũ ad rem habẽtẽ naturã cõmutabilẽ videt intelligẽdũ ℌm naturã ipsius rei. ar. l. ↄ vno loco et. l. damni infecti. de dam. infec. ¶ Quero etiã vtrũ sicut secundũ statutũ tollit ꝑmuz ita tollat ius cõe aliã fortẽ penã statuẽs ꝙ statutũ? Jo. an. in addi. spec. in ti. de pena te. liti. refert vber. de bo. tenuisse q̃ sic. et ita iudicatũ i ãno. ad qõ facit qõ no. in ti. de offi. iudi. in ꝑn. Aliꝫ dicũt hoc verũ si apparet de mẽte statuẽtiz voluisse subrogare penã statutariaz loco pene legalis. alꝫ secus. ỏ baptis. maiores. Refert vltimo opi. Jac. de bel. q̃ tenet legẽ municipalẽ de rogare iuri cõi i loco. Bar. tz q̃ ꝑ penã statuti nõ sit recessum i dubio a pena iuris cõis: nisi hoc appareat saltim tacite ꝓut ipse exẽplificat in. l. i. ff. vi bo. rap. allt. l. quotiẽs. de actio. ↄ ob. Dñs Bal. in. l. data opa. ij. car. ver. itẽ notãdũ est. ꝑcise tenet q̃ videaꝫ recessum a pena iuris cõis. et fatuus esset iudex qui eã imponeret ↄ recederet a pena statuti qõ iurauit obꝛuare. naz statutũ se hz ad ius cõe vt species ad genus. vt. l. oẽs populi. ff. de iusti. ↄ iur. illõ enim habeꝫ loco speciei qõ est minus gñale: et illõ loco generis qõ est magis gñale. vt no. Dy. ỏ re. iur. li. vi. in rubrica. Ergo statutũ habeꝫ loco speciei. qz spãliter prouidet i illo loco tantũ. Vñ dicim⁹ q̃ leges locales sũt leges spãles nõ gñales. C. ỏ epis. ↄ cle. l. ꝓulegia. et. l. gñaliter. facit qõ no. de publicia. l. de precio. Cy. formatistã. q. in. l. q̃ sepulchra. C. ỏ sepul. viol. et dicit cõiter teneri penã statuti nõ tollere penã iuris cõis i origine/ qz ad vtrãq̃ agi põt. hz in exactiõe vtrũ vna tollat alia vel cõ currãt saltim i eo qõ plus est: ibi vide ↄ ꝑ bar. in. d. l. i. Ego si de facto ꝓtingeret inclinarẽ i opi. bal. et sequerer semp statutariam vt posteriorẽ ↄ magz specialẽ. Facit ad materiã vtrũ ꝓuisio hois tollat ꝓuisionẽ legis in eodẽ facto aliter statuẽtis. de quo in. l. si cuꝰ dotẽ. sol. mat. ꝑ doc. ¶ Sed iuxta hoc ꝙro Statuto cauetur q̃ scolares fozẽses ꝓ ciuiꝫ in olbus habeank: quero vtrũ habeãt priuilegia auc. habita. C. ne filius ꝓ pa. videt q̃ nõ: qz redacti sunt ad instar ciuiliũ. Cõtrariũ est verũ qz hoc est inductũ in maius ꝓiuilegiũ. vñ nõ debet ꝓulegia minuere: ar. de ỏdi. ↄ de. l. falsa. ℌ i. Itez cũ aliq̃d cõcediꝫ intelligiꝫ sic concedi q̃ ille cui ꝯceditur in nichilo diminuaꝫ. de iure fis. in fraudẽ. ℌ. neq̃. facit qõ not. in. l. decurio. C. ỏ silẽciar. hoc tenet bar. in. l. iij. ℌ. si emãcipatus de ꝓtrata. ↄ bal. in dicta auẽ. hita. ¶ Quero hic post

Cy.si duo statuta ꝓtraria repiuntur in eodē volumine statutoꝝ: vtrū ꝛ qđ valeat. Et videt ꝙ neutrū qz lz vnū sit posteri⁹ altero in ordie scripture: tñ qz eodē tpe fuerunt robur. s. in ꝓfirmatiōe vnū nō videtur ꝑcedere alterū: sicut ꝓtractus in scriptis lz multa capitula cōtineat/ vno tñ tpe perficit quo ad oia cū. s. fuerit absolutus. l. cōtractus de fi. instru. Ubi ergo repugnantia ibi nullitas. l. vbi repugnãtia de re. iur. Sic̃ in diuersis dispositiōib⁹ testamẽtorū q̃ ꝓfirmant eodē tpe scz mortis testatoris: vna eiꝰ nō videt ꝑcedere in effectu. l. ij. C. de testa. tu. Cy. ibi tenet ꝓtrariū. s. ꝙ illud valeat qđ vltimo loco repit in libro siue volumine: nã lz cōcurrant i actu ꝓfirmationis: nichilominꝰ tamẽ in effectu sui iudicat vt prius et posterius inspecto ordine ꝓpositionis. vt. ff. de testa. milit. l. si certarū. §. fi. ꝛ de iure codi. l. cōficiunt. §. similes. Itẽ sicut pacta nouissima derogant priorib⁹. C. de pac. l. pacta nouissima. ita et statuta nouissima ꝑcedētib⁹. nã statuta sunt vt q̃dã ciuiū quẽtiones. l. de qb⁹. ff. legi. ꝛ. C. de decre. decu. in rubrica. Item sic est i legibus lz vno tpe ꝓfirmatis: tamẽ posteriꝰ derogat priori. l. sed et posteriꝰ de legi. sed statuta sũt pars iuris ciuilis. l. oñs pplī. de iusti. ꝛ iur. ꝛ ita no. Cy. in. l. ij. C. de te. tu. Hoc verum nisi possent aliqua subduisione iuuari. nam sic est in iuribus cōibus. c. cū expediat. de elec. lib. vi. ¶ Ulterius q̄ro singlares de collegio/ vt cor pore/iurarūt seruare ꝓstitutões et statuta: vtrum poterūt postea collegialiter illa tollere sine metu piurij? Joh. an. ꝙ sic. artat eñ iuramẽtū singulares ad illa seruanda quãdiu sunt statuta non postq̃ sunt correcta vel sublata: alꝰ scholares vl rectores q̃ iurãt seruare statuta. vt. c. ij. ō iureiur. li. vi. essent piuri si ea sublata nō seruarent: qđ eẽt absurdū: sic iuramentū de obediendo ꝑlato nō obligat illo remoto: ō hoc ō elec. c. venerabilẽ in vlti. glo. ꝛ ita seruat totus mundus ꝛ est verū q̃n iuramẽtū est ita ꝓstitū. s. seruare statutū. lz si iurat q̃s seruare illa q̃ i statuto cōtinent puta ꝙ nō recipient aliquẽ apostatã vel simulia: tũc videt ꝙ nō possint venire ℈ ẽt ãnullãdo statutū illud. ar. eoꝝ q̃ no. in. d. c. venerabilẽ. ꝛ ar. i. c. i. de cleri. nō resi. qđ sentit Jo. an. i. c. i. de his q̃ fi. a ma. par. ca. hoc ergo modo videt statutū imutabile saltẽ metu piurij: simile in. c. dilecto de ꝓbẽ. sic̃ eriã de testõ iurato vt non possit mutari absq̃ metu piurij si iurauit non mutare. vt no. Bal. i. l. hũanũ. C. de legi. ꝛ ita iurari ꝓsuluit Joh. an. in. d. c. i. ¶ Sed tñ ibi ipe reprobat illã formam iuramenti ꝙ corpus vel collegiũ iuret per sindicũ nõ mutare statuta ꝑ ea que ipe no. in. c. veritatis de iureiur. sup glo. fi. ꝛ de sen. ercõ. li. vi. sup glo. fi. satis inferẽ effectus istius forme reprobate sublato statuto de nõ recipiẽdo talẽ remanerent singuli obligati iuramẽto: ꝛ ꝑ tã to remanet michi predictũ eius cõsiliũ dubitabile: nã regulariter sublato ꝓcipali dispositio tollit iuramẽtũ. l. nõ dubiũ. C. ō legi. ꝛ qz qõ visa fuit dubia: Jo. an. i ad di. specu. i ti. ō iureiurã. iõ ibi arguit ad ꝓtes: ꝛ dimittit idecisã.

¶ posset ergo ꝓbabiliter dici ꝙ si ex iusta ꝛ euidẽti causa recedãt a statuto videat eriã iuramẽtum qđ artabat eos tãq̃ singulos sublatũ: alias si sine causa a statuto recedãt remaneãt nichilominus vt singuli obligati ad obꝛuantiã iuramẽti. ad hoc qđ ipe not. i. d. c. dilecto. de ꝓben. sup glo. imo ꝛ in tex. sup ℈. iuramẽto. in nouel. vbi remittit ad no. ꝑ eũ de testamẽto iurato in. c. qđ semel. de reg. iur. li. vi. in mer. et i spec. de leg. §. nũc tractem⁹. ℈. ſz si legat⁹. et qđ ibi i addi. ¶ Quero iurta ꝑdicta de q̃stione disputata ꝑ Cy. Statuto ciuitatis cauet ꝙ statuta nõ possint fieri nisi sub certa forma: mõ populus ꝯgregatus fecit quãdã reformationẽ nõ seruata illa forma. Querit an valeat talis reformatio? Tenet ꝙ vbi in statutis ꝑcedit clausula derogatoria: lex post simpliciter facta nõ valet. qz videt deesse cõsensus statuẽtiũ. ꝛ hoc tz bar. in. l. oẽs populi. Non ob. l. hũanuꝫ. C. de legi. qz illa lex nõ habet clausulam derogatoriã nec loquit de forma necessaria sz de humanitate. qđ patet quia dicit humanũ ꝛc. Bal. dicit hanc decisionẽ Cy. fore veram vbi est expressa forma cũ expressa clausula derogatoria. sed vbi forma est expssa absq̃ clausula derogatoria expssa sed tacita: tũc tacite derogatur ei ꝑ factũ ℈riũ. ꝛ sic valeret reformatio. vt est tex. no. in. l. codicillis. in ꝑn. de leg. ij. Et collige ꝙ q̃n ꝑcedens dispositio derogat ptãti q̃nq̃ derogat forme/ quandoq̃ derogat volũtati. Primo casu nõ valet qz potestatẽ de publico ꝓcessꝰ nullus põt sibi adimere. Sc̃o casu cuꝫ est derogatoria forme dic vt. §. Tertio casu quãdo ℈ba sunt derogatoria volũtati/certũ est ꝙ vltimus actus non valet qz deest ei volũtas. l. si q̃s in ꝓncipio testi. de le. ij. ¶ Sed hoc casu q̃ro vtrũ sufficiat ad derogationẽ ꝑcedẽt⁹ statuti hñtis dictã clausulaꝫ derogatoriã generalis clausula nõ obstãte: puta nõ obstãte aliquo statuto qđ i ℈riũ loq̃ ret: tunc si hoc ℈m emanat a pari potẽtia cause efficiẽtis. tz Cy. in d. q. ꝙ in legib⁹ cõdẽdis sufficiat derogatio gñalis legum ℈riarũ. ar. l. oẽs. C. ō q̃dri. ꝑscri. ꝛ vt hoc tenere glo. i. l. impialis. C. ō nup. Nõ ob. l. si q̃s i ꝓncipio testi. q̃ vt reqrere sp̃alem. qz loq̃t in dispositiõe hois ꝓuati q̃ disponit ad suã volũtatẽ: et dz apti⁹ loq. ar. l. veterib⁹. de pac. secus i ꝓncipe vl alia ꝑsona publica q̃ disponit ad vtilitatẽ alioꝝ ℈z Cy. ¶ Bal. i. d. l. humanũ lati⁹. ꝑsequit in testamẽto vtrũ reqrat clausulã derogatoriã spãlẽ ꝑcedẽtis volũtatis derogatorie: an ℈o sufficiat gñalis de q̃ i c. a. ō ꝓsti. li. vi. ꝛ. d. c. qđ semel placuit. ꝛ oinoꝫ videt qđ de hoc loq̃t et no. i. c. i. de erce. ꝑla. lib. vi. vbi de dicta cl̃a posita i rescrip. ¶ Circa istam ℈rietatẽ statutoꝝ occurrũt duo dubia: i qb⁹ bar. ꝓsuluit. Primũ est cũ ꝑ vnũ statutũ ꝑuisuꝫ ẽ spãliter q̃ ptãs de tali falsitate debeat inqrere infra mẽsem. Alio statuto gñaliter cauet ꝙ de olb⁹ falsitatib⁹ possit ptãs inqrere infra decẽ ãnos: vtrũ istõ statutũ hẽat locuꝫ i illa falsitate in qua de alio tpe ẽ. ꝓuisuꝫ? Et vt ꝙ sic: qz bñ cõcurrũt lex spãlis ꝛ gñalis/ q̃n est plus i vna q̃ in alia. l. i. §. direrit aliquis de public. ꝛ. l. quotiẽs. de act. ꝛ ob. Cõtrariũ tz bar. naz ℈m

eum statutū generale nō hz locū in falsitate in qua de tpe alio est ,puisuz : vt.l.querela.de fal.7 ibi no.7.l.in honorarijs. 7 qō ibi no. de acti.7 obli. Non obstāt ℣ria qz loquunt cū lex gñalis 7 spālis ,pducūt diuersas actiones: sz in casu isto in eodē genere delicti vt in falsitate ,puidet in quadā specie falsitatis de certo tpe.et qz eadez actio non pōt esse tpalis 7 perpetua ,ppter repugnantiā: ideo generalis ,puisio nō extēdit se ad illū casum.ar.l.vbi repugnātia.de re.iur. ¶Alia q̄stio est cū p statutū testes ꝓtra magnates non possunt reprobari de falso. Alio statuto cauet q̄ cōtumax habeatur ꝓ cōfesso. Utrū ergo si ꝓtra tales testes iudex inquisiuit de falso et fuerūt cōtumaces vtrū habeant ꝓ cōfessis: ꝓmittit primo vtrū iudici sit ꝑmissum inārere isto casu 7 tenet q̄ nō.qz ois modus punēdi videt ,phibit⁹.l. seruus.C. de his q̄ ad eccle.ꝓfu.7 de emen. ser.l.i.in prin.ubi nullū casum 7c. aliquid nō posse reprobari presumit illud ita verū q̄ nō dz admitti ,pbatio in ꝓtrariū.l.fi.C. ar.tu. ad vell.l.antique. ad maced.l.fi. in auc.vt li.ma.7 auie.§.ad hec.7 ex hoc pz q̄ iudex inquirit sup eo qō nō est delictū: post cōp statutum ꝑsumit ita efficacit depositisse verū.7 in hoc resident. ¶Sup eo vero qō querit vtrū si non cōparuerint possint cōdēnari tanq̄ fuerit habiti ꝓ cōfessi: Tenet q̄ possint qz licet nō admittat ,pbatio in cōtrariū: tñ p confessionē etiā fictaz que resultat ex tali ꝓtumacia/ est ,pbatio admittēda.i auc.de equali.do.in prin.et p Dy.in auc. sz iā necesse.C.de dona.añ nup. Idez dicit si post tpa a statuto limitata iudex inārat: qz tēpus accusationū criminaliū non tollit ipso iure sed parit exceptionē.l.si maritus .§.pscriptionē.de adult.7 i hoc resident in cōsilio qō incipit Dño Cy. de castro sancti petri 7c. et refert eo in.l.absentē.de pe. Ex quibus habes q̄d iuris in statutis queuidentur inter se cōtraria qualiter debeant cōcordari/ 7 qō ꝑualere. ¶Hic etiā quero si vnū statutum dat certaz formā sentētiādi. Aliō dicit q̄ sñia infra certū tps mādetur executioni nō obstāte aliquo statuto. Utrū sñia in qua ꝓstat forma primi statuti non fuisse seruata mādabit executioni? Jo.an.q̄ non in addi.spec.ti.de execu.sñie .§.postremo.allegat de ioffi.test. l.si prius.7 de reg.iur.l. in ambiguo.clausula ergo nō obstāte aliquo statuto 7c.nō impedit vnum statutū p aliud limitari 7 supplerī.ad hoc oīnovide qō no. Bar.in extrauagā.ad reprimēdū sup ℣. nō obstātibus. ¶Simlē q̄stionē tangit Jo.an.in ti.de sen.7 his q̄ eā sequūtur.§.vt aūt.in addi.vbi querit si vno statuto ꝓtra ꝓceptū nō possit opponi aliqua exceptio Alio q̄ minoz nō possit se obligare sine certa solēnitate: vtrū ꝓceptum factū cōtra minorē non seruata solēnitate dicti statuti mandabit executioni? tenet q̄ non: qz nullitas causata ex alio statuto reddit preceptū nullū. qz ꝓceptū non rite factū non dicit ꝓceptū.l. nō putauit.§.nō queuis.ff.de cōtra tab.7 de cle.nō resi.tue. i glo. ij. sicut ergo vna lex p aliā terminatur.l.sz posteriores.ff. de legi. sic statutū p aliud statutū: al's sequeretur q̄ preceptū factū furioso pupillo vel prodigo mandare tur executiōi: qō esset absurdū.et ita ipse no.in.d.§.vt autē. ¶Cui adde7 oīnovide qō no. Bar.i.l.i. ff.qō vi aut clam. facit qō no.i.c. statutū.in prin.de reseri.li.vi. Similē.q.tāgit Bart.i.l.i.C.ne li.in vna eadēq̄ cā: vbi q̄rit si vno statuto cauetur q̄ sñia ferat de cōsilio antiquoz. Alio cauet q̄ sentētie statim executioni mādent. nā nisi appareat de ipartitione ꝓsilij sentētia nō mādabit executioni: 7 subdit q̄ presumit data de cōsilio si lata fuit p̄sentib⁹ partib⁹ et nō ꝓtradictōibus/ 7 lapsuz sit biē nū: vt no.i.c.in p̄sentia. de renū. in nouel.et.c.qm cōtra falsam.de ꝓba. Subdit ibi q̄ alias non p̄sumitur lata cū ꝓsilio nisi probet.qz negatiui defect⁹ sine carētie probātur eo ipso q̄ nō ,pbatur cōtrariū: nisi in his in q̄bus procedere arbitrariū est. vt no.in.l.i.de fi.in stru.7 iure hast fis.li.x. Sz pone q̄ duo sunt statuta. vnū q̄ sententie pupillorū mādent executioni p ptiores artiū tm̄. Aliud q̄ sententie a centū libris.§.mandētur executioni p potestatē tm̄. modo lata est sñia ,p pupillo in.cc.modo querit quis ex istis dz exequi: Dicit Bal.q̄ spāliori iudex: sz quō cognoscit quis est spālior? dicit ipse p hanc doctrinā.qz illa qualitas que pōt pluribus inesse: est generalior q̄ illa que pōt vni soli inesse.vt no.ff.de pac.l. iurisgentiū.§.sed fraudandi. ita in ,pposito qualitas pōt inesse cuilibet de genere 7 cuicūq̄ etati: etas autez non pōt inesse nisi sibūpsi. Ergo inspicit iudex datus etati. Nā vt dicit paruū gen⁹ derogat magis grauī:7 ldiuiduū derogat vtriq̄.

et hoc no.Bal.in.l. executione de execu.rei iudi.7 vide qō idē Bar. de hoc no.in.l.gall⁹.ad fi.de libe. 7 posth.7 pleni⁹ Bar.in.d.extrauag. ad reprimēdū sup ℣. nō obstātibus. ¶Quero iurta ꝑdicta vtrū p dictiones taxatiuas inducāt correctio in legibus vel statutis: poneynū est statutū qō ,p maleficio iponit penā mille librarū: aliud qō ,p eodē imponit penā.l. librarū tm̄ solum/siue solūmodo vel dūtaxat. Utrū inducāt correctio alteri⁹ qō simplr loquebat? Ter. videt q̄ nō in.l.ob es.C.de ꝑdi.mi.7 l.Jct⁹.de reg.iu.7 l.seruī noie.de vsuc. vbi p Bar. vtrū p dictas dictōes ipediāt legis exētio. Dicit q̄ nō in materia fauorabili.l.illud.cū ibi no.C. ō sa.san. eccl.sec⁹ in materia odiosa.l.i.C. de pa.q̄ fi.distra.7 vide de ista.q. ꝑdicta p eū in.l.uj.§.cum titio.de adi.le.7 qō ipe no.i.l. si cū dos.ff. re.amo.7.de,pba.l.rōnes. ¶Circa istā interptationē correctiuaz cadit q̄stio Dy.statuto florē.cauetur q̄ ille sint domus magnatuz in q̄bus fuit miles a.xx.annis citra: vel quos opinio vulgi appellat 7 tenet vulgariter potētes nobiles vl' magnates.in quodā alio statuto reprīmitur descripte dom⁹ magnatū:7 inter alias est descripta dom⁹ de cipriānis ex q̄b⁹ non fuit miles a.xx.ānis citra: nec vulgi opinio habz eos ,p magnatib⁹ pstiterunt tm̄ satisdationē aliq̄ ex eis sicut alij magnates. Utrū ergo iter magnates quorū grauior est ibi stat⁹ et ꝓditio q̄s populariū debeat computari diffinitio magnatū.§.dicta facit q̄ non. descriptio 7 satisdatio facit in oppositū Dy.ꝓsuluit q̄ nō debeāt reputa-

ri magnates plurib⁹ rōnibus. Et ꝓmo qz cū lex disponit vel.pducit aliqđ i esse oē qđ nō est ꝑm formā legis dispositū videt.ꝓhibere et eā ꝓstitutionē: dispositionē legis ꝓstituere.qđ ꝓz qz si testator cōfirmat certi gñis codicillos oēs videt posuisse eē formā: vires codicillor: q̄ iurta formā premissaz facti nō reperiunt.ff. de iur.codi. l.ꝓficiūtur.§.fi. ¶Ad hec accedit qz lege caueť q⁹ dispositio a ꝗrio sensu legis ꝓcepta lex est: ꝓ lege habeť.de testa.l.qui testamēto.§. mulier.et de testi.l.ex eo.si ꝑ lex municipalis disponit q⁹ certi generis holes sint magnates vt est statutū ꝑdictū: videť q⁹ oēs q̄ non sunt de nūero gñis/intelligať posuisse eē numerū: additiones magnatū. Itē aut illud qđ diffinit q̄ sint magnates: ꝓcedit illud i quo magnates enumeranť/aut sequitur. Si ꝓcedit videť sequēs derogatoriū ex quo nullū effectū hz.l. q̄ aliena.§.celsus.de acq. here.et l.si michi: tibi.in.§.interduz. de leg.i.de ꝗhen.emp.cū manu sata.§.fi. Itē sequēs descriptio in numero magnatū ꝗ diffinitionē statuti ꝓcedētis: videť facta potius p errorez oēs ex certa scia: ideo ꝓ non facta habeť.de supe.leg.l. habeo.§.idē tubero. ꝛ ō here.istitu. l.quotiēs.circa ꝑn. Preterea descriptio in nūero magnatū non facit illū magnatē q̄ nō est vel ei⁹ cōditionē nō hz.ō decur.l. modestius de iur. imu.l. semp.§. dubidam. Preterea volūtas testatoris idez opatur qđ lex.in auť.de nup.§.disponat.sed si testator illud qđ cōi opinione reputať de vno gñe: redigat in aliud gen⁹: illa relatio nichil opať tanꝗ erronea. vt.d.l. habeo.§.verū. Itē negari nō potest q̄n dicta descriptio repugnet diffinitiōi tradite de illis q̄ ꝓ magnatib⁹ reputanť: ꝛ p hoc reddať dubia intētio statutoꝝ. sicut i sili in c.cū inter.R.de elec.ꝛ i ambiguo statutoꝝ benignioꝛē interꝑtationē sequi: nō min⁹ iustius q̄ ruti⁹ est.ff.de his q̄ in testa.delē.l.prime.ꝛ de re.iur.l.ea q̄ in ꝓtes.§.in re dubia. Item lege caueť q⁹ cuz yna ꝑsona varijs artificijs deputatur/ei artificio dz adiudicari in quo plerūq; versať.de leg.iij.legatis seruiꝝ.§.si vn⁹. ꝛ illi de ciptis nis versanť magis i artificio popularij q̄ꝗ i magnatuz. satisfdatio aūt videť eos magz excludere q̄ꝗ icludere q̄ꝗtū ad alia onera q̄ magnatib⁹ incūbūt. ar.de fun. istru. q̄stū.§.idē. ꝛ de ꝑdi.et demō.l.cū ita.ꝛ.C.de ꝓcur.l.maritus.et de pac.cōuē.l.fi.ꝛ in hoc Dy. residet cōsilio suo duodecimo. ¶Quero vlteri⁹/facta fuit q̄dā reformatio ꝗa statuto: tñ statutū āte ꝛ post fuit practicatū: quid iuris. Dicit Bal. q⁹ cum reformatio nō fuerit more vtentiū approbata/statutū valet qz nō dicit interruptum qđ semp viguit.iij.d.c.fi.ꝛ Archi.ꝛ Bal.in auť.oēs pegrini.cō.de succes.vbi etiā quer. si sup debitis alicuius cessantis et fugitini emanauit supiozis decretū: q⁹ ꝑmo satisfiat creditoꝝ gratuitꝫ. Scdo creditoꝛibus vsurarijs. et hoc nō obstante aliqua hypoteca vel tpis ꝓgatiua: deinde mandat p nouū decretuz iusticiā oib⁹ fieri seruatis suis decretis ꝛ statutꝫ loci q̄ statuta disponūt hypothecarios ꝑferēdos/ sicut etiā est de iure cōi. Modo querit quid iuris: nā illa clausula seruatis statutis et decretis cadit inter ꝗria. So. dicit bal. q⁹ decreta ꝑualebūt qz ꝓstitutio ꝑncipis derogat ꝓsuetudinib⁹ ꝛ statutꝫ locoꝝ. ar. dicte auť. oēs. vbi ista tāgit. ¶Ultimo circa istā interpretationē correcti nā occurrit q̄stio cū ex statuto insurgit ꝓplexitas ꝛ ꝗdictio quedā nec pōt iudex in vno capite sequi statutū quin in alio offendat. ꝓpone statuto caueť q⁹ iudex non audiat bānitos nec agendo nec excipiēdo: modo bānit⁹ agit ꝓtra bānitū iste excipit de bāno actoris/ actor replicat de bāno rei: vnde si ipe actor nō dz audiri in actione/ nec reus i exceptiōe ex quo videť iudex ꝓplexus: nā quēcūq; audiuerit facit cōtra statutū. Remitto de ista.q.ad no. ꝑ Bal. post Bar. in.l.cuz mulier.fo.ma. ¶Accedit hic alia.q. disputata p Ja.bu.de statuto quo caueť q⁹ nichil possit firmari in cōcilio populi: nisi pri⁹ p capitaneū ꝓponať. Caueť alio statuto q⁹ si capitane⁹ ꝓposuerit de homicida aliquo cancellando desinat eē capitane⁹ ipo iure. modo capitane⁹ de homicida cancellādo ꝓposuit/ꝓfirmatū fuit: vtrū valeat: dubiū facit qñ desinit esse capitane⁹: nā si desinit cū ꝓponit nō poterit postea firmari. Si vero desit postq̄ꝫ p conciliū firmatū fuit: tūc valet quasi vsq; ad dictū actū cōsūmatū durauerit capitane⁹. Arguit ꝓmo q⁹ valeat: ꝓsiderato ꝓncipio i quo erat capitane⁹ Unde lz desinat ante actū ꝑfectū nō attendit: qz qualitas hoīs ꝓsiderat ex ꝓncipio gestionis/ nō ex fine.l.eū actū.de nego.gest. ꝛ pro socio.l.si id qđ.§.si filiꝰ. Item res inchoata vtiliter/ꝛ terminata inutiliter/iudicať valida i totū rōne vtilis principij.l. sed an vltro. de neg.gest. Nā ꝓsummatio act⁹ trahiť ad ꝓncipiū: ꝛ ex eo sumit effectū.l.potiot.qui po.in pi.ha. ꝓterea ꝑuari capitaneū est pena: ꝗz hec non imponiť nisi post delictū l.sancim⁹.C.de pen. ꝛ p ꝓsequēs oportet ꝓpositionē fuisse ꝑfectā: alꝫ si nō esset cōsummatū nō puniret.iurta no.in.l.si qs non dicā C.de epi.ꝛ cleri.arguit alijs medijs ꝓ hac pte ꝛ ꝓcludit ꝓtranū: vez q⁹ statum cū ꝓponit defierit eē capitane⁹. ꝛ p ꝓsequēs nō tenuit qđ firmatū fuit tanꝗ ꝓpositū a capitaneo pri⁹ ꝑuato: ꝑbat hoc aliqb⁹ rōnib⁹ subtilib⁹ more suo. Ego idez sentio p ea que in si.no. Jo.an.post Inno.in.c.cū ꝓterea. de app. Ueloci⁹ eñ currit ꝛ penetrabilius factū iuris q̄ꝗ hoīs: ꝑ ibi exēpla bona.facit.l.quid ergo alꝫ.l.si post mortez.de leg.i. et de q̄stione pūcti in.l.aretusa. de stato. ꝛ vide.c.nerui testiculoꝝ.xiij. dis. Itē si ex aliquo actu qs venit priuādus administratiōe act⁹: ille erit inualidus ꝛ tñ ex eo remanet ꝑuatus.l.iubemus.§.sane.de epi.ꝛ cle. ¶Ultimo circa istā materiā correctiuā in legib⁹ ꝛ canonib⁹ quedā tetigi.ꝑ.in.vi.q.ꝓncipali: que satis cōgrue possunt ad hanc materiā adaptari vt p te videas. Quib⁹ etiā adde.q.Oldra. de duob⁹ statutis padue: quoruz vnū ofert premiū capienti bānitū: aliud punit capientē aliquē in districtu alieno. Quid ꝗ si vnus cepit fugare bānitū in territorio padue/ꝛ ꝑfectus cū cepit in territoriū veroñ. An mereať ꝑmiū vel penā. Incipit duo sunt statuta in ciuitate padue ꝛc. Et hec sufficiāt de ista interꝑtatione correctiua.

Est et alia interpretatio restricti
ua de qua subijciā aliquas que
stiones: primus vide tñ qđ plene di
xi. §. in. v. q. Nam q̄ ibi dicta sunt
in legib⁹ ⁊ canonib⁹ q̄ q̄q̄ rō i
eis expressa vl̄ subintellecta am
pliat ⁊ restringit ipas / ita est di-
cendū etiā in statutis vt. ſ. talis
ratio q̄ mouit vel mouere potuit
statuentes debeat cōsiderari / et
ꝑm eā late vel stricte intelligi: et
similiter vnū statutū ꝑ aliud modi
ficari vt dixi. §. in. pri. mēbro. ℣. si.
hic etiā q̄ro. ⁊ ℣. ſz pone q̄ duo.
Itē aduertendū qz nō solū rō ex
presse vel tacite intellecta āpliat
et restringit statuta: ſz etiam hec
faciunt leges cōmunes / vel etiā
alia statuta q̄ de illa materia lo-
quūtur: quod vt clarius pateat
subijciam⁹ exēpla q̄dā. Et ꝑmo
pone q̄ ꝑ statutū ꝓhibenť oppo
ni ꝟtra publicū instrumentū / vel
cōtra iudicis ꝓceptū vel ꝟtra lau
dū oēs exceptiones ꝓterq̄s excep-
tio falsitatis quictationis et so
lutionis ⁊ nulla alia. Utrū ꝑ ista
verba ⁊ nulla alia videnť ꝓhibi
te alie exceptiones legitime que
descēdūt ex alijs iuris ꝓtib⁹ vel
statut⁹? Bar. istā qōnē plene exa
minat in. l. i. §. i. ff. q̄ vi aut clam.
et in effectu dicit q̄ si opponitur
q̄ illud qđ ꝓducit nō est instru
mentū / non est laudū / nō est pre-
ceptum iudicis: ⁊ iste nō videnť
ꝓhibite: nā ꝟstare dz ꝑmo de sub
stantia et essentia rei: ⁊ tūc de ex
ceptionib⁹ disputarē. l. iiij. §. con
dēnatum de re iudi. ad hec. l. q̄-
ram⁹ de testa. ⁊ l. quidā referūt
de iure codi. Nō em̄ pōt dici in
strumentū laudū / vel preceptuz
qđ caret substantialibus. Unde
sententia lata a iudice incōpetē-
te nō pōt dici sententia: ideo ista
exceptio icōpetētie semp potest
opponi etiā si ꝑ legē ꝓhibeat op
poni ois exceptio cōtra eā: vt est
glo. no. i cle. i. de seque. po. ⁊ fruc.
Iuxť hoc membrū q̄rit vtrū possit
opponi exceptio simulatiōis? Di
cit q̄ simulatio bñ facit deficere
cōtractū: qz ille non est ꝟtract⁹ q̄
simulatur: sed ille q̄ vere agitur.
C. plus valere qđ agi. ꝑ to. ſz ta-
men bene est instrumentū publi
cū ſz ꝑfectū sup debito simulato.
C. si q̄s al. vel si. l. i. ⁊ l. q̄uis. ⁊ l.
cū ꝓponas. Ex hoc ifert q̄ ista ex
ceptio simulatiōis nō poterit op
poni: qz opponens nō impugnat
instrumentū sed cōtractū cōten-
tum in illo instrumēto qđ est pu-
blicū vt ꝓdixi. Bal. ponit istam
q. in. l. i. C. pl⁹ valere qđ agitur.
q̄ aut simulatio ꝓbat ꝑ ꝑsūptio
nē iuris ⁊ de iure: ⁊ pōt opponi. i
aut. ſz iam necesse. C. ō dona. añ
nup. Aut est simulatio ꝓbanda:
et tunc refert: aut obijcit contra-
ctui et non potest opponi vt dixi
§. post Bar. Aut obijcit rogatui
tabellionis qz dicit q̄ rogat⁹ fuit
simulate / et testes simulate adhi
biti: ⁊ tūc poterit qz instrumentū
nō est instrumētū: qz defecit i eo
solēnitas instrumētaria. i. roga-
tus. I auē. ō tabel. §. nos autem.
Bal. alibi in ista materia ponde
rat ℣ba statuti: nam si dicit q̄ cō
tra ꝟtractū dotis nō possit oppo
ni aliā exceptio: ⁊ tunc statutum
verā dotē signific at: an ꝓ o dicat
cōtra instrumēta dotalia nō pos-
sit opponi: nā tūc nō pōt opponi
nisi cōtra tenorē instrumēti. ⁊ de
clara hoc vt ipe no. i. l. refert. C.
de fal. ca. adiec. le. ¶ Itē i supza-
dicto exēplo laudi q̄rit bal. si per

statutū cōtra executionem laudi
nulla pōt opponi exceptio. Utrū
possit opponi q̄ non tenuit com-
promissu? Refert Guil. de cuno
tenere q̄ sic in. l. iiij. §. si seruus de
pecu. Itē potest opponi exceptio
uouationis. l. si cām. C. de execu.
rei iudi. Itē pōt opponi exceptio
cōtrarij laudi vt. l. i. C. sen. rescin.
nō po. ⁊ ita no. Bal. in. d. l. si cām.
vbi subdit a d idē aliā. q. statuti q̄
queť q̄ ꝟa istrumēta tabellionū
mādenť executioni quē admodū
sententie que trāsiuerūt in rē iudi
catā. vtrū hoc statutū itelligatur
de istrumētis nō liq̄dis: dicit q̄ ñ
C. de cōpensa. l. fi. pñt tñ liq̄dari
per omē genus probatiōis vt no.
Bar. in. l. i. de le. ij. ſz pone q̄ dū
peritur liquidari opponūť q̄dam
exceptiones vtrū pñt. ⁊ in hoc lo
quitur ibi Bal. de istrumēto gua
rētigiato ex quo si perať executō
ꝓhibet opponi oēs exceptiones
exceptis q̄busdaz. Utrū q̄ contra
liq̄dationē q̄ penť poterūt oppo-
ni alie exceptiones q̄s cōtēt: in sta
tuto? Dic q̄ aut opponuntur ad
eneruandū ⁊ remouēdū istrumē
tū ⁊ nō pñt opponi. aut ad ener-
uādā ipaz liq̄dationē ⁊ tunc pñt
opponi ⁊ iō cōtra dictū istrumen
tū nō possz opponi q̄ stipulatio ē
sine cā ſz bñ pōt opponi exceptio
obstatiua liq̄datiōis. nā si nō est
debitū ope exceptiōis. g̃ non pōt
debitū liq̄dari. ff. ō li. ca. l. vl̄ obli-
gatus ⁊ l. iij. §. hec ℣ba. ff. ne vis
fi. ei. Si igf non pōt liq̄dari g̃ nec
exeq̄. ¶ Cōcludit g̃ q̄ ois istrumē
ta ꝑ ditiōalia ⁊ icerta dū liq̄dātur
nō gaudēt bñficio statuti. ſz post
q̄s iterlocut⁹ fuerit cāz liq̄data fo
re tūc statutū de exequēdo inci-
pit habere vires ꝑm eū qui ꝑ hoc
vltimū dictū ⁊ ꝑ ℣bū interlocut⁹
⁊ c. senut q̄ i hac liq̄datiōe nō sit
seruādus iuris ordo: ſz sūmarie
ꝓcedať. sicut cū tractať de liq̄da-
tiōe ei⁹ qđ deducit in sniā lata in
iudicio gñali vt hic. et no. Inno. i
c. cōquerēte de offi. ot. ⁊ ꝑ Bar. in
l. i. ff. de edē. facit. l. iiij. de peti. he
re. ⁊ l. fi. de cōfessis. ⁊ hoc vez cre
do. ⁊ hec addita sint ꝑmo mēbro
Bar. cū. ſ. opponiť (vt sic dixeri) cō
tra ipz corꝑ istrūñti publici / lau
di vl̄ ꝓcepti. ¶ Q̄ñq̄ opponūtur
alie exceptiones q̄ nō sunt ō ꝑmis-
sis i statuto / ſz al. legitime de iu-
re: ⁊ tūc aut ille exceptiones discor
dāt ex aliq̄ capⁱo statuti eiusđ ci
uitatis: ⁊ ille pñt opponi non ob-
stante q̄ sit dictū nulla alia excep
tiōe ar. dicte. l. cū sua gl. q̄ vi aut
clā. ⁊ l. ita pudor. C. de adul. ⁊ cir
ca hec vide exēpla §., prio mēbro
℣. ſz circa istā cōtrarietatē ꝑ totā
colū. Q̄ñq̄ ille exceptiones descen
dunt ex aliꝭ ꝓtib⁹ iuris tūc dicit
Bar. q̄ nō pñt opponi: qz ihēren-
dū ē ℣bis statuti q̄q̄ duris. l. pro
sperit q̄. ⁊ a q̄. ⁊ l. i. §. si ts q̄ nauē
de exercito. subdit q̄ ſz nō possit
opponē exceptiōes in statuto nō
ꝓhibēsas: tñ potit iplorare offiñ
iudicⁱ ꝑ qđ actor ꝓhibeat ab agē
do. ſz em̄ q̄s ꝓhibeat excipe / tñ ñ
prohibetur iudicis officium im-
plorare vt. l. plane. de pe. her. ⁊ l.
fi. eo. ti. ⁊ l. iij. in fi. nau. cau. sta. ⁊
hoc vez dicit cū statutū excludit
eū ab exceptiōe. §z si dicat nulla
alia exceptio vl̄ defensio admitta
tur / tūc nō possz etiā iudicis offi
ciū iplorare: qz ois defensio ē sub
lata ꝑ dicta ℣ba. Subdit bonū re
mediū cōtra rigorē hui⁹ statuti.
ſ. q̄ soluat ⁊ repetat sicut i simili
ō iurein. c. debitores. facit. c. quē-

admodū ꝛ c. ad nostrā. e. ti. Quaautē actiōe repetat tz ꝙ ꝓdictiōe indebiti/vl sine cā: nō obstāte ꝙ ista nō cōpetāt post sniaz. l. i. C. ō ꝓdi. ide. ꝛ l. fideiussor. ☞. in oib⁹. ff man. qz illud verū qñ illa cā vtrū ſ. essz debitū vel idebitū potuit in ꝓmo iudicio examiari. si ñ potuit nichil ipedit qn ꝓpetat ꝓdictio idebiti ꝛ sine cā. ad hoc qō no. ipe Bar. post Cy. i. d. l. i. de ꝓdi. ideb.

¶ Predicta sunt ꝛa ꝼm eū qñ statutū dicit nō admitti exceptiōes aliās ꝓtra istm publicū/ exceptz aliqb⁹ quo casu nō, phibet excipe cōtra pſonā agētz. puta nō potes eē in iudicio qz minor/qz excōicat⁹ qz bānit⁹ ꝛ si. Ista em ñ respiciūt istm sed pſonā agētis. ar. l. filio de ioffi. test. ꝛ ista scribit Bar. i effectu in ꝓeal. l. i. ☞. fi. cui adde qō post eū not. Bal. i. l. cū mulier. so. ma. vbi de efficacia statuti, phibētis alicui audiētiā i agēdo vl defēdēdo. Itē ꝙ ꝑdicta ptz ꝙ iudex offm ꝓpetit i casu q̄ alicui audientia denegaſ. Alibi tñ dñt doct. ꝙ vbi alicui denegaſ audientia iudex sup illo facto nō pōt ex officō ꝙrere. vñ de iniuria fctā bānito fi pōt iudex iquirere si statutū, phibet eu audiri. ꝛ ita in nō soluēre collectas disputauit Ja. bu. vt refert Bar. i. l. nō solū. ☞. si mādato. in fi. ff. de iniur. et vide qō no. i. l. querela. C. de fal. per Cy. ꝛ Bar. hoc ideo quia delictū cōmissū cū tale statutū reputat nō delictum vel reputat tales cōtumaces in obediendo mādatis iudicū tāq̄ hostes: ideo potest eis audiētia denegari. vt. l. sed si per ꝓtorem. ☞. sed si dum decreto. ex qui. ca. ma. sed in casu quo repellit aliquos excipere cōtra publicū instrumentū licet priuet eum exceptione/non tamē actione si competit sibi alias ad ꝑdictū debitū vt. d. c. debitores. facit quod no. i c. cū dilectus de or. cog. c. fi. e. ti. i nouell. et hoc verū vt dixi nisi statutū auferat: nō solū exceptiōes: sed etiam oēm defensionem: quo casu videtur sibi etiā actio denegata: nā hoc faculᵗ tollitur q̄ defensio. c. cū inter priorē de excep. predictz adde. c. ex pte. et qō ibi no. de offi. dele. ꝛ c. sine exceptiōe xij. q. ij. et vide qō no. in spec. de renū. ꝛ pclu. ☞. i. ☞. pone vbi/vtrū ꝙ pactū possit tolli exceptio siue defensio: ꝛ qō no. i. q. vulgari de iuribus renūciationis nō petu reductionē ad arbitrium boniviri. Ut tñ leuius intelligas vtrū, scilz statutū qō generaliter loquit recipiat interptationē restrictuaz post Bal. sic distingue. Qñq̄ statutū emanat ad obseruantiā iuris cōis/ ꝛ tūc recipit iterptationē ꝼm ius cōmune. l. ij. C. de nora. de ꝑsue. c. cum dilectus. Qñq̄ emanat ꝓter ius ꝓmune: puta dicit statutū ꝙ qōlz instrumentū publicū habeat paratā executionem. hoc nō est ꝼm ius cōe: quia instrumētū inquātū instrumentum nō mereᵗ talē executōnē. vñ si dicit statutū ꝙ solūmō aliq̄ exceptiones obstēt: ille sole obstabunt: qz iste est casus omissus a iure cōmuni: ō non est recedendū a ꝑdis statuti. vt. l. si verō. ☞. de viro. so. ma. Quādoq̄ statutū emanat ꝓtra ius cōe: ꝛ tūc sic liter dicit ꝙ non recipit interpretatiōnē ꝙ ius cōe. l. ꝓsperit. ff. qui ꝛ a qui. facit. ff. de iusti. ꝛ iur. l. ius ciuile. Inde statutū emanat ad ampliandum ius cōmune: vt si

statutum dicit ꝙ quilibet admittatur ad accusandum de homicidio. nam tunc ꝛ inhabiles admittent vt infames. l. i. ☞. nūciatio. ō oper. no. nun. vbi de ista materia ꝙ Bar. Bal. autē sic distinguit vt vidisti in. l. ita pudor. C. ō adult. et vide glo. in. l. fi. ☞. in cōputatione. C. de iure deli. et de ista interptatiōe restrictius quo ad non includendum clericos sub ꝑbis generalibus statutoꝝ vide qō di xi plene sup rubrica de qb⁹ siue sup quib⁹ rebus possint fieri statuta. ☞. iuxta ꝑdicta occurrit declaratio cē. xi. q. ꝓncipali. Aptantur etiam ad materiam hui⁹ interptatōis restrictiue q̄ dixi. ☞. sub rubrica de iuribus statutoꝝ respectu pſonarū et locoꝝ ad qs scilz pſonas ꝛ loca extendāt effectum si verba statuti indefinite generaliter vel vniuersaliter sint ꝓcepta: an debeant restringi: et ꝓsequor in pſonis locis et reb⁹ fere per totam dictam rubricā sub xij. q. ꝓncipali. facit qō no. Bar. et post eū Bal. in. l. habeat. C. de sa. san. eccle. Restringunt etiam si generaliter intellecta caderēt in absurdum: pone exemplū i. l. fi. ff. ad exhi. ꝙ Bar. siliter ne icludant odiosos puta ꝓfert statutū ꝓmiū indicāti furē: nō em debebitur indicanti seiꝑm. l. xiij. ☞. fi. ff. de condi. ob tur. ca. In generali em ꝼmone nō veniūt odiosi. l. lucius. ☞. luci⁹ tici⁹ damā. de le. ij. ꝛ c. alma. de sen. excō. li. vi. ¶ Iuxta predicta quero/ cauēt statuto ꝙ bannitus possit impune offendi: nunc bannitus offendit bānitū/queritur si accusatur et ipe excipiat de banno possit cōtra eum replicari de bāno suo. Et ꝙ possit videt ar. l. cum mulier. so. ma. Item posse offendere bānitū est quoddā priuilegiū a statuto concessum: et ꝙ ꝑſus non videᵗ competere bannito. l. amissione. ☞. q̄ deficiūt. de capi. di. et dicto. c. alma. sunt em bāniti extra ꝓtectionē cōis: ideo eis nō debent patrocinari statuta. vt no. Cy. i. l. i. C. de na. li. Ja. de are. tenet ꝙ bannitus licite potuerit occidere alium bānitū. non obstat qō dixi ꝙ statuti beneficiū non includit bānitū. Nam quedam sunt beneficia vtilitate priuata: et ista nō cōpetūt bānitis. l. ex facto ad treb. Quedam sunt beneficia vtilitate publica: ꝛ ista fauore publice vtilitatis omnibus competunt. vt. l. si qs in graui. ☞. hi quoq̄. ff. ad silc. ꝛ not. in. l. i. de iusti. ꝛ iur. ꝙ guil. ꝙ q̄ bñ facit ad. l. iul. ma. l. i. ꝛ de custo. reo. l. reos. in fi. ꝛ hoc no. Bal. in repetitiōe. l. cum mulier. so. ma. vbi querit si ꝙ statutū sup aliquo delicto mitigaᵗ pena iuris cōis an bannitus illud cōmittēs punietur illa pena statuti mitioris? Et videtur ꝙ nō: quia non dz gaudere beneficio statuti Cōtrariū tenet ipse: quia postq̄ ꝑ statutum mitigans penā recessum est a pena iuris cōis: ita in hac pena includunᵗ bāniti sicut alij: nō eoꝝ fauore sed ex natura legis: q̄ dz eē olbus cōis et vniformis. xiij. dis. erit autē lex. Subdit etiam questionem si statuto cauetur ꝙ bannitus nō audiatur agendo vel defendendo: modo bannitus agit contra bannitū: excipit ꝓtra agētē de bāno: ipe replicat ꝙ nō dz reus audiri sup ista exceptiōe: reus duplicat ꝙ nec actor super actiōe/q̄d faci-

et iudex i ista perplexitate: nā si vnū ex eis nō audit/alterum audit. admittendo eū exceptionez ꝺ actor audit reū: & si eā nō admittit audit actorē: & sic nō videt posse effugere q̄n incidat i statutū. Refert ibi Bal. Ja. bu. tenuisse disputando q̄ ista exceptio bāni tollit ꝓ replicationē bāni: & sic audit actor: & nō reus. nā cū ipe reus p̄mo bannū deducat i iudiciū: & alleget: cēsetur i hoc tanq̄ actor: g̃ dz repelli: & cū in sui odium sit adēpta ei defensio/non dz iudex ꝓ eo supplere ex officio: sicut cū exceptio nō ꝓpetit ex defectu matie ex qua: tūc em̄ si subest eq̄tas/iudex supplet. l. plane. et l. fi. de pe. here. vicet g̃ actor isto casu ex hoc solo q̄ non hz legitimū ꝓtradictorē. l. q̄ hēbat. §. fi. de ma. & c. cum ecclesiastice de excep. Itē actor licet bāniti hz actionē licet nō ei⁹ exercitiū: reus ꝓ nō hz exceptionē quā obiicit: cū sit i delicto simili q̄ opponit/& plus est remoueri a iure q̄z ab exercitio. l. ex plurib⁹. ꝺ aue. tu. ¶Subiūgit Bal. q. disputatā ꝓ Jac. bu. si statutū annulat cōtractuz ꝓpt nō solutā gabellā: si neuter soluit & emptor rē petit/vēditor ꝓ excipit de gabella nō soluta: emptor replicat q̄ nec ipse soluit.

Bal. tenet q̄ aut volo expugnare talē cōtractū et possum. aut niti ex eo & nō possum: q̄ exceptio nullitatis q̄ opponit non pōt replicatiōe nullitatis tolli. Nā replicatio q̄ nō iuuat actionē intētatā est impertinēs. vt in specu. de excep. §. fi. ꝑ. pen. & adde hoc q̄ nō. Bal. in. l. acceptam in fi. C. de vsuris. ¶Ex predictis apparet q̄liter sub gñalitate statutoꝝ includātur bāniti siue inhabiles nam q̄q̄ non ipsoꝝ fauore p̄ncipaliter sed alia dicta includunt vt ptz ex predictis: q̄b⁹ adde no. p Inno. in. c. ltellerim⁹. ꝺ adult. ¶In hac eadē materia occurrit hic q̄ ꝺ statuto quo cauet q̄ homicida nō possit esse de proub⁹ modo q̄dā occidit bānitū nō ex officū necessitate sz priuata inimicitia. Utrū iste ꝓsit eē de ꝓximis: & videt q̄ sic: q̄ q̄ fit lege pmittente penā nō meret. l. gracchus. C. de adul. Bal. dicit q̄ talis est infamis infamia facti. & lz istud maleficiū sit tolerabile: nō est tñ laudabile apud bonos & graues: & lz nō sit punibile/tñ nō potest dici q̄ illud nō sit maleficiuz et delictū: nec est bona ꝓnūtia/ nō imponit pena. g̃ nō est delictū: vt l. decurioñ. C. ꝺ his q̄ no. ifa. ibi sentit Bal. ꝓ ea q̄ dixi q̄ nō possit esse & hoc q̄n statutū dicat q̄ possit impune occidi. sec⁹ dicit vbi statutū dicat q̄ possit occidi licite & impune: tūc em̄ nullomō eēt maleficiū. nam q̄ licite fit/nō ꝓt maleficiū dici. l. iij. §. transfugas de sica. & C. eo. titu. l. iis qui aggressorez. In iudice occidēte certū est ꝑm eū q̄ licet condemnet ad mortē: nō ꝓ hoc potest dici homicida. ar. ff. de in ius vo. l. q̄uis et q̄ ibi ꝓ docto. in q̄ne de barbitonsore. ¶Formal alibi idem Bal. q. simile de statuto quo cauetur q̄ homicida puniat in centum: alio cauet q̄ qui cōmiserit duo homicidia: capite puniatur Quid ergo si quis cōmisit homicidiū et soluit centū: an si cōmittat aliū debeat decapitari? Et videtur q̄ nō: q̄ ꝓ p̄mo est satisfactum: ergo nō debet amplius

puniri. nam paria sunt cōdemnatum soluisse penam/et absolutuz fuisse. C. de lege aquil. l. cōtra negantē. Contrariū tenet Bal. scilz q̄ debeat decapitari i auf. qui semel. C. quomodo & quando iud. quia facte cause non possunt prouinfectis haberi. l. in bello. §. facte de capti. licet ergo obligatio sit extincta/primū aggrauat secundū. sicut prima contumacia quantūcunq̄ purgata aggrauat aliā sequentē. vt dicta auf. qui semel. et hoc dicit Bald. verum etiā si primū maleficiū esset prescriptione sublatū. nam non obstante ꝓscriptione cognoscetur de illo nō ꝓpter ipsum sed incidēter propter aliud aggrauandū q̄ est no. ꝑm eum in auf. qui semel. ¶Sed pone retentis eisdem terminis q̄ dam occidit primo bannitū: post ea non bannitū: vtrum decapitabitur tanq̄ duo cōmiserit homicidia? Bal. q̄ nō in. l. graccus: q̄ bannitus interfectus non debet computari in numero occisoꝝ. q̄ impune fuit occisus: ergo &c. vt ipse hoc no. in ꝓallega. l. graccus Conclude ex predictis q̄ homicidium solutione pene vel prescriptione peremptum/aggrauat penā sequentis homicidij. Homicidium autē voluntarie cōmissum contra ꝓsonam bāniti repellit ab officio: sed non grauat talem homicidā in pena ex secundo homicidio aggrauāda. ¶Item adde circa istam interpretationē restrictiuam etiā quod dixi. §. proximo principali mēbro de interpretatione correctiua versi. circa istā cōtrarietatē &c. Quib⁹ adde q̄ no. Barto. in. l. querela. C. de fal. vbi post tēpus prefixum ad accusandum a statuto/non pōt iudex inquirere: quia sicut ꝓ statutū certo tēpore prescribitur ꝑ accusationē: ita etiam eodē tpe prescribet cōtra inq̄sitionē: q̄ ꝺicit esse not. ad hoc q̄ ipse no. in. l. non solum §. si mandato ad finē. ff. de iniur. ¶Sed alibi q̄rit Bar. & nō soluit vtrū istud tēpus prefixum a statuto ad accusandum currat in criminibus/que occulte cōmittunt vt falsitates? Uidetur q̄ nō: vt. l. annus. de calū. & l. semp. §. hoc terdictū. ff. q̄ vi aut clā. Allegat in Jnium. ff. de diuer. & tēp. p̄scri. l. fi. in fi. vbi ignorantia nō impedit cursum p̄scriptionis. ꝓ hoc. C. ꝺ p̄scri. lon. tēp. l. fi. ibi nulla scientia vel ignorantia &c. Bal. tenet tempus in p̄dicta. q. currere ignoranti. l. fi. C. de dolo. Bald. no. in. d. l. omnes. q̄ si ꝓ statutū prefigit sindico tēpus ad denunciandū maleficiū q̄ in maleficio clam cōmisso non currit. q̄ ignorantia excusat. vt. l. genero. de his qui no. infa. vbi etiā dicit q̄ si cōstitutio sinodalis priuat executorem testamēti executionis officio si ifra certū tēpus non exeq̄tur: q̄ istud tēpus non currat executori ignorāti. ignorātia ergo pōt allegari ad euitationem pene/vel incōmodi ipsius ignorantis. sed q̄n cursus tēporis/vel id q̄ agitur tēderet ad eius cōmodū: nō potest cōtra eum ignorantia allegari. vnde si statutū ꝓmittit bannitū impune occidi: si ignorās eum bānitū occiderit gaudebit beneficio statuti. nec poterit ad eius penā ignorātia allegari. & ita ibi Bar. & post eum Bal. & vide q̄ no. Bar. in. l. lucius. ff. ad turp. vbi dicit q̄ statutū q̄ fit de carceratis relaxan-

dis nō potrigitur ad carceratos ob crimē falsi: nisi spāliter sit editū: vel hoc senserunt statuentes. Idē dicit si fiat statutū de aliquibus bannēdis vt nō potrigat ad exbānitos ob crimen falsi. Et per hec eius dicta obtentū est florentie ꝯ quēdam q̄ fabricari fecerat instrumentū falsum: cōtra quem cū capitaneus inquireret/excipiebatur de quadā reformatione facta nouiter q̄ ptās vel capitane⁹ nō possit inquirere de crimināb⁹ cōmissis retro p tres annos: quo tempore hec falsitas cōmissa fuerat. collateralis capitañ. replicauit q̄ reformatio quātacunq; generaliter cōcepta non includebat crimen falsitatis ſm Bar. vbi ſ. et sic obtentū fuit et ꝓcessum ꝯ illū. Predictis adde quod dixi. ſ. in. xij. q. sub rubrica. ꝓſi. vltimo.

¶ Circa hec q̄ro vlteri⁹ si statuto cauet q̄ de dāno dato credat̄ sindico vel saltuario: an possit ꝓbari contrariū? No. bal. C. si aduer. li. i. vbi refert Jaco. de are. dixisse q̄ vbicunq; dz stari dicto alicuius/ipossibile est q̄ reuocetur dictū eius. arg. dicte. l. prime. tñ iste officialis pōt alias puniri de falso ciuiliter ⁊ criminaliter ſm Ja. de are. Sed Ja. bu. in. l. i. C. de re iud. dicit q̄ ei dz stari in dubio. ſz si ꝓbatur denūciatio falsa nō stabitur ei. facit ff. de custo. reo. l. diuus. Azo in summa de. l. aqui. dicit q̄ si iudici per sui inspectionē vel officiali apparet damnū non datum q̄ ista efficacissima excusant ad condēnationē impediendā. p̄dictis adde q̄ in simili no. Bald. in. l. teopōpus. de do. ple.

¶ Quero de q̄stione in qua Bal. cōsuluit. cauet statuto q̄ nullus audeat vel presumat intrare vel apprehendere tenutā vel possessionē alteri⁹ sub certa pena. Modo quidā mercede a quodā cōducti intrauerūt: ⁊ putauerūt vites et alia ruralia in eodē opati sunt qui post accusank. et solū ꝓbatur q̄ predictū est: an debeāt cōdemnari? Tenuit q̄ non: quia statutū q̄ loq̄tur simpliciter de intrante debet itelligi si dolose intrauerit. aliter quilibet p agrum alienum transiens puniret q̄ esset ꝯ legē mosaicā. qua hoc pmissum est. cū ergo p̄dicta q̄ illi exercuerūt sint licita ⁊ de genere pmissoꝝ: nisi ꝓbetur q̄ scienter ⁊ dolose egerūt excusantur a pena/postq̄ ad rē in suo genere licitā accesserūt. p hac ei⁹ decisione all⁹. glo. no. i. l. si in rē. ff. tignū. ff. de rei vē. Ad q̄ no. Bar. in. l. i. ff. si q̄s te. li. esse inf. fue. vbi si statutum punit igredientē vel molestantē aliū in sua possessiōe: an ibi requirat dolus. facit quod no. Bal. in. l. i. ff. de legi. ¶ Accedat ꝫ q̄stio de statuto quo cauet q̄ laudum nō possit redargui de iniq̄tate vel nullitate/vtrū poterit impugnari rōne doli? Videtur q̄ sic. nā ista lex dicit q̄ stetur sentētie arbitri siue eque siue inique l. diē proferre. ff. stari. de arbi. ⁊ tñ pōt redargui de iniq̄tate: si ꝓueniat ratione doli vel fraudis. l. i. C. de arbi. Statutū igit̄ debet reduci ad intellectū iuris cōis. et p cū distingu marime ne quis dānū indebite patiat̄. C. de nox. l. ij. de publica. l. cesar. ff. de mu. et ho. l. i. et q̄ no. in. l. fi. ff. in cōputatione. de iure deli. ¶ Disputauit in si. q̄stionē Ja. cal. de illo q̄ promisit cū iuramento nō petere reductionē ad arbitriū boni viri ratione enormis lesionis: vtrū hoc pretertu poterit eū dicere inquū Tenuit q̄ non si re ipa cōtigerit. secus si ex ꝓposito ⁊ sic dolo. que questio ⁊ decisio pōt adaptari ad statutū si ꝑbis similib⁹ loquerek. Ego disputādo tenui indistincte q̄ ratione enormis siue enormissime lesionis possit peti reductio. nā inter dolū re ipsa ⁊ ex ꝓposito nō videtur fieri differentia. l. si q̄s eū aliter. ff. de verb. ob. ⁊ in. l. ij. ff. de doli excep. Ad p̄dicta facit q̄stio per quā concedit arbitriū potestati. Utrū p illud arbitriū potest transgredi iura. de quo in cle. sepe. de ꝓb. sig. Reperio circa istū arbitriū cōcessum Bal. cōsuluisse florētie. nā cōcessum fuit arbitriū latissimū dñis prioribus et ceteris alijs ꝯ offendētes/vel occidentes populares/⁊ homines minutos: qui statuerūt q̄ ꝓ tali delicto cōmisso p aliquē de aliqua magna domo alij consortes teneātur ad penā: nisi eos ceperint et dederit informatiōes. querit vtrū hec potuerit? Dixi de hoc. ſ. in. xi. q. sub rubrica de q̄bus siue sup quibus rebus possunt fieri statuta. ſ. quo ad ſm. ꝓ. quero vlterius. et vide q̄ nō. Bald. in. l. i. ff. de iure deli. vbi dicit q̄ lz sit ꝓcessum arbitriū ptāti: tñ dz expedire ifra terminū statuti. ad hoc. l. si in lege. in prin. ff. loca. ¶ Occurrūt alie q̄stiones circa istā iterpretationē restrictiuā verboꝝ gñaliū statutoꝝ. Ecce vna p statutū oibus currit ꝓscriptio. x. an. q̄ sua debita nō exegerunt: nūquid currat filiofa. Dicit Bal. q̄ nō: q⁊ vbi nō ē negligētia/ibi nō dz esse pena. ⁊ ista est regla naturalis q̄ etiā in statut; dz sibi locū vēdicare ſz eū in aut. nisi tri

cēnalis. C. de bo. ma. ꝓcordabit ſ̄ istō statutū cū iure cōi q̄ idē cauetur. l. i. C. de an. excep. Silr dicit ipe alibi si statuto cauek q̄ heres teneāt̄ ſolidū. nā itelligit nō fctō inuētario. nā statutū trāſſert ad ius cōe/nō solū ne q̄s puniat̄ idebite: vt. C. de nox. l. ij. ſz ēt ne q̄s pdat leg; bñficiū vt no. i. l. fi. ff. l cōputatiōe. ō iuſ deli. facit. c. cū dilectus. ō ꝓsue. vbi ꝓsuetudo iterꝑtatur in dubio ſz ius cōe. ⁊ hoc ipe no. i. l. ab executiōe. C. quoꝝ app. non reci. Pone exēplū ēt cū statutū ōt q̄ instra guarētigiata mandenk executiōi p carcerationē debitoris: et oēm modū q̄ placuerit creditori: vtr debitor ne carcerek possit tedere bōis? Tz q̄ sic/q⁊ sicut statuta municipalia debēt lui cē reduci ad ꝓcordantiā: ita ēt cū iure cōi. ita no. i. l. i. C. q̄ bo. ce. po. vbi subdimidit q̄ in frīs eccle dz poti⁹ ꝓcordari cū iure canōico q̄ cū iure ciuili. ⁊ ecōuerso i frīs ipe rū cū iure ciuili. vt sic lde iterꝑtatiōnē recipiat a q̄ descēdit anētas ⁊ ptās. l. oēs ppli. ō iusti. ⁊ iu. ꝑ p̄dicta nō puto quendā doc. sane ꝓsuluisse. cauebāt statuto q̄ decedēti ab itestato succederēt. ꝓximiores ꝓsāguinei ex linea pīna. Nō q̄dā hñs frem patruelē tñ ⁊ aliū extroq; parente decessit: ille ꝓsuluit q̄ vigore statuti eāt̄ admittunk postq̄ ſūt ābo i eodē gdu lz vn⁹ cōiunct⁹ ex vtroq; pente/alt⁹ ex pte pīs tñ. Ego credo ꝭuū p tā dictā. nā statutū ō admittēdo simplicit. primiores ꝓsāguineos dz intelligi ſz q̄ ius cōe eos admittit. vt redigat̄ ad itellectū iur; ſz q̄ i exēplis ꝑcedētib⁹ dictū est p eadē iura. ¶ Procedo vlteri⁹ et q̄ro/si vno statuto pmittit̄ bānitū ipune

occidi: alio ꝓhibeꝫ delatio certorū armorū sub pena. Modo quidam cuz armis sic ꝓhibitis occidit bannitū: querit vtruz debeat puniri tāꝫ portauerit arma ꝓhibita? Dñs Thomas de azzoguitis de boñ. disputauit istā. q. 7 arguit multis medijs ꝙ 7 Ɔ. 7 tādē ꝛcludit ꝙ nō vētat puniēdus ꝯsi ꝓmissum sibi videak id cū quo cōmodius explicare pōt qō ꝛcedit. nā ꝙ vult vnū/ vī velle oē id ꝙ qō ꝓuenit ad illud. l. illud. de acqui. here. 7 cui ꝓmittit qō plus est/ vī ꝓmitti qō minus est. i. c. cui lz. de re. iur. li. vi. 7 l. videam⁹ i fi. de in lit. iur. Itē gnalis ꝓhibitio deferēdi arma dz restringi/ nisi ex cā licita et ꝓmissa deferat. ar. l. si cui de fui. nā 7 lex ꝓhibz quē occidi: et tñ talis ꝓhibitio nō cōpHēdit casuz occisiōis licite. l. q̄d ergo. §. si heres meus. ff. ó le. i. Preterea debem⁹ inspicere illō ad qō ꝓncipaliē intētio 7 anim⁹ itēdit nō ad id qō accessorie 7 ad primā cām nō remotā. l. verū. ff. ó fur. Quinimo qñq; si id qō ꝓncipaliter agit est ꝓmissuz tolerak qō est, ꝓhibitū si incidat cū ꝓmisso. l. sciam. §. q̄ cū aliter ad. l. aq̄. l. si is q̄ duos de li. le. Sz anim⁹ deferēdi arma ꝓ hibita tēdit ad bonū finē. s. offendēdi hostē ciuitatis. l. minime. ff. de relig. sic 7 iudex nō cēseꝫ nocēs si occiderit criminosos pacez rei publice ꝓturbātes. vnū. q. iiij. c. est iusta. Naz tolerak qñq; qō in suo gñe malū est si tēdit ad bonū finē. Ponit seneca declamat⁹ exēplū de eo q̄ fracto muro de nocte igressus est domū alicui⁹/ 7 subripuit scrineū i quo erāt lre ꝙspirationis 7 pditiōis ciuitatis: an hoc patefacto mereak ꝓmiū vl penā? Et q̄ ꝓmiū facit ter. in. l. ij. §. preterea tñ api⁹ de oī. iur. In ꝓrium qz i maleficijs ispicim⁹ animū nō euētū. l. diuus. ff. de. sica. 7. l. si qs seruo. C. de fur. at hic habuit animū subtrahēdi siue furādi. fortuna ergo q̄ fecit felix ciuitati furtū nō dz attēdi. cogita. ¶ Si quero vtrū sicut ꝓ ius cōe distinguit et restrigit gnale statutū: ita etiaz ꝓ pactū? Ibi gra. statutū ꝓmittit bānitū ipune occidi. modo feci pacē cū inimico quē bānitū āte vel post dictā pacē ego occidi: vtrū icidā i penā alterius statuti quo acriter puniūt q̄ pacē frāgūt vel in penā cōuēcionalē pacis fracte? Old. disputauit de bānito post fractam pacē/ 7 tenuit q̄ occidēs eū nō incidat i penā ꝙuētionalē. ꝓmo qz vt dicit lege caueꝫ q̄ ꝓpter bonū publicū qō i delictoꝝ punitiōe ꝙfak priuata lex cōuēctionalis rūpit. ff. ad sil. l. si qs in graui. §. vtrū. Secūdo qz p legis ꝓmissionē superueniente causata ex aliquo maleficio nō solū tollit lex cōis sed priuata siue cōuēctionalis. ponit exē plū p. l. si seruū. de ver. obli. 7. l. i. de his qui sunt sui vel ali. iur. in q̄bus ꝓhibeꝫ occidi seruū, ꝓpriū. et tamē dicit. l. ali ibi. q̄ si occidaz ꝓmittēte iure cōi/ puta in adulterio deprehēsum nō obstante obligatione qua tenebar nō occidere sed seruare/ licite occidam. l. qui suū. ff. de ver. obli. 7. l. q̄d ergo. §. si heres merētem. de leg. i. Item iste occisus tēpore occisionis videtur oīno alius ab eo qō erat tē pore stipulationis cōcepte. ff. ad trebel. l. ex facto. §. ex fctō. ibi post deportationē ꝙ susceptos quasi ab alio 7c. pro hoc facit qō no. in auk. de man. ꝓn. §. neq; aūt homicidas. Dñs Bar. disputauit istaz qstionē i terminis magis latis et sunt isti. Statuto lucane ciuitat; caueꝫ q̄ frāgēs pacem homicide capite puniaꝫ. Alio statuto caueꝫ q̄ bannitus pro homicidio possit impune occidi: accidit q̄ ticius q̄ erat ꝙ homicidio bānitus et condēnatus q̄ siveniat in fortia cōis capite puniaꝫ: fecit pacē cuz sempronio inimico suo 7 exbānito/ et ꝓmiserūt se inuicē non offendere sub pena statuti 7 sub pena mille librarū: demuz dict⁹ sempronius interfecit dictū ticiū exbānitum. Querit an inciderit in penaz statuti 7 pena mille sit ꝓmissa vl nō. Premittit anteq; soluat q̄bus exbāniti equiparent/ vtrū illis qui efficiūtur fui pene. an deportat; / an relegatis/ an excōicatis. et licz cū singulis supradictis i pluriboꝝ ꝙueniāt: tñ pdictis nō equiparari clare ostēdit. et ꝛcludit ꝙ equiparant fraūge. nam pōt impune offendi et vere et ꝓprie potest dici fraūfuga ciuitatis sue et ꝓprie hostis. nā fraūfuge dicunt q̄ ab his sub quorū impio sunt desistunt/ et i numero hostiū se transferūt. ff. de capi. di. l. amissione. §. q̄ deficiūt. bānit⁹ aūt est talis nō obediēs 7 rebellis est pscīdēti sub cuius iurisditione est: et cōfert se in nūero aliorū bānitoꝝ et hostiū ciuitatis sue. Itē sicut transfuga pōt ipune offendi. l. iiij. §. fi. de sica. ꝓbat hoc alijs rōnibus. 7 subiungit q̄ iura ꝓdat ꝓpter tale bānum. et tandē ꝛcludit ꝙ occidēs eū nō teneꝫ pena statuti qua punitur capite frāgens pacē. Nam hoc bñficiū 7 oia iura ciuitatis ꝓ prie q̄ tendūt ad eius fauorē perdidit ꝓpter bannuz. sed de pena cōuentionali q̄ fundak in iure naturali 7 gentiū: cū hoc ius nō perdat videꝫ q̄ offendēs eū dicta pena teneak. Cōtrarium tenet ex eo q̄ istud pactū tanq; ꝓtra publicā vtilitatē tendēs nō debeat obseruari. nam ad hūc finē. s. ꝓpter bonū publicū hoc ꝓmittit statutuz. vt. l. i. C. qñ li. se sine iudi. vindi. facit qō no. in. l. nō dubiū. C. de legi. 7 c. si diligenti. de fo. cōpe. Itē vt dictū est iste est hostis 7 transfuga ciuitatis: licitū autē est ꝓpto venire ꝓtra fidē datam a se hosti. l. i §. nō fuit. et ibi glo. ff. de dolo. ꝓo hoc ter. in dicto. §. neq; aūt homicidas. in auk. de man. prin. et i hoc resident. ¶ Prosequor nūc quedā dubia circa statuta que excludunt filias si dotate fuerint a successione patris. Pone statuto cauetur q̄ filia dotata a patre nō habeat regressum ad bona patrna: vel dotata a fratre non succedat fratri: modo in ꝓmo casu pater dotauit filiā de bonis matris et i scdo casu frater dotauit sororem de portione sororis. Nunq̄d sic dotata habebit regressum ad dicta bona fraterna vel paterna? Tenet Bal. q̄ sic/ qz cū effectu nō pōt dici dotata ab eis. et verbum dotare ius significat nō actū nudi ministerij. ar. ff. ó ma. vin. l. pater ex prouincia. in fi. et. ff. de iure do. l. si res. 7 hoc no. Bal. in. l. matri. C. de iur. doti. Sed in casu in quo statutū excludit filiā dotatā a patre/ quid si pater decessit relicta posthuma quā dotare nō potuit: vel furiosa vel infante/ vt fratres dotādo eā excludant: arguit q̄ sic. et ꝛcludit ꝓtrariū: qz iste est casꝰ omissus a statuto. ergo 7c. l. si cū dotē. in pn. sol. ma. et ita not.

in.l.si plures.C.de cõdi.inser. et vide qõ no.Bar.in.l.cũ plures.ff. admini.tutor. ¶Quid si statutũ dicit q̃ filie debeant dotari ꝛ amplius petere non possint. Modo puella nõ vult nubere/ sz vouere castitatẽ et venire pariter cũ masculis. Et videt q̃ possit qz postq̃s matrimoniũ nõ contrahit/dotari non põt: qz dos sine matrimonio esse nõ potest.l.iij.ff.de iur.dot.qz ergo deficit hic tacita ꝓditio statuti.s.nuptiarũ:p consequẽs debet cessare statutum.l.adigere.§.quãuis de iurepa. Itẽ si statutũ exp̃s se artaret filiã ad nubendũ: esset ꝓtra bonos mores. naz matrimonia debent esse libera.c.gẽma. de spon.qõ sic nõ esset. facit qõ not. in.c.statutũ.de hereti. in nouell. li.vi. In ꝓtrariũ facit qz stat p ipsam quominus nubat: ergo debz haberi pro nupta.l.iure ciuili. de cõdi.ꝛ demon. naz videt statutũ ꝓuidisse filiabus de certa q̃titate/qua habita debẽt esse cõtente. ar.l.qui habebat.de here.instit.et ita tz Bal. in.l.pactũ.C.de colla. ¶Trãseo ad statuta que q̃q̃ ꝓhibent mulieres vel minores cõtrahere sine ꝓsensu cõsanguineorum. Pone ergo statuto caueri q̃ minor ꝛ mulieres nõ possunt cõtrahere sine p̃sentia cõsanguineorum ꝛ ꝓpinquor. Modo pone q̃ isti ꝓpinquiores sunt absentes ꝛ in remotis partibus. Dicit Bal. q̃ poterit sine eis ꝓtrahi. ar.ff.de cõdi.ꝛ demon.l.multa in prin.cõ suluit tñ q̃ loco absentium adhibeatur auctoritas iudicis. ar.C. qui admi.ad bo.pos.l.bonorũ.et qõ no.in auc.de here.ꝛ fal.§.si vero absunt in ratione sui. ¶Circa hoc in fi.querit si statutum in cõtractibus minorũ requirit cõsensum matris ꝛ ceterorũ ꝓpinquorum:modo minor mortua matre cõtrahit cũ ꝓsensu solo ꝓpinquorum.nam statutũ qõ loquit de cõsensu matris intelligit cuz mater vuit.naz mortua nõ est mater.et idem dicit si sit i ptibus ita remotis q̃ periculosa sit minori eius expectatio.ar.p̃al.l.multa.et.l.si lõgius.de iudi.et.l.filio.§.certũ.pe. ¶Sed pone q̃ statutũ exigit consensum duor̃ consanguineorũ ex parte patris si extãt.al's ex parte matris iste minor nõ habz nisi ex parte patris vnuz/ ex pte matris aliũ:nunq̃d valeat cõtractus cuz cõsensu eorunz. Bal.q̃ sic.allegat Bar.in.l.stichũ qui meus erit.ff. de leg.i.et hoc ipe no. in.l.in cõiũctiõe.C.de nup.vbi subdit q̃d iuris si nolũt ꝓsentire.et dicit q̃ minor poterit appellare ꝛ deferre q̃relam ad iudicẽ.l.fi.ff.de ap.reci. Postremo circa hoc q̃rit si nõ habet cõsanguineos maiores sz minores/ discrete tñ vite et capacis ꝓsilij: dicit q̃ ist̃ ꝓsentiẽtib9 satisfactũ erit statuto posteq̃ nõ distinguit circa etatẽ.arg.ff.de iureiur. l.pater.in fi.et hoc in adultis. In pupillis dicit q̃ eor̃ cõsensus nõ valet sine tutoris auctoritate. qz nec dicunt p̃sentes.l.diem proferre.§.coram.ff.de arbi.et ita no.in dicta.l.in ꝓiuctione. et in.l.i.C.q̃ admi.ad bo.po.pos.ad fi. et vide p hoc vltimo qõ not.in fi.in.c.ex eo q̃.de elec.lib.vi. ¶Iuxta p̃dicta etiã q̃ro: lege perusina caueꝫ q̃ filiusfami.nõ possit ꝓtrahere sine exp̃ssa licentia p̃ris:nec minor sine licentia curatoris/vel saltim duorũ ꝓximor̃ cõsanguineorũ si curatorẽ nõ habuerit: et q̃ ℣ctus

aliter fact9 nõ valeat. Modo quidam filiusfamil.contraxit sine licẽtia patris/et mẽtitus est se patremfam̃. et adultus adito tanq̃ curatore vel cõsanguineo qui nõ erãt.et idem filiusfam̃. vel minor iuraut nõ venire ꝓtra. Queritur vtrũ valeat ꝓtractus factus cum dicto filiofam̃. vel minore saltim ꝓpter iuramẽtum: Ja.de bel.tenuit disputãdo q̃ nõ valeat neq̃ teneat. qz dicta lex municipalis resistit ꝛ nõ assistit si eo casu licẽtia nõ est adhibita: vt.l.nõ dubiũ C.de legi.nec iuramẽtũ cõfirmat talẽ cõtractuz.de hoc tamẽ dic vt p Bar. in.l.cum lex.ff.de fideius. et.l.si q̃s pro eo.e.ti. Et no.ex hac eius decisione q̃ dolus ꝓtrahentis nõ firmat ꝓtractũ in quo deficit solẽnitas statutaria. Si autez solũ deficit rõe doli:tũc aduersus dolũ cõmittentẽ ꝓtractus erit validus si placuerit ꝓtrahẽti secum vt.l.eleganter.ff.de dolo.facit qõ no.et dixi in.c.i.de rescrip.lib.vi. ¶Quid dices si i aliquo actu statutũ ꝓuidet adhiberi p̃sentiã vel ꝓsensum quattuor viror̃/ al's nõ valeat: vtrũ si adhibeãtur.v.vel plures reddaꝫ actus inualidus tanq̃ nõ seruata forma. Et videt q̃ sic qz omissio modi ꝛ forme viciat dispositionem.l.qui rome.§. Flauius.ff.de ꝑ.ob.ꝛ.c.pisanis de resti.spo.et.c.cũ dilecta.de rescp. ad hoc.c.cuz sup abbatia.de offi. dele.Cõtrariũ reperio fuisse ꝓsultũ:qz sz ad solemnitatẽ lex statuat certũ nũerũ:ap̃liatio nũeri nõ viciat.l.heredes palam in pn̄.ff.de testa.ꝛ.l.cuz tabule.de fis tab.p hoc.l.non solet.de regu.iur. et.l. qui mutuam.ff.man.ꝛ.l.pediculis.§.labeo.de aur.ꝛ.ar.lega. Itẽ i maiori numero ineſt minor.l.i. §.si stipulandi.de verbo.obliga. Preterea numer9 ampliatus nõ diuersificat formã.l.nõ sunt liberi de sta.ho.facit.l.is cui.ff.quem admodum serui. amit.l.i.§.item queritur.ff.de aqua quo. et esti. facit qõ no. Bart.in.l.si prius.ff. de aqua plu.ar. ¶Huic membro interpretatiõis restrictiue potest applicari q̃stio disputata q̃ dñs Ang.de pusio. Nam exorta guerra inter cõmune florentie: et cõe viterbien̄. hinc inde emanauit decretum q̃ omnes banniti qui in guerra seruerũt per semestre tẽpus sint et intelligantur absoluti et ad bona plenarie restituti: contigit q̃ quidã bãniti in actu belli co fuerunt capti: quidam vulnerati:quidaz mortui. Item quidã anteq̃ emanaret edictum in carceribus mancipati/ita q̃ nulli eorum seruire potuerũt actualiter iuxta formã edicti. Queritur vtr̃ omnes vel qui ex eis gaudeant edicti bñficio vel non? Primo pro vulneratis et egrotantib9 q̃ gaudere debeant facit q̃ tunc seruire intelliguntur: in.l. cum heres.§. stichus.de sta.li.ad hoc.l.fi.§.idẽ iuris.ad.l.ro.de iac.et no. in.l.arboribus.§.de illo. de vsufruc. ad hoc.l.si pecuniam.in prin.et.§.fi. de condi.ob causam.vbi impeditus implere videtur impleuisse: nec potest repeti quod datum est tanq̃ causa non secuta. Pro captis adducit iura que dicunt milites captos post redeuntes consequi stipendia et premia ac si capti non fuissent de re mili.l.deserores.§.is qui ad hostes. eodem titu.l.non omnes.§.qui ab hostibus.et.l.penultima.

¶ Pro mortuis allegat sil'r q̄ videntur viuere per gloriā. insti. de excu. tu. §. in bello. ⁊ l. diē functo. de offi. assess. ⁊ l. i. §. diuus. de var. et extraor. cog. et l. post duos. de aduo. diuer. iudicio. ⁊ C. de ꝓfi. sacro. scri. l. si quis. ¶ Pro carceratis adducit q̄ statuit p eos quibus debebat prestari seruitiū nō aperiendo eis carceres. vnde debet haberi ꝯditio pro ipleta vt. ff. de sta. lib. i. iij. §. nō solū. Pro his omibus facit. c. imputari. de reg. iur. li. vi. cum multis ſi. ibi alleg. ad hoc. l. sub cōditiōe. §. quotiēs. de here. instī. Item cōditio seruitij habet causaz successiuā. postq̄ igitur fuit in aliquo inchoatum: licet aliquo casu impeditum implementū / debet haberi conditio pro impleta: vt. d. l. si pecuniam.

¶ In contrariū arguit. Et primo contra carceratos q̄ nō veniant sub edicto. facit. l. domician⁹. ad turpil. nam nec etiā ad bannitos ꝓ crimine falsi. l. athletas. de fal. nec contra exbānitos pro patria expugnata: qm̄ pro talibus nulli ꝓpetit copia exorādi. C. ad. l. iul. maie. l. q̄squis. de epis. ⁊ cle. l. qui cūq. Cōtra mortuos allegat: q̄ licet quo ad eos habeat conditio ꝓ impleta: tamē nō nisi elapso semestri tēpore debēt potiri edicti beneficio. l. iij. §. si ita sit libertas. de sta. li. vnde mors que eos cancellauit de bāno oīa soluit: vnde non possunt eis bona restitui. in aut. de nup. §. deinceps. iuncta. l. quotiens. §. vnde marcell⁹. de no ua. Contra captos ⁊ etiā vulnerat os facit: q̄ cū rem dubiam. s. bellicam artem peragendā suscepe rint / videtur eā suscepisse periculo suo nō conductorus. ad hoc. l. si vt certo. §. interdum. ff. cōmo. Cō tra oēs facit defectus ꝯditionis: nam debet impleri in forma. l. meiius. de condi. ⁊ demon. Itē defectus implementi ex parte sua. nō eīn potest quis agere ex ꝓtractu: nisi ꝑmo ipleat ex parte sua. l. iulianus. §. offerri. de actio. empti. Pro hoc mens istoruz statuētium que fuit vt eis seruaretur cū periculo ipsoum. q̄ bellū non est exposītū cātui phylomene: sed nūc hunc / nūc illū interficit gladius. secundi Regū. xi. ꝓ hoc prealleg. §. interdum. ⁊ quod no. Inno. in c. sicut. de iureiuran. vbi ꝑ Inno. q̄ locator operarū in bello debet suo piculo pugnare: vnde equos arma ⁊ alia que perdidit nō recuperat. Item impediti sunt seruire, ꝓpter vulnera ⁊ capturas hostium: quib⁹ hoc licuit agere. l. i. de dolo. sed cum licite tertius impedit implemētū cōditionis / nō habetur cōditio pro impleta. l. iure ciuili. de ꝯdi. ⁊ demon. Et post multa in hanc partē inclinat. s. q̄ nulli inclusi in supradicto edicto gaudeāt eius beneficio. ex eo mouetur q̄ ista cēsetur mixta conditio que pendet a facto bannitorū ⁊ ilidijs fortune: ⁊ a facto statuētium: quibus debz impleri. vnde de ea iudicandū est vt de mera casuali: vt no. de condi. ⁊ demon. in rubrica. Et hec vera dicit cū verba edicti sunt concepta conditionaliter quo etiā casu si itra semestre fecissent: tamē illi gaudebūt edicti beneficio. pro hoc. l. iij. §. fi. de sta. li. Si aut ē verba edicti fuissent ꝓcepta modaliter: vt si essent simpliciter rebānīti ⁊ restituti vt seruirent per semestre: tūc qualitercūq̄ fuerint impediti non eis

preiudicat. l. quibus dieb⁹. ff. de condi. et demon. postq̄ eīn semel sunt liberati: nō reincidunt de facili in obligationem semel extinctam / que descēdit ex delicto. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. Ar. contra. c. eos. de senten. excom. li. vi. Sed ibi speciale vt credo. et dixi in dicto. §. pactus. ¶ In ista materia disputant Ja. bu. q. de statuto quo cauetur q̄ pene maleficiorū que cōmitterentur de nocte deberēt duplicari. quidam cōmisit delictum in loco in quo nō auditur cāpana: vtrum delictuz ibi cōmissuz post horā qua soluta est pulsari duplicabīt? Tenet q̄ sic: si deliquit in nocte vera ⁊ naturali. secus si in nocte ficta per statutū: puta intelligit noctē post pulsationem cāpane que pulsat quā doq̄ ante solis occasum: tunc statutū non se extendit ad istum locum / postq̄ sonus ibi non protenditur. quod tenet Bar. i. l. i. §. hoc autem senatus. ff. ad sil. Bald. dicit q̄ si ratione noctis punit delictū ex oīi capite / licet eū postea moderetur ad sonū: tunc extēdatur ad omnē locum. secus si se referat ad delictum solū ficta nocte cōmissum. arg. c. statutum. de rescrip. lib. vi. et hoc ipse no. in. l. fi. C. de his qui. vt indig. et vide q̄ no. in. l. ita autem. ff. de admi. tu. per Bar. in. c. indēnitatibus. in fi. de elect. lib. vi. vbi statutum non cōprehendit casuz ad quem non possunt verba adaptari. multum eīn verbis legis est deseruiendū: vt no. in. c. pro humani. de homi. ⁊ c. i. de statu re. li. vi. ⁊ c. i. de vsuris eo. lib. Verba Jac. bu. circa fi. disputatiōis formaliter sic se habent: q̄ aliquādo lex fingit aliq̄d esse quod non est ⁊ contra veritatem: ⁊ tunc eligimus fictionem / ⁊ spernimus veritatem que se cū fictione non cōpatitur: sicut patet in fictione legis cornelie. ⁊ postliminij. sicut patz in his qui fingūtur agnati / qui nō sunt per virilis sexus personas coniuncti: vt. l. lege. §. fi. ⁊ l. scimus. C. de legit. here. ⁊ sic hic esset si diceretur tm̄. s. intelligatur: et ꝓcederent primo allegata. Sed aliquando lex ponit nouū sensum fictum vel interpretatū ꝓter verum et ꝓpriū: ⁊ tūc magis videtur adūcere cōa primo recedere. sic intelligitur. l. in vulgari de ꝛbo. signi. et. l. iij. §. q̄. eo. ti. vt si dicatur de nocte, put naturaliter est et adūciatur alia: scz si itra sonos: vt vtroq̄ casu sīue vera ⁊ naturalis adest / sīue ciuilis ⁊ ficta / sit inquirendi potestas. sic in. l. ij. de instītu. et substi. et de ꝛbo. oblig. l. ex ea. §. insulā. ⁊ incipit disputatio: statuto cauetur si q̄s aliquē vulnerauerit ⁊c.

¶ Quero vlterius de alia. q. Cauetur statuto q̄ mater non succedat ertātibus agnatis defuncti. modo extant agnati ⁊ aliqui cognati ex trāsuerso qui excludunt agnatos / vt nepos sororis: an isti cognati excludantur? Videtur q̄ sic postq̄ agnati excludunt matrem / que prefertur illis. nam dicta verba ertātibus agnatis ⁊c. habent virtutē inclusiuam ipsoꝝ agnatorum. quod tenuit Barto. ¶ Bal. contra in. l. illam. in prin. de colla. nā exclusio legis non debet extendi ad personam de qua non loquitur. l. si vero. §. de viro. so. ma. ⁊ ibi respōdet ad rationes Bart. in cōtrarium multū plene.

¶ Itez quero. statuto cauetur q̄

reus bis citatus non comparens ponatur in bānoꝝ assignetur sibi terminus octo dieruꝫ infra quē si non cōparuerit / habeatur pro cōfesso. Modo iudex in banno assignauit sibi terminum .vi. dieruꝫ: vtrū post octo dies habebitur ꝓ confesso: Videt q̄ non ꝓpter defectū forme tradite a statuto in assignatione termini. l. constitutionibus. ad munici. Cōtrarium dicit Bal. qz suppletur terminus a lege. l. iiij. §. si quis. de re iudi. ꝛ no. Dy. in. c. indultum. de reg. iur. li. vi. ꝛ hoc quando statutū prefigit terminū cū ministerio hominis. Si autē lex simpliciter vnū terminū statuit: et iudex statuit diuersum / an videat recessum a termino legali ꝛ ab effectu quē producit? Dixi subtiliter post Oldra. in c. i. de constitu. lib. vi. ad fi. Et vide prece. q. per Bal. in. l. si ea. C. qui ac. nō. vbi tenet vt dixi. ¶ Sz pone dicit statutū q̄ si aliquis debet poni in bāno citetur q̄ ipse veniat vel alius ꝓ eo: modo ponamus q̄ iudex citauit q̄ ipse cōpareat. Dicūt quidā q̄ bānum non valeat tanꝫ omissa forma citationis. Sed Bal. tenet q̄ valet: per. l. fi. C. de procur. Nam intelligit citare q̄ veniat per seuel aliū vnde expressio nichil operat ex quo tacite includitur. C. de fideiuſ. l. nō recte. ¶ Quero etiā si statuto caueſ q̄ notarij in eoꝝ instrumētis debeāt apponere nomen ꝓhentis patris ꝛ aui: alꝫ nō valeat instrm Modo notariꝰ cōfecit instrm inter gallū ꝓtessuꝫ ꝛ titiū / ꝛ nolauit gallū ꝓtessum nō apposito nomine patris ꝛ aui: an valeat instrumētū? Uidetur q̄ sic per. l. i. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ qō no. in. l. hac cō sultissima. C. de testa. Item notoria de natura sui nō debēt alīt demonstrari: qz rei demōstrate aliā demōstrationem adijcere frustra est. l. ij. in fi. de do. ple. In contrarium qz ista sunt verba formalia de q̄bus nichil debet omitti: et q̄ sint formalia ptz qz lex vltra ꝓcedit ānullādo: secꝰ dicit Bal. si statutū nō ꝓcederet annullando: qz tūc nō esset de forma / sz de mera demōstratione. ita notat Bal. i. d. l. i. ff. de libe. ꝛ posth. ꝛ qō no. in. c. ꝓstitutionē. ō sen. ercō. li. vi. ꝛ ista sufficiant sup isto principali mēbro interpretatiōis artatiue siue restrictiue. ¶ Et descēdo nūc ad tertium mēbrum q̄ erat quedam interpretatio declaratiua: que interpretatio tūc est necessaria cum aliquod verbū vel oratio apposita i statutis sunt ambigua: ꝛ possunt trahi ad varios intellectꝰ. et ista ābiguitas et obscuritas contingit sepe in legibus / in cōtractibus / iudicijs / testamētis / priuilegijs / ꝛ rescriptis / dictis testiuz et si. patet ex no. in. l. si quis intētione. ff. de iudi. de ꝟbo. oblig. l. quotiens in stipulatz. et ibi exēpla. et c. in ꝑsentia. de, pba. ꝛ c. ex litterz. de spon. vbi plene. et plenius per Azo. in summa. in ti. de re. dub. c. clamor. ꝛ c. cum tu fili. de testi. c. cū contingat. de offi. delega. facit qō no. Bart. in. l. inter stipulationem. §. stichum. de ꝟbo. obli. et. l. ab executore. de ap. Sub isto aūt mēbro nō sunt attingende materie supradicte cū in eis versatur obscuritas vl ambiguitas: habēt eīm tractatus suos distinctos: sed tantūmō cū versaſ in statutis. expedit tamen declarationē que reperitur fieri in iure sup predictis

dispositionibꝰ adaptari similiter quantū potest ad materiā statutorū. in qua materia Bar. breuiter ꝛ vtiliter scribit in. d. l. oēspuli. in. iij. q. vltime partis. Utrū ergo statuta recipiant istā interpretationē declaratiuā siue expositiuā? Et refert omēs doc. tenere q̄ sic: dū tamē dicta declaratio siue expositio sit iuri consona siue congrua. allegat casum. c. cū dilectus. de consue. Que autē sit congrua expositio: dicit ipse q̄ quedam sunt verba generalia. Quedā indefinita. Quedā pregnātia qz habēt multiplicem intellectū. Uerba generalia debent generaliter intelligi / nisi ex causa restringātur: ꝛ dicit tūc interpretatio restrictiua siue artatiua de qua. §. ꝓri. mēbro plene. Uerba vero indefinita vtrū equipolleāt vniuersali? Dy. tāgit in rubrica de regu. iur. lib. vi. ꝛ in. c. vt circa. de elect. li. vi. ꝛ. l. si pluribꝰ. de leg. ij. Utrū autē in statutis habeant locū illa q̄ no. in ꝑalleg. iuribus: dicit bar. q̄ dubitatio in hoc ꝓsistit: vtrū. ſ. in casibꝰ in q̄bus equipollet vniuersali / vtrum hoc sit ex ꝓpria significatione an ex interpretatōe? Primo casu haberet locū in statutis: in secūdo esset dubium. ꝛ tex. videt q̄ talis interpretatio ꝓcedat ex benignitate: ꝛ sic nō ex ꝓpria ꝟbi significatiōe in. l. si seruus. de serui. vr. ꝓdi. Sed Bar. dicit q̄ cōgrua expositio est q̄ equipolleat vniuersali in his in q̄bus est eadē ratio: ꝛ hoc fit ex interpretatione. ꝛ hoc videt de mente stantiū. alleg. l. i. in fi. de li. ꝓter. facit. c. ex lr̄is. de ꝓsti. Circa verba duplicia ponit exēplū si i statuto est aliq̄ verbū habens plures significatiōes: que erit ꝓgrua expositio. in hoc ipse dicit q̄ q̄nq̄ verbū hz duas significatōes, ꝓpriaꝫ q̄nq̄ vnā significationē, ꝓpriam / aliā impropriā. ꝓ quo casu accipiemus illā significationē q̄ cōgruit subiecte materie. l. si vno. ff. loca. l. si seruꝰ plurū. §. fi. de le. i. de re. iur. l. quotiēs sermo. ꝛ ibi exēpla. q̄bus addit vnū / videlz cū in statuto ponit ꝟbū q̄ reperit in preterito ꝛ futuro: et cum natura legis ꝛ statuti sit dare formā futuris negocijs. l. leges. C. de legi. ꝛ l. fi. de ꝓsti. itelligemꝰ in futuro. ꝓ hoc. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. l. si ita legatū. ꝛ l. solemꝰ. Sc̄o casu q̄n hab3 vnā, ꝓpriā / aliā impropriā: regula est q̄ dz assumi, ꝓpria / ꝛ omitti impropria. l. nō aliter. de le. ij. de exercito. l. i. §. si is q̄ nauē. Fallit si de mēte dispōētis aliud appareat: vt. d. l. nō aliter. Qualiter aūt dicaī apparere de mēte: dicit ipse q̄n intellectꝰ, ꝓprius ꝓtinet absurditatē. ꝛ tunc assumamus impropriā. l. in ambiguo. de legi. Itē si cōis vsus loquēdi aliter se haberet. nā talis vsus loquēdi i exaudiēdis sermonibꝰ oīm decisionū oīq̄ ꝓsuetudini derogat. ff. ō fun. instruc. l. cuz delamonis. §. asinā. et. l. liberoꝝ. §. q̄d ergo. de leg. iij. ꝛ iste vsus qualiter, ꝓbet: vide ꝓ Bar. in. l. labeo. de sup. le. ¶ Sed vlterius, ꝓcedēdo queriī vnde sumatur ista, ꝓpa significatio: ꝛ q̄liter cognoscaī? Dicit Bal. q̄ significatio est, ꝓprius sensus ꝛ verus attributus dictioni ab intellectu vl statuto legislatorz. auctoritas eīm legislatoris vel inuētoris dedit vera ꝛ ꝓpria significata vocabulis. ff. de ꝟbo. sig. l. liberoꝝ. z. et hoc ipse no. eo. ti. in rubrica. Bar.

dicit q̄ ꝓpria significatio ꝑmo sumitur ab auctore si i sua lege/vel alia hoc dicatur. ff. de verb. sig. l. ꝓprie bona. ⁊ p multas. ll. illius ti. Item a diffinitione. ff. de testa. l. i. ⁊ de tute. l. i. ⁊ insti. de verb. ob. in ꝑn. Item quādo predicta deficiunt/ sumitur propria significatio ex allusione siue deriuatione vocabuli. l. pupillus. §. territoziū de ꝟb. sig. ⁊. l. tugury. eo. ti. Ista tamen allusio nō sumitur vbi repugnaret diffinitiōi illius verbi. vt. l. i. de testa. ⁊ ibi p eum. vel vbi repugnaret limitationi vel qualificatiōi facte in iure in alīs materiis. nā dicitur q̄ mutuū est qō de meo tuū fit. nā nō semp qñ fit de meo tuū est mutuū: alīs ex oibus titulis ex q̄bus transferr̄ dominiū esset mutuū. ibi dicit Bar. i dicta. l. oēs populi. ⁊ nō plus circa hec. Adiungā autē dict; suis quo ad. ꝓpositū aliqua dicta bal. Dicit nanq; q̄ duplex est intellectus statutoꝝ. s. litteralis. i. grāmaticalis in quo recurrit̄ ad Latinos grammaticos: puta ad catholicon. ⁊ ciuilis in quo recurrit̄ ad mentē ⁊ rationē legū: q̄ intellectus vocatur sensus. i. volūtas C. de li. ꝑte. l. iij. ¶ Utrū ḡ in statutis debeam⁹ sequi naturalē intellectū? Et bal. q̄ sic si in eo pōt saluari ratio motiua statuētis. ꝯ si non pōt saluari rō tunc secus. ponit exemplū in statuto quo punitur q̄ extraxerit sanguinē in palatio: certe non puniet̄ barbiton sor. qr̄ pena succedit loco iniurie: nō loco beneficij. in. l. q̄uis. de in ius vo. p doc. alle. in contrariū et rñdet. ff. q̄ ⁊ a qui. l. prosperit. vbi seruanda est lex que indistincte loquitur prout verba se habēt ꝯ dura. nam vt dicit ratio illius legis nō prorsus deficit in absentē. nā ⁊ absentes scuunt interdū q̄dā cōferentia ad veritatē probandā puta famā ⁊ cōiecturas. ¶ Prosequitur de intellectu ciuili vtrum debeamus sequi in statutis? Et videt̄ q̄ sic. l. si cui. de serui. ⁊. l. ij. C. de noxa. ideo in statutis ꝯ non subiectos non includūtur clerici vel ecclesie. restringūtur eñ ꝟba absolute ꝓlata ad id q̄ est possibile de natura/de facto/⁊ de iure: ⁊ ꝝ bonos mores. ff. qui ⁊ a q̄. l. si rogatus. §. matrimonij. ⁊. ff. de ꝟb. sig. l. nepos ꝑculo. In ꝯtrarium qr̄ iste intellectus est quedā diuinatio. in auc. de testa. ampfe. §. i. ⁊ ideo verbis est inherendū. l. i. §. si is qui naue. de exerci. de sup. le. l. labeo. Solu. dicit Bal. si talis intellectus cōtrarius est impossibilis/tunc debemus seq̄ mentē. ff. ō li. ⁊ po. l. gallus. §. i. ⁊. l. talē. §. fi. de here. insti. secus si ex ꝟbis non pōt elici nec ꝑsumi qr̄ tūc dicit̄ casus omissus. de li. ⁊ po. l. cōmodissime. ⁊. l. si vero. §. de viro so. ma. ⁊. l. fi. C. de predi. curi. lib. x. ⁊. l. in quoꝝ. de pigno. ¶ Ulterius etiā aduertendū est q̄ duplex est interpretatio verboꝝ in statuto ꝓlatorū. quedā est interpretatio passiua: quedā actiua. Illud ius q̄ trahit aliud ad se dicit̄ accipe interpretationē passiuā qr̄ ab eo informatur. sed si non informat̄ ab eo/dicit̄ interpretatio actiua. passiua ergo interpretatio est suscipere. actiua vero est influere alteri passiuā interpretationē. ꝑm Bal. post Bar. statuta recipiūt interpretationē a iure cōi. l. i. §. si de falcidia ad. l. fal. ⁊ nō si statutum dicit q̄ B. sit ciuis/oia iura loquentia

de ciuibus habent in eo locū. l. q̄dam cū filiū. de ꝟb. ob. Item si statutū dicit q̄ valeat testm̄ coram duob⁹ testib⁹ factū oēs leges testamentarie hñt locū. Et si statutum dicit q̄ bānitus habeat ꝓ ꝓfesso ⁊ cōuicto: habebit locū lex q̄ dicit q̄ ꝓfessus ⁊ ꝙuict⁹ nō appellat. Et licet Bar. appellet hāc interpretatiōem extensiuā: tñ ꝑm Bal. ista est potius interpretatio effectiua ex ꝓprio intellectu vocabuli. nā istud vocabulū testm̄/ et alia ꝑdicta sic supponūt: ⁊ dr̄ ꝓprius sensus nō abhorrens a diffinitiōe vel descriptiōe q̄ intelligentiam subiecti claudit. Sūter dicit ipe cōis vsus loquēdi ⁊ itel ligēdi dr̄. ꝓprius intellect⁹. i. ipi⁹ vocabuli. ꝓpria passio. de le. ij. l. libroꝝ. §. q̄ tñ cassius. ō sup. le. l. labeo. Utrum ḡ statuta recipiāt hāc interpretatiōem passiuā? Dicit q̄ aut est certissima mēs statuti ⁊ qualitas mētis: ⁊ tunc ꝑsse dr̄ stari ipi⁹ statuto: aut nō est certa q̄litas mētis ipi⁹ statuti ⁊ tūc recurrim⁹ ad ḡnū salis. i. ad ius cōe ne marcescat. verbi gra dicit statutū q̄ occiderit occidat: intelligā si dolo/nō si casu fortuito. ff. de legi. l. bēigni⁹. ⁊. l. i ambigua. et. l. ij. ff. de sica. Nec ea ꝟba statuti sic sūt iudaice ītelligēda: qr̄ trau⁹ intellect⁹ nō recipit in statuto. l. ij. ō legi. vñ si statutū dicit q̄ nō succedat ꝓmogenit⁹/ itelligā si sit inhabilis vel incapax vt frater minor/ vl̄ demerit⁹/ vel iuste ereheredatus: qr̄ bñficia leguz capacib⁹ scripta sūt: nō aūt odiosis ⁊ incapacib⁹. ar. l. luci⁹. §. lucius ticius damā. de le. ij. ⁊ dictū ē. sup mēbro interpretatōis restrictiue. Et ꝑdicta adeo sunt ꝟa q̄ etiam si statutum diceret q̄ statuta nō ꝑnt interpretari vel glosari: p hoc nō videtur dicta interpretatio ꝓhibita. nā dz intelligi de glosa hois non de glosa legis. vt C. de adul. l. q̄uis. de hoc tangā plenius in sequenti mēbro. Ista tāgit Bal. l. d. l. oēs ppli. vbi ad. fi nē colligit q̄dā nōbilia i materia statutoꝝ: ex q̄b⁹ aliq̄ magis vtilia hic subdā q̄ respiciūt istō mēbrū interpretatiōis declaratiue. ¶ Primo igit̄ no. q̄ vbi est eadē rō ⁊ oīmoda siñitudo/nō ꝓpe dicimus statutū extēdi: qr̄ ineſt tacite. in. c. i. de tēp. or. li. vi. ¶ Scōo no. q̄ si statuto caueat̄ ꝟba statutorū debere itelligi ad lr̄am/ q̄ lr̄a intelligit̄ ꝓut a vulgo exponitur de sup. le. l. labeo. ⁊ q̄ō no. in. l. fi. de ꝓpē. ⁊. l. stipulatio ista. §. hi q̄z. de ꝟb. ob. ⁊ q̄ō no. i. l. ij. ō oti. iur. ¶ Tertio no. q̄ ꝓpriaꝟboꝝ significatio sumit̄ ex auctoritate legz statuētis. q̄ taleꝟbū sic debeat itelligi. de ꝟb. sig. l. liberoꝝ. p bar. ¶ Quarto no. q̄ ꝟba statutoꝝ debēt aliquid operari. l. i. ad munici. dūmō nō trahant̄ ad iniquū itel lectum. de vul. substi. l. ex facto. ¶ Quinto no. a forma statuti nō est recedendū: ꝯ ꝟba si ꝑnt sunt ad vnguē seruanda. in. c. q̄ꝫ. de vsu. li. vi. in nouel. ⁊. c. i. de homi. co. li. i nouel. ⁊ de sta. re. c. i. eo. li. Et si statutū exigit factū cōsūmatū/nō sufficit inchoatū: facit q̄ō no. in. l. is q̄ tū telo de sica. ⁊. c. ꝑpetue de elec. li. vi. et q̄ō no. bar. in. l. si quis ñ dicā rape. C. ō epi. ⁊ cle. ¶ Sexto no. q̄ ꝟba statutorū sunt intelligenda efficaciter ⁊ in sensu verbi ꝓprio nō abusiuo et improprio. Unde si loquimur de snīa/de testamento/de instru-

mento/de bãnito / intelligã de ꝑ dictis si sint de iure valida nõ si nulla. facit qđ dixi. ff. in ꝓrio mẽbro interꝓtationis restrictiue circa pun. ¶ Septimo no. q statutũ referẽs ius cõe videt vti iure cõi cũ sua cã suisq intellectibus cũ ius cõe sit rõne originis ⁊ obseruantie lz translatũ sit in figuram statutoꝝ. sup quo vide no. ꝑ glo. ⁊ plene in. c. i. de cõsti. lib. vi. Alia eius notabilia nõ refero: qz hic nõ cadũt. ¶ Relatis itaq regulis ⁊ doctrinis ꝑalibus circa istã interꝓtationẽ declaratiuam ad exẽpla (vt clariꝰ eluceſcat) descendendũ est: et in hoc posset referri totus ti. de ꝓ. fig. C. ⁊ ff. ac ẽt decretaliũ: sz qz ꝓba notissima sunt in iure: non expedit referre: sed illa q̃ sũt dubia apud doct. et hic nõ ois/sed q̃ in mente veniẽt in ꝓgressu huius mẽbri. ¶ Et ꝓmo si in statuto sinodali fiat mentio canonicoꝝ. an veniãt clerici ⁊ ecõuerso. ꝓsuluit i si. q sic Fede. de senis qz nomẽ clericoꝝ ꝑtale est: ⁊ ꝓprehẽdit magnos ⁊ puos xi. q. i. de ꝑsona. vnde ois clericꝰ ꝓprie potest dici canonicꝰ. circa qđ vide qđ no. in. c. i. de elec. lib. vi. in nouel. Et quid ecõuerso an appellatione clericoꝝ veniãt clerici: Dic vt no. in. c. ꝓ exẽptionẽ. de ꝓuile. li. vi. et idem Fede. i dicto ꝓsilio. lxxi. Scõo pone statuto cauẽt q nullꝰ possit eẽ de ꝓbonus: nisi sit originariꝰ ciuis. mõtitiꝰ receptus est in ciuẽ cũ clausula q habeat ꝓ originario q̃ ad oia: an possit esse de ꝓbonꝰ: Videt q nõ: qz iste est idẽ factus ficte non vere: ergo nõ includitur sub statuto. l. iij. §. hec ꝓba. ff. de neg. gest. ¶ In ꝓtrariũ. l. quidaz cũ filiũ. de ꝓb. obli. et de exeu. tu. l. cũ ex rõne. nam ex quo sic habetur ac si esset oriundus / ista species tẽperat genus. i. derogat generi: nã exquo eẽ tale ⁊ hñi ꝓ tali est expresse ⁊ singulariter ordinatũ: debẽt pari iure censeri. sic. l. filio emancipato cui data est bonoꝝ possessio cã litis agnoscẽde. Nam ex quo lex acceptat eũ respuere nõ debemꝰ. Nec ob. l. mercis appellatiõe. de ꝓb. sig. qz illõ est verũ attẽta ipsoꝝ similitudine sed hic. l. vltra ꝓcedit: qz non solũ assimilat: sed statuit eandẽ eẽ cẽsurã. vt. d. §. hec ꝓba. ⁊ ita tenet Bal. i. d. l. oẽs ꝑtes. idẽ Bar. in. l. si is qui. ff. ꝓ emp. ⁊. l. si maritus. ff. de adulte. Ubi vltra q̃rit Bar. i casu quo nõ deberet hꝫ ꝓ ciue quo ad omia: quo ad que habebitur ꝓ ciue. Dicit q quo ad omnia que ciuitas ipsa potest cõcedere suis veris ciuibus habebitur ꝓ vero ciue. Quo ad illa vero que habet ciuitas aliũde vt a papa vel ab imperatore ex priuilegio ciuibus concesso/non habebitur quo ad ista ꝓ ciue. adducit. l. codicillis. §. fi. ff. de le. ij. vbi dixit testator q voluerat voluntatem suam haberi ꝓ legitime facta. nam in eo q testator poterat disponere puta q valeret iure codicillozũ et habebitur ꝓ legitima quo ad hoc: non autẽ habebitur ꝓ testamento: quia nõ a testatore sed a lege auctoritas ista pẽdet. ¶ Sed pone aliquis est effectus ciuis q statutũ vtrũ dicat ciuis vere et ꝓprie. put in certis casibus esse statutũ requirit: Dixit Bar. ꝓsulẽdo q aliquẽ eẽ ciuẽ nõ est actus naturalis: sed ciuilis qđ apparet. ꝓrio ex ipo nole

quia ciuis. Secundo quia de iure naturali nõ est ciuitas ⁊ nascendo non efficietur ciuis. Est ꝛ constitutio iuris ciuilis que facit aliquẽ ciuẽ ꝓpter originẽ/vel ꝓpter dignitatẽ/vel ꝓpter adoptionẽ. vt. C. de icol. l. oẽs. vñ nõ est dicendũ q aliq̃ sunt ciues ciuilit tm̃/aliq̃ naturaliter ꝓpt originẽ. eo esm̃ q ciuitas statuit quẽ habere ꝓ ciue/ciuis erit: vt. l. edificis ff. de ꝓb. sig. ⁊ quod ibi no. Nã vere et ꝓprie ciuis est quicũq recipit ⁊ munera subit. facit ad munic. l. i. ibi ꝓprie ⁊c. et ita reperi consiliũ Bar. qđ incipit punctus talis est q̃dã ⁊c. ¶ Cõsuluit etiã sum fuit priuilegiũ ciuitati camerini inter alia q haberet audientã causarũ ciuiũ suoꝝ: an trahãt ad causas comitatẽsiũ. Dixit q sic: qz comitatẽses ciuiũ appellatiõe ꝓtinent. l. q̃ erviro. ad municipalem. l. ciues. de tuto. Preterea q̃ ciuitas ponit ꝓ loco tũc murꝫ cingit. de ꝓb. sig. l. ij. ⁊ c. si ciuitas de sen. ercõ. li. vi. Sed q̃ ponit ꝓ coadunatiõe hoim et tũc etiã cõtinẽtur rustici. casus est. in. l. fi. de nundi. Nec ob. c. rodulphus. de rescrip. qz fateoꝝ q appellatione eoꝝ q̃ sunt de diocesi/nõ ꝓtinẽtur q̃ sunt de ciuitate. vt. C. ne rusticis ad vllũ obsequ. li. xi. sz appellatione ciuiũ bene cõtinent comitatenses nisi ponerent ad differẽtiã ciuis qz tũc essent vt ꝑs separate: et ita ꝛcludit cõsiliũ qđ incipit ciuitati camerini. ¶ Dñs Bal. etiã cõsuluit vtrũ. s. tale priuilegiũ trahatur ad icolas habitãtes i loco. Dixit q sic. nã sz eũ quo ad legẽ fori censent inde oriũdi ꝑdiu ibi incolatũ habẽt. de foro cõpe. c. dilecti. de iudic. l. heres absens. de ꝓb. sig. l. ꝓuinciales. nã qz quo ad legẽ fori incolaruz sicut ciuiũ sit eadẽ ꝓditio/ eadẽ dz esse iuris interpretatio. C. de reuo. dona. l. his solis. ¶ Dñs Jac. de bel. disputauit etiã qõnem i his terminus. Rex concessit priuilegiũ siue beneficiũ ciuitatibꝰ vel ciuibꝰ regni sui. Querit primo ciuitatũ et ciuiũ appellatiõe q̃ terre ⁊ q̃ ꝑsone ꝓtineant: Et post multa argumenta hincinde deducta ⁊ optimis iuribus cõfirmata: cõcludit q aut priuilegiũ seu bñficiuz ad honorẽ vel ornatũ ciuitatis vel ciuium ꝓtinet ꝓcipaliter/ aut etiã ad omniũ terrarũ ⁊ ꝑsonarũ vtilitatem ꝓtinere potest. Primo casu ciuitates ꝓprie ⁊ stricte intelligende sunt. s. ꝓ his que eo nõie appellate sunt: ⁊ nõ ꝓprie et large. ⁊ ciues accipiendi sunt ꝓprie ⁊ stricte. s. pro his q nati sunt in ciuitate vel suburbijs vel in cõtinentibus edificijs. de lega. i. l. si quid relictũ. ⁊ l. ciuitatibꝰ. in ꝑn. ⁊. l. si ds a filio. §. fi. ⁊. l. si heres. §. vicis. eo. ti. de ꝓb. sig. l. qui in cõtinẽtibus. ⁊ l. vbana familia. Sive de ciuibus cogitauit vt de vniuersis: siue vt de singulis. l. ciuibus. de reb. dub. et qđ ibi ꝑ Bart. Secũdo casu aut certuz est q rex olbus terris ⁊ ꝑsonis voluit ꝓuidere: aut certũ est q noluit: aut dubitaꝝ. primo ⁊ scõo casibus stamus certo. Tertio casu cũ est dubiũ: dicat ipse q i ꝓuilegijs ciuitates ⁊ ciues ꝓprie ⁊ stricte nõ ꝓprie ⁊ large itelligere debemꝰ Nam potiꝰ finitus cõe cõ fm̃ ꝑ priuilegiũ interꝓtatio faciendo est. de cõsue. cũ dilectus. de trãsla. inter corporalia. de deci. ad audientiã.

C. de inoffici. te. l. si qñ. sed in beneficijs plenissima interpretatio facienda est ⁊ in eis ciuitates intelligere debem⁹ cū suis adiacētijs/ pertinētijs/et territorijs. ar. l. i. §. cū vrbē. de offi. prefec. vr. ⁊ de bo. vac. l. si. quādo. de cōsti. prin. l. bñficiū. de priu. c. ḡa circa. de ꝓbo. sig. c. olim. Et hec vera dicit nisi ex vsu loquendi/vel cōsuetudine regiōis vl' ex necessitate leg' aliō appareret. qz tunc illud seruādū esset. de ꝓbo. sig. l. vt alfenus. ⁊. l. vrbana familia. ⁊ de leg. i. l. si seruus pluriū. §. fi. ⁊. c. ex litteris. de spon. et in hoc resider. Cui adde qō de hoc no. Bar. in. l. vbis appellatione. de ꝓb. sig. ¶ Caderet hic etiā declaratio q̄d sit ciuitas: quid castrū: q̄d villa: q̄d puincia: q̄d regnū. Remitto de hīs ad no. plene. p Bar. in extraua. q̄ sint rebelles. ⁊ in. c. si ciuitas. de sen. excō. lib. vi. in nouel. adde etiam qō no. in. c. felicis. de penis in nouel. Nā in illo. c. priuat ciuitas dignitate epali. Disputat ibi Joh. an. vtrū p hoc intelligek etiā priuata diocesis: Refert ibi Archi. tenere q̄ non. ⁊ pro eo plures rōnes adducit: ⁊ alias in contrariū: ⁊ concludit q̄ indigeret declaratione. sed p opiniōe Archi. facit decisio Jaco. de bel. de qua. §. nā si in priuilegijs stricta dz fieri interpretatio vt sumatur ciuitas pro muro rū ambitu: multo magis stricta dz fieri in penalibus. c. in penis. de reg. iur. lib. vi. Sed cum episcopi nō sint instituēdi in villis/nec in modicis ciuitatib⁹. lxxx. dis. epi. ⁊ c. illud. videk q̄ in diocesi sola nō debeat epalis dignitas remanere/ postq̄z ciuitas est priuata. nec videk posse subsistere nomē diocesis vbi deest ciuitas. ¶ Ultimo iuxt pdicta q̄ro si sunt cōcesse repsalie contra florētinos/vtrū accipiemus florētinos ozigine si non ibi habitāt sed alibi cōstituerunt sibi domiciliū: ⁊ q̄d iuris de habētibus ibi domiciliū/sed ozigenem aliunde? Et videk de habētib⁹ domiciliū itelligendū nō de florentinis ozigine alibi incolis. de quo p Bar. in. l. puinciales. de ꝓb. sig. ⁊ in suo tractatu repzesaliaꝝ. ⁊ diri in. c. statutū. in. §. cū vero. in glos. olim dicebam⁹. de rescrip. lib. vi. ¶ Tertio pricipaliter qz in statutis fit mētio filioꝝ/vtrū cōprehēdat nepotes ex filijs? Jac. bu. disputauit q̄stionē in his terminis. Statuto cauek q̄ si qs decesserit relictis filijs masculis ab itestato/filia siue filie que dotate fuerit nō succedant in bonis pris. Modo cōtingit q̄ quidā decessit relicto nepote ex filio masculo p̄mortuo/et nepote ex filia dotata premortua: vult nepos ex filio succedere: nepos ex filia vult cōcurrere. Primo arguit pluribus rōnibus q̄ nepos ex filio statuto non cōtinetur. Scōo in contrariū. s. q̄ statuti beneficiū porrigak ad nepotem ex filio. ⁊ p ista parte cōcludit etiā si statuto dicak q̄ statuta intelligank sm propriū ⁊ vulgarē intellectū ⁊ absq̄z subaudit̄ione vel interpretatione. ¶ In. ii. q. cōcludit q̄ qz ratio excludēs filiā est rō sexus: ⁊ prehabite dotis. que ratio nō porrigit ad nepotē ex filia. ideo nec ex mēte nec rōne excludit tur. Cōcludit ergo nepotē talem nō excludendū. Tu de his q̄stionibus dic. vt not. Bar. in. l. liberorum. de ꝓb. sig. quā. l. ex predicta disputatōe ⁊ alijs quas infra subū

etiam vtiliter cōmentauit Jo. an. et istas. q. Jac. bu. refert in addi. spec. sub titulo de succe. ab inte. vbi etiā tangit. q. disputatā p Ja. de are. qui tenet q̄ si per statutuz frater repellit sororē dotatā a successione patris ab itestato: q̄ nepos ⁊ neptis ex filio predefuncto excludēt illā a successione aui. nā sm eū nepos ⁊ neptis fratres appellātur. de gradi. l. iurisc̄onsult⁹. §. q̄ autē. ⁊ insti. de gradi. §. q̄rto. et auus demonstrak nole patris. de ꝓbo. sig. l. iuxta. per que ptz q̄ verba statuti nō repugnāt. ⁊ ipsius cōsuetudinis mens cōcordat que est vt agnationis salua sit dignitas. ff. de leg. i. l. ab olbus. circa p̄n. Quid tamen de nepote ex filio an excludat filiam. dicyt per Bar. in dicta. l. liberoꝝ. Et pdicta locū habent cū verbū filij proferk in statutis. Si autē in testamētis et p modū cōditionis: disputauit idē Jaco. bu. aliā. q. in his terminis. Titius fecit testamētū et instituit sororē suam heredē: ⁊ adiecit q̄ si contingat predictā suā sororē sine filijs decedere/bona sua debeant devolui ad monasteriū: ptingit q̄ soror decessit ⁊ reliquit tm̄ nepotē ex filio: nūquid iste nepos excludat monasteriū substitutū? Argunt primo q̄ non/qz nepos nō cōprehendik appellatiōe filij ex. pprio itellectu sz ip̄proprie et iterpretatiue. vt. l. iuxta. de ꝓb. sig. sed si verba possunt opari sm propriū intellectū: non sunt trahenda ad impropriū. l. verbis ciuilibus. ⁊. l. in pupillari. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. sceuola. ad trebel. Secundo qua in cōditionib⁹ attendim⁹ mentem que colligitur ex cōi vsu loquēdi. l. in cōditionibus primū locum. de cōdi. et demō. cōiuncta l. iij. §. conditio. de adi. le. sz ex cōi vsu loquendi appellatione filioꝝ non cōprehēduntur nepotes. cōmunis enim appellatio auget et q̄nq̄z minuit, pprium verbi significatum ⁊ ei prevalet. l. labeo. de sup. le. l. liberorū. §. q̄ tamē cassius. de le. iij. Tertio, ppter fauorem q̄nq̄z expressam substitutionē excludimus. l. cū acutissimi. C. ō fideicō. multo magis debemus excludere p̄sonā quāq̄z aliā, ppter precipuum fauorē substituti. s. mosi. in quo salus ale, pcuratur. l. sancimus. C. de sacrosan. eccl. Arguit etiā ad idē q̄ filius ⁊ nepos sunt species oppositę. Itē correlatiue et p consequēs vt penitus separa tevna aliam nō cōprehendit. isti. de his qui sunt sui vel ali. iur. in p̄n. ⁊. l. i. de ꝓto. stip. insti. de gradi. §. i. ad hoc. l. si nepotes. ff. ō testa. tu. vbi dispositio de filio non porrigit ad nepotē. Jn contrariū arguit q̄ porrigak ex. pprio significatu verbi. vt not. in dicta. l. q̄ si nepotes. ⁊ de ꝓbo. sig. l. liberorū. §. sed q̄ pāp. Secūdo probat ex mēte defuncti que pretulit sobolē sororis sue monasterio/ sed eadē versatur affectio ad nepotē ex filio que ad filiū. ppter mentē eñ non solū recedimus a verbor. p. pretate/sed etiā totaliter ab ipis ꝓbis: et sequmur equipollēs. l. iij. C. de insti. et substi. nā ingressus monasteriū purificat cōditionem collatā in casum nuptiarū/ ⁊ mortis/ ⁊ etiam filioꝝ. in auk. de san. epi. §. sed hec de presenti. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. l. deo nobis. alijs rōnibus hanc partem roborans in ea residet ⁊ dicit considerandū q̄ q̄dam leges dicūt appellatione fi-

liozum non contineri nepotes, pter cōmunē appellationē. insti. qui da. tu. po. §. fin. ꝛ dicta. l. q̄ si nepotes. Quedā dicūt contineri ꝓpter ꝓbi significationē. vt dicto §. sed q̄ pap. Quedā dicunt contineri ꝓpter mentē ꝛ idētitatis rationē. vt. l. sed iul. §. i. ꝛ. l. si filiū ad mac. ¶ Ex hacvltima cōsideratiōe ꝛ ex illa precedēti q̄ in cōditionibus debem⁹ recurrere ad mentem ꝛ ad id quod est bonū ꝛ equum. l. in his. de condi. et demon. Concludit nepotē in. q. ista excludere substitutū. plures rationes adducēs q̄ talis fuerit voluntas testatoris. Nam non protulit aliter filios vt i eis disponatur. l. lucius. de here. insti. sed vt sorori disponēdi in filios relinq̄tur. huius autez sororis eadē est affectio ad nepotes que ad filios Item nō posuit verbum filios q̄ ad eos haberet maiorem affectionē q̄ ad nepotes: qz nondū erant filij forte nati. et hec dicta sint cū proferuntur filij per modū conditionis: de quo Bar. plenius in dicta. l. liberoꝝ. Sed quandoq; verbum filijs ponitur in concessionibus gratiosis. vt ecce de facto q̄dam comes de battefolijs cōcessit in feudum spiecche de vice dominis de aretio recipiēti pro se ꝛ filijs suis masculis quoddā feudū. Dubitabatur vtrū hoc feudū transiret ad nepotes ꝛ descendētes ex linea masculina? Magne scientie ac fame doctor dñs Frā. de albergotis de aretio consuluit q̄ sic. quia feudū est quoddā bñficium in. x. col. de cogni. feu. c. ij. et qui. mo. feu. amit. c. i. sed in beneficijs latissima interpretatio faciēda est contra concedentē, de ꝓsti. prin. l. beneficium. ꝛ. c. cū dilect⁹. de dona. sed in larga significatōe appellatio filiozū includit nepotes. vt. l. filij. ꝛ. l. iuxta. ꝛ. l. liberorum. de ꝓbo. sig. ꝛ. l. filium habeo ad mac. Item verbū filijs masculis non videtur appositum vt restringat naturam contractus feudalis/que est vt transeat ad oēs descendentes per lineā masculinā: sed est positum ad demonstrationē ꝛ discretionē linee transuersalis et femine. nā hec est hui⁹ cōtractus natura. ad hoc. l. si vno. ff. loca. ꝛ. l. si stipulat⁹. de vsuris. Item filiozū persona non videtur apposita in concessione causa restringēdi sed causa ampliādi bñficiū. s. ex persona proprīa fili⁹ dicitur habere nō vt heres ꝓpris stipulantis. l. quodcunq; §. si q̄s ita ff. ꝓbo. ob. de psona igitur filij cui est facta acquisitio debet transire ad nepotē ꝓm eum latius. et per Barto. in. d. l. liberozū. vbi plene vtrū in casibus in quibus appellatione filiozum veniunt nepotes vtrū hoc sit ex ꝓpria significatiōe an ex interpretatione/vt sic vēdicet sibi locum in statutis vel non: de quo p Bal. in. l. i. C. de li. ꝓteri. et vltimo de hoc plene videas in c. ad extirpādas. de fil. presby. in nouel. ꝛ. c. in quibusdam. de pen. vbi etiā in nouel. et pleni⁹ p Bal. in. l. gallus. §. instituens. de lib. ꝛ posthu. in repeti. sua de. l. in suis de li. ꝛ po. ad fi. ¶ Hic etiam queri potest si in statuto dicatur de filijs ex se natis/an tūc veniāt nepotes? Dic vt per Barto. in dicta l. liberozum. et per Bald. in. l. i. de condi. insert. vbi an contineantur si dicatur de filijs ex suo corpore natis. ꝛ dicit q̄ sic. ¶ Quid si sta-

tutū loquitur de filijs legitimis ꝛ naturalibus/vtrum sub isto ꝓbo legitimis et naturalibus veniant legitimati per rescriptū ꝓncipis/ vel comitis palatini/siue per sequens matrimoniū contractū cū cōcubina? Habui his diebus bis istā q̄stionem de facto in materia substitutionis. substituerat enim frater reciproce duos ei⁹ fratres supstites: si alter decederet sine filijs legitimis et naturalib⁹. qui premoriens reliquit filium legitimatū ad eius preces per comitē palatinū. erat dubiū an iste excluderet fratrē superstitem substitutū vt. §. Et quidā doc. eximij ielinabant in illam partē q̄ nō excluderet. Ego in partē oppositam q̄ excluderet talē fratrē substitutū iste legitimatus/ q̄a naturalis ē. Item ꝛ legitim⁹ quia a lege animata iura legitimationis est assecut⁹. ꝛ ista legitimatio retro trahitur. vt plene cōsuluit Dy. ꝛ naturalis tm̄ filius substitutum excludit regulariter. l. ex facto. §. si quis rogatus ad trebel. et not. in Spe. qui fi. sint legi. in addi. ꝛ ita reperi post datū cōsiliū fuisse disputatū et conclusum per magne excellentie doc. dominū Ang. de ꝓsio. q̄d facit ad statuta que loquuntur de legitimis et naturalibus vt cōprehēdant legitimatū. ¶ Ultra predicta quero si statuto cauet q̄ de relictis in testamēto debeat solui tantū nomine gabelle/exceptis filijs ꝛ nepotibus: qui soluere nō teneantur. vtrum sub ista appellatione filijs et nepotibus veniant naturales/quibus auus vel pater in testamento reliquit. Vidi subtile cōsilium cuiusdā doct. eximij. d. Merlini q̄ dicit sibi questionē videri dubiā/ nec immerito: qz iurisconsulti inter se variauerunt vt trebel. ꝛ labeo. in. l. fi. ff. de iur. delt. Et ꝓmo q̄ nō cōprehendantur ostendit ꝓ ea que not. xxv. q. vij. c. quid est. et in. x. col. si de feud. fu. contro. c. adoptionis. §. naturales. ꝛ. c. oēs filij. Item filius naturalis appellatione filij continet⁹ per interpretationē extensiuā. C. de natura. lib. l. fi. ad fi. ibi in tam degeneres homines ꝛc. et talis interpretatio nō cadit in statutis. l. §stitutionib⁹. ad municip. ad idē. C. de insti. et substi. l. generaliter. §. hūanitat⁹. ibi latius ꝛ pinguius interpretādū ꝛc. et ibi hoc in naturales liberos extendatur ꝛc. nā si cōtinere tur ex vi verbi interpretatio iustiniani extensiua fuisset supflua/et nō diuisset extendatur ꝛc. In contrariū adducit plures rationes ꝛ inter alias qz lex que loquitur de patre ꝛ filio cum non vult includi naturalē tantū/eum excipit ex ꝓsse. l. ij. C. ad. l. iul. de adul. Item appellatione filij videtur in multis alijs casibus naturales includere. C. de natura. lib. l. ij. ꝛ. l. humanitatis. C. quādo imu. ru. offi. fun. po. l. fi. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si quis rogatus. l. lucius. §. fi. de leg. ij. l. cū pater. §. volo. eo. tit. Item appellatio filij ampliat cū agitur de fauore: et restringitur cū tractatur de odio. vt no. de verb. sig. l. filij. Sed exactio gabelle est odiosa. C. noua vecti. per to. ex q̄ sequitur q̄ sub exemptione filiorum a gabellis includantur naturales: quia i hoc fauor vertitur. ꝛ hanc partem videtur sequi Cyn. in. l. iij. C. ad. l. iul. ma. in. iij. q̄st. et Johan. andr. in ca. statutum.

de hereti.li.vi.⁊ no. Ber.in.c.raynaldus.de testa.⁊.c. i ꝓsentia.de ꝓba.⁊ no.in cle.i.de bapti.ꝓ hoc videꝫ casus in ſi.C. de impo.lu. de.l.i.vbi dicit ꝙ ſi titulo lucratiuo alicui aliq̄d relinquit vel donatur: ꝙ debet ſoluere quattuor ſiliquas: ſaluo ſi pater vel auus reliqt filio vel nepti.et ſubdit rationē qz in tā neceſſarijs ⁊ cōiunctis ꝓſonis ſub liberalitatis appellatione/debitū naturale ꝓſoluitur. Si ergo in filio vel nepote ratio naturalis debiti facit ceſſare illā ſolutionē:ergo idez in filio naturali tm̄ in eo ꝙ pater iure debiti naturalis pōt ſibi reliquere. vltra vero ſi ſibi relinquit qz pōt auferri teneꝫ ſoluere ꝓ hoc dicta l.generaliter.§.fi.vbi parificatur naturalis filij in eo tm̄ ꝙ pōt ſibi relinqui ꝓ patrē ſm̄.l.filio legitimo ⁊ naturali ibi:vſqz ad moduz quē nos ſtatuim⁹ ⁊c. Cōcludit ergo idē doctor ꝙ nepos naturalis vſqz ad quātitatē quam auus potuit ſibi licite relinquere: non teneatur ſoluere gabellā / ſed in eo qđ vltra teneaꝫ.pro hoc dicta.l.fi. de natu.li. ⁊ adde ꝑdictis qđ no. Bart.in.l.i.ff. de accu. vbi quādo lex facit mentionē de filijs ſubvocabulo naturali:putavt parentū ⁊ liberoz̄ū nō debem⁹ tūc attēdere diſpoſitionē iuris ciuilis.l.tutelas.de capi.dimi. Unde ꝓcludit ꝙ naturales ⁊ ſpurij ⁊ de cōcubinꝫ dānato coitu ꝓcreati: vt de ſacerdote ⁊ monacho admittantur ad vlciſcendā necē defuncti. nam tales ꝓſanguinei et affines dicunt. no.in.l.nō facile.§.affines.de gradi. Unde dicit Bal. ꝙ aut ꝓuiſio legis reſpicit ciuilē rōnez/ aut naturalē. ꝓmo caſu baſtard⁹ non cōtinetur. ſecūdo ſic.facit ad hoc l.iij.de lib.cā.et no.Cy.C.de inter.ma.l.liber. et ad.l.iul.maie.l. q̄ſquis. Et ex his concludit poſt Sui.de cu. ꝙ imunitas ꝓceſſa alicui ex filijs eius nō porrigitur ad illos naturales. et hoc no.in.l.ij. ff.de in ius vo.et vide oino quod not.Bal.in.l.i.C. q̄ accu.nō poſ. ꝓſi.quo ad ſm̄ articulū. ¶ Juxta p̄dicta Jo.an.i addi.Spec.ti.qui ſi.ſint legi. querit de ſtatuto ꝙ qđ pater teneꝫ emendare dānū datū per filiū:an habeat locū in filio illegitimo. Concludit poſt Sui.de ſuza.ꝙ pro inceſtuoſo non teneatur/cū nō debeat filio⁹ noiari: pro vero naturali nato/ vez ex cōcubina vnica in domo retēta dicit illū teneri:cū filij nomē habeat.⁊ ſufficit ſic deſcriptū eſſe/licet durum ſit.ff.qui ⁊ a qui.l.proſperit.et in hoc ibi reſidet. vide tm̄ Cy.in.d.l. q̄ſquis.ad.l.iul.ma.⁊ vide q̄d de iſto filio naturali no.Bar.in.l. ex facto.§. ſi q̄s rogatus.ff. ad treb. ¶ Dubitat alibi Bar. an baſtardi dicāt̄ de domo. Et dicit aduertendū qualiter ſint verba ſtatuti ꝓcepta / an per noīa ſignificantia naturalitatē/an ꝓ ꝓba ſignificantia iuris. ꝓmo caſu ꝓtineāt:puta dicit ſtatutū ꝑiſ.ꝙ ois qui eſt de parentela nobili ⁊c. Nam baſtardus dicet̄ de parētela. Sc̄o caſu q̄n per verba ſignificantia iuris vt agnatio:⁊ tūc nō cadit in baſtardo.⁊ ſic non videt̄ includi cū dicitur de domo talis.nam idē eſt domus qđ agnatio.ad ſill.l.i.in pn. p Ja.de are.⁊ de ali.le.l.cūvnus. in ꝓin.per glo.putat in hoc Bar. inſpiciēdā materiā in qua loquimur et cōmunē vſum loquēdi:vt ipe not.in.l.,pnūciatio,de ꝓb.ſig.

Dñs Bal.in.l.ſi.C.de ꝓbo.ſig.dicit ꝙ in ſtatutis penalib⁹ baſtardi ſtricte ⁊ ꝓpue nō dicanꝫ de domo/nec de caſata:niſi aliud ꝓbaretur de cōi vſu loquēdi/vel eſſet alia cōiectura ex mēte ſtatuti. ad hoc bene facit qđ no.in cle. vnica de baptiſ. Et eſt ratio qz ſi nō cōtinētur in fauoruḃ⁹:ergo nec in penis ⁊ rōnabilib⁹. ⁊ ſubdit ꝙ ſi nō cōtinenꝫ baſtardi filij/multo minus cōtinebunꝫ nepotes et legitimi ex baſtardis nati:qz nulla cōſequētia pōt eſſe legitima ex illegitimo naſcēdi ꝓcipio et radice corrupta.de natu.li.l.fi.⁊.c. vulnerato.iij.q.i. Uñ ſi ꝓim⁹ filos.i. primus amor eſt ꝓtra bonos mores: ſecūdus filos.i.ſcōs amor deriuatus ad nepotē ſine peccato,vt ſic deſcriptū eſſe/licet durum ſit.ff.qui ⁊ a qui.l.proſperit.et in hoc ibi reſidet. vide tm̄ Cy.in.d.l. q̄ſquis.ad.l.iul.ma.⁊ vide q̄d de iſto filio naturali no.Bar.in.l. ex facto.§. ſi q̄s rogatus.ff. ad treb. ¶ Dubitat alibi Bar. an baſtardi dicāt̄ de domo. Et dicit aduertendū qualiter ſint verba ſtatuti ꝓcepta / an per noīa ſignificantia naturalitatē/an ꝓ ꝓba ſignificantia iuris. ꝓmo caſu ꝓtineāt:puta dicit ſtatutū ꝑiſ.ꝙ ois qui eſt de parentela nobili ⁊c. Nam baſtardus dicet̄ de parētela. Sc̄o caſu q̄n per verba ſignificantia iuris vt agnatio:⁊ tūc nō cadit in baſtardo.⁊ ſic non videt̄ includi cū dicitur de domo talis.nam idē eſt domus qđ agnatio.ad ſill.l.i.in pn. p Ja.de are.⁊ de ali.le.l.cūvnus. in ꝓin.per glo.putat in hoc Bar. inſpiciēdā materiā in qua loquimur et cōmunē vſum loquēdi:vt ipe not.in.l.,pnūciatio,de ꝓb.ſig. dicit ꝙ in ſtatutis penalib⁹ baſtardi ſtricte ⁊ ꝓpue nō dicanꝫ de domo/nec de caſata:niſi aliud ꝓbaretur de cōi vſu loquēdi/vel eſſet alia cōiectura ex mēte ſtatuti. ad hoc bene facit qđ no.in cle. vnica de baptiſ. Et eſt ratio qz ſi nō cōtinētur in fauoruḃ⁹:ergo nec in penis ⁊ rōnabilib⁹. ⁊ ſubdit ꝙ ſi nō cōtinenꝫ baſtardi filij/multo minus cōtinebunꝫ nepotes et legitimi ex baſtardis nati:qz nulla cōſequētia pōt eſſe legitima ex illegitimo naſcēdi ꝓcipio et radice corrupta.de natu.li.l.fi.⁊.c. vulnerato.iij.q.i. Uñ ſi ꝓim⁹ filos.i. primus amor eſt ꝓtra bonos mores: ſecūdus filos.i.ſcōs amor deriuatus ad nepotē ſine peccato,vt ſic deſcriptū eſſe/licet durum ſit.ff.qui ⁊ a qui.l.proſperit.et in hoc ibi reſidet. vide tm̄ Cy.in.d.l. q̄ſquis.ad.l.iul.ma.⁊ vide q̄d de iſto filio naturali no.Bar.in.l. ex facto.§. ſi q̄s rogatus.ff. ad treb. ¶ Dubitat alibi Bar. an baſtardi dicāt̄ de domo. Et dicit aduertendū qualiter ſint verba ſtatuti ꝓcepta / an per noīa ſignificantia naturalitatē/an ꝓ ꝓba ſignificantia iuris. ꝓmo caſu ꝓtineāt:puta dicit ſtatutū ꝑiſ.ꝙ ois qui eſt de parentela nobili ⁊c. Nam baſtardus dicet̄ de parētela. Sc̄o caſu q̄n per verba ſignificantia iuris vt agnatio:⁊ tūc nō cadit in baſtardo.⁊ ſic non videt̄ includi cū dicitur de domo talis.nam idē eſt domus qđ agnatio.ad ſill.l.i.in pn. p Ja.de are.⁊ de ali.le.l.cūvnus. in ꝓin.per glo.putat in hoc Bar. inſpiciēdā materiā in qua loquimur et cōmunē vſum loquēdi:vt ipe not.in.l.,pnūciatio,de ꝓb.ſig.

di ⁊ ꝓcedendi ordinē ſm̄ ſuperi⁹ ⁊ iferius nō ex latere. Quedā autē.ll.⁊.c.que allegat dictus Dñs Fede.et Bal.in.d.l.ſi auie. filios fratrū appellant nepotes quo ad patruū: ſz impropue ſm̄ Fede.et Jo.an.in.c.fundamenta.de elec. li.vi.in nouel.⁊.l.vroz.C.q̄ accu. nō poſ.per Bal. ⁊ dic vt dicta.l.ſi auie.p Bal. vbi etiā dicit ꝙ nepotes ſpurij nō ꝓtinenꝫ appellatione nepotū ſub ſtatuto quo cauet̄ ꝙ pater teneaꝫ ꝓ filio ⁊ nepote: nā nō intelligit̄ de ſpurio nepote ſm̄ eū ibi. ¶ Proſequēdo vlteri⁹ eſt querendū vtrū appellatiōe filiorū veniant filie femine:Poteſt dici ꝙ in materia differēti vt feudali nō veniant: ſecus in materia indifferenti. Bal.circa hoc ponit aliquas.q.in.d.l.quicūqz. Ladez ꝓſideratio habet̄ i illa vulgari.q. vtrū maſculinū concipiat femininū:de qua plene dixi poſt glo. et Bar.in.c.generali.de elec.li.vi. p Cy.⁊ Bal.i.l.q̄cūqz.C.de ſer.fug. per Bar.in.l.i.de ꝓb.ſig.p Archiplemiſſime in.c.ſi quis ſuadente. xvij.q.iij.⁊ vide qđ no.Bar.in.l. plautius.de auro ⁊ ar.le. ¶ Sed occurrit circa ꝑdicta qſtio notabilis de ſtatuto quo cauetur ꝙ filie dotate extātib⁹ maſculis nō ſuccedāt patri.Modo qui dā relictis filiab⁹ dotatis ⁊ filijs: in teſtamēto dixit filios meos heredes inſtituo.Utrū videātur filie inſtitute: Cy.format.q. ponēdo terminos in cōſuetudine diſponente: vt.ff. Et arguit ad partē affirmatiuqz ꝙ ſic:qz filiorū appellatione/et filie ꝓtinentur.l.ſi ita ſcriptum.de leg.ij. In cōtrariū arguit ꝙ iurta cōſuetudinē regionis interpretāda eſt itētio teſtatoris. de leg.iij.

l.nūmis.ꝛ l.semp.de re.iur.ꝛ ad ipam se retulisse videt.ff.de iudi. l.sed si suscepert.Soluēdo ꝓcludit videri etiā filiā instituꝛ. Et est similis questio cū statuto cauetur q frater ab intestato excludat sororē saluo q debeat dotari: modo pater fecit testamētū et ita dixit filios meos heredes istituo in eo qō eos tangit de iure: vtruꝛ includaꝫ filiaꝫ Bal. q sic. Sed in qua parte/ an in statutaria an in ea que debeꝫ de iure cōi.i.in virili qō verius creditꝫ qꝛ ad ius se retulit ꝛ sic itelligaꝫ de digniori.insti.de iur.natu.gē.ꝛ cui.Ꝫ.ij.ꝛ ita no.Bal.in.l.quicūqꝫ.C.de ser.fugi. Ex cuiꝰ decisione ꝛ etiā ꝑy. infertur q dispositio dubia ad psonas delata: magis recipit iterpretationē a iure cōi/qꝫ a statuto vel consuetudine circa psonas aliter disponēte. Ego dubito an hoc sit verū.nam ꝓbabilius videt sequi in dubio qō disponꝫ statutuꝫ vel ꝓsuetudo qꝫ ius cōe. ꝓ hoc optime.c.qō dilectio.de consangui.et affi.nā ad vulgarē intelligētiam referēda sunt verba.c.ex litteris. de spon.Unde si statutū vel ꝓsuetudo diuersum statuit i filijs masculis et feminis in hac materia differenti nō videt inter holes illius loci i eoꝝ dispositionibꝰ assumenda interpretatio iuris cōis: postqꝫ statutū vel cōsuetudo facit differentiā inter eos. videt eēm testatoꝛ potiꝰ intellectū suū applicasse ad ꝓsuetudinē ꝓpriā / qꝫ ad ius cōe: vt.d.c.qō dilectio. et est iste pulcher passus. Sed aduerte ad ii.q.gradus ꝓsanguinitatis et affinitatis: aliter ꝓsideꝛat ius canonicū/aliter ius ciule. Quid ergo si statutū loquit simpliciter de gradibus: puta q cause inter coniunctos vsqꝫ ad quartū gradum debeant cōpromitti: vtrū cōputabimus gradū scōm ius canonicū vel ciule? Et videtur q scōm ius canonicū tāqꝫ posteriꝰ. nā in oīi materia posteriora derogāt prioribus.l.nō est nouū.de legi.ꝛ.c.i. de cōsti.lib.vi.ꝛ in pactis.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ in vltimis voluntatibꝰ.l.diui.Ꝫ.fi.de iure codi. Ecōtra q debeat interpretari ꝫm intellectū iuris ciuilis: qꝛ pars eius est.ff.de iusti.ꝛ iur.l.oēs populi.ꝛ hec pars videt verior. Nō ob.ius canonicū: qꝛ illa computatio iuris canonici in gradibꝰ solū habet locū in matrimoniꝭ.ꝛ ita refert Bal. tenere Nico. de mat. in.l.si auie.C. de succes.edic. vbi etiā dicit ita tenuisse disputando Ja.but.in his terminis. Statuto caueꝫ q extātibus agnatꝫ defuncti vsqꝫ ad quartū gradū non possit mater succedere: qrebaꝫ qualiter debeant cōputari gradus: an scōz leges/ an ꝫz canones? tenuit q scōm leges q ꝓprie enumerāt gradus: ꝫz can. impropie. Idē in quodā cōsilio eleganter ait q verā diffinitionē graduū/ꝛ naturalem ꝛ notabilē significationē verboꝝ nō potuit ius canonicū simpliciter et ġaliter imutare.ar.ff. de usufruc.earū re. que usu cōsu. l.i.ꝛ.ū.et vide ꝓ hac decisiōe tex. no.xxxv.q.v.ad sedē. et adde hic qō diri.Ꝫ. primo mēbro interptationis restrictiue. in ꝑ.occurrunt alie.q.vbi remissi ad Bal.i.l.i.C. qui bo.ce.pos. ¶ Dicto de filijs ꝛ nepotibꝰ/qro circa fratres. si statuto caueaꝫ q fratres defuncti et fratrū filij preferant in successione ab intestato filiabus ipsiꝰ defuncti: qualiter accipimꝰ fratres an de fratribus ꝓmi gradꝰ tm̄/an de fratribus secūdi vel tertij gradus: Bal. cōcluit q de ꝓmis fratribus nō deꝫ vlteriozꝰ qui nō dicuntur simpliciter fratres sed patrueles vel cōsobrini. ꝛ ita vulgꝰ loquit/ꝛ cōis vsus loquēdi ita se habz ꝛ lex q̄ dicit tres fratres ꝛc. intelligit de carnalibꝰ/nō de consobrinis.ff.de pact.tres fratres. Assumo eēm in potiozi significatu ꝛ non extendo odiū: ꝛ nomen fratris sororē non cōprehendit hoc casu.iuxta no.in.l.i.de ꝓbo.sig.ꝓ Dy. Filia igit excludet sororē defuncti vtpote nō inclusaz sub statuto isto casu: nec debz tā inque interpretari vt femina excludat aliā feminā magis defuncto ꝓximā.ar.l.assiduis.C. q̄ po.in pig. ha.statuta eēm nisi oino verba repugnēt sic sunt intelligēda: vt qꝫ minimū contineant imātatis. de reg.iur.l.quotiēs sermo. idē ipse no.in.l.vlt.C. qui accu.nō pos. In alijs tm̄ terminis pone: mulier ipetrauit iudices ad cognoscendū ꝛ puniendū interfectores fratris sui: tā vult cozā iudicibus accusare de morte ꝓsobrini nūqd possit? Arguit ꝓmo q sic: sed concludit ꝛtrariū. s. q nō possit. qꝛ rescripta sunt stricti iuris: ideo debēt strictę interpretari. Itē verba debēt intelligi ꝓ ꝓprius ꝛ nō ꝓ posterius: et sic de fratre carnali nō cōsobrino videt sensisse superior. facit.l.i.Ꝫ.qui ippetuū. si ag. vec. vel emphi.pe. ꝛ hoc dicit verus si nomē fratris sine insertione ꝓprij nois insertū est in rescripto. ¶ Sed hic qro in quo casu appellatione fratris cōtinent sorores: qd si statutū loquit de fratribus minoribus/an veniāt sorores minoruū scte clare? Bal. dicit q istud femininū nō est de illo masculino qꝛ alio iure viuūt: ꝛ in alio differūt qꝫ in sero. differūt eēm in regula ꝛ in specie. facit qō no.in cle.i. de elec. Et ita no.in.l.quicūqꝫ.C. de ser. fugi. ¶ Quero de statuto qō loquit de patre/an cōprehendat auum? Dic per Bar.in.l.liberorum.ff.de ꝛb.sig. Et an matrē? Dic q nō in materia odiosa.l. q̄ cūqꝫ.de ser.fugi. per Bal. ¶ Sed vtrū si fit mētio in statuto de auo vel auia: an includat proauū vel pauiā? Dic q sic: vnde in tutela appellatōe auie venit ꝓpauia. vt no.Bar.i.l.cui eoꝝ.Ꝫ. idē pomponius.de postu. Similiter dicit ibi q appellatiōe nurus venit ꝓnurus: ꝛ hec ola dicit ipse cōprehendi ex ꝓpria verboꝝ significatōe/ nō per extēsionē.ꝛ per hoc reprehēdit glo.in.l.gallus.Ꝫ.istituēs. que dicit q appellatione nepotis venit ꝓnepos ex interptatiōe: de quo per eū in dicto.Ꝫ.instituens. ¶ Quid dices de patruo an comprehendat patrū magnū si forte statutū extāte patruo excludit matrē a successione filioꝝ: vt est hic boñ.ꝛ est patruus magnꝰ frater qui paterni.l.iurisconsultꝰ.Ꝫ. in q̄rto gradu.ff. de gradi. patruꝰ autē est frater patris.e.l.Ꝫ.tertio gradu. Bal. consuluit ꝓ matre: nam scōm eū verbū patruus nullo addito significat ꝓximū patruelitatis gradū/ꝛ illū patruuz qui est in tertio gradu. hos enim ꝓprie ꝛ simpliciter patruos vocamus ꝛ per ꝓius: ꝛ incipit cōsilium. In xꝑi.nole amen si mater nō extat ꝛc. In quo cōsilio plene examinat illā. q. an ꝓpilꝰ dicaꝫ

ꝓprie decedere intestatus si statutū extātibus agnatis excludit matrē a successione filij intestati? Bar. q̄ sic. qz ex cōi vsu loquendi pupillus dicit intestat⁹. l.i. §.i. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ dicit q̄ ibi iurisc̄ consultus attestat ⁊ refert istū cōem vsum loquendi. Bal. ibi refert sepius se cōsuluisse ꝛtrariū. et dicit q̄ istud statutū tāc̄ irrōnabile et odiosum nō habet locū q̄n filius decedit intestatus. nam talis nō pōt dici ꝓprie intestat⁹. et illa. l.i. §.i. hz locū vbi agit̄ de inducēdo rōnabili fauore. sed vbi tractatur de irrōnabili ⁊ dura exclusione ⁊ maxime i statutis nō est a ꝓpria significatione recedendū ſm ꝑe. Bul. de cu. ⁊ Ray. Solus Bart. dixit cōtrariū ex cōi vsu loquēdi. et hoc fatetur Bal. verū: si probaretur talis vsus/ qđ reputat difficile. qz noīm distinctio ⁊ intelligētia nō cadit in ydiotā. nec est verū qđ dicit Bart. q̄ de isto cōi vsu loquēdi faciat fidē iurisc̄ consultus in. d. §.i. in ℔. ꝓ intestato. ⁊ in ℔si. credit. Nam ille tex. nō loquit de interꝓtatione vulgi. sed loquit de interꝓtatiōe iurisc̄ consulti. q̄ procedit ibi ꝓ tāto qz tractat de rōnabili fauore. hic vero de irrōnabili odio nō includere matrē i successione filiorū vbi nature debitum soluit/ magis c̄ lucrū captat. l.fi. C. ō codi. et de impo. lucra. de. l.i. circa mediū. Nec ob. tex. ibi dum dicit q̄ habeat ꝓ intestato. nā aliud est esse talē/ aliud haberi ꝓ tali. vt no. de ℔b. fig. l. mercis. et in statutis non sufficit haberi ꝓ tali: nisi sit tale quale statutū requirit l.iij. §. hec verba. de neg. gest. Ex q̄bus cōcludit q̄ non sit casus in dicto §.i. de isto cōi vsu loquēdi. nam si esset ita/ multū fuissent fatui tam illustres doctores qui allegant in ꝓtrariū illū tex. qđ non est sentiendū de tantis viris ſm eū. Ego idem cōsului/ ⁊ c̄plures alij hic bononie ꝓ hac parte.

¶ Quero vlterius de ℔bo cōsanguinei si caueat statuto q̄ non valeat ꝓtractus minoris vel mulieris sine cōsensu cōsanguineoꝝ/ qui dicant cōsanguinei? Bart. dicit q̄ ex cōi vsu loquēdi dicuntur cōiuncti ex vtroq̄ latere vcz ꝑis et matris in. l. quidā. ff. de acqui. here. Bal. ibi dixit q̄ non est recedendum a ciuili significatione verborū: nisi de talī vsu doceat. et circa hoc vide qđ no. idem Bal. in. l. fi. C. de ℔bo. signi. vbi dicit q̄ sub noīe cōsanguineoꝝ nō includuntur mater ⁊ auia. nam abusiue et cōmuni vsu loquendi eas cōsanguineas appellamus ſm eū/ vbi subdit q̄ statutum simpliciter isto casu loquens de ꝓsanguineis/ ꝺz intelligi de proximioribus si sunt idonei: al's de primis post eos. ⁊ sic gradatim. qz per hoc statutum ꝓrimis quedaz cura iniungit. et ideo intelligit ſm ordinē charitatis ⁊ cōiunctionis. Nominatio enī pluriū ꝓsonarū sub noīe collectiuo inter quas cadit ꝑlatio: dispositio ꝺz accipi ordine successiuo. l. cū ita legat. §. fideicōmisso. de le. ij. ⁊ in. d. l. fi. p eū. vbi tangit quid iuris si statuto cauetur q̄ cause inter affines debeāt cōpromitti. Nūquid socer quōdaz cū genero veniat ad cōpromissum? Et videtur q̄ sic. vt. d. l. fi. In cōtrariū resident dicēs q̄ vere ⁊ ꝓprie nō pōt dici socer vel gener cum filia est defuncta/ q̄ est radix istius affinitatis. ꝓ hoc. l. cui eoꝝ. ⁊ l. sed hoc

ita. ff. de postu. vbi etiā hoc tenet nō ob. l. fi. qz loquit in casu fauorabili ne i defectū oīm dispositio sit caduca. arg. l. fundus q̄ locat⁹ de fun. instruc. ¶ Procedo vlterius. Statuta in certis ciuitatib⁹ ꝓ homicidio imponunt penam pecuniariā/ cuius tertia pars applicet heredibus interfecti. pone ergo q̄ quidā habēs filiuz legitimū ⁊ naturalē/ fecit professionez et post interfect⁹ fuit. Utrum ista tertia pars applicabit mōasterio an filio. an vtriq;? Dñs Fede. de senis late disputans ad quālibet partē arguit. et valde dubitando concludere videt ꝓ monasterio in quo morā trahit. q. xxiiij. sed in cōsilio. clxix. dicit q̄ dicta pena debet applicari filio ⁊ non monasterio. naz vt dicit licz appellatio heredis cōtineat nō solū filios sz etiam extraneos successores. l. in cōuentionibus. de ℔b. sig. tamen stricte sumendo nomen heredis/ soli liberi appellatiōe heredis vident cōtineri. l. ex facto. §. fi. et qđ ibi no. ad treb. et de succe. feu. c.i. et de. l. cōzadi. §. pfecto. Nō ob. §. sz hoc de ꝑsenti i aue. de san. epis. vbi appellatiōe filij ꝓtinet monasteriū. speciale est enī in illis casibus. put ibi ꝓz. Itē monasteriū est filius ciuilis/ et sic impꝛopꝛie et ficte: ad quē casum statutū nō porrigit. l.iij. §. hec verba. de neg. gest. Et breuiter concludit q̄ ista tertia ꝑs pene veniat applicāda filio nō monasterio. et credo eius decisionez verā. Nam ista tertia ꝑs accedit heredi ꝓ aliqua recō pēsatiōe iniurie irrogate heredibus propter necem defuncti. hoc aūt videt accedere magis filijs q̄m heredib⁹ extraneis. vt. l. q̄situ. ff. de sepul. vio. Nam illud qđ sic capitur nō in rei pſecutiōe sed in sola vindicta est ꝓstitutū. ad idez. l. ꝓ herede. §. fi. ō acqui. here. pretium aut̄ sanguinis et vindicte nō videtur honestū lucrū monasterio. xii. q. ij. fraternitas. ex quo credo q̄ si ꝓpter pacem habitaz ab heredibus occisi fiat homicide pene mitigatio: ista pax debet haberi a filijs non a monasterio. facit qđ no. Barto. in. l. eadem. §. cato. de ℔b. ob. ¶ Ex istis habes q̄ appellatione heredū soli liberi cōtinent/ alibi q̄ etiā extranei. de quo plene in. l. gallus. §. etiaz. ff. de li. et posthu. per Bar. et Bal. ⁊ in Specu. de testa. §.i. in fi. §. vbi multa iura varia sup hoc adducit. Et qđ iuris si statutū cōcedit imunitatē aliquā vel priuilegiuz alicui. et filijs. Utrū filij viuo patre gaudebunt isto priuilegio vel demū eo mortuo? Dicit Bart. q̄ eo viuo. quedā ℔o vbi dispositio sit cōcepta ꝓ se ⁊ suis filijs non trāseūt ad filios: misi post mortez patris: et nisi etiaz sint heredes. qđ dicit no. Bal. post Bar. in pre dicta. l. gallus. §. quidaz recte. et ista bene tene mēti. ¶ Solet dubitari qui contineant appellatione suoꝝ? ꝓ cuius declaratiōe premitte q̄ ista dictio sui qñq̄ ponit in iure ad differentiā agnatoꝝ et cognatoꝝ: q̄ nō sunt sui. et sic ponitur insti. de here. quali. ⁊ dif. §. sui. ⁊ de li. ⁊ po. l. gallus. Alio mō accipitur ad differentiā ꝓsus extraneoꝝ qui nullo modo sunt cōiuncti: et tūc ꝓcedit q̄stio nr̄a. Nam i iure in accusando priuilegiatus est q̄ ꝓsequit̄ suā iniuriā vel suoꝝ: q̄ ergo appellatiōe suorū ꝓtineant. glo. variāt prout ple

ne refert Bal. in.l.i.C.qui accu. nõ po. Refert vltimo opi.glo.in.l. si femina.ad turpi.q̃ dicit q̃ oĩs dicunt̃ sui qui inuti testimoniuz dicere nõ cogunt̃.ff.de testi.l.lege iulia.qz parificant̃ testimoniũ et accusatio.ff.de accu.l.ũ.et ibi videt̃ tex.p illa glo. ꝑm eũ in.d.l.i. ver.sup tertio pũcto cõ. vbi querit vtrũ filij naturales vel spurij includãtur sub ista appellatione suorũ:et vtrũ affines. Sed in.l.si femina ad turpi.addit q̃ etiã illi oẽs possunt dici de suis/quibus parat̃ successio.isti.de legi.agna. succe.Ꝟ placebat. Consuluit etiã Bal.qualiter dz intelligi illõ ꝓbũ maioz:cum forte ex cõsuetudine prestãda est honorificẽtia aliqua maiozi de domo. Ego etiã habui hoc de facto in testamento cuiusdam qui post obituz quozũdam heredũ voluit domũ suã devolui semp ad maiozes de domo sua, Nam maior potest itelligi etate/ scientia/siue sapiẽna/ dignitate/ potẽtia/vel diuitijs.nam q̃libz cõtingit alterũ precellere reliquũ i aliquo ꝑdictoꝝ.nam (vt ait apostolus) diuisiones gratiarũ sunt. et ipse dicit q̃ vbicũq̃ tale verbũ vel simile ꝓfertur a cõsuetudine vel statuto in materia differẽti intelligit̃ de maiozi quo ad etatem.vt sit hoc ius primogenture. et post illo mortuo succedat alius de domo qui maioz est etate. Ratio qz verba q̃ habẽt intellectũ naturalẽ z ciuilẽ debẽt intelligi naturaliter et nõ ciuiliter et ficte.C.de his qui ve. eta.l.fi.z de condi.z demon.l.fideicõmissum. et.l.ex ea parte.Ꝟ insulam.de.ꝟb. oblig.et.c.susceptum.de rescrip. li.vi.et q̃ ibi nota.et de ista multiplici maioritate vide in.c.fi.de ꝓsue.lib.vi.z.c.statuimus.de maio.z obe.Subdit in dicto consilio q̃ quãdo aliq̃d debeat alicui casate siue domui quãcũq̃ debeat̃ sub nomine collectiuo domus vel casate:nõ tamẽ debeat collegio. sed singulis ꝓ virili parte.ff.si serui.ven.l.testatrix.Ꝟ plures.ó seruitico.prędi.l.ꝑ fundũ. Argu.cõtra istã decisionẽ.l.fi.C.de ꝑ.sig. ¶ Obtenuit dubitatum fuit quãdoq̃ ꝑ statuta de mercatoribus vel eoꝝ scripturis adhibenda fide. Quero quis dicatur mercator? Bart.no.in.l.legatus fuis.ff.de le.iij. Bal.cõcordando cũ bar. dicit q̃ vna negociatiõe tm̃ nõ põt dici q̃s negociator vel mercator. Naz vt dicit nomina dicta a cõsuetudine ab vsu et actũ generalitate acquirunt̃: nõ ꝑ vnicũ actũ tm̃. vñ non dr̃ q̃s aleator lz semel ludat. nec meretricator lz semel delinquat.nec fenerator licet semel feneret.nec lector lz semel legat. Nota ꝙ q̃ nõ determinãtur respectu actuuz in genere/sed respectu vnius actus vt hoc nomẽ homicida vel adulter verificat̃ etiam ex vno actu.et ita no.Bal.C.de cõsti.pec.in rubrica ad fi. Bar.i.d.l.fi.aliter hoc declarat vbi in.Ꝟ.fi.q̃rit de statuto q̃ loquit̃ de artificibus an cõprehẽdat discipulos sub nõe artificũ. vbi dicit q̃ in legatis z bñficijs cõtinent̃ non in priuilegijs l.i.et ibi no.z.l.fi.C.ó artifi.li.xi. ¶ Quero de questiõe que michi occurrit de facto venctijs. Est ibi statutum siue consuetudo q̃ filia nupta siue maritata non veniat ad successionẽ patris cũ fratrib⁹: sed nõ nupta veniat ad successionẽ oĩum mobiliũ cũ fratribus pro

virili portione. Modo quidaz de cessit relictis filijs masculis et filia desponsata/et relictis mobilibus.x.ducatoꝝ: ista filia tãcõ nõ nupta siue maritata petebat partem istoruz mobiliũ. excipiebant masculi q̃ debebat dici nupta et maritata.et per cõsequẽs repellẽda. In hac.q.felicis z sancte memorie dux iclitus Dñs Antoni⁹ venerio me tũc ꝓsultoꝝ z salariatum sue excelse ducalis dominationis cõsuluit: cui respõdi filiaz admittendã:secutus opi. Jac.de are.z pe.in.l.non sine.C.de bo.q̃ li. Nã qz tractamus de exclusiõe filiarũ:statutũ quod loquitur de nupta non intelligit̃ desponsata solũmodo/ sed de illa cuz qua est matrimoniũ cõsummatũ carnali copula. secus vbi ageret̃ de fauore ipsarum. vt.d.l.nõ sine. et hãc opi.tenet ibi bal.cũ statutũ excludit filiã nuptam vel maritatã. secus si excludat filiã dotatã. nam dotata intelligitur etiã si a patre fuerit sibi dos i testamẽto ꝓstituta lz nõdũ nupta.pro z ꝓtra allegãt canones de q̃bus.xxvij.q.ij. per to.q.z solutio gratia.ibi in.Ꝟ. iuxta hãc distinctionẽ bene facit ꝑ ista parte/quã tenui post prefatas legũ ptes in.d.l.non sine.vbi videas magis plene. ¶ Ulterius qz sepe in statutis fit mentio de vicinis simpliciter vt Mediolani vbi est statutũ q̃ vicini litigãtes possint cõpelli ad cõpromissum: qualiter dz intelligi hoc nomẽ vicini? Bar. plene examinat in.l.si tertius.de aqua plu.arcẽ. ꝓmoueni debet attendi cõmunis vsus loquẽdi/qualiter hoc verbum sumat.l.vt alfenus.ó ꝟb.sig.l.i.Ꝟ.i. de flumini. De iure cõi vicini dicunt̃ vsq̃ ad locũ quo põt audiri vox hoĩs clamãtis.l.i.Ꝟ.eodẽ aũt tecto. ad fil.et itellige voces cõiter et ꝑm naturalẽ et cõem vsum temporũ. de flu.l.i.Ꝟ.ripa. Et an debeat de vocibus fieri cõsideratio loci alti vel depressi:et an itelligat̃ de habitãtibus vt colonis vel inq̃linis:vel an de dñis ipsaꝝ ediũ vel fundoꝝ. Jn hoc ipse cõsiderat ad q̃ finẽ fiat in statutz talis mẽtio vicinoꝝ an ꝓ iure ipsoꝝ fundoꝝ vel ediũ:an de iure vel conditione ꝑsonarũ.q̃ dicit dicta.l.si tertius. Ubi q̃d iuris si ex ꝑte posterioꝝ habeo domuz tecũ cõmunẽ: sed ab introitu tuo disto ꝙ longũ spaciũ an dicar tibi vicinus? Et certe quãtuz ad ius domoꝝ vicini sum⁹.nõ quãtũ ad ius personarũ postq̃ cessat inter nos cõuersatio. ibi etiã q̃ dicãtur ꝓmiozes vicini.et hoc ꝓpt̃ statutũ tuderti quo cauet̃ q̃ ille habeat̃ ꝓ vero ciue q̃ ꝑbat̃ ibi habitasse ꝙ ttuoꝝ vicinos ꝓmiozes/ q̃liter sumit̃ ibi prorimiores dic vt ibi.vbi etiam q̃ dicunt̃ loca vicina. ¶ Uidi dubitari de verbo adherentes z sequaces q̃ dicunt̃ tales. Domin⁹ ang.ꝓsuluit q̃ illi dicunt̃ adherẽtes z sequaces alterius q̃ eius intẽtiõi/ operibus/ et cõsilijs/z fauorib⁹ assistũt. z q̃ tales appellent̃ sequaces est ter. i epistola iter claras.z.C.de rap. vir.l.i.Ꝟ.si q̃s autẽ.q̃ tales dicantur etiã adherentes.C.de discus so.l.ne casu.li.x.et ꝙ Innoc.de re iudi.c.ad apl̃ice.lib.vi. vbi absq̃ adherẽtib⁹ nõ firmauit ibi papã cũ impatore. tales etiã dicunt̃ cõplices.c.ex ꝑte.de fo.cõpe. Jn dicto ꝓsilio tangit q̃s dicat̃ ꝓtoꝝ: sed plenius Bar.in extraug. q̃ sint

rebelles sup ꝑ. rebelles. Nā dicitur ꝓditor q̄ cū sit subditꝰ/secreta dñi sui reuelat inimicis. Itez ille qui ad hostes transfugit: itez ille qui fingit se in aperto amicū et secreto vt inimicus in actibus se exerceat. vt. l. proditores. ff. l. oē. ℣. explozatores. de re mili. ff. l. amissione. ℣. q̄ deficiunt. de capi. dimi. ff. l. respiciendū. ff. de pen. ff ibi ꝑ Bar. in. ℣. vide etiā p eū i dicta extraua. q̄ ꝓprie dicāt rebelles sup ꝑ. rebellādo. Possez alia verba ꝓsequi de quoꝝ intelligētia dubitari potest/sed ne prolixi oz sit tractatꝰ iste ℟ alij similes: ideo vltra nō prosequor istud tertiuꝫ ꝑncipale mēbrū interꝑtationis declaratiue. ¶ Ultimo hic refero. q. i qua Bal. vnū ꝓsuluit: ff plericꝫ contra/ff est talis. Uerba statuti ita se habent eatem legitimā dicimus et interpretamur xviij. annoꝝ completoꝝ in oibus cōtractibus/iudicijs/negocijs ff causis. Mō mat maioz. xviij. an. et minoz. xxv. petit se admitti ad tutelam filij. Utrū possit vigore statuti quia statutū prouidet solum in quattuoz casibus. ſ. negocijs/cōtractibus/iudicijs: et causis: sed tutela est vis ac potestas in capite libero ff c. l. i. de tute. ergo non est negociū/nec ꝓtractus q̄ ista sunt facti. l. ꝓsilio. ℣. questū de cura furio. ff. c. fozus: de ꝛbo. sig. nō est iudiciū neq; cā; q̄ se quik q̄ est casus omissus: ff p consequens sub iure cōi remanet. l. si cū dotē in pun. so. ma. Alijs rōnibus hoc cōfirmat/et incipit cōsiliū. Quertur vtrū dñs Franciscus. ℟ plures ꝓsuluerūt ꝓtrariū: videlicet q̄ mater admittat ad istā tutelam: vt dñs ꝑe. dñs Albi. de pisis. dñs Fran. de rampo. dñs Barto. de sali. et istorum ꝓsiliū Dñs Thomas de tortona vicarius tūc domi Marchionis estē. electus de consensu partiū approbauit. nam vt dicit minoz a tutela nō repellik natura: q̄ titulus tutele bene cadit in eo: sicut ff oēs ꝓtractus ineundi potentia: licet propter ibecillitatez ꝓsiliū a iure ꝓesumpta restituak vt. l. i. de ml. et inſti. de excu. tu. ℣. minoz. sed statutū recedit ab ista ꝓesumptione/eoipo q̄ maioꝛes habilitat ad predicta q̄ bene icludunt tutelam que versak in exercitio ff negociatiōe: ff sic est negociū dū in administratiōe versak: sicut quecūq; que gerimus: ff ꝓz in ti. de neg. gest. ybi negocia q̄cū q; ꝓplectūtur: et sub isto vocabulo negocijs multis rōnibus hoc confirmat: ff credo verius posto hanc etatem iuris statutarij promulgatoz ratus est eam idoneā l. i. de postu. ꝑ Bald. ¶ Sed venio ad quartum membrum interpretationis extensiue/ q̄ vtrū vē dicet sibi locū in statutis vt extē dantur ad casus in statuto non comprehensos sepe dubitak. Et Jo. an. i. d. c. ꝑ possessoꝛe. ff Jac. de bel. in sua disputatōe. ff Bar. i sua repeti. de. l. oēs ppli. vt retuli. ℣. in pn. huius. xviij. q. arguūt ad vtrāq; partē. et circa. ll. quando extendank ad casus. in. l. non ꝓhensos. dixi. ℣. in. v. ff vi. q. ff ibi dicta in legib⁹ possent aptari etiaz ad statuta: vtrū se extēdāt ad casus similem vel maiorē rationē hñtes: ff vtrū ad casum q̄ venit a ꝓtrario sensu: vl si i vno casu correlatiuoꝝ prouideat/ an extendak ad aliū: vl si ꝓuider in vno ex duob⁹ casib⁹ habētib⁹ quā dā ꝓsequētiā simul: vel vnā ff eā dē regulā de his i dict. ff. v. ff. vi. q. ybi q̄ dicta sunt i legib⁹ et in can. adaptāt ad statuta. ff. videſq̄ no. Bal. in. l. oīa ꝑuilegia. C. de epi. ff cle. vbi si reuocak vnū ꝓuilegiū ad q̄ aliō hēbat relationē: vtruz aliud intelligik reuocatū/ q̄ pōt ēt adaptari ad statutū ℟ q̄ doc. ſpāliter loquunt de ista extēsione statutoꝝ: nō hic q̄dā ex multis alijs locis tacta p eos succicte referā. Et do. Bar. ꝓmo tāgit vtrū statutū extēdak ad casus nullo mō exꝑssos i statuto. ſcdo an ad casus q̄ decidi pñt a ℣rio sensu ipsi⁹ statuti. Tertio an ad casuz q̄ est idē p fictionē/nō ꝑm ℣itatē. Quarto an extendak ad aliā. Quito si, plan trahak ad futura. ¶ Circa primū vtrū. ſ. extendatur ad casus nō cōprehēsos in statuto: dicit q̄ nō exꝑssis nō sortirenk effectū/ vl sint decisi p ius cōe. secꝰ aūt si sint decisi: sumit exēpla ex. ll. de ꝛb. obl. l. si ita stipulaꝰ fuero p te nō fieri. et. l. nō distinguem⁹. ℣. de officio. ff. de arbi. et q̄ no. in. l. nō pñt. de legi. ff. l. si ꝛo. ℣. de viro. solu. ma. Et hāc ꝓsideratōez dic habēdā in interꝑtatiōe statutoꝝ actiua ſz i passiua dicit ldistincte q̄ hz locū i statut. ff q̄ dicak interꝑtatio actiua q̄ passiua dixi. ℣. proxi. mē bro interꝑtatōis declaratiue post ꝑnci. ꝓsi. ulteri⁹ etiā aduertendū est ff. p idēitatē igik rōnis statutū extendik de silī ad sile. et videk venire ex mente statuti ille casus cui rō expressa i statuto adaptak. vñ dicit l. q̄ tacite cautū videk vbi eadē ratio repik. l. his solis. de reuo. dona. ff q̄ not. i. c. i. de tēp. ordi. li. vi. nec videk discrepantia in his q̄ in rōne ꝙuenit: qz rō est cōiūctio diuersoꝝ casuū ad eūdē finē tēdētiū. ff. de vulg. l. nō pñt. nā vbi rō attendik nichil refert q̄d ex eq̄pollētib⁹ fiat. l. si mf. C. de isti. tu. ff substi. ſz vbi nō attendik rō ſz volūtaſ auctoritas: ibi forma p̄scripta extensionē nō recipit. c. susceptū. de rescri. li. vi. et iō statuta carētia rōne que sola auctoritate statuentiū nituntk: vt q̄ nō extrahak frumētū de districtu/nō extēdik ad legumina. ff. de legi. q̄ nō rōne. silr nec ad panē/ſz bñ ad farinā: vt not. Bar. i. l. q̄situ. ℣. illud fortasse. de leg. iij. Item statuta q̄ sunt ℨ rōnē silr nō extēdunk. nā a pari rōne minoritatis nō fit extēsio: licet fiat a pari rōne eqtatis. vt. l. q̄ vero. ff. de legi. Et iō dicit Bal. q̄ statutū p q̄ patruus excludit marē nō extendik ad patruū magnū. nā ista dictio magnus notat ipropꝛietatē. C. de succe. edic. l. i. ꝑ Jac. bu. Itē si statutū dicit q̄ ꝑmogenit⁹ succedat: nō extēdā ad ꝑmogenitā. qz i odiosis nō fit conceptio ꝓsonarū. l. i. ℣. q̄rik. de ven. in po. mit. Itē si statutuz dicit q̄ ꝑmogenit⁹ succedat i feudis/ nō extendā ad allodia. arg. C. de testa. mili. l. i. ff de adop. l. si arrogator. Itē si statutū dicit q̄ si q̄s percusserit aliquē cū maza ferrea puniāt pena dupli: vtrū si ꝑcusserit cū securi vel alio istrō eque graui ꝙdēnabik pena dupli: dicit Bal. q̄ sic: si instrā videnk iudici silia in effectu. ff qz ista est interꝑtatio iudicis: ꝛz ipsam ponere in snia. l. si de interꝑtatiōe. de legi. et ꝑdictis ꝛio adde q̄ no. Cy. C. q̄ sit lō. cō

suetu.ad fi.vbi per maiozitatē ra-
tionis nō extenditur statutuz ad
aliū casum penitus diuersum et
per legē decisum. secus si non sit
penitus diuersum: sed potest cō-
prehendi sub verbis etiā impro-
prie sumptis.facit qō no.in.c.in-
telligentia.de ꝟbo.sig. Itez secus
si non sit per legē decisus: qz tunc
statutum extenditur ad casum si
milē/vt ꝓdictū est.facit.l. de qui-
bus.de legi.ꝛ vide qō not. Bald.
in.d.l.transigere. vbi querit si sta
tuto cauet q̄ de crimine possit fie-
ri concordia/excepto furto/homi
cidio/ꝛ falso. nūquid poterit fieri
de robaria strate/qō ē maius deli
ctum q̄ furtū ꝛ Uidetur q̄ non: qz
quod est ꝓhibitū in qualibet sua spe
cie vel maiozi.vt sentit glo.in.d.l.
transigere. Bal.dicit ibi q̄ aduo-
cati aliter practicant. qz quod nō
reperitur exceptū remanet sub re
gula.de fun.instruc. quesitum.§.
idē respōdet. ¶ Non ob. illa glo.
quia iterdū nō reperiē exceptum
per eandē regulā nec per aliā tūc
statur regule.interduz nō reperiē
exceptū per eandē regulā sed per
aliā legē: tūc nō est dubiū q̄ vna
lex suppleē ꝓ aliā. ꝛ ita loquiē gl.
qō dicit no. ꝛ q̄ nō possit fieri par
isto casu.facit qō not.Cy.in.d.l.i.
C.que sit lō.psue. Nā largo sum
pto vocabulo rapina est etiā furti
tū.nā nullus improbior fur q̄ ra
ptor.sub exceptiōe igiē furti vide
tur venire ois illicita vsurpatio:
maxime rapina predicta.et adde
ad ꝓdicta qō no.Bal.in.l.ita pu-
dor.de adulte.vbi statutū excipit
quosdā casus tm: an extendatur
ad alios qui de iure cōi regebanē
eisdē legibus cū exceptz. facit qō
no.Bart.in.l.i.ff. qō vi aut clam.
¶ Querit etiā Bal.vtrū vnū sta-
tutū trahaē ad aliud eiusdē mu-
nicipij: Dicit ipse q̄ statutū trahi
tur ad aliud determinando.ꝛ re-
stringēdo.ꝛ dicit interpretatio re
strictiua:ampliādo/ꝛ dicit extēsi
ua.corrigēdo/ꝛ dicit correctiua.ꝛ
de restrictiua ꝛ correctiua satz di-
ctū est supra in suis mēbris: ſz de
extensiua etiā tactū est supra ꝓxi
me. Et qñ loquimur de extēsione
que descēdit ex alijs partib⁹ statu
torū/vel si in statuto dicit q̄ ꝓce-
datur de silūbus ad silia/et habe-
bit semp locū: aut certū est q̄ non
ꝓcedit ex mente statuentiū/ꝛ nō
habebit locuz.l.si vero.§.de viro.
so.ma. Aut est dubiū:ꝛ tunc vt di
ctū est vbi subest eadē ratio ꝛ eq̄-
tas habebit locū/alꝫ nō: vt dictū
est.§.vt in.d.l.fi.C.de indic.vid.
q̄ est no.ad hoc facit qō no.Bal.ſ
l.si q̄s seruo.C.de fur.vbi dicit q̄
ꝓstitutio penalis nō dicit extendi
qñ venit ex mente eiusdē legis.vt
no.in.c.si postq̄.de elec.li.vi.i no
uel.dicit etiā q̄ statutuz spāli ra-
tione inductū ꝓtra ius cōe trahit
ad casuz similē/vbi ratio oīno est
eadē.ad hoc.ff.de ope.no.nū.l.de
pupillo.§. si q̄s ruos. Et hinc est
q̄ statuta ciuitat̄: ſz sint stricti iu
ris/pñt trahi ad ꝓsequētia: dū ta
mē casus ad quē nō sit ꝯclusus in
iure cōi.pbaē optie in.l.de q̄bus.
ō legi.subdit ibi post bar. q̄ regu
la iurz antiq̄ trahit ad casū noue
legis q̄ declara vt dixi.§.i.vi.q.
ꝓncipali.ꝛ vide qō no.Bal.in.l.i.
C.ō pa.q̄.fi.distra.vbi inducit glo.
que est ibi ad.q.q̄ in legib⁹ ꝛ sta-
tutis exorbitātibus a gñalib⁹ re-
gulis nō ꝓcedit de silib⁹ ad silia.
allegat in ꝟbo glo.l.ob es.C.de

p̄di.mi.ꝛ soluit q̄ aut ꝓcedere de
silūbus ad silia est equū ꝛ fauora
bile: ꝛ tunc ꝓcedit.ꝛ ideo scōz eū
in statutis exorbitātib⁹ a iure cōi
fit extēsio vt plene no.instit.de act.
§.itē mixta.ꝛ p Dy.in.c.in argu
mentū.de reg.iu.li.vi. Adde etiā
post Bal.in.l.oēs populi q̄ posteē
rius statutū trahit ad se prius vt
corrigat si vtrūq̄ loquiē spāliter
in eodē casu. Sed si primū statu-
tū loquiē distincte:scōm loquiē in
distincte: tūc nō fit correctio q̄ est
vitāda. vt.C.de inoffi.do.l.i. sed
primū statutum trahit ad se vlti
mū:ꝛ distinguit ipsuz vt.l.mchil.
de ꝙungen.cū eman.li. Itez vnū
caput statuti trahit ad aliud ca-
put eiusdē statuti.ff.de pet.here.
l.vtrū.ꝛ dicit q̄ trahiē etiā ꝓ con-
uictiones aduersatiuas. nā etiaz
in aduersatiua videē repetita q̄li
tas ꝓcedentiū cū sit ꝙnctio.insti.
de re.diui.§.itē lapilli.ꝟbi gra. di
cit statutū extantib⁹ masculis fe-
mina nō succedat ab intestato/ni
si in dote.factovero testamēto nō
succedat/ nisi quaten⁹ testator ei
iusserit relinquendū:certe intelli
git facto testō masculis.s.existēti
bus.qz dictio vero ꝓ sed est ꝙnc
tio:q̄ repetitionē inducit.l.seya.
§.gayo.ff.de fūdo instruc.hec sunt
ꝟba sua l.d.l.oēs ppli.ō iust.ꝛ iu.
¶ Procedovlteri⁹ sequēdo alias
qōnes quo ad istū ꝓmū articulū.
Quero statutū ꝓhibet minori.xx.
an.testari.Utrū ista ꝓhibitio extē
dat ad codicillos:Bar.q̄ sic.licet
eñ statutū non debeat extēdi: tñ
lex ātiqua qua cauet q̄ q̄s nō po
test testari / non pōt codicillari se
extendit ad statutū. ar.l.i.§.ij.ad
l.fal.ꝛ l.i.§.i.de mu.ꝛ ho.ꝛ quod
no.in.l.qō vero.de legi.ꝛ ita ipse
no.in.l.ij.de leg.i. Bal.ꝓtra in fi.
C.de testa.nā cū statutū sit stricti
iuris ꝛ cōtra ius cōe/ est stricte in
terpretandū.facit.l.filiū.in prin.
ad trebel. Dicit etiā Bar. i.d.l.ij.
q̄ si per statutū in testamēto suffi
ciant quinq̄ testes: vtrū per cōse
quentiā sufficient tres in codicil-
lis: vt sic diminuto nūero testiuz
in testamēto/videaē pariter dimi
nutus in codicillis: Dicit q̄ non:
quia nulla lex dicit q̄ i codicillis
sufficiāt pauciores testes q̄z in te-
stamēto.facit.l.illud.de sac.sanc.
eccle.et adde hic qō no. Bal.in.l.
trāsigere.C.de transa.in.ri.oppo.
vbi ōz q̄ si ꝙ statutū recessum est
a iure cōi in genere pene/recessuz
videtur ab oibus que veniebant
in cōsequētiā generis pene.C.de
lati.li.tol.l.i.in pn.et l.fi.de edic.
di.adri.tol.ex quo infert: q̄ si per
statutū pena corporalis est ifligē
da ex delicto / altera est pecunia-
ria:poterit sup illo transigi qz at-
tendiē ammodo pena statuti nō
iuris cōis: qz iudiciorū qualitas
iudicat a pene qualitate.ff. ō pu.
iudi.l.ij. ¶ Ulterius pone statuto
cauet q̄ sozor nō succedat fratri:
vtrū econuerso frater videat ꝓhi
bitus succedere sozori. Et videē
q̄ sic:qz in succedendo ōz equalis
tas hincinde seruari/ et q̄liter q̄s
succedit taliter succediē ei: vt.l.le
ge.C.de legi.here.Bal. tenet ibi
ꝟrium.nā ꝑm eū dato vno incōue
niēti/nō ōz dari mai⁹ incōueniēs:
qō ptz ex illa lege vbi illa media
iuris prudentia duraret: nisi illa
lex remouisset illud incōueniēs.
¶ Subūcio simile.q. de statuto q̄
cauet q̄ fama habeaē ꝓ plena ꝓ-
batōe in certis maleficijs. Modo
pbaē fama de maleficio ꝛ ꝓtraria

fama de inocētia. mō q̄rīk que prevaleat. Et videk q̄ fama de malefitio qz ē exequata vere ⁊ plene, p̄batiōi. ſz vera p̄batio plꝰ valet q̄ fama q̄ p̄batio, ppie nō ē, p̄batio. qz nō eſt de re ſz ex̄ re. Itē qō iurꝫ eſt de aliquo/ ideꝫ eſt de eo qō ei exequak. l. i. §. lege. ad. l. fal. Itez ſtatutū odio accuſati editū nō videk, p eo iterpretādū. ar. l. relegatoꝝ. §. fi. de iterdic. ⁊ rele. In ꝯtū arguit ⁊ videk q̄ quotieſcūq; p̄ui legiū cōcedik actui dz de illo actu p̄ſtare. de teſta. mi. l. diuus. ſz hic nō p̄ſtat. l. ſcripture. C. de fi. inſtru. et de teſta. l. ob carmen. §. teſtes.

Item, p̄batio delicti p ſolā famā reddik dubia p, p̄bationē ꝯriā fame. ℊ in dubio, p reo, pnūciandū. l. ſi poſt motā. de pen. here. ⁊ c. iter dilectos. de fide inſtru. Preterea p̄uilegiū ꝓceſſuz actori, p̄deſt reo/ vt ſic qō licz vni liceat alteri: ⁊ ſic ſeruek in iudicijs eq̄litas. c. nō lz. de reg. iur. li. vi. ⁊. l. ſi. C. de fruc. ⁊ lit. expē. ſicut ℊ p ſtatutū ē p̄uilegiata, p̄batio accuſatoris/ multo magis, p̄batio accuſati: cui eſt in dubio magis fauendū. l. abſentē de pen. Quid dicēdū: Bal. variat in ſo. huꝰ. q. in. l. ea q̄dē. C. de accu. Michi videk q̄ ex ſtute dictarū regłaꝝ p̄alle. c. nō lz. ⁊. l. ſi. mutatio iuris cōis in p̄batiōe accuſati ſz eq̄tas extendak ad reū cui i dubio eſt magꝫ fauēdū. vt. d. l. abſentē. ⁊. l. arrianꝰ. ff. de act. ⁊ obligatiōibus. nec debeat attēdi odiū accuſati ſz eq̄tas iudicātis. q̄ nō dz ex p̄batiōe dubia ferre certā ſnām. ri. q. i. graue. facit. c. cū iter puoꝝ de excep. p hoc natura correlatiuoꝝ q̄ eſt vt correctio in vno ertēdak ad alterꝝ. l. ſi. C. de idic. vidu. ⁊. l. ſi. de accep. et hoc credo verū in. q. p̄dicta qz i caſu omiſſo a ſtatuto erat maioꝝ rō diſponēdi cū i ordie bone fame magꝫ q̄ male dz ſtatuēs delectari. c. lz. de accu. Sz in caſu in q̄, ppē maius grauamē actori iūnctū releuarek in alio p ſtatutū/ hoc nō videretur, p̄deſſe reo iuxt̄ no. p Bar. poſt gl. in auk. q̄ ſemel. C. quō ⁊ qn̄ iuder. ℔ illa. q. an dilatōes. l. p̄ſentaneū. ⁊. l. ppe randū q̄ loquūk in reo ſint aucte per dictā auk. q̄ loquk in actore. ⁊ poſt Bar. bal. q̄ nō qz nō eſt eadē rō correlatiuoꝝ. nā reo dz ſubtra hi materia malignādi. Et iō ꝓſuſ lendū eſt magꝫ actori p̄tendēti ſibi debitū q̄ reo q̄ debitū nō p̄tēdit. l. i. de eo qō certo lo. ſm Bal. ⁊ vide qō nō. in. l. i. C. ſi aduer. li. p Bar. ⁊ Cy. ⁊. l. i. ō re iudi. p Bal. vbi ſi p ſtatutū dz credi ſindico vl̄ ſtek an poſſit, p̄bari ꝯtū vel accuſari de falſo. ¶ Quero vlterius ſi aliqs eſt bānitꝰ vl̄ cōdēnatus ad mortē ex forma ſtatuti: vtrū ertēdak tacite ad bona. Videk q̄ nō qz pena ſtatutaria cōtenti eſſe debemus. ff. de ꝟb. ob. ita ſtipulatꝰ. ſz ſtatutū dicit de pena mortꝫ nō de alia pena: nō diſtiguit ℊ nec nos. vt. l. ſeruus. de pen. Itē bānū eſt ſtricti iuris cū ſit ꝟ ius cōe q̄ abſens bāniak. vñ ſtrictiſſime ē inꝑtandū. vt no. Cy. i. l. i. de hꝰ. iſti. et ōt Bal. q̄ ſi nō eſt facta executio poterit teſtari. qz ſua ſunt nec eſt ſeruꝰ pene. Si aūt eſt paſſus mortē/ efficik ſeruꝰ pene/ ⁊ teſtari nō poterit tū ab ſtatato hēbit heredē. l. i. ō rap. vir. ⁊ hoc no. Bal. ℔ l. data opa. C. q̄ accu. nō poſ. ⁊ ibi ipe no. cū eſt. p̄cedēdū de ſiſtēꝰ ad ſiſtia q̄ ſiſtitudo redrak. ¶ Querik etiā ſi ſtatuto cauek q̄ eis tutela duret vſq; ad. xviij. ānū: vtrū pu-

niak mak ſi nō petijt tutorē in. xv. anno vſq; ad. xviij. Videk q̄ puniatur quia redactus eſt ad iſtar pupilli. Itē ſic dicimus i filio furioſo q̄ ſibi petere teneak. l. ij. §. q̄ ſi cū pregnās ad tertul. Nā extēſio tutele p ſtatutū vltra tēpus legale videk vſq; ad illud tp̄s extēdere penā legis q̄ſi ſit iſta iterp̄tatio extenſiua paſſiue. ⁊ idē ea dē rōne ſi minuat de tpe tutele: vt vltra illud tp̄s mater ſit tuta ſi non petat. Bal. dicit p̄ciſe ſtandū iuri cōi ex quo nō corrigit: vt C. de ſacroſan. ec. auk. quas actiones. ⁊ videk ſibi hoc veriꝰ. ⁊ no. in. l. mꝰes. C. ad tertul. ¶ Et circa hoc etiā occurret dubiuz vtrū mꝰ erit tutrix legitima vltra tp̄s a iure limitatū/ ⁊ vtrū debitor pupilli vltra. xiij. annū poterit, p reſiduo tpe eſſe tutor/ et de multis aliꝫ de natura huiꝰ tutoris poſt etatē legitimā a ſtatuto decretā. Et certe ſaluo ſaniori iudicio omnes. ll. ſup tutelis edite vt credo extēdi debent ad eos q̄ſi (vt dixi) iſta ſit iterpretatio paſſiua. vt ſi. q̄ſtionibꝰ. ℊ. tactū eſt. et p hoc verius videretur matrē ſi nō petat poſt ānū. xiij. ita p̄uari ſicut ſi nō petat ante: quaſi extēſio tēporis videak facta cū ſuis qualitatibꝰ. ar. l. querit. §. q̄ ipleto. ff. loca. ⁊. c. hi q̄ auctoritate. de p̄ben. lib. vi. ⁊ not. in. c. i. ⁊. ij. de officio dele. vbi de natura iuriſditiōis prozogate ⁊. l. ſed ſi manēte. de p̄ca. ¶ Circa iſtā extēſionē alibi q̄rit Bal. ſi ſtatuto cauek q̄ in cauſis vertentibus ſup inſtrumentū garētigie, p̄cedatur ſummarie verū ſit ſi agatur ypothecaria que ad ſecuritatē debiti interuenit: tenet q̄ ſic ſi agak ꝟ debitorem/ ſecus ſi agak ꝟ ſingularē ſucceſſorē vel aliū poſſeſſorē. quia p̄ceptū vel cōfeſſio non ſequitur fundum. ar. l. i. C. ſi cer. pe. ⁊ ita no. in. l. i. C. cōi. de le. ad hoc cle. diſpēdioſam. de iudi. ⁊ qō no. Bar. in. l. ſolent. de ali. ⁊ cle. facit. c. acceſſorii. de regu. iur. lib. vi. Idē dico in caſu quo inſtrumentū p ſtatutū hz paratā executionē. nā illa que trahunt originē ab obligatiōe de qua in inſtrumēto/ habebūt eandē naturā lz ſint icerta vt intereſſe: vl̄ ſi aliq̄d aliud incertū. nā officio iudicis executio liquidari poteꝫ: vt no. Bar. in l. i. de le. ij. Item ſi vltra centū libras nō poſſit, p̄bari obligatio p teſtes/ vt eſt ſtatutū hic boñ. tñ ſi obligatio deſcēdit ex inſtrumēto publico/ cū ſit incerta poterit liq̄dari p teſtes cuiuſcunq; ꝯditatis ſit. ⁊ ita tenuit diſputādo Ja. bu. nec ita pōt dici in his exēplis extēſio ad diuerſum caſuz ſed intēſio ⁊ declaratio preambuli ꝟctus, p̄bati p inſtrm. ⁊ qui declarat vl̄ exeq̄tur/ nichil de nouo facit. l. heredes palā. §. ſed ſi notā. de teſta. ⁊. c. nouit. de ap. ⁊. c. ſuper lr̄is. de reſcrip. ¶ Quero vlterius de tali queſtiōe cauek ſtatuto piſtoziū q̄ nec magnas poſſit eē arbiter iter populares/ nec popularis inter magnates: vtrū ergo ſi magnas litigat cū populari poterit eſſe arbiter magnas vel popularis. Reperio hāc. q. plene diſcuſſam p excellēntiſſimū ⁊ famoſiz doctorē. ll. dñm Bartholomeū de ſaliceto. ⁊, p̄bat primo. xi. rōnibus q̄ laudū valeat. ⁊. xi. aliꝫ in oppoſitū. ⁊ p hac parte cōcludit. ſ. q̄ nō valeat. nā cū cōtingit iſta mixtura p̄ſonarū p̄ſona, p̄hibita licet actū cum ipſa geſtū a p̄ſona habili ⁊ pmiſ-

sa.l.nō distinguem⁹.§.si seru⁹.ff. de arbi.z.c.cū super. de offi. dele. Sufficit enī ipedimētū vnius ad remotionē alteri⁹ q̄ alias iure suo posset gerere illū actū.l.p̄cipim⁹. ad fi.C.de ap. Itē ꝓbat q̄ ista ꝓba iter magnates vl̄ iter popula res verificanr̄ i altero tm̄.vt.l.vi. deamus.§.curatores.ibi dū dicit iter ipsas acceptare. nā ibi ꝓbuz inter ipsas verificat vbi sit aliqs maior.xxv.an.ita q̄ nō pupillus vel adultus. Jn fine aūt tenet q̄ iter istos siue i eoz cā poterūt eligi i arbitros popular̄z magnas qz suspitio q̄ ouk si esset alter tm̄ mō tollir̄ ꝓpter adiūctū.vt i si.ff. de edē.l.si qs ex argētarijs.§.i.ꝓ hoc.C.si aduer. li.l.ij. vbi iudex accumulat̄ sm diuersitatē litigā tiū. ad idē i.d.l.p̄cipim⁹.z.l.iurisꝑ peritos.§.cū oūd⁹.ff.ō excu.tu. z.c.cū illoz.de sen.ex. facit qō no. Cy.i aut. ꝑsbyteros.de epis.z cle. ¶Ecce alia qō de statuto quo ca uek q̄ J aduocatū nō possit inḡri sz J militē inḡri valeat siue possit Wodo q̄dā est aduocat⁹ z miles an poterit inḡri ex capite qz miles/vel nō poterit ex capite aduo cati. Et videt q̄ possit qz aliter de mixto q̄s de simplicib⁹ iudicam⁹. l.vim passam.§.p̄scriptiōe. de ad ulte. Bal.tz q̄ aut deliq̄t vt aduo cat⁹ et nō poterit/aut vt miles et poterit:aut ē delictū idifferēs nō ꝓcernēs aliqō istoz:et tūc illa ps dz assumi q̄ magz fouek a iure cōi qō nō ita de facili tollit sicut pui legiū.l.ci⁹ milit̄.§.militia. ō test. mili. Si g̃ de illo delicto est pmis sa inḡsitio de iure cōi iudicabim⁹ vt de milite. Si est ꝓhibita:iudi camus vt de aduocato. et ita no. in.l.13 q̄ decurio,C.de fal.ꝑ Bal. et vide.q. Jo.cal.quā refert Bar. in.l.ij.de ꝓb.ob.vtrū sub simplici bus contineat mixta. ¶Occurrit alia q̄stio de statuto quo caueť q̄ instrumētū gn̄aliter siue ius i eo deductū duret.xx.annis. Alio ca ueť q̄ executio legatoꝝ fiat quē admodū executio ⁊strumētoꝝ ga rētigiatoꝝ.vtrū g̃ legat̄ ꝑscribeť xx.ānis? Videť q̄ sic:qz ad illā si militudinē redigūtur ꝑ statutuz. Cōtra.ꝑsuluit dn̄s Ludouic⁹ de aretio egregi⁹ suo tpe aduocat⁹ florētin⁹.nā statutū eḡparat lega ta instrumētis garētigiatis i tpe exequēdi nō i tpe p̄scribēdi:ergo legatis p̄scribit tpe suo.s.xxx.an. sz vltra.xx.nō habebūt executio nē.quēadmodū ⁊strumēta garēti giata adducit q̄ statuta ad casuz omissuz nō extēdunť qz sūt stricti iuris.l.dcd astringēde. de ꝓbo. obli. Itē fauore legatoꝝ est factū statutū vt habeant paratā execu tionē. sed si ꝑ hoc actio ꝑ legatis cōperēs vsq; ad.xxx. an. duraret minczi tpe/statutū i fauorē redū daret i odiū J.l.qō fauore.C.ō le gi. ¶Ultimo ad materiā huj⁹ mē bri possent cōmode applicari qō nes aliq̄ de q̄b⁹.J.i.rū.q.ad q̄s ꝑ sonas vl̄ loca extēdāt statuta suū effectū. ¶Scōm mēbrū fuit vtrū argumētū a ꝓrio sensu hz locū in statut⁹? Remisi de hoc ad Bar.et ad Bal.J.i.v.q. cui adde qō no.i spec.ō dispu.z alle. aduo.§.post. ꝓ.z nō ob.sensus.z Jo.an.i.c.pu blicato.ō elec. z Bal.i.l.ij.ō cōdi. inser. ¶Circa sm mēbrū vtrū ex tēdať ad casuz fictū? Bar.se expe diēs dicit q̄ nō.in.l.oēs pph.ff.ō iusti. z iur. alleg.l.iiij.§.hec ꝓba. ff.de neg.gest.ibi de quo fuit ne cessariū edicere, cū sua glo. Et ꝑ

hoc dicit Bal.i.d.l.oēs.q̄ subver bo si q̄s nō cōtineť hereditas ia cens:qz est ꝑsona ficta z repsenta ta in defuncto.i auk.de iureiur.a mo.p̄.z hac rōne dicit q̄ nō extendiť ad ciuitates vel castra: qz nō sunt ꝓprie ꝑsone/sz vice ꝑsone.l. mortuo.de fideiuss.circa hoc vide qō plene scripsi post Jo. an.in.c. cū i illis.de p̄b̄.li.vi.sz si statutū loquereť impsonaliť puta debitū qō nō fuerit petitū ifra ānū post peti nō possit:bene cōphēderenť oēs.ff.de mi.l.etiaz.la.i.de pecu. le.l.si peculiū.§.sicut. Et q̄d si sta tutū disponit circa ciues an extē dať ad ciues fictos ꝑ statutuz:vt ad scolares hic bonoñ. dixi.§.in ētio ꝓncipali mēbro iterꝓtatiōis declaratiue. Quero g̃ econtra nū q̄d dispositus in casu ficto trahať ad casuz verū? Remittit Bal.ad no.i.c.sciāt. de elec.i nouella. Et q̄riť vtrū ius cōe trahat ad se maleficiū fictū ꝑ statutū? Dicit q̄ nō qz minor ē fictio q̄s ꝓbatas.vt.d.§. hec ꝓba.et qō no.i.l.talis scriptu ra.de leg.i.et hec no. Bal.i.l.si q̄s seruo.C.ō fur. vbi etiā dicit q̄ si ꝓstitutio epi excōicat faciēres fur tū q̄ dicta pena nō habebit locū i casu fictionis.qz pena excōis vel ꝑsure q̄ ipso facto ipomk nō hz lo cū i delictis imꝑfectis.vt not.i.c. ꝓpetue.de elec.lib.vi.in nouella. ¶Quero etiā circa hoc caueť sta tuto q̄ de oibus criminib⁹ possit fieri par ꝓterq̄s de homicidio.mō q̄dā ꝓpt ꝓtumaciā q̄ facit cū ha beri ꝑ ꝓfesso ꝑ statutū fuit de ho micidio ꝓdēnat⁹:vtrū poterit fie ri par? Bal.q̄ sic:qz statutū videť excipe verū homicidiū non fictū. nā nō adaptať ad casus fictos sz ad merā exīstētiā termioꝝ.adduc eit qō no. Jac.de bel.in auk.vt li. ma.z anie.§.pēul. vbi soluēdo cō trariū dicit q̄ illa lex loq̄t ō adul terio vero.sz.§.loquiť ō eo qō haběť ꝑ adulterio. et sic i adulterio ꝑsumpto.z ita no. Bal.i.d.l.trāsi gere. ¶Capio nūc q̄rtū mēbrū de ꝑsonis vtrū.s.statutuz qō loq̄t de vna ꝑsona extēdať ad aliā? Bar. tāgit in.l.si. Jo.§.de viro.ff.solu. ma.vbi tex.inuit q̄ nō:cū lex q̄ lo quiť de viro nō extēdiť ad socerū. qz de eo nō loquiť.sz ibi ideo qz J tus gn̄ale fuit ibi sic in viro ꝓsu sum.ꝓut Bar.declarat. et pleni⁹ in.l.si ꝓstāte.in.vij.q.vbi Jo nō J ius cōe sz ꝑter/dispositio emana ret/videreť statutū ad aliā ꝑsonā extēdi in quā fuisset eadē vel maior rō statuēdi sm Bal.i.l.qō vero.ff.ō legi.vbi de ista extēsiōe statutoꝝ ad ꝓuersas ꝑsonas plura exēpla ponit. Et ꝓmo si sta tuto caueť q̄ filia dotata nō suc cedat an extendať ad nepotes? tz q̄ sic. qz ꝓsimile ē statuētes hoc statuisse i fauorē gn̄is masculini siue agnatōis.z icludit agnatos dispositiue.iō nō ē extēsio quo ad eos.siliter nō est extensio quo ad nepotes.qz nomen filij pōt attri bui nepoti q̄si gn̄ale defcēdentiū nomē. de here.ifi.l.lucius.ff.ad mace.l.filiū habeo. et hoc tz Cy. in.l.i.C.q̄ sit lon.ꝓsue. Sz q̄d si ꝓ ba appellatiua oino discrepant. puta dic statutū q̄ frat excludat mrem: an excludat aniā? Dic vt d.l.q̄ vero.z q̄ dixi.§.i ꝓncipali mēbro interꝓtatiōis declaratiue ꝓsi. Tertio ꝓncipaliť qz in statuz z c. vbi ō plurib⁹ ꝑsonis ō q̄b⁹ sta tutū exꝑsse nō loq̄t vtrū eos iclu dat:qō idē est q̄rere: vtrū se ad il las extēdat. z sic adaptāt̄ ad istō mēbrū q̄rtū iterꝓtatiōis extēsiue Et

vide exẽpla vtilia q̃ ponit Bald. in.l.quicũq;.de ser.fugi.ff.attẽde hic ꝛc.et in.l.maximũ viciũ.C.de li.ꝓteri.vtrobiq; p eũ de extẽsione ad alias ꝑsonas i q̃bus fuit eadẽ vel maioꝛ ratio statuendi. Inter ꝓsilia que habeo diuersoꝝ doc.reperi ꝓsiliũ collegij ciuitatis pusij sup statuto quo caueꝛ q̃ existẽte patruo non succedat mater filio. vt stipes domorũ et familie conseruenꝛ. Modo extant patruus ꝛ etiaz sozoꝛ defuncti de qua nõ est facta mẽtio in statuto: vtrũ ergo patruus excludet sozoꝛẽ: et si nõ excludet vtrũ mater admitteꝛtur cũ sozoꝛe defuncti eademq; eius filia. Et videtur q̃ a patruo excludeꝛ ista sozoꝛ durãte cã finali statuti: sicut cum cessat statutũ cessaret.l.gñaliter.de epis.ꝛ cleri. Itez excluſa vna ꝑsona excluſa videꝛ ei⁹ similis i qua est eadẽ rõ excludẽdi. vt no.Bar.in.l.ij.ℌ.videndũ ad terrul.vbi si p existentiã agnatoꝛũ excludiꝛ mater/videꝛ excludi auus matern⁹.et si statutũ excludit filias/vꝛ excludere nepotes q̃ ex filia nascunꝛ.l.i.de adul. p Cy. ¶ Cõtra.ꝓsuluit ꝓfatũ collegiũ.s.q̃ patruus non excludat sozoꝛẽ defuncti.qz de ea excludenda statutũ nichil disponit. Nõ obstãt exẽpla de auo materno ꝛ nepote ex filia qz isti succedũt loco excluſoꝝ.et ẽ q̃dã ꝓsequẽtia ꝛ reꝓsentatio i eisdẽ: ſz nõ sic i mꝛe et sozoꝛe q̃ iure diuino venũt ad successiones istius vna tanꝛ mater/alia tanꝛ sozoꝛ.et p ista etiã p̃clud̃i alia.q.vez q̃ excluso patruo mater ꝛ sozoꝛ defuncti pariter admitteniꝛ. assurgat ꝛ maꝛ filie sue/q̃ ei⁹ bñficio ꝓsequiꝛ qõ nõ potuiſ set ꝓseq; si fuisset sola.et vide bal. i simili.q.in.l.illã.C. de collatio. Et de ista extẽsiõe rõe siℓitudinis vide qõ no. bal.in.l.de q̃bus.ff.ô legi. ℣. restat de ꝓgatione ꝓsue tudinis ꝛ̃. vbi dicit q̃ siℓitudo ẽ i diuersis ꝑsonis ꝛ casib⁹ ꝛ rebus vna vel ãſi eadẽ rõ. et nõ hz locũ in penis: vt no.in reg.odia.ô reg. iur.li.vi. ſz bñ hz locũ qñ venit ex mẽte eiusdez legis.c.si post q̃ñ.de elec.li.vi.in nouel. dicit etiã ibi q̃ simℓia delicta simℓes penas exigũt ad.l.acq̃l.l.illõ. ꝛ i ꝑsonis ponit equiparationẽ de regulari canonico ad fratrẽ ꝑdicatoꝛẽ vel ad monachos.ô sta.mo.qõ dei timoꝛẽ.de ordine vn⁹ ordinis mẽdicãtiũ ad aliũ.c.ij.ô reg.li.vi.de muliere ad ãſi mulierez. de patre ad matrẽ.facit.l.a titio. de verb. ob. et.l.i.ℌ.hoc interdictuz.de flumi. Subdit q̃ si plura habẽt eãdẽ rationẽ/si de vno fiat mẽtio/vꝛ fieri exẽplariter nõ restrictiue.ô iuriſ. om.iudi.l.imperiũ. ¶ Hic subiungi põt.q.de mãdate. si statuto caueꝛ q̃ quicũq; homicidiuz feceriꝛ puniaꝛ in mille libꝛ. Modo cõtingit q̃ vnus nõ cõmiſit suis manibus ſz mãdauit cõmitti: vtrũ punietur pena statuti an pena iuris cõis tãꝛ iste casus nõ sit statuto cõpheñsus? Cyn. primo arguit q̃ puniaꝛ pena statuti p.l. hoc iure. ℌ.deiecit.de regu.iur.vbi deiecit q̃ mãdauit deiici. Itẽ corrupit albũ q̃ mãdauit corꝛupi.de iurisdi. om.iudi.si ꝺs id qõ. Itẽ q̃ mãdauit est ꝓnceps facinoꝛis.ff.de ser. coꝛ. in hoc iudicio. Ecõtra videꝛ q̃ pena iuris cõis: qz iste q̃ mandat nõ vere facit.qõ ptz qz nõ cõprehendiꝛ sub ꝑbis edicti sed per interꝑtationẽ iuris cõis extendiꝛ ad eũ. vt ptz in.l.si ꝺs seruũ.ℌ.ꝑ-

toꝛ.et.ℌ.nõ dixit. de acq̃.here. ſz statuta nõ recipiũt istã interꝑtationẽ extẽsiuã.l.ꝓstitutionib⁹.admunici. et q̃ interpretatiue dicaꝛ tudinis ꝛ̃. vbi dicit q̃ siℓitudo ẽ i diuersis ꝑsonis ꝛ casib⁹ ꝛ rebus vna vel ãſi eadẽ rõ. et nõ hz locũ in penis: vt no.in reg.odia.ô reg. iur.li.vi. ſz bñ hz locũ qñ venit ex mẽte eiusdez legis.c.si post q̃ñ.de elec.li.vi.in nouel. dicit etiã ibi q̃ simℓia delicta simℓes penas exigũt ad.l.acq̃l.l.illõ. ꝛ i ꝑsonis ponit equiparationẽ de regulari canonico ad fratrẽ ꝑdicatoꝛẽ vel ad monachos.ô sta.mo.qõ dei timoꝛẽ.de ordine vn⁹ ordinis mẽdicãtiũ ad aliũ.c.ij.ô reg.li.vi.de muliere ad ãſi mulierez. de patre ad matrẽ.facit.l.a titio. de verb. ob. et.l.i.ℌ.hoc interdictuz.de flumi. Subdit q̃ si plura habẽt eãdẽ rationẽ/si de vno fiat mẽtio/vꝛ fieri exẽplariter nõ restrictiue.ô iuriſ. om.iudi.l.imperiũ. ¶ Hic subiungi põt.q.de mãdate. si statuto caueꝛ q̃ quicũq; homicidiuz feceriꝛ puniaꝛ in mille libꝛ. Modo cõtingit q̃ vnus nõ cõmiſit suis manibus ſz mãdauit cõmitti: vtrũ punietur pena statuti an pena iuris cõis tãꝛ iste casus nõ sit statuto cõpheñsus? Cyn. primo arguit q̃ puniaꝛ pena statuti p.l. hoc iure. ℌ.deiecit.de regu.iur.vbi deiecit q̃ mãdauit deiici. Itẽ corrupit albũ q̃ mãdauit corꝛupi.de iurisdi. om.iudi.si ꝺs id qõ. Itẽ q̃ mãdauit est ꝓnceps facinoꝛis.ff.de ser. coꝛ. in hoc iudicio. Ecõtra videꝛ q̃ pena iuris cõis: qz iste q̃ mandat nõ vere facit.qõ ptz qz nõ cõprehendiꝛ sub ꝑbis edicti sed per interꝑtationẽ iuris cõis extendiꝛ ad eũ. vt ptz in.l.si ꝺs seruũ.ℌ.ꝑ-

toꝛ.et.ℌ.nõ dixit. de acq̃.here. ſz statuta nõ recipiũt istã interꝑtationẽ extẽsiuã.l.ꝓstitutionib⁹.admunici. et q̃ interpretatiue dicaꝛ tudinis ꝛ̃. vbi dicit q̃ siℓitudo ẽ i diuersis ꝑsonis ꝛ casib⁹ ꝛ rebus vna vel ãſi eadẽ rõ. et nõ hz locũ in penis: vt no.in reg.odia.ô reg. iur.li.vi. ſz bñ hz locũ qñ venit ex mẽte eiusdez legis.c.si post q̃ñ.de elec.li.vi.in nouel. dicit etiã ibi q̃ simℓia delicta simℓes penas exigũt ad.l.acq̃l.l.illõ. ꝛ i ꝑsonis ponit equiparationẽ de regulari canonico ad fratrẽ ꝑdicatoꝛẽ vel ad monachos.ô sta.mo.qõ dei timoꝛẽ.de ordine vn⁹ ordinis mẽdicãtiũ ad aliũ.c.ij.ô reg.li.vi.de muliere ad ãſi mulierez. de patre ad matrẽ.facit.l.a titio. de verb. ob. et.l.i.ℌ.hoc interdictuz.de flumi. Subdit q̃ si plura habẽt eãdẽ rationẽ/si de vno fiat mẽtio/vꝛ fieri exẽplariter nõ restrictiue.ô iuriſ. om.iudi.l.imperiũ. ¶ Hic subiungi põt.q.de mãdate. si statuto caueꝛ q̃ quicũq; homicidiuz feceriꝛ puniaꝛ in mille libꝛ. Modo cõtingit q̃ vnus nõ cõmiſit suis manibus ſz mãdauit cõmitti: vtrũ punietur pena statuti an pena iuris cõis tãꝛ iste casus nõ sit statuto cõpheñsus? Cyn. primo arguit q̃ puniaꝛ pena statuti p.l. hoc iure. ℌ.deiecit.de regu.iur.vbi deiecit q̃ mãdauit deiici. Itẽ corrupit albũ q̃ mãdauit corꝛupi.de iurisdi. om.iudi.si ꝺs id qõ. Itẽ q̃ mãdauit est ꝓnceps facinoꝛis.ff.de ser. coꝛ. in hoc iudicio. Ecõtra videꝛ q̃ pena iuris cõis: qz iste q̃ mandat nõ vere facit.qõ ptz qz nõ cõprehendiꝛ sub ꝑbis edicti sed per interꝑtationẽ iuris cõis extendiꝛ ad eũ. vt ptz in.l.si ꝺs seruũ.ℌ.ꝑ-

ille facit q̃ facit per talia ſtrumẽta.l.itẽ si obstetrix cũ alijs. quas alleg. Quãdoq; instrumẽtuz quo perpetraꝛ delictũ agit in virtute libertatis sue: vt homo. et tunc si illud qõ mandaꝛ est licituz: vel q̃ ille cui mandaꝛ tenetur exequi: ꝛ tũc ille q̃ mandat vere facit.l.ij.ℌ. si ꝓcuratoꝛ qõ quisq; iur.et.l.si pater.ff.ô manu. vind. Q̃q; ille qui agit nõ debebat illud agere: qz mandatũ erat illicituz siue rei turpis: tũc ille qui mãdat dicitur facere interꝑtatiue. ita ſtelligit ℌ. deiecisse. et multas alias leges ãꝺs allegat in dicto.ℌ.q̃ si seruus meus. vbi nõ tãgit vtrũ ista interpretatio cadat in statuto quo ad mandantẽ. Cy.tñ dicit q̃ sic p rationes suas de q̃bus.ô.diximus Bal.tãgit istam.q.in.l.oẽs populi.de iusti.ꝛ iur.in ver.sed que est interꝑtatio actiua i statutis ꝛ̃.et ibi dicit q̃ aut ꝑba sunt scripta in rem: vel sunt dubia an in rem vel ꝑsonã: et tũc sunt realiter intelligenda ꝛ oẽs cõprehẽdunꝛ in quibus est par ratio ꝛ cõditio. vt.c.si cut dignũ. de homi. ponit exẽpla si statutũ dicit ꝓ vulnere imponatur talis pena. Quãdoq; sunt scripta i ꝑsonã: et tũc nõ stat simpliciter cum Cy. qz nõ sine causa statutũ ꝑsonã notat: et nõ simpliciter ipsuz factũ: vt dicto.ℌ.nõ dixit. randẽ subiungit cum verba sunt scripta in ꝑsonã. q̃ aut statutũ disponit de indulgẽtia/aut de pena. primo casu vt si dicit q̃ homicide habenti pacẽ remittaꝛ pena ꝑsonalis: tũc idez statutũ intelligam in mandante et opem ferente qz benigna est hec interꝑtatio ar.ad ſl.l.ij. Secundo casu refert aut disponit de pena regu-

lari iuxta qualitatē delicti: et tūc
ōlictū extēdit ad mādatorē/nēpe
ꝓnceps est delicti.ꝛ ita itelligit.l.
si ꝓ aliū.et qō ibi ꝓ Cy. aut statu-
tū regulariter dānat factū vel fa
ctū dānatū irregulariter punit:ꝛ
tūc nō cōprehēdit mādatorē.exē-
plū de primo:statutuꝫ dictat q̄ q̄
iuenit de nocte puniat in cētum:
modo scholaris mittit famulum
de nocte/ certe nō puniet scholā-
ris.qz statutum limitate materie
dat penā.et ipz statutū iuenit hic
materiaꝫ delicti de nouo. et suis
terminis ꝓtēti esse debem⁹:qz sta
tutū figit pedes suos. Exēplū de
scōo si quis fecit iniuriā patri nō
gaudet bñficio inuētarij.certe nō
ꝓtinet mādās qz ista pena extra-
nea est a ꝓpria natura delicti. qz
respicit actū quēdā remotissimū
et extrinsecū valde:vt dicto.ff.nō
dixit. ¶Sed pone statuto cauet
q̄ de oī maleficio possit fieri pax/
saluo q̄ si q̄s occiderit hoīem/ei
nō ꝓsit pax.modo q̄ro nūq̄d ꝓde
rit mādatorī. Dicit q̄ sic:qz excep
tio q̄ debet esse de p̄dicatis regu
le.tñ ꝓtra officiū regule q̄daꝫ exci
piēdo ꝛ detrahēdo cetera efficaci
ter dimisit.nā detractio i q̄busdā
videt cetera ꝓfirmare.l.tribunus
.ff.de testa.mili. hoc ad litteraꝫ
dicit Bal.in.d.l.oēs populi.et vi-
de etiā eum in.l.ideo nō minus.
in.vij.q.C.de accu.vbi refert su-
prādicta verba Bar. magis pul-
chre. Reperio etiā Bal.cōsuluisse
in tali.q.ꝓ statutū potestas habz
arbitriū latissimū ꝓtra assassinos
aliud est statutū q̄ bānitus pos-
sit impune occidi. Modo q̄dā de
aretio ꝓ pecuniā mādauit occidi
quēdā exbānitū inimicū suū/ et oc
cisus ē pusij: vtrū potestas aretij
ꝓtra illū mādātē habeat arbitriū
Et videt q̄ sic.qz statutū videtur
referri ad occidentē:qz ille ꝓprie
occidit q̄ examinat/nō q̄ fieri mā-
dat.l.ita vulneratus.ad.l.aqliā.
Ipse ꝓsuluit ꝓtra.qz statutū per-
mittit offensionē cuiuslibet gene
ris ꝛ forte occisionē.cū sint verba
generalissima/et oēs cōprehēdat
l.hec ꝓba.ff. de adulte. et.l.aut q̄
aliter.ff.si.qō vt aut clam. Itē nō
solū verba vtrū sint scripta i rem
vel in psonā debēt ꝓsiderari: sed
etiā ratio statuti q̄ est vt bānitus
tāq̄ hostis ciuitatꝫ pereat.l.iij.ff.
transfugas de sica.q̄ autē sit ho-
stis/indictio belli ꝛ diffidatio ma
nifestāt.l.amissione.ff.q̄ deficiūt.
de capi.di.nichil igit̄ itereſt qua-
liter occidat iuxta illō dolus an
virtus q̄s in hoste requirat/ hoc
etiā suadet seueritas publice di-
scipline.l.licitatio.ff.qō illicite de
publica. Item arbitriū cōcessum
est ad aggrauādū factū omni iu-
re bānatū ꝛ detestabile.c.ꝓ hu-
mani de homicidio in.vi.sed quo
ad potestatē aretij istud non erat
factū damnatū sed impune ꝓmis
sum.ergo penā non mereť.l.grac
cus. C.de adulte. In facto igitur
ex quo sequi debet absolutio non
debet extēdi arbitriū ad cōdēna-
tionē.et incipit cōsiliū. Quidā ha
bebat inimicū ꝛē. ¶Ultimū mēbrū
fuit si statutū ꝓlatū est ꝓ verba
ꝓteriti vel ꝓsentis tēporis:an tra
hatur ad futura? Quod videť de
leg.i.l.talis scriptura. et.l.verbū
oportebit.de ver.sig. Bar.distin-
guit in.d.l.oēs populi. dicens q̄
aut statutū ꝓtinet delictoꝫ indul
gentiā: vt qz dicit quicūq̄ est vel
fuit bānitus/ liberetur soluendo
duos solidos ꝓ libra:et nō poni-

gitur ad futura. casus est in.l.cū
lex.ff. legi.et ratio est ne detur ma
teria delinquēdi.l.ij.de abolitio.
Si ꝓ ꝓtinet aliquā dispositionē
tūc trahit ad futura si sit eadē ra
tio.hoc ideo qz semper lex loquit̄
tur.C.de hereti.l.arriani. Unde
statutū quo'cauet q̄ quicunq̄ est
vel fuit obligat⁹ ꝓ publicū instru
mentū possit personaliter capi et
detineri/habet locū in eo qui inci
dit in statutū post obligationem.
ꝓ hoc.l.i.de cōdi.ex le.ibi quotꝫ
ex lege noua ītroducta est.et istō
verbū est trahit sine dubio ad fu
turas leges. ꝓ hoc.l.legis vir-
tus de legi. semp enim lex punit/
imperat/vetat/ꝛ ꝓmittit.ꝓ hoc
plures leges q̄ incipiunt.l.inris
gen.ff.si.ꝓ pactꝫ. ¶Iuxta p̄dicta
quero post Bal.quomodo cogno
scam vtrū statutū cōtineat in legi
gentiā vel sit statutum generale/
Respōdet ipse q̄ aut materia pre
cedit legē aut lex p̄cedit materiā.
Primo casu aut precedit genera
lis ordinatio in ꝓtriū ꝛ ꝓsumit
indulgentia.verbi gra.ſm statu-
tuꝫ generale homicida dꝫ occidi.
Modo ꝓpter guerrā facta est re-
formatio q̄ bānīti ꝓ homicidio
habita pace soluēdo.x.extrahan
tur de bāno. Naꝫ tota lex ista est
ꝓteriti tēporis nō futuri: nisi in
solutione ꝛ cancellatione bāni.et
ideo si q̄s esset homicida: tamen
nō esset bannitus nō prodesset ei
lex noua. Item nec futuro homi-
cide:qz q̄ ignorať remitti nō vi-
detur.de pecu.le.l.cū dñs. Nam
ista est q̄dā dispēsatio q̄ nō referť
ad ignorātes defectus. ꝓptera
refert ipse q̄ q̄dā fuit decapitat⁹
bononie q̄ habebat securitatē de
ꝓcessibus:ſꝫ nō de delictꝫ de qui-
bus nō est ꝓcessum. C. ō transl.l.
si de certa.et de'trāſ.l.cū acquisi
na. Aut nō ꝓcedit aliqua ordina-
tio in cōtrariū: verbi gra.dicit re-
formatio vel statutū populi q̄ o
bus pacē habētib⁹ iudices dimit
tāt medietatē pene:et tūc de futu
ris intelligo.qz noua forma noue
materie adaptať.C.mā.l.ab ana
stasio.in fi. Si aut lex ꝓcedit ma-
teriam:tūc de futuro loquit̄.ff.de
iusti.ꝛ iur.l.ius ciuile.i glo.qz nō
pōt esse forma añ materiā.ꝛ ideo
statutū ꝓtra arengātes nō habet
oculos retro qz iuenit materiam
delicti de nouo.ꝛ ideo pena nō re
ferť nisi ad futuros casus. et hec
no.Bal.in.l.cū lex.ff.ō legi. Sub-
dit ibi q̄ ista ꝓba q̄cunq̄ soluerit
possunt habere significationē ꝓte
riti et futuri.qz sunt implicatiua
ad ꝓteritū ꝛ futurū.tñ in legibus
interꝓtanť de futuro.i.q̄cūq̄ sol-
uerit postea.vt no.exꝓsse in.l.cuz
tale.ff.penul. de ꝓdi.ꝛ demō.et iō
soluēti añ reformationē nō ꝓdest
reformatio.qz nō ē solutū auctori
tate reformatiōis.ſꝫ a casu et for-
tuna.l.ij.ō ꝓdi.et demō.qō est no
tā duꝫ ſm eū.q̄ tñ i qōne simili vť
tenere ſriū.vt dixi.ff.in.xiij.q.ff.
vltimo ꝓ cōfirmatiōe hui⁹ mate-
rie. Et sub'illa.xiij.q.caderet istō
vltimū mēbrū.nā i dicta.q.plene
examinanť statuta trahētia ad p̄
terita.Sz i ꝓmo mēbro ꝓtriū statu
ta ꝓteriti vel ꝓsentis tēporis tra-
hanť ad futura:qb⁹ adde qō ipse
no.in ꝓal.l.oēs ppli.in ſſi.nūc vi
deamus ad q̄ tēpora referanť sta
tuta. Dicit ei q̄ aut hñt relatōnē
i certū tēp⁹ ꝛ i certos casus:ꝛ tūc
ꝓhēdit illō tps cū suis casib⁹ nō
dū decisis:secus i decisis vel trāſ
actis,ad tertul.l.i,i fi,et itelligiť

quo ad hūc articulū decisum etiā si sit a sentētia appellatū. idez est in casibus cōclusis in quibus nichil noui iuris vel facti potest allegari. in auk. vt cum de app. cog. in prin. de causa pos. ⁊ ppue. pastoralis per Inno. Aut habent relationē simplicē ⁊ indefinitā implicitam ad casus preteritos ⁊ futuros: ⁊ tūc aut noua lex refert vterem et trahit ad tēpus veteris legis. insti. de here. quali. ⁊ diffe. §. sed his. Aut interpretat verba ⁊ mentē legis veteris: ⁊ idē. qz retro trahitur. in auk. de fil. āte do. instru. na. §. fi. Aut interpretat mētem cessantibus verbis: ⁊ tūc de rigore trahitur retro/sed de benignitate nō. C. mā. l. ab anastasio in fi. Aut innouat legē veterē aliquid detrahendo vel addendo: ⁊ non trahit retro. in auk. hec cōstitutio inno. col. viij. Aut lex noua simpliciter disponit: ⁊ tūc aut per modū indulgētie ⁊ non cōtinet futuros casus sed pteritos. ff. de legi. l. cū lex. Aut per modū regule in. l. ghalis: ⁊ tūc cōprehēdit futuros casus. qz hec est natura legz: vt no. de cōdi. ⁊ demō. l. cū tale. §. falsam. ⁊ hec est eius distinctio in halleg. l. oēs populi. vbi etiaz an statuta trahant ad facta ante statutū: tamē respectu eius sup quo disponitur recipiūt cōsummationē de futuro. et circa hoc vide qō no. in simili. in. c. non debet. de cōsangui. ⁊ affi. in cle. i. eo. ti. Tangit etiā vtrū statutū trahatur ad futuras psonas. verbi gratia dicit q vxores cuz filijs bānitorum possunt stare in ciuitate: vtrū nati post legē ⁊ post bānum poterūt stare? Videtur q nō: quia magis debz eis nocere delictū patris q̄z ante natis. C. de liber. et eoz lib. l. ij. ⁊ de sta. homi. l. imperator. in fi. ⁊ quod no. eo. ti. l. in seruoz. §. fi. mortuo tñ patre redire poterunt ad ciuitatē: qz bānū morte extinctum est/ vnde ammodo nō sunt filij bānitorum. de leg. ij. l. titia. §. vsuras. per Ja. de are. his igitur quinq; mēbris que referūtur ad quartum principale mēbrū interpretationis extēsiue: sic p ordinē declaratis restat vna questio que est cōmunis ad istud. iiij. mēbruz ⁊ ad alia de interpretatione correctiua ⁊ restrictiua. de quibus plene. s. sepe eñ in extensione correctione vel artatiōe legis/canonis vel statuti: cōsideramus vtrū toquamur i materia fauozabili an in materia odiosa. Istā eñ restringimus. c. odia. de re. iur. li. vi. ⁊ l. cū quidā. de lib. ⁊ posth. ⁊ est hoc difficile cognoscere. nā nulla constitutio potest eē fauozabilis vni quin sit alteri onerosa. patet l ma cedoniano in fauorē filiozū facto ⁊ in odiū creditozū. ⁊ l velleyano in fauorē mulierū in preiudiciuz cōtrahentiū cū eis. cōsimiliter in fauoribus quos cōcedūt iura ecclesijs/minoribus/ viduis mulieribus in suis dotib⁹ ⁊ alijs/ puta patronis ꝓtra libertos. nā si alteri fauēt/alteri in cōsequentiā nocent: aliter ergo iudicabit fauozabilis/aliter odiosa. Bart. dicit q scoz pncipale, ppositū disponētis vl statuētis dz cēseri fauozabilis vl odiosa. vnde qz macedonianū pncipaliter fuit inductū in odiū creditozū/tota illa materia iudicabitur odiosa. econuerso autē in velleyano. i. in dotibus minoriby ecclesijs patronis. nā in ipsorum fauorē pncipaliter iura sunt edita: licet secundario ad grauamen aliozū secum contrahentiū redūdent. ⁊ ideo de ipsis materijs iudicabimus tanq̄ de fauozabili. et ita no. in. l. qui exceptionem. ff. de condi. inde. ⁊ l. si quis causam. si certū peta. ¶ Dñs Bal. circa hoc querens de statutis q̄ excludunt filias ⁊ deferūt hereditatē masculis: quert an sint fauozabilia an odiosa? Et pmo arguit q odiosa per. l. maximū vicium. C. de lib. preteri. qz eñ male tractant filie per statutū/ vident quodāmodo exheredari. vnde sicut exheredatio patris est odiosa: ita exheredatio p statutū patrie. ar. dicte. l. cum quidā de lib. ⁊ posth. facit. l. qui volebat de here instī. In contrariū q sit fauozabile, pbatur qz factū est pncipaliter in fauorem agnationis vt familiarū salua sit dignitas. deven. insp ic. l. i. §. si seruus. sz hoc est q̄d fauozabile: nec pōt dici hoc editū in odiū mulierū. qz si nō essent masculi/ nō excluderent. Itē statutū penale cōtra tutorē qui ꝓtrahit mrimoniū cū pupilla sua dicit fauozabile et extendendū in fauorē pupille pncipaliter editū. l. libertū. §. senatus. ff. de ritu nup. a poni ergo nō a posteriori cognoscitur vtruz in fauorē vel in odium emanauerit. Bal. tamē dicit q glo. in. l. q̄ in potestate. C. de in ius vocā. ⁊. ff. eo. tit. l. sed si hac. §. fi. aliter dirimit questionē duz dicit q ex pte eius cui constitutio fauet pstitutio est censenda fauozabilis et ampliada: sed ex parte eius quē grauat est odiosa et stricte interpretanda. ex quo infert q ex parte masculoz succedentiū est fauozabile: sed ex parte mulierū est odiosum per quā theoricā cōcludit q in dicto statuto appellatione filij continebit nepos. ff. de ꝓbo. sig. l. liberoruz. sed qz ex parte filie statutū est odiosum appellatiōe filie nō excluderet neptis ex filio/ sed bene excluderet neptis ex ipsa filia. qz representat psonā q̄ excludebat. et qz nō debet plus cōcedi nepti q̄z filie. qz ratio statuti hoc nō patitur. C. de bo. ma. l. si viua matre. ver. nam licet. et ita intelligit q̄ no. Cy. in. l. ij. que sit long. cōsue. et ita refert se cōsuluisse in dicta. l. qui i potestate. vbi refert opi. Jaco. de bel. q̄ dixit q quāq̄z in pꝛohibēdo fauoz versēt: tamē vbicūq; apponit pena adiectiōe pene dicit dispositio odiosa. et ita no. Jaco. de bel. in auten. de non alie. §. quia vero leonis. Predictis adde q̄ not. Bal. in. l. si quis seruo. C. de fur. vbi post glo. querit vtrū illa lex que est penalis et loquitur in corrūpente seruū extendatur ad corrūpentem filiuz. Et dicit ibi glo. q sic. quia est eadem equitas. Nam secunduz Bal. lex quātūcūq; penalis dicit: equa tñ pꝛovtilitate cōmuni posita est. ff. ad. l. acquil. ita vulneratus. et ibi ter. dat istā doctrinā ad equitatē cognoscendaz. q id dicit equum cuius cōtrariuz est absurdum. vt mala exēpla sine malefacta non puniri. Et er hoc tpe notat q statutū speciali rōne ꝓtra ius cōmune trahit ad casum similez q̄ est ꝓtra. l. q̄ vero. ff. de legi. sed dicit q ibi non deficit ratio: cū sit olno eadem. argu. de oper. noui nun. l de pupillo. §. si q̄s riuos. Bar. ibi dicit q regula legis antique que pariter corrūpebat suos et filios extendit ad casuz noue legis/que

loquit de seruo tñ: vt virtute dicte regule extēdat ad filiū. Regula igitur plus ꝯ ratio operat illā extensionē penalis ꝓstitutionis: sicut extendit etiā ex mente. vt. c. si post ꝯ. de elec. li. vi. ¶ Occurrit alia questio que etiā est cōmunis ad oēs interpretationes supradictas. nā cōmuniter i fine statutorum cōsueuit poni statutū: q statuta nō recipiant aliquā interptationē/glosationē/vel extraneū intellectum. Dubitat que interpretatio p hec verba videat phibita? Bar. dicit q dictū statutū modicum/aut nil operabit. nam soluz friuola p hec verba videt remitti C. de vete. iur. enu. l. i. §. fi. ad hoc qđ dicimus de clausula appellatione remota. nā intelligit de friuola. c. pastoralis. de app. ꝛ. c. super eo. de offi. delega. et qđ notat Bar. in. l. i. ff. qđ vi aut clam. Itez si sic ruditer et ad cortice deberet statuta intelligi, put iacet: vbi statutū puniret extrahentē sanguinem: occidētē: furtū cōmittentē: punirētur barbitōsores ꝛ alij qui talia ꝓpetrarent casu demētia vel furore/vel ad defensionē: qđ esset satis absurdū/vt delicta que possunt ꝓbabiliter excusari punirētur. facit. i. q. iij. p totuz. ꝛ. xv. q. i. per to. ꝛ. l. sancimus. C. de pen. et c. quesiuit. de his q fiunt a maio. parte capi. ꝛ hoc firmat Bar. i. d. l. oēs populi. ad fi. Bal. etiā ibi tāgit ꝛ dicit q statutū quo cauetur q statuta nō possint interpretari vel glosari: debēt eque itelligi de glosa hominis/nō de glosa legis vt. C. de adult. l. q̄suis. Idē dicit si dicat q statuta sint ꝓcisa. i. precise obseruētur, nam verbū precisum recipit determinationē laudabilem. de ſ. bo. obli. l. si stipulatus sum dāmam. ꝛ ſm eum debemus in statutis sequi litteralē et planū intellectū ad vnguē si in eo pōt saluari ratio motiua statuti: sed si nō potest saluari ratio / tūc secus. Est aūt litteralis itellect⁹ sonus verborū extraneꝰ non indigens interptatione. c. exit qui seminat. in fi. de ſ. b. sig. Intellect⁹ autē transcēdens appellat intellectus subtilis. et in hoc laudant quidā iurisc̄sulti: vt ꝓ papinian⁹ l. cū acutissimi. C. de fideic. Claudius magno ingenio de condi. et demō. l. a testatore. ꝓaulus et bolas dicunt legū vertices: qz legūmentes ꝓsiderauerūt aliter ꝯ sonarent verba. ff. de excusa. tu. l. scire oportz. §. sed ꝛ si maxime. facit qđ nota. in. c. capellan⁹. de ferijs. ¶ Alibi etiā dicit Bal. de statuto quo cauet: q statuta nō recipiāt extraneum vel subauditū intellectū/vtrū per hoc cessabit argumētum a ꝙrario sensu statuti? Dicit q sic. qz intellectus a ꝙrario sensu est intellect⁹ subauditus ꝛ tacitus ꝛ ſbis omissus. sicut in hoc exēplo. dixit pater/exheredo filiū meū si non redierit ad patriā: nū quid videat eū instituere si ad patriā redierit? videt q sic p argumentū a ꝙrario sensu: q debet se qui in fauozabili dispositione. de manu. testa. l. si quis locuples. in fi. et de testa. l. qui testamento. §. mulier. ꝛ. l. apud antiquos. C. de fur. Contrariū tenet. et dicit q ex dispositiōib⁹ ꝓuatiuis nō resultat habit⁹. de here. instit. l. ex facto etiā. Itē ex dispositiomb⁹ negatiuis non resultat affirmatio. ff. de ma. testa. l. titia. §. fi. Et aduerte q sicut ꝓhibent q̄cq statuta glo

sari: ita beat⁹ Frāciscus ꝓhibuit glosari regulā datam suis fratribus: q̄ verba exponit papa in illa extrauagāti/exit q̄ seminat. Dicit em̄ hoc debere itelligi q sic ꝓlata/et sic ruditer exponat ad litterā q supipsa glose nō fiant: nisi p quas forte verbū sensus seu cōstructio: q̄si grāmaticaliter ad lfam vel intelligibilius exponat: nec intellect⁹ ipsius in aliū extorqueat ad aliud ꝯ ipsa littera sonet. vt in. d. c. exit. §. et qui sub colore. Que ſba sunt aurea ꝛ vtilia p dictis statutis. et notat Bal. in aut. si qua mulier. in fi. C. de sac. san. eccle. ¶ Accedāt hic due questiones disputate. vna p Ja. bu. q̄ talis est. Statuto cauet q si quis decesserit ab itestato relict⁹ filijs masculis ꝛ filia siue filiabus que dotate fuerit in bonis ꝓis/ amplius nō petant. Itē alio statuto cauet q verba statutoꝝ intelligātur scōm ꝓpriū ꝛ vulgarē intellectū absq̄ subauditōe vel interpretatiōe vel extraneo itellectu. Cōtingit q quidā decessit relicto nepote ex filio masculo ꝓmortuo/et nepote ex filia dotata ꝓmortua: vult nepos ex filio solus succedere: nepos ex filia vult cōcurrere. ꝓimo querit vtrū bñficiū excludendi filiā dotatā qđ datur filio/trahat ad nepotem. Sc̄o an quarōne filia dotata excludit: excludat nepos ex ea. ꝓbat ꝓmo nepotē nō cōtineri appellatiōe filij ex ꝓrio significato/sz ex interpretatione. de ſbo. sig. l. iusta. Nam in illa. l. ꝓbatur filiū cōtinere nepotē eo modo quo filius continet filiā: sed hoc nō est nisi p interpretationē/non ex ꝓpria significatione. Item et que differūt specie et diuersam habent iuris dispositionē/in multis nō possunt dici idez numero ꝛ in substātia: sz in multis differunt filij ꝛ nepotes. instit. de here. ab itesta. §. cū filius. et. l. illam. C. de colla. ꝛ disponūt iura de filijs ꝛ nepotibus: vt de ꝓsonis diuersi gradus. ꝛ in iure succedēdi ꝛ rūpēdi nepos cū filio nō ꝓcurrit: ergo nō potest dici nepotē appellatiōe filij cōtineri. cū differāt vt dixi nose/iure/specie ꝛ gradu, facit. l. si idē. C. de codicil. ad hoc l. q si nepotes. de testa. tu. ꝛ instit. qui da. tu. pot. §. fi. In cōtrarium arguit q nepos ex ꝓpria significatione vocabuli veniat appellatione filij. Nam vt dicit ex allusione vocabuli colligit ꝓprius sensus rei. l. ij. §. appellata. ff. si certū peta. ꝛ. l. pupillus. §. territoriū. et l. tugurū. de ſb. sig. ꝛ. C. de testa. l. i. sed allusione hui⁹ ſbi fili⁹ cōtinet nepos: cū dicat fili⁹a filos qđ est amor/et eadē amoris causa. et idē amor est ad filiū ꝛ ad nepotē. l. iusta. ꝛ. l. liberoꝝ. §. sed et papirius. de ſb. sig. Ad hoc in aut. de nō eligen. sc̄o nubē. §. cuz igitur. Non obstat. l. q si nepotes: qz loquitur q de cōi vsu loquendi non cōprehēdit/sz de ꝓpa significatōe sic: vt. d. §. sed q papiri⁹ ostendit et probat q intellect⁹ qui habet ex cōmuni appellatiōe sit intellectus significatiu⁹. l. labeo. cū sua glo. de supel. lega. Sed itellectus figuratus nō est ille ꝓpri⁹ quē figurat. C. de iure ānu. au. l. ij. ꝛ delati. li. tol. l. i. circa principiuz. Et patz ad sensum q figura hominis non est homo: sic acceptilatio non est vera solutio sed imaginaria, facit de regu. iur. l. imaginaria. Item auctoritas senatus-

consulti non pōt mutare propriā naturā videlz rei significatū. ideo aliter ꝓuidit in rebus q̄ vsu cōsumūtur in quib⁹ salua rerū substātia prouidere non potuit. l. i. ff. de vsuf. ea. re. q̄ vsu cōsu. Si hoc nō pōt facere ius scriptum: ergo nec ꝓsuetudo loquēdi pōt mutare rei ꝓpriū significatū. quē nō dz alterare vel mutare cōsuetudo. sicut nec partiū expressa cōuentio. qz est imutabilis sicut vera rerū vocabula. l. si q̄s i fūdi vocabulo de lega. i. In alijs rōnib⁹ hoc confirmat ex ꝓpria ꝓbi significatiōe nepotē appellatiōe filij cōtineri. et ꝓ cōsequēs admitti debere ad bñficium statuti ℨ filias dotatas. nam ꝓuilegiū datū filio trāsit ad nepotes. C. ō q̄stio. l. milites. ꝛ. l. duo marco. Nam et mortuo filio eius locū obtinet/ꝛ eius loco subrogat. ꝛ ꝓ ꝓsequēs ei⁹ naturā assumit ex vi ꝛ natura subrogationis. l. si eū. §. q̄ iniuriaꝝ. ff. si quis cautio. ꝛ. l. gallus. §. vidēdū. ff. de libe. ꝛ posthu. Et qz de ista ꝓpria ꝓbi significatiōe in dicta. q. tāgit q̄ dicta sunt: et alia circa hoc vtilia ꝛ subtilia: iō aliquātulū latiꝰ quo ad hoc rettuli istā. q. q̄ tetigerim. ℨ. in. iij. mēbro interꝓtatiōis declaratiue. ꝓ. tertio ꝓncipalit. ꝛē vbi videas decisionē sc̄di dubij q̄stionis ꝑdicte. ¶ Trāseo nūc ad aliā. q. quā in ista materia disputant Ray. de forliuio in istis terminis. In ꝓncipio volumis statutoꝝ cuiusdā ciuitat; caueť q̄ statuta debeāt intelligi ad lr̄am, putacēt absq̄ glosatione/subauditione/interꝓtatione/vel extrinseco intellectu. Alio statuto caueť q̄ q̄cunq̄ cōmiserit aliq̄ō maleficiū/iudicis arbitrio puniať. Qui vero cōmiserit homicidiū: decapitetur. Cōtingit q̄ titius occidit fratrē vel filiū fratris/querit̄ an puniet̄ pena arbitraria vigore p̄mi statuti an p̄cise pena capitis vigore secūdi? Conclusiue tenet q̄ possit puniri pena vtriusq̄ statuti quo ad originē/sed vna imposita tollit alia. Non obstat q̄ statutū ꝓhibeat interꝓtationē/ꝛ ista ē interꝓtatio quedā vt nō. in. l. sed sciendū ad leg. pō. de par. vbi ex interꝓtatiōe occisione fratris vel filij fratris cadit parricidiū. ex ꝓ cōsequens cessat statutū de pena in maleficijs posti⁹ ō simplici homicidio iste casus ponit. nā vt dicit interꝓtatiōes iuris cōsultoꝝ eodē iure funguntť lz ꝓ modū additionis ꝛ suppletiōis venāt ad ius vetus. ar. ff. de orig. iu. l. i. §. i. ff. ne diutius. nā augmētū trahit ad materiā ꝓncipalis vt eodē iure videť. et eq̄tate fundatur. ff. de pac. do. l. inter socerū. §. cū inter. Et hinc sumpta occasiōe ꝓsequit distinguendo duos casus. primū de interꝓtatione legis municipalis ꝓhibita vel permissa. scōm de ipsa itelligēda vel nō intelligēda fm interꝓtationē iuris cōis. Circa vtrūq̄ mēbrū refert plures species interꝓtationū. de q̄bus qz superius dictum est nō repeto. lz ex mēbris ei⁹ elicio ꝙ interꝓtatio q̄ sumiť ꝓ cōgrua ꝓbi siue vocabuli expositiōe/locū habeat in statutis. de verbo. obli. l. i. in fi. de orig. iu. l. i. in ꝓnci. Itē interꝓtatio q̄ se hz ꝓ modū extēsionis de vno casu ad aliū/etiā hz locum rōne ab surditat; vitāde vel etiā circūscriptionis. absurditas em̄ semp dz intelligi exclusa. et si exclusio verbis videať omissa. vt. l. scire opz.

§. aliud. de excusa. tuto. de testa. l. cōsulta diualia. de reg. iu. l. aliō §. absurdū. Sil'ꝛ circūscriptio q̄ sub specie legis sepe crimē tuoluit. l. fraus. ꝛ. l. cōtra. ff. de legi. ꝛ exēplū posui. ℨ. ex declamatione Senece. de trāsac. l. cū hi §. si cū lis. ꝛ. l. nō dubiū. C. de legi. Q̄nq̄ volo extēdere ꝓ modū equitatis ꝛ similitudinis rōnis. ꝛ tūc aut illa eq̄tas repit̄ scripta in aliq̄ legeꝝ statuto. et pōt fieri vtputa statutū, ꝓhibet, ꝓcedē in delictis cōtra maiorē. xxv. an. et minorē. xxx. ni si cū certa solēnitate ꝓpter nō ꝓfectā etatē. ꝛ certe hoc statutū dz trahi ad minorē. xxv. an. vbi magꝭ a iure subuenit q̄ illꝰ de q̄b⁹ statutū loq̄ť ꝛ absurdū eēt aliť dicē. et ita si nō essz ista eq̄tas in lege: rō q̄ exꝑmiť l statuto possz ad illam adaptari ol mō. Nam rō extēdit mētem statuētis ad illū casū in q̄ eadē rō repitur. l. nois ꝛ rei. §. ꝓbum er legibus. ff. de ꝓb. sig. ꝛ. c. si posti⁹. de elec. in nouella. aut illa eq̄tas nō est scripta i lege/nec ex rōe expressa in statuto colligiť ꝛ non dz extendi: ꝛ tūc hz locū regula ꝙ statuta nō recipiunt interꝓtationē extēsiuā. vt. l. quicq̄d astringende. de ꝓb. obl. Et in hoc differt interꝓtatio statutoꝝ ab interꝓtatione legū. quia leges trahuntur ad casus non decisos ꝓ similitudinē equitatis ꝛ rōnis vt. l. non possunt. de legi. nā hec est legū intentio michil reliquere indecisum. C. ō vete. iu enu. l. i. §. cūq̄. Non decisa autē lege municipali relinquūtur decisioni iuris cōis. ff. solu. ma. l. si cū dotem. Et ista est eius doctrina q̄ vtruz concordet vel in aliquo aduersetur theoricis supradictis per te videas. per hoc em̄ sentit ꝙ casꝰ indecisus per legem vel statutū debet decidi potius per similitudinez legum q̄z statutoꝝ. de quo superius tactum est. ꝛē.

¶ Finis huius diuine repetitionis.

Opus pene diuinū celeberrimi vtriusq̄ censure interꝓtetis dñi Petri de ancharano in materia statutoꝝ super. c. canonū statuta de cōstitu. q̄ ꝓius Rome tū Bononie impressuz fuerat adeo corruptū atq̄ inemendatū vicio scriptoꝝ ꝛ impressoꝝ incuria. vt tāti viri opus ferme obtenebratuz foret. Dehicvero per Benedictū hectoris bononiēsem librarium post magna arte castigatū. Demū originali ꝓpio reperto enucleatꝰ reuisum / editū est. Cuiꝰ impressionē revera emendatissimā nouissimus impressoꝝ magr̄ Andreas bocard consilio et opeseduli correctoris: qui varijs impressionibus non sine labore reuolutis hanc alijs ꝓtulit ꝓtrusus insequi nisus est.

¶ Solennis repetitio Rubrice ⁊ Capituli ꝓmi de iudicijs excellentissimi J.U.luminis dñi philippi decij mediolanensis nuprime in lucē edita ac diligētissime impressa.

De iudicijs Rubrica.

Ro solito more hec Rubrica ffz Jo. an. ⁊ alios ad ꝓcedētes sic subordinat. nā ꝑ dictū fuit de ꝓparatorijs iudicioꝝ: iō ꝓpetēti ordine titul⁹ iste de iudicijs subūcit: ⁊ fuit ista ꝓtinuatio gl. i rub. ff. ⁊ C. eo. Ex q̄ elicit q̄ ꝓmissis ꝓparatorijs ad ꝓncipalē disponē i ferē. vñ bñ dicit Bart. i. l. fi. col. i. ad fi. ꝑ illū tex. C. ō codicil. q̄ ille q̄ eligit ꝓparatoriū vtiq; vī eligē illud ad qō ꝓpatio fit. Et q̄ aliquē defēdit i cā ꝓparatoria ēt i cā ꝓncipali cogit defensiōez suscipe vt no. Bart. ꝑ illū tex. in. l. q̄ ꝓpo. §. ite q̄rit. ff. ō. pcu. ⁊ ex ꝓparatorijs adulterij arguit et ꝓbat adulteriū. l. ⁊ si amic⁹. i fi. iūcta l. q̄ ait i ꝑn. ⁊ ibi gl. i ꝑbo in ipis reb⁹. ff. de adul. ¶ Ex q̄ vī confirmari ⁊ declarat qō Bal. singulariter dicit i. c tue. ē. de. ꝓcur. in ver. q̄d si absq; carnali copula. vbi voluit q̄ sicut mulier ꝑuatur dote propt adulterium ca. plerunq; §. de dona. inter virū. ita propter osculū luxuriosum. vel manibus positis ad māmillas. vt verbis suis vtar. allegat tex. in. §. i. q̄. mo. feu. amit. ¶ Nam certe hoc videtur verum quia ex talib⁹ ꝓparatorijs adulterium infertur per supradicta. Sed quādo constaret q̄ non fuisset secutū adulterium ꝓout Bal. loquitur dictū eius essz valde rigorosum. ⁊ non probat iure quia ꝑ se iura loquūt de adulterio: et cum penalia sint non dñt extendi ad osculum in quo longe minor ratio videtur. ⁊ tex. quē ipse adducit loquitur in feudo vbi non agitur de dāno sed ꝑt⁹ perdēdo lucrum ⁊ quia ad dominū directo reuertitur: ad quē facilis videtur regressus argu. ei⁹ qō habetur in capi. i. j. de feudis. Preterea dū in illo textu primus vasallus feudo. quia cū vxore domini ꝓcubuit vel cū illa turpiter lusit: intelligi potest quādo ex tali turpi lusu argueretur adulteriū ꝓout ex concubitu arguitur sed quando constaret q̄ adulterium nullo modo cōmissuz fuisset: forte ille tex. nō haberet locū ¶ Similiter ad sup⁹ dicta dicimus q̄ ille qui fuit iudex in ꝓparatorijs etiā de causa pricipali cognoscit. l. minor. xxv. annis. in fi. principij. ff. de euic. ⁊ in. l. ordinarij. C. de rei ven. ex quo Bal. not. ibi in. i. col. in. ij. not. ifert ad pulchrā q̄stionem q̄ si quis agere velit ꝓtra laicū ⁊ cōtractū quē iurauit dicat simulatū fuisse ⁊ coram eō petat absolutionē a iuramēto ab eodē iudice ecclesiastico causa ꝓncipalis debet terminari. qō dicit bene esse notandū ⁊ hoc dictū ꝓ notabili Alex. sequitur in. l. quotiens. C. de iudi. et idem Alex. in consi. lviij. incipi. circa primū quesitū ad fi. li. i. ⁊ in consi. lx. incipi. in causa et lite col. viij. in. iij. li. ¶ Pau. cñ de cast. in. d. l. ordinarij. in pe. col. de quo Alex. in locis supradictz nullā mentionē facit. dicit q̄ dictum Bal. non videtur verū. qz in casu d. l. ordinarij / erat iudex ꝓpetēs in vtraq; causa. nec ibi ex iudicio ꝓparatorio nona iurisditio acquiritur. sed in questione Bal. ecclesiasticus in causa pricipali nō erat competēs contra laicū. vnō non est dicendū q̄ ex iudicio ꝓparatorio in causa principali iurisditio acquiratur. cū regula in contrariū sit. quia min⁹ dignum non trahit ad se illud qō digni⁹ est vt no. in. l. si quis sciens. C. de rei ven. ⁊ ita sequuntur posteriores scribentes in. d. l. quotiēs. et ratio ista Paul. de cast. facit contra continuationē supra factā. qz non cōgruit q̄ ꝓparatoria iudicioꝝ que premittūtur ad se trahant dispositionē principalē. ecō tra bene cōuenit q̄ ꝓparatoria sequātur dispositionē ꝓncipales l. in argento. in ꝓnci. ff. de aur. et argen. ibi etiā quo ad ꝓparatōnem bibendi comparatū est: ⁊ facit regula accessoriū. de reg. iu. i vi. ¶ Si volumus tenere opinionē Bal. que cōis est prima facie dici potest q̄ etiam in questione Bal. ecclesiasticus esset iudex cō petens contra laycū ratione iuramēti quod in contractu reperitur cuius virtute laycus ō foro ecclesiastico efficitur vt est casus in. c. fi. de fo. cōpe. in. vi. ⁊ ideo nō videt q̄ agatur ibi de acq̄rendo nouā iurisditionē vt Pau. ō cast. dicit. sed ꝑt⁹ ō ꝓoccupando iurisditionē inter plures competentes. vnde bene ꝓuenit q̄ si adeatur vnus iudex ex pluribus competentibus super iudicio ꝓparatorio videatur etiā facta occupatio in iudicio pricipali. quia qui eligit ꝓparatoriū vtiq; videtur eligere illud ad qō ꝓparatio fit vt q̄ Bar. in. d. l. fi. ꝑ illū tex. C. ō codicil. cū alijs. ē. allegatis. Et ad rōnē dū ipse dicit q̄ minus dignū nō trahit ad se qō dignius ē Rñdetur ⁊ dico q̄ illud verū ē ni si q̄ min⁹ dignū est habeat cōexitatē cū digniori ⁊ pncipali. put est in ꝓparatorijs in qb⁹ ordo datus est a iure vt ꝓmittant ⁊ dispositio pncipal⁹ sequat. l. i. ff. de origi. iu. l. icerti. C. ō iterdi. nā q̄q; minus dignū etiam trahit qō digni⁹ est. §. si tamē aliena purpurā insti. de rerū diui. don⁹ ter. in cle. per litteras. de ꝓben. vnō alibi doc. volūt q̄ si ꝓbēda coiuncta sit cum canonicatu q̄ collata ꝓbenda alicui clerico etiā canonicatus qui dignior est videat collat⁹ vt tradūt Compost. Jo. an. Anto. de but. ⁊ oēs in. c. cū. xx. de cōsti. Fede. cōsilio. xxix. incipi. qz in presenti. in. vi. col. Archi. ⁊ Doml. in. c. si clericus. de ꝓben. i. vi. cū si. ⁊ q̄q; ex accessorio ifertur ad pncipale. nā ꝓbato accessorio ꝓbatū videt pncipale. tex. singularis vbi Bal. in. l. ij. C. de dot. ꝓmis. ⁊ sic videnē euitari posse rōnes quas cōtra Bal. Pau. ō cas. inducit. ¶ Sed tamē diligenter inuestigando vlterius opinionē Bal. non videtur vera. et contra eum est casus qui in locis predictis minime allegatur in. l. i. C. ad exhiben. vbi dicitur q̄ preses prouincie cognouit in actiōe ad exhibendum que ꝓparatoria est ad rei vendicationem: et tamen causa principalis ad iudicem rei remittitur. non ergo ibi qui est iudex in causa ꝓparatoria iurisditionez acquirit in

ꝑncipali.ꝛ illū tex. ad hoc ponderauit Saly. ibi in ꝓnci. Cōprobatur hoc ratione qꝛ i questione in qua Bal. loquitur ex necessitate absolutio petitur a iuramēto ab ecclesiastico.c.i.de iureiuran.no. per glo.ꝛ doc.in.c.quāto.eo.titu. vnde ex hoc argui nō pōt ꝙ etiaꝫ in causa principali illū velit habere iudicē argu.l.rem legatā.ff. de admendis leg.xxviij.q.i.in.c. iam nūc. actus eni q̄ fit er necessitate nō infert cōsensum in iudicē vt not.Bal.in aut.offeraꝫ in scōno.per illuꝫ tex.C.de lit.cōtest.et idez Ange.dicit in.l.sed ꝛ si susceperit.in princi.de iudi.Sic etiam qui ex necessitate litigat nō videt personaꝫ aduersarij approbare. vt no.Bald.per illū tex.in.l.ij.in secūdo no.C.de bo.auc.iudi. Nō obstant que supꝛa dixi. Et primo ꝙ rōne iuramenti ecclesiasticus erat competens in causa principali. qꝛ illud est verum si ageret ad obseruationē contractus sup quo iuramentū interponit ꝓout loquitur text. in.d.c.i. Similiter si agatur ꝑ absolutione iuramēti: vt no.do.Abb.in.d.c.i.de iureiuran. Sz cū agaꝫ de retractatiōe cōtractus ecclesiasticus nō videt competēs qꝛ vbi quis forum sortitur ratione cōtractus in aliquo loco ille forus non attēdit si agatur de resolutione cōtractus.l.ij. vbi text. notabilis quem ibi not. Bal.ꝛ Paul.de cas.C.vbi ꝛ apud quez cogno.resti.i inte. Et hoc in questione nostra oīno dicendum videt.qꝛ iuramētū stricte ꝛ in forma specifica interpretaꝫ.c.ad nostram.el.i.de iureiur.et in notabili q̄stione tradit Bar. in.l.amplꝰ nō peti.ff.rem ratam haberi. In pratica tamē nō de facili ab opinione Bal.recederet.vnde vt tutioꝛi via euiteꝫ cautela ē ꝙ actor remittat iuramētuz qō pōt iuxta no.in.c.i.de spōsa.ꝛ in.c.i.de iureiuran. tūc eni non erit opus absolutione.ꝛ illa absolutio esset facti nō iurꝫ q̄ nō tribuet iurisditionē. ita not.Paul.de cas.instruit in cōsilio.lxix.incipiente visis et ponderatis oībus in.iij.col.in ver.et sic nō obstat.et sequit Alex.i.d.l. quotiens. et idem Paul.de cast. in.d.l.ordinarij.dicens se ita Bixie cōsuluisse. Ex quibus oībus hec ꝑma cōtinuatio vtilis redditꝫ qō raro cōtinuationibus cōtigit

¶ Secūda est continuatio quam Abb.refert.qꝛ.ꝛ.visuꝫ fuit de instrumētis iudiciorū videlz de cōstitutionibus/de cōsuetudine/et de magistratibus.vnde nūc merito subijcitur rubrica de iudi. Ista cōtinuatio nō satisfacit qꝛ etiam alia sunt instrumēta iudiciorꝫ vt sunt testes ꝛ instrumenta.c.puenit el.i.ꝛ.de testibus cogē.l.notionem.in.ꝟ.instrumentorum.ff.de verbo.signi.et de his tñ inferius habeꝫ.ꝛ attēta rōe ꝓdicta ꝑmitti debuissent. ¶ Unde tertio et postremo ꝙ do. Abba.alia cōtinuatio adijcitur. Nam cuz.ꝛ.in titu. proxi.precedenti dictū sit de arbitris ꝛ ad instar iudiciorꝫ arbitria redacta sint.l.i.ff.ō arbitrꝫ.idcirco rubrica de iudicijs hic situaꝫ. et colligaꝫ ista ꝓtinuatio per glo. in rub.ff.ꝛ.C.de arbi. Non tñ videtur sine dubio procedere.qꝛ ratio ꝙ arbitria ad instar iudiciorꝫ redacta sunt arguit ꝙ titulus de iudi.perponi debuisset ante titulum precedentē de arbi.cū prius sit exemplar ꝯ exēplū.l.in testa-

mento.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ ita Abb.hac rōne videt istaz ꝓtinuationē reprobare in rub.ꝛ.de arbi. Sed tamen saluari pōt qꝛ argumentū ꝓcederet si respectu vtriusq̄ tituli ordo cōsideretur et re existēre integra si queraꝫ q̄s titulus ꝓponi debeat de iudicijs vel de arbitris.tali enim casu debet sequi titulus de arbitris .qꝛ ad instar iudiciorꝫ arbitria sunt.et ita loquitur Abb.in rub.ꝛ.ō arb. et bene sed cū titulus de arbitris iam reperiaꝫ hic ꝓius collocatꝰ: et id factum sit bona rōne: vt per Abb.ibi in rub. nūc tantū queriꝫ de isto titulo de iudicijs ꝛ dicitur ꝙ hic recte subijcitur.qꝛ arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū. Ex hac eni similitudine ꝛ cōiunctione que ita generaliter inter istos titulos cōsideraꝫ/iustificaꝫ ista ꝓtinuatio quā Abb.hic pōit.

¶ Expedita ꝓtinuatione ꝓiusq̄s vlterius progrediamur cōsentaneum est diffinitionē iudicij inuestigare. Et iudiciuz ꝓout hic capitur ſm Abb.post antiquos hic cōmuniter diffinitur ꝙ iudicium est actus trium ꝓsonaꝝ: iudicis/actoris/et rei i iudicio cōtēdētū.

¶ Primo in diffinitiōe ibi actus. iste terminus actus accipiꝫ hic ꝓut in diffinitione designaꝫ. alꝫs vero videt significare rem q̄ breui momēto absoluaꝫ.l.actus.C. de ferijs.l.actus.ff.de reg.iur.vñ absolute nō cōueniret iudicio qō causam habet successiuam.

¶ Secūdo dū dicit triū ꝓsonaruz i hoc ista diffinitio nō videt generalis.qꝛ quādoq̄ iudiciū reperiꝫ cū duabus tātū ꝓsonis: vt ptz in iudicio inqsitionis.vñ non videt bona diffinitio q̄ nō cōuertiꝫ cuz diffinito.l.i.ꝟ.i.ff. de dolo. no. in l.i.ff.ō testa.et ita arguit do. Cardi.quē Abb.hic refert ꝛ sequitur Imol. hic ꝛ Alex.in rubri.C.eo. sed ad hoc ꝙ do.Abb.hic respondet ꝙ in ista diffinitione ꝓsiderat illō qō plerūq̄ et regulariter ꝓtingit:nō autē attēdit qō in aliq̄bus casibus cōtra regulā reperiꝫ ad qō Areti.hic nō in lectura ympressa:sed i ꝓioꝝb⁹ scriptis eius adducit text. in.l.i.ff.de legi. vbi diffinitur lex ꝙ est cōmune preceptū:et tñ hoc nō est semp verū qꝛ nō semp precipit nec semper cōis est. vt habeꝫ in.l.legis virtus.ff. de leg. ꝛ in.l.fi.C.ō legi. Sed pōt negari ꝙ in.d.l.i. ponaꝫ diffinitio legis vel preceptū.ibi enim accipiꝫ ꝓout glo.declarat. ¶ Unde pro respōsione do.Abb. ratio videtur manifesta. Cōsidero enim ꝙ diffinitio debet ꝓstare ex genere ꝛ differentijs. vt not.in.l.i.vbi Bar.ff.de testa. et ideo bene cōsonat ꝙ diffinitio ad cōem regulaz tantū referaꝫ qꝛ in casibus qui a cōi regula declināt: alie videtur esse differētie que illos casus specialiter respiciūt. et in casib⁹ ſm regulā procedētibus nō possunt verificari:et iō vna diffinitio non pōt esse gñalis vt oīs casus ſm regulā ꝛ ꝓtra regulā cōplectatur sic ergo inspecta regula cōi: iudiciū est actus triū ꝓsonaꝝ iudicis actoris ꝛ rei. ꝛ in istis tribꝰ quiditas ꝛ substantia iudicij ꝓsistit. in ꝓgressu tamē iudicij etiaz testes requiruntur.et propter hoc dicit tex. iij.q.iij.c.i. ꝙ in oīni iudicio quattuoꝛ ꝓsone esse debent. Sed tamē testes ad substantiam iudicij non sunt necessarij.vt Azo dicit in summa.C.eo.in principio.

¶Tertio in diffinitione ibi in iudicio. hoc intelligo in loco iudicij ꝓout accipiť in.l.pen.ff.de iusti. ⁊ iur.⁊ in.l.noluit.ff.de interrog. actio. alias non conueniret ꝙ in diffinitione ponatur et exprimať illud de quo queritur. ¶Quarto ibi contendentiū. ex hoc videť ꝙ ad essentiā iudicij requiritur cōtentio. ad qō bene facit text.in.c. fozus.in pun.de ver.sig.ubi iudiciū est duz discutiť. Si ergo reus cōfiteť debitū ⁊ velit soluere non videť esse iudiciū cū nulla cōtentio sit.bonus text.in.l.si reus paratus.ff.ō ꝓcur.et in.l.si dom⁹.ℌ. in pecunia.ff.de leg.i. Et si dicať etiā quādo reus confiteť debitū: lis tñ dicit cōtestata ⁊ ferť diffinitiua: vt p glo.in.c.duduz. el.ij.in verbo resp̄siōnē.de elec.et p per glo.in.c.i.ℌ.de lit.cōte.⁊ in.l.i.vbi Bar.declarat. C.de lit.cōte.cū si. vnde sicut dicit lis cōtestata p eū qui confiteť.ita videť ꝙ tali casu iudiciū sit. ad hoc breuiter respō detur ꝙ nunq̄ p ꝓfessionē debiti quā reus facit lis cōtestata dicit nisi aliquo respectu cōtentio sit: vt colligit ex his que Bar.tradit in.d.l.i. Jo.an.in addi.spe.i titu. de lit.cōtest.ℌ.ij.ℌsi.q̄d si reus.et Abb.ꝓsequit in.d.c.i.in.ij.car.ℌ. quero quo ad fm. nō ergo miruz si dicať iudiciū . sed qñ absolute reus debitū ꝓfiteť ⁊ velit soluere absq̄ aliqua exceptiōe:tūc nō dr̄ lis esse cōtestata. nec videtur ibi esse iudicium per supradicta.

¶Quinto ⁊ vltimo cōtra p̄dictā diffinitionē argui pōt:qz nō videtur ponere quiditatē ⁊ essentiam iudicij nec cāz ei⁹ finalē designat ꝓut in diffinitiōe requiť.l.i.ff. de testa.l.i.ℌ.i.ff.ō tutel.sed tm̄ actū ipm̄ iudicij narrat ⁊ describit. Sz dicatis q̄ in iure nostro sufficit diffinitionē ꝓstare ⁊ genere ⁊ differētijs q̄ capiunť vt quādoq̄ ab essentia et quiditate rei diffinute et a cā finali: vt in iuribus ꝓallegatis quādoq̄ etiā differētie colliguńť ꝓsiderādo illud qō diffinitur ꝓout fit ⁊ in effectu sufficit q̄ diffinitio ꝙuertať cū diffinito.l.i.ℌ.i. ff.de dolo.l.quintus. la.ij.ℌ.cum aurum.ff.de aur.⁊ argen. ¶Alia fuit diffinitio Cald.quā Abb. hic refert ꝙ est causa in iure reddendo necessario pōsita cū interpositione ꝓsonaꝝ. Sed ꝙ do.Abb.reꝓhendiť: qz fm eū nō videť veruz q̄ iudiciū dicať causa ꝙ text.in.c. fozus.in ꝓinci.de verb.signi.vbi videť ꝙ a ꝓncipio qñ negociū ꝓponiť causa est: dū postea discuti tur iudiciū. ergo videť ꝙ iudiciū nō sit causa: qz tantū a ꝓncipio causa est dum ꝓponiť: nō ergo postea videť causa sed iudicium.

¶Sed certe in hoc Abb. iudicio meo decipiť. qz licet iudiciū dicatur dū discutiť.non tm̄ desinit esse causa.nam post ꝓtrouersiā et litē cōtestatā cā dr̄ et quidē ꝓprie: vt per glo. in.l.i.in ℌbo adhiberi.ff. de testi.⁊ in.l.cās.C.de trās.ac.in verbo causas:adeo ꝙ ante litem contestatā nō dicit causa. vt ꝓcludūt Bal.et Saly.et Pau.de cast. in.d.l.causas. facit glo.i.d.l.fi.ℌ. illud.in verbo exordiū.C.de tēp. appel.Sed tñ Bart.et doc.cōiter in.d.l.cās tenēt ꝙ etiā cā sit ante lit.contest.et idem Ang. in consi. clxxxviij.incipiē,dña ꝓeregrina.

Ro.in ꝓsi.eccerť.incip̄.ꝓo habēda.et ad hoc bñ seruit tex.in.d.c. fozus. et dixi in.d.l.causas. Sed ℌtuz ad propositū fatenť oēs et negat nullus qñ causa dicať post lit.cōtest.ergo diffinitio Cald.bñ ꝓcedit dū inquit ꝙ iudiciū cā est Nō ob.tex.in.d.c.fozus. qz respōdeť et dico ꝙ aliter ille tex.intelligitur ꝑ Abb.dicat.nam dū ibi dicit ꝙ causa est dū ꝓponiť nō loq̄tur text. isto respectu quasi velit ꝙ postea nō sit causa.qz hoc esset falsum p supradicta.Sed tex.ibi dūtaxat voluit dicere ꝙ a ꝓncipio nō dicať iudiciū sz causa simpliciter.et est sensus dū ꝓponitur est causa simpliciter et non dicať adhuc iudiciū.postea vero dū discutitur a dicit nomē specificum et iudiciū appellať. nō tm̄ desinit eē causa sz noīe speciali iudiciū nominet.et sic declaratur ille tex.ex quo patet ꝙ ibi nullo modo probať qō Abb.dicit. sunt ⁊ alie diffinitiones quas hic prosequūtur Card. Imol.⁊ Abb.sed qz in his parua admodum aut nulla consistit vtilitas vlterius nō insisto.

¶Non omitto tamē ꝙ diffinitio quā postremo Abb.hic tradit videť dubitabilis. dū inq̄t ꝙ iudiciū est cāe discussio que cozā iudice iuridice fit. nam ista diffinitio videť etiā cōpetere decreto qō a iudice adhibita cognitiōe cause interponiť. vt probať in.l.magis pitto.ℌ.ne passim.ff.ō rebus eoꝝ. in.l.naturali.ℌ.si querať. de ꝓfr. rut.l.c.dudū. ō reb.eccle.nō alie. in.vi.et tm̄ nō videť illud esse iudiciū cū ibi nō sint tres persone.

¶Judiciū in isto titulo vt ptz ex supradictis accipiť pro instantia et discussiōe cause,vt in.l.ꝓperādū.ℌ.i.C.eo.et in.d.c.fozus. pluribus tm̄ alijs modis qñq̄ dicit iudiciū fm subiectaz materiā de qua agiť: vt Abb. declarat hic et est glo.ordinaria i.ℌ.ꝓterea insti. ℌbus non est pmis. fa.test. hosti. in sum.eo.ti.cuz cōcordantijs.vt per Alex.in rub.C.eo.⁊ ibi Pau. de cas.nouē significatiōes ponit. et inter alias refert ꝙ iudicium qñq̄ accipiť pro volūtate simplici et libera.vt ꝓbat in.l.thais.ℌ. lucius.el.ij.cū glo.in verbo iudicis.ff.de fideicō. liber. Et ideo p illū ter. Bar.no. dicit in.l.si sic.ff. de leg.i.ꝙ si res vel causa alicui⁹ iudicio cōmittať commissio facta intelligiť libere volūtati ei⁹ adeo ꝙ absolute facere poterit illō qō velit.Sed tñ idez Bar.in trac.ad reprimendū in ꝓvidebit.col.i. seipsum corrigit et cōtrariū tenet vcz ꝙ importat arbitriū boni viri et volūtatē regulatā a iure ⁊ hoc in.d.l.si sic.doc.cōiter sequuntur idem Bar.in cle.sepe.col.xv. et p Imol.in col. antepe.de verb.sig. Anto.de butr.in.c.i.circa fi.ℌ.de ꝓsti.⁊ ibi Imol.⁊ moderni ⁊ idez Mathesil.in notabili.xvi.incipiē te no.ꝙ ℌbū iudicio Alex.in cōsil. xxxiij.incip̄. viso themate. col.i. in.i.li.⁊ ad hoc est glo.xxxvi.q.ij. in.c.tria. in ℌbo iudicauerit. Et ꝓ ista cōi opinione allegať tex.in c.veruz.ℌ.de foro cōpe.ibi sub tuo iudicio cognoscať.⁊ in.c.iter cozꝓoralia i fi.de trāsla.ꝓla. ibi misericordiā postulans et iudicuz nō requirēs.⁊ idē dicit in.c.illud.de cleri.excō. muni. et videť text.ad litterā in.c.in causis.ℌ.de re iudi. dū inq̄t in causis q̄ summi pōtificis iudicio decidunť ordo iuris ⁊ rigor eq̄tatis ē subtiliť obꝙuād⁹.

¶Sed tamē ista iura que ꝑ doc. maxime moderniores adducunt hoc nō bene ꝓbant. Nam primo text. in. d. c. verum. nichil facit qz iudiciū ibi accipit ꝓ iurisditione nō eo respectu de quo in q̄stione nostra agitur. Scōo ad illū tex. z ad oīa iura supra allegata respōdet et dico q̄ in iuribus p̄dictis ꝓbū iudiciū ad ꝓsonā iudicis refertur. Unde nō mirū si nō importat liberā volūtatē sed regulataz ꝓout in iudice requirit. qz verba accipiunt ſm qualitatē ꝓsone ad quā iferunt. l. plenū. §. equitij. ff. de vsu et habi. et ad hoc ſpecialit facit verbuz volo quod de sui natura liberā importat volūtatē. l. cū quidā. ff. de leg. ij. l. fideicōmissa. §. quāꝫ. ō leg. iij. Si tñ dirigat ad iudicē alterat ꝓpter qualitatē ꝓsone. et intelligit de volūtate que a rōne moderatur: vt voluit Hosti. z Imol. ꝓ illū tex. l. c. significauerūt. J. de testi. Sic ergo in ꝓposito dicēdū est q̄ lz in iuribus supra allegatis q̄ ꝓsonā iudicantis respiciūt iudiciū intelligat ꝓ arbitrio boni viri: nō ꝓ hoc tamē infert quin extra illos casus etiā tale ꝓbū libere volūtati accōmodari possit: ꝓout voluit glo. in d. l. thais. §. lucius. Cui⁹ opinio cōprobat qz ille q̄ in vltima volūtate disponit dicit iudicare. c. licz in fi. de sepul. in. vi. et testamētuz iudiciuz appellat. l. iij. ff. de testa. muli. et in. l. si q̄s pecuniam. ff. si q̄s o. ca. te. z in. l. i. C. ō sacrosan. eccle. et tamē in testamētis agit de libera volūtate. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. facit tex. in. c. nō solum. de regula. in. vi. ibi nō desiit iudiciuz rationis. ergo videt esse aliud iudiciū qō nō sit rōnis sed volūtatis. et ad idē tex. in. c. qualiter. el. i. J. de accusa. nam etiaz q̄ vtitur libera volūtate iudicat dū eligit. Ex q̄bus oibus videt q̄ iudiciū sit terminus cōis z generalis ad liberā volūtatē et ad regulatā et ſm subiectā materiā itelligatur. et ad hoc etiā allego tex. et Bal. ibi in. c. i. §. donare. qualiter feu. alie. poss. vbi Bal. dicit q̄ verbuz iudicare est verbū cōe. vnde in q̄stione p̄dicta quādo iudicio alicuius res vel cā cōmittit cōsiderandū est q̄ si agatur de iudicio tertij ꝓout regulariter videt in similib⁹ causis talis cōmissio intelligitur arbitrio boni viri. Et ita cōis opinio procedit: et sic loq̄tur glo. in. d. c. tria. et sic oīa iura supra allegata ꝓcedunt. Et hoc nō est ex eo q̄ natura ꝓbi ad hoc restringat: sed ꝓpter subiectaz materiaz: qz supior q̄ cōmittit in dubio nō ꝓsumit q̄ tertio velit p̄iudicare. vnde tali casu etiaz si essent ꝓba q̄ de sui natura importarēt liberā volūtatē. tamē ne tertio p̄iudiciū inferat accipiūtur ꝓ volūtate regulata z pro arbitrio boni viri. vt dicit not. Anto. ō bu. in. c. i. col. pe. ver. nō obstat. de cōsti. et sequit Imol. ibi z idē Lap. in allegatione. lxi. incip. visis litteris. colū. ij. et do. Abb. in. c. dilecti. J. eo. Et hoc colligit ex dictis Bar. in. l. filiusfa. ff. de dona. dum loquit de statuto q̄ potestas possit facere ad suu volūtatē. et idem Bar. in. l. i. ff. ō testa. muli. cū ꝛcor. vnde merito Bal. dicit in. c. q̄nta uallis. circa fi. J. de iureiurā. q̄ in cōpromissis voluntas pro discretione z arbitrio boni viri accipit. si vero nō agit de p̄iudicio tertij sz tñ ꝓcedētis: tūc talis cōmissio

latius deberet interꝓtari scilz ꝓ libera voluntate qz natura verbi hoc patit si materia talis sit que hoc idez suaderet. d. c. licet. cū si. supra allegatis. ¶Iudiciū itaq̄ ꝓ instātia et ꝓgressu litis ꝓut accipit hic. ſm Abb. hic dicit lite cōtestata. ātē lit. cōtest. ꝓprie nō est iudiciū. qz ab ipsa ꝓtestatione et discussione cāe nolat. c. fozus. in p̄n. de ꝓb. sig. ibi dū discutit iudiciū. et glo. hoc tz i. l. iudiciū soluitur in p̄nci. z in. l. si is qui Rome. in ꝓbo iudiciū. ff. eo. z in. l. nam z nocere. ff. de pac. in. l. i. C. eo. ti. et in. l. z qz t glo. pe. ff. ō iurisdi. om. iudi. vbi qō fit ante litē cōtestataz debz fieri ante iudiciū. l. si is qui se obtulit. ff. de rei vendi. in. l. amplius nō peti. ff. rem ratā haberi. in. l. i. C. de lit. ꝓte. in. l. i. §. ū. ff. de interrog. ac. Et ideo dicit Bal. in auk. clericus. col. ij. C. de epis. et cle. q̄ ante litē ꝓtestatā nō dicunt ꝓprie acta iudicij sz ꝓparatoria. et idem Bal. in. l. i. §. similiq̄ mō. el. ij. C. ō latina liber. tol. dicit q̄ ante litem contestatam proprie non dicit figura iudicij. facit glo. in auk. in medio litis non fie. sacras iussio. col. viij. §. fin. in verbo prohemijs. et in cle. i. in verbo citationis. eo. tit. et in. l. fi. §. illud. in verbo exordium. C. de temp. appella. Et ex his verificatur qō Bal. dicit in. c. i. in. i. oppositione de lit. contest. J. vbi inquit q̄ litis contestatio est fundamentum et lapis angularis iudicij. et retenta hac cōclusione infertur q̄ glo. in rub. C. de iu⁹ vocando non recte loquatur. dum dicit q̄ iudicium incipit a citatione. allegat text. in. §. fi. insti. de pena temere liti. quia imo incipit iudicium ꝓ prie a litis contestatione per supradicta. Non ob. tex. in. d. §. fin. nam vt dixi in. d. rub. non probat dictū glo. qz nō loquitur de iudicio: sed dicit citationē esse principium actionū instituēdaruz. Ex quo enim loquitur per verba futuri tēporis. potius videtur velle q̄ citatio ꝓparatio sit et preambulum futuri iudicij. ¶Saluari tamen potest dictum glo. in rub. ꝓallegata in quibusdam casib⁹ in quibus conclusio supra facta non procedit. ꝓrimo vt Abb. hic dicit respectu loci: quo casu etiaz iudicium dicitur ante lit. cōtest. vt not. in. l. voluit. ff. de interrog. act. sed melius probatur in. l. si fideiussor in prin. eo. tit. Secūdo q̄tū ad iudicem vt iurisditio ab eo preoccupetur ante lit. contest. iudiciū dicit. l. vbi ceptuz iūcta. l. si quis postea. ff. de iudi. facit qō no. in. c. gratum in. c. lz vndiq̄. §. de offi. dele. Tertio quo ad interrumpendum prescriptionem de qua in. l. sicut. et in. l. omnes. C. de prescrip. xxx. anno. vbi citatio dicit facta in iudicio ātē lit. ꝓtest. ¶Uel scōo dicamus q̄ glo. i ꝓallegata rub. C. de in ius vocan. vera sit quādo largo modo iudicium accipitur. et sic considerari videtur in rub. hic attēto q̄ post istum tituluz sequitur titulus de foro compe. et de libel. obla. ꝓprie vero et stricte iudicium lite cōtestata intelligit ꝓ supradicta. ¶Ange. tamen in. l. i. C. de iudi. aliter loquitur. dicit enī q̄ respectu partium iudiciū ceptum non dicit nisi lite contestata. sed q̄tū ad propietatem verbi iudicium incipit a citatione. allegat text. in d. §. fi. insti. ō pe. temere liti. z glo.

in.d.rub.C. de in ius vocan. pro quo facit qz iudicium dicit quasi iurisditio.c.fozus in prin.de ver. signi.et hoc in citatione verificat que debz fieri de cōmissione iudicis in.l.neminem.C.de exhiben. reis.de quo in.c.i.§.e.et hoc sentit Bar.in.l.ij.ff.de fur. dum inquit q principium iudicij durat vsq ad litem cōtestatam inclusiue. et sic vult q ante litem cōtestatam inchoetur. mediū ꝓo iudicij vsq ad cōclusionem in causa extendi tur:et finis durat vsq ad sententiam ſm Barto .in dicta.l.ij.

¶ Ex quo notanduz est q appellatione iudicij sententia continetur.quod expresse Bal. dicit i.l.i. in.iiij. notabili.C.si aduersus rē iudi.do. Abb. in capi. vnico.§.de plus petitio. Et idez glo.et docto res in capi. statutum.§.insuper. in verbo iudicium. de rescrip. in vi. et in capi.i.§.si vero. in verbo iudicij. de except. in. vi. ad idem glo. per illum tex.in.l.i. in verbo iudicium .ff. si ex nox.causa aga. facit tex.in capi. personas i capi. ad aures .§. de appella. et in.c.in causis.§.de re iudi.

¶ This preludij loco premissis p discussione eoruz que circa istam rubricam cōmuniter doc.hic tradunt de tribus principaliter que stionibus dubitari cōingit. Prima est an iudiciuz inquisitionis ordinarium vel extraordinariuz esse dicatur? Secūda erit vtrum ius patronatus de sui natura sit mere spirituale? Tertia quomō iudiciuz ciuile a criminali distinguatur?

¶ Circa primam questionem Innocē. variauit vt Abb. hic refert. sed ipse pro concordia concludit q extraordinarium dicatur eo q in tali iudicio in pluribus ab ordine iuris communis receditur. Sed tamen ordinarium dici pōt qz modus iste procedendi a iure introducitur. Et aliquo respectu ordo iuris seruatur.absolute tñ z proprie ſm eum non dicit ordinarium nec in eo haberet locum statutū qō de ordinario loqueretur. et sic Abb. in effectu videt sequi dictū Inno. in.c.oporteat.§.de accusa.vbi dixit illud esse extraordinariū.et hoc voluit glo.in.c.qm. cōtra.in verbo extraordinario.de proba.z.ij.q.i.in.c.multi. in verbo extraordinario. et idem sentit glo.iij.q.iij. in.c.i. in ſbo quattuor.in fi. Et ſm Areti.et modernos quos ipse refert ista opinio probatur ratione manifesta.naz extraordinariuz illud esse dicitur quod contra regulas iuris communis conceditur.l. in cause. la ij.in princi.ff. de mino.l.i. et per totum .ff. de extraordina. cogni. sed inq̄sitio regulariter prohibetur.l.rescripto.§.si quis accusatorem.ff.de mune.et hono.ergo iudicuz inquisitionis extraordinarium dicitur.

¶ Ista ratio de iure ciuili bene procedit:quia inquisitio duntaxat in quibusdaz casibus permittitur. vt no.in.l.ij.§.si publico.ff. de adulte. ſz de iure canonico nō videtur vera: qz regulariter inq̄sitio pmissa videtur.c.i.§.de offi. ordi.et bonus textus in.c.si quid vero.lxxvi.distinc. z ideo Bald. in dicto.c.i.de offi.ordina.in scōa colūna.versi. quero vtrum inquisitio expresse tenet q ō iure canonico sit remedium ordinarium. sed de iure ciuili extraordinariū dicatur ratione predicta.et hoc idem Bald.dicit in.c.super litteris.in vlti.car.in princi.ver.quero inquisitio.§. de rescrip. Car. in cle.sepe circa fi. de verborum signi.et sequuntur moderni hic et ad hoc consenat quod Bart. voluit in.l.si maritus.§.si autez extraneus.ff. de adulte. dicens q vbi inquisitio indistincte a statuto permittitur auxilium ordinarium dicitur:licet de iure ciuili extraordinarium sit ex quo regulariter prohibetur. et ista opinio prima facie videtur probabilis.

¶ Et vlterius his rationibus suadere potest.nam tribus modis proceditur ad correctionem delictorum . per accusationem/ inquisitionem/et denūciationē/ in capi. qualiter.el.ij.§.fina.§.de accusa.cum ergo a lege ista inq̄sitio permittatur tale iudicium ordinarium dicitur. argu.l.i.C. de vaca.mu.lib.x. vbi ordinaria dicuntur munera que a lege imponūtur.et licet de iure ciuili videatur esse iudicium extraordinarium cum in quibusdam tantum casibus concedatur.tamen ex quo de iure canonico generaliter permittitur videtur assumere nomen vt ordinarium dicatur: ad hoc text. not. in.l.i. de iudi.libr.x. ibi non extraordinarium vt hactenus sed canonicū: id est regulare nomen accipit. Comprobatur hoc quia in iudicio inquisitionis ordo et forma procedendi datur a lege in dicto capi.qualiter.el.ij.§.debet, et in capit.qualiter. el.i.in princi. ibi debitum inquisitionis ordinem obseruastis: ergo videtur ordinarium.facit tex.in.l.omnes.C. de anno. et tribu.li.x.ibi nec esse extraordinaria nec vocari que solenniter deferenda sunt.

¶ Et certe his rationibus videretur dicendum q ordinarium sit in specie sua. nam cuius magis ordinarie procedatur in accusatione.per hoc tamen nō tollitur quin etiam inquisitio ordinarium dicatur: quia plus z minus non differunt specie.l.fi.ff. de fun. instru. Et ex his sertur contra Abb. hic q si statutū loqueretur de ordinario etiam in materia odiosa q iudicium inq̄sitionis comprehendatur. quia proprie in sua specie ordinarius est per supradicta. Et ad hoc bñ facit text. in.l.fina.§.vxou.ff.de aur. et argen. leg. vbi in legato quod facit testator de argento balneari.etiam argentum illud continetur: quo dūtaxat diebus festiuis in balneo vtebatur. et tamen in legato solet stricta interpretatio fieri.l.nummus.ff.de leg.iij. licet enim materia odiosa sit. tamen fit lata interpretatio quatenus proprietas verborum requirit.l.cum lege.ff.de testamen. et dispositio que generaliter loquitur includit omnes casus etiam q in vno casu maior rō sit q in alio. bonus text. in.l.i.§.quod autem .ff. de alea. facit tex.in.l.in fraudem.§.fina. ff. de testamen.milit. et quod ibi Bal. et in.l.i.§.et generaliter.ff. de leg. prestan. cum similibus. Et secūdū predicta iustificatur

opinio eoꝝ qui tenent iudicium inquisitionis extraordinarium esse ꝑ dixit Inno. in. c. dilecto. de sen. ex. li. vi. Jo. an. in. c. ij. ō rescrip. in. vi. Guil. de suza. in. l. ea quidez quē Albe. ibi refert. C. de accu. ⁊ Jo. de ana. in. d. ca. qualit el. i. i. v. col. de accu. vbi cōcludit ꝙ respectu suiipsi⁹ inq̄sitio dicat ordinariū iudiciū. sz ꝓpatiue ad accusationē extraordinariū videtur ıō Domi. in. c. dilecto. de sen. excō. in. vi. ¶ Predictis tn minime obstantib⁹ verior vr ⁊ magis placet opinio cōis que hz ꝙ absolute extraordinariū iudiciū sit ⁊ sic cōcludo ꝙ etiā de iure canonico iquisitio sit iudiciū extraordinariū ⁊ hoc quidez ꝑbat ꝓcipue duplici rōne. Prima est: qz extraordinariū illud esse dr qō officio iudicis expedit. l. pecunie verbū. §. persecutionis. ff. de verb. sig. l. cū filio⁹. ff. si cer. pe. ⁊ in. l. si cui legatū. in fine p̄cipij. ff. de cōdi. et demō. in. l. i. §. solet. ff. ō exercito. in. l. salariū. ff. mādati. ⁊ in. l. i. C. de libe. ⁊ eo. libe. ⁊ in. l. i. in pn. ff. de var. et extraordi. cogni. in q̄b⁹ oībus iuribus ista cōclusio bene probatur. sed iudiciū inquisitionis officio iudicis expedit in. d. c qualiter ⁊ qn el. ij. J. de accu. ergo extraordinariū est ⁊ ita inferunt Bal. Ange. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. i. C. de libe. ⁊ eo. libe. Scōa rō est nā vt supradictū est extraordinariū dr illud qō ꝙ ꝓtra rōnabilis iuris cōmunis cōceditur. l. in cāe la. ij. in pun. ff. de mino. sed istud iudiciū inquisitiōis in qualz eius pte declinat. ⁊ a rōis iuris cōis recedit qō ptz. Judiciū em in tres ptes principaliter diuidit vt no. Bar. in. l. ij. ff. ō fur, hz p̄cipiū mediū ⁊ finē. in p̄cipio iq̄sitiōis sine accusatore, pcedit. d. c. q̄liter. qō est cōtra rōnabilz. l. rescripto. §. si qs accusatorē. ff. de mune. ⁊ hono. In scōa pte. s. i medio testes recipiūtur lite nō ꝓtestata. c. qm. §. sunt ⁊ alij. J. vt lit. nō cōtest. Jnvltima pte. l. in fi. non iponit pena determiata a iure: sz ꝓdēnatio alterat ⁊ arbitrio iudicis pena iponit. c. inquisitionis. J. de accu. ⁊ sic pz a normalū esse hoc iudiciū ꝑ extraordinariū p supradicta ⁊ hoc absolute idez Bal. sequit in. l. i. §. in initio col. fi. ff. de offi. prefec. vrb.

¶ Nō obstāt allegata. §. in ꝓtrariū. qz ꝑmo rnderi pōt ꝙ inq̄sitio sit remediū ordinariū ex q̄ pmittit de iure canonico p supradicta Et ita de remedio Bal. loquitur in locis supra allegat⁹. iudiciū tn iq̄sitiōis extraordinariū est p ea q̄ supra dixi. ¶ Sz tn ista dria q̄ subtiliter fit iter remediū ⁊ iudiciū ꝑiculosa vr. qz iq̄sitio respicit modū agēdi. ⁊ a tali mō ꝓcedēdi iudiciū ordinariū vel extraordinariū noiatur. vt est tex. in. l. filio⁹. ff. si cer. pe. vbi iudiciū extraordinariū dr. qz remediū qō ibi cōpetit extraordinariū est. ꝑ vr ꝙ aliud iudiciū iudicari nō possit ꝑ ipm remediū sit ⁊ eodē mō iduci pñt alia iura supra allegata. ¶ Unō scōo aliter rndet ⁊ dico ꝙ dato ꝙ iq̄sito gnaliē de iure canonico pmissa sit. nō tn p hoc dicendū est ꝙ ordinariū sit iudiciū eius qz q̄litas ⁊ natura iquisitiōis est contra rōnabilis iuris cōis vt supradictū est: comprobatur hoc. nam restitutio. in integrum dicitur extraordinariū remediū. d. l. in cāe la. ij. ff. de mi. ⁊ tn illa gnaliē pmittitur in causis minoꝝ: sic ēt denūciatio ꝓcedit a iure. d. c. q̄liē el. ij. J. de accu. ⁊ tn iudiciū denūciatōnis extraordinariū est vt videbimus in. c. nouit. J. eo. ⁊ idem dr in plurib⁹ legib⁹ supra allegat⁹. Et ad arg. dū dr a lege iducit: ꝙ ordinariū est. l. i. de va. mu. dic illō verū nisi illud qō pmittit repugnet rōnabilis iur⁹ cōis, put pz in iq̄sitiōe ⁊ in restitutiōe in integrū cū silib⁹ q̄ officio iudicis expediūt ꝑ supradicta. Nō obstat ꝙ ēt in iq̄sitione data forma sit ꝙ in sua spē dicatur ordinariū. qz hz aliquo respectu ordinariū dici possit hoc tn nō facit ꝙ absolute ordinariū dicat, put doc. loquūt. Sūt em alia plura q̄ cōcurrūt ⁊ ꝓpōderant vt extraordinariū appellet ⁊ in casib⁹ mixtis attendit illud qō ꝑualet. l. querit. ff. de stat. homi. Confirmat hoc. qz attēta tali rōne nūq̄ iudiciū ēt ordinarium diceret cū sp esset aliqualis ordo q̄ possz cōsiderari. nā ēt restitutio i integruz hz ordinē suū ⁊ in notoriis etiaz aliqs ordo cōsiderat in. c. ad nostrā el. ij. J. de iureiur. ⁊ tn cōstat ꝙ ista extraordinaria fūt. ¶ Quātū vero ad scōaz p̄ncipalē q̄stiōez Ant. de but. hic. ⁊ in. c. quāto J. eo. post alios quos ipse refert ꝓcludit ꝙ iuspatronat⁹ ō sui natura sit mere spūale. Et hoc ꝓcipue ꝑbatur ex eo ꝙ iura dicūt tale iuspatronat⁹ cōicatum laycis fuisse ex gra vt i. c. ij. de iurepa. ꝙ dat intelligi ꝙ sit de sua natura spūale. qz si esset tēporale iure cōmuni absqꝫ gratia laycis cōcederet. ¶ Sed ad hoc rndet ꝙ hz de gratia iuspatronat⁹ laycis cōpetat. nō per hoc iferr ꝙ de natura ei⁹ spūale sit. qz gratia alio respectu considerat. Nā dato ꝙ essz temꝑ

porale: est tn annexū spūalib⁹ et rōne cōnexitatis idez iudicat de eo qō de spūalibus reb⁹ vt exꝑsse dicitur in. c. q̄sto J. e. vñ sicut trās actio, phibet in spūalib⁹. c. super eo. de transac. ita etiā in iurepatronat⁹. c. ꝓterea. eo. ti. Et simonia sicut in spūalib⁹: ita etiā i iurepatronatus cōmittitur: vt no. i. c. veniēs. el. i. J. de testi. qz in cōne xis spūalib⁹ simonia cōmittit: vt p glo. i. q. i. in sum. ⁊ cū spūalia nō cadāt in laycū. c. sacrosancta. ⁊. c messana. §. de elec. ita esset dicendū de iurepatronat⁹ ꝙ est cōnexū spūalib⁹: ⁊ de cōnexis idē iudiciū habeꝫ per supradicta. Sed tn ꝓtra istā regulā dispēsatū fuit ꝙ iuspatronat⁹ hz cōnexū sit spūalibus tn ꝓcedatur laycis vt initenꝫ ad bnfaciendū ecclesijs. Et ad hoc etiā tendit qō ꝑ alia ꝓbat Areti. hic dicit ⁊ ista est clara rəspōsio ad istud fundamētum cui Abb. non bn rndet. ¶ Alia ġ fuit p̄ncipalis opinio ꝙ iuspatronatus sit tpale de sui natura. quaz Abb. hic. ⁊ in. c. quāto. J. eo. pluribus verbis, pbat: ⁊ seqtur. qz p̄sentationē quā patron⁹ facit nulli ius pñtato q̄rit. Et ideo patronus laic⁹ variare pōt. c. cū aūt. de iurepa. ex p̄sentatiōe em ꝑm eum datur initiū quoddā ad ius spūale obtinendū vt latius Abb. hic ⁊ i. d. c. quāto ististit. Sed tn rōes sue precise non videntur, pbare intentionē eius sed veniunt a remotis. nō em sequit. Nō querit ius p̄sentato: ergo nō est spūale. Similit iura nō dicūt, put Abb. refert ꝙ sit initiū ad futurū ius spirituale: sed tn dicūt ꝙ ꝑ p̄sentationē patroni sit ichoatū negociū: vt i. d. c. ꝙ aūt. ibi a patrono

lchoath. J. ō iurepa. An aūt istud tale ꝑncipiū sit spuale: hoc nō declarauit ⁊ in dubio potⁱ⁹ essz dicē dū ꝙ tale initiū spuale sit ex q̄ in stitutio ad quā ꝑsentatio ordinatur spualis est vt idez iudicet de medio qō de fine ar. l. oratio. ff. ō spō. ⁊ qō no. in cle. disp̄diosā. de iudi. Aretin⁹ tn̄ sequtur opionem Abb. pro qua adducit tres rōes quas ipe notabiles ⁊ cōcludētes dicit. Pma est. nā spualia n̄ ꝑt ꝑscribi. c. causā que. J. de ꝑscrip. sz ius patronat⁹ ꝑscribit: vt no. Anto. de but. p illū tex. in. c. cū apostolica. J. ō his q̄ fiūt a ꝑla. fa. qō no. Inno. in. c. cū sicut. S̄ de elec. Jo. an. in. c. ij. de ꝓbē. l. vi. sz iuspatronat⁹ possidet p laycū c. consultationib⁹. de iurepa. g̃ vr esse tpale. Tertio p tex. in. c. lect̄ lxiij. di. vbi ius postulādi ꝓsecrationē pōt a layco ꝑscribi. ⁊ sic nō videt spuale. ita ergo in iurepatronat⁹ dicēdū ēt vt lati⁹ Areti. hic deducit. ⁊ sic tota vis eorū q̄ ipse dicit reducit ad hoc ꝙ iuspatronatus dicet esse tpale: qz ꝑscribit ⁊ possidet p laycū qō i spualib⁹ nō cōtigit. ¶ Sz tn̄ ꝓdictis rōnibus rnderi pōt. Pmo negando ꝙ iuspatronatus nō pōt ꝑscribi: vt Archi. tz. lxxi. di. in. c. hortamur. ⁊ ita efficacit. ꝓbat et ꝓcludit Abb. in dicto. c. querelā. col. iij. ⁊ idem Abb. in disputatiōe incipiēte augerio l. i. dubio. i. vi. co. Nō ob. ꝙ iuspatronat⁹ p laycū dicat possideri. d. c. ꝓsultationib⁹. qz illō ver. ē in patrono, put ille tex. loqtur cū quo dispēsatū fuit vt habeat ius patronat⁹. sed p aliū layczz q̄ nō esset patron⁹ nō pōt possideri: vt p Abb. i locis supra allegat⁹. Uel dicam⁹ ꝙ possessio ibi nō ponitur ꝓprie sed, p detentatione. fa. tex. in. l. stipulatio ista. §. hec quoq; ff de ver. obl. ⁊ in. l. q̄ legatozū. §. filiū. ff. pro here. nā verbū possidēt nullo mō ibi stare pōt ꝓprie. qz ius patronat⁹ est ius incorporale ⁊ incorporalia nō possidētur. l. seruus. §. incorporales. ff. de acq̄rē. re. do. no. p glo. in. c. cōquest⁹. J. de foro cōpe. ⁊ in ca. cū venissēt S̄. de in integ. resti. ¶ Uel scō ꝓncipaliter ad omia que Areti. dicit rndetur ꝙ spualia mere que nullo modo cōicata sunt laycis non possunt ꝓscribi nec possideri p laycū. sic loquūtur iura allegata per Areti. hic. sed ius patronat⁹ cuius sui natura esset spuale i eo tn̄ est dispēsatū cū laycis. vnō nō mirū si pōt ꝑscribi a layco ⁊ possideri: ⁊ istā resp̄sionē exp̄sse sentit ipse Areti. hic: sed illaz reprobat dicēs ꝙ ista cōicatio que facta repit in laycū ō iurepatronatus nō dz opari ꝙ ꝑscribi possit. qz videm⁹ ꝙ ius decimādi etiam q̄ndoq; laycis cōpetit. vt no. in. c. cū apostolica. de his q̄ fi. a ꝓla. i. c. ij. de deci. in. vi. Et tn̄ extra illos casus q̄ cōcedunt tale ius nō pōt ꝓscribi. c. cām que de ꝓscript. ita ꝑm eum dicam⁹ in iurepatronatus. sed ad hoc dicēdum est ꝙ ista equiparatio nō ꝓcedit. qz in iurepatronatus est facta maioz cōmunicatio laycis q̄m in illo iure decimaruz qō ex ꝓuilegio q̄ndoq; laycis conceditur. ius em̄ patronatus ad laycos generaliter pertinēs trāsit in heredes: vt in ca. i. de iurepatrona. ⁊ cū vniuersita

te transfertur etiā in contractib⁹ ca. ex litteris. de iurepatrona. qō non est in iure decimandi. Et sic patet ꝙ rationes Areti. quas ip se concludētes dicit/euitari pñr. Placet tamen opinio Abb. pro q̄ michi videtur tex. in ca. quāto J. de iurepatrona. in quib⁹ iuribus dicit ꝙ ius patronat⁹ est annexuz spiritualibus. si ergo annexū est datur intelligi ꝙ de se non sit spirituale. quia illud quod est annexū essentialit distinguit et videtur quid diuersū ⁊ separatum ab eo cui cōiūgitur. sicut dicitur ꝙ nullum simile est idez. l. ꝙ nerua. ff. depositi. ista em̄ cōtexio manifeste arguit diuersitatē. qz vna ⁊ eadem res non potest sibi coniūgi vt in ca. fi. J. de instit. in ca. fi. J. de baptis. no. in. l. ij. ff. de stipen. ser. ¶ Ultima q̄stio superest quō iudiciū ciuile a criminali cognoscatur: ⁊ in hoc varie sunt opiniones. Nā vna opinio fuit ꝙ ciuile iudicium sit ⁊ agatur ciuiliter q̄n est pena pecuniaria. sed criminalit q̄n imponitur pena corporal⁹. ita gl. in. l. i. C. q̄n ciuil. act. crimina. ꝓiudi. ⁊ idē sentit gl. in. l. si qua per calūniam. C. de epis. ⁊ cle. in l. qui sepulchra. C. ō sepul. viola. ⁊ ista opinio cōiter non tenetur. vt per Abb. hic. ⁊ per Bar. in. l. ij ff. ō sepulc. viol. Sed tn̄ isti aliter non declarant quare ista doctrina non ꝓcedat. nā pro ea videt tex. in aut. sed hodie. C. de epis. ⁊ cle. ibi I qualz causa criminali vel pecuniaria: ergo videtur in illa alternatiua ꝙ causa pecuniaria nō sit criminalis. ⁊ eodē modo lo quēdi vtitur tex. in aut. sed nouo iure. C. ō pe. iu. q̄ mal. iudi. Sed tn̄ hec doctrina nō vr̄ vera: qz etiā ꝙ pena nō sit corporalis sz pecuniaria: cā tn̄ dicit criminalis: vt ꝓbatur in. l. i. C. q̄n ciui. act. cri. ꝓiu. vbi dr̄ agi criminalit q̄n q̄s iudicio publico cōuenit: ⁊ tn̄ ꝓ crimie publico q̄nq; pecuniaria pena imponit. insti. de publi. iudi. in ꝓin. ⁊ in §. itē lex iulia de viūcta. l. i. C. q̄n ciuil. act. criminali iudi. ¶ Scōa opio repitur ꝙ vbi agit de crimie cā dicat criminalis alⁱs vero cā ciuilis sit vt sentit gl. in. l. lege cornelia. ff. de iniu. sed Bar. ibi illā reprobat per tex. in. l. pretor. §. i. eo. ti. ff. ō iniu. Et cōtra istā opinionē Abb. hic allegat tex. in. c. tue. S̄. de ꝓcu. ibi ⁊ si de crimine agatur nō tn̄ criminalis est. ⁊ idē dr̄ in ca. ꝓ tuas circa finē. J. de simo. ⁊ in ca. sup̄ his. i. fi. de accusa. ad idē allego tex. in. l. fi. ff. ō fur. vbi pro furto agitur ciuiliter et criminaliter ⁊ in. l. fi. ff. de ꝓua. deli. in. l. ꝓe. ⁊ fi. C. de fal. et istud verū est ꝓpe: improꝓe tn̄ et largo modo videtur verum ꝙ si agatur de crimie ergo cā criminalis est: ⁊ ita accipit in ca. itē cū quis J. de resti. spo. sicut causa spualis dicitur q̄n agit de re spirituali. ⁊ de similib⁹. vt per gl. late. xi. q. i. in sum. ¶ Tertiā opionem posuit gl. in. l. iij. ff. de sepul. vio. ꝙ si pena acq̄rat fisco causa dicatur criminalis. Si vero partagēti dicit ciuilis ⁊ illā approbat Bar. ibi. ⁊ doc. cōiter sequūt Cy. ⁊ Bal. in. l. si qua p calūniā. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ idē sentit glo. i. i. l. aut dānū. in ꝓin. ff. de ꝓe. ⁊ in. l. i. in gl. fi. vbi Alb. ⁊ Saly. C. ō sepul. vio. ⁊ ō tradit Jmo. in rubri. ff. ō pub. iud. ⁊ Domi. i. c. i. ō cle. ꝓiu. l. vi. ⁊ ad hoc ē bon⁹ tex. ⁊ glo. ibi in §. summa. insti. de iniurijs

¶ Contra istã cõmunẽ opinionẽ Abb. hic adducit tex. in. c. p tuas j. ó simo. vbi agit ad priuationẽ bñficij ⁊ illud bñficiũ nõ applicatur parti. ⁊ tñ dicit agi criminaliter Sed ad illũ tex. rñdet q̃ lz ibi pena nõ applicetur parti. nõ applicatur etiã fisco. vñ videt esse tertia species pene que dicit remotio ab officio vt dicit tex. in. c. q̃liter. el. ij. in pn. j. de accusa. ⁊ in tali specie pene dicit agi ciuiliter ñ criminaliter: vt no. Bart. in. l. i. ¶ sciendũ est. ff. de suspec. tuto. ita dicit Areti. ad fi. hic ⁊ sequuntur moderni ad q̃s facit. qz q̃ñ agit ad priuationẽ bñficij: vt in. d. ca. p tuas. pena nõ est pti applicabil'. vt ca. olim. de rescrip. in fi. Et iõ ꝛclusio supradicta q̃ hz q̃ ciuiliter agatur q̃ñ pena parti applicat̃ intelligit̃ si talis pena sit q̃ parti acquiri possit. ¶ Sed tñ considerãdũ est q̃ per hoc non bene saluat̃ cõis opinio que deficit ꝟm hoc in tertio mẽbro. q̃ñ. s. pena nõ applicatur parti nec fisco. Preterea ẽt q̃ñ quis priuatur officio publico agitur criminaliter. ad hoc videt tex. i. l. iij. ¶ pena. ff. de crimi. stellio. vbi pro illo crimine q̃s priuatur officio ⁊ tñ agit criminaliter. nã ciuiliter ageretur pro actiõe de dolo. vt per glo. in. l. i. eo. titu. ¶ Scõo cõtra cõem opionẽ facit tex. quẽ Andre. sicu. hic adducit in. l. gaius. ff. ad silla. vbi ciuiliter agitur: et tñ pena fisco applicat̃. sed tex. ibi nõ dicit, cãm ciuilẽ sz pecuniariã ibi. cũ sit pecuniaria morte ingrate heredis extincta non videri. vñ q̃uis pecuniaria sit: criminal' dicitur ex quo fisco applicat̃. Alij dicũt q̃ in. d. l. gaius agebat petitiõe hereditatis quo casu agitur ciuiliter lz nõie fisci agatur: vt declarat Bar. in. d. l. iij. ff. ó sepul. viol. no. in. l. i. C. ó his q̃. vt indig. Sed hoc nõ videt verq̃ verba littere repugnant cũ ibi bona essent fisco denũciata et in pena defuncti heredis vendicẽtur. ¶ Tertio cõtra cõem opinionẽ facit tex. in. d. auẽ. sed hodie. ⁊ in. d. auẽ. sz nouo iure supra allegatis dũ alternatiue videt cã criminalis vel pecuniaria. q̃ datur intelligi q̃ pecuniaria cã non sit criminalis lz fisco applicetur: sz dicẽdum est q̃ causa pecuniaria ciuilis dicitur respectu pene corporalis que criminalis ibi appellat̃: et sic ex supradictis verificat̃ quod dicit Saly. i. l. i. C. ó sepulvio. in. ij. col. ff. ex ista glo. q̃ glo. ⁊ iura abutũtur his vocabulis sz diuersam ꝓsiderationẽ. nã pena pecuniaria q̃ fisco applicatur potest dici ciuil' habito respectu ad penã corporalẽ. fa. tex. i. d. l. gai⁹ ff. ad silla. ⁊ cõsiderata pena pecuniaria q̃ parti acq̃rit̃ pena pecuniaria que debetur fisco põt dici criminalis ꝟm Saly. ⁊ cõez opinionẽ vt. ¶. dixi. Et q̃ñq̃ etiã dicitur agi criminaliter licz fisco nichil debeatur in. d. c. itẽ cuz quis. j. de resti. spo. ¶ Non quoq̃ satisfacit doctrina quã circa hoc Abb. hic tradit. qz nullo modo cõsonat q̃ si parti pena applicetur dicat̃ iudiciũ criminale. nã cum agatur ad priuatã vtilitatẽ iudiciũ ciuile est. l. infamẽ. ff. ó publi. iudi. cũ glo. inverbo iudicio ⁊ latius deducit Areti. hic ⁊ hoc melius pbat̃ in. d. l. i. C. q̃ ciui. act. crimi. ꝓiu. Et ideo nõ videtur q̃ ꝑcise certa doctrina dari possit. Inherendũ est tñ opinioni cõi que minus periculosa videtur ⁊ cõcludendo ex mente doc. dicamus q̃ cã ciuilis dicit: cuius finis est cõmodũ partis et quatũ interesse. Si vero ad vtilitatẽ publicã agat̃ cã dicit criminalis: vt ꝛcludit Anto. de but. hic. p hoc alle. tex. xi. q. iij. in. c. cũ quicũq̃. ibi ciuiliter siue publice: ex quo ifertur q̃ si pena que petitur debeat̃ parti iudiciũ ciuile sit Si fisco vel reipu. applicetur iudiciũ erit criminale. Et ita cõis opinio bene ꝓcedit. ¶ Scõo infertur q̃ si agat̃ de priuatione officij priuatim cã erit ciuilis vt de tutore Bar. dicit in. d. l. i. ¶ sciendũ. ff. de suspec. tut. Si ꝓ officiũ publicũ sit/ dicit agi criminaliter. d. l. iij. ¶ pena. de crimi. stellio. Nõ ob. tex. in. d. c. p tuas. j. de simo. vbi dicit agi ciuiliter. et tamẽ illa priuatio bñficij videtur respicere vtilitatẽ publicã: qz largo modo dicit ciuilis respectu grauioris pene. sicut largo mõ criminaliter accipit in d. c. item cuz quis. ¶. de resti. spol. Uel ad. c. per tuas cõsideradũ videtur q̃ ciuiliter ibi dicitur causa agitari. qz nõ agebatur vt ille puniretur/ sed potiꝰ ad correctionẽ: qz per viã denũciatiõis ibi procedebatur. Sic etiaz vbi de crimine excipit/ nõ dicit agi criminaliter. in. c. sup his. i fi. de accusa. qz nõ agitur ad penam. si ergo procederetur per ꝙsitionẽ videtur agi crimialiter: quia finis respicit penam. Et quando extraordinaria etiã pena imponitur arbitrio iudicis dicitur agi crimialiter. l. fi. ff. de fur. ¶ in summa. instit. de iniuri. Et ex his breuiter hec rubrica absoluta sit.

¶ Sequitur capitulũ primum.

¶ Ex concilio aphricano.

De quo vult deo centuriẽsi epo: quem cũ aduersarius ipsiꝰ eũ petijsset ad concilij introduci/ interrogatus an cũ eo vellet experiri: primo id ꝓmiserat. et altera die respõdit hoc sibi non placere/ atq̃ discessit: placuit vt nullus eidẽ communicet: donec (satisfactione premissa) fuerit absolutus. Nã adimi sibi episcopatũ ante cause eius exitũ nulli potest iure videri.

In epigrãmate siue subscriptiõe decretalis ibi ex ꝓcilio affricano. dicto ex/ cãm proximã designat. l. eo tpe. ¶. ff. vbi Bar. ff. de pecul. no. in. l. i. C. si ser. exter. Ex quo datur intelligi q̃ ista ꝓstitutio ab ipso ꝓcilio immediate emanauit. Et ideo nõie concilij edit̃ ⁊ dicitur cõciliaris vt hic. ⁊ in. c. i. ij. ⁊ iij. j. ti. i. Si vero constitutio fiat p̃cipaliter a papa approbãte cõcilio: editur nõie pape. ⁊ dicit talis a papa in concilio vt in. c. lz. in pn. ¶. de elec. in. c. epõs. in. c. maioribus. j. de ꝓben. in. c. monasteria. in. c. vt clericoz. j. de vita et hone. cleri. ⁊ in. c. abbate. ⁊ glo. ibi de rudi. in. vi. ita declarat do. Abb. in. c. i. in q̃nto notabili j. de spon. ⁊ in. c. i. in vlti. notabili. ¶. de pac. in. c. ꝓsensus. in. ij. notabili. de reb. eccle. nõ ali. ⁊ in. c. ossius. in. iij. nota

bili. ℣. de elect. ſiñr ſi dicatur talis ſummus pōtifex de ꝓſenſu cōciliꝫ ꝓſtitutio eſſet cōciliaris. ſecꝰ vero ſi dicit de cōſilio ꝓcilꝫ: qz tūc aſcribitur pape qñ cōſiliū neceſſitatē nō inducit. c. cum olim. ℣. de arbi. ſic notabiliter Abb. tradit in ſermone quē habuit i ꝓcilio Baſilieñſi colū. liiij. in vlti. pte. inducit ad hoc qđ tradit Arch. xvij. di. in p̄n. vbi inter conſiliū ⁊ ꝓſenſum hanc differentiā facit. Sed tñ hec differentia dubitabilis videt qz lz dicatur de ꝓſenſu ꝓcilꝫ: tñ dicendū videtur q ꝓſtitutio ſummo pōtifici attribuat: qz ipſe principaliter nominatur. cōciliū vero ꝓſentit: et q̄ alteri facienti ꝓſentit nō dicit facere/ nec ab eo actꝰ denominat. l. ſi pater. in fi. ff. de manu. vindi. et in. l. aliud eſt vēdere. in p̄in. ff. de regu. iur. ⁊ qđ p iſta iura Bal. tradit in. l. ij. in. xx. q. C. de reſcin. vēdi. Non ergo videt differētia quātum ad ꝓpoſitū/ an dicat de ꝓſenſu vel de cōſilio: quia vtroq; caſu actus fundat in pſona ſummi pōtificis. Ad hoc faciunt plura iura in q̄bus ꝓſenſus alicuiꝰ requirit: ⁊ tñ actus tñ cōſiderat in eo qui p̄ncipaliter illū facit. c. cām que. ℣. eo. c. nobis. ℣. de iure patro. i. c. cuz aplica. et. c. tua. de his q̄ fi. a pla. in. c. ſup queſtionuz. ℌ. i. ℣. de offi. deleg. ⁊ i. c. ſicut. lulti. ℣. de iureiu. imo qđ plus eſt etiā ſi dicat de cōſilio ⁊ cōſenſu ſimul: cōſtitutio tñ a ſummo pōtifice notatur. in. c. i. de renun. in. vi. vbi ōt q papa ſtatuit de cōcordi ꝓſilio ⁊ ꝓſenſu cardinaliū. idē in. c. i. circa fi. de reli. et venera. ſctōꝝ in. vi. ⁊ in. c. vnico. ne ſede vac. in. vi. i. c. fi. de pac. ⁊ in. c. vnico. ℌ. i. de cle. egro. eo. li. et hoc ſuadet qz papa ipſe ſine cōcilio pōt cōſtitutionē facere. ix. q. iij. in. c. cūcta p mūdum. ¶ Illud clarū eſt q̄ñ papa attribueret ꝓſtitutionē ipſi ꝓcilio diceret cōciliaris in. c. nimis. de iureiurā. ibi ſacri auctoritate ꝓcilꝫ habemus ⁊. ij. q. i. in. c. fi. ibi dū inquit decernēte nobiſcū ſctā ſynodo. Et iſta inueſtigatio an ꝓſtitutio dicat pape vel cōcilij nō eſt ſine effectu: qz cōſtitutioni cōcilꝫ nō ita de facili derogat. illa em̄ non tollit a ſummo pontifice p clauſulā gñalē nō obſtāte vt eſt dictum notabile Archi. in. c. i. de cōſti. in. vi. ſequitur Bald. in. l. humanū. C. de legib⁹. Et eps cōtra cōſtitutionē concilij non pōt diſpēſare. glo. in. c. cū dilecti. in ꝓho in etate. de elect. his expeditis ſummat hoc capl̄z iſto modo. Pactū de nō declinādo iudice al⁹ ſuo/ qui exceptione legitima poterat repelli irreuocabile eſt: hoc dicit ſm cōem intellectū. ¶ Diuiditur i ꝑtuoꝝ ptes. in prima pte narratio facti ponit. in ſecunda iuris diſpoſitio. in tertia limitatio. in quarta iniuſta accuſatoris petitio remouetur. ſcōa ibi: placuit. tertia ibi: donec. q̄rta ibi: nam adimi. ¶ Primo no. q etiā cauſe epoꝝ tractari poſſunt in cōcilio ꝓuinciali. ⁊ ſic ſm Abb. poſt alios hic ter. intelligit de concilio ꝓuinciali. qđ tamē non bene ꝓbatur hic: quia ſimpliciter de ꝓſilio affricano loquit. ⁊ potuit illud eē generale. put de tali cōcilio habet in. c. i. ℣. de pac. in. c. i. ℣. de prochi. Et q concilij iſtud generale fuerit: ꝓbatur per iſtuz ter. ad fi. hic vbi ꝓſupponitur q in exitu cauſe epi poſſet p̄iuari: ergo dat intelligi q eſſet generale. qz epūs in cōcilio ꝓuinciali deponi non poteſt.

ij. q. vi. in. c. accuſatus. ⁊ hoc infra Abb. dicit. ⁊ idē Abb. in. c. grauē. in. iij. notabili. ℣. de ꝓben. Confirmatur hoc qz tale ſtatutū ꝓcilꝫ hic ponit ſimpliciter et pro generali canone habet. ergo videt q eſſet generale: qz ꝓuinciale nō ligaret oñs. iuxta no. p glo. et doc. in. c. i. de cōſti. ⁊ qz cū ſimplicit dicatur de cōcilio in dubio de gñali intelligit ⁊ ſic in potiori ſignificatu. argu. l. p̄ime. ℌ. qui in ꝓpetuū ff. ſi ager vecti. vel emphi. pet. et in. c. pe. ℣. de ſen. excom. Et cū cōcilij generale ſit/ illi nō derogat ex eo q nonſen loci particularis apponatur. locus em̄ ponit vt poſſit poni in ꝓtractu: put declarat do. Card. in ꝓhemio clemētinaꝝ. ℣. hec ſane. in p̄inci. ¶ Scōo no. ibi aduerſarius q ille q in lite michi ſe opponit ꝓtendendo in iure aduerſarius meus dicit. qđ notādū eſt ad ſtatuta q̄ de aduerſario loquuntur ſm Anto. de but. ⁊ Abb. hic. facit ter. in. l. ſi aduerſarius. C. de fide inſtru. ⁊ idē Abb. dicit per illū ter. i. c. fi. in. i. notabili. de eo qui mit. in poſ. cā rei ſer. ⁊ in. c. ꝓpoſuiſti. i. iij. notabili. ℣. ti. i. idē Abb. in. c. in litteris. in. iij. notabili. ⁊ in. c. itē cū quis. in p̄mo notabili. de reſti. ſpo. ⁊ hoc idē Domi. tradit in. c. fi. in. iij. notabili. de iura. calū. in. vi. dicens illū eſſe aduerſariū qui cōtra aliū litē ḥz: qđ dicit notandū pro ſtatutis. omis em̄ qui contradicit/ aduerſariū ſe facit: vt inquit Inno. in. c. cū inter ℣. de excep. refert Bal. i. l. i. col. iij. C. qui admitti. Et nedū poſt litē inchoatā ſed etiam ante aduerſarius dicit: vt colligit hic. et meliꝰ ꝓbatur in. ℌ. fi. iſti. de pena teme. litigā. ibi aduerſarioꝝ in ius vocandus eſt: ⁊ ſic ante citationē aduerſarius appellat. Similiter non ſolū ille qui litigare incipit: ſed etiā qui in litē ſubrogat/ aduerſarius dicit. Domi. in. c. ſi hi. in p̄n. in. ij. notabili: vt lit. pen. in. vi. vbi etiā dicit hoc notandū eſſe. p ſtatutis: ⁊ non tñ p̄incipalis in cā ſz etiā ꝓcurator/ aduocat⁹ aduerſarius dicit. ita Nico. mulis i ꝓho aduerſarius. vbi allegat Anto. de but. hic. an. ij. notabili. ⁊ idē Anto. de bu. dicit i. c. teſtimoniū. p illū ter. in. ij. notabili. ℣. de teſti., p quo allego ter. cū glo. in. l. i. ℌ. qui autē. in verbo aduerſario. ff. de calū. Poſtremo etiā ille q̄ appellare pōt a ſnia: cenſet eſſe aduerſarius ſm Bal. in. c. qñ. ℣. de teſti. ¶ Et ex eo qđ dictū eſt de aduerſario in lite/ infert q ſi datus iudex ſit in alia cā poterit tanq̄ ſuſpect⁹ recuſari: vt p glo. ⁊ doc. in. c. cū ſup. de offi. deleg. ⁊ pſequitur Abb. hic. ⁊ hoc clarū eſt durāte lite: vt tenet Specu. de iud. dele. ℌ. ſup eo. ꝓſi. idem eſt ſi cū altera. ⁊ Jo. an. et Domi. in. c. legitima. de appella. in. vi. et moderni tradūt in. c. poſtremo. ℣. de appel. ¶ Sz pulchra eſt ⁊ maioꝝ dubitatio ſi lis finita ſit: an ille q̄ olim aduerſariꝰ meꝰ fuit/ poſſit nunc recuſari. Et breuiter Are. ti. hic qui ſolus hoc ſpecifice tangit cōcludit q ſic. qz inimicitia que cauſata fuit ex lite ꝑterita/ durare adhuc ꝓſumitur. l. inipſi⁹. vbi Bal. p illū ter. C. fami. hercīſ. no. Inno. i. c. cū oporteat. ℣. de accu. et bal. i. aut. ſi dicat. C. ō teſti. Et qđ tradit ꝑe. de anch. in ꝓſi. ccclvij. incipit in cā agitata. Et ex iſta ratione etiā ſm Are. iferꝰ q ille qui fuit aduerſariꝰ meꝰ in lite nō admittat ad teſtificandū ꝓ tra meiqz

inimicitia durare ꝑsumit lz cā finita sit. lz in hoc aliter sentiat Jo. an. i loco quē Abbas hic refert. et idē Areti. tradit in. c. repellantur in. i. col. J. de accusa. ¶ Sed ista dicta non videnť sine dubio ꝓcedere. Nam ꝑmo ꝙtra illud qđ dictū est de iudice. facit ter. in. c. postremo. ꝛ qđ ibi Abb. in ſcđo nota. ad fi. J. de appel. vbi ille q̄ fuit aduocatus in vna cā si datus sit iudex in alia cā/non pōt recusari: vt colligitur ibi. in eodē negocio aduocati officio fūctus. ¶ Sicut ḡ ibi ꝑsumptio que insurgit ex officio aduocationis. nā aduocatꝰ etiaꝫ aduersariꝰ dicit: vt. ſ. dictū est. et tñ suspitio tollit qñ fuit functus officio/ꝛ in alia causa non pōt recusari: vt ibi. Ita in ꝓposito dicēdum videť qꝺ iudex recusari non possit: ex eo qꝺ alias mecū habuerit litem. facit ter. i. c. ad hec. el. i. in. c. ꝓposuit J. ō appel. vbi iudex a quo appellatū fuit in vna cā/ recusari pōt in alia cā appellatione pendente: ergo videť qꝺ finita appellatione nō poterit recusari. Et sicut iste nō repellit a iudicādo/a fortiori nō ꝓhibetur testificari: qꝛ ex leuiori cā recusatur iudex q̄z testis repellit. vt per glo. in. c. insinuāte. in glo. i. ꝛ i. c. cū. R. in gl. ij. ſ. de offi. dele. ꝛ in. c. accedēs. el. i. vt lit. non ꝓtest. ꝛ. xiij. q. i. in. c. super prudētia. ꝛ in teste sentit Jo. an. in addi. specu. in rub. de teste quē Abb. hic refert. ꝛ videtur ter. in aut. de testi. ℌ. si vero q̄s dicat: ibi donec de crimie iudicet. Et lz Are. in. d. c. repellant. respondere conet ad illū ter. responsio sua diuinat ꝛ manifeste ōstruit illū ter.

¶ Non ob. ꝓdictis qđ Are. hic dicit de inimicitia q̄ durare ꝑsumitur: qꝛ illud verū est rebus sic stātibus. d. l. in ipsius. cuꝫ silibus. ſ. alleg. Sed hic videť sublata causa inimicitie ꝑsumpte: ex quo lis finita est ꝓ supradicta. Si tñ durāte lite manifesta fuisset inimicitia ꝛ magna: ꝛ cā de recēti finita fuisset/posset habere locuꝫ qđ Areti. dicit ex eo qđ i simili dicimus de inimico nouiter reconciliato: qui adhuc suspectus reddit/ et testis idoneus nō iudicat. xiij. q. v. in. c. accusatores. el. i. et tradit Innoc. in. d. c. cuꝫ oporteat. de accusa. Et qꝛ ista pendent ex facti ꝙtingētia que occurrit non possunt bene distinguī: merito in hoc stādum videtur arbitrio iudicis/ ꝓut cōcludit Anto. de but. hic et bene.

¶ Tertio no. ibi petijsset eū. qꝺ citatio dz fieri ad instantiā partis: potuit tñ hic et videť qꝺ fuerit ex facti ꝙtingētia. dictū tñ in se verū est vt do. Abb. hic. ꝓsequitur. ꝛ ad idē ter. in. l. fi. C. de bo. auct. iudi. poss. quē ad hoc adducit Bal. i. l. cōsentaneū. in. i. colū. C. quō ꝛ qñ iudex. ꝛ idē Bar. tradit in. l. si finita. ℌ. iulianus. cū ꝓcor. vt ꝓ Aler. ibi in. xiij. colū. ff. de dā. infec. facit ter. in. l. ꝓperādum. ℌ. et si quidē ibi requirēte parte. ꝛ qđ ibi Bart. ꝛ alij. C. de iudi. Et ꝑdicta cōclusio locū habz/ nisi iudex ex officio suo ꝓcederet. qꝛ tūc valet citatio absq̄ petitione partis: vt no. do. Abb. in. c. ꝓposuisti. in. ij. notabis li. J. ti. i. Aler. i. d. ℌ. iulianꝰ. fāc qđ no. Bar. i. l. seius. i penul. q. ff. ad l. falci. quē refert ꝛ inducit Areti. ℌ.

¶ Et subūcit do. Abb. post Anto. de but. qꝺ si facta fuerit citatio/in dubio ꝑsumit qꝺ reqsitio ptis interuenerit: ex quo illa necessario requirit vt ꝓ eū hic. Sed ista consequētia nō videť vera: hoc requiritur de necessitate/ergo ꝑsumitur. nā in causis ordo iurꝭ necessario requirit: vt not. in. l. platā. C. de sentē. ꝛ tñ ꝓcessus non ꝑsumit. c. qm̄ cōtra. J. de ꝓba. Et in ꝯctu pupilli auctoritas tutorꝭ necessaria est. insti. de aucto. tuto. in ꝑn. et tñ illa non ꝑsumit. l. quecūqꝫ. ℌ. fi. ff. de publi. Talis em̄ ꝓsequētia haberet locuꝫ in solēnitate intrinseca ꝓut habeť in. l. sciēdum. ff. de ꝛb. obli. ꝛ in. ℌ. si. insti. de fideiuſ. Sed in ꝓposita q̄ne agit de solēnitate extrinseca q̄ nō ꝑsumit. d. l. q̄cūqꝫ. ℌ. si. ꝛ hac rōne Roma. in. d. l. sciē dū ꝯcludit qꝺ non ꝑsumať citatio nē factā fuisse ad reqsitionē ptis. Sz Areti. hic rñdet ad hoc: lz ista solēnitas extrinseca sit/ tñ in isto casu ꝑsumit. qꝛ in tali citatiōe aliqualis ipēsa reqrit: vt no. in. l. ij. C. de ſportu. ꝛ actus in q̄ expensa necessaria est factꝰ ꝑsumit instante eo de cuꝰ interesse agit. l. fi. C. de alimē. pupillo ꝑstā. Et tradit Bar. in. l. cū seruus. ff. de ꝛb. obli. vbi Aler. plura adducit: ꝛ in pulchra q̄ne Abb. cōsuluit in cōsilio luij. incipiēte: videť ꝓio in ꝑmo. facit qđ no. Inno. in. c. nōnulli. ℌ. de rescrip. ꝛ Bal. in ꝓsi. cccxvij. in iij. pte: ergo videť facta citatio ad istāriā actoris ad quē res ꝑtinet.

¶ Ista resꝑsio bñ. ꝓcederet si expēsa esset ꝓsiderabilis. ꝓut est i casiꝰ supradictis. sed minima ipēsa q̄ in citatiōe occurrit/ nō debet attēdi ꝙtra regulā cōem que hz qꝺ extrinseca solēnitas nō ꝑsumit. ar. l. scio. de mino. no. in. l. si. ꝓprietarius. in ꝑnc. ff. de dā. infec. in. c. de appellatōib⁹. vbi dixi. J. de appel. facit ter. in. c. et si q̄stiones. J. de ſimo. ꝛ. xij. q. ij. i. c. terrulas. vñ opinio Roma. videť sustētabilis: quā ꝑtenuit etiā Bar. i. d. l. si finita. in. ℌ. iulianꝰ. i glo. in ꝛbo perēptorio. ꝛ Aler. ibi sequitur in. iij. col. Alia opinio saluari pōt in actu in quo de modico agať ꝑiudicio: qa tūc extrinseca solēnitas ꝑsumit. vt in siñ Abb. dicit in vlti. car. J. eo. in ꝛ. an aūt. vbi i ducit qđ volunt Innocē. in. c. i. de cleri. pegri. et idem Abb. in. c. albericus. in lectu. parmensi. J. de testi. facit ter. in. l. i. in fi. ff. de ven. inſpiciendo.

¶ Quarto no. ꝛz Abb. post alios hic iudicē posse partē interrogare/ videť tñ qꝺ potiꝰ a ꝓte hic fuerit facta interrogatio dū dr̄ an cū eo vellet experiri: nisi dicamus qꝺ cū iste fuerit citatꝰ a iudice ꝛ cozā ipso cōparuerit consonat qꝺ facta fuerit interrogatio ab eo cozā quo cōparuit/ꝛ cuiꝰ auctoritate citatꝰ fuit. Quicqd sit dictū i seuerū est: qꝛ iudex interrogare pōt ybicūqꝫ eqtas hoc suadet. l. ybicūqꝫ. ff. de interro. actio. Et ista ꝯclusio ꝓximo ex ꝓte ātē ampliať: vt etiā ante litē cōtestatā interrogatio fieri possit: vt declarat do. Abb. hic. facit illa dictō vniuersalis/ybicūqꝫ: ergo etiā ante litē ꝓtestatā. ꝛ glo. tradit in. l. i. in ꝛbo dāni. ff. de interro. actio. et in. c. pe. in glo. fi. de iura. calū. Et q̄bꝰ infert ꝛ ꝑsuluit Roma. in ꝓsi. ccclxxiij. incipi. in casu. ꝓposito in ꝓin. iudicē posse cōpellere partē ante litē ꝓtestatam ad respondendū/an scriptura sit manu ipsiꝰ. Et idē Jo. de ana. in ꝓsilio incipiēte. visis his q̄ in processu. qđ inter ꝓsilia ipressa nō reperiť. Sc̄o ampliať ex ꝓte post: vt talis interrogatio fieri possit/ et posteaq̄ in cā ꝯcluꝺ sit. ſm Anto. de bu. hic. ꝛ in. c. cum cām. J. de

iura.calū.in.c.cū Johānes.J.de fi de istru.ꝛ in.c.i.J.de lit.pte.ꝛ Bal. hoc idē dicit in.l.si accusatoribus col.fi.ff.si.utē,ppter aliud.C.de accusa.vbi loquit in cā criminali.ꝛ māt q ꝓclusio fit parti nō iudici. et sequit Dom.in.c.i.col.fi.de cōfes.in.vi.vbi ad hoc allegat Johan.in titu.depositi in.§.iij.ꝛ concludit iudicē ex officio posse partē interrogare post ꝓclusū in cā. ꝛ idē Imo.hic Alex.in ꝓsilio.iiij. alꝫs.luj.incipi.in cā vertēte inter Michaelē li.i.ꝛ And.sicu.in cōsi. xxx.incip.scribitur ꝛē. quidē viso processu. Sic etiā in silī iudex pōt ex officio testes recipe:lz in cā cōclusum sit.vt tradit do.Abb.in.c. cū dilectus.J.de fi.instru.qñqz eñ pōt iudex ex officio eius facere illud qō ptibus denegat:vt no.do. Anto.in.c.cū dilectꝰ.§.de ꝓsue.in c.bene.el.i.§.de postu.ptela.ꝛ qō volut glo.l.c.nulli.J.de accu. Domi.in.c.indēnitatibus.§.sane.de elec.in.vi. Est verū q multi tenēt q talis interrogatio p iudicē tantū fieri possit ad declarationē actatorū : nō aūt sup nouo articulo Inno.in.d.c.cum iohānes. et ibi Cardi.in.ij.notabili.ꝛ videt glo. in.§.illud.in auc.de testi.in verbo nō habebit.circa fi. quā sequitur Car.in cōsi.lxxij.icip.singulatim ad singula in tertio dubio. et late hoc tenet Roma.in.l.iiij.§.hoc autē iudiciū.ff.de dam.infec. vbi tñ Alex.col.iiij.conat tenere primā opinionē simpliciter q̄ videt magis cōis p supradicta. bene facit tex.l.c.pastoralis. l fi.J.de cā pos. ꝛ ppie. ¶ Illud etiā notandū est q iudex cautus sit:ne post cōclusionē cause partē admittat ad ꝓbandū/ vel ad faciendū aliq̄d qō non pōt fieri citra ꝓclusionē.qz videret ꝓclusiōez factā reuocare:vt tradūt do.de Rota in.vi. decisiōe incip.itē si postꝫ.sequit Anto.de but.in.c.auditis.§.de ꝓcur.cū si. vt p Alex. in.l.qō iussit.col.pe.ff. de re iudi.ꝛ in ꝓsi.lxx.incip.videtur prima.li.ij. ¶ Quinto no.ibi discessit:q cōtumax ꝺr ille q illicē tiatus recedit.idez ꝓbat.xi.q.iij. in.c.certū est.no.Bar.in.l.ꝓsentaneū.in fi.C.quō ꝛ qñ iud.ꝛ Bal.p illū ter.i.l.oportet.§.sufficit.ff.de excu.tu.ꝛ in.l.sancim⁹.in pn.C.ō iudi.Abb.in.c.ꝓout in ꝓmo notabili.J.de dolo ꝛ ꝓtu.ideo pena que imponit nō cōparēti etiā locū hz in eo q̄ cōparuit/ꝛ absqz licētia recedit:vt dixit glo.nota.i.c.cupiētes.§.q si p viginti. in ꝑbo cōparere.de elec.in.vi. allegat ter. ad hoc in.c.si postꝫ.§.i.eo.ti.ꝛ lib.et dicit Anto.de bu.hic q iste ꝺr verus ꝓtumax. qz se pītauit in iudicio/ꝛ sic notorie constat de cōparitiōe ꝛ de recessu ei⁹:qz indicia manifesta sunt.vt l.c.venerabilis.§. secus.de sen.excō.in.vi.qō notandū est ad statuta q̄ cōiter dicūt q cōtumax habeat ꝑ cōfesso.intelligunt eñ de vero ꝓtumace: vt per Ang.i ꝓsi.clxxxvi.visis igit.col.i. ꝛ idē Ange.in cōsi.ccvi.visis igit. cū silꝫb⁹.ꝛ iō i tali ꝓtumace statuta habebūt locū. ¶ Sexto no.fm Abb.hic q excōicat⁹ donec satisfecerit nō liberat ex sola satisfactōe sed vltra eā absolutio requirit. Iste ter.tñ ad hoc parū facit:qz nō dicit hic simpliciter donec satisfecerit:put Abb.loquitur/sz ꝺr donec absolut⁹ fuerit. Quo casu clarus est q absolutio requirit. dictū tñ in seuer. est:qz ex quo eiect⁹ extra eccl̄iam fuit/ꝺz cū debita solēnita

te reuocaliari. Innoc.in.c.bone.§. de eta.ꝛ q̄li.glo.in cle.i.in ꝑbo donec.de deci.quā Abb. ibi singulare dicit:sed alia est silꝫ in cle.ꝓsenti.in verbo donec.de cēsi. et in c.cū tu.in ꝑbo donec.J. de vsur.et sequit Archi.lxxxix.di.in.c.decenter.ꝛ ibi reprobat glo.que contrariū volut in.c.fi.J.de mat.cōtrac. ꝓtra iter.eccle. Et idē Abb.i.c.ij. J.de spō. Et hoc etiā ꝓcedit si ad certuz tēp⁹ excōicatio facta sit: vt tradit Inno.in.d.c.cū bone. Anto.de but.ibi.et do.Abb.in.d.c.fi. ¶ Sc̄o etiaz ampliaꝝ vt habeat locū in summo pōtifice:qui si aliquē excōicauit donec satisfecerit absolutio requirit.qz licz simplici verbo absoluere possit:nō tñ videtur in dubio vti ptāte sūma.c.proposuit.J.de ꝓcess.ꝑben.ita do.Anto.ꝛ Abb.i.c.fi.ꝑallegato. ꝓdicta ꝓclusio limitaꝝ nisi q̄s excōicatus eēt virtute alicui⁹ ꝓstitutōis: ꝛ cōstitutio reuocaret ꝑ papā qui vellet illā haberi ꝑ infecta.nā nō esset opus absolutione.glo.no.in cle.i.in ꝑbo ꝓ lfectis.de immuni. eccle.vbi Car.ꝛ alij: quā ꝑ singulari allegat Abb.i.c.nulli.in fi. in c.cū desideres.in ꝑn.ꝛ in.c. si aliquā do.de sen.excōmu. cum simi. ¶ Sc̄o limitaꝝ nō ꝫbere locum in suspēso i quo post satisfactionē absolutio nō est necessaria: ꝫz gl. in cle.i.de deci.ꝛ idē tenet glo.xi. q.iij.in.c.qui merito.vbi Archi.ꝛ xvi.q.v.in.c.si q̄s deleps.ꝛ in.c. q̄squis.§. de elec.ꝛ in.c.fi. in ꝑbo quousq̄z.de offi.ordi.in.vi.ꝛ in.c. exigit.de cēsi.li.vi. Circa istā differētiā tñ que cōiter fit inter excōicationē ꝛ suspensionē.incōtrarū arguūt ꝛ efficaciter ,pbāt q a pari ꝓcedūt ꝓau.ꝛ Imo.in.d.cle.i. de deci.i glo.ꝑallegata.ꝛ ibi Cardi.in.xxx.q.ad quos me remitto. ¶ Septimo no.q ꝓtumax in rece dēdo absq̄z licētia iudicis excōicatur. Et q̄ñ quis dicaꝝ ꝓtumax dū recedit:declarat do.Ab.in.c.,put in penul.notabili.J.de dolo ꝛ ꝓtu. Et gñaliter q̄libet ꝓtumacia dicit digna excōicatiōe.xi.q.iij.in.c.certū.adeo q ꝓ ꝓtumacia q̄ ex parua re insurgit q̄s excōicatur:vt p glo.singularē i.c.duo sūt.lxxxvi. dis.qō ,pcedit qñ contumacia consistit in non cōparēdo.sec⁹ vero si quis cōparuit ꝛ postea parere noluit ꝑcepto i re leui:qz ꝓ tali cōtumacia leui in nō parendo quis non excōicaꝝ.ꝛ ita intelligunt canones q̄ dicūt q ꝓ leuib⁹ culpis excōicatio ifigi nō ꝺz.xi.q.iij.in.c. nemo.in.c.nullus. Et sic inferꝝ q maior ꝓtumacia reputaꝝ illa que cōmittit nō cōparēdo/ q̄ illa q̄ cōsistit in nō parendo:vt lati⁹ ꝓsequit ꝛ declarat do.Abb.hic. Sed ꝓtra dām Abb.insurgit Areti.hic ꝛ concludit q imo maior dicatur cōtumacia in nō parendo ꝑcepto iudicis:qō ,pbatur fm eū qz contumax in nō cōparendo nō habeꝝ ꝓ confesso.sed si cōparuit et noluit parere quia noluit respōdere positionibus habeꝝ ꝓ cōfesso.l. generaliter.§.hisdem ꝑsentibus. vbi Bal.C.de reb.credi.no.i.c.ij. J.de ꝓfessis.in.vi.ergo videt maior cōtumacia in nō parendo. Secundo dicit ipse cōtumacia in nō comparēdo/ est species contumacie in non parendo. quia qui non comparet nō paret mādato:ergo non potest dici aliud delictuz per se.arg.l.pe.ff.vnde cogna.ꝛ sic talis differentia quam Abb.hic facit non videtur procedere.

¶Ulterius cõtra dñm Abb. facit tex. in. d. c. certũ. xi. q. iij. vbi equiparatur cõtumacia quãdo nõvenit vl si postea venit noluit obedire. vtroq; enim casu excõicat. & in proposito idẽ dicendũ videtur in vtraq; contumacia. et si altera maior debet iudicari illa q̃ in nõ parendo consistit maior videtur. quoniã maior dicitur cõtumacia que in psentia iudicis cõmittitur vt ipse do. Abb. dicit et probat in c. cũ causam. col. ix. ibi & ratio diuersitat; ff. de iura. cal. facit text. in. §. atrox. isti. de iniur. ergo maior videt cõtumacia in non parendo que in conspectu iudicis committitur. Et ad idẽ arguit sic. maior dicitur cõtumacia que cõmittitur post litẽ ꝓtest. cõ ante vt do. Abb. inquit per illũ tex. in. c. put. in penul. notabili. ff. de dolo & ꝓtu. ergo maior videtur cõtumacia in nõ parẽdo qz ꝓpius ad iudicium accedit. Et maior dicit contumacia in fine cause cõ in pricipio vel in medio ſm Bal. in. l. i. in. i. notabili p illũ ter. C. vt intra certũ tẽpus. Confirmat hoc qz contumacia in non parẽdo nõ videtur cõsiderari ad alium effectuz nisi vt postmodũ pareatur. ergo maior videt cõtumacia in nõ parẽdo qa ꝓpter vnũqõq; tale & illud magz auct. multo magz. C. de sacrosan. eccle. c. cũ in cũctis. §. de elec. Et ad hoc facit tex. in. c. ex parte. ff. de verb. sig. vbi excõicatio ꝓ eũ q̃ nõ cõparuit facilius relaxatur cõ cõtra eũ qui non paruit. ergo datur intelligi q̃ maior reputetur cõtumacia eius q̃ nõ paruit. ar. xxiiij. q. i. in. c. nõ afferamus. ¶Sed th̃ his nõ obstãtibus opinio abbat; defendi potest: qz ille qui non cõparet/peccat in duobus. vt Abb. dicit & glo. in. l. creditor. §. iussus. ff. de appel. quã Bar. & doc. cõiter ibi sequũtur. & in cleñ. i. de do. et cõtu. nã cõtumacia ꝓprie dicit in non cõparendo. l. cõtumacia. §. i. ff. de re iudi. ibi psentiã sui nõ facit. alia vero in non parendo dicitur quasi ꝓtumacia. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. actio. & ille qui nõ cõparet videtur magis cõtẽnere auctoritatẽ iudicis. ar. l. si quis ex aliena. ff. eo. Non obstant allegata in cõtrariũ p areti. et primo dũ dicitur q̃ cõtumax in cõparendo non habetur pro ꝓfesso. qz p responsione cõsiderandũ est q̃ ad hoc vt quis habeat ꝓ cõfesso duo copulatiue requirũtur: q̃ noluerit respõdere. & q̃ sit iussus a iudice. d. c. ij. de cõfes. in. vi. ibi interrogatus iussusq; a iudice. Sz in eo q̃ fuit citatus simpliciter ista non cõcurrunt. ideo talis pena in eo locũ habere nõ põt ex quo qualitas iussus requisita non cõcurrit. arg. eiꝰ qõ no. Joh. an. in. c. i. ff. de homi. in. vi. refert & sequitur Bal. in. d. l. si qs nõ dicã rapere. C. de epis. & cleri. in. l. hi qui ad ciuilia. C. de ap. & qõ no. Bar. per illũ tex. l. i. fi. §. i. ff. ne quid in flum. pub. Esset enĩ absurdum q̃ cõtumax in nõ cõparendo haberetur ꝓ cõfesso positiones q̃bꝰ nõ recusauit respondere. et qõ plus est de q̃bus forte non habuit notitiã. vnde subiecta materia nõ patitur vt talis pena ei imponat et ad hoc no. ibi Bald. loq̃tur in. l. si filius la ꝑma. ff. de interrog. act. Sed ꝓ hoc nõ sequit q̃ sit maior cõtumacia in nõ cõparendo quia alia pena habebit locũ in eo q̃ nõ cõparuit. naz poterit multari vt

in. l. i. ff. si q̃s ius dicẽ. non obtẽp. Scõo non obstat q̃ cõtumacia in non cõparẽdo etiã sit in nõ parendo vt supra dicit: qz illud verũ est largo modo & gñaliter cõsiderando cõtumaciã in non parẽdo. Sz dictũ do. Abb. itelligitur de cõtumacia in nõ parendo in specie ꝓut distinguit a cõtumacia in non cõparendo et ita accipitur ꝓ glo. & doc. in. d. §. iussus. & sic cõculcari possunt rationes Areti. Tertio non obstãt ea que superiꝰ induxit et primo ter. in. d. c. certum est. qz eã paratio ibi facta ꝓcedit in contumacia pro re nõ leui. prout videtur loq̃ de eo qui sacer dotalibꝰ ꝓceptis noluit obedire. secus in leuibus rebus per supradicta.

¶Scõo non obstat q̃ maior dicatur cõtumacia illa que ꝑsente iudice cõmittitur: qa illud verũ est ceteris paribus. & in eodẽ casu. prout Abb. loquitur in. c. cũ causam. nam plus peccat q̃ a iudice interrogatus & iussus nõ respondet cõ si a nũcio interrogeꝝ. et ibi vtraq; est cõtumacia in nõ parendo. nõ sic in terminis nris. q̃us enĩ ꝓsentia iudicis interueniat in ꝓtumacia in non parendo: in alio th̃ qui est cõtumax in non cõparendo alia ꝓcurrunt que ꝓponderãt vt dicatur maior ꝓtumacia vt ptz ex supradictis. Tertio nõ obstat q̃ cõtumacia in nõ cõparendo cõsideretur respectu contumacie in non parẽdo. nã hoc negatur imo per se cõtumacia in non cõparendo absolute cõsideratur vt ꝓbat in. d. l. si quis aliena. ff. eo. Et iste (vt. §. dictuz est) peccat in duobꝰ. quia non cõparet & qz non paret. Quarto nõ obstat q̃ maior sit cõtumacia post litẽ ꝓtestatã qz hoc non videtur verũ ratione ꝓdicta. nam licet ad diffinitiuã peruenia tur post litẽ cõtestatã & non ante: hoc est per accidẽs qz lis cõtestata est. put requiritur ad hoc vt sequatur diffinitiua. Et ista pena nõ põt habere locũ ante litẽ cõtestatam: per hoc th̃ nõ sequitur q̃ sit maior ꝓtumacia qz aliter poterit puniri cõtumax ante litẽ cõtestatã vt dixi. §. ad primũ arg. Areti. Et hoc modo etiã respondeꝝ ad tex. vltimo loco allegatuz in. d. c. ex parte. ff. de verb. sig. ¶Octauo no. q̃ p hec ꝓba nullus cõicet tali. videt snia excõicationis ꝓmulgari. et hoc verũ est precedẽte apparatu ꝓut declarat Abb. post alios hic. facit tex. in. c. sup specula. vbi Abb. post Anto. de but. in primo notabili. ff. ne cle. vel monachi. & xi. q. iij. in. c. precipue. in fi. & xxxij. dis. §. ad hec. cũ glo. in verbo ducibꝰ. & in. c. si diligẽti. ff. tit. i.

¶Ultimo no. ſm Abb. post alios hic ibi videri: q̃ p istũ verbũ videri nõdetur de iure vt prosequitur Abb. hic. et hoc in isto tex. clarum est qz precise & expresse loquit dũ dicit. non potest iure videri. Idẽ th̃ est si simpliciter loquat ꝓ verbum videtur. nam tantũ est dicere nõ videtur: ẽtum si legislator dicat nõ est. vt dicit Abb. per illũ ter. in. c. de cetero. ff. de homi. & idẽ Joh. an. & Imol. p illum tex. in. c. preterea requisisti. ff. de appel. Et idẽ Abb. in. c. licet. ff. de cõiug. seruo. facit etiã ter. in. c. ppẽdimus. ibi nõ videtur nobis. ff. de sen. exc. Et idẽ de verbo credimus vt no. Anto. de but. in. c. ex parte. in. vi. notabili per illũ ter. §. de postulãdo. facit etiã ter. i. c. nup. ff. de sen. excõ. ibi credimus distinguendũ

et in.c.si duobus.in fi.ff de appel. ⁊ in.c.ad nostrã.el tertio.de iureiur. Idē de verbo exīstimo.l.si qs fumo.in fi.ff.ad.l.aql. Idē deverbo putamus in.c.non putamus. de ꝓsuetu.in.vi.in.l.nō puto esse verius.ff.de fun.dota.⁊ ista i notabilibus sufficiant. ¶ In glo.ij. ubi ē antiptosis figura. Sic ḡ falsa latinitas nō vitiat vbi saluari pōt per figurā vt Abb.hic prosequ tur.et idē Abb.c.ad audientiā.ſ. de rescrip. vbi Bal. dicit ꝙ mala grāmatica legalis ꝑ figurā saluatur. allegat tex.in.l.eam quā.C. de fideicō. vbi glo.et Ange. ¶ In glo.in verbo interrogat⁹.in fi.ibi sinodū totā non potuit recusare. in hoc dicto glo.cōiter reprehēdi tur precipue p tex.in cle.pastoralis.ℌ.pisana.de re iudi. vbi tota il la ciuitas recusata fuit.ergo idez videt in ꝯcilio.et de ꝯcilio est tex. iij.q.v.in.c.ꝙ suspecti . vt latius post alios ꝓsequit Abb. hic.do. And.sicu. vt moder. referunt sequitur glo. ⁊ ꝓallegat⁊ iurib⁹ rñdere conatur. nam ſm eū in di.ℌ. pisana.ciuitas erat vnanimis merito recusak.nō sic videtur in sinodo in qua diuersarū ciuitatū epi cōgregātur.et ad.d.c.ꝙ suspecti. dicit ꝙ erat congregata sinodus specialiter ℨ Johānē crisostomū vt ibi ad finem colligit. ¶ Sed tñ ab opinione cōi recedendū nō ē. ꝓ qua moder.hic arguunt qz a cōcilio appellari pōt.xvij.dis.l.c. multis.ergo pōt recusari.c.super eo.el.ij.J.de appel. Sz istud argumētum de facili tollit ex his que Abb.tradit in.d.c.sup eo. Uñ pro cōi opinione melius seruiūt iura que cōiter adducunt. videlz ter. in di.cle.pastoralis.ℌ.pisana. nā sicut ibi illa ciuitas recusatur ex iusta causa:pari rōne iusta causa subesse pōt vt vna prouincia in totum possit recusari.⁊ sic etiā cōciliū ,punciale. de quo doc.loquūtur hic. facit qō spec. tradit in ti. de requisi.ꝙsil.col.iiij. vbi inquit quē posse habere suspectos oēs doctores ciuitat⁊. Et idē Albe.i secunda parte statutoꝝ qstione.c. incipi.an autē quis . Quod verū intelligit quādo apparet de causa iusta ⁊ ꝓbabili. als vero in dubio videret fieri in fraudē:vt no. Bal.dicit ꝑillum tex.in.l.hoc modo.ff.de codi.⁊ demō. Et ad ꝓdicta Cal.dicit in cōsilio.vi.incipi. an officiales. de appel. ꝙ decē viri q̄ creantur florētie tēpore belli vt suspecti recusari possunt. Et ꝓ cōi opinione etiā bñ facit tex.i.d. c.ꝙ suspecti.vbi non tantū pontk de Joh.crisostomo sz de alijs pluribus conciliis reꝓbatis. Et ex predictis tollūtur rñsiones quas And.sicu.h facit. Et ipse idē Andre.cōem opinionē sequit in tractatu de ꝑstan.card.in.iij.q.in secunda pte vbi allegat ola q̄ Abb. hic dicit. Et ista cōis cōclusio ampliatur ſm Uin. h vt ꝯcilū etiam possit recusari qñ dūtarat suspecti sunt ꝑsidentes ꝯcilio qō declarak vt ꝓ Abb.h. facit qō not. Bal. in.l.i.C.si rec.pro. vbi ināt ꝙ propter caput suspectū totū collegiū pōt recusari. ¶ Opinio tñ glo.hic saluari pōt in ꝯcilio gñali qō quidē nō pōt recusari. qz tota eccl̄a errare nō pōt vt Abb. hic post alios dicit ⁊ sequūtur alij posteriores. ¶ Sed tñ ratio ista non satisfacit dū dicit ꝙ eccl̄a errare non pōt.qz in cōcilio nō dicit esse tota eccl̄esia vere.⁊ iō cōcilium errare

pōt prout errauit in matrimonio ℨhendo inter raptorē et raptā vt habet.xxxvi. q.ij. in.c.tria.iūcto c.placuit.⁊ ita dicit do.Abb.in.c. significasti.de elec. Preterea illd qō dicak ecclesiam nō posse errare verū est quo ad fidē:als secus.qz in occultis bene decipik.c.a nob. el.ij.de sen.excō. vbi Abb. in scdo notabili per illū tex.ita declarat. et iō glo.in.c.i.in verbo sedis. de reliq. ⁊ venera.sctoꝝ.i.vi.dicit ꝙ eccl̄a errare pōt in canonizatōe. Dicūt tñ doc.de cōcilio generali verū videk alia rōne qz in tali cōcilio papa ꝑesse dz aliter fieri non pōt.xvij.dis.c.multⁱ. Et papa ipe nō pōt recusari vt tradit do.Abb. post Host.⁊ alios in.c.querelā.in glo.i.ſ.de elec. ¶ Ex supradictis inferk ſm Anto.de but.h ad qstionē an ordinarⁱ⁹ recusari possit si suspectus habet assessorē? Et do. Abb.idistincte ꝯcludit ꝙ sic vt ꝙ eū hic.⁊ idē dicatis in vicario qa si ipse suspect⁹ sit poterit ordinarius recusari vt voluit Saly.i.l. vnica.C.si qua ꝑdit.pot.⁊ Inno. in.c.insinuāte.ſ.de offi. deleg. lz aliter dicat Ange.in.l.aduersus. in fi.C.si aduer.rē iudi. Econtra ꝙ si ordinarⁱ⁹ suspectus sit:nō,pter hoc assessor reddit suspect⁹. qz rō do.Abb.nō ,pcedit.⁊ ita ē in vicario qz nō reputak suspectus cuius ordinarius suspect⁹ sit. vt dicit Bal. ꝙ illū tex. in.d.l.unica. C.si qua.predit.po. ¶ In glo.in ꝟbo placere tbi.l.si cōuenerit.Ad illū tex.cōis solutio est ꝙ ibi loqtur in pacto de litigādo coram iudice nō suo.⁊ sic noua iurisditio cōfertur. ideoꝙ locū habet penitētia. hic vero tex.intelligitur in pacto de non declinando iurisditionē priuilegio poterat recusari. q̄ casu nō est locus pnie.⁊ ita tenet Jo.an.h post Host.⁊ antiquos.se quūtur Bald.Anto.de but.Car. Imol.⁊ do.Abb.⁊ idē tenet gl.fi. in.d.l.si conuenerit.⁊ d.l.si qs in ꝓscribēdo.C.de pac.in gl.magna Anto.de but.in.c.significātib⁹.in col.fi.ſ.de off.dele.⁊ Bal.in.l.pe. ꝙ illū tex.ſm vnū intellectū.C.de epis.⁊ cler.Facilius ergo ꝓseruak iurisditio ordinarij q̄ potuisset declinari q̄ iurisditio alterius ,progetur.Et in sīlī bñ facit qz error litigantiū impedit ,progationē alterⁱ⁹ iudicis.l.si ꝙ errorē.ff.de iurisdi.om.iudi. et tñ secus est quā do ,pceditur coram proꝓio iudice qui poterat aliqua exceptiōe legitima repelli. qz ꝓpter errorē non vitiak ,pcessus vt no. voluit Innocē.in.c.ad petitionē.⁊ Abb.ibi sequtur in.ij.col.ℌsi.no.bñ hoc vltimū.J.de accusa. Et ad hoc ē gl. no.in.l.ij.in ℌsi.cōsensu.ff.de iudi.Sic etiā videm⁹ ꝙ iurisditio p clericū nō pōt ,progari nisi de cōsensu ꝓpriⁱ iudicis.c.significasti. de fo.ꝯpe.Et tñ si aliquo spāli casu clericus sit subiectus ꝑlato superioꝝ ab eo:pōt fieri ,progatio in ordinariū sine consensu superioris cui iurisditio iure speciali cōpetebat.vt no.Abb.tradit in ꝑsīk.xxv. ici.attingā ista dubia.col.i. ⁊ ii.i. Et hoc i simili de exēpto Abb.dicit in di.c.significasti.col.iiij.J.de fo.cōpe. ¶ Et ex predictis elicitūtur due cōclusiones in quibus insistendū erit . Prima est ꝙ pactū de non declinādo iurisditionē ,pprij iudicis valet cū effectu.et in eo nō habet locū ꝑsentia ꝑ istum tex.hic. Scōa cōclusio ꝙ in pacto

de litigando coram iudice alieno locū habet presentia vt est casus in. d. l. si conuenerit. ¶ Circa primam cōclusionē ad istum tex. hic intellect⁹ cōiter approbat. & est verus in se vt patet in. l. pe. C. de pac. & habet in locis supra allegatis. Sed tñ negari nō pōt quin littera restringatur que gñaliter loq̄tur et etiā diuinat q̄ tex. loq̄tur de eo qui coram pprio iudice litigare pmisit. ¶ Unde scō fuit alius intellectus post. quē Joh. an. hic refert q̄ etiā dato q̄ ēpm istū penitere potuisset pm q̄ dicit in. d. l. si conuenerit qō h nō negatur: tñ qr illicētiatus recessit poterit excōicari. Sed reprehendit p do. Abb. hic qr si potuisset penitere nō diceretur ptumax recedēdo. qm̄ latitare nō videtur q̄ presens nō cogeretur rñdere. l. nō videt. la pma ff. eo. Ab ista impugnatiōe posti. defendi pōt quia dū altera die dixit sibi hoc nō placere discessit et sic ex abrupto recessisse videt nō habita licētia iudicis nec intellecta voluntate ei⁹. vnde potuit excōicari vt dicit. xi. q. iij. in. c. certū. ibi aut si ante finitā causē sue examinationē a synodo abire pōsumit Non obstat qō dicitur in. d. l. nō videtur qr illud locū hz qñ cōstat absentē non teneri respōdere si esset presens. secus videt in dubio arg. l. si quis ex aliena. ff. eo. & gl. in. d. l. nō videt. Et in isto tex. dato q̄ penitētia haberet locū. erat tamē saltē dubiū de interesse: an penitēs teneretur ad interesse. put J. dicā. vnde propria auctoritate non debuit recedere. ¶ Sed tñ ꝫ istum intellectū vlterius facit da tex. hic innuit q̄ istum non posset penitere. primo ibi dū inquit donec satisfactione premissa fuerit absolutus. Illa enim satisfactio non videtur bene posse verificari nisi dicamus q̄ paratus sit respōdere coram concilio prout promisit Secūdo quia dicit q̄ ante finem cause non debet adimi sibi episcopatus. ergo datur intelligi q̄ causa apud concilū agitaretur. et sic non haberet locū penitētia. ¶ Et ideo tertio modo tex. hic generaliter intelligit pm Anto. de but. & do. Cardi. vt etiā habeat locuz in pacto de litigando coram iudice alieno facto in presentia iudicis prout loquitur hic. nam isto casu propter presentiā iudicis irreuocabiliter iurisdictio prorogatur. & ita limitatur tex. in. d. l. si cōuenerit. de quo J. videbimus. Sz quātum ad tex. hic reprobatur iste intellectus per domi. Abb. et alios hic/quia prorogatio a clerico nō potest fieri in aliū iudicem nisi de ꝑsensu iudicis sui. c. significasti. J. titu. i. Et non constat neq̄ aliquo modo colligitur q̄ ꝑsensus talis hic interuenerit & manifestā diuinationē cōtinet si intelligatur q̄ eps diocesanus cōsenserit. ¶ Sz tñ defendi pōt & saluari qr hic ḡitur de presentia epi. vnde presupponitur q̄ facta esset prorogatio valida alias inepta esset dubitatio vtrū haberet locū penitētia si prorogatio fuit facta. ḡ necessariū est fateri q̄ cōsensus propriꝰ epi accesserit/aliter fuisset nulla. d. c. significasti. et frustra de penitentia quereret. Confirmatur hoc qr qñ apō legislatorē de aliquo casu dubitat respectu alicuius defectus: presupponitur q̄ habilitas ꝓcurat omni alio respectu excepto illo quo queritur. vnde si dubitat

an legatarius possit in testamento esse testis intelligitur q̄ legatarius nō sit pupillus/nec aliū patiatur defectū vt probatur in. l. q̄ in testamēto. in pn. ff. de testa. ibi si aliud eos nichil impediat. & ad idē tex. in. c. vnico. de eta. & quali. in. vi. ibi si nō obstat aliud canonicum. vnō cū hic q̄ratur an pactū de litigando sit de sui natura renouocabile/ presupponitur q̄ omni alio respectu extrinseco pactū valeret. & sic q̄ iterueneriit cōsensus superioris prout requiritur. Nec istud est diuinare qr de necessitate hoc presupponitur p̄ supradicta. Scō pricipaliter dici pōt q̄ sicut clericus cōtrahendo in dioceſi alterius epi iurisdictio prorogatur etiā sine cōsensu ꝑprij epi. c. dilecti. J. tit. i. ita videtur quādo clericus in foro alterius iudicis promittit litigare. qr ratione loci in quo pactum fit/ progatio videtur fieri absq̄ consensu iudicis p ea que etiā J. dicam. ¶ Quarto et vltimo ad istum tex. accōmodari aliūs itellectus pōt q̄ de iure canonico procedat: qr pm canones efficacius seruatur qō promittit. vnde pactū nudū actionē producit. vt no. in. c. i. §. de pac. Et de iure canonico qui factū promittit/ precise ad illud obligatur. vt probat do. Abb. in. c. per tuas. in repeti. in. v. car. §. de arbi. & idē Roma. in. l. stipulatiōes non diuidūtur. col. xlvij. ꝑ. octaua cōclusio. ff. de ꝓb. oblig. & ad hoc bonus tex. in. c. qualiter. §. de pac. fic in ꝓpositō suaderi pōt q̄ de iure canonico ex pacto de litigando inducat prorogatio irreuocabilis/ vt non sit locus penitētie. & ita a quibus dā dicitur in. d. l. si cōuenerit. Sz rationes predicte non vrgēt. Est enim considerandū q̄ dispositio d. l. si cōuenerit ponit specialē casum i quo habet locū penitētia. s. quando iurisdictio prorogatur et dispositio illa in dubio approbata videt de iure canonico/ex quo canones expresse nō contradicūt. vt no. in. c. i. §. de ope. no. nun. Nō obstat q̄ nudū pactum actionem producat: & q̄ de iure canōico q̄s ad factū precise obligetur. qr dato q̄ hoc esset verum non tamen excludi videtur penitētia que specialiter in casu dicte. l. si conuenerit admittit. erat enim opus speciali derogatione. arg. l. decurionibus. & qō ibi glo. & Bar. C. de si len. lib. xij. facit. qō not. tradunt Fulgo. & Roma. ꝑ glo. ibi in. l. hac cōsultissima. C. qui test. face. pos. Nam in q̄stione nostra duo sunt. factum qō promittitur ad qō q̄s precise nō obligatur de iure ciuili. l. si q̄s ab alio. ff. de re iudi. Secundo penitentia que specialiter habet locū in tali pacto iurisditionis que prorogatur. & hoc scōm non videtur sublatū ex regula generali que a iure canonico inducitur per predicta. ¶ Iste tamen intellectus iustificari pōt alio sili qō magis prorime accedit. qr de iure canonico pm cōem opinionē non habet locū penitentia que in cōtractibus innominatis de iure ciuili admittitur. vt Bal. ꝓcludit in rubrica. C. ō rerū pmu. & Ang. in. l. in traditionib⁹. i fi. ff. de pac. cū cōcordantijs: vt pseq̄tur Aler. in. l. si pecuniā. col. v. ff. de condi. ob causam. & idē Aler. tradit i cōsilio. xvi. incipiente viso dicto themate. in. ij. col. in. ij. lib. Et retēta hac cōclusione iste intellectus sa

tis pōt procedere. ¶ Quantū vero ad scām questionē principalem est casus in. d. l. si cōuenerit. vbi prorogata iurisditione p pactum de litigādo corā alieno iudice/locū habet penitētia. Regula tamen in cōtrariū est qz pacta debēt seruari. c. i. et. c. qualiter. ℨ. de pac. l. i. ff. ō pac. facit regula qō semel placuit. de reg. iu. in. vi. Sz illō specialiter disponit in pacto p qō iurisditio ꝓgat. prout loqtur tex. in. d. l. si cōuenerit. et huius specialitatis ratio est ſm Ang. in d. l. si cōuenerit. in prin. qz agitur de iurisditione que est publici iuris. vt p gl. in. l. i. ff. de iurisdi. om. iudi. Et in ea priuatorum cōsensus nō attēditur. l. priuatoꝝ. C. ō iurisdi. om. iudi. Sz ista rō reprobatur quia in ꝓgando iurisditiōe priuati habēt potestatē. l. ij. i ꝓn. ff. de iudi. Preterea attenta illa ratione etiā mero iure nō deberet valere prorogatio. et tñ valet: licet locus penitētie sit. Alie etiā quedā rationes adducuntur sed nulla efficax videtur. ¶ Et ideo alꝰ sens dicit nouū itellectum ad l. si conuenerit. videlicet qꝫ ibi nō sit ſpālis casus sed ſm regulā cōem intelligatur. nā si recte aduertat ibi non dicitur qꝫ sit locus penitētie vnꝰ tñ. sed tex. simpliciter dicit priusq̄ adiret sit mutata volūtas. vnde ista ꝓba intelligūtur ab vtraq; parte. ⁊ sic ex parte vtriusq; mutata sit volūtas. quo casu clarū est qꝫ a tali pacto de cōsensu vtriusq; recedit. et fuit iste intellectus antiquoꝝ vt expresse Albe. refert in. d. l. si cōuenerit. in prin. Et si dicatur hoc esse de iudubitabili qꝫ a pacto de cōi partium ꝑsensu recedatur. l. ab emptione. ff. de pac. l. nichil tā naturale. ff. ō reg. iur. Respondet primo et dicit pōt qꝫ tex. ibi habuit istū casum. p claro ⁊ indubitato vt patet ibi dū dicit. p cui dubio. Ex quo bñ suadetur qꝫ intelligat qñ mutatur voluntas vtriusq; partis. Si em̄ de vna tñ parte itelligeret vt cōiter doc. dicunt: casus fuisset multum dubitabilis quia ℨ regulā cōem. Non obstat qꝫ lex dz esse de casu dubitabili. l. qō labeo. ad carbo. no. in. l. ancille. C. de fur. qz illud verum est in dubio. secus videtur in casu claro qñ lex vltra ꝓcedit et hz casum pro indubitabili. Secundo rñdetur qꝫ lz tex. intelligatur de mutatiōe volūtat̄ vtriusq; partis: tñ probabilē habuit dubitationē respectu iudicis cui ius videbat quesitū dū corā eo litigare cōuenerūt. vnde videbat qꝫ ꝑtes a tali pacto nō possent recedere sine ꝑsensu ipius iudicis. Sed cōtrarium tñ determinat qz sicut in prorogatione cōsensus iudicꝫ non requrit. l. ij. ℌ. i. ff. eo. ita nec in renocādo ꝓgationē iam factam ⁊ hoc aperte ibi ex mente litere colligit. dū inqt. ꝓuisq̄ adiretur/mutata volūtas fuerit. videtur ergo ꝑsiderare ⁊ habere respectū ad iudicē. ⁊ sic intellectus predictus bene iustificat. Cōtra tñ istum intellectū vident obstare ſba tex. vnde inquit nemo cōpellitur huiusmōi cōuentioni stare. ergo videt qꝫ etiā alter tantū mutare voluntatē possit. Sed rñderi pōt qꝫ ista ſba referūtur ad iudicē cuius respectu loqtur vt supra dixi. Et ꝯtum ad iudicē verū est qꝫ nemo cogit stare cōuentiōi sed respectu ipsarū partiū nō loqtur tex. nec de hoc ibi querit. ⁊ fz

istū intellectū multa corruūt que traduntur p doc. in. d. l. si cōuenerit. ¶ Inherendo tamen cōi opinioni conclusio sit qꝫ pactū de litigādo corā alieno iudice nō inducit ꝓgationē irreuocabilē. vnō alterutra pars poterit penitere. vt est tex. in. d. l. si conuenerit. put cōiter intelligit. et ideo si debitor creditori promittit simpliciter qꝫ velit posse cōueniri i aliquo loco vbi forū non sortit: tale pactū nichil operat/cū possit penitere ſm Bar. in. d. l. si conuenerit. et idem Bar. in. l. pe. C. de pac. et l. i. ij. ℌ. si q̄sita. ff. de eo qō cer. lo. Anto. ō but. hic ⁊ Abb. ⁊ ista est cōis opinio vt prosequtur Alexā. in. d. l. penulti. Et ista cōclusio ampliatur vt habeat locū nedū in prima instantia: sed etiā in alia que pempta prima inchoaret. nā habebit locū penitētia prout dicitur in. d. l. si cōuenerit. vt tenet Ange. in. l. si qs postea. ff. eo. Fulgo. in. l. cuz quedā puella. ff. de iurisdi. om. iudi. Paul. de cast. in. d. l. si cōuenerit. vbi inducit glo. in clemē. sepe. circa fi. in ver. partibꝰ. de verb. sig. et sequtur Alex. ibi in fi. Et ad hoc in simili adducunt moderni qdā ibi qō dicit de statuto p qō qs tenetur in aliquo casu ad cōpromissum. nā si primū expirauit: ſm dz fieri donec causa determinet. vt p Bal. in. l. fideicōmissa. ℌ. si qs. x. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. veluti. ℌ. hec. ff. de eden. cū sim. Sed hoc sic nō satisfacit qz cōclusio ꝓcedit in cō promisso qō debet fieri ex dispositione legis. Secus si ex facto hominis qs tenet cōpromittere: qa satisfactum intelligitur licet compromissum non habuerit effectū. ita Bald. in. l. i. C. de his que pe. nomine. in. ℣. quarto quero testatoꝝ mādauit. et idē Spec. in ti. de arbi. in. ℌ. excipitur. ℣. sed quid si fuerit actum. Et in proposito agitur de conuentione hominis q̄ in primo actu ſm hoc deberet verificari. arg. l. boues. ℌ. hoc sermone. ff. de verb. sig. Et istā opinionē cōtra supradicta tenuit Bald. in. d. l. si cōuenerit. per. l. hos accusare. ℌ. hoc beneficio. ff. de accusa. et sequtur Areti. hic. Sed tamē prima opinio videtur magis cōmunis pro qua ratio facit: qz dū partes cōueniunt de litigādo coram alieno iudice/ videntur cogitare de ipsa causa que per talē iudicē terminet. non autē de instantia. Ad hoc facit tex. in. c. penulti. ſm vnū intellectū. ℨ. eo. vbi si causa cōmittitur delegato/iurisditio nō expirat licet instātia sit perempta. ⁊ per illū tex. Joh. an. ⁊ Abb. post alios cōcludunt in. c. examinata. ℨ. eo. qꝫ si reꝰ absoluat ab obseruatione iudicij a delegato: tamen corā eo etiā poterit de nouo causa inchoari. qz decisio in tali cōmissione videt cōsiderari. ita ℊ videtur fuisse intētio partis, progantis vt causa a tali iudice deciatur. vnde attēditur mens contrahentiū vt per glo. in. l. blandi-tus. C. de fideiuss. Nō obstat illō qō habet in. d. ℌ. hoc beneficio. qa ibi pars sibi non preiudicauit ex ꝓpio consensu ⁊ expresso, put in questione nostra agitur. ſz tacite et ipso facto dū litigauit nō opponendo dilatoriā. et tali casu opinio Bal. procedit prout distiguit Paul. de cast. in. d. l. si cōuenerit. Predicta conclusio limitat pluribus modis per istū tex. ſm qꝫ vario mō intelligitur vt supradixi.

¶ Et primo non habet locū in pacto de litigādo cotā ꝓprio iudice tui⁹ iurisditio poterat declinari: ꝙ ea que.S. dixi in prin.glo.secūdū cōem intellectū. ⁊ ad idē tex.in.l. pe.C.de pac.vbi glos.⁊ doc.i.d.l. penul.vbi Bal.ſm vnū intellectū C.de epi.⁊ cle.facit qđ not. Ang. in.d.l.ſi conuenerit.⁊ ibi Alex.i.vij. fallentia.dū ꝓcludūt q⁹ ex tali pacto recusatio iudicis excludatur: que aliqua iusta cā fieri potuisset ¶ Scđo.cōclusio nō ꝓcedit quādo fuit factū in ꝑsentia iudicis acceptantis: qz irreuocabiliter prorogatio inducitur.ter.hic ſm intellectum Anto.de butr.et Card. Scđo hoc ꝓbatur in.d.l. ſi conuenerit: ibi priusq̄ adiretur iudex.⁊ sic ter.videtur loqui i pacto facto in absentia iudicꝭ: ergo a ꝯrario sensu secus videt ꝑsente iudice. ¶ Tertio ad hoc facit tex.in.l.receptum.vbi Cy.per illū tex.ff. de iurisd.om.iudi. Et idē Bal.in auk. ⁊ ꝙsequēter.ad hoc illū tex. adducit in ver.q̄ro vtrū recōuētus.C. de sen. ¶ Quarto qz in facto iudiciali quis ꝑcise obligatur.l.sed et hec.S.preter.cū ibi not.ff.de.pcu. Cū ergo ꝑsente iudice in iudicio ꝓmissio facta sit: ꝑcise videt obligari/ita q⁹ nō sit locus penitētie. ¶ Quinto facit ter.in.l.i.ff.de iudi.⁊ in.c.dilecti.j.n.i.q̄ iura Abb. hic inducit. et idem Abb. in.d.c. dilecti.in scđo notabili.

¶ Sexto qz ꝙsensus tacit⁹ qui ex aliquo actu colligit ad ꝓgādū efficaciter sufficit ꝟz cōem opinionē vt per Bar.i.d.l.ſi cōuenerit.⁊ hoc.j.videbimus: ergo affectioni exꝑssus ꝙsensus ad hoc erit sufficiens. Ex qb⁹ patet istā esse cōem opinionē: vt Alex.deducit in.d.l. ſi conuenerit. Et in ſili etiā facit: qz ꝓpter calorē iudicij actus efficaciꝰ redditꝰ.l. pacta nouissima. C.de pac. vnde i iudicio valet cōfessio sine causa: vt p glos.penul. in.l.i.ff.de interro.act. Et ꝙfessio mutui facta i iudicio exceptione nō numerate pecunie nō admittit: ſm Saly.in.l.i.col.i.C.de confes.vnde bene ꝙsonat q⁹ caloze iudicij iurisditio irreuocabilit̄ ꝓgata sit. ¶ Sed tñ ꝓtra istā cōem opinionē moderni quidā argūūt in.d.l.ſi cōuenerit.qz in ꝓgatione iurisditionis nō requirit ꝙsensus nec scientia iudicis/in quē iurisditio ꝓgatur.l.ij.in prin.vbi Bar.ff.eo. Sed vbi ꝑsentia iudicis non requirit ſi interueniat/ nichil operatur.l.siue apud acta.in prin.vbi Bal.C.de trās.Ad qđ facile respōdet: nā in ꝓgatione reuocabili verū est q⁹ ꝑsentia iudicis nō requirit.sic loquit̄ et intelligitur ter.i.d.l.ij.ff.eo.⁊ Bal. ibi in.ij.notabili hoc declarat. secus videt in ꝓgatione irreuocabili:in qua necessaria videt ꝑsentia iudicis ꝙ supradicta. Ex quibus etiā non videt vera illa cōsequentia q⁹ vbi nō requirit ꝓsentia iudicis: ſi tñ adhibeat/nichil operetur. Et cōem opinionē etiā sequit̄ Mathesil.i notabili.cv.incipiēte no. doctrinā singularem. ¶ Rationes tñ que.S. ꝓ cōmuni opinione inducunt̄ non multū vrgent:⁊ respōderi illis pōt.nam primo in ter.hic fundamentū fieri nō potest:cū aliter intelligi possit: vt S. dictū est.Scđo nō obstat ter.in.d.l.est receptū. qz Bald.in d.l.ſi cōuenerit:pluriby modis respondet.⁊ idē Bal.in col.ij.hic et vltra eū cōsiderandū est q⁹ in.d.l.

est receptū.solū queritur an magistratus possit se subijcere imperio et iurisditioni alterius. et dicitur q⁹ sic.de modo aūt q̄n videatur se subijcere nichil dicitur.vnde ſm alia iura illud intelligitur Tertio ad ter.in di.l. ſi cōuenerit ibi priusq̄ adiret.a contrario sensu vt dictū est: respondetur q⁹ nō probatur ibi q⁹ in ꝑsentia iudicis prorogatio facta fuerit prout Alexā.dicit. Est enim considerandū q⁹ illa verba referūtur ad mutationē voluntatis de qua.S.immediate dixit vt patet ibi priusq̄ adiretur mutata voluntas fuerit.nō autē respiciūt prorogationem de qua in prin.l. dicitur. nā stat hoc q⁹ mutata fuerit volūtas in ꝑsentia iudicis:et tñ ꝓgatio per pactū prius facta fuisset ꝑsente iudice. Quarto non obstat q⁹ in facto iudiciali quis ꝑcise obligeť. qz illud itelligitur eo casu in quo obligaretur ad interesse extra iudiciū:et vbi nō haberet locum penitētia.secus in isto casu vbi nō videtur teneri ad interesse qz penitentie locus est. Preterea attenta hac ratione etiam si cotā proprio iudice facta fuisset prorogatio in absentia iudicis in quē iurisditio prorogatur deberet valere: qz fctā in iudicio. et tñ hic doc.precise cōsiderant ꝑsentiā iudicis in quē ꝓgatio fit. Quinto non obstant ter.in.d.l.i.ff.de iudi.et in.d.c.dilecti. qz loquuntur in prorogatione reuocabili vt dixi.S.ſm Bal.in d.l.ij.ff.eo. Sexto nō obstat qđ dicitur de tacita prorogatiōe qz ibi res nō est itegra ex quo ichoatur iudiciū vel processus.secus in pacto simplici.Ultimo non obstat q⁹ facta in iudicio sint maioris virtutis qz contrariū est verum regulariter.l.omēs.S.in hac. el.ij.C.de epis.et cleri.de quo Areti.et Moder.in.l.i.in prin.ff. de ver.oblig.

¶ Tertio limitat̄ ter.in.d.l.ſi cōuenerit nō habere locū de iure canonico vt probatur hic secūdum vnum intellectū de quo dixi.S.et etiam infra in sequenti limitatione hoc declarabitur.

¶ Quarto limitatur vt procedat in pacto simplici prout loquit̄ ibi ſi cōuenerit.quod verbū de nudo pacto intelligitur.l.lecta.ff.ſi cert. pe.secus ergo ſi stipulatio iterponatur qz agitur ad itereſſevel penā ſi promissa sit.vt per do. Abb. hic in tertia principali q̄stione quā ipse refert.et idem Alberi.post antiquos.et Bar.in.d.l.ſi cōuenerit in vlti. q.et doc.colter sequuntur per ter.in.l.diem proferre.S. fi.ff. de arbi.vbi agitur ad interesse q̄n pena,pmissa nō fuit.ita ergo i isto casu dicendū est. ¶ Secūdo quia vt Abb.post alios hic dicit non videtur q⁹ lex que permittit penitētiam vt intelligatur cū preiudicio tertij.ſ.vt patiatur itereſſe.argu. l.ij.S.ſi quis a principe.ff. ne qđ in lo.pub. Tertio qz licet pactū nudū actionē nō producat.l.iurisgētiū.S. igitur nuda.ff.de pac.tamē cū agitur de interesse partis ne alter in dāno sit datur actio de dolo l.elegāter.S.seruꝰ pactiōis. ff. de dolo.et ibi Bar.ergo videtur pariter in proposito dicendū esse q⁹ ꝟius concedatur penitentia:ſi alter tamen sit in damno debet agi posse ad interesse. Et cōsidera q⁹ rationes predicte inferunt idem in pacto simplici quod esset stipulatione interueniēte. Quarto qz vltimo ista conclusio maxime videt

habere locū qñ fuit ꝓmissa pena. nā si locꝰ esset penitentie elusoria redderet⁊ iuuilis penalis stipulatio. qđ esse nō dz. Cōprobatur hoc in simili. qz in Ꝛctibꝰ innoiatis locum habet penitētia. l. si pecuniā ff. de cōdi. ob cau. et tñ si pena apponatur/illa debetur si partē peniteat. l. si pacto quo penam. C. de pac. Et tenendo istam partem que cōmunis est nō obstat tex. in d. l. si conuenerit. dum ibi penitentia permittitur. nā Alexan. ibi respōdet ꝙ illud verum est quantū ad iudicem vt non possit procedere data penitētia: non autem loquitur respectu interesse Moderni quidam ꝓpie scribētes in. d. l. si cōuenerit. arguūt contra communem opinionē et dñt. si dispositio. l. si conuenerit. non habet locum interueniēte stipulatione/qz ad interesse agi potest: etiā eadem ratione nō haberet locum in pacto simplici. quia si prętēditur ad interesse de iure ciuili ex nudo pacto actio cōpetit. l. elegāter. ℌ. seruus pactionis. vbi Bar. ff. de dolo. et vt supradictū est tradit Alexā. in. d. l. si cōuenerit. in. iij. limitatiōe. Sed ista rō parū valet. qz verū est ꝙ si ex pacto nudo actio ꝓducat idē erit in pacto qō in stipulatione ẽztum ad interesse. nec videtur hoc contra text. in. d. l. si conuenerit. qz illa lex de interesse nichil dicit nec respectu interesse loquitur. nā tex. habebit locum ſm regulā que est. ꝙ pactū nudū actionē non producit. l. iurisgentium ℌ. igitur nuda. ff. de pac. ¶ Sed contra cōmunem opinionem magis facit. quia si penitētia admittitur ergo non videtur ꝙ agi possit ad interesse. quia cum permittitur a lege quod fit lege permittente penam non meretur. l. gracchus. C. de adulte. xxiij. q. iij. c. q̄ peccat. et hoc tenent ꝓe. et Cy. in l. si quis ex cōsensu. in. iij. q. C. de episcopali audi. et Jo. an. in ti. de cōp. iudi. additio. ℌ. i. quos Abb. in. ij. opiniōe hic refert Et ista opinio efficaciter probatur. qz si agi posset ad interesse/nō esset ꝓciale in casu. d. l. si conuenerit. ꝙ haberet locum penitētia: qz etiam in quolibet alio facto ꝓmisso soluendo interesse esset locus penitēt. cū precise quis ad factū non compellatur/sed soluēdo interesse liberetur. l. si quis ab alio. ff. de re iudi. l. stipulationes non diuidūtur. ℌ. celsus. ff. de verbo. obliga. Cōfirmatur hoc. quia si obligaretur ad interesse iste quē penitet in casu. d. l. si conuenerit. per indirectū et causatiue ad prorogationē obligaretur. ⁊ sic in effectu nō haberet locū penitentia. ergo nō debet teneri ad interesse. argu. l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de verb. obliga. Et ad hoc etiam bene facit. qz in alijs casibus in quibus locū habet penitentia nō tamen tenetur quis ad interesse vt habetur in. l. si. pecuniā. ff. de condi. ob cau. et tradit in regula qō semel de reg. iu. in. vi. ergo nec in isto casu dicendū est ꝙ peti interesse possit. et ita Moder. Seneſ. tradit in. d. l. si cōuenerit. ⁊ tenendo istā partē pro qua cōsulunt collegū Paduanum vt Car. hic refert ad allegata. ℌ. in contrariū respondetur et primo ad tex. in. d. l. diem proferre. quē Bar. inducit qz ibi agitur ad interesse qñ pena. ꝓmissa nō fuit secūdum regulam q̄ est ꝙ obligatus ad factum

non pōt penitere nisi soluatur interesse. Sed hic ſpāliter penitētia admittit⁊ que impune debet habere locū. Secundo nō obstat ꝙ penitentia q̄ ꝓmittitur in dubio non debeat tertio ꝓeiudicare: qz hic non sumus in dubio: sed constat de mēte legis volentis in hoc etiā tertio ꝓeiudicare dū penitētiam concedit. ꝓout etiā patet in alijs casibus in quib⁹ penitētia admittitur. Preterea ex tali penitentia nō videtur inferri ꝓeiudiciū alteri parti ex quo altera ꝑs vtiqz etiam potuisset penitere. Tertio nō obstat qđ dicitur de pacto nudo ꝓ quo agitur quādoqz de dolo. qz cōceditur illud quando arguitur dolus nō seruātis pactum/et aduersarius esset in dāno. tali enī casu nō haberet locum penitētia vt in simili habetur in cōtractib⁹ innominatis in quib⁹ locū habet penitētia. sed tamen illa non admittitur quando res non esset integra: et aduersarius damnū pateretur. isto casu saluari pōt communis opinio. Sed quando allegaretur ſtereſſe ſimpliciter ex eo ꝙ pactū nō seruetur: per hoc non ꝓpeteret actio de dolo. alꝫ nunqꝫ haberet locū regula q̄ hz ꝙ nudū pactum actionem nō ꝓducit. l. iurisgentium. ℌ. igitur nuda. ff. de pac. Et ideo in proposito si interesse petat simpliciter ex eo ꝙ pactū non seruet: in quo etiā stipulatio interposita sit non debet audiri. quia tex. in. d. l. si conuenerit. penitentiā admittit. Quarto non obstat quod. ℌ. dicitur de promissione pene. quia quādo pena apponitur nō habet locum penitentia in casu. d. l. si conuenerit. vt expresse Bar. dicit in. l. penul. C. de pactis. Sed illud est ex conuētione partiū. secus vero est qñ interesse petit ex dispositione legis. ꝓut in proposita questione agitur. ¶ Sed tñ hec disputando dicta sunt. Nā ꝓ defensiōe cōis opinionis ꝓsiderādū est ꝙ tex. l. d. l. si cōuenerit. vt dictū est loquitur l pacto simplici ex quo regulariter de iure ciuili actio nō datur. l. iurisgētiū. ℌ. igit nuda. ff. de pactis. vñ cū agi non posset ad obſuationē pacti ꝓcipalis: a fortiori ex simplici pacto nō poterit agi ad interesse. sed quādo stipulatio interponitur/actio ꝓducitur per quam poterit peti interesse si pactū non seruetur. nec ꝙtra actionē ex stipulatu videt habere locū penitentia in pacto enī cōceditur penitentia que respectu pacti simplicis parū operat. qz tantū remouet naturalē obligationem q̄ ex pacto nascitur. vnde illa lex si conuenerit. nō debet trahi ad stipulationē ex qua actio ꝓducitur: et cui⁹ natura magis repugnat ne locus penitētie sit. insti. de verbo. obli. in ꝓin. nam cū illa pemtētia concedatur cōtra regulā iuris cōis: debet strīcte intelligi/ꝓut loqtur. et non extēdi ad stipulationē in q̄ longe diuersa rōvidet. argumento. c. cū dilect⁹. ℌ. de cōsu. Et ad hoc bñ facit qz videm⁹ in Ꝛctib⁹ innoiatis ꝙ locū hz ꝑñia. l. si pecuniā. ff. de cōdi. ob cau. ⁊tñ si stipulatio infuemiat penitētia excludit. vt no. Bar. dicit l. i. ij. i fi. C. de ꝓdi. ob cau. Bal. in. l. q̄uis in fi. C. de trāsac. no. in l. ex placito. C. de rei ꝓmu. Si ergo in casu. d. l. si cōuenerit. inſueniente stipulatione penitētia remoueretur/ cōmunis opinio de plano ꝓcedit vt agi possit ad interesse

si stipulatio nō seruetur. Nec obstat si dicaꝫ q stipulatio assumit naturam cōtractus super quo interponitur. l. si stipulatus. C. de vsur. no. Bar. in. l. si quis cum alter. ff. de verbo. obli. et idem Bar. in. l. cum mota. i. iij. colum. C. de trāsac. quia illud procedit in his in q̄bus natura stipulationis nō repugnat. Sed hic in casu i quo loquitur Bar. in. d. l. ij. natura stipulationis repugnat q sit locus penitētie. Uel respōderi potest vt prosequitur Alex. in. l. i. circa finē ff. de pac. et in rubrica de verbo. obliga. in fi. et in. l. stipulationes non diuiduntur eo. titu. et dixi in l. cum mota. C. de transac. Et qō supra dicitur de stipulatione idē esset in pacto simplici de iure canonico. quia ſm cōmunem opinionem actionē producit vt not. in c. i. §. de pac. et sic nō habebit locū penitentia. ¶ hoc probatur hic secūdum vltimum intellectum quē dixi supra ad istū tex. et sequitur Alex. in. d. l. si cōuenerit in tertia fallētia vbi allegat Bal. in. l. si q̄s in conscribendo. C. de epis. et cleri. et pari ratione idem dicendum est de iure ciuili in pacto quod vestitur cohērētia contractus. quia actionē producit. l. in bone fidei. C. de pac. et ita Bal. dicit in dicta l. si conuenerit in lectura antiqua et simpliciter sequūtur ibi Alexā. et Moder.

¶ Ex quo colligitur quīta limitatio ad tex. in. d. l. si conuenerit. Et predicta probātur ratione quam supradixi in stipulatione. nā cum tex. in. d. l. si conuenerit loquatur in pacto simplici quod actionem nō producit non debet extēdi ad pactum qualificatum qō actionē producit. Ex quo enim actio nascitur/natura magis repugnat vt nō sit locus penitētie vt supra dictū est de stipulatione.

¶ Et retenta cōmuni opinione q agatur ad interesse dubitatur de duob⁹. Primo quo remedio agatur? Secūdo an coram illo iudice agi possit coram quo reus respondere promisit?

¶ Circa primum Abb. hic concludit q agatur actione ex stipulatu quando stipulatio interuenit. Si vero fuerit pactum nudū etiā de iure canonico agitur: vt not. in. c. i. §. de pactis. Immo ſm eum etiam de iure ciuili agi potest actione de dolo vt est tex. not. in. l. elegāter. §. ſeru⁹ pactionis. vbi Bar. ff. de dolo. not. Ange. in ꝓsilio primo cum simi. vt Alexan. tradit in d. l. si cōuenerit. in quarta limitatione. ¶ idem Bal. in. l. cum mota. col. iij. C. de transac. Ange. in. l. si certis annis. C. de pac. et Alexā. in cōsilio. xxx. incipiente viso puncto et his in. ij. col. in. iij. libro. Et hoc intelligitur quādo quis patitur aliquod dānum extrinsecum: si pactum nō seruetur actio de dolo nō competit. q ſm hoc omnia pacta nuda deberent seruari vt declarat Johan. petru. in. l. pacta que contra. C. de pactis. ¶ Circa secūdum cōmunis videtur opinio q agatur coā illo iudice coram quo promisit reus litigare. quia etiam super interesse videtur facta prorogatio vt tenet Guil. de cuneo. in. l. i. ff. de iudi. spec. in tit. de comp. iudi. addi. §a. ver. quid si pactum. Anto. de but. et Abb.

hic. ¶ sequitur Alex. i dicta. l. si cōuenerit. in secunda limitatiōe. nā videtur ꝓtraxisse in loco in quem destinauit iudiciū suscipere. ergo ibi pōt conueniri. l. contraxisse. ff. de actio. ¶ obli. facit tex. in. c. fi. §. de rescriptis. vt per Abb. hic qui illum text. adducit. ¶ Sed cōtra istam decisionem cōmunem multum facit doctrina Barto. in. l. si ita stipulatus. §. grisogon⁹. ff. de verbo. obliga. dū allegat tex. in. l. qui fundum. ff. de cōtrahē. emp. ¶ concludit q qualitas que respicit ipsam dispositionē si in vna dispositione adiecta sit in alia repetita nō videtur: licet veniat accessorie ad precedērem. Ex quo gratia exēpli infert ibi Joh. de imol. in vltima carta ¶ Alex. sequtur in antepe. col. in fi. q si vnus fuerit stipulatus sibi sortē dari i aliquo loco remoto a loco cōtractus. deinde penam stipuletur in pena locus repetitus nō videtur ¶ sic nō poterit ꝓueniri ad penam in loco vbi sortem soluere promisit. Et ita in ꝓposita q̄stione dicendum videtur qz si. ꝓmisisti litigare coram lucensi iudice: ¶ si non seruares pactum promisisti penam in ista. ꝓmissione pene vel in interesse ad qō agitur ex dispositione legis qualitas loci repetita non videtur. Et sic alias Ferrarie iudicatū fuit de eo qui dū esset Robij quantitatem frumenti Ferrarie soluere promisit ¶ si non solueret promisit penam. nam cōclusum fuit q Ferrarie nō poterat ad penam conueniri. vt Moder. ādam referunt in. d. l. si conuenerit. Nō obstat qō habetur in. l. cōtraxisse. quia illō bene procedit respectu principalis dispositionis que ad locum confertur. non autē locum habet i eo q accessorie venit. put in ista questiōe agitur vt ꝓ Bart. ¶ Imol. in. d. §. grisogonus. Et ex hoc responsio habetur ad ea que Abb. hic post alios dicit. quia licet ratione contractus conueniri possit in loco in quo soluere promisit hoc verum est quo ad id qō principaliter in pacto deducitur. secus aūt est respectu pene vel interesse qz locus repetitus non videtur per supradicta. Nō obstat qō habetur in. c. fi. de rescrip. qz illud procedit ꝓpter vexationē indebite factam coā illo iudice. argumento. l. nullum. C. de testi.

¶ Et ad confirmationē predictorum cōsiderandum est q ista decisio a fortiori in casu nostro videtur procedere qz in terminis in q̄bus loquitur Bar. ¶ Imol. in. d. §. grisogonus pena exp̄esse. ꝓmissa fuit. ¶ tamen locus nō videtur repetitus. a fortiori ergo in nostra questione vbi petitur interesse ex dispositione legis nō videtur locus repetitus qz de tali interesse non constat ex tenore contractus q partes de eo cogitauerit. vnde iste casus multo magis remanet in dispositione iuris cōmunis vt in loco ꝓprij fori ꝓueniatur. Cōfirmatur hoc qz dū petitur interesse videtur q cōtractus non pficiatur sed q potius resoluatur. vnde succedit q licet quis sortigatur forum in loco i quo soluere promisit. d. l. cōtraxisse. ff. de actio. et obliga. illud verū est quādo agitur ad obseruationem cōtractus secus est vbi tractatur de resolutione text. no. vbi Bal. et Paulus de cast. in. l. ij. C. vbi ¶ apud quē.

¶ Sed tamē predictis non obstā

tibus defendi potest cōis opinio a qua recedendū nō videtur. pro qua facit glo.fi.i.c.fi.ff. de rescrip. ⁊ q ubi quis fozū sortitur ratione contractus etiā in accessozijs contractus ibi ꝓuenitur.c.dilecti. vbi Abb.in.v.notabili.j.de fozo cōpetē. Bene facit qđ no. Bar.in.l.qui certo loco ꝑm vnū intellectum.ff. de cōdi.inde.vbi ille q̄ recipit id debitū per errozē in certo loco:ibi forum sortitur si cōdictiōe indebiti conueniat. ⁊ qđ no. Bal.per illuz ter.i.l.i cōtractibus.§.in oi.C.de nō nume.pec.vbi exceptio nō numerate pecunie q̄ tendit ad ipugnationē cōtractus mutui in loco cōtractus obijci potest. Ex q̄bus omibus datur intelligi q̄ vbi ratione cōtractus quis conuenitur vel ratione destinate solutiōis in omnib⁹ que accessoria sunt vel occasione contractus occurrunt forum in tali loco sortiunt.sicut ergo nō data penitētia ageretur cozā iudice in quē erat ꝓrogata iurisditio:ita data penitētia si agat ad interesse agi debet cozā eodez iudice quia hoc est de dependētibus.vel saltez occasione cōtract⁹ hoc ꝓuenit p supradicta. Et ad hoc videtur decisio Areti.in cōsilio.lxxxiij.incipiēte quoniā multa.vbi ex pluribus.pbat q̄ qui est iudex in aliquo facto etiā dicitur iudex sup interesse qđ petitur⁊ in locum illius facti succedit: q⁊ iter esse non solum est dependens sed quantū ad personam iudicis idē cum ipso facto reputatur.allegat qđ no. Bar.in.l.stipulationes nō diuidunt in.viij.q.ff.de ver.obliga. et ibi in.ij.colū. ad hoc plura alia adducit que gratia brevitatis non refero. Nō obstat qđ in cōtrarium allegatur de eo qđ Bart. ⁊ Imol.dicūt in.d.§.grisogonus quia illa cōclusio altiozē postularet indaginem.nā in cōtrariū plura ibi adducit Areti. et precipue tex.in.l.titius.C.de operis liber. vbi Bal.dicit q̄ qualitas apposita in principali dispositiōe repetita videtur in qualibet cohērētia eius vel dependenti. Preterea dato q̄ verū esset q̄ qualitas loci nō esset repetita vt supza deducitur: tamen absq̄ repetitiōe ex alio capite hoc suadetur. q⁊ interesse ex dispositione legis intrat ⁊ subzogatur in locū principalis dispositionis per supradicta. Et per hoc etiā respōdetur ad aliud qđ dixi supra de resolutione contractus quia nō agitur hic q̄ contractus resoluatur sed interpretatiōe iuris pficitur. Preterea dictū Bal. in.d.l.ij.C.vbi ⁊ apud quē. nō videtur verum ex eo qđ Bar.dicit in d.l.qui certo loco. ⁊ Bal.l dicta.l. in contractibus.§. in omni.⁊ quod not.Anto.de but.in.c.fi.in.ix.col. .J. de fozo compe.

¶ Sexto fallit qđ dicitur in.d.l.si cōuenerit.qñ iuramētū inꝑponit: q⁊ tunc non habebit locū penitentia ꝓout Imol. hic tenet et sequitur Areti.⁊ idem Anto. de but.in c.veniēs.J.de iureiurā.Ang.Fulgo.Pau.de cast. ⁊ Alexā.in.d.l.si cōuenerit.⁊ idem Pe. de anch.in consilio.cxlij.incipiēte in auxiliū veritatis circa fi.⁊ videtur ista cōmunis opinio que precipue fundatur. Primo quia ad factū quis precise obligatur quādo iuramētum interponitur. vt voluit glo. no.in.l.si pecuniā in prin.ff.de.cōdi.ob cau.⁊ illa videtur approbari cōmuniter vt prosequitur late

Alex.in.l.stipulationes non diuiduntur in pennl.carta.ff. de ver. obli. Et ex ista prima ratiōe infertur q̄ si facta esset conuētio per instrumentū guarētigiatum in.d.l. si cōuenerit.non haberet locū penitēta. Et sic erit sexta limitatio quia ex tali instrumēto quis precise obligatur ad factū qđ ꝓmisit vt no. Bal.dicit in.l.vnica col.pe. ver. sed pone. C.de sentē. que ꝓ eo qđ interest.vbi allegat tex. i.l. qui restituere in fi.ff.de rei vendi. Secūdo ad id qđ est dictum de iuramento facit quia debet iuramētū impleri in forma specifica.c.ad nostrā.el primo.J.de iureiurando ⁊ quod no. Bar.in.l. amplius nō peti.ff.rem ratam haberi cum similib⁹. ergo formaliter debet seruari iuramentū prout prestatur. Tertio quia actus alias retractabilis si iuramentum apponatur non potest reuocari. autentica sacramēta puberū.C. si aduer.vē. c.cum cōtingat de iureiurādo.c. ꝑtuis de pactis in sexto cū simili. Quarto q⁊ iuramentū habet vim litis contestate.l.nā ⁊ postea.§. si is qui temporali.ff. de iureiu.sed post litem contestatam non hz locum penitentia. d.l. si cōuenerit. ergo nec post iuramentum. Ultimo quia regulariter videt q̄ iuramētum semper aliquid addat dispositioni sup qua interponit. vnde facit actum valere eo modo quo pōt.l.cū pater.§.fili⁹ matrem ff.de.leg.ij. Bart.in.l.siqs maior. col.fi.C.de trāsac.⁊ no. Bar.in.l. eam quaz.versi.sextus casus.C. de fideico.⁊ qđ Bal.tradit in.l.i. in.ij.q.C.cōmoda.cū sim.⁊ Moder.tradūt in.d.l.si ꝓuenerit. Ex quib⁹ cōmunis opinio iustificat.

¶ Dominus Anto.tamē⁊ dominus Abb. hic cōtrariū tenent.s.q̄ locū habeat penitentia licet iuramētū interponat in casu.d.l.si cōuenerit.Mouent q⁊ iuramētū ꝑm subiectā materiā intelligit.l.fi.ff. q̄ satisda.cogan.⁊ bon⁹ter.in.l.fi. C.de non nume.pec. vbi iuramētū in confessione mutui exceptionē nō numerate pecunie nō excludit.ergo in ꝓposito nō videt excludere penitētia q̄ i casu isto admittitur.facit dictū Inno.i.c.ꝓ tuas §.de arbi.vt per Abb. hic articulus disputabilis est et tenēdo istā partem non obstant que supza ꝓ communi opinione adducuntur. Et primo quod dicitur de iuramento per quod quis precise ad factū obligatur: quia etiā articulus ille disputabilis ē ⁊ pplures sunt q̄ cōtrariū dicunt vt Moder. referunt in.d.l. stipulationes nō diuidunt.⁊ Jo.de ana. hoc tenet in.c.fi.in pun.J.ne prela.vic.suas ꝓteritea dato q̄ illud esset verū/ ex tali cōclusione non bene infert ad questionez nostrā in qua sunt duo. Primo obligatio ad factum Secundo penitentia que in tali pacto specialiter conceditur.licet ergo tollatur primū: secūdum tñ nō videtur tolli.probatur hoc in simili.nā fauoze libertatis ad factū ꝑcise qs obligat.l.q̄ rome.§. flaui⁹ vbi Paul.de cast.ff.de ver. obli.⁊ tamen hoc non habet locū q̄n qs ad factum manumissionis obligat ex cōtractu inominato in quo est locus penitētie. ⁊ sic duo cōcurrūt.l.si pecuniā.§.fz si acceperit cū glo.i fbo cōsec.ff.de ꝓdi. ob cau. Et declarauit Alex.i.d.l. stipulationes non diuiduntur in pe.carta dum opponit ibi.sed cō-

tra hoc facit. Ex quo etiam respō detur ad illud qđ dictum est de instrumento guarentigiato inferendo sextam limitationez iuxta dictuz Bal. in.d.l.i. C. de sen. que pro eo qđ inter. nam dato q illud dictum verū sit nō tamē infertur ad q̄stionem nostrā hic. Propterea in illo dicto Bal. reprehendit vt per Alex. post alios in.d.l. stipulationes. in verbo celsus col. xviij. in fi. Secundo non obstat q debeat iuramentū impleri formaliter. quia illud verum est q̄tum ad interpretationē verborum que propie intelliguntur in iuramēto. vnde qui. pmittit soluere cum iuramento: non poterit cōpensare vt in iuribus allegatis in contrarium. Sed tamen per hoc non excluditur interpretatio que extra propietatem verborum venit ex natura actus vt probatur l. d. l. fi. C. de non nume. pecu. Preterea etiā impropie et ficte iuramētum intelligitur quādo non tendit in preiudicium tertij. c. ex parte tua vbi Abb. j. de cleri. non resi. Tertio nō obstat: q actus impeditur retractari per iuramētum in auc. sacramenta puberum cū similibus supra allegatis. quia illud videtur habere locum in contractibus qui de sui natura non retractantur. l. sicut. C. de act. et obli. et propter qualitatem persone illud cōceditur. hic vero penitentia admittit ex natura pacti. ibi eñ videtur tolli priuilegium persone qđ facilius tollitur. l. ei⁹ militis. §. militia miss⁹. ff. de test. mili. et patet hoc l. d. l. fi. C. de nō nume. pecu. Quarto nō obstat q iuramentū habet vim litis contestate, quia illud videtur pcedere in iuramento litis decisiuo qđ tēdit in fauorem iurantis. nō sic in iuramēto cōfirmatorio de quo loquimur. qđ respicit preiudicium iurātis q in eo diuersa ratio videt

¶ Ultimo non obstat q iuramentum semper addat q ad naturam actus non restringit. quia verum est sed sufficit q aliquid addat. i alijs vero sequitur naturā actus super quo interponitur. d. l. fi. C. de nō nume. pec. q ita euitari pñt rationes q̄ pro cōmuni opinione addūtur. ¶ Sed tenendo opinionem cōmunē ad fundamentū qđ faciunt Anto. de but. q Abb. in. d. l. fi. ff. qui satisda. cogan. q in. l. fi. C. de non nume. pecu. respondet plib⁹ modis. Primo scōm Areti. hic q iuramētum sequitur naturam actus primordialem que in obligationibus facti ex mora insurgit ar. l. itē veniūt. §. itē cū prediximus. ff. de peti. here. q p glo. in. l. certi conditio i prin. ff. si certa peta. q sic in proposito videtur q natura accidētalis sit vt locū habeat penitentia in pacto prorogatiōis q istā iuramentū non sequitur Sed dicunt quidam in. d. l. si conuenerit. q penitētia de qua ibi dicitur non videt ex natura primordiali. Et vlterius declarari potest quia obligatio ad interesse i obligationibus facti accidentalis dicitur qz nō a principio sz ex mora supueniēti cōmittit. Sz ista penitētia a principio videt inesse ipi pacto q cōuentioni nec causat ex aliquo accidēti qđ supueniat. Unde ista rñsio Areti. nō satisfacit. q attenta rōne ei⁹ cōtra eū videt ter. in. d. l. fi. C. de nō nume. pecu. vbi iuramētū nō excludit exceptionē nō numerate pecunie. q illa exceptio videt ex natura accidētali qz natura cōfessiōis est q obligetur cū effectu ille qui cōfitetur. Sed ō Imo. hic rñdet. q in. d. c. per tuas de arbi. q sequit Alex. in. d. l. si cōuenerit. q in. d. l. fi. C. de nō nūe. pecu. verisimiliter ex mēte iurantis colligit q noluit obligari nisi habuerit pecuniā. non sic in alijs casibus regulariter qz iuramētū addit dispositioni sup qua interponit. vñ si iterponat sup facto/ obligatur precise ille q promittit nec repugnat volūtas iurātis vt per Alex. in. d. l. si cōuenerit. q cū ista solutiōe cōsonat in effectu qđ Ber. dicit in. d. l. siquis pro eo col. penul. ff. viij. phibet in fi. ff. de fideiuss. q sequtur Imol. in. c. cū causa. in fine. de emp. q vendi. Sz ista respōsio etiā dubitabilis videtur qz sicut l. d. l. fi. C. de nō nūe. pec. nō est verisimile q velit obligari nisi pecuniā habuerit: ita nō videtur verisimile q ille q ad factum obligatur pcise velit teneri q priuari facultate soluendi interesseyt dicit Jo. de ana. in. d. c. fi. in prin. ne prela. vic. suas qđ a fortiori in casu nostro videt pcedere in quo duo cōcurrunt obligatio facti ad qđ precise ds nō tenet: q penitentia q̄ i isto casu specialiter admittitur vt supradictū est. vnde difficilius derogat. Preterea l. d. l. ff. C. de non nūe. pecu. nō deficit cōsensus. nā ex confessione dicit ds consentire. l. gñaliter. C. de nō nume. pecu. in. c. per tuas j. de. pba. Sz in. d. l. fi. prerogatiua q̄dā debitori cōcedit vt non teneat pbare pecuniā numeratā nō fuisse. sz illa probatio creditori incumbit. et si per iuramentū excluderet exceptio nō numerate pecunie/non dicetur ille debitor obligatus sine cōsensu eius: q immo cōfessio sua arguit cōsensum ei⁹ vt dictū est: sz tñ tollitur progatiua, pbationis. vnde si debitor exclusus ab exceptiōe non numerate pecunie vellet, pbare pecuniā numeratā non fuisse bene admitteret vt ibi habetur q insti. de lite. oblig. sicut ergo in. d. l. fi. nō excludit illa prerogatiua, pbationis p iuramētū ita in, ppōsito nō videtur tolli prerogatiua penitentie q̄ in isto casu cōceditur. Tertio q vltimo rñderi potest q iuramentū sequit naturā actus sup quo interponitur quo ad hoc vt in plus ds non teneatur. d. l. fi. C. de nō nūe. pecu. Secus vero quantū ad hoc vt efficacius obligetur prout in ,ppōsito agitur Ita in simili dñt Imol. ,pau. de cast. q Alex. in. l. miles. §. decem. ff. de re iudi. per illum tex. de stipulatiōe que etiā interpretatur secūdum naturam cōtractus super quo interponitur. Sed nec ista respōsio videtur ,pcedere qz in. d. l. fi. etiā efficaci⁹ obligari dicitur et nō in plus dum exceptio nō numerate pecunie remouetur et ideo opinio Anto. de butri. et Abb. hic de iure probabilior videtur. prima tamen cōmunis est.

¶ Septimo fallit dispositio. d. l. si cōuenerit in eo qui cōfitetur iudicem esse cōpetentē vel se teneri litigare cora illo. qz tunc per cōfessionē iurisditio ,progatur et non habet locū penitentia vt Bal. no. voluit in. l. si pater. C. ne de stat. defun. vbi in arg. allegat tex. in. l. depositi. §. i. ff. de pec. et sequitur Alex. in. d. l. si cuenerit in. vi. limitatione. ¶ Sed cōtra istud dictū facit qđ not. Bar. in. l. nō fatetur

in.l. colū. ff. de cōfes. vbi inquit q̄ falsa confessio scienter facta i his que ptinēt ad litis ordinationem nō preiudicat p tex. in. l. is qui se obtulit. cū. l. sequē. ff. de rei vēdi. et talis videt ista cōfessio ergo nō videtur preiudicare. Comprobatur in hoc q̄ scōm Bal. in. c. p. et g. s̄. de offi. dele. in. iiij. col. renunciari nō potest dispositioni. d. l. si cōuenerit. quo minus sit loc⁹ penitentie. vñ succedit q̄ cōfessio nō valet nec attendit in his q̄ nō pēdent a potestate cōfitentis. c. super eo de eo qui cogno. cōs. vxo. sue. l. si sorte. q̄ ibi Bar. ff. de cast. pec. per glo. ⁊ doc. vt in. l. si donatiōe. C. de collat. cū si. ¶ His tñ nō obstantib⁹ decisio Bal. veriorem videt. p qua facit. q̄ penitēna excludit per litis cōtestationē vt per glo. ⁊ oēs in. d. l. si cōuenerit. Sed quādo partes pretenditur litem esse cōtestatā / valet illa cōfessio ⁊ preiudicat. vt est text. no. in. c. fi. et ibi Abb. declarat. j. de probatio. ergo videtur q̄ in q̄stione nr̄a cōfessio preiudicet sicut l litis cōtestatiōe a qua penitentia. d. l. si cōuenerit terminatur. ⁊ cōfessio habet vim pacti vt declinatoria fori tollatur vt declarat Bal. per illum tex. in l. i. in primo no. C. de epis. ⁊ cleri. facit tex. ⁊ ibi Saly. in. l. i. in prin. C. de pac. ⁊ sic videtur q̄ dispositioni. d. l. si cōuenerit renunciari possit. qō exp̄sse tenet ibi Alberi. i vlt. q. ⁊ maxime si iuramentū interpositū sit vt etiā ipe Bal. tenet in. c. q̄ in ecclesiarū col. xi. s̄. de cōsti. Ad qō facit qō dicit Pe. de ancha. in cōsi. ccij. incip. in auribus veritatis circa fi. q̄ dispositio. d. l. si cōuenerit fauore priuato introducta est, ergo potent renūciari l. pe. C. de pac. c. ad apostolicā j. de regu. Nō obstat doctrina bar. i. d. l. nō fatet q̄ videt, pcedere vbi non cadit aliqua interpretatio iuridica ad aliquem effectū iur⁹. et culpa actori imputari potest, put loqtur tex. in. d. l. is q̄ cum sequē. Sed in q̄stione nr̄a quando quis confitetur iudicem esse cōpetentē licet in veritate hoc falsum sit: tamē intelligi potest q̄ voluerit, progare iurisdictionē erquo potest ⁊ sciēter confitetur. nā fit ista interpretatio vt actus valeat argu. c. abbate sane. de ver. sig. ⁊ in. l. quotiens. ff. de reb. dubi. Non obstat q̄ renunciari non possit: q̄ cōtrariū verius videtur per supradicta.

¶ Ex quibus habetur octaua limitatio quando partes renūciāt d. l. si cōuenerit. valet enim renūciatio vt dictū est. licet cōtrarium voluerit Bal. in. d. c. p. ⁊ g. de officio delega. Sed tamen p cōcordia dici potest. q̄ valet renunciatio ad istum effectum vt nō vtat penitentia. que potuisset habere locum in casu. d. l. si cōuenerit. illa em̄ respicit priuatum cōmodū. vnde renunciari potest vt dictum est. Si vero fieret renūciatio hoc modo. q̄ in casu. d. l. si cōuenerit non habeat locum penitentia. nō valeret renūciatio. q̄ cum disponatur a iure q̄ sit locus penitentie in casu. d. l. si cōuenerit. hoc nō pōt tolli arg. l. nemo pt. ff. de leg. i. nam q̄ ex aliquo cōtractu quis efficaciter obligetur hoc pendet a potestate legis. vnde non videt q̄ ex pacto nudo quis etiā si velit efficaciter obligari possit de iure ciuili. nec videtur q̄ partes facere possint q̄ in contractibus innominatis nō sit locus penitentie.

hoc enim est in potestate iuris ciuilis a quo ciuilis obligatio causatur. insti. de obliga. i prīci. ⁊ hoc forte voluit Bal. in. d. c. p. ⁊ g. dū inquit q̄. d. l. si cōuenerit cōtinet ius publicum. Nec obstat si dicatur q̄ facilius deberet ipediri ne penitētia nascat in casu. d. l. si cōuenerit q̄m si nata sit q̄ tollat. arg. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. q̄ illa regula nō h3 locū i isto casu, ppter diuersam rōnem q̄ est q̄ qñ tollitur penitētia / derogat iuri priuato illius q̄ penitētia vti potuisset. Sed quādo agitur q̄ i tali pacto q̄s obligetur efficaciter alteratur iuris dispositio ⁊ derogatur dispositioni. d. l. si cōuenerit Nec obstat q̄ in effectu idem videatur q̄ non est verū. voluit em̄ lex q̄ in tali pacto, progatiōis iurisditiōis habeat locū penitentia et si postmodū illa penitētia tollatur nō curat. nec in hoc offenditur ipsa lex. sed qñ agitur imediate q̄ in casu. d. l. si cōuenerit quis obliget efficaciter / fit cōtra illam legem. ⁊ hoc nō videtur posse fieri per supradicta.

¶ Nono fallit in, pcuratiōe. q̄ si dñs, progauit iurisditionē sibi, pcurator tamen nō potest q̄ veniret cōtra factum dñi q̄ nō potest. l. si homem. ff. mād. nam dñs in eadem voluntate persistere p̄sumitur. vt no. tradit Pe. de ancha. in consilio. cxxxix. incipiēte primū dubium col. penul. et idē sentit in dicto consilio. ccij. incipiēte in auxiliū veritatis col. iij. si ergo procurator ipse iurisdictionem prorogasset cessaret ratio Pe. de ancha. et videretur dicendum q̄ ipse posset penitere.

¶ Decimo fallit quando partes promittunt in iudicio sistere ⁊ parere mandato curie. nā ista verba copulatiue excludūt penitētiam vt Bal. cōcludit in addi. specu. in ti. de reo. col. i. facit ad hoc q̄ qui promittit coꝝ iudice non suo aliquem p̄sentare: per hoc nō videt iurisditionē illius iudicis, progare. l. i. ff. si quis in ius voca. nō tenēm vnū intellectum. ⁊ tamē si, promittit parere mandatis curie iurisditio prorogatur scōm Bald. Ange. ⁊ Pau. de cast. ibi.

¶ Undecimo fallit quo ad acta ante penitentiā q̄ valent. vt in similibus videm⁹ delegantē posse revocare delegatū. l. iudiciū soluit. ff. eo. ⁊ tamē acta prius facta valent vt per Johā. an. in ti. de cōpe. iudi. adi. ℣. sup. ver. q̄d si, pmisit. Et in casu nō expresse sentit Bal. in l. i. C. de iurisdi. om. iudi. Ang. in l. i. ff. de iudi. ⁊ sequitur Alexā. in d. l. si cōuenerit in. ix. fallentia. et hoc intelligitur de illis actis ex q̄bus tacite prorogatio irrevocabilis nō inducitur, put j. videbim⁹.

¶ Duodecimo dispositio. l. si cōuenerit nō habet locū in eo q̄ in aliquo loco soluere, promisit. nā remota penitēna efficaciter in tali loco poterit cōuenīri. l. iij. ff. de bo. auc. iudi. possi. l. heres absens. ℣. fi. ff. eo. q̄ i loco destinate solutiōis cōtrarie videt. vt tex. dicit i. d. l. iij. ⁊ i. l. p̄traxisse. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ hoc, pcedit etiā quo ad accessoria l q̄b⁹ q̄s fortē sortit i loco destinate solutiōis vt Abb. dicit p illū tex. in. c. dilecti j. ti. i. Scōo hoc ampliat vt, pcedat etiā si tacite soluno alibi destinata sit vt ict Ant. de but. in. c. fi. col. x. ℣. quātū dixi. ⁊ Abb. sequitur ibi in glo. ij. in. iij. col. j. titu. i. qui dicit q̄ in hoc tacitū non

differt ab expresso. ꝛ idem Bar. in l. heres absens. §. proide. ff. eo. facit ter. in. l. sed si susceperit. §. i. ff. eo. tit. Tertio predicta conclusio locum habet etiam si post contractū perfectū ex interuallo destinatio solutionis facta sit ꝑm Anto. de but. in. d. c. fi. col. ix. in ver. quātū dixi. ꝙ ter. i. l. quānis. §. i. ff. eo. dicit tamē Butri. ꝙ isto casu etiā in loco celebrati contract⁹ poterit cōueniri. licet secus sit quādo in ipso cōtractu solutio alibi destinatur vt no. Barto. in. l. i. in ꝓin. ff. de eo qđ certo loco. i. l. quero per illum ter. ff. de soluti. ꝛ Abb. in. d. c. fi. in glo. ij. cū simi. Quarto extē ditur vt ꝓcedat non solū quādo locus specialiter notatur sed etiā si generaliter dictū sit in quocūq; loco: vel si dicatur vbicunq; fuerit petitum: vel vbicunq; fuerit inuentus. nā vbiq; poterit cōueniri nec ꝓpter gñalitatē promissio vitiat. l. titiū. §. tutores. vbi Barto. per illū text. ff. de admi. tuto. Sequūtur Anto. de bu. hic in. v. carta post antiquos quos ipe refert ꝛ Abb. idem Bar. in. l. penul. C. de pac. Bal. i. d. l. fi. §. sed ꝛ si quis col. fi. C. cōmunia de leg. i. l. iij. §. si quis ista. de eo qđ certo loco. bonus ter. in. l. lucius. la ꝑma i ꝓi. ff. depositi. ꝛ ita se hz magis cōis opinio vt Aler. deducit in. l. si cōuenerit. in. x. fallentia. Et isto casu creditor habebit eligere locuz vbi velit sibi solui. vt no. Bal. i rubrica. C. de cōsti. pec. i. ij. col. ver. modo venio ad locū i fi. ꝛ in. l. ab eo. C. quomō ꝛ qñ iudex. ℣. extra quero titius. Alex. in ꝓsilio. xxxv. incipiente in causa et lite col. pe. li. i. et pro tota quantitate in tali loco declarato poterit conueniri vt not. dicit. Barto. in. l. iij. §. si ds ita. ff. de eo qđ certo loco. etiam ꝙ ibi nō sortiatur forum aliqua ratione vt hic post Anto. de butri. Abb. concludit. ¶ Predicta conclusio nunc declaratur. Et primo vt procedat secundum fictionem et quātum ad interpretationem iuris dicatur contractus fieri in loco destinate solutiōis vt colligitur in. d. l. iij. ꝛ in. d. l. cōtraxisse in versi. intelligit et declarat Anto. de but. i. d. c. fi. col. ix. i ver. aduerte quia. ꝛ idem Abb. ibi in. ij. glo. hoc voluit glo. in. l. eum q̄ in versiculo denegatur. ff. de consti. pec. Contractus ergo vere celebratur vbi verba proferuntur. ꝛ ideo debet ibi solui gabella et nō in loco destinate solutionis scōm Anto. de but. ꝛ Abb. i loco preallegato. ꝛ idē decidit Bal. et sequntur ibi Paul. de cast. in. l. i. C. vbi conue. qui cer. loco dar. ꝓmi. Cōtrariū tamen tenet idem Bald. in. l. multum iter est col. pe. C. siquis alte. vel sibi. Sed prima opinio cōmuniter tenetur. facit qđ no. Bald. in. l. i. in. iiij. q. C. de ꝙrahē. emp. et in. l. magis puto. §. illud. ff. de reb. eo. cum similibus vt dicā in d. c. fi. ¶ Secundo predicta conclusio locum habet quando generaliter fuit facta promissio nō expressis aliquibus locis. quia tūc in quolibet loco poterit conueniri vt dictum est. Secus vero vbi aliqua loca exprimuntur cū generali clausula. puta, promisit soluere Florentie. Senis. ꝛ vbiq; locorum vbi fuerit inuentus. quia ista generalis clausula restringit et intelligit de locis simlib⁹ exꝑssis. ita Ant. de but. hic col. xviij. ℣. si. hoc puto maxime. arg. c. sedes

supra de rescrip. ꝛ Abb. hic sequit et idē tenet Roma. in cōsi. clxxx. incipiē. si admittimus. col. fi. Et ad hoc facit qđ Oldra. tradit in cōsi. viij. incipi. quidam paterfami. et qđ no. Bar. in. l. qui habet. §. fi. ff. de tutelis: cū pluribus similibus vt cōgerunt Moder. in. d. c. sedes Imol. tñ hic cōtrariū tenet ꝙ posit in quolibet loco cōueniri. non obstāte expressione aliquozū ꝛ cū eo videt trāsire Alex. in. d. l. si conuenerit dū vltimo loco illū refert et certe hoc videt esse de mēte partiū. Sed pro cōcordia distigui potest. ꝙ aut est locus isolit⁹ de quo verisimiliter partes nō debuerūt cogitare: et nō poterit in tali loco cōueniri. argu. l. fistulas. §. ferramēta. ff. de cōtrahen. empt. ꝛ in. l. seyo. §. medico. et qđ ibi Bar. ff. de annuis lega. et quod per ista iura Ang. tradit in consi. clxxvi. incip. premittendum est. Et ista ratio videt habere locū etiā qñ aliquis loc⁹ spāliter nō exprimitur. et sic ꝓcedit ꝛ loqtur Ant. de bu. Si vero locus nō sit isolit⁹ cuius remotior sit alijs exꝑssis locis ex intentione partiū videt ꝙ possit ibi cōueniri. put Imol. dicit. Ex quo infertur ꝙ qui hic ꝑisis cōtraxit et ꝑmisit soluere Florētie: Senis et vbiq; locorū: ꝙ etiā Rome. Mediolani vel Venetijs poterit conuenirī. ¶ Tertio predicta cōclusio declaratur vt ꝓcedat qñ quis reperit in loco in quo soluere promisit. secus si ibi nō reperitur. qz nō poterit cōueniri vt per Bar. in d. §. tutores ꝛ in. d. l. si cōuenerit. ꝛ in. d. rub. de cōsti. pec. Bal. cū similibus. §. allegatis. nam hoc idem est qñ ratione cōtractus ds cōuenitur. qz tunc demū ibi conueniri potit si reperit. d. c. romana. §. contrahētes. et per glo. in. l. i. in verbo dato. ff. si qs in ius voca. nō ie. sic etiā in foro originis qñ ds alibi domiciliū habet. nā in loco originis demū cōueniri poterit si ibi reperit vt no. Bar. in. l. assumptio. §. i. col. ij. ff. ad municip. et ista est magis cois opinio vt Alex. cōcludit in. l. cū quedā puella. ff. de iurisdi. om. iudi. Si ergo in ꝓposita questione i loco destinate solutionis nō reperitur nō poterit cōueniri. ¶ Ista tñ limitatio restringitur vt nō habeat locū in qbusdam casibus in qbus absens in loco cōtract⁹ vel destinate solutionis poterit cōueniri. Primus est ratiōe bonoz. q̄ in tali loco reperiunt vt probatur in. d. §. contrahētes. ad idē ter. in. d. l. titiū. §. tutores. vbi Bar. ff. de admi. tuto. Bal. in. d. l. fi. §. fz et si ds col. fi. C. cōia de leg. Ant. de bu. hic in pe. carta. ꝛ Abb. in. d. c. fi. dū loqtur de foro contractus. Secūdo hec limitatio declaratur vt ꝓcedat immediate. sed tñ mediate videt ꝙ under destinate solutiōis etiā ꝓcedere possit ꝛ requireret iudicē cōtrahētis vt ipm citaret ad finē discutiēdi obligationē ꝓsonalem: et vt cū directo conderet. ita no. de foro cōtractus dicit Anto. de but. in. d. c. fi. ℣. de foro cōpe. colum. xiij. in ꝓin. ibi puto tñ. qz ita est in delictis. et hoc etiā finaliter Abb. tenet in. d. c. fi. in glo. ij. col. iiij. qz sicut ꝑmittitur in iudice delicti vbi agitur de maiori ꝓiudicio clemē. pastoralis de re iudi. ergo a fortiori idē dicēdū est in cōtractib⁹. Sed tñ ratio ista nō videtur bene ꝓcedere: quia in delictis versat publica vtilitas vt puniatur delicta. l. ita vulnerat⁹.

ff. ad. l. aquil. et in. c. vt fame. j. de sentē. excō. z ideo in delictis locū habet extēsio et nō in ꝯtractib⁹ ergo nō videtur bona eq̄paratio. ¶ Tertio ista limitatio nō procedit vbi q̄s in certo loco soluere, pmisit et se ibi repesentare: qz tūc in tali loco poterit conueniri licet alibi reperiatur. ita Bal. no. dicit in. l. cū archimedorā in. ij. col. C. vt in pos. leg. Ex quo infert ibi q̄ si instrumēto debiti istaꝫba sint q̄ promisit in tali loco soluere et ibidē se psentialiter psentare: semper ad talē locū debet fieri remissio. allegat text. in. l. fideiussor. §. pen. ff. q̄ satisda. cogan. et Fulgo. in. l. i. ff. si quis in ius voca. dicit q̄ valeret pactū q̄ quis in loco destinate solutionis vel ꝯtractus deberet remitti. facit text. in. l. i. §. si cōuenerit. ff. depos. ¶ Quarto non ꝓcedit quando quis in certo loco soluere pmisit z certo tēpore. puta Florentie in die sctī Johannis. nā tunc ibi poterit conueniri licet nō reperiatur vt no. Bal. dicit in. c. i. col. iij. de mili. vassal. qui contu. est. vbi ad hoc Inno. refert in. c. si aduersari⁹. de eo qui mit. in posses. ¶ Quinto et vltimo casu limitatio supradicta nō procedit q̄n ille qui alibi soluere promisit p̄uilegio fori renunciauit. nam tūc in loco destinate solutiōis omnino poterit cōueniri etiam si ibi nō reperiatur. glo. no. i. l. i. ff. si q̄s in ius voca. nō ie. quā Abb. hic sequitur dicēs illam esse incognitā canonistis. et idē Abb. in dicto. c. fi. in glo. ij. col. v. z illā vnicā in ure. Bal. dicit in. d. l. cū archimedorā. et cōiter approbat vt p Alexā. in. d. l. i. col. fi. Qui enī pmittit soluere in tali loco z renūciat priuilegio fori videtur voluisse q̄ tm̄ ibi causa decidat vt Abb. dicit. in. d. c. fi. nā talis renūciatio nichil operaret nisi ad talem locū haberet locū remissio vt colligitur ex verbis Bal. in. d. l. cū archimedoram et idē Bald. dicit in. c. ꝓterea. col. fi. ff. adde q̄ etiā in contractibus. §. de offi. dele. Nec huic limitationi obstat si dicat q̄ ille q̄ renūciauit p̄uilegio nō prohibetur vti iure cōmuni. l. miles. §. sexagita. ff. de adulte. in fi. Bald. per illū text. in. l. sed et si q̄s. §. quesitū. circa fi. ff. si quis cauti. Anto. de but. in. c. i. in. ij. nō. p̄ illū text. §. de transac. q̄ autē in loco cōtractus vel destinate solutionis q̄s non debeat remitti. hoc nō ex p̄uilegio sed de iure cōmuni cōpetit. c. i. §. cōtrahentes. de foro cōpe. in. vi. ergo nō videtur hoc ius tolli ex renūciatione predicta. qz respōderi pōt q̄ illud habeat locū si vltra ius cōmune cōpeteret aliquod p̄uilegium nā ex pluribus iurib⁹ si vni renūciatur/alterū remanet. l. si dom⁹. ff. de serui. vrba. preb. sec⁹ vbi vnū ius tantum cōpetit. qz illud tolli per renunciationē. l. stillicidij. ff. quēadmo. fui. amit. Et ita respōdēt q̄dam in. d. l. i. Sed ista respōsio non tollit argu. qz licet vnum ius tātum cōpeteret. s. ius cōmune: illi renunciatū non videtur ex quo verba non cōueniunt. qz vt dictū est licet tollat p̄uilegium: nō tollit ius cōmune. et ita etiā videtur stare argumentum. cui aliter responderi pōt et dici q̄ sub verbo p̄uilegio includat forus qui de iure cōi cōpetit. ita est tex. in. d. l. i. in fi. ff. si quis in ius. ibi nisi p̄uilegio suo specialiter renūciauerit. nunctis verbis precedētib⁹ ibi

nō suppositum iurisditioni illi⁹. verba enim ipropriantur fm subiectam materiā ne superflua z inutilis dispositio sit. l. quibus diebus. §. domin⁹. et qō ibi Bar. ff. de cōdi. et demon. vnde in proposito renūciatio facta p̄uilegio ab eo qui nō reperitur habere aliquod p̄uilegiū vltra ius cōmune intelligitur de ipso iure cōmuni. vt videtur tex. in. d. l. i. Si ergo vltra ius cōmune aliud haberet p̄uilegiū in quo renūciatio posset verificari: cōclusio preallegate glo. non ꝓcederet per supradicta. et ista erit vna limitatio. ¶ Secūdo p̄dicta glo. non videtur habere locum in clerico q̄ nō potest iurisditionem prorogare sine cōsensu, pprij iudicis. c. significasti. de foro compe. vnde in eo non potest operari renūciatio ista effectū vt Abb. cōcludit in. d. c. fi. in loco preallegato. Sed tm̄ cōsiderandum videtur q̄ quando prorogat iurisditio ratione cōtractus nō requiritur cōsensus, pprij iudicis. c. dilecti. j. de foro cōpe. et Abb. ibi declarat. ergo idē videtur dicendū in loco destinate solutiōis qz ibi contrariasse reputatur. nisi dicamus q̄ quando contrahitur re ipsa: et ex facto tacite, progatur iurisditio: nō sic in loco destinate solutionis. qz illa verbalis prorogatio videtur in qua cōsensus, pprij iudicis requiritur. Et ex ista ratiōe ḡnaliter in ferk q̄ in clericis nō possit iurisditio prorogari destinādo alibi solutionē nisi consensus, pprij iudicis adhibeat. et isto modo. s. acceden te cōsensu proprij iudicis ea que dicta sunt supius etiam in clerico bene ꝓcedūt. ¶ Quarto predicta limitatio ad. d. l. si q̄uenerit declaratur vt habeat locū quādo solutio destinatur in aliquē locū fm liberam volūtatem creditoris. secus si debitor: soluere, pmisit vbicunq̄ placuerit creditori vel alijs verbis similibus q̄bus arbitriuz boni viri significatur. qz tunc non poterit q̄ueniri nisi in loco in quo forū sortitur vt tradit Bar. in. d. l. si cōuenerit. et seq̄tur Abb. hic z late Alexan. post alios quos ipse refert in. d. l. si cōuenerit. col. penul. Aliter tm̄ voluit hic Anto. de but. i col. xx. ibi credo q̄ sufficiat. qz licet verba designent arbitrū boni viri: non videt alienū ab arbitrio boni viri vt ratione destinate solutionis tali casu cōueniatur etiam in loco in quo forū nō sortit̄ prout secūdum naturalē eq̄tatem bonus vir arbitraretur. allegat. l. i. et. ij. ff. de testamē. multi. z hoc sequitur hic Imol. et Ful. in. d. l. si cōuenerit. Et ista opinio verior videt attēta mente partiū q̄ fuit ampliare facultatem cōueniendi. et ideo non dz restringi precise ad loca in quib⁹ forū sortit̄ vt Bar. dicit. sed etiā alibi poterit cōueniri, put iudex arbitrabit̄. ¶ Quinto nō ꝓcedit q̄n i loco destinate solutiōis vigeret pestis qz ibi rndere nō tenet ita dicit Ang. in. l. cū res in pri. ff. de leg. i. vbi Alex. seq̄tur. et idem Alex. in. d. l. si cōuenerit. in. x. fallē tia. z ista videt cōis opinio. lz aliq̄ velit Imo. in. d. l. cū res. et idē si a casu in tali loco repitur. nā ibi nō potit cōueniri fm Ang. et Alexā. in locis ꝓallegat'. et Bal. idem tz in. l. fi. §. sz et si q̄s i fi. colū. C. cōia de lega. per. l. heres absens. ff. eo. ¶ Sexto z vltio locū hz q̄n q̄s alibi soluē, pmisit vt dictū est. Sec⁹ si pmisit rndere i aliq̄ loco qz videt

promittere q ibi possit conueniri ꝛ nō excludit̃ penitētia vt Abb. hic dicit circa finē distinctionis ꝛ supra ad itellectū. c. dilecti j. ti. i. Ad hoc facit tex. in c. fi. j. titu. i. in c. ij. de cōsessis. in. vi. ꝛ in. c. i. de foro cōpe. in. vi. l. non solū in princi. ff. de procu. et in. l. de etate. §. iterdū. ff. de interro. actio. cū simi. Et hoc verū intelligitur q̄n verbū respondere pfertur simpliciter. secꝰ si dicatur respondere de pecunia q̄ tunc portat solutionē. sic intelligitur q̄ de verbo respondere dicit Bald. in. l. ij. C. de pcura. et in l. eam quā in fi. i. col. C. de fideiuss. ita Pau. de cast. distiguit in. d. l. si cōuenerit. ꝛ idē Pau. de cast. in. l. iij. §. si q̄s ita. ff. de eo q̄ cer. loco ¶ Decimotertio q̄ō vr in. l. si cōuenerit. locū habet in, progatione facta expresse per pactū, put tex. loq̃tur in. d. l. si conuenerit. secus vero est in tacita progatione que ex aliquo facto isurgit. Quod dupliciter exēplificari potest. ¶ Primo q̄n progatur iurisditio contra hēdo vel delinquēdo quo casu nō habet locū penitētia. vt Ray. Albe. et Ange. dicūt in. d. l. si conuenerit. et idē tenet Saly. in. l. nullū in. ij. op. C. de testi. ad quod facit q̄ talis, progatio tacita q̄ ipso facto insurgit fortior dicit vt no. i. c. dilecti j. ti. i. vnde cū dispositio. d. l. si conuenerit. exorbitās sit a regulis iuris cōis: et loquatur i pacto progationis / nō debet extēdi ad istū casum in quo maior rō est vt penitētia excludat. ¶ Scōo exemplificatur in tacita progatione q̄ insurgit ex litiscontestatiōe. nā ilia irreuocabilis est ſm glo. in. d. l. si cōuenerit. quā oēs tenēt et tex. ibi a cōtrario sensu. et idē est dicē dū in tacita progatione q̄ inducetur ante litē cōtestatam ex aliquo actu iurta. l. sed et si susceperit in prin. ff. eo. nā talis, progatio irreuocabilis est vt Ange. dicit in d. l. si conuenerit. et idē Bal. in. c. p. et. g. in. iiij. col. circa fi. §. de offitio delega. ¶ Est tn̄ nō leuis dubitatio vtruz ex aliquo actu citra litiscontestationē tacita, progatio inducatur. et Bar. in hoc. in. l. quidā cōsulebat in. ij. col. ff. de re iudi. concludit q̄ sic. dicēs q̄ opponens exceptionē contra libellum vel psonā actoris approbare videtur iudicē et in eū cōsentire. ꝛ idē Bar. in. d. l. si cōuenerit. et in. l. fi. per illum textū. C. de excep. Bal. in. c. exceptionem in glo. i. j. de excep. Innocē. Cardi. ꝛ late Abb. in c. inter monasteriū. de re iudi. cū cōcor. vt Alex. tradit in. d. l. q̄dam pſulebat col. pe. ꝛ ista est cōis opinio ſm Areti. hic col. penul. et ptz ex his q̄ Alex. adducit in. d. l. quidā consulebat. et late, psequit̃ur moderni in. d. c. inē monasterium ¶ Contra istā cōem opinionē insurgit Areti. hic in penul. col. ꝛ arguit dupliciter. ¶ Primo q̄ ſm minus, pponēdi declinatoriā cōtra iudicē est litiscontestatio. l. aptissimi. C. de iudi. l. nemo. C. de iurisdi. om. iudi. ergo ante litem cōtestatā quis nō videt excludi. ꝛ istā rōnem etiā Fulgo. adducit in. d. l si conuenerit. que tn̄ fuit antiquorū quos Abb. refert in. d. c. inē monasterū in. v. opi. Sed respondet q̄ illa iura locū hñt q̄n ante litem contestatā non apparet de cōsensu tacito vel expresso prout respōdet Alexā. in. d. l. si cōuenerit col. fi. Et hoc idē colligitur ex dictis Abb. in. d. c. inter monasteriū col.

vi. dū respōdet ad aut. offerat. C. de litis contest. nā si precise attenderet litis ptestatio / seqret̃ q̄ nullo alio modo iurisditio posset prorogari. quod tn̄ falsuz est p supradicta. ¶ Secūdo arguit Areti. q̄ois exceptio q̄ ante litem cōtestatā opponitur / ad finē repellēdi iudiciū videt opponi. ꝛ licet quantū ad cognitionē illius exceptionis iurisditio, progata videat / non tamē super causa principali pōt dici, progata iurisditio. q̄ inducta ad vnū finem nō debent contrarium opari. in regula q̄ ob grām. de reg. iu. in. vi. et rō ista etiā fuit Fulgo. in. d. l. si cōuenerit. et colligitur ex glo. in. d. c. inter monasteriū. in verbo subeūdo iudiciū circa fi. et in. c. si a iudice. in verbo teneris. de appel. in. vi. Sed predicte rōni respōdetur ex mente quorundā modernoꝝ in. d. l. si conuenerit. q̄ exceptio q̄ ante litē contestatā opponit tendit ad repellendū iudicium: verū est nō simpliciter: sed ſm quid. scilicet p eū modū et eo respectu quo opponitur ꝛ sic respectu libelli vel actoris cōtra quē objicit. sed nō respectu iudicis cōtra quē nichil opponitur. immo quātuz ad psonam iudicis iudiciū videt approbari. Ex quo cōz eo excipit et super hoc ab eo petitur, pnūciari. l. sed ꝛ si susceperit. in prin. ff. de iudi. vnde inducta ad vnū finē vno respectu: alio respectu in consequentiā cōtrariū q̄nq̄ operant. l. denicz. §. interdū vbi Bar. per illū tex. ff. de pecu. lega. in. l. pculus. ff. de vsufruc. facit tex. in. l. ſz et miles. §. qui ignominiosa. ver. scribit aūt vulpian⁹ ff. de excu. tuto. et q̄ no. in. l. i. ff. de his q̄. vt indig. ꝛ p glo. fi. xxxij. q. iij. in. c. dixit sarra. ¶ Ulteri⁹ et tertio cōtra cōem opinionē tenet Imol. in. d. l. q̄dam pſulebat. vbi rōnem vrgentē inducit. nam ſm cōem opinionem dū opponit̃ exceptio declinatoria cōtra libellū vel actorē: approbat⁹ videt iudex supistis dilatorijs q̄ sunt parui preiudicij. vñ nō seq̃tur q̄ iudex approbat⁹ sit in cā principali in qua de maiori tractatur preiudicio. hoc enī est arguere de minori ad maius q̄ō affirmatiue nō valet. vt no. in. c. cū in cūctis. §. de elec. in aut. multomagis. C. de sacrosan. eccl. Cōfirmatur hoc q̄ tacitus cōsensus in aliquibus actib⁹ iudicij non porrigit̃ ad alios act⁹ qui sequuntur. vt per glo. nota. in clemen. sepe. in verbo partib⁹. quā doct. ibi sequunt̃ de verb. sig. et Abb. in. c. quoniā contra in col. fi. j. de, pba. in. c. presentium. col. ij. de testib. Bal. in. l. fi. §. necessitatē. col. iiij. C. de bo. q̄ lib. cū simi. Consensus enī in isto casu videt limitatus respectu, ppōsite exceptiōis. vñ non debet trahi ad cām pncipalem in qua de maiori preiudicio agit̃. Et istā rōnem, p nouas sibi ascribunt moderni pter morē suū in. d. c. inter monasteriū. Et ad hoc bñ facit q̄ tacitus cōsensus limitatur ſm actū ex quo colligit̃. l. fi. C. ne vx., p ma. et q̄ō no. Bar. in. l. i. §. si q̄s hoc inēdicto l fi. ff. de inītro. ac. cū simi. ¶ Sed tn̄ defendendo cōmunē opinionē huic rōni etiā responderi pōt q̄ in ista materia q̄n iudex approbat vt, pnūciare possit sup exceptionib⁹ dilatorijs etiam in cā principali approbat⁹ intelligit̃ vt Bar. dicit. ꝛ pbat̃ in. d. l. sed ꝛ si suscepit in prin. vbi reus q̄ actionē suscepit ꝛ alijs defensioni

nibus vſus ſit: non põt iudicẽ pre terea recuſare. nec valet reſpõſio Fulgo. ibi q̃ intelligaꝫ de litis cõ teſtatione. qz imo etiã ante litẽ cõ teſtatã ꝺz quis actionẽ ſuſcipere prout Alex. deducit in. d. l. ſi con uenerit in finali col. Et cõtra Ful go. facit. qz i tex. ibi duo copulati ue req̃rũtur q̃ actionẽ ſuſceperit et alijs defenſionib⁹ vſus fuerit. nã ſi illa verba actionẽ ſuſceperit per litis ꝓteſtationẽ intelligerent aliud nõ req̃rerẽt. qz ſola litis cõ teſtatio declinatoriã iudicꝫ exclu dit. l. aptiſſimi. C. de iudi. ⁊ ita qõ Alex. dicit cõfirmatur. Et ad hoc etiã facit qz ille qui in cã ꝓpara toria iudicẽ approbauit illum in cauſa p̃ncipali recuſare non põt. l. ordinarij. vbi Bal. C. de rei ven. l. minor. xxv. annis in fi. princi. ff. de euic. et diri. ff. in rub. in princi. ex quo ꝺaꝫ intelligi q̃ approbatio iudicis nõ reſtringitur ad actũ ex quo tacit⁹ ꝓſenſus colligiꝫ. Unde ad argumentũ dicendũ eſt q̃ con ſenſus nõ videꝫ limitatus quãtũ ad ꝓſonã iudicis ꝓtra quẽ nichil opponiꝫ. tm̃ em̃ reſpectu exceptio nis oppoſite iudiciũ videꝫ recuſa ri. ſed nõ reſpectu iudicis cui⁹ per ſona ſimiliter approbata videtur per ſupradicta. ¶ Quarto ⁊ vltio cõtra cõem opinionẽ etiam tenet Imol. in. d. c. inter monaſteriũ. p ter. in. c. ſup litteris. ff. de reſcrip. vbi ille q̃ conſentit in iudicem vt ꝓnunciet ſup exceptiõe a p̃ncipio oppoſita: non videꝫ in cã p̃ncipali iudicẽ approbare. Sz dicendũ eſt q̃ ibi erat exceptio declinatoria tãgẽs ꝓſonã iudicis quo caſu cõis opinio nõ ꝓcedit. Bar. em̃ loq̃tur qñ opponunt exceptiones q̃ reſpi ciũt iuriſditionẽ vel ꝓſonã iudicꝫ puta cõtra ꝓſonã actoris vel ꝓtra libellũ. ſecus eſt qñ opponit ꝓtra iudicẽ: qz cũ negetur iuriſditio ni chil repugnat quin poſtea iudex poſſit recuſari: et ita cõcludit do. Abb. in. d. c. iter monaſterium. in vij. col. in fi. articuli poſt ãtiquos quos ipe refert. et hoc expreſſe te net Bal. in. l. nõ videtur la. ij. ff. eo. vbi inq̃t q̃ exceptio incõpetentie nichil nocet quo min⁹ iudex poſt ea poſſit recuſari. qz negãti iuriſ ditionẽ tacit⁹ ꝓſenſus ꝑputari nõ põt. et ſm hoc habeꝫ puma limi tatio ad cõem opinionẽ. ¶ Scõo limitaꝫ non hꝫe locũ in cã inquiſi tionis in qua p actũ litigãdi tacita, progatio nõ inducitur: vt Bal. no. voluit in. l. i. C. de ſicca. in ver. et aduerte. nã in progatione con ſenſus vtriuſq; ꝑtis requiriꝫ. l. ij. ff. eo. et hoc nõ põt hꝫe locũ in inq̃ ſitione. et idẽ Bal. dicit in. d. l. i. in fi. C. vbi de cri. agi opor. ¶ Sed Areti. hic ꝓtrariũ tenet i fi. col. qz conſenſus duoꝝ req̃ritur vbi agi tur de ꝓtiudicio vtriuſq;. Sz cũ in cã inq̃ſitionis agaꝫ tm̃ de ꝓtiu dicio inq̃ſiti: ſolus ꝓſenſus ei⁹ ꝺz ſufficere. ar. l. nenſenius. et qõ ibi not. ff. de neg. geſt. et idẽ Areti. di cit in. c. ad petitionẽ. in. vij. col. j. de accuſ. Et iſta fuit rõ Saly. qui prius idẽ volunt i. l. i. in. vij. q. C. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ idẽ Saly. in d. l. i. in vlt. q. C. vbi de crimi. Cõ probaꝫ hoc qz in tacita progatiõe cõſenſus rei p̃ncipaliter ꝓſideraꝫ d. l. ſedꝫ ſi ſuſceperit in pun. dum inq̃t actionẽ ſuſceperit: ⁊ alijs de fenſionib⁹ vſus ſit. et iſta rõ bene cõuenit in cã inq̃ſitionis. Et ſi diꝫ q̃ etiã deſideraꝫ ꝓſenſus acto ris dũ agit: dici põt q̃ iudex eſt lo co accuſatoris dũ inq̃rit vt. ff. iu

bri. dictũ fuit. Opinio Bal. ſalua ri põt qñ inq̃ſitio formata eſſet in caſu, phibito: tũc enim nõ fit ꝓro gatio. vñ reus ſemp poterit cõtra iudicẽ opponere. qz exceptio defi cientis iuriſditionis ſemp reddit iudiciũ retro nullũ. ita tradit idẽ Bal. poſt Jaco. but. in. l. licet. C. de procur. ver. iuxta hec q̃rit. qõ ſeq̃tur ſimpliciter Alex. in. d. l. qui dã cõſulebat in pen. col. ad qõ fa cit qõ no. Bal. in. c. fi. col. vi. j. de of fi. deleg. in ver. pone q̃ maleficiũ vbi inq̃t q̃ lz reus cõfiteatur ma leficiũ cozã iudice q̃ non poterat de delicto cognoſcere: non tñ põt puniri. Et idẽ Cardi. in clemẽ. i. in. ix. q. de ꝓſan. et affi. et late dixi in rubri. j. de proba. Ex quo datur intelligi q̃ nõ prozogaꝫ iuriſditio in caſu in quo iudex, phibet ingre re. et intelligo q̃ adeo, phibeaꝫ q̃ iuriſditio eius, progari non poſſit prout rõ Bald. demõſtrat in. d. l. licet. ⁊ ſic in habitu nõ habeat iu riſditionẽ. ſecus qñ, phibetur rati one exercitij iuriſditionis quã hz in habitu. et põt prozogari prout ſupi⁹ primo dicta loquunt. ¶ Si militer dictũ Bal. ſaluari põt in p ſonis imperitis de q̃bus non p̃ſu mitur q̃ voluerit iuriſditionẽ pro gare: ſz potius p̃ſumũtur ignorã ter litigare. vt Specu. tradit i tit. de cõp. iudi. adi. ℣i. ver. decimo. ⁊ ver. ſed nũquid. et ſeq̃tur Ange. l. l. fi. C. de excep. vbi dicit de ruſti co q̃ non p̃ſumitur iuriſditionem progare litigãdo cozã incõpetẽti Sz tñ tũc illõ nõ eſt reſpectu cau ſe inq̃ſitiõis: ſed, puenit, ppt̃ qua litatẽ ꝓſonar. ¶ Unde ad tollẽdã dubitationẽ q̃ in ſupradictis ꝓtin gere põt tutius eſt, pteſtari ex pte excipiẽtis q̃ non intẽdit in iudicẽ conſentire vt Bal. dicit in. l. nõ vi deꝫ la. ij. in fi. ff. eo. tit. idẽ Spec. quẽ ipſe allegat in tit. de aduoca. ℣. penul. col. ij. Et caurus debet eſſe ille q̃ ꝓteſtatur vt dicat q̃ per aliquẽ actum quẽ facit non inten dit in iudicẽ ꝓſentire/ niſi quate nus de iure teneꝫ. nã ſi ꝑa iſta non ponãtur poterit tanẽ contu max puniri. vt no. Inno. voluit i c. cumana. ℣. de elec. vbi Joh. an. Bal. Anto de but. ⁊ alij ſequũtur ⁊ ita totius mũdi ꝓſuetudo obſer uat. vt Ange. dicit in. d. l. nõ videꝫ in fi. et idem tenet Ang. in. ℣. illud quoq; in col. ij. in auk. de exhi. re is. Bal. in. l. ij. per illũ text. C. vbi q̃s decur. cũ cõcor. vt p Alex. in. l. ſi ita ſcriptũ. ff. de leg. i. et tradũt Imol. ⁊ late Moder. in. c. cum. m. de cõſti. ¶ Dicit tñ Paul. de caſt. in. d. l. nõ videꝫ q̃ talia ꝺz ex abũ danti adũciũtur qz etiã protеſtatio fctã ſimpliciter eo modo i du bio itelligiꝫ. imo qõ plus eſt dico q̃ intẽtio, ptеſtantis deciaraꝫ: qz nõ negat ille q̃, ptеſtaꝫ velle i iudi cẽ ꝓſentire ſi de iure teneꝫ ſed non intendit, progare iuriſditionẽ. ita q̃ ex aliquo actu ſuo iudex efficia tur q̃ nõ eſt. et hoc ptz dũ ſe refert ad actũ q̃ fieret p eũ. vñ dictũ Jn no. poti⁹ tueꝫ, ppter auctoritatem ei⁹ quã q̃ illud neceſſariũ videaꝫ attẽta forma q̃ ille, ptеſtaꝫ. Reliq̃ dicaꝫ vt p doc. in. d. l. ſi cõuenerit et in. c. ℞allegato inꝭ monaſteriũ. ¶ In glo. fi. ibi. xi. q. iij. l. c. rurſus de ꝛtellectu illi⁹. c. bñ loq̃tur Abb. hic. ⁊ idẽ Abb. ſeq̃tur in. c. ℞itatis col. ix. ℞ſiculo ſertũ tñ ꝛtellectum J. de dolor cõtu. ⁊ in. c. ercõicam⁹ el primo col. ij. de here. Et iſta dicta q̃ Ab. ſibi aſcribit latez origina liꝫ do. Car. tradit i repe. c. ꝓpendi

nº in.ix.carta. versi.xxxiij.q̃ro J. de sentē. excō. Et idē in effectu dicit Anto. de but. in.c.cū bone i fi. de eta. et qualita. ¶ Extra glo. doctores, pſequūtur an citatus contumax pro ꝛtumacia possit excōmunicari vel mulctari. ꝛ ſm Ant. de but. et Abb. post alios. Prima cōclusio sit q̃ si contumacia notoria est: iudex absq; alia citatione excōmunicare vel mulctas ipone re pōt. per tex. hic vbi cōstat de cōtumacia dū in iudicio cōparuit ꝛ discessit. vt no. in. c. venerabilꝰ .Ş. Secus. de sen. excō. in. vi. et ita y istū tex. etiā Abb. dicit in. c. fi. colū. iiij. J. de iur. calū. et idē Lap. alleg. lxxiij. incipiēte prelatꝰ irregularis. col. i. vbi allegat Inno. ad hoc i. c. dilecto. de sen. ex. in. vi. facit tex. in. l. ij. et quod ibi Bald. in iij. no. C. vt lit. pen. et in. c. cū dilecti. circa fi. J. de dolo et contu. Ille tñ tex. loq̃tur in expēſis de q̃bus J. videbimꝰ. Et pro ista cōclusione etiā Areti. hic adducit q̃ in facto notorio citatio nō req̃rit. c. cum olim. J. de iudi. in. l. nullū. C. de testi. ¶ Sed tñ ex eo q̃ in fctō notorio citatio nō sit necessaria: nō bñ infert ad excōicationem i qua est rō ſpālis vt debeat citatio fieri ēt pro facto notorio, vt declarat do. Abb. i. c. cū sit romana. de appel. ¶ Et ex p̄dicta cōclusione limitat̃ q̃ ōr. in. c. sacro. de sen. excō. excō municationē ferri nō posse nisi cōpetēti monitiōe p̄missa. nā illō locum nō hz in excōicatione lata, p contumacia notoria ſm doctores cōiter hic. ¶ Sed tñ ꝛtra hoc exp̄ſ se videt dictū Inno. in. d. c. sacro. in glo. ij. vbi exp̄esse tenet q̃ etiā si factū notoriū sit in excōmunicatione: tñ monitio req̃ratur, et idē Archi. xij. q. ij. c. idigne. do. Anto. in. c. cum sit romana. de appel. et Abb. in ꝓsilio. xxxiij. incipiēte videtur primo. col. fi. in. i. li. etiā cōcludit. c. sacro. habere locū in fctō notorio q̃ indistincte loq̃tur. Pro cōcordia Domi. in. c. i. de offi. dele. in. vi. distinguit q̃ trina monitio nō req̃ritur in notoriis: vna tñ videt necessaria. Sed ista distinctio nō satisfacit. q̃ videtur cōtra intētionē doc. hic qui dicunt ep̄m excōmunicatū fuisse absq; citatione ergo nulla citatio interuenit. Preterea rō q̃ allegatur vt nō sit citatio necessaria q̃n notoria est cōtumacia videt concludere etiam q̃ nulla citatio requiratur. Et iō aliter dicendū est q̃ tex. hic et doct. loq̃ntur in contumacia notoria. nā cū sententia excōmunicatiōis ferat immediate, ꝓpter cōtumaciā: et illa q̃dem notoria sit: alia citatio nō req̃ritur. dictum vero Inno. in. d. c. sacro. locū habet in offensa notoria quo casu in sententia excōicationis citatio semp necessaria est. vt Abb. cōcludit in. c. cū sit romana. in glo. fi. circa fi. de appel. q̃ ab hoie nunq̃ ferē excōmunicatio nisi p cōtumacia. vt p glo. xi. q. iij. in. c. episcopi. et sententia excōmunicatiōis est medicinalis c. i. de sen. excom. in. vi. ēquis ergo factū notoriū sit: citatio tñ requiritur vt appeat an velit se corrigere. vel vt cōstet de contumacia vt per Abb. in. d. c. cū sit romana. ad finē. ¶ Secunda conclusio. quando contumacia nō est notoria nō potest quis mulctari nisi p̄missa citatione. Bar. in. l. ij. per illum tex. in fi. col. ff. si quis in ius vocatus non ie. et in. l. iij. Ş. si ad diem. per illum tex. ff. de re mili. et licet ille

tex. cauillari possit vt per Jmol. et aliter p Areti. hic: ratio tñ que ibi assignat multū facit. dū dicit q̃ forte detentus q̃busdā casibꝰ rē. ꝛ ultam cōclusionē sequuntur Anto. de but. ꝛ Abb. hic Bar. in. l. i. in prin. circa fi. ff. si quis ius dicū si. vt p Alex. ibi ꝛ idē Alexā. latius tradit in. l. si finita. Ş. iulianꝰ col. xxiij. ff. de dam. infec. ꝛ idem tenet Bal. in. l. si q̃s col. ij. C. de testi. Abb. in. c. veniēs in vlt. no. J. de accusa. Pe. de ancha. et Jmol. in c. ij. de concess. preben. ¶ Ex q̃bus patet ista esse cōmunē opinionez. licet aliter dicat Bal. in. d. l. ij. in iiij. no. si quis in ius voca. ꝛ idem Bal. in. c. prout. in ver. ītē poterit mulctari. de dolo ꝛ cōtu. vbi allegat Inno. ad hoc in. c. calūniā. J. de penis. sed Inno. ibi loquitur i expensis de quibus infra.

¶ Ista cōclusio limitat̃ duplicit. Primo vt habeat locū in mulcta q̃ extrinsecus venit ꝛ arbitrio iudicis ſponit. secus est in pena cōtumacie q̃ ipm ꝓcessum respiceret puta q̃ ferat sententia vel cōcedat possessio ex primo decreto. ad ista enī absq; noua citatiōe, ꝓcedere pōt vt p Bar. in. l. si finita. Ş. iulianꝰ de dam. infec. ꝛ in. l. cōsentaneū. C. quomō ꝛ q̃n iud. et declarat Bar. in. d. l. iij. Ş. si ad diē ꝛ sequit Abb. hic. nā in tali pena non videtur de nouo grauari ex quo a iure imponitur.

¶ Secūdo limitat̃ nō ꝓcedere q̃n iudex cōtumaci mulctā cōminatus fuerit. q̃ tunc absq; alia citatione ſponi poterit. vt no. voluit Bar. in. l. impuberibꝰ. Ş. fi. ff. de suspec. tuto. ꝛ idem Jmol. ꝛ Alex. in d. l. si finita. Ş. iulianꝰ ꝛ Alexan. in d. l. i. in prin. ff. si quis ius dicen. nā ex illa cōminatione satis dicit citatꝰ in tali grauamine ſm Bar. in. d. l. ipuberibꝰ. Ş. fi. ¶ Et ex ista ratiōe ifertur q̃ p̄dicta limitatio videtur ꝓcedere quādo exprimitur quātitas vel qualitas mulcte alias ratio Bar. nō haberet locū.

¶ Modo in p̄dictis cū q̃bus transeunt doc. aduertendū est. nā q̃n ratione cōtumacie mulcta imponitur a iudice p̄cipaliter duplici ratione citatio videt necessaria ¶ Prima est q̃ forte citatus ex iusta causa cōparere nō potuit. vnde nō debuit puniri. l. cōtumacia. Ş. i. ff. de re iudi. no. in. d. l. ij. ff. si quis in ius. ꝛ in dicta. l. iij. Ş. si ad diē. ff. de re mili. cum simi. in scōa cōclusiōe supra allegatis. ꝛ ideo si ꝛtumacia notoria sit: citatio nō req̃ritur. vt supra i pria cōclusiōe dictū est. Scōa ratio est q̃ mulcta arbitrio iudicis ſponit. d. l. si quā pena in fi. ff. de ver. si. no. in. l. i. ff. si quis ius di. q̃n arbitrādo iudex grauare partē possit merito citatio requirit. l. de vnoquoq; in pri. de re iudi. Et ideo si, ꝓpter contumaciā imponit pena q̃ respiceret ꝓcessum vel mulcta de qua iudex minatus fuisset q̃ in istis casibꝰ iudex nō dicitur grauare: citatio nō requirit vt supra i duabꝰ limitationibꝰ dictum fuit. ¶ Attentis his duabus rōnibꝰ nō vident̃ que superius dicta sunt sine dubio, ꝓcedere. In primis in spectā scōa ratione. Prima cōclusio supra facta nō habebit locū q̃ licet contumacia notoria sit: ꝛ cōtumax nullo modo excusari possit: tñ ex quo iudex grauare potest arbitrio eiꝰ imponēdo mulctā vt supra dirivi detur citatio necessaria. ¶ Secūdo attēta prima ratiōe: limitatio

nes supra facte nō procedūt: qz licet in alijs casib⁹ iudex nō videat grauare exquo fuit cōminat⁹ vel penā statutā a iure imposuit: tamen nō cōstat illū fuisse cōtumacem. z ideo cū nō sit notoria cōtumacia/requritur citatio vt supra dictum est. ¶ Predicte ergo limitationes bene ꝓcedūt qñ euidenter cōstaret de cōtumacia. Uel dici ꝑt q in dictis limitationib⁹ ꝓsumpta cōtumacia sufficiat vt J. dicā de expensis. Similiter prima conclusio q vbi est notoria contumacia non requirat citatio habet locum qñ cōtumaci imponit pena statuta a iure vel mulcta quā iudex fuit cōminatus/alias secus. et hoc modo supradicta bene procedunt. ¶ Quid autē in condemnatione expēsarū ꝓpter cōtumaciam an noua citatio requiratur Abb. hic post alios quos ipse refert concludit q nō. z videtur ista cōis opinio quā tenet Cy. i. l. sancimus l. xiij. q. C. de iud. vbi Bal. z Saly. sequuntur. z idem voluit Inno. i. c. calūniaz de penis. quē refert ibi z sequitur Pe. de perusio z Bal. frater eius in. c. cū dilecti per illū tex. in. v. col. de do. z cōtuma. Alberi. post Pe. in. l. i. §. fi. in. ij. col. ff. si quis ius dicen. non obtemp. Johā. an. in. c. finem litibus. vbi Anto. de bu. in. vi. col. et Abb. in. viij. col. versi. iij. ad idē q̄ritur de dolo z cōtuma. z Imol. i l. q̄dam cōsulebat de re iudi. i fine ¶ Ista cōclusio declarat primo vt procedat quādo quis fuit pri⁹ citatus z in citatione facta fuit cōminatio de procedēdo ad vlteriora. Secus si citatus fuisset simpliciter vt veniret ad se defendendū quia tunc in condēnatione expensaruz noua citatio requiritur. qz ad aliud nūc agitur. argumen. l. aut qui aliter in prin. ff. qō vi aut clam. ita Bar. no. dicit l. l. nō ignorat. C. de fruc. z litis expēs. z sequitur Abb. hic. ¶ De quo dubitari potest nā Bart. videtur sentire q citatio requiratur. cuius cōtrarium cōmuniter doc. dicunt vt patet ex supradictis. Preterea differentia quam facit Bar. non videt procedere quia etiam quando dictū fuit de procedēdo ad vlteriora: hoc videtur itelligendū respectu cause puncipalis: nō respectu expensarum. et sic videtur citat⁹ ad aliud. sicut dicit Bar. quando quis est citatus ad se defendendū: neutro casu enim videtur citatus ratione expensarum.

¶ Secūdo declaratur vt habeat locum quādo simpliciter qs condemnatur in expēsis. nā tunc nō dicitur grauatus a iudice exquo iura disponūt q cōtumax condēnetur in expēsis. l. sancamus. C. de iudi. Secus vero si condemnetur in expensis et fiat taxatio expensarū: quia tūc citatio videtur necessaria cum iudex in taxando grauare possit. ita videt ꝓcedere qō notat Domi. ꝓ illū tex. in. c. i. i fi. puncī. de resti. spoli. in. vi. et de taxatione expensaz no. Bal. in. l. terminato. col. ij. ver. sed nūquid C. de fruc. z litis expē. z vide Bal. in. c. i. in puncī. in. ij. colū. in text. ibi domini sacramento. si de inuesti. inter dominū et vasal. lis oz. fuerit. qui videtur sentire contrarium dū inquit q non est necessaria citatio cum sit pena precedentis contumacie. ¶ Postremo nō omitto q Moder. quidam in. d. l. sancimus tenent contra cōmunē opinionem q Imo in condēnatione expensarum sit citatio necessaria. quia iste qui ratione cōtumacie condēnatur in expēsis potuit esse impeditus aliquo iusto ipedimento. ergo debet citari vt hoc liquidari possit. d. l. ij. §. sed si ad ff. de re mili. et licet scōm Bar. ibi loquatur in mulcta vt supradictū fuit: tamen ratio que ibi assignatur generalis est que etiā locum habet in expensis. ¶ Sed ad hoc de facili potest responderi. qz illa ratio gñaliter intelligit in mulcta z pena extrinseca prout loquitur Ad hoc eñ vt mulcta imponatur vera contumacia requritur. vt no. Barto. i. l. i. §. fi. in fi. col. ff. si quis ius dicē. Ang. in consilio. viij. his primis. z ideo citatio requritur vt constet de vera contumacia.

¶ Sz sicut in expēsis qs ꝺdēnari potest ex ficta z presumpta contumacia vt cōcludūt Cy. Bal. in. d. l. sancimus. z Anto. de but. in. c. finem litibus. de dolo z contu. cum simi. sic etiā ad pmū decretum sufficit ficta cōtumacia. autē. ei q C. de bo. auc. iudi. pos. z sic illa ratio generaliter consideratur vbi vera cōtumacia requiritur. sz nō in expensis in quibus sufficit presumpta et satis est q citatus apparenter videatur contumax. Et ista sufficiāt. Reliqua que tradūtur per Abb. hic non ꝓsequor. qz a materia hui⁹ decretalis aliena sunt. Philippus Decius.

¶ Perutilis ac solēnis repetitio c. postulasti de foro cōpetēti. edita ꝑ excellētissimū iuris interpretē dñm petrum de ancharano.

De foro cōpetēti. Rubrica

Repetiturus cap. postulasti de foro competēti. retinebo ordinem al's solitum. Et primo Rubricā cōtinuabo ad precedentia hoc ordine. Dictuz est. §. titu. proxi. de iud. verum qz sicut dñia rerum priuatarū de iuregentiuz sunt distincta: vt. i. d. iurisgentiuz ff. de iusti. et iur. l. ex hoc iure. ita et iurisditiones per regna principatus et prouncias sunt distincte singularibus ipsarū iudicib⁹ siue magistratibus pro ministrāda iusticia deputatis. per quos iura regantur: vt. l. ij §. post originem. ff. de ori. iur. Istis spāliter ꝓhibet ne alterius iurisditionē vsurpent sed suis terminis sint cōtenti. vi. q. iij. scriptū. de elec. venerabilem §. ti. proxi. nouit z de parrochijs nullus. et itm prohibetur q̄ snie late a nō suis iudicib⁹ sunt nulle vt. c. at si clerici de iudi. C. si a nō cōpe. in. p totū. nec aliā tpis lōgitudine firmanť. Et qō pl⁹ est dico q̄ lz ois exceptio militās aliq̄ cōstitutiōe ꝓhibeat sub gñali tñ ꝓhibitōe exceptio incōpetētis iudicis nō videt includi: vt in cle. i. de seque. possef. z fru. qz ergo ad hoc vt iudiciū valeat oz coram iudice competēti fundari tō iurislatoris ītētio sub hoc titulo ad hoc tēdit vt litigātes adeāt iurisditiones cōpetētes z rei q̄q̄z iuiti q̄q̄z volentes ad aliena iudicia nō trahant ifra e. si diligēti z. c. null⁹. ¶ Quero ad quē finē iura iurisditiones ꝑ ꝓncipar⁹ z regna diuiserit. Rñdeo pp bonū publicū vt recte officioꝝ gereret administratio singulozuz neq̄ eñ alr dicit tex. humani generis ꝓseruatio alia potent rōue

subsistere/nisi magnus huiꝰ differentie ordo seruareꝝ. vt legiꝝ & no. de con.d.hec. Si ei quilibet iudex posset cognoscere de ommibꝰ causis nō habita distinctiōe psonarū causeve l locorū: resultaret ex hoc iurisditionū cōfusio. & pplures oirentur dissensiones & scandala contra iura. xi.q.i. peruenit. iij. q. vi. vltra ꝓuinciarū &. c. vnaqueꝝ vi. q. iij. scriptū &. c. scitote. Itē qꝛ cōio solet excitare discordias vt. l. cum pater. §. dulcissimis de lega. ij. & negligi solet quod cōiter possidetur dicit tex. in. l. i. C. qñ & ꝺbꝰ quarta pars de. Itē omis iurisditio eccl̃iastica depēdet a papa. et secularis ab Imꝑatore: vt. c. mādata de ꝓsump. & l. ij. §. nouissime ff. de orī. iur. & i auē. qūo oꝛ epōs i prin. isti aūt velut duo luminaria magna p̄sidētes vt ō maio. & obe. solite. nō possunt causis singulos interesse: vt. l. ꝑcipim. C. de ap. iō ꝓ diuersa territoria ordinē diuiserunt sicut bonus pr̃fami. diuidit fundū et pr̃imoniū suū in plures agricolas gr̃a facilioris culture: vt. l. gayus de le. ij. isti aūt (vt sic dixeri) agricole et ministri iusticie vocati dicūtur in pte sollitudinis nō in plenitudinē ptātis: vt. d. c. mādata. subditis em̄ expedit hr̃e iudices sub qꝺbꝰ iura sua, psequātur & nō sibi ius dicāt: vt. l. nulli. C. de iudi. & l. extat. qꝛ me. cā. ff. Pro ap̄liori declaratione rubrice qd sit forus h̄ vide per docto. & remissiōes de materia in decretis.

¶ Innocentius tertius.

Postulasti ꝓ sedē ap̄licā edoceri vtrum sacerdos hñs eccl̃iā in vna dioceſi et residēs i eadē: domiciliū vero pr̃imonij rone in alia ibi delinquēs: ab eo in cuiꝰ dyoceſi hz patrimoniū pro delicto ibidē cōmisso debeat iudicari: p̄sertim in causis q̄ officij sui seu beneficij ꝓpuationē exposcūt. Ad qō breuiter rndem. q ꝓ epm̄ i cuiꝰ dyoceſi deliqt sententia ꝓmulgari poterit in eū dem. Sz ab eo in cuiꝰ dyoceſi bñficiū obtinet: erit q̄ ad illud executio facienda.

Iuiditur pñs. c. i duas partes. In pma ponit thema & q̄stio. i scōa sol. q̄stiōis: ibi ad qō & hoc dicit i summa scm̄ Jo. an. Epōs deponit clericū alibi bñficiatū q̄ i sua dyoceſi deliqt: & epōs bñficij illā sentētiā exeq̄tur. Vel aliꝝ per epm̄ in cuiꝰ dyoceſi delictum cōmittit̄ est ꝓtra reū delinquentē ferenda snia. & p epm̄ in cuiꝰ dioc. hz bñficiū est dicta snia exequēda sup ipso bñficio. hoc di. Uenio ad casum in terminis quē sic figuro Accessit iuuenis ad papā & coram eo ꝓposuit q̄stionē. pater sctē qui dā sacerdos hēbat eccl̃iam i dio. Paduana in qua residentiam habebat. i dioc. autem treuisana habebat domiciliū ꝓpter patrimonium quod ibi habebat illuc accedens delictum cōmisit et forte adeo atrox q ꝓuari poterat beneficio vel officio. Quero ergo an epōs in cuius dioce. deliquit vel

epōs in cuius dioce. beneficiū possidet et facit residentiam de isto licto istū clericū condēnabit & Respōdet papa iuris latoꝛ et dicit q epōs vbi deliqt snīam ꝓferet quā index loci vbi bñficiū hz quo ad istud beneficiū exequeꝝ. hoc dicit Lego litterā expo. ibi in causis q̄ sunt cause q̄ exposcūt ꝓpuationez officij vel beneficij. dic q multe de quibus. J. de excess. prela. per totū et de iureiurā. querelam: cum infinitis similibꝰ ibi exposcunt. s. de iure cōi nō spāli statuto epi i cuiꝰ dioce. quidā deliquit vt dicam infra. ibi poterit. pondera istud verbum qō nō solet necessitatē ipoꝛtare. vt. l. i. C. qūo & qñ iu. & inuit q etiā episcopus vbi hz eccle. et residentiā poterit etiā delinquentem condēnare: vt dicā. J. in. ij. op. ibi quo ad illud quasi nō quo ad aliam penaz que veniret ex dicto maleficio imponēda. de hoc etiaz infra. Descendo ad no. ꝓmo noto in hoc q dicit postulasti q super dubia questione ē ad papā ꝓ consilio recurrendū: vt. J. qui filij sint leg. ꝓ venerabilē. §. rōnibus. qō ē verū qñ est dubiū sup iure. super facto aūt non cōsulit iuris latoꝛ & instruit vt quilibet per seipsum dispiciat: vt. l. ipe dispice. C. de edē. debet tamen qui super iure consulitur factū in nube propositum explicite declarare & non super facto simplr̃ rndere: vt. l. vt responsum. C. de transactioni. & l. precibus. C. de ipub. & alīs subsitu. & c. de muliere de sponsalibus. ꝓpter hoc reprehēdit Scevola gallum de insufficientia qui de iure consultus casus singulos qui poterāt de facto super eo de quo interrogatus extitit nō aduertit: vt patet in. l. gallus per totā. l. Judicibꝰ aūt an sit licitū consulere superiorē super iure vel facto: dicit no. i. l. eū quē temere. §. i. ff. de iudi. & c. sicut ex litteris. J. de spon.

¶ Item no. ex textu ibi residēs q sacerdos dz i ecclesia residere. cōcor. J. de cle. nō resi. ꝓ totū. & quod libet bñficiū in dubio requirit resi dētiā nisi ꝓbeꝝ cōtrariū vt no. in c. fi. de cleri. non residen. ꝓ docto.

¶ Itē no. q licet rone bñficij qō exigit residētiā forteaꝝ clericus forū: tñ forū patrimonij ratione nō pdiꝝ. dignitas em̄ sacerdotū supueniēs domicilij adiectionē dedisse potiꝰ q̄z ꝓmutasse vr̃. ff. de senatu. l. senatores. Uincē. vero dicit clericū nō posse habere domiciliū nisi in loco vbi intitulatꝰ est. lxx. di. sctōrū. cuiꝰ ꝓtrariū tenet hic Soff. & post eū Jo. an. de temp. ordi. cū nullꝰ li. vi. de rescri. dilectꝰ. ij. venit ad no. i. c. statutū. §. cū vero de rescrip. li. vi. sup glo. qz domiciliū et de ꝓuil. ex ore. ꝓ quoꝝ op. facit etiā iste tex. q̄ expresse dicit domiciliū ꝓ rōe patrimonij &c. ¶ Nota iij. q ſnia lata cōtra ꝓsonā extenditur ad bona sita extra territoriuz iudicentis. & cōtingit ista extensio auctoritate iuris ꝓ quādā cōi cātiā: hoc modo condēnatꝰ de crimine est infamis: vt no. §. tit. i. at si clerici. infames aūt nō possunt bñficia obtinere. J. de excess. ꝓla. inter dilectos. et. l. i. C. de. dig. li. xij. qz ergo infamia cōcernit statū ꝓsone sequit cōdemnatū quocunqꝝ vadat. sicut lepra leprosum vt. l. ex ea. ff. de postu. & qō dicā in. viij. q.

¶ Nota quinto q ad vnū spectat deliquētis ꝺdēnatio: ad alterum ſnie executio. Et aduertēdū qꝛ iste tex. loqꝝ cū fit executio sup bñfi

cio. cuius sup bonis ppriis venit ds rõe maleficij cõdẽnãdus vtrũ bona talis applicabunt epo in cuius dioce. sita sunt: an epo qui tulit sniam ꝺdẽnatoriã. J. declarabo i. viij. q. ¶ Nota. vi. q rõe delicti sortit ds forũ. Qñq tñ cõtingit q potest, phabiliter dubitari vbi dicatur delictuz eẽ cõmissum. pone mandaui hic titio vt hominẽ occidat florẽtie: an hic vel florẽ. vide or deliqsse: vel hic habui ratũ delictũ florẽtie meo noie cõmissum: vel i ipo territorio ds cepit holem et i alio iterfecit. vel est delictũ cõmissum i cõfinib⁹ vel cũ lancea siue sagitta ds in isto territorio existens sagittat aliũ existentem in vicino territorio. in omnibus eñ istis exemplis, phabiliter dubitaui vbi dicatur delictũ esse cõmissum: an vbi delictũ est inchoatuz an vero vbi est cõsummatũ. dicaz J. in. ij. q. ¶ Nota. vij. q sentẽtia lata pnũ iudicẽ facit fidẽ cozam alio qui ipam sniam exequit: sine alio ꝓcessu/non discusso aliter an sit iusta vel iniusta. qõ ultimuz an sit verum di. per Bar. in l. si cõfessus. ff. de custo. et exhibi. reo. et dixi infra. titu. i. ad fi. ¶ Nota. viij. q realẽ et actualem executionẽ iudex nõ facit extra territoriũ: vt. l. quid sit fugiẽs cũ sua glo. ff. de edil. edic. et no. Jo. an. J. c. romana. §. cõtrahentes eo. ti. li. vi. sup verbo tractare. verbaliter ꝓ vt citare subditum vel forensem in casu quo ei⁹ foro subũcit dubitat. Cyn. tenet q sic in. l. oẽs. §. si vero appitor. C. de his q ad eccl. cõfu. cõtra quã facit cle. pastoralis de re iudi. ¶ Expedit⁹ de notabilib⁹ venio ad oppositiões. Primo op. dr hic q vnus cõdẽnat: alter exeqtur sup bñficio qꝫ habet i sua dioc. et sic inuit q eps loci vbi delict tulit sniam ꝓuationis sup beneficio nõ sito in sua dioc. Sed cõtra hoc op. sicut enim in personis non subditis nõ põt iudex aliqd statuere vt. l. extra territorium ff. de iurisdi. om. iudi. et. c. vt alias de cõsti. li. vi. Jta etiam non vr q possit statuere sup beneficijs siue rebus extra suã dioc. existẽtibus vt. l. cum vn⁹. §. is q. ff. de bo. auc. iudi. pos. et. viij. q. ij. c. i. et. ij. h aũt statuere videt sup talib⁹ per talẽ ꝓnũciationẽ/ergo male. Sol. prima glo. que sentit q eps loci delicti nõ ferat sniam priuationis super ecclesia alibi sita: sed sup crimine et hec snia faciet fidẽ i alio iudicio vt in glo. patet q per hoc innuit q sit opus nouo ꝓcessu vel iudicio sup beneficio alibi sito. qꝫ patet dum dicit faciet fidẽ in alio iudicio. et sic exigit nouum iudicium. Sed glo. sequens innuit contrariũ dum dicit q eps cui subest ecclesia priuabit illum per sentẽtiã ab alio epo latã. et istam tenet Hosti. qui dicit q iudex vbi delict, pnunciat super ecclesia. idem Soff. Joh. an. ab. et Fran. p istis facit hoc capitulũ in pn. et i fi. In prin. enim fuit quesitum de beneficio. et in fine dicit q per episcopũ in cui⁹ dioc. subest eccl̃a erit executio facienda quasi non pronunciatio vl priuatio: sed mera executio ad eum spectet Inno. etiã cuz istis sentit duz dicit q episcopus delicti potest eum postmoduz suspendere ab ecclesia que sita est in alia dioc. Ego dico q isti canonum patres non sane itelligunt dum firmant q episcopus q fert sentẽtiam priuationis exprimat

in ea q priuet talem bñficijs alibi sitis: nec sua expressio preter vel contra ius commune aliquid operatur. pro hoc primo facit ratio quia pena non est in iudicis potestate sed iuris vt. l. prima. §. primo. ff. ad turpill. hinc est q si iudex in sententia vel omittit vel decernit aliter q̃ ius cõmune disponat: lex supplet qꝫ in sententia iudicis deest: vt. l. iij. §. si ds condemnat⁹ et. l. miles. §. decem ff. de re iudi. et. l. ex diuerso. §. si in iudicio. ff. soluto matrimo. Item lex dicit q iudex debet pronũciare super crimine quo ad penam no. iur. potestas confirmatur vt pena quam. l. sup delicto illo statuit infligatur vt. d. l. prima. §. primo. ff. ad turpil. et hoc est quod dicit hic Inno. satis esse q iudex pronunciet et declaret clericum adulterium vel homicidium cõmisisse et postea executio pene fit secũdũ canones q̃ precipiũt criminosos condẽnatos deponendos. xxv. d. primũ. Tertio p hoc adduco istũ c. in principio et in fine. in principio eñ dicit de delicto ibi cõmisso debeat iudicari non dicit qua pena priuationis vel alia sed simpliciter de delicto iudicari. et sic super crimine tantummodo pronunciari. In fine etiã dicit q erit quo ad illud executio facienda. quasi non priuatio vel cõdẽnatio facta fuerit super beneficio sz tantummodo executio. sententia vero super crimine tantum fuit.

Quarto pro hoc facit quod infra dicam in. viij. q. vbi dico q cũ ds de tali crimine condemnatur p̃pter quod bona veniunt publicãda: sententia lata contra personã extenditur ad bona sine aliqua alia expressione vbicunq; sita sint quia bona veluti accessoria sequũtur conditionem persone. C. de sacrosan. eccle. auc. ingressi et. l. si adoptauero. ff. de preca. et. l. fina. C. si pen. appel. mor. inter. et. c. i. de iurepatr. li. vi. Ex quibus concludo non multũ curandũ vtrum iudex in suis ꝓuationis exprimat bñficia cõdẽnati vel nõ: qz exprimat quod tacite inest et sic nihil talis expressio operaꝫ. vt. l. hec ꝥba ff. de lega. ij. et qõ legiẽ et no. in. c. vltra. J. de ꝓscripti. Per ista tñ nõ est rñsum ad. l. cum vnus. §. si is q. ff. de bo. auc. iudi. pos. vbi snia iudicis cõtra cõtumacẽ data sup missione in possessionẽ nõ extendit ad bona sita extra territoriũ iusdicentis. Sed respõde q ibi loquit in snia interlocutoria: istud loquit l diffinitiua. istã reprobat Hosti. et post eũ Jo. an. in. c. romana. §. cõtrahẽtes eo. ti. li. vi. super ver. decernere. Tu dicas q qñq loquitur in diffinitiua et habet locũ istud. c. et. d. l. a diuo pio in pn. ff. de re iudi. qñq loquit in interlocutoria. et tũc aut iudex simplr et indistincte ꝓcipit missionẽ in reb⁹ cõtumacis et nõ extendit ad bona sita extra suũ territoriuz: vt dicto §. si is qui. qñq super talibus bonis sitis extra expresse decernit et tunc ad illa extenditur: vt. d. c. romana. Jn interlo. ergo vt sita extra veniant requritur expssio: sz in diffinitiua expssio nõ requritur. qz veniũt necessario ad delictũ et sequũtur cõditionẽ psone vt dixi. ¶ Secũdo op. dr hic q aliꝰ eps q̃ ille i cuius dioc. est delictũ snia exeqtur. sz cõtra hoc op. et vr q semp ad iudicẽ delicti spectet executio et pnunciatio cõtra delinquentẽ: vt

J. de rap. c. i. ℣ in aũc. vt nulli iudi. §. si vero ꝙs comprehensorum col. ix. Sol. di. glo. ij. contraria loquunt cũ est crimẽ graue quo casu ille sniam exequi in cuꝰ dioc. est delictum factum scõm glosaz ad quam aduertendum. relata ei ad ter. sentit ꝙ iudex domicilij residentie nõ possit in grauibus criminibus se intromittere de executione. Ego quo ad executionem super beneficio non cõsidero speciem criminis sit graue vel non graue: nam quodcunq; sit crimẽ ex quo sequi debet priuatio beneficij fiet executio per episcopũ vbi beneficium est situm vt hic. Quãtum vero ad penam personalem vt degradationis fustigatiõis vel si. habet locum glo. vt fiat remissio ad iudicem delicti per §. quez allegat. quod verum forte cum est preuẽtus a iudice in cuius dioce. est delictum commissum ad quez si tulit sententiam super tali crimine est remissio facienda. ¶ Sz dices quare magis episcopus domicilij exequitur sentẽtiam alterius super bñficio sito in sua dioc. ꝙs exequitur cõtra personã alias sibi subditam ratione beneficij et residentie? ¶ Ad hec respondeo et dico ꝙ condẽnatꝰ de graui crimine est priuatus titulo beneficij ipso iure per ipsam sententiam. ad hoc quod no. Inno. J. de accu. qualiter. ij. vnde sicut per mortẽ translationem permutationẽ vel aliter ꝙuato beneficij possessore/ ad episcopũ reuertitur dispositio beneficij: vt de preben. de multa. ℣. c. licet episcopus eo. ti. li. vi. ita etiam reuertitur cum possessor intitulatus per sententiam est priuatus vt hic. Cum vero tractatur de punitiõe psone ꝓpter graue delictũ: tũc ad iudicem delicti quẽ ꝓuenit in ꝓcessu ℣ snia est remissio faciẽda ꝓ illã glo. q̃ sic duz al. §. si quis vero cõprehẽsorum. ℣. c. i. de rap. Sit rõ qz vterq; ipsorum contra delinquentẽ poterat ꝓcedere/ vnus ratiõe dilecti/ alius ratiõe domicilij vt infra. c. fi. ille ergo dz eẽ potior q̃ ꝓuenit vt ifra dicã in serta q̃stione. ¶ Sed vtrũ ista remissio per iudicẽ domicilij ad iudicẽ delicti habeat locũ cum iudex domicilij nõ fuerit ꝓuentꝰ per sniaz vel ꝓcessum merito dubitatur. ℣ p iudicem delicti ꝙ in istis grauioribus ad eum debeat fieri remissio: adduco textum in dicto capitulo primo de rap. et in autẽ. vt nulli iudi. §. si vero ꝙs cõprehensorum. col. ix. ibi ne eos recipiat. Item dicit ter. ibi videtur iniuria/ vbi plectibilis est orta suspicio. xxiij. q. iij. si illic. et alibi vbi contigit malum / ibi moriatur. ij. q. i. si peccauerit. preterea graui pñdi cõuenit curare vt malis hominibus prouincia careat: vt. l. cõgruit. ff. de offi. pñd. qz eñ ꝓpter delictũ territorii suũ et eiꝰ res publica offenditur: ad ipsum est facienda remissio: vt ceteri ad exemplũ respicientes abstineant a delictis vt auc. vt iu. sine quo. suffra. §. si quis aũt col. ij. et de penis. l. capitalium. §. famosos. vbi etiã reddit ratio remissiõis vt scz ceteri terreãtur. Ex istis concludit ꝙ iudex domicilij in grauioribus teneat remittere deliquentẽ ad iudicẽ delicti. In ℣trariũ facit ter. infra. c. fi. vbi simpl℞ dicit ter. ꝙ rõne domicilij potest ꝙs punire de delictis vbicunq; commissis itẽ facit ratio dicte. l. cõgruit que

consistit in purgatione maloꝝ hominũ q̃bus ꝓuicia careat vt q̃eta sit. Itẽ rõne domicilij põt ꝙs conuenire ex ꝓtractu alibi inito et adrẽ alibi sitã: vt. d. c. fi. de foro ꝓpe. ℣. l. vlti. C. vbi in rem actio: ℣. l. fi. C. de lõgi tẽporis ꝓscrip. ergo similiter ꝓ delicto alibi ꝓpetrato. ¶ Nã si semꝑ i grauioribus esset necessario remissio facienda: frustra essent posita iura de foro domicilij. et hoc tenet Accur. in. l. ꝑma et scda. vbi de crimine agi opz et credo verius ꝙ si preuenit in ꝓcessu remittere nõ teneaꝝ. Nõ ob. §. si vero quis. vbi iubet remissionẽ fieri. Nã dz intelligi si deꝓhensus fuerit sub alio iudice q̃ sub iudice domicilij. ¶ Nõ ob. c. i. ℞ rap. vbi dicit ꝙ ꝓprꝰ iudex non dz eũ recipere nisi ꝓius redeat ad iudicẽ delicti. ibi eñ contingit qz erat excõicatus ꝑ iudicẽ in cuꝰ dioceſi deliquerat. qui a nullo dz recipi donec satisfaciat/ et absoluatur a dicto suo excõicatore: vt. c. cuz ab ecclesiarum. de offi. ordi. et hoc tenet do. Jo. cal. in repetitione dicti c. in. vi. q. coniũcti. Si vero iudex domicilij nõdum ꝓuenit in ꝓcessu reqsitus credo ꝙ remittere teneaꝝ per iura: ℣ rationes facte supra, p iudice delicti magis vrgent q̃ alie rõnes, p iudice domicilij/ ℣ ꝓsertim: qz si testes ꝑ quos põt probari delictũ non essent de prouincia iudicis domicilij non possent extra suã, puincã cogi ad ferendũ testimoniũ: vt. l. vlt. §. fina. ff. de testibꝰ. Itẽ nec posset iudex domicilij eoꝝ examinationẽ alteri cõmittere: vt auꝯ. apud eloquẽtissimũ. C. de fi. instrume. ꝓpꝛ que impedimẽta si iudex domicilij ꝓcederet remaneret crimẽ ipunitũ: cũ deficeret ꝓbatio sed non ius. et ista est potissima rõ quare in istis grauioꝝbꝰ delictis fiat remissio ad locũ delicti: qz ibi facilius crimina ꝓbabũtur. ℣ hec ratio apte colligit in aũc. vt nulli iu. §. si vero q̃s ꝓprehensorũ. col. ix. qui textus multũ vrget contra iudicẽ domicilij vt semꝑ remittere teneatur. qõ equum est dicere vbi talis difficultas ꝓbandi imminet. ℣ sic intelligo qõ predixi: vt tũc ꝓuentio locũ habeat cũ iudex domicilij ꝓbationes criminũ se habere confidit: alꝫs delinquentẽ remittat si fuerit ꝑ lras reqsitus: vt. d. §. si vero quis cõprehensoꝝ. distinguit ergo vtrũ iudex domicilij teneatur remittere subditũ suum ad locũ delicti. Nã aut loq̃tur in leuioribus crimnibus ℣ non teneaꝝ. Aut grauioribus. et tũc aut iudex delicti ꝓuenit in ꝓcedendo et dz fieri remissio. Aut preuenit iudex domicilij: et non dz fieri. Aut res est integra qz neuter inchoauit ꝓcessum. et tũc etiã est fienda remissio si petaꝝ. vt ptz ex predictis q̃ locũ habẽt in iudice domicilij an cogatur. extraneꝰ vero iudicis an tenetur remittere si delinquẽs est vagabũdus dicã. J. in. q. op. ¶ Tertio ꝓncipaliter op. et videꝫ ꝙ non sub iudice delicti sed domicilij debet ille semꝑ qui deliq̃t respondere. xvi. q. i. c. i. et quod ibi no. Sol. ibi loq̃tur in foro penitentiali. Rõ ibi redditꝫ in glo. in quo vbicunq; quis delinquat debeat adire ꝓpriũ sacerdotem/ et ille cognoscit. iste vero ter. cũ si. loquũtur in foro iudiciali. Ratio ibi redditur in glo. ¶ Ego reddo aliã cũ dico ꝙ pena tẽporalis infligitur ꝓpter offensam et ꝓtẽptum iudiciarie ma

iestatis cuius territorium ex delicto turbat: vt.l.cōgruit de offi. prē si. ⁊ l. si familia. de iurisdi. om. iudi. ergo iudex cuius res publica offendit dz punire delinquentem ¶ Sed in foro penitētiali agitur de offensa ꝑcernēte deū: cuius est terra et plenitudo ei⁹ posita. et iō sacerdos qui in cōfessione fungit vice dei nō habet territoriū: sicut nec ille a quo cām habet: vt. l. ⁊ qꝫ ff. de iurisdi. om. iudi. et. l. si ptor. ff. de eo cui est man. iurisdi. ¶ Et hec rō facit ad q̄stionem vtrum sacerdos vbicunq; extra parrochiā possit audire subditū in confessione? Et videtur q̄ sic. ⁊ ita affirmatiue dicebat do. ꝑe. verbaliter bonē. cū sint voluntarie iurisdictionis ⁊c. qꝫ fungit vice dei. vt de pe. et remiſ. ois. et sic totꝰ orbis quo ad hoc pōt dici suum territorium l summa de peni. ℌ. cui. Que opi. non ꝓcedit sine dubitatione. Nā in contrariū videtur casus. c. sup cathedrā. versi. extra ciuitatē. de sepul. in cle. vbi p̄dicatores constituti: scōm formā illius cle. sunt q̄ ad audiēdas cōfessiones sicut curati. et th extra eundē locum non p̄nt holes audire. De hac q̄stione remitto ad Archi. in. c. placuit. de pen. diſti. vi. Et qꝫ indulgentie et remissiones pctōꝝ vident esse de foro penitētiali ex eo q̄ sub titulo de penitētijs de eis tractat vt ptz in. c. q̄ aūt. Ad hunc modū arguēdi facit. l. imperator. ff. de in diē adiecti. et quod no. in. l. fi. ff. de cōdi. ⁊ debi. ¶ Ideo hic applico talem questionē vtrum episcopꝰ possit concedere subditis indulgētiam pro opere cōstruendo in alterius diocesi absq; illius consensu? Et videtur q̄ sic pluribus rationibus

¶ Primo. quia dare indulgentiā est quodammodo de voluntaria iurisdictione. ⁊ talia possunt extra dioceſim exerceri. ff. de offi. ꝓcōsul. l. ij. et de adoptionib⁹. l. emancipati. ¶ Secundo quia hic videt quedā donatio q̄ videtur posse extra territoriū fieri: sicut et beneficioꝝ collatio. de ap. qua fronte. et no. Inno. de offi. le. nouit. ¶ Tertio qꝫ hec est absolutō a pena que videt posse fieri extra territorium arg. c. sacro. de sen. excom. ⁊ c. nouit. de offi. leg. ¶ Quarto qꝫ postq̄ actus sumit radicē in loco habili dz valere: lz executio conferat in alterius territorio: vt ptz in citatione verbali quā pōt iudex facere de subdito ꝓmotante extra. C. de epis. l. oēs. ℌ. si vero appitor. et. l. ij. C. de offi. p̄fec. vrb. et ptz in isto c. vbi sentētia lata i vno territorio mandat executioni extra. ad hoc ff. ō re iudi. l. a diuo pio. ⁊. C. ō iudi. ꝓrādū. ℌ. sinaūt reus. et. c. romana. ℌ. contrahentes. li. vi.

¶ Quinto. qꝫ iudex rōne persone subiecte pōt ipsius cōsideratione persone disponere de re alibi existente: vñ ex decreto iudicis domicilū vēdunt bona ꝓsistentia extra domiciliū. ff. de rebus eo. l. magis puto. ℌ. ullud. ⁊ quod no. Inno. in c. pastoralis. de priui. vbi auctoriꝫ ādo recurrimus ad iudicem domicilij / non aūt rei sup qua dispositio celebrat. facit qō no. Jaco. de are. in. l. si p̄dium. C. de p̄ĕ; is minorū. et. xvij. q. iij. in vēditionib⁹. Et cōtra possessorē agit rei vendicatione in loco sui domicilij: licet res alibi sita sit: vt. l. fi. C. vbi i rē actio. et. l. fi. C. de lō. tēpo. ꝓscrip. et apparet q̄ tutor i domicilio administrat bona sita extra territo-

riū iudicis qui sibi tutelam decreuit. ff. de excu. tuto. l. ꝓpter. ℌ. i. ¶ Sexto, pbatur sic. Ille indulgētie cōceduntur illis qui ad locum accesserint ⁊ manū posuerit adiutricē. et sic sub conditione videt ꝓcessum: qꝫ relatiuū quis vel qui ꝙdiunctū verbo futuri tpis facit conditionē: vt. l. siche; qui meus erit de le. i. ſz in dispositionib⁹ conditionalib⁹ videt q̄ debeamus attēdere tp̄us conditionis appositē: vt. l. i. ℌ. biduū. ff. qñ appel. sit. Existētia eīm ꝙditionis purificat actū. ff. de periculoꝝ cōmo. rei vē. l. q̄ si pendēte in p̄n. qui po. in pi. ha. l. potior. et opatur effectū q̄ finis trahit ad p̄ncipiū. ff. ō cap. et postli. re. l. in bello. ℌ. codicilli. et ad primordiū tituli posteriora formatur euētus. C. de impo. lu. de scrip. l. i. li. x. Et idē videt in loco vt debeat attēdi locus in quo conditio fuit apposita vel indulgētia cōcessa: vt. ff. si cer. pe. l. vinum. vt sic attendat locꝰ in quo nō in quē ff. de cōdi. insti. l. talis. et de ꝙdi. ⁊ demō. l. si ita scripsero. et arg. ff. de admi. tu. tutium. ℌ. tutor. reruꝫ. ꝓ hoc illud gñale initiū spectandum de quo. ℌ. de elec. dudum. i. et. ff. de mi. l. iij. ℌ. scio. et probatur qꝫ iste indulgētie sunt de foro penitentiali. qō ptz: qꝫ sub titulo de penitē. de his tractat ar. l. i patet. ff. de in diē ādiec. Sed in foro penitētie nō cōsideram⁹ locū in quo actꝰ ꝓfertur: ſz personā cui penitētia imponit. an sit subiecta vel nō vt. xvi. q. i. c. i. ⁊ ibidē no. ergo idē debem⁹ dicere in indulgētia q̄ cōcernit salutē aīe nō locū cuius capax nō est. ¶ Octauo et vltimo ꝓ hac pte facit qō no. Archi. vi. q. iij scriptū. lz eīm in alieno agro quis

nō possit falcē imittere: tñ pōt spicas manu conterere. i. alias a vitijs purgare et eccl̄ie incorporare vt ibi exponit Archi. sed p̄ indulgentiā non videtur aliqd iurisdictionis exercere: sed alias a vitijs purgare et eccl̄ie incorporare: ergo non v̄r ꝓhibitū / sed cōcessum. vt ibi ptz. ¶ In ꝓtrarium q̄ talis indulgētia non ꝓsit subdito facit qꝫ extra territoriū: vt. l. extra territoriū. ff. de iurisdi. om. iu. et. c. vt aiarū. de consti. li. vi. vbi sententia lata intra territoriū: nō ligat subditum actū alibi exercentē. locus enim vbi actus sumit effectū / debet considerari. ff. de offi. p̄fec. vr. l. fi. et. l. contrariſſe de ac. et ob. et attēditur ac. in quo actus confirmatur. ff. de do. inter vi. et vr. l. qꝫ et. l. in tēpus de here. insti. et de reiu. abbate sane. li. vi. et si sic in tēpore: ergo et in loco qꝫ paribꝰ passibus ambulāt. vt. l. vinū. ff. si cer. pe. facit cle. pastoralis de re iudi. vbi non tenuit citatio impatoris qꝫ collata in locū nō sue iurisditionis sumpserit exordiū siue iitiū vt sic locū in quē nō i quo actio geritur inspicere debeamus. ¶ Secundo ꝓbatur quo ad iurisditionē equaliter ꝓhibetur excessus quo ad rē sicut q̄ ad locū. vt patet in. d. c. scriptū: et. c. vt aiarū. coniūcto. c. cū olim abbas. de offi. dele. Sed ille q̄ excedit in re quia cōcedit indulgentiā quam non pōt nichil agit. vt ptz in. c. accedētibus. de excess. ꝓcla. nec p̄ ꝓsequēs quo ad locū. facit. c. i. de mutuis petitionibus. ¶ Tertio probatur p̄ rationem que redditur in. c. q̄ autem de penitē. et remiſſi. dicitur enim ibi q̄ non subdito non potest dare indulgentiam. et ibi red

ditur ratio qz eũ non põt soluere vel ligare. ergo qz non põt ligare vel soluere non põt indulgẽtiam concedere. sed extra territoriũ nõ põt ligare subditum: ergo nec sibi indulgẽtiam concedere. quilimo facilius est ligare q̃ soluere. qz extraneus actũ gerẽs in alicuius territorio ligat legibus illius vt.l.iij.de offi.prefec.ɔ.c.romana. ¶ Quarto ꝓbat p.c.nullus.ir.q.ij.et.vi.q.iij.scriptũ.in q̃bus ꝓhibetur ꝑlatis accessus ad aliã dioceſim et exercitiũ etiã quorũdam actuum.ſ.iudicãdi/ordinãdi/vel aliud de reb⁹ ad aliũ ſpectãtibus disponẽdi. per indulgentiam aũt talẽ nõ videtur dubiũ q̃ disponit sup rebus ad alterius ordinationẽ ſpectãtibus. qz loca indulgẽtiis et ꝓuilegijs honorare vere pertinet ad ꝓprium dioceſanũ. vt in c.oẽs basilice. xvi.q.vij. Nam et iura. ꝓhibẽt in aliena dioceſi prẽdicare vel celebrare: niſi fuerit inuitatus. vij.q.ij. ꝓbi et preſbiteri.et.vi.q.iij.ſcriptũ. ¶ Quinto. p iſta parte facit. c. noſtro. de penitẽtijs. vbi archiepõs ꝓmittitur ꝓ ꝓuinciã concedere indulgẽtias. et ſic extra videt quodãmodo denegare. ar.c.nõne. de ꝓſump. et.l.cũ ꝓtor. ff. de iud. ſumpto argu. a cõtrario quod est in iure fortiſſimũ ff. de offi. eius cui mã. l.i. nã in illo c. fuit dubitatio rõne loci qz epi⁹ cõceſſum erat ꝓ suas dioceſes tm̃ cõcedere indulgẽtias. vt. c. quod aũt ꝓtalle. Modo archiepõs dubitauit an ſm illã formam posset ꝓ ꝓuinciam cõcedere. qz in ꝓuincis nõ est iudex imediatus ſed mediatus: vnde q̃ritur an possit ꝓ suã ꝓuinciam cõcedere lras remiſſionis: et papa rñdet repetendo verba q̃ſtionis q̃ tales lras poterũt libere ꝓ suã ꝓuinciam cõcedere. et ſic diſponit de loco/ꝛz q̃dam dixerint q̃ diſponat de perſonis.

¶ Nã qz subditis tm̃ põt ꝓlat⁹ litteras remiſſionis cõcedere. vt d.c. q̃ autẽ. poterat aũt dubitari an archiepõs ſubditis ſuffragane oꝛũ ſuoꝝ posſet hoc cõcedere: qz nõ ſunt ſimplr subditi: ſed ſm q̃d vt in.c.romana. ℣.i.li.vi. et papa rñdet q̃ ſic. et ſic illõ. c. noſtro. nõ videt diſponere de loco ſed de pſonis: ſed iſte intellect⁹ non ꝓgruit littere. qz nec ꝑverba q̃rẽtis nec etiã rñdentis possim⁹ aliq̃d colligere de pſona ſed de loco tantum. et ideo nõ est recedẽdũ a ꝓpria ſignificatione verboꝝ de lega. iũ. nõ aliter. maxime vbi verba possunt habere. ꝓpriũ et ſanũ intellectum ff. de au. et ar. leg. l. plauti⁹. Quid dicendũ? Reperi hãc q̃ſtionẽ plene examinatã p.d. Old. de laude qui dicit q̃ dubiũ q̃ſtionis in hoc conſiſtit vtrũ iſta indulgẽtia ꝓceſſa ſubditis extra locũ dioceſis cõcedentis videaꝫ reſpicere ꝓpias et valebit. an dicaꝫ reſpicere locũ vbi quis indulgẽtiã conſequitur qz tũc non valebit. Et ꝓbat ipſe q̃ videatur cũ loco: qz iuriſte attribuunt rẽ ꝓxime cauſe non remote. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. pe. ɔ de executione rei iudi. l. cũ de hoc. et no. ff. rerum amo. l. ſi mulier. ɔ de homicidio. de cetero. ¶ Videndũ est igit q̃ fuit cã. ꝓxima et ꝓncipalis cõceſſionis iſtarũ litterarũ. Et certe fauoꝛe eccleſie vt habeat vñ possit ſuſtẽtari vel per frequentiã

populi amplius honoꝛetur vt dicit ter. in. c. antiquarum. que fuit extrauagans Bonifacij. que loq̃tur in basilica apoſtoli. ſibi ergo debet attribui. Et ideo dicit lex q̃ littere q̃ mei cauſa facte ſunt mee quodammodo mei eſſe videntur.

¶ Cũ ergo iſta littera cauſa eccleſie ꝓncipaliter ſit ꝓceſſa. ergo ſua esse videt. ff. de eden. l. ꝓtor. in ꝓn.

¶ Non ob. q̃ locus non ſit capax indulgentiaꝝ ſed ꝓſone. qz attendẽdo cui cõcedantur littere nõ curo quos ſequatur indulgẽtia/ vel q̃s ſit capax indulgentie: ſed ſufficit michi q̃ locus ſit capax illius cauſe. ꝓpter quã ꝓncipaliter littere ſunt conceſſe. ſ. illius eccleſie que datur vel illius honoris. ɔ iõ dicit lex q̃ illud q̃ ob honoꝛẽ ciuitatis legatur ciuitati relinquitur: puta legauit teſtator ꝓ andiũ faciẽtibus ludum in ciuitate romana. ꝛz ciuitas nõ erat capax illi⁹ ꝓ andũ qz non comedit neq̃ ludit/ſed ludẽtes: qz tñ est capax illius honoris. ſ. ludi qui fuit ꝓxima cauſa legati: dicitur relictũ ciuitati. ff. de leg. i. l. ciuitatibus. Similiter dicimus de immunitate cõceſſa eccl̃ie. vt delinquentes qui ad eam cõfugiunt ſint ſecuri. Dicitur em̃ concernere eccleſiam licet illi qui cõfugiunt ex hoc cõmodũ conſequãtur: vt patet. J. de immu. ec. inter alia. Itẽ concedẽtur eccl̃ie ꝓuilegiũ q̃ clerici non possunt excõmunicari. et tamẽ eccleſia non est capax iſtius ꝓuilegij qz non potest excommunicari et tm̃ ꝓuilegiũ est eccl̃ie. quia ꝓpter honoꝛẽ eccleſie ꝓncipaliter est cõceſſum. de ꝓuile. cũ capella. de verbo. ſig. c. i. li. vi. Item tota die videmus q̃ ꝓncipes ɔ communitates vt inducant homines ad morandũ in ſuis terris concedũt indulgẽtias et immunitates ne ſoluãt tributa. et tm̃ ꝓuilegiũ est ciuitatis: vt. ff. de cenſibus. l. forma. Nã non semp expreſſio ꝓſone facit cenſeri conceſſionẽ eſſe perſonalẽ ſed quãdoq̃ realem vt l. iuregen. ℣. pactoꝝ. ff. de pac. ad hoc. ff. de of. ꝓcon. ɔ leg. l. obſeruare. ℣. hoc etiã. vbi q̃ preſes ingrediatur, ꝓuinciam ꝓ certum locum est ꝓuilegiũ reale/ſicut ɔ conceſſio ꝓſonalis. ꝓpter locũ quãdoq̃ et quãdoq̃ loco ꝓpter perſonam vt. c. mandata. de preſump. facit quod no. Bar. in. l. paꝛ filie. ff. de ſeruitu. lega. cũ ergo littere tãdulgentiarũ de q̃bus dictũ est concedãtur loco: extra. ꝓuinciã nõ valebunt qz ꝓuilegiũ nõ põt dari loco non ſubdito. Nã ꝓuilegiũ est lex ꝓuata: qz in ꝓuatam vtilitatẽ lata. iij. d. ꝓuilegia. ꝓxv. q. i. ℣. ſi. et differt a lege cõi ſicut species a ſuo genere. Sed nõ est dubium q̃ per legẽ non põt quis locum ſibi nõ ſubditum includere: vt. l. ſi. C. de ſum. trini. ɔ de cap. ɔ poſtli. reuer. l. poſtliminij. in fi. ergo nec per ꝓuilegiũ. A quo em̃ remouetur genus: remouetur ɔ quelibet eius ſpecies. ff. de do. l. filius. ℣ fi. et inſth. de ſuc. co. ℣. pe. Ideo dicit Poſti. in ſum. de ꝓui. ℣. cui. q̃ ille põt ꝓuilegium concedere qui in caſu illo põt ꝓdere. et iõ dicũt iura q̃ ꝓncipes nõ possunt ꝑ legem vel ꝓuilegia eccl̃iam includere ẽt ſi ſit in fauoꝛẽ eccleſie. niſi ſit per eccl̃iam recepta et approbata: vt in. c. eccl̃ia ſancte marie. de cõſti. Non ob. q̃ indulgẽtia ſit de voluntaria iuriſditione: qz hoc nõ videt qz ſi ita eſſet posſet inter ꝓnos ſub-

ditos exercere. et tñ non pōt vt dicto.c.quod autē.de peni.ꝛ remiſ. Nō ob. ratio ꝙ per hoc nō generatur preiudiciū ob.et ſic videt ꝙ fieri poſſit i aliena dioceſi. Nā ordinare est actꝰ iuriſditionis ꝛ tamē nō poteſt quis ſubditum ordinare i aliena dioceſi: vt ūn.c.tuaꝝ de auc.et vſu pallij.et vt dictū eſt ſupra non ſolū iudiciū prohibitū eſt imo diſpoſitio de rebꝰ alienis quod eſſet hic,ꝛ licet mandet ſententia executioni extra territoriū: hoc tamen fit ꝙ iudex illiꝰ ꝓuincie: alʒ nō ſic de conſenſu iudicis qō hic non negatur poſſe fieri: vt clemen.i.de foro cōpe.ꝛ cle. paſtoralis. de re iudi.et ſic conuenitur quis in loco domicilij pro re ſita extra. nō tamē extra mādabit ſuam ſententiā executioni. Nō ob. ꝙ indulgētia ſit de foro penitētiali: qꝛ duplex eſt penitētia. vna ſpiritualis q̄ datur a preſbytero cui cōmiſſum eſt ꝑm varios modos ꝓuidere pctis.et iſta eſt de foro penitētiali: nō poſſet concedi niſi a preſbytero qꝛ alius nō habet claues. de peni.d.ij.multi.ꝛ.c.verbū Alia ḡalis q̄ dat ab epiſcopis. ꝛ iſta nō eſt de foro penitētiali: immo de lege iuriſditionis: vt.c. accedētibus. de excel. prela. vbi dicit ꝙ eſt epiſcopalis dignitatis et iuriſditionis nō dicit ordinis. Et ideo dicit beatꝰ Tho. et oēs doct. dicunt ꝙ clerici ꝛ diaconi poſſunt eas concedere quia poſſunt exercere ea q̄ ſunt epiſcopalis dignitatis. de elec. tranſmiſſam. Non ob. qō dicit de actu ḡnali quia illō eſt ſecūdum fictionem: vt.l.in bello. de cap. fictio autē in ſpiritualibus nō ꝓiudicat veritati: vnde ſi fictione iuris res iudicata ꝓpe ritate accipiꝫ: nō tñ in ſpūalibꝰ. facit qō no. Archi. de voto. c.i.li.vi. ꝛ iſta ſunt dctā Oldr. q̄ placuit ſic extēſe ponere: qꝛ clara pulchra et vtilia. ¶ Quarto ꝓncipaliꝛ op. et videt ꝙ nō ſolū i loco vbi q̄s deliq̄t: ſed etiā vbicūq; ꝓmittēs delictū reperiꝫ poſſit ꝓdēnari: iuxta illō vbi te inuenero ibi te iudicabo: vt. C. vbi de cri. agi opꝰ. l.i. et.ij. §. i. ꝛ ſic iura loquētia de punitiōe in loco domicilij vel delicti vel remiſſiōe ad iudicē delicti videt fruſtra poſita: qō fateꝫ Placentinꝰ. ſ. remiſſio nē nō eē neceſſariā tex. dicit ꝺ̄nus in dicto §. ſi q̄s ꝓhenſor. qūo ergo reſpondetur ad illud dictū vbi te inuenero ꝛc. dicit Accur. ꝙ habet locū in vagabundo: vt no. pal. l. et idē ſentit. ff. de accu. ſi cui. Jn no. in. c. i. de rap. ſentit ꝙ vagabūdi ſunt remittendi ad locū delicti dicit eñ ſic ibi ſuper verba ad locū ꝓfugi. ibi eñ erāt vagabūdi. ꝛ ideo ad locū delicti redire cogūtur acſi latitarēt. Alibi glo. ſ. in. l. heres abſens. ff. de iud. dicit ꝙ ſi vagabūdus velit cauere ꝙ reſpōdebit in loco domicilij nō cogitur reſpōdere vbi repertus eſt quaſi impoſſibile ſit aliquē eſſe ſine domicilio. facit quod no. ff. ad muni cip. l. eius. §. celſus. ad fi. et dicit cy. hoc eſſe notabile. cū de multis vbi habeāt domiciliū dubitetur. et ideo vbicūq; reperiunt poſſunt conueniri niſi caueant vt dictum eſt ꝑm eū qui ita no. in. l.i. C. vbi de cri. agi opoꝛ. d. io. cald. in commento. c.i. ꝓdicti tenet opi. accur. ſcz vagabūdū qui nullū habet domiciliū non remittēdū neceſſario ſed eſſe de foro cuiuslibet iudicis alʒ cōpetentis. et ſic poſſet ꝙ quēlibet puniri vbi reperitur et ſic in

telligit de vagabundo illud dictū vbi te inuenero. ꝛc. et dicit ꝙ illa l.i. nō pōt itelligi niſi de vagabūdo. Nā de iudice delicti ꝑmiſerat qō ḡ ſubdit vbi reperiunt. ſ. vagabūdi: p. l.i. vbi de cri. Nec illud ſ. bū repit exponit. ſ. i loco domicilij quia verbū reperitur congrue oīne locum denotat Jſta etiam op. ꝛ videt i. d. l. heres abſens. et ſubdit ꝙ per illā glo. i. multi ribaldi ſuſpēduntur in ciuitatibus et caſtris cū non habeant alicubi foꝛū Jſtā. q. ponit Spe. in tit. de cōpe. iud. a ditio. §. i. ſſi. quid ſi debitor vagaꝫ per mūdū ꝛc. et ver. ſta. vbi tāgit iſtā queſtionē in contractibus et delictis nō firmat. Ego nō video rationē quare vagabūdus nō debeat remitti ad iudicē domicilij vel delicti ꝓ iudicem extraneum. Maior eſt eñ ratio remittendi vagabundū per iudicē vbi tantū modo eſt reptus ſi ibi non deliquit q̄ per iudicem domicilij: quia plus iuris pōt ꝓtētere in delinquentē. qꝛ eſt de eius foro. ꝛ tamē quādoq; remittitur in atrocibus vt probaui. ff. in. ij. op. Si enim iudex domicilij cogit remittere q̄ſq; vt dixi: multomagis iudex extraneus qui in vagabundum repertū in ſuo territorio non habet ius ſuperioritatis ſi ibi non deliquit vt diri. Et hāc opi. credo magis de iure procedere ꝙ vagabundus ſit in atrocibus remittēdus per iudicē extraneum qui non ni titur in puniendo ratione domicilij vel delicti: ſed tātummodo vagabunditatis. et ſic poteſt intelligi §. ſi quis vero cōprehenſorum. et ſic in hoc teneo cū Jnno. Jn criminibus vero atrocibꝰ teneo opi. Accur. Jo. cal. et Bar. et idē ſi cōtrahatur. nā in ꝺ̄ctibus non poſſet creditor ad ſuū debitum peruenire. ꝛ in delictis remaneret delicta ipunita: vt no. Spe. in dicto ver. ſed quid ſi debitor Et hoc eſt vtile ſcire, ꝓpter exbānitos ꝛ exules ciuitatū vt poſſint vbiq;, p debitis cōueniri. quod poſſet, ꝓcedere q̄n exulant ꝛ nō ſunt bona publicata. alʒ ſi ſunt bona publicata ob hoc videt ſequi fiſcum tāq; heredē: vt. l. ſi tutor ſ. C. ad. l. iul. de vi. et tangit hic ſpe. ¶ Quinto op. ego dixi in ſcōa op. ꝙ etiam iudex domicilij potuiſſ punire iſtū ſacerdotē alibi delinquentē. Sed cōtra hoc opponit et videt ꝙ nullo modo iudex domicilij ſe poſſit ītromittere de delicto ſubditi alibi cōmiſſo. qꝛ extra territoriū iuſdicenti ꝛc. vt. l. extra territorium. ff. de iuriſ. om. iu. et eſt expreſſum de cōſti. vt alʒ §. i. li. vi. vbi ſubditi de delictis extra territoriū nō tenētur coꝝ ſuo ordinario reſpōdere. So. dicit quidam, quod dicitur delinquētem poſſe puniri in loco domicilij de delicto alibi cōmiſſo habet locū in pena iuris cōmunis. ſed. c. vt alarum loquitur de pena ſtatutaria qua ſubditus extra delinquēs nō ligatur, ꝓ qua op. facit. c. a nobis de ſen. ex com. nā ius cōmune vim ſuā vbiq; extēdit. ꝛ debet ab olbus obſeruari vt in. c. i. de conſti. et. l. omnes populi. de iuſti. et iure. Sed diſpoſitio ſtatutaria non extenditur extra territoriū ſtatuentis. dñs Cy. in. d. l. extra territoriū in commēto dicit aliter et ſic Aut ſtatutum adijcit penam facto quod eſt delictum alʒ de iure cōmuni vt furtū homicidium et ſimilia. Aut ei q̄ non eſt alʒ delictū de iure: cōi vt

vendere vinū carnes vel salem in locis non deputatis vel ire de nocte. Primo casu subdit⁹ extra delinquēs poterit puniri pena dicti statuti. Secūdo casu non poterit. probat primū membrum. primo per. l. si quis in hoc genus. C. de epi. et cle. vbi iudex secularis punit delinquētem in ecclesia fm legem suā: licet deliquerit in eccliā et sic extra locū sue iurisditionis. Tertio, pbat sic. facilius additur et mutatur qualitas ꝯ substātia vt. l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxa. Sed statutū disponens sup augmēto ⁊ diminutiōe pene quo ad delictū de iure cōi videtur disponere super qualitate: non substātia obligationis. sed in primo casu cū statutum facit cēseri delictū qđ non est delictū de iure cōi videtur disponere sup substantia cui⁹ effectus nō extēditur ad subditū delinquētē extra. Non ob. fm eū c. vt alarū. li. vi. qr vel est speciale in sentētia excōicationis. vel non procedit de iure cōi. et sic reprobat illud. c. put multa alia que dicit edita per errorē canonistarum vt de citatione verbali extra territoriū de iure cōcessa. cuius cōtrariū sentit cle. pastoralis. de re iudi. et vt ipse quo ad hoc illud. c. re probat in sua disputatione q̄ incipit rector ciuitatis senaꝝ ⁊c. similiter ⁊ canonistas clamat in. l. si certus annis. C. de pactis. et. l. edita. C. de edēdo. et in multis locis. quē Bar. in hoc reprehēdit in extrauagāti ad reprimendū sup verbo q̄ edictū. Nā maxime legiste semp sunt adhibiti in cōpilatione et editione iuris canonici: vt patet ex iuribus et decisionib⁹ iuriū. vi. li. et cle. fundatis. sup multis opinionibus legistarū. ¶ Ad ꝓpositū igitur an bene dicit q. c. vt animaꝝ. §. i. nō procedat de iure: videamus. ⁊ dico q̄ in oībus procedat in eo q̄ subditus extra delinquēs statutus sui ep̄i nō ligatur. qđ sic ostendit/ ex delicto per subditū extra diocesim commisso obligat reus personaliter ad penā in quā delinquēdo videtur cōsentire vt no. in. l. i. §. bestias. ff. de postulā. huius delicti punitio spectat ad iudicē domicilij et delicti vt predixi. Certū est autem q̄ maior est offēsa iudicis delicti ꝯ domicilij. qz qñq̄ ad eum debet fieri remissio si petat: vt dicto. §. si q̄s vero cōprehensoꝝ. ergo eius statuta sunt sequēda: qz semp actus qui participat de natura duorum incōpatibilium sapiunt semp naturā potētioris: vt. l. queritur. de statu hoīm. et digniorīs: vt. c. quā to. §. titulo. i. ⁊ c. qđ in dubijs. de consc. eccle. vel alta. Sed potentius agit ratio iudicis delicti ꝯ domicilij. tū qz ad eum debet fieri remissio qñq̄ si petatur vt dictū est. tum qz eius territoriū ⁊ maiestas magis offenditur ex delicto cum sua interfit tenere. puniam cum quiete: vt. l. congruit. ff. de offi. p̄si. Preterea delicta et contractus equiparātur: vt. l. oēm. ff. de iudi. et in auc. vt oīs ob. iu. puin. §. et hoc cōsiderātes. col. v. Sed in cōtractibus cā est decidēda fm consuetudines et statuta loci vbi contrahitur. l. vt fundus. ff. cō. di. ergo idem debemus dicere in delictis: vt puniatur qui deliquit penis statutorum loci vbi deliquit non domicilij: quia non debet plꝰ extēdi statutum ꝯ auctoritas statuentis: vt. d. l. extra territorium.

et. l. si vnus. §. si is qui de bo. auc. iudi. pos. Non obstat. l. si quis in hoc genꝰ. vbi iudex secularis punit delictum in ecclesia cōmissum secundum. ll. suas. et tamen commissum in suo territorio. nam dico q̄ licet locus ecclesie sit exemptus/ tamen remanet de territorio cum non exemptus ibi delict sicut ecclia exempta remanet de diocesi vt infra dicam ⁊ no. Johānes an. in. c. si propter de rescrip. li. vi. Uel aliter respondeo et dico q̄ exemptio inducta in fauorem ecclesie non cōplectitur eos qui intra ecclesiā deliquerūt: vt. J. de immum. eccle. inter alia. licet enim contra tales possit ecclesia procedere tanꝯ ꝓtra sacrilegos: vt no. in. c. conquestus. J. e. tamen ratione talis delicti etiā per suum iudicem sunt puniendi: ita q̄ ꝓtra tales accumulat⁹ forus foro/ ⁊ iura iuribus. vt est casus in. c. cum sit generale. J. eodem. facit quod no. Joh. and. in. d. c. cum sit generale in nouella. Uel aliter solue et dic q̄. l. si quis in hoc genus non facit: quia non loquitur de puniendo subditū penis statuti ꝙ iuris cōmunis. hoc fateor. l. subditū extra territoriū domicilij delinquētem puniri posse pena iuris communis vel statutorū loci vbi deliquit: vt no. Bar. in. l. cunctos populos in. ix. q. et. viij. vbi omnino vide ⁊ per Johan. cal. in dicto cōmento in. vi. q. Non obstat sua cōsideratio quam dicit subtilem an ꝙ statutū disponit sup eo quod alꝰ est delictum de iure cōmuni vt tunc videatur disponere super qualitate: an sup eo quod non est delictum ⁊ videatur disponere super substantia. dico enim q̄ ista consideratio videt contra casum in. l. ius ciuile. ff. de iusti. ⁊ iur. vbi quotiēs iuri ciuili additur vel detrahitur per statutum: alteratur ipsa substantia/ et agitur ex statuto non ex lege vt ibi. nec videtur verum q̄ nous pena apposita facto iam damnato dicatur qualitas non substantia imo pars substantie dici debet: quia pena commensuratur delicto. et pars substātie dici debet nō qualitas etiā alterata. facit. l. sancimus. C. de penis. ⁊. d. l. ius ciuile ⁊ quod no. in. c. i. de consti. li. vi. Cōcludo igitur q̄ statuto ciuitatis nō ligatur subditus delinquens extra territoriuꝫ: nisi expresse disponeret de delicto extra per subditum commisso: vt. l. fi. de decre. ab or. fa. et istam opi. tenet Joh. an. in. c. i. de consti. lib. vi. sup ꝙ furtū. ⁊ Bart. in. l. cūctos populos ad finem de summa trinita. dicit tamen q̄ si iudex domicilij contra talem procedit in procedendo seruabit ordinem iudicij secūdū leges suas Sed secūdū eas non decidit causam. quia pena statutaria non debet extendi extra territoriuꝫ iusdicentis etiam contra subditum ꝓ opinione tamē Cy. multum faciunt notata per Barto. in. l. i. ff. de pu. iud. post Jaco. de bu. vbi dicit q̄ quādo statutū disponit super eo quod ē alꝰ delictū de iure cōmuni agitur ex lege veteri non ex nouo statuto. ¶ Sed mirū videtur si per statutum imponit pena pecuniaria pro homicidio vt pulsij dicat agi iure cōi quod ipsum penā mortis. Naꝫ si ageretur ex. l. pub. iudi. nō posset iterum ire, pcurator. vt. l. pe. §. ad crimē. de pub. iudi. qđ tñ pōt vbi p statutū

alteratur pena vt dixit sicipe no. dicto §. ad crimē. Et ex ista op. de qua dixi q subditus delinquens extra territoriū non ligef statuto patrie ifero q si statuto epi cauef q clericus de adulterio vel de furto sine spe dispēsatiōis reddatur inhabilis ad ecclesiastica bñficia obtinenda q talis ꝓstitutio nō extendet se ad bñficia sita eꝰ diocesim statuentis quin possit ea post peractam pniam sine dispēsatiōe retinere p.c. at si clerici. §. ti. i. Itē si cōstitutio in penā priuatōis bñficiorum vltra ꝯ statuat ius cōe nō extendet se talis cōstitutio ad bñficia: q̄ hēret q̄ deliquit in alia dioceſi. Nec ille epūs dz sniam talem priuatōis executioni mādare. intelligo igit istū textū cū dicit in causis q̄ officij vel bñficū priuationē exponunt. s. de iure cōi. sec⁹ si de iure ꝓstitutōis synodalis ar. d. c. vt alarū. allego ad hoc. c. cuz olim. de cleri. cōiug. ⁊ ꝓbat hoc ēt rō naturalis. Nā sicut causa finita nō pōt ꝓducere effectū infinitū ita iurisditio limitata ad certum territoriū nō pt ꝓducere effectus nō limitatos. facit cle. pastoralis §. rursus de iudi. ⁊ q̄ nō. ꝑe. et Bal. in. l. eius. §. si cui. ff. de testa. i q. bāniti q̄dēnati ad mortē in absentia an possit cōdere testm̄: ⁊ q sic: q̄ statutū nō pōt eū reddere inhabilē ad hūc actū. ¶ Et aduertendū ad istud eⁱ dictū q̄ loquit cū nō alterat pena p statutū. sed ordo procedēdi vt cōcu. condem. de crimine capitalu in absentia cōtra. l. absentē. ff. de penis. Nā effectus ꝓcessus habiti ſm illū ordinē nō extendit extra territoriū statuentis. q̄ pōt eē verū q̄n sntia lata ſm illū ordinē afficit⁊ cōcernut statum psone. Si vero cōcerneret bona vel aliud cp̄ statum persone credo q sntia lata scōm ordinem ullum qui seruatur in loco iudicij vbiq̄ sortitur effectum sui iuxta theoricā doc. i. l. cūctos populos C. de sum. trī. ¶ Distingue ergo ex ꝓdictis cum ḡrīk vtrū iudex do micilij posset punire subditū alibi delinquentem. Dicas aut queritur nunq̄d possit eu⁹ punire pena iuris cōis vel statutorum loci vbi deliquit/et potest: et sic loquū tur iura que statuunt delinquentē posse puniri de delictis vbiq̄ cōmissis i loco domicilij ¶ Aut q̄ritur vtrū possit scōm statuta sua et tunc aut quo ad ordinē ꝓcedēdi ⁊ eius statuta cōsiderantur q̄ sic est in causa ciuili: vt. l. ij. C. de summa trī. ⁊ dicta. l. cūctos populos. p doc. Aut quo ad pene impositionē/et tunc aut expresse statuto dispōnitur sup pena cōtra subditū alibi delinquentē ⁊ ligat subditus: vt. d. l. fi. C. de dec. ab or. fa ciēdis. Aut statutū simpliciter loquitur et tunc scōm Cy. subdistinguitur vtrum dispōnat super delicto de iure cōi vel nō. Ego simpliciter tenui q̄ non liget extra p dictū. c. vt alar. §. i. Et ad rōes Cy. respondeo vt predixi et ita vt dixi tenet Bar. in repeti. l. cunctos populos. C. de sum. trī. in. ix. q.

¶ Sexto op. et vī q̄ non possit iudex punire delinquentem in suo territorio: vt. c. cū inferior. cuz ibi no. de ma. et obe. So. q̄q̄ in dioceſi deliquit extraneus et pōt ibi puniri oī priuilegio cessante vt in isto. c. ⁊ auē. quia in prouincia. C. vbi de cri. agi. oz. Q̄q̄ deliqt superior ipsi iudici puta Archiepūs in dioceſi epi: et tūc epūs rōe talis

delicti nō pt ꝓcedere ꝰ sui supiorem. cōuenietur ergo isto casu coram suo patriarcha. vt. xxi. di. submittitur. ⁊ xvi. q. i. frater. Rō colligitur in. d. c. cū inferior. ex quo pz q̄ si dictus epūs retinet aliū epatū ex dispositiōe eī ꝓuinciā sui Archiepi et ille archiepūs ibi deliqt non poterit eius epūs eū punire. q̄ absurdum est vt filius iurisditionē exerceat in parentem: vt. d. c. cum inferior. hinc est q̄ papa a nemine iudicat q̄ ois aia est sibi subiecta et immediate subsūt sibi oēs ꝓlati. viij. q. iij. si aliozū. excepto crimine heresis de quo. xl. d. si papa. ⁊ p̄ꝓsitiē. in sum. de sen. excō. §. q̄s valeat excōicari. ff. q̄d ergo si metropo. ⁊ se. Et vide q̄ nō. in Repeti. cui licet de regulis iur. li. vi. in nouella ⁊ in Spe. de testi. §. i. ff. quid si is. vbi ō archiepō ferente falsum testimonium coram eēo. vbi vero nō esset reperire ius obediētie ⁊ subiectionis quicunq̄ prelatus ⁊ archidiaconus posset punire delinquentē intra limites sui archidiaconat⁹ si⁊ delinquēs esset eēs. vi. q. iij. placuit. et dicta auē. quia in puincia. ⁊ hoc nō. Joan. post Inno. ⁊ Host. in. d. c. cum inferior. ⁊ no. xcij. d. si q̄ epi. ¶ Et faciunt ista ad q̄stionē si delegat⁹ pape delinquit in cā sibi commissa q̄ forte pecunia corrupt⁹ tulit sniam: vel p impitiā male iudicauit. vel abutit iurisditiōe: an potest coram ordinario cōueniri ad penā vel interesse? Videt q̄ nō. q̄ in cā illa maior est quolz ordinario: vt. c. ū. §. de offi. le. ⁊ q̄ fungit vice pape: vt. l. ⁊ si ꝓtor. ff. de offi. eius cui mā. est iu. Sicut ergo papa a nemine iudicat vt dixi: ita nec ille qui eⁱ ꝓsonā repsentat: vt. l. alia ff. soluto ma. In cōtrariū facit q̄ oē delictū oē priuilegiū tollit vt i auf. q̄ i. puincia. C. vbi de cri. agi opoz. ⁊ l. nullū. C. de testibus. tales ei q̄bus plus honoris ipēdit/ grauiꝰ puniunt si occulte deꝑhendant in crimie: vt. l. presbyteri. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ facit i. q. vij. q̄ sine. ⁊ in auē. de quest. §. si iudex col. vi. ⁊ istā partē. s. q̄ ordinari⁹ possit ꝰ talē delegatū procedere/tz Cy. in d. auē. quia in puicia. al. auē. vt iu. sine quoquo suf. §. dicam⁹ col. ij. Joh. and. nō placet ista opi. q̄diu durat iurisditio delegati ⁊ si pillud ipediret delegati. ꝓcess⁹. Nā sicut nō posset cognoscere de iustitia vel iustitia snie ipsi⁹ delegati ita nec ēt ꝰ ipm delegatū agi posset ad interesse ex eā in cui⁹ examinatiōe veniat talis cognitio snie etiā incidēter. ad hoc facit q̄ nō. Johā. an. in. c. super eo. sup. ij. de offi. delega. vbi oīno vide q̄ cognitio et iurisditio sit cōcessa ordinario ꝰ illos q̄bus auctoritate pape bñficia conferuntur. i q̄stiōe ergo ꝓposita Joh. and. vī sentire ꝰ Cy. in. c. fi. §. de rescrip. cui⁹ opi. teneo. si dū durat cā ꝰ delegatum coram ordinario q̄stio moueat. idē credo si ea finita agat ꝰ eū ad iter esse. q̄ inique pronunciauerit. nō enim vī q̄ delegatus pape teneat reddere rationem coram ordinario de processu cause sibi cōmisse Si vero cōueniat rōne fraudis et doli q̄ dicatur corrupt⁹ pecunia vel per gratiam siue sordes pronunciasse: teneo hoc casu cū Cy. vt possit cōtra eū ad hoc cognoscere ⁊ punire. remittit Jo. an. ad ea q̄ no. Specu. in ti. de inquī. §. i. versi. sed pone. ⁊ Joh. cal. in dicto. c. i. de rap. in vltima questiōe

vbi pertrāsit simpliciter cū Joh. and. Et pro p̄dicta cōsideratione vtrū q̄stio cōcernat principaliter vel incidenter cām delegatam vel tā tūmodo crimen quod ꝺr legatus cōmisisse. facit lex si quis libertatem in fi. ff. de peti. here. ⁊ l. si duo patroni. ¶ idē iul. ff. de iureiuran. Et aduertendū q̄ que dicta sunt locum habent cū queritur an inferior punire possit superiorez se deliquentē in territorio. ¶ Quid ergo si non supior sed collega vel alius similis in loco iurisditionē hadēs ibi deliquit an talē punire poterit? Videt q̄ nō: q̄ eadē vī p hibitio de pari ad parem q̄ est de minori ad maiorē/vt de ele. innotuit. et duob⁹ pcuratoribus⁹ isolidū simul datis vn⁹ cōtra aliū nō agit vt. l. qui duos. ff. de pcura. nam ⁊ asinus aurib⁹ intumescit cū videt se p cōparē apprehēdi: vt no. in. l. heres p seruū. ff. de acquirē. heredi. ¶ Item vbi sunt duo pares contendētes ad inuicē recurrere ad principē: vt. ff. de iudi. l. duo ⁊. C. de ap. l. in offerēdis. In ꝑium facit. C. ne li. po. l. i. in fine ⁊ in. ¶. an aūt in auē. vt iudi. sine quoquo suf. Sed ibi nō erat par i administratione sed in dignitate. et q̄ erat in puincia presidis debebat sibi obedire. C. de pala. sac. lar. l. nihil oīno. li. xij. ⁊ c. ad supplicationē. de renū. Itē non ob. q̄ Romul⁹ puniuit Remū deliquētem licet essent fratres. q̄ Romulus obtinuit sorte. et hāc partem tenet Barto. in. l. si quis violauerit. de rerum diui. et per eundem in. l. inter tutorem. de admi. tuto. vbi videas. ¶ Septio op. ego dixi supra q̄ contra delinquentem potest procedi per iudicem domicilij et delicti. sed ex hoc seqneretur q̄ idem delictum numero puniretur varijs penis: alia. ſ. per iudicē delicti. ſ. lege sua: alia. ſ. per iudicē domicilij. ſ. pena iuris cōmunis vt dixi. ſ. in. v. op. in so. cōtrarij. l. si quis i hoc gen⁹. et etiā in distinct. vbi hoc autem videtur contra casum in. c. at si clerici de iudi. ad finem et. l. senatus. ff. de accu. et. lxxxi. distinc. presbyter. ⁊ de pe. distin. xij. his auctoritatib⁹ So. aut queris vtrum pro eodem delicto possit quis puniri varijs penis et diuersis legibus vel eadem lege: et tunc potest vel non potest secūdū illa que dixi. ſ. eodē conquestus. vbi plene distinxi. Aut queris vtrum pro eodem delicto possit quis coram diuersis iudicibus vel eodem iudice conueniri non dico puniri. et hoc modo possunt plures leges ⁊ plures iudices concurrere in punitione delicti. plura ergo iura possūt cōcurrere in petitione et in origine sed non in effectu et exactione. exempla collige. l. alle. i. c. dilecti. titu. i. et per Inno. in. c. cum dilecti. de ordi. cog. et plene per Cy. post glo. in. l. i. C. de furtis. ⁊ l. q̄ in heredem. ¶. eligere de tributoria et. l. cum filius. ¶. varijs. de le. ij. Ex quibus iuribus infero q̄ penam impositam ab alio ex predictis iuribus tollitur pena ⁊ procedendi potestas quo ad reliquū et etiam quo ad eundem qui processit si velit ex alia lege procedere ⁊ hoc verum regulariter. fallit tamen quandoq; secundum illa que no. Bar. in. d. l. si maritus et l. denunciasse. ff. de adulte. et per Cy. in commento. l. extra territorium in. vi. questiōe. vbi omnino

videas. ¶ Ex his omnibus late dictis vt materia liq̄at posset colligi breuis distinctio. Cuz queritꝝ quis sit iudex cōpetens cōtra delinquentē. distingue. Aut queris quo ad executionem sententie faciendam contra delinquentē. aut quo ad eius p̄dēnationē. p̄mo casu ad quē spectet executio dictū ē supra i p̄mo ꝑio. Scōo casu cū q̄ritur quo ad cōdēnationē: subdistingue aut queris de foro penitentiali aut iudiciali. ⁊ si in penitētiali vt in tertio cōtrario. Si i iudiciali. ⁊ tunc queris aut de vagabundo q̄ deliquit. aut de alio non vagabūdo. ⁊ si de vagabundo dic vt supra in quarto ꝑio. Si ꝯo de alio non vagabūdo. ⁊ tūc aut q̄ris de ptāte ꝓcedendi contra delinquentem aut de pene impositiōe qua. l. ſ. puniat. si de ptāte procedendi ⁊ tā eps domicilij q̄s delicti ꝓcedere pōt vt dixi etiam in secūdo cōtrario. et hoc verū de iudice delicti nisi i casu quo eius supior deliquisset i eius territorio: quia hoc casu ꝓcedere cōtra eum non posset: vt dixi. ¶. in. vi. ⁊ trario. Si vero queritur qua legeveniat puniendus dixi in. v. contrario. et in septimo vbi de concursu penaruz in petitione vel exactione. ¶ Uemo ad questiones ⁊ primo quero dicitur in isto. c. q̄ rōne delicti sortitur q̄s foruz. Sed pone q̄ reus conuentus super crimine/ad exclusionez fori per modū exceptionis declinatorie negat se deliq̄sse in territorio in quo dicitur cōmisisse delictum. Aduerte q̄ lz ista exceptio opponat in vi declinatorie/tamen cōcernit cām principalem et hoc respectu videt reseruāda in ꝓcessu cause postmodū receptū iter reos sic vt alie pemptorie reseruande sunt postea in causis ciuilibus. vt. l. ꝓtor. C. de prescrip. lon. tēp. Foro respectu quo delictū quod negat est fundamētū iurisditiōis iudicis videret de ipsa primo ⁊ ante oia cognoscendū: vt in. c. inter monasteriū de re iudi. per talē ei negationē rei redditur iudex dubi⁹ an sit iudex vel non: quia per negationem efficitur res dubia: vt. l. fi. C. qui. ad li. procla. non li. dubius aūt de sua iurisditione nō vī q̄ possit iurisdicere vel cognoscere anteq̄ sibi lq̄at an sit iudex. iuxta no. per Bar. in. l. multum. ff. de condi. et demōstra. ⁊ l. hec aūt. ff. quibus ex causis in pos. eatur. ibi cōstare debet liquereq; pretori. ad quod dicendum dico sic: q̄nq; reus nō negat delictū ſz dicit se alibi deliq̄sse q̄s in territorio iudicis ꝓcedere volētis/⁊ tūc iudex pōt de hoc cognoscere an i loco sue iurisditiōis deliq̄rit vel nō per. l. si q̄s ex aliena ff. de iud. Quādoq; etiā certū est de maleficio et de loco maleficij. sed negat reus locum illum esse de iurisditione iudicis ꝓcedentis tūc Inno. magis dubitat pp̄ imnēs periculū alteri iudici in pdēcta q̄si possessiōe iurisditiōis i illo loco. si iudex q̄ cognoscit p̄nūciauerit locū eē de sua iurisditiōe. tñ cōcludit q̄ nihil p̄iudicabit talis cognitio alteri iudici ſz partib⁹ tñ. et ita no. de rescrip. sup lr̄is Q̄nq; negat quis simpliciter se delictū cōmisisse ad declinādū iurisditionē vt dixi. ⁊ iste ē casus q̄stiōis in qua vī q̄ in vi declinatorie sit de hoc añ oia cognoscendū. sic in. p. mis duob⁹ mēbris sentit Innoc. sicut enim hic tota vis questiōis

q iuris dependet a dicta exceptio ne ita in predictis casibus in qui bus vt dixi. Inno. sentit q̄ sit de tali exceptione cognoscendū in vi declinatorie. Sed dices si verū est q̄ in vi declinatorie cognoscat de liquerit vel nō/ posteā constiterit de delicto quid faciet iudex. con= condemnare enim nō poterit/tū quia ad hunc finem de delicto/nō cognouit vt de or.co.cū dilect⁹. in fi. tum q̄ fundatū poterat dici iu diciū. neq̄ ordo seruatur qui req̄ ritur sicut in cuilibus vt.l. absen tem. ff. de penis. ibi more priuato rū iudicorum ꝛc. ꝛ J. de accu. qua liter. i. So. dic q̄ de hoc deliquerit vel nō cognoscet sūmarie. ꝛ suf ficit ista sūmaria cognitio ad fun dandū iurisditionē iudicis. vt sic iuris ordine causa pcedaꝫ. ꝛ hoc tenet Jo. cal. in. d. c. i. de rap. in q̄= stiōe. ꝛ remittit ad spe. ō ppe. iud. ad. §. i. versi. sed pone ꝛ seq. et cir= ca hoc vide quod no. Jo. an J. de lit. cōtest. c. i. li. vi. Et bene no. istā questionez quia per eam patet q̄ sunt quedam exceptiones q̄ pari ter concernunt iurisditionē ꝛ cau sam principalē. vtrū ergo de ipis in vi declinatorie cognoscatur vl postea reseruent ptz ex predictis simile dicimus in litteris ad bene ficia cōtra quas interdum oppo nuntur; exceptiōes que perimūt litteras tantum: interdum lras ꝛ gratiā vt notat Johan. an. de lit. cōtest. c. i. li. vi. ꝛ Inno. de rescrip. cōstitut⁹. ꝛ ad ista adde quod le gīt et no. in. c. si clericus. ꝛ. c. cum sit generale. E. eodem. et vtrobiq̄ scripsi. ¶ Secūdo quero quid de illo qui existens hic padue man dauit delictuz committi venetijs et cōmissum fuit, vel ibi suo noie commissum hic padue ratum ha buit. ꝛ quid iuris de percutiente cum balista vel lancea aliquē exi stentem in alio territorio vel in cō finibus. Ad hoc dico. et primo ad q. de mandante videtur q̄ dica tur deliquisse in loco vbi fuit deli ctum consummatuz. Nam sic est in contractibus ex quibus man dans rñdere tenet in loco in quo mandatum sortitur effectum: vt l. si vt. pponitur. ff. de fideiuss. ergo idem in delictis que eq̄parantur contractibus quo ad forum vt. l. oēm. ff. de iudi. ꝛ. l. tam ex ꝙ tracti bus eo. ti. ꝛ istā partē tenet Bar. in. d. l. si vt. pponit tali ratione. cū quis mādat cōmitti delictum nō oritur actio ex mandato sed ex de licto subsecuto propter mandatū ar. quod no. in. l. i. §. psuadere. ff. de ser. corrup. ꝛ insti. de ob. que ex delic. na. §. ope. ꝛ hoc est quod di. q̄ ille q̄ prestat opē furto tenet furti: vt. l. is qui opem. ff. de fur. quasi dicat tenetur ex furto pro= pter opem. ꝛ hoc est quod dicit. l. q̄ tunc incipit teneri cum delictū est cōmissum vt. l. si quis iuxta. §. neq̄ verbo. ff. de fur. ꝛ. l. itē apud §. si curauerit. ff. de iniur. Item in ratihabitione vt oriatur actio ex negocio gesto propter ratiha bitionē. vt dicit ter. i. l. si pupilli. §. item quaritur. ff. de nego. gest. vñ sicut ratihabitio trahit ad se negociū ita delictum trahit ad se mādatū. ita dicit i. d. l. si vt. pponi tur ō fideiuss. Qō facit ad questio nem si quis constituit procuratorē in curia ad renunciādum benefi cio extra curiam an dicatur vacs re in curia vbi renūciato sumpsit principiū propter mandatū. An ꝛo loco renūciatōis vbi mādati

sortitū fuit effectuz? Et certe per predicta videt q̄ in loco renūcia= tionis actus denominet a fine nō a principio. Idem i renunciatiōe facta p negociorꝫ gestorē ex curiā quā in curia ratū habeo. de quo dic vt no. glo. singularis in cle. i. vt lite pen. In alia q̄stione de bali stāte ꝛ sagittāte aliquē in alio ter ritorio vtrū inspici debet locus vbi sagitta vel lācea est emissa. An ve ro locus in quo est vulnus illatū Et vbi q̄ iste talis possit puniri in vtroq̄ loco ꝛ q̄libet iudex ex istis duobus sit competens ar. l. i. C. vbi de cri. agi oz. vbi Cy. dicit post Pe. q̄ saltem a iudice loci vbi exi stebat cum traxit lanceam vel sa gittam. Nam sic est i tempore vt ad tēpus vulneris trahaꝫ mors que ex vulnere subsequetur: vt. l. huic scripture. ff. ad. l. aquiliā. et l. damni. §. sabini. ff. de damno in fecto. Ita debemus dicere in loco ar. ff. si certum petatur. l. vinum secundum Cy. Barto. hoc repro= bat in. l. libellorum de accusa. vbi dicit q̄ debet inspici locus vbi q̄s percutitur. et sic locus i quo act⁹ sortitur effectum. quod vt pleni= us habeatis pono. q. quam dispu tat Jaco. bu. Statuto cauetur q̄ quelibet terra teneatur suū distri ctum custodire ne ibi robarie vel alia maleficia committantur alꝫ teneatur ad emendationem dāni Contingit q̄ malefactor quidam cepit ꝛ ligauit vnum in districtu vnius ville et sic ligatum duxit in aliam villam proximam et ibi eū vestibus spoliauit et equo: queri tur que dictarum villarū teneaꝫ ad damni emendationem? Secū= do quero si statuto cauetur q̄ de maleficijs iudex inquirere tenea tur quis predictorum erit iudex? Primo arg. q̄ locus in quo capt⁹ fuit debeat considerari quia tunc est priuat⁹ naturali potestate. pa tet in feris que tunc nostre fiunt cum eas naturali potestate priua mus. ff. de acqui. rerum do. l. i. §. omnia igitur. ꝛ. l. in laqueum. de acqui. re. do. Secundo probatur per. §. si ab hostibus in fi. institu. quib⁹ mo. ius pa. po. sol. Captus enim ab hostibus etiaꝫ anteq̄ de ducatur ad locum hostium ꝛ etiā manēs in romano solo fit seruus et indiget postliminio. vt ibi. et. l. iij. ꝛ. l. in bello de cap. Captura igitur est considerandа: neq̄ ex se quente ductione continuata alte= ratur delictum. ¶ Tertio arg. de animo delinquēdi qui inspicitur vt forma vt. l. si quis domo. de fur tis. cum ergo in villa capture fue rit animus delinquendi et ibi ca= ptura hominis ac rerum dicitur delictum consummatum. facit. l. quoniā mlta. C. ad. l. iul. de vi. ad hoc. l. i. §. idem labeo de vi ꝛ vi ar. et no. in. l. iij. §. si quis autez visis eo. titu. Et q̄ in delictis specte= mus initium non eius cōmina= tionem probatur in. l. et si amici ff. de adul. l. ler. §. qō ait eo. ti. Bre uiter post multa arg. videtur con cludere istam partem esse veram nam ex illa sola captura poterat dici delictum consūmatuz. vnde ipsius finis euentus vel defectus non mutatur effectu sui principij ideo cōsiderandū est principium non finis: vt. l. iulianus. ij. respō= so. de cōdi. inde. et ad velleianum aliqñ. §. fi. ꝛ. ff. man. l. si remune= rādi. §. i. et p istā rōnem patet dif ferentia quare secus in q̄stiōe mā dati ꝛ ratihabitione: i qb⁹ dixi deli

ctū nō cōsiderari ex pricipio sz ex fine. in ista q̄stiōe dicit Ja. bu. p̄n= cipiū cōsiderandū. ibi ei pricipiū nō poterat censeri delictum alio non subsecuto vt. d. ℣. neqz vero ℟ ℣. si curauerit. Sz hic pricipiū. s. captura et priuatio libertatis est hꝰda. p delicto factoꝝ ꝓsummato eti ꝓbaū circa istā decisionē ꝓsup posito ita eē. s. q̄ delictū fuerit cō sūmatū. ppt̄ captura ℟ ꝓuationē libertatis: vt dixi i mutatōe frito rij. oziaꝰ nouū delictū respectu al terius territorij ad quod ligatus ductꝰ fuit sicut i furto tenet Bart. in. l. si dñium. ff. de fur. et quicād sit in furto si continuaꝝ in alteriꝰ territorio in quo ℨ Bar. multi te= nent p̄sertim doc. boñ. vt audi= ui. tamen est in q̄stione ista maioꝝ rō cōcludendi q̄ ex illa spoliatiōe vestium et depredatione eā puni ri possit in nouo territorio in quo talē captū duxit. de hac. q. s. cū de= lictū est cōmissum i ꝓfinibꝰ duaꝝ ciuitatū dicit Dy. q̄ vteqz iudex dz cognoscere vt. l. siue ℨ. ℣. si q̄d i hoc ipm. ℟ ℣. quid ergo. ff. de li. agno. ℟. l. i. ℣. q̄ autē quo. lega. Si tamē vnus ꝓuenerit ꝓferēdus est et alius postea non ꝓcedet. qz de facto eiusdē hois nō dz sepiꝰ q̄ri. ff. de off. cōs. l. i. ℟. l. senatus de ac= cu. ita no. bar. in. l. iurisperitos. ℣. cum oziundus. ff. de excu. tu. ℟ ibi quid iuris: si quis est in confinio duarum parrochiarū dicit q̄ cēse bitur parrochianus vtriusqz al. de agri. ℟ censi. l. oēs li. xij. vbi gl.

¶ Tertio quero dixi supra de sub dito delinquente extra territoriū a quo et quibus legibus puniatur: sed numq̄d ipse sit delinquēs si in loco delicti proceditur quod potest vt dixi punietur pena iuris cois vel illius loci vbi deliquit? Uidetur q̄ pena iuris cōis: vt. l. i. C. vbi sena. vel cla. ibi publicis le gibus subiugeꝰ. Itē qz statuta vi dent solūmodo restringi ad sub= ditos ℟ illa dz intentio statuentis nō trāsgredi suos terminos quo ad loca vel ꝓsonas: vt. d. c. vt ani marum. ℣. i. ℟. l. extra territorium ff. de iurisd. om. iudi. ℟. l. cunctos populos: ibi quos clementie no= stre regit imperiū ℟c. Uñ apostō= lus nihil ad nos de his qui foris sunt. In cōtrariū q̄ iste ligeꝰ legi bus ℟ statutis loci vbi deliq̄t facit viij. d. q̄ cōtra morē. ibi ei de obser uantia ꝓsuetudinis loci dicit nul la ciuis aut peregrini libidine vio letur. ad idē. l. iij. ff. de offi. ꝓsi. ibi nec distinguitur vnde sit. ℟ habet hoc equitatē qz ꝑm diuersitatē lo corū durius ℟ mitius punit vt. l. saccularij. ℣. sunt q̄dā. ff. de extra ordi. cri. Et istā partem tenet Jo. cal. in p̄dicto. c. i. in. v. q. nisi in eo eēt probabilis ignorantia que haberet eum excusare a pena sta tuti: vt. c. ij. de cōsti. li. vi. ℟. l. fi. de decre. ab or. fa. dicit tñ q̄ ꝓsumit sciēta: si per cōiecturas non con staret de ignorantia. quibꝰ iteruē mentibꝰ stabit sup ignorātia iura mēto suo. ó snia exō. sive ro. ℣. ij. iusta autem vꝰ ignorantia si i illo traxit modicā morā: ℟ delictū q̄ cōmisit nō erat delictū de iure cōi Nam vbi erat delictū de iure cōi et sic sciebat se delinquere credo indistincte q̄ ligetur penis statu ti. qz nō debemus cōsiderare vtrū delinquens ignoret vel sciat pe= nam ex delicto infligendā qz nihil mutat estimatio delinquētis: vt l. fi. ff. de crimi. expila. here. nisi in pena q̄ infligit̄ p̄ncipaliē pp cōtē=

ptum vt excōicatio. In hac enim infligēda plus attenditur opinio delinquētis q̄ veritas: vt. c. vt alia rum. de cōsti. li. vi. et. l. si ignotās ff. loca. Ad ista tñ adde quod no. Bar. in. l. duus. ff. ad. l. cor. de sic ca. D. Bar. p̄missam qōnem ꝓsequ tur latius et primo in delictis. an forēses delinquentes in alicuius territorio ligētur illius statutis. Secūdo in testamentis vtrum. s. forēses accedentes ad illum locū possint testari ꝑm cōsuetudinem et statuta illius loci: puta coram duobꝰ vt venetijs. vel cora tribus vt Senis. et q̄d iuris si non super solēnitate sed sup persone habili tate disponat: vt q̄ filiusfami. pos sit testari de aduēticijs. An forēn sis filiusfa. illuc accedens poterit testari ꝑm illā cōsuetudinē vel sta tuta. et an talia ligēt clicos. Ista plene prosequtur in repetitione. l. cūctos populos. in. ij. q. iiij. et. v. In delictis aūt de q̄bus loq̄mur sic distinguit. aut delictū q̄ cōmi sit forēsis in illo loco erat delictū de iure cōi/et punitur ꝓ statuta di cte ciuitatis. s. vel loci: vt in auc. q̄ in ꝓuincia. C. vbi de cri. agi opor. et. d. l. saccularij. et de sen. excō. a nobis. et q̄ ibi no. et tenet Dy. in l. si cui. ℣. pe. ff. de acti. Non ob. l. i. C. vbi senatores vel cla. vbi dicit publicis legibꝰ subiugeꝰ. Respon de eīm vt ibi no. Cy. et Jo. cal. l. di cta. v. qōne. Aut nō erit delictum de iure cōi: et tūc aut ille forensis ibi tantā moram traxit q̄ verisi= militer poterat scire: et tūc idem per. l. ij. et q̄ ibi no. C. vbi de cri. agi opor. in vltima glo. Aut ibi nō traxit tantā morā et tūc aut illud factū erat cōiter ꝓ oīa ciuitates ꝓhibitū, vt puta ne extrahaꝰ fru= mentū de territorio: quod est cōi= ter, phibitum per totā Italiam. ℟ isto casu nō licet allegare ignorā nā ad totalē excusationem. ff. de pub. l. fi. ℣. iz aliquis. aut nō erat ita gñaliter ꝓhibitum ℟ non tene tur nisi fuerit sciēs: vt. d. l. fi. de de cre. ab or. fa. ꝓ hoc dictū. c. vt alia= rum. vbi ignorātes non tenentur nisi eorū ignorantia fuerit crassa aut supina. Quarto q̄ro. dixi. ℨ. in v. op. q̄ subditꝰ delinquens extra territorium nō ligatur legibus siue statutis sui territorij sed illiꝰ. vbi deliquit: vt. ℨ. prima q̄stione. po= ne ergo q̄ subditꝰ deliq̄t in ꝓprio territorio sz i loco exēpto: vtrum puniet eū iudex domicilij sui sta= tuti pena: Et videtur q̄ non plu= ribus rōnibus. primo effectꝰ sta= tuti nō protenditur ex̄ territorium statutis sicut nec sententia: vt. l. cū vnus. ℣. is qui. de bo. auc. iud. poss. et. l. relegatoꝝ. i. rñso de inter dictis et releg. sed locus exēptus nō est de eius iurisditiōe ergo. ℟c. quantū eīm ad efficaciam actus q̄ geritur dz inspici locꝰ in quo actꝰ cōsummatur/ nō locus in quo ini tatur. hinc est q̄ citatio facta ex= tra territoriū de subdito vt cōpa= reat cora suo iudice tz: vt. l. omēs. ℣. si vero apparitor. de epis. ℟ cle. et. l. ij. C. de of. ꝓfec. vt. hac etiam rōne tenent q̄dam q̄ citatio facta die feriato, ꝓ die nō feriato tz. secꝰ aūt ecōtra vt notāt doc. de feriis c. fi. et dixi de foro cōpe. c. fi. consi= derato igit̄ q̄ locus exēptus non est de iurisditione statutis nō po test effectus statuti ad illū locum porrigi etiam contra subditum.

¶ Sedo pro hoc facit q̄ no. Joh. an. in cle. i. de foro cōpe. in glo. q̄ notāe vbi equiparat locū exēptum

loco sito extra diocesim.sed si deliquisset extra diocesim cōclusum est.ff.in.v.op. q subditus nō ligetur statuto:vt.c.vt alarum.§.i.facit etiam qō no.de puile.c.i. li.vi. vbi equiparat personā exemptaz et al's extraneā ata a simili locus exēptus et oino extraneus videt recte equiparari ar. de plonis ad res:vt.ff.de vulg.z pu.l.si plures ¶Tertio pro hac parte facit fortiter.xvij.q.ij.luminoso.quod loquit de monasterio exēpto. Et dicit ter.nō audeat ibi epūs cathedrā collocare vel iperare.Ad idē de sta.reg.c.i.li.vi.i cle.archiepo. de priuil.in ūb⁹,phibetur epo attēptare in monasterijs exemptis nisi ītē⁹ est sibi ocessuz.¶Quarto cōdere statuta z ipsis ligari nō est dubiū q est iurisditionis contētiose:vt.l.i.de iurisd.om.iu.z no. doc.l.l.i.ff. qō quisqz iuris. Sed ea q sunt iurisditionis cōtentiose nō possunt explicari in loco exempto:vt.c.cū epūs.de offi.or. li.vi. ¶Quinto p hoc facit.c. vt alarū .§.i. Nā dicit extra territoriuz.zc. nō dicit extra diocesim. territoriū enim alicuius dicit in quo hz ius terrēdi:vt.l.pupill⁹.§. territoriū. ff.de ver.sig.sed in loco exēpto nō habet epūs tale ius:vt.d.c.luminoso.et.c.cū epūs.nec pōt exponi territoriū.i.diocesis : vt phat in clem romani.§.sane. de elec.vbi est speciale q territoriū sumaf p diocesi. Et istam partē tenuit disputādo Jo.cal.in istis terminis videlz an statuto epi excōicantis igredientes clausurā monasterū monialiū ligētur eius subditi ingredientes clausurā monaliū exemptaz et eius opi.est q nō rationib⁹ supradictis, quā sequitur Joh.an. in.c.vt alarum. preal. super verdiocesi.in nouel. Dicit tamē ibi q licet statutū non liget subditū extra diocesim vel in loco exēpto delinquentē:si tñ ex foro domicilij ille queniatur coz epo,poterit illū punire:vt. C. vbi de cri. agi opz. l.i.et dixi.§.in.v.op.pro hoc facit de imu.ec.decet.li.vi.Sicut et ibi iudex secularis nō potest reddere ius in ecclia:qz exēpta est ab eius iurisditiōe intra territorium : ita nec epūs in loco exēpto epūs intra diocesim. Itē sicut vox viua epi in loco exēpto quo ad aliqē sententiandū est ligata:vt.c.i.cū epūs. Ita nec lex sine statutū epi poterit ibi effectū suū porrigere infligēdo penam ibi delinquēti. qz equiparat sententia hois et snia legis.ff. de manu.l.Iuus hac.l.q̄nimmo mitius agit cū lege cū ministro legis.ff.de ar.l.celsus. In contrariū q subditus liget statuto epi si delict in loco exēpto probat alijs rōnibus.et prima qz ecclia exempta intelligūtur exēpti clerici cōuersi eius dē ecclie. Non aūt p̄s by ter parrochiani z alij qui subsunt epo.vt.c.per exemptionē.de priuil. li.vi.et hac rōne.c.i. eo. ti.vult q ad hoc vt delictū cōmissum in loco exēpto nō possit puniri per diocesanū.requrit q sit cōmissuz ab exēpto.¶Scō hoc probat auctoritas epi in statutis condendis z oibus disponēdis ultra suā diocesim in qua pōt facere etiam statuta penalia. de ma.et obe. si quis. et de foro cōpe.cū cōtingat. sz negari nō pōt locū exēptum esse i diocesi.de of.or.cum epūs.¶Tertio hoc,pbat,phibita allegatio iuris tertij. Iste em̄ non exēptus delinquēs in loco exēpto ex plona sua non pōt allegare exceptionem/qz priuilegiū non includit ipm sz locū clericos z cōuersos vt dixi. Ex isto aūt priuilegio nō videtur se posse tueri qz allegaret ius tertij cōtra no.in.l.cū seruū.C. de fugi.z de rescrip. mandatū per cōpo.ad hoc facit auc.quis in,pulcia C. vbi de cri.agi opz.ibi in delict puniēdis priuilegiū ned alienū sz etiā,ppriū allegari nō potest:vt ibi. Istā partem tenuit disputando.d.Fede.de senis istis tminis statuto cauet q q̄cunqz luserit ad azardū sit excōicatus.quidā subditus lusit ultra diocesim ipsi⁹ epi in loco tñ exēpto . Et tenuit vt dixi z refert ita tenuisse.d.Marsi.in studio Bonon. nec est verū sm q dicit Joh.an. q locus exemptus sit q̄dam diocesis de per se. Nam si hoc esset verū ad hoc vt epūs posset ibi pro tribunali sedere deberet requri snia iudicis loci exempti/qui videt esse papa vel eius legat⁹:vt.c.auctoritate.de priui.li. vi.sed hoc est falsum. Nam solus abbas dat licentiā ibi sedendi:vt d.c.luminoso . Itē exēptus dict⁹ nō posset se subijcere ordinario loci sine pape vel legati licentia: vt c.significasti.de foro cōpe.z tamē 2trariū no.de of.leg.c.i.ad idē qō no.de sen.ex. de monialibus.z qō no.archi.de tēpo.or.c.tū.li.vi.i fi. dū dicit suo iure.et qō no. Jo.an. de sen.ex.religiose.li.vi.in nouel. Quid dicendū rōnes Jo . cal.videnf magis vrgētes.tñ salua melioti snia sic distīguo. Aut plat⁹ loci exemptus ex forma priuilegij habet epalem iurisditionem in loco exempto et sit vera opi. Jo.cal. Aut nō habet talē iurisditionem et tūc vera sit opi. Fede.qō probo breuiter. Quicquid enim per exēptionē nō acquirit prelato vel loco exempto intelligitur epo ibi reseruatum sicut dicim⁹ in dominio totali qō nō pditur nisi alteri acquiratur:vt.l.nec vtilē.ff. ex qui. cau.ma.ibi necz em̄ itelligitur amissum quod oblatū alteri nō est 'hinc est q in priuilegijs illa q̄ sunt ordinis epalis semp reseruantur dyocesano postqz plona q eximit nō est capax taliū:vt.c. veniēs de pscrip.cū si. Et quod no. Jo . an. post Inno.J.de dona.c.pastoralis In primo ergo casu cū prelato exempto cōceditur in loco episcopalis iurisditio videtur adepta. Si ho sibi nō pcederet itelligr resuta. si em̄ aliter dicerem⁹ seqretur absurdū q extranei z alij delinqntes ibi nō haberēt aliū ordinariū rōne delicti qs papā.et sic ex difficultate cōuentionis remanerent crimia ipunita §.c.vt fame.ō sen. exc.et.l.ita vulnerat⁹.ad.l.aquil. ¶Preterea inkelt ordinarij z sibi incūbit sollicitudo vt sua,puincia careat malis holibus:vt.l.cōgruit de offi.pfesi. ff. sed nulli dubiū. qz,ppter delicta q̄ perpetrant l loco exēpto turbat quies dioc. qua rōne forte in violatione iurisditionū z in multis insolētijs exēpto⁹ iura voluerūt ordinarijs reseruare:vt ptz de priui.c.i. in cle. z cle. i.de sen.ex.et.c.ad abolendā in fi. de hereticis.p hoc etiaz facit.l. si qs in hoc gen⁹.C. de epi.z cle.vbi iudex laycus punit delictū p̄missum in ecclia et sic in loco exēpto tñ infra suū territoriū.que tñ non facit sm intellectū de q̄ dixi. §. in v.op.¶Quito q̄ro.dixi.§.in distīctione.v.op.q iudex pōt disponere q statutū q subdit⁹ extra frito-

riū delinquēs pena statutaria teneaī: vt.l.fi.ff.de dec.ab or.fa. sed pone q̄ sunt q̄dā non subditi alia rōne nisi q̄ habēt possessiones in tra territoriū statuēt; an possint ligari exp̄esse eius statutis. ⁊ q̄d iuris si talis possessor offendat illuz iudicē in cui⁹ territorio bona possidet vel eius subiectos an poterit per illū dñm condēnari? Respōdet Jnno. q̄ talis dñs non potest inde facere iudiciū etiam in possessionib⁹ quas possidet ille talis delinquēs in suo districtu ar. ff.e. cū sit. debet ergo adire superalib⁹ offensis iudicē domicilij delinquētis. et si ille negligat iusticiam facere ꝓsequet instantiā suā ꝑm tenoz canonis. xxiij. q. ij. dominus. et pleni⁹ in regula non dz aliquis in Mercur. Posset tñ ꝑm Jnno. fieri statutū q̄ bona cuiuscūq̄ qui cōmitteret talē offensam confiscēt vel offenso applicentur q̄ in rebus valet statutū et cōsuetudo. cum sit sua iurisditio ar. C. de sacrosan. ec. l. iubemus nullā. nec debet talis cōsuetudo rumpi per extraneos. viij. di. que contra et de iureiurā. sicut. iij. Et in hoc casu videtur q̄ per occupatōnem bonoz̄ deberet p̄ suū iudicē p̄dēnari. et cū illo casu agaī in rei corā iudice rei de qua agit cōueniet C. vbi ō cri. agi opoz. l. i. sic cū agitur hypothecaria q̄ est in rē. Sec⁹ si pignoraticia: vt no. J. de pig. cum cōtra ꝑm Jnno. cuius dicta Hosti. sup duob⁹ impugnat. Primo in eo q̄d dicit q̄ dñs nō ꝓt punire extraneū possidentē bona in eius territorio rōne delicti cōmissi in eius p̄sonā vel subditoū suorū. dicit enī q̄ immo pōt si al's habet iurisditionē. allegat p̄o casu istud. c. et. c. i. de rap. Sed non videtur michi illa reꝓhensio rōnabilis. Nec est ver̄simile Jnno. dubitasse de casu huius. c. vel. c. i. de rap. videlicet vbi dñs hz̄ iurisditionē in loco in quo extraneus deliquit in se vel alios vel bona possidet/q̄ punire eū possit. intellexit ergo Jnno. q̄n dñs vel eius subditi sunt offensi ab illo possidēte in eius territorio bona extra ei⁹ territoriū vel etiā in aliqua eius possessione vel loco ipsi⁹ dñi in quo tñ nō habet iurisditionē q̄bus casibus de tali offensione non potest ille dñs offensus illū delinquētez punire/hz̄ in eius territorio possideat bona. q̄z sola possessio cū nō de ipsa agaī reali nō sufficit ad q̄stionē fori: sicut nec domicilij: vt l. liōt⁹. ℌ sola possessiōis. ff. ad municip. Sed posset ⁊tra hoc instare ⁊ dicere postq̄ iste deliquit in subditū vel p̄sonā dñi: videtur sortiri eius foꝛ sicut rōne offensionis illate in p̄sonam clerici ꝓtra laycū coꝛā iudice ecclesiastico: vt. c. si q̄s suadēte. xvij. q. iiij. Sol. dic q̄ q̄litas clericatus alterat delictum ⁊ facit incidere in aliā spēm delicti. scz̄ in delictū sacrilegij. sicut cum res ecclesie laycus occupat: vt. c. cū sit ḡnale. ℌ. eo. sed i offensione dñi vel subiecti non cōtingit aliq̄ alteratio sed delictū ipm̄ consideraī vt apparet in facto cōmissum. Et quo infero q̄ si vnus Paduanus offenderet vicentinū vel Ferrar. hic Padue vel Venetijs non posset Venetijs vel Ferrarie conueniri coꝛam illo iudice cui⁹ subditus est offensus extra eius territoriū. Plus tz Bar. q̄ exp̄sse nō posset statutū disponere ℌ offendentē eius ciuē extra ei⁹ districtū

nisi in ciuitatib⁹ cōfederatis: vt. l. non dubito. ff. de cap. ⁊ nisi iudex loci vbi est ꝓmissum delictū cōtra ei⁹ ciuē negligeret delinquentem punire. xxiij. q. ij. dñs nr̄. ⁊ ita no. Bar. in. l. cūctos pp̄los. in. viij. q. Scōm dictū Jnno. fuit q̄ valz̄ statutū disponēs sup ꝓfiscatione bonoz̄ delinquēt; extra territoriū statuētis. vel q̄ talia applicent offenso quasi statutū disponat sup reb⁹ sitis infra ei⁹ territoriū quod pōt argu. l. iubem⁹. C. de sac. san. ec. Dicit Jo. q̄ ista. g. Jnno. nō est bona. q̄z p eā aperiī via p̄ncipib⁹ ciuitatib⁹ ⁊ laicis ꝓtra eccl̄as ⁊ p̄sonas eccl̄iasticas. Quid enī si faciāt statuta vel habeāt ꝓsuetudinē q̄ habeat q̄ bona cuiuscūq̄ cōmittētis saltē offensam ꝓfiscentur vel offenso applicenī? clerice⁹ hñs latas possessiōes illō crimē ꝓmittat: nunq̄d tales possessiones clerici delinq̄ntis ꝓfiscabunī? Scōm Jnno. vī q̄ sic. q̄z statutū ꝓcernit possessiōes sitas infra t̄ritoriū statuētis. ergo nō dz̄ rūpi p eē̄neos. vt. d. c. q̄ Ꝑ morē. viij. di. q̄ Hosti. nō placet. q̄z deficit auctoritas statuētis sup talib⁹ rebus vel p̄sonis clericoꝛ: vt de ꝓsti. eccl̄ia sctē marie. res etiā ꝑpter delicta p̄sonaꝛ publicari nō dz̄. in auf. de mā. p̄n. ℌ opz̄. col. iij. Et istā opi. Host. putoveram q̄n̄ p̄uilio statuti ꝓcernit p̄incipl'r nō subditū deliquētem extra territoriū. q̄cunq̄ enī verba statuti sup publicatiōe bonoz̄ talis sicut ꝓcepta siue in rē siue in p̄sonā videnī ꝓcernere et referri ad ipm̄ delinquentē: et bona in p̄fatā ad delictū. non ergo refert qual'tis intētio dirigaī: vt. l. cū p̄. ℌ. cū donatiōis. de le. ij. Q̄n vero statutū p̄incipl'r disponeret sup bonis q̄ p statutū efficerent tributaria/ vel iponeret eis aliq̄ onus reale ita q̄ nulla habeī ꝓsideratio ad p̄sonā possessoris: tūc opi. Inn. cēt vera. q̄z trāsirent ad eccl̄iam cum onere suo vt plene scripsi de imu. ec. non imiⁿ. Idē credo si statutū disponeret sup possessionib⁹ sitis intra suū territoriū p respectū ad p̄sonā quā rōne alicui⁹ delicti iā cōmissi: vel. ꝑpter aliquā aliā qualitatē inhabilitat q̄ ad possidēduz bona intra ei⁹ districtū sita q̄ cōtingit in multis casib⁹: vt. l. apud iul. ℌ. fi. ff. de le. i. et. l. multū. de ꝓ. ob. Et est ducalis ꝓuisio teruisij dñoꝛ Venetoꝛ q̄ foꝛēsis non possit ibi q̄rere possessiōes. Istis casibus cū statutū disponat sup reb⁹ suis dico valere et verā op. Jnno. etiā quo ad clericos: ad hoc spāliter q̄ determinat Jo. an. de ꝓsuetudine anglicana q̄ defert successionē p̄mogenito q̄ clerice⁹ secūdogenit⁹ vigoꝛe illi⁹ ꝓsuetudinis excludeī a successiōe. ita no. in. c. nō est sine culpa. de reg. iuī. li. vi. ad fi. in Mercuria. ¶ Sexto q̄ro. ego dixi. ℌ. in. viij. op. q̄ q̄nq̄ plures leges⁊ plures iudices p̄nt ꝓcurrere in punitiōe delicti in origie: nō in effectu. Quero ergo p quē actum inducīt ꝓuentio inf⁹ples iudices hoc inuestigare est vtile, ꝑp̄ ꝓmodū pene q̄ cedit q̄n̄q̄ ad cōmodū iudicis puniēt; vt. J. dicā. Ad hoc dico q̄ iura loquuntur varijs modis de ista ꝓuentione. q̄n̄q̄ enī p̄ solā ꝓpitionē inducīt p̄uentio. J. de app. vt debit⁹. ⁊. c. duob⁹. de rescrip. li. vi. q̄n̄q̄ inducīt p citationē infra. c. ꝓpoſuſti. q̄n̄q̄ p litis ꝓtestationē: vt i plurib⁹ ꝑcuratoꝛib⁹ insolidū simul dat; vt. J. de ꝑcur.

si duo.li.vi.ꝛ l.plib⁹.de leg.i. Oñ ꝙ ille ỏr ꝓuenisse q̃ ꝓus ad sniam ꝓuenit.ff.de nova.l.si ꝙs a multꝫ. ꝛ l.l.si vero.de pecu.ex ꝯbus iurib⁹ et dictis doctoꝝ colligetalē distinctionē. C Ū queriť ꝙ quē actū iducať ꝓuentio siue occupatio sic distigue. Aut igiť de poccupatione officij aut de poccupatiõe ordis ꝓcedēdi aut iuris eligēdi: aut de ꝓoccupatiõe respectu ei⁹ de q̃ agiť. Prio casu de poccupatõe officij. ꝛ tūc aut offm̃ i q̃libz pte iudicij est vniformez eq̃lis potēcie. tūc inducit ꝓuentio ꝙ citationē. vt ptz in ꝓuentiõe iurisdictõis. in.c. ꝓpositi. ꝛ.c.gtū. de of. dele. hoc itelligo cū iurisditio est fundata certa et ordiaria. Sec⁹ si delegata. q̃ i pluribꝰ delegat: iducit ꝓuentio ꝙ ꝓsentationē ſfaꝛ: vt.c. vt debit⁹. añ ꝓtationē esm dubiū est an hēant iurisditionē. q̃ de exercitio certū est ꝙ nō. de q̃ plene ꝙ Inn. ꝛ Host. de resti. spo. ex q̃stione. Aut offm̃ nō est vniforme in q̃libz su pte vt ꝓcur. ꝛ illud ỏr ꝓueniri ꝙ ſtz ꝓtestationē: vt.d.c. si duo. Scđo casu cū q̃riť de ꝓuentiõe q̃ ad ordinē ꝓcedēdi ꝛ inducit ꝓuentio ꝙ petitionē: vt.l.q̃ ꝓtoꝛ.ff.de iudi.ꝛ de ordcog.cū dilect⁹. Tertio casu cū q̃ritur de ꝓoccupatiõe iuris eligēdi ꝛ inducit silr ꝙ lit. ꝓtest. vt.d.l.si pluribꝰ. de le.i. Quarto casu. ſ. cū tractať de poccupatiõe respectu effect⁹ ei⁹ de q̃ agiť. ꝛ tūc dicit Bar. in l.si plib⁹. Aut plures agūt ad idē aut diuersum. si ad idē/ aut ex eadē cā aut ex diuersa. Si ex eadem aut nō ẽ possibile illas duas cās ee simul veras. ꝛ tūc ille ỏr poccupasse q̃ ꝓius ad sniam ꝓuenit: qꝛ de iure illi⁹ cepit saltē ꝓsumptiue ꝙstare: vt.l.si is a quo. ff. de reiuꝺ. facit.c.cū sup. de re. iu. ꝛ.c. veniēs de testib⁹. Si ꝛo ꝓñt eē silr ꝛez tūc aut ille habuerūt origiñē eodem tpe. ꝛ tūc ille ỏr poccupare q̃ ꝓuenit ad litis ꝓtestationēꝛ hic est casus in.l.si ex duob⁹. ff. de du. re. et l. fideicōmissa. Ş iterdum. de le. i. Cōtra hoc tñ facit fortiť. c. duob⁹. de re. li. vi. vbi duob⁹ ius hñtib⁹ eodē tpe ad idē bñficiū iduciť ꝓtuētio ꝙ solā ꝓtationē ſfaꝛ: vt ibi Sz pōt dici ꝙ ibi ius ꝛ substantia debit erat in pendēti. iō facili⁹ inducit ꝓuētio i duob⁹ reis vbi in ꝙsona vtriusq; a principio est fundatū ius isolidū. Si ꝛo nō habuerūt origiñē eodē tpe: tūc ille ỏr ꝓoccupasse q̃ ꝓus habuit ius petēdi: vt.l.in opis. ff. locati. Si ꝛo nō petiť idē sz diuersz ex diuersis causis: tūc opz q̃ veniāt ad sniam q̃ est cā imediata executōis/ ꝛ ille in executiõe ỏr poccupasse: vt.d.l. si ꝙs a multis. ff. de nova. ꝛ.l. si ꝛo ff. de peculio. Et ꝓdicta faciūt ad qōnem quā fo. Dy. in. d.l. si ꝓcib⁹. C Ꝓone q̃dā heretic⁹ hītauit Bononie. ꝛ. ānis. Ş quē eꝑs Boñ. formauit ꝓcessum. ꝛ simlit eꝑus patrie sue postea: ꝓ⁹ tñ tulit sententiā q̃ eꝑs boñ. q̃ritur ad quem ex istis spectet bonorū occupatio isti⁹ heretici. si q̃s ỏr occupare per sniam ad eꝑm patrie sue. si ꝛo per ꝓcessum eꝑs Boñ. ꝓuenit in ꝓcessu. Et ſm eū ista vtraq; ꝓs est ꝛafacit. ff. de of. ꝓcu. l.i. vbi in duob⁹ ordinarijs ꝓincheoationē ꝓcessus inducit ꝓuētio. Itē inq̃stitio q̃ fit p offm̃ succedit loco accusationis vt.l.diu⁹. de custo. reo. et.c. qualit et q̃n de accu. sed ille q̃ ꝓuenit in accusando ꝓferť. ergo silr in inq̃stione ꝓueniens est ꝓferend⁹. Itē vbi obstat exceptio rei iudicate:

ibi obstat exceptio litꝭ pẽdẽtie: vt l. fundi. ꝛ. l. fundū. de exce. sed hic sntia lata ꝓ ꝑmū obstaꝛz huic scđo q̃ er litꝭ pendẽtia. ita tenet i. d. l. si plurib⁹. cui⁹ ꝛba q̃ ad penā ꝓsona lẽ vera credo. quantū ꝛo ad bona nō videť bñ dictū q̃ bona ꝓdẽnati de hereſi debeāt ꝓtinere ad iudicē ꝓdẽnationis si nō sint sita i ei⁹ territorio. vt dicā. ſ. in. viū. q. Septimo q̃ro. Ꝓone q̃ ille q̃ accusať vel Ꝭ quē inq̃riť ꝓ iudicē delicti citat⁹ nō ꝓparet/ sic ꝓcedit ꝙtra eū: et forte sntia ferť in casibus quib⁹ pōt: vt. l. absentē. de pems. ꝛ ỏ dolor cōtu. ꝓitatis. Deide iuder do micilij vult ꝓcedere. ꝙtra cui⁹. ꝓcessum obijciť de sntia vel de litis pẽdẽtia cozā iudice delicti. q̃riť vtrū possit: Videť q̃ sic. qꝛ nō dz fieri rei⁹ plurib⁹ legib⁹: vt. l. senatus. de accu. Itē iste iā ꝓueńť⁹ est ꝓ iudicē delicti: ꝑ. ꝓcedere nō pōt domicilij iuder tanq̃ ꝑuēt⁹: vt. d. l. i. de offi. cōs. ꝛ obstat sibi exceptio litis pẽdẽtie inꝭ no. Ꝓ Inno. de ꝓsti. cū m. ad fi. nec de eadē re siue delicto pōt agi cozā diuersis iudicib⁹: vt l. fi. C. de fideicōmiss. li. ꝛ. ff. de quib⁹ re. ap. eū iud. a quo ap. et quod no. Inn. in. c. cū ꝓtigat. de offi. deleg. ꝛ de ap. ronana. Ş in aliū. i no uel. li. vi. q̃d dicendum Sol. dic ꝙ aut vterq; iuder. ꝓcessit omissa exceptiõe litis pẽdẽtie et tūc vtrum valeat vtriusq; ꝓcessus ꝛ sntia dic vt. d. c. cum. m. ꝓ Inn. et Compo. vbi tenet ꝙ vz ꝓcessus vtriusq; si nō fuerit opposita exceptio. sz Cō po. dicit ꝙ nō valebit scđa sz ꝑma ꝓ⁹ iudicata. ergo non valet ſm sniam bene vz in diuersa instãtia si nō opponať exceptio rei iudicate: vt. l. duob⁹. de exce. rei iu. et q̃ no. Inno. in. c. ex pte decani. de rescrip. ꝛ. c. super lris. iō si ab vtroq; ꝓdẽnareť fieret executio vtriusq; sentẽtie. ꝛ imputet sibi si nō oppo suit: vt palle. c. ꝓ Inno. Ubi autẽ pariť in. ꝑnunciādo ꝙ currunt dic vt. c. fi. de re iudi. limita tñ q̃ dixi de valoꝛe vtriusq; ꝓcessus nisi i casu. c. dispendia. de rescrip. lib. vi. Aut dicta exceptio fuit opposita iudici postea inchoāti, ꝓcessum. ꝛ tūc aut opposuit ipam re⁹/ aut iudex ꝑmus/ aut accusatoꝛ. ꝑmo casu aut re⁹ cozā ꝑmo ꝓparuit defendẽdo se: et tūc pōt opponere Ꝭ ſm dictā exceptionē litis pẽdẽtie vt sic in casu isto quo obstaret obstet ꝛ litis pẽdẽtia: vt. d. l. fundi. et l. fundū. de excep. Aut re⁹ in ꝑmo iudicio nō ꝓparuit. tūc dictā exceptionē litꝭ pendẽtie vel etiā sentẽtie ꝙtra ipm late opponere nō ꝑt. qꝛ sicut non pōt vti instantia cozā illo vbi est cōtumax nisi purget cō tumaciā: vt. l. sancim⁹. C. de iudi. ꝛ. c. actoꝛ. de dolo et cōtu. li. vi. ita dicta istãtia vti nō poťit cozā alio tribunali. silr allegare nō poterit sniam Ꝭ eū latā in absentē: qꝛ non solet sntia condẽnato, ꝓdesse: vt. l. euidẽt. de excep. ꝛ hāc ptē disputando tenuit Jac. de bel. vt refert Bar. in. l. si sepulchꝛi. ff. de sepul. vio. Secūdo casu cū queriť vtrum dictā exceptionē possit opponere ꝑm⁹ iuder. dic vt ibi ꝓ eū. Tertio casu cū accusatoꝛ vult dictā exceptionē opponere tz ibi ꝙ nō possit ꝛ hec hñt locū vt dixi cū i absentē ꝓcediť vl ẽt ꝓdẽnatū. ita ꝙ sntia ñ ẽ sortita effectū suū. ad q̃ si iuder ꝛ dicti Ꝭ ynā legē vel suā. ꝓpriā punuit ỏlinq̃tē. an iuder domicilij poťit eū punire Ꝭ aliā legē saltē i

do qō plus est. Remitto ad no. l. l. denūciasse. ℣. qđ tñ. de adulteriȳs per Bar. et. d. l. senatus. de accu. et qō no. Cy. in ꝓmēto. l. eꝛ territoriū. ff. de iurisd. om. iu. ¶ Octauo quero de q̄stione quā ꝓmo dispu tauit Ricardꝰ malū. in istis termi nis. Cōstitutiones papales iubēt bona hereticoꝝ diuidi in tres par tes. quaꝝ vna fit dñi temporalis. Alia officialiū inq̄sitōnis. Tertia in subsidiū officij terre sctē. modo accidit q̄ dam oriūd⁹ Bononie habens ibi possessiones ⁊ bona: in Padua verō vbi domicilium hz ⁊ morabat/ pinq̄sitores Paduanos de hereſi est dānatus. Modo q̄rit an dicta bona bononiēsia ad cōe et officiū bono. vel ad cōe et offi ciales Paduanos debeāt ptinere Ar. q̄ ad Boñ. ꝓmo qꝛ occupatio talis p publicas nō ꝓuatas ꝓso nas est facienda. de hereticis. cum ꝓm li. vi. et. C. de bo. va. l. fi. li. x. et de reg. iu. nō est singulis. ſz iudex paduanus quo ad bona sita boñ. nō cēsetur publica ꝓsona sed ꝓua ta, vtputa extra territoriū: vt. c. vt alaꝝ. de ꝓsti. li. vi. et ꝑalle. l. extra territoriū: ergo ad ipm nō ptinet publicatio causata a iurisdictione vt dixi. Scōo, pbat q̄ hereticus in paduana censet heretic⁹ vbiq; vt ptz de hēticis. aut. gazaros. i ꝑn. et fi. ibi tanq̄ bāniti ⁊ infames ab oībus habeant. ꝑ hoc. xi. q. iiij. c. si q̄s a, ꝓncio. Ita ergo erat cēsen dus heretic⁹ boñ. vñ est oriūdus sicut padue vbi hz domicilium. nec minoris ptātis et ꝑtuꝝ est rō originis q̄ domicilij. ff. ad muni. l. assumptio. et. l. domiciliū. et. C. de mu. ⁊ ori. l. originē. q̄nimo ma ioꝛ ⁊ potentioꝛ est rō origis: vt ptz exp̄sse. ff. ad munī. l. libertꝰ. ℣. prescriptio. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. ⁊ no. C. de mu. ⁊ orig. l. i. li. x. Et q̄= bus ptz q̄ nō minꝰ res publica si ue iudex boñ. iurisditionē hz i bo nis sitis in suo ↄritorio q̄ꝫ res pu blica paduana i suis. Tertio ꝓo bāt. qꝛ iurisditiones sunt distincte sicut dñia: vt. l. ex hoc iure. ff. de iu sti. ⁊ iu. ꝓiuncta. l. qui furē. de sta. ho. ⁊ vltra terminos nō ꝙz extendi. vt. d. l. eꝛ territoriū. ⁊ si hoc non lꝛ directo. ſ. nec dꝛ licere p ꝓntiā ⁊ in directe. ſ. p sniam. ar. l. cum hi. ℣. si cū lis. ff. de trāsac. Quarto sic, pba tur. ꝑdicta bona hereticoꝝ nisi la ta snia nō dñt ab aliquo occupari vt. c. cū ꝓm. de hereticis. li. vi. sed snia nō est egredi eꝛ terminos iu dicis: vt. l. cū vnus. ℣. si is q̄. ff. de bo. aut. iu. poſ. ℣ snia paduani nō pōt extēdi ad bona sita boñ. Quin to, pbat ꝑ simile de datione tutoꝝ q̄ nō extendit ad bona nō sita i ter ritorio iudicis q̄ tutorē dedit. ff. de cura. da. ab his. l. pupillo. ⁊ de excu. tu. l. illud. et eo. ti. nō solū. ℣. q̄ testatoꝛ. idē ergo dicam⁹ de snia qua declaratū est aliquē hereticū vt nō extēdat vires suas ad bona nō sita in ↄritorio iudicis. nec mi rū si rōne diuersitatꝫ bonoꝝ diuer si sunt apphensoꝛes vel occupato res bonoꝝ: vt ptz in plurib⁹ legi= b⁹. C. de epi. ⁊ cle. l. si q̄s ꝑ byter. de scōis nuptijs cū aliȳs. de legi. he. l. de emancipatis. ⁊. C. si fo. li. imp. l. i. li. x. ff. de testa. mi. l. si a mi lite. ℣. si. Ecōtra q̄ bona sita boñ. ptineant ad officiales padue vbi lata est snia sic, pbat. lz publicatio bonoꝝ fiat ad penā delinquēt⁊ vt publica egestate laboret: vt. l. bo na fides. ff. depo. ⁊. l. q̄sq̄is. ad. l. iul. ma. tñ occupatio bonoꝝ ⁊ pti cipatio q̄ iudicē fit ad ꝓmerentiū

ꝓmiū ⁊ laboꝛātiū sublevationē. ⁊ hoc ꝙz tertia q̄ applicat ciuitati C. de vecti. ⁊ cōmi. l. vectigalia. ⁊ l. fi. ⁊ ꝙz i tia q̄ dat officialib⁹ i ca su nō. l. aut. de veteri. ℣. ne aūt la boꝝ. ibi ei ē collocāda merces ⁊ ꝓmiū: vbi laboꝛ ⁊ dispēdiū: vt. C. de fur. l. manifestissimi. ℣. ſz cū i secū dā. si ita ē/ q̄ ista bōa oia spectant ad iudicē ciuitatis padue. Scōo hoc, pb. qꝛ iura q̄ ꝓfiscanꝫ sūt i cor poralia/ ⁊ vim suā vbiq; extendūt ff. de re iud. l. i. ℣. q̄dā. ⁊ lz certo lo co agitenꝫ/ suū tñ vigoꝛē vbiq; ex tēdūt: vt. C. de ꝓscrip. lō. tēp. l. fi. ⁊ lō ꝙz statutū ⁊ ꝙsuetudinē loci vbi agunt dijudicanꝫ: vt. ff. de euic. l. vt fūdus. ⁊. C. ō col. l. filie ad finē ꝛ lz snia fuerit lata padue. vbicq; q̄ tñ porrigit effectū suū. Tertio ꝓob. qꝛ snia lata sup crimine est q̄d principale. bonoꝝ publicatio ve nit accessorie, qꝛ sine snia nō pos set fieri vt de hereticis cū ꝙz li. vi. sed regula est q̄ accessoriū sequit principale siue eiꝰ natura: vt. l. cum principale de re. iu. Quarto sic. pu blicatio bonoꝝ hz vim successio nis. qō ptz: qꝛ fiscus tenet ad debi ta ⁊ credita: vt. l. si tutorē. C. ad. l. iul. de vi. ⁊ de bo. dā. l. si vt propo nis. sed ad illū q̄ succedit ptinent oia bona vbicq; sita: vt. l. cū he redes de acq̄. poſ. ⁊ de re. iur. l. he reditas: ⁊. l. michi aliud. et si cer pe. l. eiꝰ q̄ in, puincia. ergo ad pa duanū dñt oia ptinere. Quīto sic sententiarū executio fieri debet p eos q̄ eas tulerunt vel p alios ad eoꝝ litteras si res sup quibus fit executio nō sunt site in territorio iudicis: vt. l. a diuo pio. ℣. i. ff. de re iudi. ⁊. l. ꝑ rādū. ℣. si ꝙs reus C. de iudi. q̄ ad trās iudicis pa duam est eius snia exequenda et nō aliter. Et istā vltimā partē te net. ſ. q̄ ad officiales ⁊ ad officiū Padu. debeant ptinere per iura ⁊ rōes. ℣. p hac parte inducta. ⁊ ta li etiā rōne officiales Padu. ⁊ alij per orbē sup talib⁹ sunt p principē deputati. ſz cū princeps deputat aliquē administratorē: puta dat tutorē cēsebiꝫ iste tutoꝛ nō solū ꝛ pupilli bonoꝝ q̄ sunt intra, puin cia iudicis decernētis tutelam: ſz etiam bonoꝝ extra: vt. ff. de excu. tu. l. ij. ⁊ est ꝑale in dato a principe vt. d. l. pupillo de tuto. ⁊ cu. da. ab his. Ita igiꝫ in q̄stiōe, ꝓposita offi ciales padu. deputati a principe. i. papa in crimine hereſis occupa bunt bona hereticoꝝ vbiq; sita. hoc tñ moderamento adhibito q̄ bo na sita Bono. non occupabūt per scīpos ſz per relationē iudicis bo noñ. vt dictū est. ℣. in. iij. ⁊. v. rōne et i hoc resīdet: vt dixit. d. Jo. cal. disputauit istam q̄stionē ponēdo terminos magis ġnales vz si ha bēs ferrarie imobilia p inq̄sitorē Florētinū sit Florētie legitime cō demnatꝰ de hereſi/ ad quē ex eis ptineāt illa bona vigoꝛe supra dic te constitutiōis. ⁊ cōcludit q̄ ter tia pars ad officiales Florentinos q̄ tulerūt sniam qꝛ ista est de bita rōne laboꝛis vt dixi supra in ꝓma rōe secūde partis. ⁊ idē Do. Jo. copiose, pbat in quarta rōne prime partis. quātū ꝓo ad alias duas partes credit q̄ ille debeant tur dño tēporali ⁊ officio inq̄sitio nis ciuitatis Ferra. capiēt⁹ pro subsidio terre sctē. qꝛ et ibi. ſ. Flo rentie sicut padue deputauit prin ceps officiales: cessat cōtraria rō. d. Ro. q̄ locū hz vbi in loco bonoꝝ nō eēnt sup illa publicatiōe depu tati alij officiales. ⁊ ꝑ hoc al. d. l.

ij.C.de excu.tu.ibi nec decreto si gnificatū est ꝛc̄.ad idē. ff.de tu.et cu.da.ab his.l.ij.§.si plures.ꝛ tol litur ratio dicte solutionis a pte p l.tutores.§.heres instituꝰ de ad mi.tu.ff.de diuersis et officialibꝰ sup bonis cōfiscandis p p̄cipem deputatis singulis ꝓuincijs non dꝫ vnꝰ bona alteriꝰ p̄nuncie confiscare/ sꝫ sue tm̄:vt. C.de bo.va. l.si qñ.li.x.et hec rō est cōcludens in portiōe q̄ applicanda est generali fisco.i. papevel impatori:sed in parte q̄ cedit lucro iudicū qui tulerunt sniam alia rō locū habet vt supra dixi. ꝛ dicit ipe istā decisionē equā ad hocvt iurisdictionū euitetur cōfusio et materia discor die subtrahaꝫ. Ego idē sentio in portiōe deputata officio terre sancte vt ille officialis capiat eam in cuius territorio sunt bona hereticī condēnati. qz oēs illi officiales in hoc recognoscunt vnā bursam fiscalē.s.officiū terre sctē. Sed in portiōe q̄ debeꝫ ciuitati de qua intelligem⁹ an de illa vbi lata est sentētia: vel de illa in qua hereticus habet bōa.dicit Ri.de illa vbi sententia lata est.do.ioh̄.de illa vbi bona sunt sita.vt vidisti iter istos canonū ac legū patres q̄d loquantur dubito.sꝫ.p.d.io.multū vrget rō illa q̄ ista publicatio ipso iure fit per legē vt dicto.c.cū secundū. sniam ergo iudicis ꝑduam q̄ subsequiꝫ nō tribuit nouū ius sꝫ vet̄ declarat sicut dicim⁹ in sniā lata in reali. vt.l. loci corp⁹.§.competit.ff. si seruitus vē.ius ergo siue dñium q̄situm i bonis sui territorij p sniam.l. ꝛ cañ. cōi boñ. nō vī auferri posse p sniaꝫ declaratoriā iudicis ꝑduani: vt. l. insulam §.fi.ff.sol.ma.ꝛ hoc sine dubio verū puto in terminis do. Ri.in q̄b⁹ ponit istū hereticū fuisse oriundū boñ.quo casu iudex boñ.ēt.ꝓcedere potuisset. nec ꝓuētio ꝑduani auferre sibi dꝫ cōmodū ꝓueniens ipo iure ex delicto sui originarij.ar.ff de iure fisci. Sed si nō eēt inde oriūdus sꝫ tm̄modo possideret ibi bona/forte posset esse vera opi.do.Ri.qz ptās boñ. p̄ istū non poterit ꝓcedere si ibi illud crimē nō cōtraxit. ꝛ sola possessione iurisdictio nō fundaꝫ vt dixi.§.in.v. q.tutius tm̄ credo sentire.d.io.ꝓpter publicationē q̄ infligitur ipo iure p legē.sꝫ si per sniam veniret q̄s priuādus bonis/tūc credo cū d.Ri.vt ad iudicē cōdēnatōis nō ad illū vbi bona sunt sita ptineāt/ si alia rōne forū ibi delinquēs nō sortiebaꝫ:cū aūcte tamē illius iudicis in cuius territorio sunt sita bona iudex sniē applicabit sibi. Idē credo de exactiōe nominum debitorū vt distinguam⁹ inter publicationē p sniam ꝛ q̄ fit ipso iure vt p̄mo casu ad iudicē sniē/ scōo ad iudicē vbi sunt debitores debeant ptinere. Dñis Bar. de ista materia in repetitiōe.l.cūctos pp̄los ad finē cū tractat de effectu sniē iudicis exequētis: latius sic diffiguit. Qñq̄ pena respicit personā. qñq̄ bona. ꝓ.io casu aut dicta pena imposita respicit certi loci iurisdictionē/ ꝛ nō ꝓprigitur exī territorij iudicis sꝫ bene ꝓprigitur ad quedā loca p̄sequentia ex iuris dispōne: vt.l.relegatorū.§.i.ꝛ §.interdicere.ff.de interdic.ꝛ rele. Aut nō respicit certi loci sꝫ certe artis iurisdictionē ꝛ tūc nō ꝓprigitur:vt.l.ex ea.ff.de postu.aliqñ.ꝓ nō respicit iurisdictionē loci vel artis sꝫ diminutionē statꝰ: vt qñ q̄s

efficitur infamis.ꝛ tunc dicit status eius minui vel efficī seruꝰ pene: vt.l.cognitio.§. extimatio. ff. de varijs ꝛ ext̄.co. ꝛ isto casu pena posita in vno loco hꝫ effectū vbiq̄ locoꝝ. qz ipsum comitaꝫ infamia sicut lepra leprosum:vt.d.Lex ea. et hac regula ercōicatꝰ hic ab epo Padue debebit vbiq̄ tanq̄ ercōicatꝰ vitari.xi.q.i.q̄sq̄s.de offi.ordi cū ab eccl̄ia. Scōo casu qñ pena respicit bona pone q̄dā est ꝑdēna tus hic i publicatiōe bonoꝝ: hꝫ q̄ dā bona alibi:vtrū illa erūt publicata:Ad euidētiā huiꝰ mēbu premittit q̄ ciuitas nō ꝓt de iure cōi applicare sibi bona pp̄ delicta. C. de bo.va.l.i.ꝛ ibi no. Itez ciuitas de iure cōi non hꝫ merū impium nec cognitionē istoꝝ delictoꝝ grauoꝝ:vt. C. de defen. ciui. l. defensores. Ille q̄ ciuitates Italie q̄ illā iurisdictionē exercēt qz bōa sibi publicāt:hoc faciūt vl̄ ex spāli ꝓuilegio ꝓcesso a p̄ncipe vl̄ ꝑsuetudine antiqua q̄ hꝫ vim ꝑstituti p̄uilegij:vt.l.hoc iure.§.ductꝰ aq̄ ō aq̄ quoti.ꝛ esti.ꝛ.l.i.in fi. de aqua plu.ar.ita dicit gl.i aūē. de defenci.§.iusiurādū in fi.gl.magne. Et sic ciuitates q̄ habēt hodie iura fiscalia possunt dici ꝓcu. fisci in rē suā in illa ciuitate: hoc q̄ ꝓmisso distingue in ꝓtī q̄stione qñ pena respicit bona.aut iurisdictiōes sūt separate/sꝫ est eadē bursa fiscalis in effectu i vtroq̄ loco: aut sunt separate iurisdictiōes:ꝛ sepate burse fiscales. primo casu aut illa publicatio fit de iure cōi ꝛ bona vtriusq̄ loci erunt publicata: vt.l. si quādo de bo.va.ꝛ fiet executio p illos officiales vbi sunt bona. Ex quo infert q̄ si ꝓses q̄ est i marchia ꝓ eccl̄.ro. publicaret de iure cōi bona alicui⁹ q̄ intelligunt publicata q̄ hꝫ i ducatu vl̄ ꝓmonio bti ꝑetri.qz lꝫ sint diuerse iurisdictiōes tñ eadē ē fiscal̄ bursa. s. eccl̄. roma.ar. hui⁹.c. Aut publicatio fit ꝑm statuta ꝛ ꝑm cōsuetudines spāles.ꝛ tūc aut ille leges spāles sunt i vtroq̄ loco vbi sūt loca delinquētis. exēplū plures iudices sūt deputati a rege p diuersa territoria regni:vnꝰ publicauit bona ꝑm cōstitutiones regulares q̄ ibi vigēt.ꝛ hoc casu ēt bona q̄ hꝫ alibi vbi viget eadē ꝑstitutio erūt publicata ꝓ iura pāl. Aut dicte.ll. spāles nō sunt cōes ad vtrūq̄ locū. exēpluꝫ in marchia ēna ꝑstitutio q̄ nō est in ducatu.tūc talis publicatio nō extēdiꝫ ad bona q̄ sunt exī locū:vt d.l.extra territoriū:ꝛ.c.vt alarus. Scōo casu qñ iurisdictiōes sunt distincte/ ꝛ burse fiscales distincte: tūc aut publicatio fit de iure spāli ꝛ nō extendiꝫ ad bona alibi sita ꝓ dictas leges. aut fit de iure cōi. et tūc extēdiꝫ ad bōa vbiq̄ posita. ꝛ hic casꝰ in.l.fi. de exac.ꝛ i isto capitulo. ad hoc. C. de epi.ꝛ cle.l.si q̄s ꝓhiber. vbi parte bonoꝝ hꝫ curia vel patronꝰ. et parte hꝫ eccl̄ia. ad hoc.l.iurisperitos.§.cuꝫ oriūdus de excu.tu. Sꝫ posses cōtra predicta instare inquātū in pluribꝰ mēbris dixi q̄ sententia ꝓnū iudicē lata hꝫ effectum cōfiscandorū bonorum in alterius iudicis territorio. Nā hoc videtur contra.l.cum vnus.§.si is qui.ff. de bo.auc. iu. pos. Solutio. quandoq̄ iudex pīcipaliter disponit super bonis vt cōtra contumacē et loquatur ille §.Quandoq̄ disponit p̄ncipaliter de ꝑsona lꝫ in cōsequentiā veniant bona. pone exemplum. in.l. ij.C.si pen.app.mozs inter. ꝛ tūc

extenditur ab bona vbicunq; posita vt in isto captitulo ⁊.l. magis puto.§.illō. de reb⁹ eoꝝ. vbi rōe psone sibi subiecte iudex interponit ↄcretū sup reb⁹ alibi sitis. ℨ ētno. Inno. de puīl. pastoralis. ⁊ vide olno qō no. Bar. i.l. relegatorū §.interdicere. ff. de iterdi. ⁊ rele.

¶ Nono iuxta p̄dicta q̄ro Quidā clericus rōe p̄monij successit in emphyteosim quā habuerat p̄a dño tēporali. ꝑdēnat⁹ est iste clericus ex delicto: et exp̄ssuꝫ est i sniaq; bōa ei⁹ epo publicenť. Dubitať an i illa emphyteosi succedat epūs an dñs ille a q̄ hꝫ: Et videť p̄mo q; epo debeāt applicari: quia res sequunť ꝑditionē psone. C. de epo. lu. ↄscriptio. l.i. li. xi. i auē. ↄ ec. ti. §.ad hoc. de iure patro. si laycus li. vi. nō ei⁹ holes pp res ſz res, ppt holes de⁹ creauit: vt. l.i peculū. ff. de vsu. ⁊ magis dignum traḧit ad se nūꝰ dignū. de ꝑse. eccl'. vl' alta. q̄ i dubijs. cū g̃ psona clerici deliquēt ⁊ cēseať eē de foro epi/g ⁊ ei⁹ bōa. p̄sertim qz bōa clericoꝝ gaudēt p̄uilegio q̄ gaudēt bōa eccl'aꝝ xij. q. ij. eccl'aꝝ seruos. xvi. q. i. fi. militer. ex q̄b⁹ vī q; dicta bōa emphiteotica sint epo applicanda.

Cōtrariū tenuit Oldra. rōnib⁹ ℨscriptis. ⁊ p̄mo qz q̄dā sunt bōa q̄ regulāt̄ ſm cōditionē psone vt mobilia. Itē etiā peculiū clerici p fecticiū. i. ituitu eccl'ie acq̄sitū. q̄b⁹ casib⁹ intelligunť iura sup⁹ allegata. ꝑ hoc. C. de meta. archiatros. li. xij. et facit qō no. Hosti. i sūma de pecul. cleri. Sūt et alia bona q̄ nō regulanť iuxta ꝑditionē psone ſz hñt. ppriā rē sepatā. vt sūt bōa p̄monialia clericoꝝ q̄ peculiū ad uēticiū p̄nt dici: rōe quoꝝ bonorū clerici dñr dñis tpalibus obnoxij xi. q. i. si q̄ cause. §. cum g̃. ℨsi. his ita rñdeť. Quo casu dicēdū est pp delictū possessoris dño talia bona applicari. C. de an. ⁊ tri. l. indictiones. li. x. ⁊. vij. d. q̄ iure. video eām q; rōne rei de qua agit si sit feuda lis ꝓueniť clericus coꝝ dño feudi ↄ foro cōpe. vtrū. ⁊. c. ex trāsmissa pro hoc de ap. romana. §. dz. li. vi. Quid plura. l. istam. q. patēter de termiat. C. de exac. tri. l. fi. li. x. ad hoc facit. C. de vect. ⁊ cō. l. ex p̄sta tiōe. ¶ Preterea sic cēt i casu conuerso si bona layci tenēt̄is rē i feudū ab eccl'ia ꝓfiscenť: feudū ad eccl'esiā reuerti dz. de pēnis in. c. in ābusdam. §. fi. ⁊ eo. ti. felicis circa p̄nci. li. vi. si g̃ isto iure vnť eccl'ia ꝓ se: igiť idē ius debet recipere ℨ se. ff. de cōdi. inde. l. frater a fratre ad hoc in auē. de alienā. ⁊ ēphi. §. si ꝓ cōtigerit colla. ix. vbi publicatis bonis illi⁹ q̄ tenet ab eccl'ia rē in emphyteosim/nō publicabiť illa emphiteosis. ſz ad eccl'iaz reuerteť. ita dicit Oldra. ꝓsi. xvij. Aduerte qz dñs Bar. q̄stionē istā de publicatōe emphiteosis/feudi vel liuelli latius, p̄sequiť: nec sunt termini ita stricte sumēdi in clerico ꝑdēnato in publicatiōe bonoꝝ ſz g̃naliť i quocūq; feudatario emphiteota ⁊ liuellario an bonis talis feudatarij emphiteotici ⁊ liuellarij publicatis predicta publicabunť. Specul. i feudoꝝ tenere q; sic i ti. de feudis. §. q̄m. ver. xl. Sz ℨ ipm est ter. exp̄ssus q̄ dicit q; reuertiť ad dñm vel ad agnatos. et sic fisco non q̄riť vt col. x. si vasal. feudi. p̄ti. c. i. ⁊ si de feu. fue. cō. et de eo q̄ interfecit fratrē dñi suu. c. i. de. phi. feudi alie. impialē. §. illud quoq;. Sz ℨ predicta videť glo. in l. si q̄s in tantā. C. vñ vi. et idē ibi Cy. ⁊ Ja. de are. Re. fateoꝝ q; suo iure p̄uať nō tñ acq̄riť offenso: sed ad dñm reuertiť p iura p̄dicta. ꝑ hoc facit qz si vasallus efficiať clericus vel intrat religionē statim pdit feudū: nec trāsit i eccl'iaz ca. eius. x. col. si de feu. fue. cōtro. c. i. si clericus. ⁊ de bñfi. amit. c. i. i fi. Rō horū est qz feudatarius dz seruitiū p̄sonale vt in. x. col. q. caus. feu. amittať. c. i. ⁊ q̄ sit p̄ma cā bñfi. amit. c. i. ⁊ p hoc hꝫ vtule dñium q̄ nō p̄t separari a sua cā. sicut igiť in fiscum nō transit illa obligatio fidelitatis ⁊ seruitij q̄ ē mere p̄sonalis vt in. x. col. de forma fide. c. ij. ⁊ de noua fideli. fo. ita ēt non trāsit feudū magis quia alie sunt ope vnius q̄ alterius vt. l. nemo est q̄ nesciat de duob⁹ reis. et hoc de feudo. ¶ Quid de emphiteosi an publicatiōe transeat in fiscum: Spe. videť tenere idē qō in feudo dicto. §. qm̄. Barto. dicit q; aut est emphiteosis eccl'ie: ⁊ eccl'ia pōt repetere a fisco indubitanter. casus i auē. de ali. ⁊ emphi. §. i. col. ix. Si vero est emphiteosis p̄uati: tūc siquidē est talis emphiteosis q̄ forte ex cōuentōe trāsiret i extraneū heredē: ⁊ trāsibit in fiscuꝫ q̄ habeť loco heredis. C. ad. l. iul. de vi. l. iij. Si vero ad heredem extraneū nō trāsiret/similiter nō trāsibit in fiscum: vt. ff. de bo. dam. l. i. ⁊. ij. ⁊ ibi ↄ hoc. ſz dñs repetet tanē rē i debite alienatā ⁊ istā ponit Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalib⁹. ff. de dā. ifec. cui adde qō no. i. l. i. C. de bo. li. ⁊. C. de fū. pa. l. i. li. x. facit qō no. Joh. an. in c. in p̄ntia de ꝑba. In feudo autē liuellario dicit Bar. p oia dist. vt i emphy. ⁊ qñ dicať liuellarij dic p eum in. d. §. si de vectigalibus.

¶ Decimo ⁊ vltio q̄ro dixi. ℨ. i. vi. op. q; inferior non poteſt punire superiorē delinquentē in eius territorio. ſz nunq̄d supior ligetur statuto epi quo canetur q; q̄cunq; sic fecerit sit excōicat⁹: vtrū eius archiepūs si fecerit cōtra: Uidetur q; sic. qz incidit in factum iam damnatum. xviij. q. i. c. i. secundo⁹ tertio. ⁊ hoc notatur. iij. q̄stiōe sexta c. secundo. Idē bar. bri. per. l. iij. de offi. p̄sid. Idem ar. de cōstitutio. c. ij. li. vi. hꝫ eām epūs generaleꝫ potestatē cōdendi canones. facit de ma. ⁊ obe. c. si q̄s cōtrauenerit facit. xi. q. iij. nemo contēnat. Alij vt La. ⁊ Soff. dicūt q; archiepūs ꝓprius non ligať tali statuto epi ix. q. iij. c. ij. Idem tz Bri. per. c. graue de ꝓben. ⁊ in auē. de defen. ciui. §. nō habētes col. iij. vbi p̄ses non p̄t remouere defensores qz cōfirmantur a maiore. ſ. a p̄fecto. Idē tenet Hosti. i summa de sen. ex. §. q̄s valeat excōicari post p̄n. x. dd ergo. Istam opi. tenet Joh. ca. in. c. i. de rap. in. vij. q. vbi latius, p̄sequiť istā q̄stionē. ⁊ etiam q̄d iuris de ipso epo veniēte ↄtra an ligeť suo statuto: tenet similiť q; nō vt ibi plene vide ⁊ aliter distinguit Jo. de lig. in hoc puncto primo. Et sit finis. Deo gratias. Repetitum sit q; me Pe. de anch. Juris vtriusq; docto. Padue. M. ccc. xcij. in vigilia oim sanctorum

¶ Sequiť solēnis et admodū vtilis repetitio cap. finē. de dolo ⁊ cōtumacia. p excellēt̄issimū iuris interpretē dñm Petrū de ancha.

De dolo ꝙ tumacia. rubri.

Repetiturus ego Petr⁹ de ancharano munim⁹ vtriusq; iuris doctor. c. finē. de do. ⁊ ꝙtu. ordinem solitū retinēdo ꝓmitto q̄ ista rubrica cōtinuatur ad precedēcia in hunc modū. Dictū est. §. de spoliatis ⁊ eiectis aduersariorū potentia. videam⁹ de fatigatis in iudicio aduersarioꝝ dolo et cōtumacia. Uel aliter q̄ spoliatus q̄ſq; dolo et cōtumacia rei restitutionem cōsequi non potest. Ideo qualiter subueniat ponit sub hac rubrica. que repetitur satis vtiliter in. vi. ⁊ clementinis. ⁊ conueniunt multa iura isti⁹ voluminis que allegat hic Jo. an. super ista rubrica sicut fecit supra de causa et po. Insistēdū est breuiter circa tria. Primo q̄d sit dolus. Secūdo q̄d sit ꝙtumacia. Tertio vtilem. q. subdam. ¶ Quero igitur quid sit dolus. dic q⁹ ē calliditas/fallacia machinatio ad circūueniendū alique adhibita: vt. ff. e. l. i. §. i. Calliditas cōmittit⁹ in tacendo. vñ Salomon. Qui dissimulat iniuriam in tacendo callidissim⁹. exēplum in venditore qui nō patefacit seruitutē emptori ignorāti. vel dicit rem/ nullā debere seruitutē: tñ si deberet nolo teneri. ff. de ac. emp. l. i. §. pe. Uel pone exēplū. §. de rescriptis. super litteris. ⁊ per totū ti. de edi. edi. Fallacia consistit in suggestione falsitatis. ff. de furtis l. falsus. §. si quis michi. vnde mē dacium est falsa significatio vocis cum intentione fallendi. xxij. q. ij. his autē. et i autē. de iſtr. cau. ⁊ fi. i pri. Machinatio cōmittitur arte ſbozū. exēplū. J. de spō. ex litteris ⁊ c. tua nos. et ista cōueniūt dolo malo. Est et dolus bonus de quo xxij. q. ij. ne q̄s. et de cōuer. cōiug. dudū. ista sunt exempla do. pau. de liaz. qui tāgit hic ista. Tu pone exempla in capto a Januen. q̄ finxit se contractum vt sic non duceretur captiuus. vl' pone in salomone qui finxit se velle diuidere pueruz. vel pone in illo qui finxit se sacerdorem: vt vitaret mortis periculum. vt de his ⁊ alijs vide per. g. in. d. l. i. §. i. ff. de dolo. Exēpla querere de predictis esset potius laboziosuz q̄z subtile. vt in simili dicit glo. l. i. ff. solu. ma. Idez pau. hic per modū summe tāgit de materia doli q̄ actio competat cōtra dolosum. cui detur. Ō quem ad quid detur actio de dolo: quādo cesset/ ⁊ qualis sit. Ita proseq̄ longa esset repetitio et extra propositā materiā istius ti. in quo solum tangitur de dolo cōmisso contra iudicia non contra cōtractus vel alias dispositiōes. De his ergo si vis plene instrui recurre ad ti. de dolo. ff. e. ¶ Secundo quero quid est cōtumacia: dicit pau. q⁹ cōtumacia est contra iudicem vel prelatum commissa inobedientia que qualiter deprehēdat/ ⁊ quid sit eius ſpecies: vide p⁹ post. i sum ma de contu. §. i. ¶ Tertio quero vtruz sit maleficiū siue delictum? hoc est vtile scire/ quia in multis partibus sunt statuta q⁹ bāniti. p maleficijs possint impune offendi. Et q⁹ sit maleficium ꝓb. q. vbi dolus versatur/ ⁊ non est certum nomen delicti/ oritur crimen stellionatus: q̄s crimē est maleficiū ⁊ inter maleficia ponit: vt. C. ⁊. ff. de cri. stel. q̄s cū sub aliqua materia ponit alīq̄d: ab ea denominatur: vt. ff. dein diem adie. l. impa-

tor. ⁊ no. in. l. fi. C. de condi. inde. Certum est autem q⁹ ille qui non obtemperat iudici cōmittit dolū. vt. l. nō ꝑt. ff. de re. iur. ⁊. c. si quis de malo. ⁊ obe. ⁊ q⁹ sit delictum et maleficiū ꝓb. q̄z punitur: vt. l. cōtumacia. ff. de re iudi. ⁊ l. i. ff. si q̄s ius di. nō obtēpe. imo q̄ſq; punit⁹ morte: vt. d. c. si q̄s ꝓuenerit: ⁊ l. oē delictū ō re mili. ⁊ ad hoc. c. ꝓtatis ibi cum aplo oēm inobedientiam volentes vlcisci ⁊c. denegat etiam cōtumaci quādoq; audiētia: vt. l. sed⁊ si per pretorez. §. sed si dum decreto. ex q̄. cau. ma. ¶ Preterea arguitur ab allusiōe vocabuli. q̄ō quādoq; fit: vt in. c. si cupis. xxi. q. i. ⁊ l. ij. §. appellata si cer. pe. Maleficium est malefactio sed malefacit qui non paret: vt. d. l. nō potest. ¶ Econtra q⁹ nō sit delictuz: quia non reperitur q⁹ contumacia sit delictū publicum vel priuatum. enumerātur et oia delicta in libro de priuatis delic. vsq; ad fi. ⁊ in li. de publicis iudi. vsq; ad fi. ⁊ in ipso tractatu de cōtumacia nō habeť mētio. ergo ⁊c. vt. l. obligationū. §. placet. ff. ō ac. et ob. Preterea, ꝓb. ex cōiunctione duarū legū, quarum vna cauet q⁹ non succurritur minoribus i maleficijs: vt. l. si ex cā. §. nūc videdū ff. de mi. ¶ Cy. q̄ illam q̄stionē habuit de facto post multa ar. breuiter sic distinguit. Aut citatus fuit inuentus ita q⁹ constat q⁹ in eius noticiā venit citatio⁊ tūc nō veniēdo satis dicť cōtēnere iudicē vt sic dolus sit ver⁹ et expressus ipo facto/ ⁊ p ꝑns maleficiū. vñ cōdēnat⁹ p iudicē vigore tituli si quis ius di. nō ob. p ti. de modo mulctarū dicť cōdēnatus de maleficio. Aut nō fuit inuent⁹, ⁊ sic nō ꝓstat i ei⁹ veniſſe noticiā. ⁊ tūc nō fuit dolus sz culpa. ⁊ p ꝑns q̄ſi maleficiū ⁊ ita ꝑt intelligi illa. l. si minor. ēt q̄ si ꝙtu. ita dicit Cy. i rub. C. ad tur. ⁊ q⁹ ꝙtumacia sit delictū vide. l. si filiꝰ de iterro. ac. ⁊ no. i. l. i. ff. si q̄s ius di. nō obtēp. ō ista. q. ēt p Bar. i. l. oē delictū de penis. vbi subdit q⁹ maleficiū isto mō late sumit. sz stricto mō loquendo maleficiū dr malefactū. sz ꝙtumax nihil facit sz negligit⁊ omittit. mai⁹ tñ ē delictū q̄ō ꝓmittit faciēdo q̄ ꝓmittēdo circa q̄ō dic vt. l. si fuū. ff. ō ꝙ. ob. ⁊ l. si mota so. ma. Et vide ad p̄dicta q̄ō no. bar. de malefactis et maledictis⁊ an subueniat reliquū in. l. aut facta in ꝓn. ff. de pe.

¶ Innocētius tertius.

Hinem litibus cupientes imponi: ne ptes vltra moduz grauētur laboribus ⁊ expēsis: ꝑsertim cū de bñficijs eccl'asticis litigat: que sine dispendio diu vacare non pñt. Presenti decreto statuimus: vt postq̄ intentionē suaz altera pars fundauerit: si reliqua forte voluerit legitimā exceptōem opponere: quam nolit aut nequeat incōtinenti ꝓbare. q⁹ frequēter ad impediendū vel differendū ꝓcessuz exceptiōes hmōi p excogitatā malicią opponūť: ad

soluendas alteri pti moderatas expensas extūc in iudicio faciēdas cū acceptis inducīs si forsitan in pbatione defecerit cōdēnetur. et si soluēdo nō fuerit: als scōm arbitriū discreti iudicis puniat. vt hoc saltē tione pterritus: nō facile quis in grauamē alteri⁹ falsas exceptiones opponat.

Istud capitulū breuiter hoc intendit. Qui fundata intentione actoris obȝcit pemptoriā ⁊ acceptis inducīs deficit in ꝓbādo/punitur in expensis: qz dolus ꝓsumitur. Premittit intermittit ⁊ submittit cōstitutionis causas et ipsam cōstitutionem ponendo. et ideo non potest cōmode per partes diuidi ordinate. Uel potest diuidi in duas principales partes. prima ponit cōstitutionis causas generales. secūda ibi presenti: ponit constitutionē et duas speciales causas ꝛterserit. prima causa ibi quia frequenter. secūda ibi vt hoc saltem. Nota ꝙ boni iudicis votum est imponere finem litib⁹. cōmendatur enim in hoc iudex: vt.l. quidam extimauerunt. ff. si cer. peta. ⁊ c. iurgantium de re iudi. circa hoc iudicis officium est latissimum. ita ꝙ eo luito nullus potest litem protelare: vt.l. ꝓperandum in pin. C. de iudi. Finis autem imponitur liti modis multis/per sententiam/transactionē ⁊ iusiurandum. vt.l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. indebi. et.c.i. ℑ. de litis conte. li. vi. ⁊ l.i. ff. de iureur. similiter per renunciationem litis ⁊ instantie qō in dubio simpliciter renunciando ꝓsumitur: vt plene no. in.l. postq̄ liti. C. de pactis ⁊ c. cum pridem: de pact. per Inno. in. c. veniens. de renun. vbi per eum no. An in renūciatione requirat partis ꝓsentia/vel sufficiat si cora iudice dicat ibi⁊ dicta. l. postq̄ liti. ¶ Secūdo no. ꝙ spectat ad officiū iudicis, puidere ne partes grauentur vltra modū sumptib⁹ ⁊ expensis ⁊ propter hoc dicit lex ꝙ si coram iudice venit questio de lōginquo ita ꝙ forte plus expenderetur in itinere q̄s sit summa que petitur debet ad locum litigatorum causam remittere: et ibi delegare. vt est casus in.l. cum post sententiam. C. de ap. cum ibi si. quod no. ꝓ intellectu. c. vt litigantes. de offi. ordi. li. vi. ¶ Tertio no. in ℣. ꝓesertim. ⁊c. ꝙ in causis beneficialibus est celerius ꝓcedendū et hodie quidem summarie⁊ sine figura iudicij. vt in clemen. dispēdiosam de iudi. ⁊ est hoc equum/cū eis non debeat diu. i. vltra tres vel sex mēses vacare ⁊ consensus accōmodari et cōfirmatio pti infra certa tempora. ℑ. de elec. q̄s sit li. vi. videl ꝙ causa in vacatione contingens nō debeat plus durare: vt sic tempus instantie nō excedat tps ꝓfixū actioni q̄ i iudicio deducit. ar. no. ℟. de offi. dele. de causis. ⁊. l. i. ff. de glan. leg. et. c. fi. de iudi. Contrarium enim Joh. am. in. c. q̄m. ℑ. de iurepa. et ibi dixi in. iij. q̄stione. ꝓ quo. l. cum qui et. l. contra maiorem. de inof. test. et. c. si. eo. de electio. libro sexto. ¶ Quarto no. ꝙ fundata intētiōe actoris reo dat termin⁹ ad ꝓbandū suā exceptionē. et sic iudex dz ꝓmo dare dilationē actori/nec vlre⁹ cogendus in eadē dilatōe, pbare suā exceptionē. fatuus em̄ esset re⁹ q̄ non, pbata intētione actoris assumeret sibi on⁹, pbādi exceptionē suā: vt no. ℑ. de testi. c. de testib⁹ dicta cū de hoc vt no. in cle. sepe. de sponsa. sig. §. et qz. ¶ Quinto no. ꝙ exceptiones pēptorie opposite post fundatā intentionē actoris ꝛz plurimū ad ipediendū vel differēdū ꝓcessum ꝑ maliciā opponant: dz tn̄ eas iudex admittere et terminū ad ꝓbandū dare: vt hic. et no. Inno. ℑ. de ꝓcessiōe ꝓbē. post electionē. et ibi scripsi in. iiij. op. Qs tn̄ iudex ꝓsumit vehemēter calūniā in opponēte dicit ibi ꝙ nō dz differre sūam q̄ ꝛz fuerit appellatū nō retractabit nisi, pbet veritatē dicte exceptiōis. qō no. Tu dic ꝙ iudex q̄ de malicia suspicat punit opponētē si nō, pbauit in expēsis vt hic. Itē pōt ꝛminari penam vt no. ꝓpo. ℑ. ō elec. ꝙ sicut. Itē dz remediū de q̄ no. i. c. statutū. in fi. de rescp. li. vi. Itē si potuit a pncipio opponē⁊ neglexit vt sic aduersariū fatigaret sumptib⁹/videtur ꝓdēnandus si actor destitisset a lite si ille a pncipio cōtēpsisset. ar. ℑ. de erce. exceptionē. ¶ Sexto nota ꝙ expēse q̄ debēt refici rōne nō, ꝓbate exceptionis ꝓsideranda⁊ ex tpe exceptionis opposite. expēse autē q̄ debētur rōne ꝓtumacie ex q̄ tpe incipiāt: Inno. ℑ. c. pti. dicit ꝙ ex die citationis/non tn̄ ex die ℔cte ꝓtumacie qō ex ꝑte ꝓm ꝓpost. si citat⁹ de cui⁹ ꝓtumacia iā appet. de. procurat. audit⁹. hoc ei casu ꝓdēnat in expēsis factis i citatiōe/⁊ factis in expectādo. als si non ꝓcessit cōtumacia ex die termini elapsi habeb⁹ rō expēsar: et sic intelligit qō no. in spe. in vtu. de expen. §. vl. ℣. hoc quoq; ita dicit ꝓpau. in ꝛmento huius capituli cui⁹ ℣ba ꝑma facie sunt obscura. qz innuunt ꝙ p⁹ ⁊tractū ⁊tumaciā teneat in scōa citatione si ille ad cui⁹ instantiam est facta citatio expectaret citatū. et sic sua⁊ expensa⁊ habeatur rō et nō teneat ad hoc in ꝑma citatione. ⁊ sic magis grauat obtēperās iudici, ꝓpter scōam cōtumaciā q̄s ꝓpter ꝑmā. i. in expectādo: qō vr absurdū. Ut ergo intelligas sane hoc dictū dicas ꝙ dz intelligi cū iudex post ⁊tumaciā decernit ꝙ ille q̄ est ꝑsens debeat cōtumacem et post terminū expectare. qō pōt iudex facere ex cā: vt no. Inno. ℑ. de penis. calūniā. vt eīm q̄s dici possit contumax requiritur ꝙ ille q̄ est ꝑs ⁊tumacē accuset/⁊ licētiatus recedat. quā licentiā pōt iudex retardare ex cā: vt dixi. facit qō dixi in. c. i. de iudi. ¶ Septio no. ꝙ in iudicijs occurrūt expēse vt ibi dum dicit in iudi. faciē. Iste aūt expēse iudicior⁊ iminent circa testes/circa aduocatos/procuratores/scriptores ⁊ similes. et circa iudicē q̄ de cā cognoscit. ⁊ hoc qñq; non sp quod dicit plene leg. et no. ℑ. de rescrip. statutū. §. insuper q̄s ad fi. li. vi. et in spe. de expen. §. postremo ℣. in summa. ¶ Octauo no. in. ℣. et si soluēdo. ⁊c. ꝙ ille q̄ nō pōt expensas istas satisfacere dz puniri ad arbitriū iudicis: et sic ille q̄ nō pōt soluere luit in corp⁹: vt. l. fi. ff. de in ius vo. Utrū aūt hoc sit verū cū debitū ortū ex ⁊tractu: dicit Inno. ꝙ si agit ad interesse/tūc sine ex maleficio siue ex cōtractu sufficit ꝙ cedat bonis. Si vero ℑ cum

agit criminaliter siue ad penã aplicãdam pti siue fisco. tũc si debitor ꝓdẽnatus nõ põt soluere/commutabit i corpalẽ si placeat actori et nõ eo inuito. xij. q. ij. fraẽnitatis. ita ibi no. in. c. odoard⁹. de solu. primũ mẽbrũ est ℣ istud capitulũ vbi tractaꝝ de satisfactiõe expẽsarũ et sic de interesse partis/ꝛ fit cõmutatio in defectũ vt hic ptz Utrũ aũt ista subrogatio et cõmutatio liberet a pncipali obligatione cui⁹ loco ista corpalis subrogaꝝ no. glo. in. c. sicut dignũ. de homicidio. Itẽ ista ꝛmutatio q̃ fit de debito pecunie in penã corporalẽ fit etiã de corpali in corporalẽ: si prima q̃ debebaꝝ exigi nõ potuit. puta debebat ã putari man⁹ dextra quã nõ habebat: vel hẽbat arrãdãnã ar putabit sibi alia. vt no. C. vt intra certũ tpus cri. qõ ag. l. nouerit. ꝛ late de materia in. l. q̃d ergo. ℣. pena grauior. de his q̃ no. in fa. ꝛ ℣. de depo. c. i. et de calũ. c. i. p In. ¶ Nono no. q̃ pena q̃ vẽit loco alteri⁹ subrogãda reliquit arbitrio iudicis. cũ eñ ista pena loco cõmutãda debeat mẽsurari illi q̃ debebat ponni/nõ potuit ius ponere penã certã. ideo reliquit arbitrio iudicis sicut alia q̃ nõ potuit diffinire. vt. l. i. ff. de iur. deli. A tali aũt pena iudicis arbitrio cõmutãda poterit appellari: ly nõ a pena in iure expressa. vt no. B. de accu. sup his. i gl. gñali ꝛc. ¶ Decimo ꝛ vltimo no. q̃ opponẽs falsas exceptiões punit in expensis q̃q̃ vero ꝓtigit q̃ p falsi suggestiõnẽ quã iudex sequut⁹ est ꝙs obtinet sniam/ quo casu an snia reddaꝝ ex hoc nulla: dic vt. l. si pretor ff. de iudi. De illo etiã qui supprimit veritatẽ tacẽdo forte solutionẽ/pactũ de non petẽdo. ꝛ similia vtrũ his post sniam ꝓ eo latam ꝓbatis sentẽtia rescindaꝝ: Uideꝝ q̃ non: vt. l. peremptorias. C. sentẽ. rescindi nõ pos. In cõtrarium facit idẽntas rõnis q̃ est inter suggerentẽ falsum ꝛ tacentẽ verũ. de rescrip. sup litteris. Ad ista oino vide qõ no. ℣. i. l. i. C. de ꝓdito. inser. et Inno. in. c. ij. de dilationibus. ¶ Op. et ingredior glo. magnã. videtur eñ q̃ ista cõstitutio sit supflua: et de nouo nichil indicat. Nam cautũ est multis iurib⁹ q̃ in ꝓbatione deficiẽs ꝓdẽnatur in expẽsis: vt de penis. calũniam. in aut. de iudi. ℣. opz. col. vi. C. de epi. et cle. auꝝ. generaliꝝ. et. C. de iud. l. ꝓperandũ. ℣. sinautem alterutra. Sol. dic q̃ expẽse debenꝝ in iudicio multꝫ de causis. Nam quãdoq̃ debẽtur rõne temerarie citationis. exemplũ. in. l. eũ quem temere. ff. de iud. et de istis nichil in tex. vel glo. quãdoq̃ debenꝝ ratione cõtumacie. et de istis. ℣. c. pro xi. et. l. sancim⁹. C. de iudi. et hic i glo. ibi sed expẽse q̃ possunt ꝛc. q̃dam expẽse debẽtur rõne retardati ꝓcessus ꝓpter obiectũ exceptionis dilatorie vel perẽptorie nõ ꝓbate. ꝛ de istis i isto. c. et. c. freqns de re. spo. li. vi. et. c. pia. de excepeo. libro. q̃dam debẽtur ratiõe victorie in causa. et de istis plene in gl. ibi itẽ illõ regulare ꝛc. vsq̃ ibi et nota q̃ tantũ ibi ꝓsequtur q̃ expẽse debeãꝫ: vsq̃ ibi. ꝛ nota q̃ expẽse. et ibi ꝓsequtur quo iure petãtur: vsq̃ ibi. ꝛ missi iudex ꝛc. vbi tãgit vsq̃ ad qõ tẽpus peti possit refectio expẽsarũ. Diuisa igitur glo. ordinaria per partes. vt dixi expediam per. vi. q̃stiones pncipales. Prima erit vtrũ ratiõe retardati

processus ꝓpter exceptionis obiectũ veniat refectio expẽsarum? Secũda vtrũ veniãt ratione contumacie. Tertia vtrũ veniãt ratione victorie. Quarta in oibus casibus ꝑdictis in quibus debẽtur et peti poterũt quaꝝ expensaꝝ rõ habeaꝫ. Quinta quo iure petãtur et q̃liter in libello vel sententia deducantur et ꝓbentur. Sexta vsq̃ ad qõ tpus super expensis iudex põt ꝓnunciare. Iste q̃stiones oẽs tãgũtur in ꝑma glo. ista: ly nõ plene. iõ ipas pncipaliter cũ multis accessorijs ad eaꝝ quanlibet reassumã. ¶ Primũ quero vtrũ rõne retardati ꝓcessus veniat refectio expensaꝝ. ꝛ q̃n retardaꝫ ꝓpter obiectũ exceptionis perẽptorie post fundatã intẽtionẽ actoris est casus hic q̃ veniãt. Quid ergo si retardaꝫ ꝓpter obiectũ exceptionis dilatorie vtrũ habeat locũ qõ hic dicit? Uideꝝ q̃ non. qz tex. iste loqtur multũ stricte. s. in pẽptorijs. ꝛ actoꝛ fundauit intentionem suã. ergo istã ꝓstitutionẽ spãliꝫ loquẽtem in isto casu nõ debem⁹ extendere ly casum omissum iuris cõis dispositioni relinq̃re. que est vt in fine cause reseruẽt talis ꝓdẽnatio ar. l. si ℣o. ℣. de viro. ff. so. ma. Itẽ iurꝫ bñficio admittit q̃s ad oppnẽdũ dilatorias exceptiões/ergo metu expẽsaꝝ nõ debet excipiens remoueri ab isto iuris bñficio. c. i. dultũ. li. vi. et. l. illud. de pe. here. glo. hic tenet istã partẽ q̃n habuit iustã causaꝫ opponẽdi ly succubuerit in dicta exceptiõe forte per replicationem elisa. secus si euidẽter cõstat q̃ maliciose opposuit qz tũc idẽ iuris est i dilatorijs qõ in perẽptorijs. ergo idẽ ius. vt. l. illud ad. l. aq̃l. ꝛ istam opi. tenent cõiter oẽs ꝛ eã sequtur curia: vt no. spe. in ti. de expẽ. ℣. iuxta. ꝓpositionis. ℣. si. ly nunq̃d excipiens. ꝛ per ho. in sum. huiꝰ ti. sub rubrica de ꝓtu. ℣. q̃ pena. bar. C. de iud. sancimus ¶ Pro istis spãliter adduco l. non ignorat. C. de fruc. et lit. ex. vbi ꝛ in ciuili ꝛ in criminali punit litigator cui⁹ culpa dilata est cognitio doc. al. c. frequens. de resti. spo. li. vi. et ꝓcal. c. pia. de excep. Sed ly restrinxeri qñ ꝓcessus retardaꝫ ꝓpter obiectũ exceptionis dilatorie vel perẽptorie nõ ꝓbate intelligas gñaliter vbicũq̃ culpa ptis alterius. ptelaꝫ. vt no. spe. in ti. de expẽ. ℣. postremo. ℣. hoc etiã ex pmissis. vbi dicit q̃ expẽse prestanꝝ ante finẽ vbicũq̃ de calũnia alicui⁹ euidẽter apparet vel etiã ꝑ sumit violẽter. ℣. c. ij. ita etiã tenet hic pau. de liaz. sup. ℣. absoluendũ. Sed incident hic q̃ro. pone q̃ nõ malitia: ly iuris bñficio q̃s retardat, ꝓcessum puta suspẽdit cognitionẽ petitorij intẽtati ꝛ trãsit ad possessoriũ qõ põt iuꝫ no. in. c. pastoralis. de cã pos. et. ꝓbe. dic q̃ isto casu nõ ꝓdẽnaꝫ in expẽsis rõe retardati, ꝓcessus: vt no. bar. in. l. naturaliꝫ. ℣. nihil cõe. de acq. pos. et hoc tenet spe. q̃ nõ statim cũ suspẽdit petitoriũ ꝓdẽnabiꝫ: ly tunc demũ cũ succubuerit i possessorio postea intẽtato: qz ex tũc apparet eũ maliciose fuspẽdisse petitoriũ: ita dicit Speꝛ se rũdisse cle. iij. vt no. in spe. de expẽ. ℣. iuxta. ꝓpositiõis ℣. q̃d si suspẽso petitorio ¶ Scõo pncipaliꝫ q̃ro de expẽsis q̃ debenꝝ rõe ꝓtracie iste debenꝝ tã i ciuili: vt. ℣. c. i. ꝛ. l. sãcim⁹. C. ô iud. ly ẽt i criminali: vt. l. q̃ crimẽ. C. q̃ accu. nõ pos. et debenꝝ stati ãte ly audiaꝫ vt. d. l. sãcim⁹. ꝛ i spe. i. n. de

expē. ℣. iuxta. ℣. sed ḡritur. hic tñ diligēter aduertendū: qr opz q̄ legitime possit dici ꝟtumax. qđ vt cōtigat reqritur q̄ citatio nō sit nulla rōne iudicis / vel ptis citantis / vel ex modo forma citatiōis / vel psone citate / qđ multis modis cōtingit: vt no. ℣. de dila. c. ij. p Inn. ⁊. c. fi. de ferijs. Reqritur etiā vt citatus potuerit venire ad iudiciū. al's nō cēsetur ꝟtumax: vt. l. cōtumacia. ℣. pen. ff. de re iudi. ⁊ p hoc dico q̄ si ille q̄ ꝟtumax videbat venit postea ad iudiciū allegatur impedimentū / dz audiri. ⁊ missio ꝟtra eū facta rescidi etiā non restitutis expēsis: vt no. Inno. in. c. fi. ℣. ti. pri. ¶ Circa hoc ḡro vtrum semel citat⁹ pt dici ꝟtumax: Spear. ꝑmo q̄ sic. scdo q̄ reqrāt trina vel peremptoria in. d. ℣. iuxta. ℣. sed ḡre. Cy. tenet q̄ nō veniēs in ꝑma citatione pōt dici ꝟtumax quo ad refectionē expensaꝝ illius ꝑme citationis: vt no. in. l. sancimus. C. de iudi. in. v. q. idē Ber. in. c. quereℓ. ℣. de pcu. ⁊ lxxiij. di. honorat⁹. et. iij. q. v. in sum. ⁊ hz hoc locū et si sint tres termini in vna citatiōe ꝑm Abb. in. d. c. ḡrelam. et Spe. in ti. de citatiōe. ℣. viso. ℣. qđ si tres. Quidā tñ dicūt q̄ dicto casu cum sez in vna citatiōe tres termini cumulant volēs in tertio satisfacere citationi quasi de lnia iudicis abstinuisse dicatur. q̄ opinio pōt esse vera in p̄cepto de parēdo sub pena quā faciūt executores. Secus in p̄cepto de vemēdo in qb⁹ cōstat q̄ inest ptis q̄ non venit in ꝑmo termino. iō ℣a sit opinio Cy. ⁊ aliorū. ⁊ hñt ista locū cum ḡrit de expēsis. vt ad ipsas nō veniēs in prima citatiōe teneat. quantū ℣o ad executionē missionis in possessionē reqritur trina citatio vel pēptoria: vt no. Jo. an. in. c. fi. ℣. eo. vide circa hoc qđ no. Bar. in. d. l. ꝓtor ait. ℣. hoc intdictū. de ope. no. nū. vbi q̄n isti termini cumulant ḡrit qđ iuris si re⁹ cōpuit in ꝑtio terio et nō actor. In scdo ecōtra ꝟquit actor⁊ reus non / qs erit ꝟtumax: ibi sentit q̄ actor. qr in scdo termino veniēs nō debuit audiri nisi re fectis expēsis eidē. ptz in. l. qui ante kalēdas. de ver. oblig. vbi plenius examinauit istā qōnem. Utrū aūt in citatiōe debeat apponi verbū peremptorie vt sic nō veniēs sit cēsend⁹ ꝟtumax. dic vt no. Bar. in l. si finita. ℣. iulianus. de dā. ifecto ¶ Subsequēter circa hoc ḡro qđ iuris si citat⁹ non venit nec aduersarius q̄ citari fecit: glo. in. d. c. fi. ℣. e. dicit q̄ nō tenebit ad expēsas qr nō pt dici ꝟtumax. hoc vez credo qr ad hoc vt citat⁹ nō veniens sit cēsendus cōtumax reqritur q̄ aduersari⁹ veniat in termino ⁊ accuset ei⁹ ꝟtumaciā. ⁊ etiā qđ plus est licētiatus recedat. vt no. Bar. in. d. ℣. iulianus. et no. spe. de ꝟtu. ℣. seqtur in ꝑn. et in ti. de expē. ℣. postremo. ℣. et hec vera sunt si ps presens. ⁊c. vbi subūcitur qđ de illo q̄ venit⁊ aduersarij ꝟtumaciā accusauit: sz illicētiatus recessit / si ille q̄ nō venit postea sedente iudice. p tribunali cōpareat ⁊ accuset eius ꝟtumaciā ille q̄ recessit ꝑmo illicētiatus censebit cōtumax et nō ille q̄ vltimo ꝟparuit. Dicet⁊ quare reqritur licētia iudicis i recedēdo. Satis eñ videtur sufficere q̄ veniēs accuset ꝟtumaciā nō cōparent⁊. dic q̄ iō hoc statutum est: qr iudex de benignitate potest etiā vltra terminū expectare cōtumacē: vt de offi. dele. cōsuluit. qđ

maxime facere debet qñ litigātes veniūt de lōginquo. nō eñ dz cōparentē in termino a termino absoluere: qr melius est aliquātulū ꝟtumacē expectare ℘ longas pagere vias: vt no. Inno. in. c. calūniā. de penis. ⁊ qđ no. Bar. in. d. l. qui ante kalēdas. ad hoc. ℣. c. ꝓximo in fi. et. ℣. de pcu. auditis. facit de in iteg. resti. tum ex litteris. in fi. ¶ Quid si iudex die statuta ad comparendū ꝓpter infirmitatē vel aliā causam non sedit ꝓ tribunali / si citatus nō venerit an tenebitur ad expēsas aduersario q̄ cōparuit: dic q̄ nō. qr sua nō interest citatū ꝟparuisse: vt no. in. d. c. fi. et spe. de expen. ℣. postremo. ℣. si aūt iuder. ¶ Ulterius circa hoc quero qđ si est talis causa in qua pōt ꝓcedi parte absente vtrum tūc citatus nō veniēs condēnetur Spe. in. d. ℣. iuxta. ꝓpositiōis. ℣si. qđ si talis. refert opinionem et demū distīguit inter citatū ab homine⁊ citatū a iure. Si loq̄mur in citato ab hoīe. tūc lz non debeat aduersario expēsas reficere qr nō interest actoris eū venisse / cū eo absente potuerit in cā. pcedi: tamen qr iudicē ꝓtēpsit nō veniēdo / eius arbitrio ꝟdēnabitur. ar. ff. si quis ius di. nō obtēpera. l. vnica. et de clan. despō. c. fi. ℣. fi. cū suis cōcor. Si ℣o loq̄mur in citato a iure: tūc qr cōtra ipsum pōt. pcedi et nō admittitur nisi ad. pfecutionē cause in eo statu in quo eā reperit. ideo postea veniēs nō tenebit ad expēsas ne duplici pena puniaṫ. ſ. i ex tur cū lege ℘ eū eius ministro isto casu. Et circa istā citationē iuris vide glo. no. in cle. si ante. l fi. glo. magne de dolo. Cy. in distīncte tenet. in. d. l. sancimus. l. q. iij. q̄ nō cōdēnetur isto casu. Jo. an. tenet simpliciter q̄ debeat ꝟdēnari. i. c. i. de elec. li. vi. Uel dic q̄ constitutio q̄ disponit de efficacia. pcessus ꝟtra contumacē inducta est fauore cause de qua agit nō alia rōne / et tūc sufficiat cōtra ꝟtumacē petere fauorē nō alia condēnatione expēsaꝝ ipm afficere postea veniētē. et sic loq̄t. c. i. de elec. li. vi. vbi ius citat fauore cause. pcedi mādat cōtra contumacē nō expectatū et intelligo q̄ nō debeat. ppt cōtumaciā cōdēnari stati. in fine vero litis bene condēnatur in expēsis factis in eius absentia. ⁊ ita tenet hic et ibi Jo. an. super glo. magna sup versi. cū dilecti. Aut non cōsiderat fauorē cause sed expeditionē litis. etiā tūc lz possit contra contumacē. pcedi / tñ debebit etiā in expēsis cōdēnare. ¶ Demum iuxta ꝓdicta ḡro quare expēse q̄ fiunt ratiōe cōtumacie vel rōne retardati. pcessus. ꝓpter exceptionē peremptoriā vel dilatoriā nō. pbatā veniūt reficiēde statim / et non in fine cause sicut alie q̄ in lite fiunt⁊ Respōdeo qr iste expēse veniūt reficiēde ℘ lēcunq̄ litigādi causam habuit cui ꝓstantur. vt no. spe. in ti. de expen. ℣. iuxta ꝓpositionis ℣si. hoc aūt certū est. et ideo non debet expectari tp̄us cui⁹ mḡ nil operatur euētus: vt. l. aliq̄n. ff. ad velle. ¶ Ultimo circa istas expensas rōne ꝟtumacie ḡro vtrū directe peti possint / vt sic veniāt in condēnatiōe Videt q̄ non. qr lex sancim⁹. C. de iudi. dicit iudicio ꝟditus ꝓcludaṫ. ⁊ sic tenetur ad eas indirecte si velit admitti ꝟtra reū tenet hoc ℣pau. p. l. nō ignorat. C. de fruc. et lit. expē. per quā legem

etiã hoc tenet Cy.in.d.l.sancim⁹. in.i.q.et Joh.an.hic tenet q̃ indirecte peterentur qñ eẽt facta missio ob tedia. tũc ei nõ possent petipncipl̃r:ſz idirecte.ſ.si ꝓtumax volut recupare possessionẽ. ¶ Expeditus quo ad istũ actũ ꝓtumacie collige in summa q̃ plura dñt ꝓcurrere vt q̃s dicaꝫ ꝓtumax. ſcz q̃ citatio teneat/q̃ citat⁹ non fuerit ipedit⁹/q̃ aduersari⁹ eius contumaciã accusauerit/q̃ illicentia tus recesserit/q̃ si iudex venisset recedere potuisset. q̃ talis sit causa cui⁹. pgressum ꝓtumacia habeat impedire ẽm aliãs: ſz alij in hoc ℞.vt.s. vidistis. Et ista sufficiant de scõa.q. pncipali q̃ fuit vtrũ expẽse rõe ꝓtumacie debeãt. ¶ Tertio q̃ro de expẽsis q̃ debẽtur rõne victorie.de q̃bus in.l.pperandũ. ℣.sinaũt alterutra.C.de iud.glo. Hic quo ad istas expẽsas rõne victorie tangit duo gña causaꝝ. Nã quedã sunt cause ciuiles/q̃dã criminales.rursus de vtriſq̃ q̃ri põt an veniat refectio expẽsaꝝ i causa pncipali. Itẽ an veniant in cã appellatiõis. Tãgam igiꝫ primo cũ petũtur rõne victorie in cã pncipali tã in ciuili q̃s in criminali.de ide cũ petunt⁹ rõe victorie in cã appellatiõis. Quo ad pmũ cũ petũtur expẽse rõne victorie in cã pncipali Si loq̃mur in ciuilib⁹ expẽssum est iure q̃ veniant.vt.d.l.pperandũ ℣.sinaũt.ꝫ intantũ est hoc verum q̃ si iudex hoc omiserit dz de prouio resartire:vt ibi dicit ter.q̃ intelligo verũ si hoc fuerit petitũ a pte:al's iudex nõ teneꝫ impẽdere suũ officiũ non petitũ:vt.l. iiij.℣. Hoc autẽ iudiciũ.ff.de dã.infec.et circa hoc videverbũ vnum spe.in ti,de expẽ.℣.postremo.℣. habz tñ iudex ꝛc. vbi dicit q̃ iudex hz regressum aduersus partẽ quã debuit condẽnare.C.de exac.trib.l. pe.li.x.ar.℞.C.de ser.fu.l.mancipia.in fi. Cõclude ergo q̃ rõne victorie venit refectio expensarũ.et hoc vez regulariter: fallit in duobus casib⁹. ꝓm⁹ est cũ ferꝫ snia pro absente ꝓtra pntẽ.hoc enim casu expẽse quas fecit ille q̃ succubuit deducunꝫ de ꝑdẽnatione.q̃ dicvt no.in.l.,pperãdũ.℣.sinautẽ ex gestis.C.de iudi. Scõs casus est cũ victus habuit iustã cãm litigãdi vt dicit glo.allegat.l.solidũ ℣.etiã.ff.de le.ij.ponit Jo.an.exẽplũ de illo q̃ tanq̃s heres petebat debitũ auctoꝝ solutũ. cũ ipse hoc ignoraret,pbabiliter:vt.l.q̃ in alteri⁹.ff.de reg.iu.vel,pbauit semiplene.vel aliter de bona fide ꝓstabat:forte erat religiosa psona de qua nõ est verisiℓe q̃ iniuste peteret:vt.c.ij.de ope.no.nũ. Jn his ꝫ similib⁹ fieret absolutio expssa a tali cã in summa: q̃ isto casu aliꝫ non valeret in aut.de iudi.℣.opz. col.vi.ſm Jo.an.quod verbũ no. Ego dico q̃ iusta cã litigãdi excusat ab expẽsis q̃ veniunt ex officio iudicis nõ ab illis q̃ veniunt ex cõtẽptu:vt est glo.no.in.l.fideiuſ.l. si reũ.℣.si rẽ.de leg.ij. ¶ Sz iurta predicta q̃ro vtrũ iuramentũ calũnie ꝑbeat iustam cãm litigandi vt excuseꝫ ab expẽsis⁹ glo.hic refert opinionẽ ꝫ vr̃ iclinare q̃ sic. q̃ dicti tenet Accur.in.d.aut.de iudi. ℣.opz.idẽ io.vt no.ij.q.i.in pmis et plures moderni hãc opi.sequũtur.pro q̃bus.l.ij.℣.ij.ff.si quis in ius võ.nõ. Jo.an.post hoſt.hic tenet contrariũ per.c. calũniam.de penis.ꝫ Spe.dicit curiã sic seruare in ti,de expen,in fi.penul.colũ.

solũ eñ iuramentũ calũnie nõ excusat nisi altero ex ꝓdictis modis appareat de iusta cã litigãdi. D. Pau.tenet hic istam op. Non ob. q̃ iuramentũ excludit ꝓsumptionẽ calũnie:q̃ hec ꝓsumptio tollit per presumptionẽ sequentẽ q̃ oritur ex snia de resti.in iteg.l.diuus et.l.nã postea.℣.si dãnetur.de iureiu.vbi presumptio q̃ resultat ex seq̃nti snia ꝑdẽnatoria tollit ꝓsũptionẽ q̃ ꝑcedebat ex iuramẽto absolutorio. Itẽ iuramẽtũ nõ excludit temeritatẽ ptis/cuz a pncipio sciebat iusticiã cause sue.q̃ in facto,ꝓ nõ cadebat,pbabilis ignorãtia.de resp.ab excõicato. Istã opi.ſz Cy.i aut.gñaliꝫ.C.de epi.ꝫ cleri.i.ij.q. Ergo istã opi.sequoꝝ nã q̃n q̃s in cã nil probauit/appret eũ ex hoc temere litigasse.licet ergo iuramẽtũ calũnie excuset a ꝓsumpta calũnia:vt.d.l.i.℣.i.ff.si q̃s in ius vo.non ierit.nõ tamẽ excusat a temeritate per quã vẽit cõdẽnatio expensaꝝ:vt.l.eũ quẽ temere.ff.de iudi.et istu.de pena temere.ff.de iudi.et istu.de pena te. li.ad fi.hãc opi. etiã tenet Bar.in l.i.℣.queri.ff.ad turpil.vbi querit de illo q̃ in parte iudicij litigauit fide bona:in parte calũniatus est q̃ forte sibi inotuit iusta defensio aduersarij/et nolunt desistere.pro ea eñ parte,p qua habuit bonam fidẽ excusabiℓ/pro alia ꝑdẽnabiℓ. ar.l.si q̃s inficiat⁹.ff.depositi.et.l. rẽ nõ nouã.C.de iudi.ad fi. ꝫ hec de refectiõe expensaꝝ in causa ciuili. ¶ Subsequenter q̃ro. vtrum in cã criminali veniat refectio expensaꝝ: glo.in.c.,pri. tenet q̃ sic. Cõtra.disputaunt Ja.bu.,pmo p l.nõ ignoret.C.de fru.et li.ex.illa eñ.l.facit differẽtiã inter ciuilem et criminalẽ.et in vna facit mentionẽ de expẽsis/in alia nõ. Secundo hoc ,pbat q̃ ꝑdẽnatio expẽsaꝝ succedit loco decime ptis litis q̃ olim ꝓstabaꝫ: vt insti.de pe.te.li.i ꝓn.ꝫ aut.gñaliter.C.de epi.ꝫ cle. sed ita est q̃ in criminali nõ veniebat olim decia litis. Tertio hoc,pbat,phibitus ꝓcursus et cumulatio ciuilis ꝫ criminalis:vt.l.interdũ.ff.de pu.iud. Nã si in eadẽ sentẽtia qua dãnatur reus ad mortẽ vel accusans in sũ̃itudine supplicij fieret ꝑdẽnatio in expẽsis ꝓcurerẽt ciuilis ꝫ criminalis ℞ illã legẽ interdũ. ¶ Preterea non dz q̃s duplici pena puniri:vt de iud. at si clerici. q̃ fieret si cõdẽnaretur pena talionis et expẽsaꝝ. Ultio ,p ipovr̃ glo.insti.in,phemto.sup.℣. tramites. et istã opi. ei⁹ moderni cõiter tenẽt gl.ſ.q̃ in crimlib⁹ vict⁹ victoꝝ ꝑdẽnẽr in expẽs. hoc ꝫ Cy.i.l.q̃ crimẽ.C. q̃ac.ñ pos. Jo. an.i.d.c.dilecti.sup glo.ꝫ Bar.i.l. i.℣.q̃ri põt.ad turpil. Nõ ob.,phibit⁹ ꝓcursus ciuilis ꝫ crialis:q̃ illud vez pncipaliꝫ q̃n iure actionis ageꝫ ciuiliꝫ.ſz hic expẽse petũr iudicꝫ officio/ꝫ sic icident. vñ iudex q̃ cognoscit de crie ꝑt etiã ad restitutionẽ rei crimiosum ꝑdẽnare vt l.inẽdũ.℣.q̃ furẽ.ff.de fur.ꝫ.l.iij.℣. si dr̃.ff.finiũ regũ.ꝫ devarijs ꝫ excog.l.medic⁹.ꝫ.C.de ꝑdi. ob tur. cau.l.q̃s cuitãdi. Nõ ob.c.at si clr̃ ci.q̃ ℞ io.an.ꝑdẽnatio expensaꝝ nõ ẽ pena.ſz ,pscutio infesse ꝫ rei familiarꝫ respectu recipiẽtꝫ. vt ipse no.℣.de resp.c.vl.sup.℣.moderatꝫ.ꝫ sic q̃ penã cris nõ ipedir̃:vt l.i.q̃n ciuiliꝫ act. Itẽ pena taliõis ifligiꝫ,ppr̃ calũniã.ꝫ sic,ppr̃ extrinsecã cãm. pena expẽsaꝝ,ppr̃ iniustũ litigiũ.ꝫ sic,ppr̃ intrisecã.ꝫ sic ex eodẽ fctõ,ppr̃ diuersa dupliꝫ pu

nitur.facit.ff. de crimine falsi.c.i. hec verba habuit Jo.an. a cy.i.d. l.q crimen.in fi.p ista pte al. bar. pro casu.l.fi.C.de fruc.et li.expē. ¶ Et aduertendū qz ista qstio fuit.S.late pcepta vtrū.s.in criminali veniat refectio expēsarū. Nā criminalit̄ ,pcedit̄ trib⁹ modis.p accusationē/inq̄sitionē/z denunciationē: vt.c.qualiter et qn.ij.de accu. quocūq; igitur pcedat hz locū qō dictū est nisi iudex q̄ inquirit/ vel iste q̄ denunciat excusēt iusta de cā. puta precessit infamia: ad quā iudex teneāt ex officio inq̄rere vt.d.c.q̄liter.certe ideo necessitas officij excusabit eū.hz nō probauerit.vt no. Jo.an.in.d.c.dilecti.adducit no.de offi.dele. ab arbitris. li.vi.in vlt. glo. ita etiā tenet Cy. l.l.sancim⁹.C.de iudi.in.v.q. De denūciatione dic/vt no.in.l.diu⁹ de cus.reoꝝ.z.l. ab accusatore.S. i.ad turpil.et.l.i.e.ti.per Bar. Et cōclude ex p̄dictis q̄ sicut ille qui hz iustā cām litigandi excusāt ab expēsis in cā ciuili: ita etiā in criminali q̄litercūq; de crimine,pcedatur.z hec sufficiāt de cā crimia li. ¶ Uenio ad cām appellationis et q̄ro vtrū fiat condēnatio in expēsis.glo.tenet hic simplr q̄ succūbens in cā appellationis ꝑdemnet̄ in expēsis.nec distinguit vtrū habuit iustā cām litigandi vel nō et hāc opinionē glo. tenet io.vin. et te. Alij: vt Anno. p. de sanso. et Jo. tenēt Jrum.z idē Spe.in tit. de expē.S.nūc videndū in p̄n. Tu ex eoꝝ dictis clari⁹ sic distingue. Aut q̄ris in appellāte aut in appellato. Si in appellāte z tūc aut appellauit ab inflocutoria et succubuit et est vera opi. Bar.et seq̄tū. ratio est qz opz q̄ ex actis priꝰ iudicij succubuerit: ex quo cōstat iuste appellasse: vt in cle. appellanti. de ap. Aut appellauit a diffinitiua:z tūc aut in totū succubuit:aut,p pte succubuit/et ,p pte obtinuit. Primo casu q̄ i totum succubuit.z tūc aut ex actis antiq̄s habitis cozā iudice a quo aut ex nouiter,pbatz et deductis cozā iudice appellationis. Si ex antiq̄s sit⁹ vera est opi. Bar. Si vero ex nouis vera est opinio alioꝝ.z istā distinctionē ponit Jo.an.in regula ignorātia.li.vi.z Bar.in.l.fi.ff. de re iudi.q̄ eā ex nouis actz succubuit habebat iustā cām litigādi et sniam,p se/,p qua erat in dubio p̄sumendū.vt de renū.in p̄tia. Alio vero casu cū pro pte succubuit/et ,p pte obtinuit:z tūc aut erāt articuli nō cōnexi fz separati z diuersi z dz condēnari.qz debuit scidere:z solūmodo ab illa ꝑticula in qua grauat⁹ fuit appellare. Aut articuli erāt ꝓtigui z cōnexi:z tūc ab oībus excusāt. de quo in Spe. d.S.videndū ad fi.z hic Jo.an.et collige exēpla in.c.raynuci⁹.z rayn alde⁹.de testa. ¶ Secūdo casu p̄n cipali q̄ q̄ris in appellato.tūc qz habuit ,p se sniam:si succumbat i causa appellatōis videt habuisse iustā cām litigādi,ppter sniam ,p eo latā.ar.iuste.ff.de acqui.pos.z istā op.tz Spe.in.d.S.nūc videdū S.fi. quid detur appellato.quā sequitur hic Joh.an.nisi in vno casu.s.cum de iustitia sentētie euidenter apparet.idē videtur sentire pau.q̄ dicit hoc placere Hosti. et Bar.eo.ti.et hic z glo. in preal. ti.de expen.S.nunc videndū. Jo. an.in.c.cordi. de appel.li.vi. Accur. videtur contradicere q̄ neuter alteri damnatur,qz vnus vicit

vnā causaz/alius aliā.z sic q̄libet bonā causaz habuisse videtur. in nuē.de iud.S.oz.z ita no.C.de re. credi.gnaliter.S.sinautem non rite. Ja.et Ray.et primus tenēt ibi de appellato q̄ si succubuit i causa appellatiōis teneāt ad oēs expensas nec victoria prime cause sibi ,psit.qz effect⁹ illi⁹ victorie exp̄irauit p appellationē. vt i.l.i.in fi.ad turpil.z p̄sumptio q̄ oriebaꝝ ex sniā tollitur p sequentē:vt dixi scz in q̄stiōe de iuramēto calūnie Credo istā opi. verā si succubuit ex eisdez actis:secus si ex nouiter productis pro parte appellantis ar.no.in.d.l.fi.per Bar.z.c. ignorantiā.per Jo.an. in summa igit si diligēter aduertis nulla est differentia inter causam principalē et causam appellatiōis z nulla ēt inter appellatum et appellantem in omnib⁹ enim venit refectio expensarū nisi excuset iusta causa litigādi. ¶ Quarto q̄ro principaliter quaꝝ expensarū rō habeaī in cōdēnatiōe. gl. magna.in.ff.z no. q̄ntū de hoc tangit. Sed pro maiori intelligentia premitte qō no. in spe.in ti.de excep.S.i.nā quedā sunt expense necessarie.quedāvolūtarie/quedā vtiles.z sicut de talibus expēsis q̄ritur cū fiūt in re aliena vel restitutioni subiecta vt in illo.S.plene,psequi.z no.J.de deci.pastoralis. ita etiā de his oib⁹ queri pōt si fuerint facte in iudicio.gl. dicit hic q̄ dēt esse necessarie z moderate. pro hoc facit iste ter.q̄ dicit moderatas expeñ.J. de eo qui mit.in pos.c.cū venissent.i fi. Dy.no.ꝛc. Utrū aūt vtiles veniant refician̄de. Refert hic i9.an.opiniones.z cōcludit q̄ vtiles moderate veniāt sz vtiles immoderate nō veniāt: puta ꝺuxi i parua cā iiij.aduocatos cū vn⁹ sufficeret. est em̄ ista expēsa vtilis sz imoderata respectu cause:ḡ nō vēit. vtilis aūt moderata venit.qz necessaria pōt dici ſm eū.z hoc vex̄ de expēsis q̄ fiūt in lite puta i iudicib⁹ ꝑ aduocatz ,pcur.z scripturis.de qb⁹ in spe.de expē.S.postremo.ff. i fuma. Expēse aūt q̄ nō fiūt i lite sz occasiōe litis vt i eūdo z redeūdo. Jtē qz facte sūt i rei q̄ facta est missio ex priꝰ decreto.z iste veniunt i.d.S.postremo.ff.z no.z i isto vltio casu vtrū veniāt vtiles/ino. dicit q̄ isto casu tenenť de vtilib⁹ z (qō pl⁹ est) ēt q̄si de his quas crederat vtiles expensas fieri. qō tenet hosti. de rigore iuris ciuilis. sz de eq̄tate canonica tenenť solū ad necessarias ēt isto casu vt refert Jo.an.i.c.cū veniſſent. pal. dicit ēt hic io.an.q̄ de expēsis q̄ fiūt i iudicio deducunť ille quas esset factur⁹ domi.ff.ad exhibē.l.sz si hereditas. z de rei vē.l.si res.sec⁹ ēt isto casu in iudicib⁹ delegatis in casibus in q̄bus rōne cause debēt habere expen.qz nō deducunt qō domi erāt cōsūpturi. qō dic vt de rescrip.c.statutū.S.insuper.li.vi. ¶ Quero circa hoc q̄d iuris si habuit aduocatū gratz an possit petere qō i eo expēdisset si gratis nō habuisset? Dic q̄ sic si habuit spe remuneratiōis.secus si dono. vt no.in spe.in.d.S.postremo.ff. q̄d si victor. facit.ff.mandati.l. idēq; S.fi. z si vero non remunerandi. ¶ Ibi etiam querit spe.quid si ip semet litigator in ꝓpria causa aduocatus fuit:vtrum possit petere qō aliꝰ aduocato dedisset? videtur q̄ sic. quia heres qui evicit hereditatē a bone fidei possessore

imputat ei qđ ipse fuisset de suo p
pio expẽsurus. ff. de peti. here. l.
fz si lege. §. qđ aũt. ff. locati. l. q si
dom⁹. Jn frũ facit. l. si stipulat⁹
es. ff. ỏ fideiuſ. vbi dicit bar. q nõ
potest petere tanꝯ salariũ sz tãꝯ
interesse/si ista de causa desijt lu-
crari ex alia forte aduocatione. ff.
de euic. l. si ideo. coniuncta. l. fi. fz
vnam lec. C. de fru. ꝛ lit. expen. et
l. non ignoret. e. ti. Ex hac decisio
ne sentit bar. q victor qui propter
litẽ desijt lucrari quia forte erat
artifex ꝛ non potuit exercere artẽ
poterit petere illud lucrum omi
sum. quod tenet spe. l. d. §. postre-
mo. ff. quid si victor artifex. al. ff.
ad exhibendũ. l. sed si. §. quo au-
tem. Jstã op. videtur tenuisse ia.
de arena. vt refert cy. i dicta. l. san
cim⁹. in. viij. q. vbi dicit pe. tenuis
se cõtrariũ. ¶ Quid de dãnis po-
ne q ꝓpter litem vineas dimisit
incultas et similia ? tenet ibi cy.
q etiã habeat de his ratio. ar. dic-
te. l. sancim⁹. de leg. ij. cum quis.
ter. tamen dicit simpliciter in ex-
pẽsis condẽnationẽ fiendã. ꝛ ꝑm
ius canonicũ aliud dãnum / aliỏ
expẽse: vt de iniurijs. in nra. Glo.
iuris ciuilis videt dicere q expen
se debentur rõne victorie per. l. p
perandũ. §. sinautẽ. C. de iudi. l.
solũ expense in aduocatis procu-
ratoribus et similibus. non autẽ
in viaticis rerum suarũ vel dãnis
ita no. in. l. i. ff. de alie. iu. mu. cau
sa facta. ꝛ l. eum qui temere. ff. de
iudi. ꝛ l. i. §. hoc iudiciũ. ff. si quis
iusdicenti non obtẽp. Dicas ğ q
quãdoꝯ expense restituũtur rõe
cõtumacie: et habetur ratio cete-
rorũ dãnorũ: vt. l. sancimus. C. de
iudi. qnoꝯ restituũtur rõne retar-
dati processus. ꝛ idẽ vt. l. nõ igno-
ret. C. de fru. ꝛ lit. ex. Quãdoꝯ re
stituũtur expẽse rõe victorie tm. ꝛ
tunc habet rõ de expẽsis litis tm.
vt. d. §. sinautez. Ego nõ video rõ
nẽ differentie quare in minus de
beat cõdẽnari q improbã litẽ assũ
ptit ꝛ vsqꝯ ad finẽ ꝓduxit: cp ille q
in non veniẽdo ꝙtumax fuerit vel
malitiose, pcessum retardauit per
obiectũ alicui⁹ exceptiõis. maius
est eñ delictũ in tota cã vna calũ
niose ꝓsari cp in vno vel duob⁹ ar-
ticulis. ideo nõ in min⁹ sz in plus
deberet puniri. ar. c. cum haberet
de eo qui du. in matri. ꝛ c. fi. de cõ
sue. et. l. si dũ i tuo. C. de adul. ꝛ p
hoc credo etiam ratione victorie
dãna et viatica resarciri debere.
ar. dictarũ leguz. et illa dicta sint
de. iiij. q. ꝓcipali. ¶ Quinto ꝓ-
cipaliter quero quo iure petãtur
expense. ꝛ qualiter in libellor sen
tentia deducãtur. ꝛ qualiter pro-
bẽtur et taxentur. Paulus hic re
fert mltorũ opinio. qdã dicũt aut
loqmur de expẽsis factis ante li-
tẽ cõtestatã ꝛ iste nõ veniũt officio
iudicis: sz debẽt peti nominatim
i libello iure actiõis. aut de factis
post litis cõtestationẽ/ ꝛ ille veni-
unt officio iudicis. vt. l. ediles. §.
itẽ sciẽdũ. de edi. edic. Gul. tñ in
spe. e. ti. §. ij. i pn. de factis añ litẽ
ꝓtestatã dicit q veniũt officio iudi
cis si ẽ euidẽs ꝙtumacia. al. no. J. c.
ꝑti. ꝛ de ꝓcu. auditis. Paul. hic sz
q siue ante/ siue post litem facte
fuerint petunt officio iudicis. iõ
dicit ipse iudex ꝺdenat etiã si non
petãtur. al. Jnno. J. de ap. sepe. ibi
dicit q expẽse facte extra iudiciũ
que veniũt iure actionis habẽt ta
xari officio iudicis. Nõ ob. §. scien
dũ. qz loqtur de partu ꝛ fructu nõ
de expensis. Jõ qõ ꝺcꝺ sit. i. ꝺcũꝯ

iure petant sublata actione prin-
cipali cessat officiũ q ad eas/ ex eo
qua descẽdunt ex materia prime
litis. ergo ꝛc. vt. d. l. terminato. et
videt concludere cy. in. d. l. sanci-
mus. in. ix. q. Ego credo illud ver
qñ expẽse iste q veniũt in iudicio
añ lit. cõte. vl' post/ nõ debent spã
li actione. dicto enim casu per sen
tentiã terminato negocio ꝓcipa
li nõ possunt peti. vt. d. l. termina-
to. qñ vero veniũt iure actionis ꝺ
rium sentio ꝛ dico q etiã si iudex
ad eas non condẽnet peti possũt
vt est glo. no. in. l. si mulier. §. si rẽ
ff. de leg. iij. illam ergo. l. termina
to intelligo de expensis que venie
bant ratione victorie. vel potest i-
telligi quando sententia facta est
cõtra petitorem. et absolutus est
reus ab eius petitione. tunc enim
non potest petere expensas q̃ve-
niũt accessorie ad actionẽ princi-
palẽ que apparet per sententiã nõ
cõpetere. et ita sententia lata i pri
cipali nocet in accessorijs ꝛ cõne-
xis: vt. ff. de. execu. rei iudi. l. si qs
eum totũ. Sz quãdo est lata snia
pro actore qui mõ vult expensas
petere primeua actione/ nõ video
quare nõ possit: qz petitio ꝺdena-
tiõis partis debiti nõ tollit actio-
nẽ in residuo: vt. l. i. C. si aduerſ⁹
rẽ iud. ꝛ l. post decissionẽ. C. ỏ fur.
ꝛ l. siq̃dẽ. de excep. nec dicte expẽ
se tunc oriri dicuntur ex materia
prime litis: sed a prima actione si
cut interesse oritur ex aliqua obli
gatione sup re cõtracta que obli-
gatio principalis si ꝓpter rẽ ꝓci-
paliter solutã extinguit/ non pro-
pter hoc extinguitur obligatio ad
interesse ꝓ residuo: vt. l. elegãter
. §. nõ solũ. ff. de dolo. isto ergo ca-
su intelligo glo. hic q iste expẽse
facte ante lit. ꝓte. debeãt noiatim
peti: ita dicit gl. ¶ Sz quero qua-
liter intelligat noiatim vtrũ. s. ex-
pressa certa quãtitate vel sic sim-
pliciter peto expẽsas: dubitari pt
Credo q procedat petitio icerta
qõ pateat: qa iudex potest ferre in-
certã sniam sup his reseruata si-
bi taxatiõe: vt. c. auditis. §. de pro
cu. Jsta est ei regula q vbicũqꝯ va
let sententia incerta multomagis
incerta petitio: vt no. ino. in. c. tan
ta. de exces. prela. ꝓterea ad idẽ ex
pense siue debeant officio iudicis
siue iure actionis sunt taxande ꝓ
iudicẽ vt no. ino. in. c. sepe. de ap.
Illud ergo cuius declaratio non
depẽdet ab eo q petit sed ab alio
quis declarare non cogitur. vt. l.
i. §. q aũt quo. le. no. bar. in matia
interesse. ff. de ſ. ob. l. stipulatões
nõ diuidunt. §. celsus. i penul. seu
vlti. colũ. Item accessoria sunt tri
plicis generis. quedaz sunt acces
soria iuris/ quedam rei/ quedam
actionis: vt no. elegãter Jnno. in
dicto. c. tanta. Jn omnibus istis
videtur valere sententia incerta:
vt ibi no. facit qõ de fructib⁹ no.
Jnnocen. ꝛ io. an. in. c. grauis. de
resti. spo. concludo ergo q super
expensis admittitur incerta peti
tio/ et incerta sententia. Sed dices
tu ad quid proderit ista sententia
incerta cũ postea in taxatione de-
beat declarari ? dic q multũ qz ꝓ
illã sententiã certum est expẽsas
legitimas deberi: vt no. inno. de
procur. audita: ubi Jo. an. tangit
a qua si non fuit appellatum nõ
poterit appellari a taratione fac-
ta post decem dies a die illi⁹ sen-
tentie/ nisi in taratiõe excedatur
modus. et ita dicit inno. in. d. c. se-
pe. est enim illa taxatio ꝑme snie

executoria. sicut in simili no. glo. ff. q me. cau. l. si cũ exceptione. §. hoc aũt a predicta. facit qõ no. inno. de effectu snie late in vniuersali et generali iudicio in. c. cõquerente. de offi. or. et Bar. ita sentit de ap. l. ab executore. Refert tamẽ hic pau. inno. dicere q a taxatione possit appellari vt ipse no. ꝫ. q me. cã. c. fi. sed inno. ibi loquitur cum taxatio fit tẽpore sentẽtie/vl ab ide. j. decẽ dies. secus si postea vt prediti. Cõcludo ergo q iudex condẽnando in expensis põt sibi reseruare taxationẽ. ¶ Sed quero nũquid possit sibi in snia reseruare condẽnationẽ ipsarum vel parti ius agendi ad ipsas? Videt q sic: qr actus q̃ dz fieri certo tpe/põt p pactũ in longius tps, progari. ꝛ postea celebrat⁹ trahit retro. l. modestin⁹. ff. de solu. vbi cessio precedẽs solutionẽ reseruat actionẽ. secus si pus soluat nisi per pactũ fuerit reseruatum tale ius: vt ibi pz. Itẽ illud qõ fit post talẽ reseruationẽ videt trahi ad tẽpus reseruationis / sicut contingit in alijs dispositionibus que fingũtur facte alio tẽpore q̃ fiant vt no. i regula rat habitionẽ. libro sexto et. l. qui potior. ff. qui po. in pi. hanam ꝛ sententia nõ valet incerta. et tamẽ si referat se ad certum valet: vt. l. ait pretor. §. i. ff. de re iudica. Item protestans aliquid se facturum si postea facit videtur tẽpore protestationis fecisse. vt. l. a se toto. de heredi. insti. et. l. si ita scripsero. de condi. et demon. in illa enim. l. a se valet institutio facta i codicillis postq̃ i testamẽto precedenti fuit facta mentio q̃ valeret que alias esset inualida: ita hic condẽnatio super expensis q̃ ex interuallo post snsiam nõ teneret/valere dz si fuerit in snia reseruata vt sic cõdẽnatio q̃ fiet ad tempus snie referat. ꝛ hoc videt sentire Accur. i dicta. l. termiato. Joan. j. de sequest. pos. formar istam questionẽ et tenet contrariũ scz q̃ iz possit reseruare taxationẽ nõ in ptãtem condẽnandi vel parti potestatẽ agendi. idẽ pau. hic ꝛ Cy. in. l. terminato. Ego idem sentio tali rõne que est pau. cõnexa ꝛ vnita simul iudex nõ põt diuidere: vt pz in cõuentione ꝛ recõuentiõe. vt l. i. ff. que snie sine ap. re. et in possessorio et petitorio. C. de iudi. l. nulli. Sed expensa veniunt accessorie ad litẽ principalẽ et iura nolunt q̃ lite principali sopita remaneat q̃stio expẽsarũ. g̃ nõ pt iudex facere. c. i. j. de re iudi. Item officium iudicis mercenariũ adheret principali actioni ꝛ instãtie qua finita nõ videt posse iudex in lõgi⁹ progare/quia nõ habet cui adhereat. vt dicta. l. termiato. ꝛ. l. paulus. de re iud. ꝛ. l. iiij. C. depo. Nõ ob. iura de quibus supra quia in eis reperiuntur extrema habilia et subsistentia actus qui geritur. poterat enim testator facere testamentũ tpe quo nominauit i codicillis ita q̃ non miruz isto casu si vna dispositio ad aliam trahi pt. hic vero licet extremũ a quo esset habile/tamẽ extremum ad quod non poterit sola iudicis volũtate habilitari. ideo nõ valet. Et q̃ q̃ vna dispositio refert se ad aliam ac retro trahit reꝛunt extrema a quo et ad qõ habilia. vide Bar. l. l. si is qui. p emptore. ff. de vsuc. et dixi in. c. is qui fidẽ. de spõ. Circa istam reseruationẽ taxationis ¶ Quero quid iuris si iudicis reseruãtis sibi taxationẽ iurisditio expirauit an successor in officio vl ipse idẽ taxabit? Dicit Bar. q̃ successor quãdo successorem hz quia reseruauit sibi vt iudici nõ vt priuato. et priuat⁹ nõ posset. Ex quo dicto patet verũ esse qõ supra dixi. s. qz in istis reqrit habilitas extremoꝝ de tpe ad qõ/ad tps a q̃: tã in psone qualitate vt in ista q̃stione/q̃ in ptãte disponẽdi vt in precedẽti., p hoc. l. post mortẽ. §. i. ff. quando ex facto tu. vel cu. ꝛ. c. pseuti. ẽ of. leg. li. vi. ꝛ. l. eũ q̃. §. iudicari. de iudicijs. ¶ Sed quid dices si iudex qui delegauit non hz successorẽ i officio: puta delegat⁹ vł snia inualida ratiõe incertitudinis. cum eñ reseruat sibi vt priuato neqret et delegat imo. reseruauit qr dicit sibi siue nobis/videtur qõ voluit non potuit/ꝛ qõ potuit nõ fecit. ergo non valet actus vt. c. cũ sup. abbatia. de offi. dele. Bar. tenet contrarium et q̃ delegans poterit taxare non ob. q̃ reseruauit sibi et ista adiectio nihil operatur. ff. de bo. pos. §m ta. l. si ita. §. cũ filio. reseruauit et sibi nõ respectu persone sed respectu iurisditiõis. Sz iurisditio delegati ꝛ iurisditio ordinarij delegãtis est eadẽ: vt. l. nã data. ff. de of. ei⁹ cui man. est iur. g̃ idem delegans q̃si idẽ/poterit facere dictã taxationẽ et ita no. Bar. in dicta. l. ab executore. ¶ Subsequẽter iuxta predicta q̃ro quomõ iudex in ista taxatiõe debeat se habere: ꝛ qũo pars q̃ petit expensas circa expẽsar⁹ probationẽ? dic expense, pbanꝺ p iuramentũ: vt. l. properandũ. §. sin aũt de iudi. qr eñ minutatim fiũt esset impossibilis ear⁹ pbatio p instrumenta vel testes: vt. l. fi. §. in

cõputatiõe. C. de iure delib. Istud aũt iuramentũ dz precedere taxatio iudicis vt expẽsas coram eo exhibitas prius taxet q̃ iuramẽtũ deferat. in qua taxatiõe habebit cõsiderationẽ ad qualitatẽ cause ex q̃ debem⁹ metiri expẽ. vt. l. non ignouet de fru. ꝛ lit. expẽ. ¶ Sz q̃roꝛ vtrũ pt in min⁹ taxare q̃ victor iurauerit se expẽdisse? vł q̃ nõ in auẽ. de iud. §. oz col. vi. Jn q̃. facit l. videam⁹. §. deferre. ff. õ i lit. iur. So. dic q̃ nõ põt. vt dicto. §. oz. nõ ob. §. deferre qz loquit de iuramẽto affectionis. Sed iuramentum super expensis est iuramentũ veritat̃. iõ deferẽ. qz si aliter taxarẽ tur q̃ iuratũ fuerit/redargueret iurantẽ de piurio. Sz aliter moderando iuramẽtũ affectiõis nõ redarguit eũ de piurio iz de imoderata affectione. Sz nũquid iudex taxationẽ suã ante tale iuramentũ poterit refrenare et al̃. taxare? dicit Inno. q̃ sic q̃ est quedam interlocutoria ꝛ ibi no. i. c. vlti. §. q̃ me. ca. ¶ Ulti. pro declaratiõe pcedentiũ subijcio q̃stionẽ vtrũ ista taxatio et iuramentuz vendicent sibi locũ qñ in instrumento dictũ fuit q̃ debet stari et credi simplici dicto vel iuramẽto creditoris de oib⁹ dãnis ꝛ expẽsis litis ꝛc̃. Joan. remittit istam q̃stionẽ ad spe. de. pbati. §. fi. ꝛ. q̃d si. vbi videtur dicere q̃ talis cõuentio nihil opet idẽ Cy. l. si qs in cõscribẽdo. C. de epi. et cle. Nõ ob. l. iusiurandũ qõ ex cõuẽtiõe. ff. de iureiurã. qz post debitũ j̃ctum bene possum alicui deferre iuramentũ. sed de debito cõtrahẽdo iuramentũ deferri nõ põt. sic dicimus de pacto legis cõmissorie. s. vtrũ interponat a pncipio vel ex postfacto. vt. l. q̃uis al̃.

calipodius.de solu. Nō ob.l.theopompus.de dote prele.quia illud in vlti. voluntate. Bar. dicit q̄ si.p mitto stare tuo simplici dicto vel tuo iuramento q̄ istud non obligat q̄n ego possim hoc reuocare anteq̄ tu declares. cas⁹ in.l. si q̄s iusiurandū. C.de re.cre. vbi erat facta delatio i iudicio q̄ hz vim stipulonis: vt.l.cōmodum⁹ de fideiuſ.ꝛ tñ p̄t reuocari/multomagis q̄ si hoc est factū ex̄ iudiciū. Si ꝓ q̄ñ talē reuocationē ille declaret erit reducēdū ad arbitriū boni viri:ita no.in.l.fi.ff.de p̄to.stip. Per ista sit expedita q̄nta p̄ncipalis q̄stio cū p̄dictis accessorijs.ex q̄b⁹ i ſūma redigēdo hēs q̄ iure expēſe petant. Itē vtrū ꝓcedat icerta petitio ꝛ ſnia sup eis. Et an iudex si bi possit refuare taxationē vel cōdēnatiōez expēſar.ꝛ an parti iusagēdi. ꝛ si post refuationē expirauit ei⁹ iurisditio q̄s taxabit. q̄liter in taxatiōe dz se hȳe/ꝛ an possit a taxatiōe appellari vl taxatio reuocari ꝛ q̄liter,pbenť expēſe. ¶ Sexto p̄ncipaliter q̄ro vsq̄ ad q̄ tp̄s iudex possit,pnūciare sup expēſis ꝛ.duret eius offīm: Ad hoc dico q̄ q̄nq̄ expēſe petunť rōne cōtumacie vel rōne retardati processus. q̄nq̄ rōne victorie. primo casu expense p̄nt peti statim etiā nō expectato fine litis: vt dixi in.ij.q. principali circa fi. ¶ Sed hic occurrit dubiū si iudex nō cōdēnauit tunc cū debuit/an duret amplius eius officiū ita q̄ possit postea cōdēnare vsq̄ ad diffinitua: vī q̄ nō: q̄ eadē est ratio de toto ad partē vt l.q̄ tota.ff.de rei vendi. sed sopita lite per ſniam nō durat super expensis iudicis offīm nisi eodē die. vt.l.paulus.ff.de re iudi.ꝛ.c.cum appellationib⁹ de ap.li.vi.q̄ idem cū sup vno articulo est lis sopita. Cōtrariū tenet Inno. de ap. sepe Nā vsq̄ ad ſniam poterit de his expēſis cognoscere ꝛ ferre ſniam. ꝛ q̄ō pl⁹ est si nō appellauit ab interlocutoria p̄ quā fuit eius execptio reꝓbata nō poterit appellari ab illa vltia sup expēſis ferenda q̄ descēdit ꝛ se refert ad p̄mā interlocutoriā q̄ trāſiuit i rē iudicatam ꝛ censet⁹ ei⁹ executio. ita dicit ibi q̄ō est notabile ,p limitatiōe dicte.l.paulus.ꝛ.c.cū appellationib⁹. Nō ob.Ꝑ.de.l.paul⁹ ꝛ.c.cū appellationib⁹ pal. q̄ loq̄tur cū finiť iudicis offīm sup principali. Nos loq̄mur cū nō finiť nedū sup p̄ncipali ꝛ cēt nec interlocutoria/ quā iudex p̄t reuocare post.x. dies cū q̄ ad iudicē ſnia interlocutoria nō trāſiuit i rē iudicatā q̄n possit ea reuocare: vt no.i.c.cū cessante. de ap. ¶ Iurta hec q̄ro si iudex apto grauamie nō cōdēnat in expē. ꝛ remisit cām ad iudicē a q̄ tanq̄ temere appellauit: an iudex a q̄ poterit cōdēnare in illis expēſis factis in cā appellationis. Refert hic Pau. Sof. obtinuisse q̄ prior iudex nō p̄t eū cōdēnare vlteri⁹ nisi in fine litis. q̄ō dictuz iudicio meo caret rōne. negari em̄ nō p̄t p istā temerariā appellationē p̄cessū iudicis a q̄ fuisse retardatū. ergo venit expēſe statim p.l.nō ignoret ꝺ fru.ꝛ litis expē. Preterea iudex a quo succedit loco iudicis appellatiōis isto casu. q̄ dz supplere illō q̄ō ille omisit. sicut ecōuerso iudex ad quē supplet defectuz iudicis a q̄ cōdēnādo i expēſis vt ē casus in.l.fi.C. q̄n ꝓuo. nō ē necē. ¶ Ulterius quero q̄n expense petuntur ratione victorie vsq̄ ad

q̄ō tempus possint peti: Et lex expresse dicit vsq̄ ad ſniaz ꝛ nō post l.termiato. C. de fru. ꝛ litis expē. Alia dicit q̄ toto codē die vt dicta l.paulus. postea ergo peti nō p̄nt vt dicta.l.terminato. q̄ō intelligo verū quacunq̄ occasiōe debeant siue rōne cōtumacie/ siue ratione retardati ,pcessus vel victorie. secus si iure actionis descendentis ex Ɔctu vel testamento vt est gl. in l.similiter. Ꝟ. si rōne de le.iij. ¶ Sz occurrit hic dubium quid si lis finiatur aliter q̄ per ſniaz: Ad hoc rñdet q̄ iudiciū finiť multis alijs modis q̄ per ſniam. Nam q̄nq̄ finitur per lapsum instātie p̄cipalis. q̄nq̄ p desertionē appellatōis q̄nq̄ p trāſactionē et iusiurandū vel solutionē debiti. q̄nq̄ p interitum rei q̄ in iudiciū est deducta. q̄nq̄ p renūciationē litis instātie In oibus his casib⁹ dubitari p̄t quid erit de expēſis litis finite: altero ex predictis modis. ꝓsequar singulos casus separatim. ¶ Primus fuit cum instantia expirauit lapsu forte triēnij. quid erit de expensis. Cy. de facto ꝓsultus rñdit q̄ reus p̄t petere a iudice se absolui ab instantia iudicij ꝛ etiā ab expensis. Nā instantia iudicij nō perit ipso iure: sed p ſniaz iudicis absoluētis partes ab ea. alle.l.fi. C. vt intra certuz tēpus cri. q̄stio Non ob.l.,pperandū. Ꝟ. fi. quia intelligit verbum cadit. s. per ſniam non per cursuz termini. Ita dicit in.l.p̄operādum. Ꝟ. si autē vterq̄ et. Ꝟ. fi. ¶ Secundus casus est cū desertā appellatio an possint peti expense. d. Federicus de senis cōſuluit sup hoc casu ꝓsilio. cxxviij. et ibi cōcludit q̄ peti possint cotā iudice appellationis. s. ad quē dz eē cognitio an sit deserta appellō nec ne: quia ad ipsum pertinet cognoscere an sua sit iurisditio nec ne. de ap. romana. Ꝟ. si ꝓ vocatis li. vi. Si ergo de desertiōe cognoscit. q̄ ꝛ de expēſis. ꝛ licet nō sit cōpetens pp desertionē in ,pcutione appellatiōis tñ fuit cōpetens super cognitione illius articuli ꝛ expensis. vt est casus in simili. Ꝟ. de rescrip.c.fi. et in glo. e.ti.c.i.in cle.i. ita dicit sentire Jo.an. de ap. c.i.in fi.li.vi. et sup eodem verbo idem sentit Archi. ꝛ vide Inno. i c. ex rōne de ap. vbi ponit q̄ etiaz iudex a quo potest ,pcedere post lapsum anni: nisi cōpareat et aliq̄d opponať. allegat glo. in.l.eos C. de ap. per Baldum. Ego ꝓ ista op. allego textū. in.c. ex parte Ꝟ. de rescrip. in fi. ꝛ.c. cum oli. ij. Ꝟ. de ꝓiul. ¶ Tertⁱ⁹ casus est q̄n p trāſactionē iusturādū ꝛ ſnia. exēplū de lite trāſegimus vt retento fūdo dares mihi cētū. de expēſis nihil ē dictū. vel detulisti mihi iuramentū et iurauī rē meā esse q̄d erit de expensis factis in illa lite. Joh. an. Ꝟ. de eo qui mit. in pos. in rubrica li. vi. dicit q̄ trāſactio nō extendit se ad expensas que debeantur rōne cōtumacie. Audeo tenere cōtra. per.l. terminato trāſacto q̄ ꝛc. illa ergo loq̄tur de ſnia ꝛ transactione. ad idē. l. ij. in prin. ff quis cau. ibi quis enim de pena promissa laborat post negocium transactum: ꝛ lz ibi dicat pena tñ non est ,ppria pena sed itereſſe ex parte petentis: vt. l. qui autē. Ꝟ. i. ff. si quis cautio. In iuramēto decisorio plus dubito q̄ post eū debet seq̄ ſnia. vt no. Inno. i.c.fi. q̄ me. cā. vnde forte i ſnia illa/ ille Ꝟ quē iuratū est in expensis ꝓdēnať

sic credo. ¶Quart⁹ casus est quã do interũt res deducta in iudiciũ tunc si culpa possessoris vr dãnã dus ex eadẽ instantia i interesse: vt no.Bar. in simili in.l. stipulatiões nõ duidunt.Ş.celsus ad fi. de ver.obli.Si ꝑo sine culpa tunc vtrũ duret officiũ iudicis sup expẽsis credo q̃ sic/qz durat sup fructu partu ꝛ alijs q̃ veniunt officio iudicis.ita dicit tex.ꝛ glo.ff.de rei ven.l.vtrũ. Idẽ credo in.vi.casu qñ finit ꝑ renũciationẽ litis instãtie per eadẽ iura. Ex p̃dictis igit ꝑz ista.vi.prin. questio expedita. ex q̃bus in summa redigeysqz ad qõ tps possunt pen expẽse facte i iudicio siue debeanr rõne ptumacie/siue retardati ꝓcessus/siue rõne victorie.ꝛ quid iurꝫ si aliter q̃s ꝑ sniam q̃stio terminet vt instãtia finiatur vt lapsu triẽnij. ¶Septimo ꝛ vltio p̃cipaliter q̃ro qñ fiet ista cõdẽnatio expẽsarꝫ i casu huius capituli. vtrũ tũc cũ exceptio opponit/an in fine litis/an ꝑo cũ defecerit in ꝓbando? Quidam vt inno.cuꝫ exceptionẽ opponit: cui intellectui opponit de triplici iniquitate.de incertitudine sententie expensarum. Secũdo q̃ iudex ꝓuidet in futuruꝫ. Tertio quia ꝓfert sniam sub conditione. Quibus rñdet remittẽdo ad no. p eũ in.c.auditis.de ꝓcur. Si Inno.intellexit q̃ statim cum opponit debeat cõdẽnari/ꝛ ad soluẽdũ cogi: prauus esset intellect⁹.qz qõ nondũ est nõ põt q̃s ad soluẽdũ cõpelli.ſz expẽse cũ exceptiõez opponit non sunt facte/quid ergo iste solnet? Preterea cũ defectũ solutionis/textus iste vult eũ puniri/iniquũ esset cũ exceptionẽ obijcit in defectũ pecunie condẽnare in corpus. Intellexit ergo Inno. q̃ fiat cõdẽnatio tempore q̃ exceptiõem obijcit sub cõditiõe si defecerit in probando. Et credo q̃ hoc possit dicere iudex cũ presumit malitiã in opponẽte vt dixi.Ş.in.v. notabili. Uerior intellect⁹ est q̃ fiat cõdẽnatio cũ defecerit in probando et istud ꝑbũ ex tũc et verbũ cũ acceptis referunt ad principiũ tps ex q̃ dz haberi rõ expensarꝫ ex tũc sez cum accepit inducias ad probandũ.ꝛ hoc placet ho.ꝛ Jo.an. Aliũ intellectũ q̃ fiat cõdẽnatio i fine litis reprobat hic Joh.an.et merito quia sic intelligẽdo istud capitulum ꝓuideret nobis de nichilo.cũ in fine litis victus victori ꝛc.de penis calũniã ꝛ.Ş.siue autẽ vtroq̃ sepius alle. ¶Esset ẽt hic tractãdũ de expẽsis extra iudiciũ factis.ꝛ hec fiũt quãdoq̃ in reb⁹ alienis/quas ille qui expẽsas facit possidet bona fide vel mala. et de istis.Ş.tangit de resti.spo.grauis.ꝛ spe.in ti. de expen.Ş. i.q̃nq̃ expense fiunt ꝑ procuratorẽ negociorum gestorẽ/tutorẽ/ꝛ alios administratores.ꝛ de istis in ti.mã. C.et.ff.quandoq̃ fiũt in negocio electõis. et de istis plene in.c.cupientes ad finem de electi.li.vi.ꝛ c.vt preterite eo.ti.quandoq̃ fiũt in re propria cum queritur de expensis deducendis propter decimã fructuum vel alia rõne. et de istis i.c. pastoralis. de decimis.J. et.l.fructus.ff.so.ma. Et hic sit finis. Repetitũ fuit hoc capitulum per me Pe.de ancha.vtriusq̃ iur. docto. Padue. Mcccl xxxiij. die prima Februarij. Deo gratias. Amen.

¶Solennis repetitio Rubrice et c.i.de.ꝓbatio.in qua multa exq̃site ponũtur. et ꝑcipue materia tituli de edẽ. Edita ꝓsis ꝑ acutissimũ iurisconsultũ dñm Philippũ Deciũ: siue de decio Mediolanensem: eo tũc iura ciuilia ordiarie legẽtem in studio Pisano.

¶De ꝓbationibus. Rub.

NOn fuiſz propositi mei aliq̃d scribere: verũ suasionib⁹ vestris adduct⁹/hanc ꝓuinciã suscepi: vt etiã scribẽdo college nr̃o occurram⁹: cum quo i litteraria palestra viua voce congredimur. ¶Prio ne ab antiquorũ institutis discedam⁹: hec Rubrica ꝑcedẽtib⁹ sic ꝓtinuaꝛ. Superiori eñ titulo dictũ est de confes. qz si reus ꝓfiteꝛ actor ab onere ꝓbandi releuaꝛ: vt de iuramẽto dr̃ in.l.eũ qui.ff.de iureiu.in ꝑn. Nã in ꝓfessum nulle sunt ptes iudicij nisi in pnũciãdo.l.pinde.Ş.notãdũ.ff.ad.l.aquil. Uerũ qz sepenumero hoies ad negandũ, pcliuiores sunt: quo casu on⁹ ꝓbãdi actori incũbit: nõ tractat⁹ de ꝓbationibus hic subijcit. Et qz ꝓbationũ plures sunt spẽs.c.cũ ad sedẽ. vbi glo.i.Ş.dicta testiũ.J. de resti.spo. in ꝑmis de ꝓbationib⁹ in genere ꝑmittit: deide ad spẽs ꝓbationũ distinctꝫ ti. ꝑdecẽdit. ¶Ista ꝓtinuatio lz ab oibus nullo reluctante approbeꝛ: dubitabilis tñ videꝛ: qz etiã mediante iuramẽto actor ab onere ꝓbandi releuaꝛ.d.l.eũ qui. ꝯ attenta hac rõne: titul⁹ de iure iurãdo ꝓponi debuisset: qui tñ iste rus lõgo interuallo collocaꝛ. Ad hoc rñderi põt q̃ in tit. de iureiu. nõ solũ tractaꝛ de iuramẽto iudiciali: de quo ter. loq̃tur in. d.l.eũ qui. sed etiã de alijs speciebꝰ iuramẽti. et ꝑserti de iuramẽto necessario qõ a iudice in defectũ ꝓbationis deferꝛ. c.fi.J. de iureiurã. Et isto respectu.J. bñ ponit de iureiu. et ꝯsiderata rõe sup dicta de iudiciali hic ꝓs dicendũ fuisset: ibi tñ reseruatũ fuit ne materia iuramẽti diuideret: vt in simili tradit Abb. post Jo.an. i Rubrica.J. de excep. in ꝑn. Et qõ dixi ne materia iuramẽti diuideret: intellige de iuramẽto qõ ꝓbationẽ respicit, put agit hic: ꝛ ita nõ obstat ti. de iuramẽto calũnie: qui.Ş. ponitur. qz respicit ordinẽ ꝓcessus ꝛ a ꝑn. vel saltẽ ante, ꝓbationes prestatur. c.i. de iura. calũ. no. in.l.ij. in ꝑn. vbi Bar. C. de iura. calum.

¶Retẽta cõi ꝓtinuatione Nõ. est q̃ in tractatu alicui⁹ materie a generali ti. inchoandũ est. deide speciales tituli subijci debẽt: ꝛ istum ordinẽ seruauit impator in lib. C. ꝛ iurisc̃sult⁹ in libris. ff. ꝯ in eo. ti. Ad hoc est glo. in rubrica. ff. de testi. Et hoc bñ, ꝓbatur in.l.i.i ꝑn. ff. si cer. pe. ibi tõ rerũ creditarum titulũ premisit. no. bal. in rub̃. ff. si cer. pe. in ꝑn. vbi inqt q̃ ordo est incipere a genere: facit glo. q̃ plura similia adducit in rub.J. de regu. iu. in. vi. in ꝑn. ibi si q̃ratur ẽt. Et in rub. ff. de serui. vrba. ꝓdi. in rub. ff. de test. mili. i rub. ff. de bo. pos. in rub. ff. de ꝓbo. obli. Et glo. etiã vbi Bal. ꝛ alij in rub. C. q̃ admi. cũ si. Iste ordo q̃nq̃ tñ puertit qz p̃cedũt tituli spãles. et gñalis titul⁹ vltio loco ponit: vt ptz in ti. ff. de iurisd. om. iu. cũ ti. ꝓcedentib⁹ facit tex. in.l. si seru⁹ ꝑ hũ. Ş. iquit lex. in fi. ff. ad. l. adl. ¶Pro responsiõe Uide in rub.J. de reg. iur. l. vi.

in ꝑn. Et alia reſpõſio colligitur ex glo. i rub. C. cõia de le. Uel tertio placet vt dicam⁹: q̃ quõcũq; in dictis caſib⁹ legiſlator faciat non vꝫ arguẽdus. Hec eñ poſitiui iuris ſunt q̃ in iuris cõditoris arbitrio reſidẽt iuxta glo. in. l. i. §. puritiã. in. ff. ꝓtor ratus. ff. de poſtu. de quo bñ ſcribit Ang. in. l. iuſticia eſt. de iuſti. et iure. ff. facit gl. i. dic. c. ius gñale in fi. et hec breuit. q̃ in his nulla verſaꝫ vtilitas. ¶ Illud tñ non ꝓtermittã: q̃ ꝺ iſtam rub. dũ in numero pñ loquit facit q̃ agit hic: vt ſupradictũ eſt: de ꝓbatione in genere/gen⁹ vero ꝓpe vnicũ eſt: quod ſpecies ſub ſe cõprehendit: vt no. in. l. iij. §. gña. ff. de acqui. poſ. in. l. cõpos. §. gener. ff. de iure dot. ⁊ tradit Bar. in. l. i. col. iij. ff. de iuriſ. om. iu. et tõ debuiſſet hec rub. in numero ſingulari ſituari: et ita ꝓ iſtam rõnem Andreas ſicul⁹ in rub. C. q̃ admitti. col. xij. more ſuo ſolito graui ſupcilio arguit ⁊ reprehẽdit maximũ pontificẽ hic iuriſconſultũ et ipatorẽ in libus. ffoꝝm. et. C. cuius opinio ꝓma facie ex eo comprobari põt q̃ ꝺ tradunt glo. et Doc. iſti. de actio. in ꝑn. vbi diffinitio actionis in numero ſingulari traditur q̃ in diffinitionib⁹ cõſideratur genus q̃ vnicũ eſt: et rub. de actiõib⁹ in plurali nũero habeꝫ. vt pl'es actionũ ſpecies deſignenꝫ/ de quibus nr̃ũ loq̃tur. Cum ergo hic de gñe agat vt. §. debuiſſet rub. in numero ſingulari poni. ¶ Sz nullo modo credendũ eſt q̃ iuriſconſult⁹ impator ⁊ hic põtifex maximus ita ſupine errauerint. Et tõ ad argumentũ q̃ ꝺ Andreas ſicculus magnifacit et ad ſupradicta reſpõderi põt: declarando q̃ agit hic de ꝓbatione in gñe. hoc eſt de his q̃ ꝓueniũt gñaliter cũ oibus ſpecieb⁹ probationũ. nõ q̃ agatur de probatiõe in genere: ꝓout genus cõſiderat in abſtracto a q̃libet ſpecie ꝓbationis. Talis eñ ꝓbatio i genere nõ reperiꝫ: vt ꝯ. dicam. De probatione ergo tractaꝫ hic in genere. i. de his q̃ cõueniunt: et gñaliter cõia ſunt cuilibet ſpeciei probationis: ⁊ ſic potius habeꝫ reſpectus ad ſpẽs probationũ que plures ſunt. iõ bene ponit in plurali ſm glo. ꝓalle. inſti. de actio. i rub. et iſta declaratio applicari poteſt oibus titulis in q̃bus gñalis rub. ad titulos ſequẽtes hr̃. vt in titu. ff. de ſerui. cũ ſi. §. alleg. ¶ Ad declarationẽ predictoꝝ q̃riꝫ an iſta ꝓbatio in gñe reperiatur/ Bal. in rub. C. eo. in ꝑn. primo arguit q̃ nõ. poſtea ⁊ trariũ cõcludit: dicẽs q̃ eſt reperire, ꝓbationẽ in genere que alicui⁹ nõ ſit ſpeciei: vt eſt ꝓbatio mixta: q̃ fit ex vno teſte et iuramẽto in defectũ ꝓbationis. allegat ea q̃ habẽtur in. l. certi ꝑditio. §. q̃ſñ. ff. ſi cer. pe. et hoc ſequitur Areti. hic ad fi. rub. vbi inq̃t q̃ tali caſu erit ſpẽs probationis innominata. ar. l. ſi gratuitã. in ꝑn. cũ glo. ff. de ꝓſcrip. ⁊. Et hoc ſm eũ procedit niſi talis probatio magꝫ de vna ſpecie q̃ de alia participet q̃ tunc inſpicit q̃ ꝓncipalius eſt et ꝯ illã iudicaꝫ. l. i. §. ſi te rogauero. ff. depo. l. queritur. ff. de ſta. homi. Ut. §. dixi non videt q̃ ꝓbatio in gñe reperiaꝫ. Et ideo Bald. in ſimili in rub. C. q̃ admitti. col. iij. in. i. q. cõcludit q̃ nõ deꝫ bonorũ poſſeſ. in gñe. et in caſu in quo loquunt Bal. et Areti. poti⁹ dicit probatio mixta: nõ eñ eſt ꝓbatio in gñe: q̃ genus bene põt cõſiderari/ vt i diffinitionibus cõtingit. ſed non reperiꝫ. talis ergo ꝓbatio mixta/ ſm intẽtionẽ Bal. dicitur i genere: q̃ immediate ꝓtineꝫ ſub genere ⁊ remanet in noie ſimplici ꝓbatiõis. cũ ſm aliquã ſpeciẽ probatiõis nõ poſſit iudicari. Et etiã hoc dictũ Bal. ſic declaratũ abſq; dubio nõ ꝓcedit: videtur eñ q̃ talis mixta ꝓbatio non ſit ſimpliciꝫ ſub gñe: q̃ mixtũ aut alicui ſpeciei attribuiꝫ: vt i. l. q̃ritur. ff. de ſtaholm. Aut ex eo noua ſpẽs conſtituiꝫ: vt ꝓbatur in. l. i. in ꝑn. ff. de ꝓto. ſtip. in. l. iã hoc iure. ff. de vul. et pup. in ꝑn. ibi tertiũ genus. no. in. l. ij. in ꝑn. ff. de ver. obli. et ideo a tali ſpecie poterit denominari. ¶ Circa diffinitionem ꝓbationis multũ laborãt Abb. hic. et Areti. Sed vt ex. ꝯ. dicẽdis apparebit: q̃libet diffinitio hic ab ãtiq̃o⁹ tradita ſuſtẽtabilis videt. ¶ Pruma diffinitio originaliter fuit glo. i rub. C. eo. q̃ eſt rei dubie p argumẽta oſtẽſio. Hãc diffinitionẽ reprehẽdit Sof. q̃ nõ ſolum p argumẽta ſed etiã teſtibus et inſtrumentis ꝓbatio fit: dr̃ eñ argumentũ quaſi argute inuentũ. q̃ ab inſtrumẽtis ⁊ teſtib⁹ longe differt. c. for⁹. §. argumẽtũ. ꝯ. de ver. ſig. Et hoc eſt q̃ dicit Bal. in rub. C. eo. col. i. q̃ canoniſte reprehendũt predictã diffinitionẽ: q̃ argumentũ ꝓprie eſt artiſtar⁹: ⁊ in diſputatione ꝓſiſtit. l. qui filiũ. §. ñ. ff. ad trebel. ⁊ argumẽtis cognoſciꝫ q̃ liquide, ꝓbari non põt. l. nõ oẽs. §. a barbaris. ff. de re mil. ⁊ ſic ꝑdicta diffinitio nõ videꝫ generalis. Sed ſaluari põt ſm Hoſt. i ſum. e. ti. in ꝑn. circa fi. ibi: nec obſtat. c. forus: vt argumẽtũ largo modo accipiaꝫ, ꝓ qualibz ſpecie, ꝓbatiõis: vt, ꝓbatur in. l. ij. C. quo. app. nõ reci. ibi aliꝫs quo q̃ argumẽtis. ⁊ in. l. ij. §. eusdem quoq;. ff. q̃ argumenta. ff. de teſti. q̃ iura allegat hic Areti. q̃ latius hoc declarat i ꝑn. Addo ter. in. c. inter q̃uoꝝ. §. de cle. pegri. ibi per idonea tibi conſtiterit argumẽta. Nã clarũ eſt q̃ illud haberet locũ etiã ſi teſtib⁹ vel inſtrumẽtis ꝓstaret: ⁊ ita argumentũ largo modo accipitur. Ad idẽ ter. in. c. pro humani ad fi. de homi. in. vi. ¶ Predicta ſaluatio q̃ cõmunis eſt: vt p dñm Abb. et alios hic: videtur habere difficultatẽ: q̃ in diffinitionibus ꝛba, ꝓprie accipiũtur: vt no. i. l. i. ff. de teſta. vbi diffinitio teſtamẽti nõ cõpetit codicillis: ⁊ tamẽ largo modo dicunꝫ teſtamẽtum: vt p glo. in. l. ij. C. cõia de leg. no. inſti. de teſta. in ꝑn. Sed reſpõderi põt q̃ hoc verũ ſit in eo q̃ ꝺ diffinitur. vñ ſi teſtamẽtũ diffiniꝫ: proprie teſtamẽtũ accipitur. nõ ſic videtur in aliꝫs verbis q̃ incidenter in diffinitionib⁹ proferũtur: quia verba impropriantꝫ vt deſeruiant intẽtioni. c. intelligẽtia. de ver. ſig. xrij. q. ij. c. is autẽ. c. conſtitut⁹. ꝯ. de religio. domi. Et ſi dicaꝫ regula generalis eſt q̃ verba ꝓprie intelligũꝫ. l. nõ aliter. de leg. iii. c. in noſtra. de iniu. Dicẽdũ eſt q̃ hoc verũ ſit: niſi actus redderet nullus: q̃ vt valeat diſpoſitio verba impropriãtur. d. c. cõſtitutus. vbi glo. in ver. rata. no. in. c. pro illoꝝ in ꝓin. ꝯ. de ꝓbẽ. in. l. ſi olei. vbi Bar. C. loca. cum vulga. facit regula. l. quotiẽs. ff. de reb. du. in. c. ſi ſentẽtia. §. ſi. de ſen. excom. l. vi. Et ideo in ꝓpoſito cõuenit q̃ verbũ argumẽta largo modo accipiatur/ vt diffinitio ſaluet. et ad hoc ſpecialiꝫ bonus tex. inſti. de actio.

in ꝑn. in. ℣. debeꝯ. Nã ibi i diffiniti one actiõis etiã actio realis inclu dit: vt ꝓbaꝯ ex distinctiõe quã ibi facit impator in. ℋ. i. tñ verbũ de beꝯ, ꝓprie actionib⁹ realib⁹ nõ con gruit. Uñ largo modo et ipropꝛie ibi accipiꝯ. Nec obstat si dicaꝯ ista interꝓtatio bñ ꝓcedit in diffinitio ne impatoꝛ. cui⁹ auctoꝛitas irre fragabilis estꝫ necessaria: non sic vꝛ in diffinitionib⁹ glo. ꝫ doc. quo rũ auctoꝛitas põt declinari. et in eis nulla subest necessitas vt a ꝓ pꝛietate ℣boꝝ recedaꝯ. qꝛ dico idẽ dicendũ in diffinitiõe glo. quantũ ad ꝓpositũ. Nã non mereꝯ repꝛe hẽdi exquo imitatur impatoꝛẽ et summũ pontificẽ q̃ sub hoc verbo argumẽta oẽm ꝓbationis speciẽ sepenumero ꝓplectũꝯ. l. d. l. ij. C. quo. app. in ꝓall. c. inter quatuoꝛ cũ si. Contra ꝑmã diffinitionẽ de fensat ℣t. ℨ. obstare vꝛ tex. in. d. c. fozus. ℋ. cã. vbi vꝛ, ꝓbari q̃ nullo modo ꝓ argumentum fiat, ꝓbatio dũ dꝛ alternatiue cã aut argumẽ to aut ꝓbatis ꝓstat. ℨ non põt dici q̃, ꝓbatio fiat per argumentũ: qꝛ tanꝯ oppositꝫ ponũtur. ꝓfirmaꝯ in ℣si. ꝓbatio aũt. in. d. c. fozus. dũ primo dicit q̃ argumentũ per inuestigatiõẽ inuenit veritatẽ ꝫ nunꝯ fit testib⁹ vel instrumentis. ꝓbatio aũt testib⁹ ꝫ fide tabulaꝝ ꝓstat. ergo vꝛ ibi in illa dictiõe aũt q̃ aduersaꝯ q̃ ꝓ argumentũ nõ fi at ꝓbatio. ¶ Scõo ꝓtra supꝛadictã diffinitionẽ ar. Bal. duplꝛ in dicta rub. C. eo. col. ij. Primo dũ dꝛ rei dubie. nam nõ videꝯ genera lis ista diffinitio: qꝛ et est ꝓbatio rei certe. vt ptz i notorio quod est ſpẽs ꝓbatiõis certissime: vt ꝓ gl. in. l. ciues. C. de app. Sed rñderi põt: q̃ notoriũ nõ est ſpẽs ꝓbatio nis: sed potiꝰ releuatio ab onere ꝓbãdi: vt ff. de ꝓfessione dicemꝰ. ¶ Scõo arguit Bal. i. d. rub. de ꝓ batiõe q̃ fit ꝓ aspectũ rei. nã certa ẽ ꝫ nõ dꝛ rei dubie. Sz ꝑau. õ cas. ibi rñdet: q̃ añçꝫ res videaꝯ dubiũ est et sic diffinitio ꝓpetit: et ita pꝛi ma diffinitio absoluta sit. ¶ Scõa fuit diffinitio Hoffre. q̃ dicit q̃ ꝓ batio est rei dubie ꝓ testes vel in strumẽtaꝫ plerũçꝫ indicia et pꝛe sumptiões ostensio. hãc ipugnat Host. in loco. ℨ. alleg. qꝛ etiã alijs modis, ꝓbatio fit q̃ nõ ꝛtinẽtur in diffinitione: et ita simpliꝛ post alios sequũtur Abb. et Moder. Sed põt dici q̃ oẽs alij modi q̃b⁹ ꝓbatio fieri põt: reducunꝯ ad alios qui in diffinitiõe Hoffre. ponũtur vel alij modi nõ ꝓbant: ℨ potius releuãt a ꝓbatione: vt in ꝓfessiõe vel notorio dꝛ. ¶ Tertio rñdetur et ꝓsiderandũ est q̃ in diffinitiõe nõ est opus exꝑmere modũ ꝓ quẽ in esse, ꝓducit illud qõ diffinit: vt ptz in diffinitiõe testamenti. in. l. i. ff. de testa. vbi de modo testãdi ni chil dꝛ an in scriptis vel nũcupa tiue cõponatur: nec aliã fit mẽtio de testib⁹: vel alijs solẽnitatibus quibus ordinaꝯ testm̃. Sed suffi cit essentiã et q̃ditatẽ exꝑmere rei diffinite: vt in. d. l. i. colligiꝯ. facit tex. in. l. i. in ꝑn. ff. de tute. Ex quo inferꝯ q̃ ista est bona diffinitio: ꝓ batio ẽ rei dubie ostẽsio. Nec opꝰ est dicere ꝓ instrumẽta vel testes qꝛ hoc respicit modũ, ꝓbandi. Et ita diffinitio Hof. nõ mereꝯ repꝛhẽ di: qꝛ posita q̃ditate rei diffinite/ aliud non reqꝛiꝝ vt dixi. Fateoꝛ tñ q̃ etiã q̃nꝫ in iure fit diffinitio cõ sideraõ reꝑ, put est in fieri et exꝑ mẽdo modũ ꝓ quem res diffinita in esse, ꝓducit. l. libertas. ℋ. seruit⁹

ff. de sta. holm. l. v. ℋ. stipulatio. ff. de verbo. oblig. Nã in iure satꝭ es se videꝯ diffinitionẽ ꝓstare ex gñe et differẽtijs q̃ocunçꝫ illud fiat/ ita q̃ res diffinita ab alijs reb⁹ di scernaꝯ: et sufficit q̃ diffinitio con uertaꝯ cũ diffinito: vt no. i. l. i. ℋ. i. ff. de dolo. et bonus tex. in. l. moztis cã capiꝯ. in ꝑn. ff. de dona. causa mozt. et in. l. q̃nt⁹. la. ij. ℋ. cui aurũ. ff. de auro et argẽ. le. ¶ Secũdo ꝓtra eandẽ diffinitionẽ Hof. arguit Areti. hic. qꝛ ꝓchẽdit et eti am ꝑsumptionẽ q̃ tñ non est ꝓba tio cũ ab ea distinguaꝯ. c. fozus. ℋ. causa. de verb. sig. Et colligitur i rubꝝ. ff. de ꝓba. ꝫ ꝑsump. vbi ponũ tur vt diuersa: ꝫ hoc latius ꝓseq̃= tur hic Are. Sz breuiꝯ dicendũ est q̃ ꝑsumptio dꝛ ꝓbatio in plurib⁹ casibus / in q̃bus ꝑsumptiões ple ne ꝓbãt ꝑm subiectã materiam in. c. laudabilẽ. iuncto. c. i. de frig. et male. ꝫ. c. q̃m. ℋ. sinautẽ. vbi gl. in ℣. ꝑsumaꝯ. ℨ. vt lite non ꝓtesta. in. l. i. ℋ. debebit. in ver. vere filius. ff. de libe. agno. facit tex. in. l. fi. ff. de ꝓba. Et de talib⁹ ꝑsumptionib⁹ loq̃tur Hof. hoc bñ ꝓcedit si di cat q̃nçꝫ: ℨ in diffinitione dicat ple rũçꝫ. ¶ Tertia diffinitio traditur per Hosti. q̃ ꝓbatio sit rei dubie le gitime facta declaratio. Contra quã Abb. arguit. qꝛ etiã extra iu diciũ res dubia legitime declaraꝯ et tñ nõ est ꝓbatio: et ita diffinitio non ꝓcedit: qꝛ nõ ꝙuertiꝯ cũ diffi nito. Aret. rñdet: q̃ res dubia pro pꝛie dicaꝯ in iudicio nõ extra iudi ciũ. allegat Bal. in. l. fi. ad fi. C. q̃. ad lũbꝛa. ꝓcla. nõ licet. Et de ta li dubio, ꝓprie loq̃tur Hosti. Et si dicaꝯ verba diffinitionis vt supꝛa dictũ est accipiuntur largo modo dicaꝯ hoc esse verũ ad hoc vt diffi nitio saluꝯ: nõ aũt vt impugneꝯ vt hic. Quod tñ Areti. dicit extra iudiciũ, ꝓprie nõ esse dubiũ: sed in iudicio nõ videꝯ sine dubio. nam Bal. nõ firmat hoc i. d. l. fi. Nec ta lis differẽtia in iure videꝯ ꝓbari nichil emꝫ repugnat q̃n etiã ꝓprie extra iudiciũ dicaꝯ dubiũ ꝫ res du bia. facit titul⁹. ff. de reb. dub. tex. in. l. i. ℋ. si is q̃ nauẽ. ℣. in re igitur dubia. ff. de exercito. l. fi. ℋ. sinaũt nesciẽs. C. de furtis. in. l. qui mu tuã. ff. manda. in. l. si debitoꝛ. ff. de peti. heredi. xxviij. di. in. c. ꝑbyte ri. cũ plurib⁹simi. in q̃bus res du bia extra iudiciũ appellatur: ergo ꝓprie: qꝛ in dubio ℣ba, ꝓprie intel liguntꝯ. l. nõ aliꝯ. ff. de leg. iij. Et iõ impugnatio dñi Abb. bñ videꝯ, pꝛ cedere cõtra Host. qꝛ etiã extra iu diciũ res dubia declaraꝯ: ꝫ legiti me fieri dicitꝯ. Nã q̃ fit extra iudi ciũ ꝑmittẽte lege legitime factum dꝛ. l. graccꝰ. C. de adult. facit tex. in. l. legitima. ff. de pactis. Uñ in ꝑ dicta diffinitione debuit esse ver bũ in iudicio: vt excludaꝯ declara tio q̃ in extraiudicialib⁹ põt fieri. Et ad hoc textꝰ vꝛ isti. de actio. in ꝑin. ibi ius ꝓsequendi in iudicio et ita opi. Abb. ꝫ tra diffinitionem Hostien. verioꝛ videꝯ. ꝫ isto medio etiã ꝓfunditur diffinitio glo. de q̃ ℨ. primo dixim⁹. ¶ Sed saluando Hostien. dici põt q̃ ℨ etiã ꝓprie dicatur dubiũ in extraiudicialib⁹ magis tñ, ꝓprie in iudicio res du bia dicitur. qꝛ reus in negatione magis persistit: et causa tunc di scutitur. c. fozus. ℋ. i. de verbo. sig. ibi dũ discuntur iudiciũ est. vnde tũc res dubia magis ꝓprie ap pellatur: et ꝑm istũ modum ma gis, ꝓprium diffinitio Host. intel ligitur: qꝛ licet vocabulũ reperiaꝯ

f

habere duplicē significationē ⁊ p
priā ſm magis ꝓpriū ſenſum ac-
cipiť: ter. no. in. c. Rodulphus. ſ̄.
de reſcrip. et p illā ter. matheſilla-
nus in notabili. xciiij. hoc tradit.
et ita declarando ſuſtineri pōt qđ
dicit Are. facit regula cōis q̄ verb
ba in potiori ſignificatu itelligun
tur. l. i. §. q̄ impetuū. ff. ſi ager ve
ctiga. vel emphi. peta. ⁊ hoc in ſi-
mili ſaluādo diffinitionē iuriſcō-
ſulti. Are. voluit in. l. i. ff. de teſta.
vbi ita interꝓtatur ꝓbū iuſta ſnia
¶ Quarto ⁊ vltio ſm Abb. hic diſ
finiť q̄ ꝓbatio eſt rei dubie per le
gitimos modos i iudicio facta de
claratio. Cōtra iſtā diffinitionē in
ſurgit Are. qz ꝓuenit etiā ꝓfeſſioni
q̄ ꝓprie nō eſt ꝓbatio: et tali me
dio oīs diffinitiones argui pñt.
Sz vt. ſ. dicā: vera opinio eſt q̄ cō
feſſio ꝓprie ꝓbatio ſit. vel dic q̄ ꝓ
ꝓfeſſionē nō declaratur res dubia
Iz ſtetur ꝓfeſſioni in ꝓiudiciū con-
fictis. ¶ Itē ꝓtra ꝓdictam diffini
tionē arguit Are. qz ꝓpe dī iudi
ciū lite ꝓteſtata. l. i. C. de iud. cum
glo. ⁊ tñ q̄q̄z ante litē cōteſtatam
fiunt ꝓbationes ſup exceptioni-
bus dilatoriis q̄ ante lītē ꝓteſtatā
opponunť: ⁊ ſic nō videť bona diſ
finitio qz nō conuertitur cū diffini
to. Sed dicēdū eſt q̄ iudiciū etiā
ante litē ꝓteſtatā accipiť. §. fi. iſti.
de pe. teme. litig. facit ter. i. c. gra-
tū. de offi. deleg. no. p glo. et doct.
in rub. C. de in ius vo. cū ſi. et hoc
ſaltē verū eſt q̄n admittunť ꝓbati
ones ante lit. cōteſt. quo caſu loq̄-
tur Are. nā ſicut diſpenſať q̄ ante
lit. cōteſt. ꝓbationes recipiunť cō
tra regulā. ſ. vt lit. nō conteſt. ergo
videť iudiciū. ¶ Ulteriº ⁊ poſtremo
in iſta materia ꝓtra hanc diffi
nitionē alias dicebā q̄ facit: qz vi-
deť ponere effectū, ꝓbatiōis dū dī
eſt rei dubie declaratio. nō aūt ex
primere q̄ditatē ⁊ eſſentiā ipſiº. ꝓ-
bationis. Nā ꝓbatio vī cā decla
ratiōis: ⁊ declaratio effectº ꝓboa
tionis: iō nō videť bona diffinitio.
Et hoc mō argui pñt diffinitiōes
ſuprādicte: qz cauſa nō dz per ef-
ectū diffiniri: vt Bar. in ſimili tra-
dit. in. l. i. in pn. de appell. vbi hac
rōne reꝓhēdit diffinitionē Azo.
in appellatiōe q̄ dicebat q̄ appel-
tio eſt ꝓcus ſnie reſciſſio. nā dicit
Bar. appellatio eſt cā reſciſſionis
et reſciſſio eſt effectº qui ꝓuenit ex
appellatiōe ⁊ ſic ex applone reſciſ
ſio ſeq̄ť: ⁊ iō nō vī bona diffinitio
diffinire cām ꝑ effectum: qz cā diſ
fert a cāto vt lati⁹ ꝑ Bart. in. l. i. in
pn. col. vij. C. de app. Sic ergo in. p
poſito nō vī bona diffinitio diffini
re ꝓbationē ꝑ effectū q̄ ex ea ſeq̄
tur. ¶ Sz ꝓ ſñſione ꝓſideranda
eſt q̄ Bar. loq̄tur de effectu q̄ non
ſtati ex appellatiōe ſeq̄tur: ſz cum
inſuallo/et mediate. iō bñ dicit qz
appellatio eſt etiā āte reſciſſionē
que poſtmodū ſeq̄tur. vñ non eſt
bona diffinitio qz nō cōuertiť cum
diffinito: et ita etiā argumentum
§. factū, ꝓcedit. Sz in, ꝓpoſito nos
loq̄mur de eo effectu q̄ imediate
facta, ꝓbatiōe ſeq̄tur: ⁊ in tali effe
ctu bene ꝓſiſtit: et demōſtrať eſſen
tia, ꝓbationis: ⁊ iſte effectº conuer
titur cū diffinito. qz imediate da-
ta, ꝓbatiōe declaratio rei dubie ſe
quitur/et in eodē inſtanti. et talis
effectus bene cōuenit diffinitioni
vt colligiť in aliis diffinitionibus
inſti. de actio. in pn. ibi proſequen
di in iudicio q̄ ſibi debeť: et in. l.
iij. §. bonoꝝ. ff. de bono. poſſeſ. ibi
ius retinēdi patrimoniū: et in. l. i.
ff. de teſta. In iſtis eñ et ſimilibº

diffinitionibº etiā ponitur effectº
rei diffinite: ſz eſt talis effectus q̄
immediate ſeq̄tur ⁊ cōuertitur cū
diffinito. Nec eñ eſt ſepatus a re
diffinita: ſed cū illa coꝛrelatōnem
habet. Ex quo infero q̄ diffinitio
Azo. in appellatione ſuſtineri pōt
dū inq̄t q̄ appellatio eſt reſciſſio
pme ſnie. Nā bene dicit ſi intelli-
ligať de reſciſſiōe reuocabili q̄ po
tius eſt ſuſpēſio: ⁊ ſtati appellati
one interpoſita ſeq̄tur: nō autem
intelligēdo de reſciſſiōe irreuoca-
bili q̄ cū interuallo poſtea ex ſnia
appellatiōis ſeq̄tur. de q̄ Bar. lo
q̄tur: ⁊ iſta vī fuiſſe intentio Azo.
et ꝑ iſta defendunť diffinitiōes q̄
tradūtur per doc. hic. ¶ Nōnulle
etiā diffinitiōes, ꝓbationis habē-
tur per Nico. de matlı. Bal. Saly.
et alios in rub. C. eo. florianus in
rub. ff. eo. aliā ponit Bal. in. l. filiū
in. iiij. no. ver. itē no. ff. de his qui
ſunt ſui vel alie. iur. Et alia ex di-
ctis Bal. colligiť in. l. admonendi
col. iiij. in. i. q. ff. de iureiurā. ⁊ ſm
Pau. de caſt. in rub. C. eo. ꝓbabi-
lit dici pōt q̄ ꝓbatio eſt fides q̄
fit iudici de eo qō cōtā eo diſcepta
tur. Et bene dicit iudici: qz ꝓba
tio iudici fieri dz. c. ſtatutū. §. cum
vero. de reſcrip. in. vi. et. c. i noſtra
ſ. de teſti. et. c. ex lr̄is. vbi Abb. in
vij. not. ſ. eo. ter. in. l. q̄nquaginta.
in fi. ff. de ꝓba. in. l. ſi idcirco. C. ex
quibº cau. maio. l. doce ancillā. C.
de rei ven. l. i. C. de condi. ob tur.
cau. cum ſi. glo. in. c. plerūq̄. in §.
iudicib⁹. ij. q. vij. et. iiij. q. ij. §. itē
ſepe. in ver. ſepe. in. c. ſolet. in ver.
iudicio. de ſen. excō. in. vi. vbi Wo
mi. et iō ꝓfeſſio facta cōtā tabellio
ne nō ꝓiudicat ſm glo. no. in. l.
iubem⁹. in glo. fi. C. de libe. cā. de-
buit eñ fieri iudici q̄ ꝓdicta: ⁊ il
la glo. approbatur cōiter ꝑ Bal. et
alios in. d. l. iubemus. facit glo. in
l. hac conſultiſſima. in ver. depoſitio
nes. C. de teſta. et qō no. Bal. in. l.
ſi, ꝑ eas. in ſcōo no. C. qui accuſa.
¶ Expedita diffinitiōe: notabilis
queſtio occurrit: ⁊ poſt alios q̄riť
an ꝓfeſſio, ꝓprie ſit ſpecies, ꝓbatio
nis? Et ꝓncipalis opinio eſt nega
tiua. ſ. q̄, ꝓprie ꝓfeſſio nō ſit ſpeci-
es, ꝓbationis: vt exꝑſſe colligiť ex
dictis Joh. an. et do. Abb. dū poſt
alios cōcludit: q̄ titulus de confeſ
ſis ꝑcedit iſtū: qz ꝓfeſſio nō eſt ſpe
cies, ꝓbationis. Sed q̄ eā quis ab
onere, ꝓbādi releuatur: vt de iura
mēto dī in. l. eū qui. ff. de iureiur.
in pn. ⁊ per ter. in. c. i. de ꝓfeſ. i. vi.
Et idē dicūt Anto. de but. ⁊ Imo.
et ſequunť Mo. hic. et iſta eſt cōis
opinio quā apud antiquos tenēt
Jac. de Are. et Cy. l. i. actor. C. de
ꝓba. in. iij. col. Archi. vi. q. vlti. in
c. fi. in pn. Compoſt. ⁊ Jo. an. in. c.
bone. el ꝓmo. ſ. de elec. vbi Anto.
de but. hoc ſeq̄tur in. rij. col. ver.
Aduerte tñ. ⁊ hoc idem do. Anto.
dicit in. c. in ꝓſentia. ſ. de renū. in
iij. no. in. c. ſi ſacerdos. col. i. §. de
de offi. ordi. i. c. lz cām. col. vi. ſ. eo.
Pet. de ancha. i. c. i. de ꝓfeſ. i. vi. in
pn. ⁊ i. c. i. ad fi. de iura. calū. Bal. i
aut. ſz nouo iure. colū. fi. i pn. C. ſi
certū peta. ⁊ in. d. l. actor. col. i. et i
c. i. §. vaſall⁹. col. ij. ſi de feudo fue
rit ꝓtrouer. inter dūm ⁊ agna. Ma-
do. Roma. in. l. admonēdi. in. vi.
charta. ff. de iureiu. Pau. de caſt.
in rubrica. ff. de confeſ. et in. l. pu-
blia. §. fi. ff. depo. Aller. cōſi. xxxv.
incipit viſa ſcriptura col. i. §. ꝓmo
Et iſta cois opi. ſcipue fūdat rōe
ſuprādicta qz cōfeſſio releuat ab
onere, ꝓbādi. ergo nō eſt ꝓbatio
vt in ſimili de iuramēto dicit i. d.

l.eum q̄.in pn. ¶ Huic rōni nouissime rn̄det duobus modis formaliter cōis preceptor: et celebratissimus iurisc̄onsultus do. Bartholo. sozi. in rubrica. ff. de confes. Et primo q̄ ꝓña non valet hoc releuat ab onere ꝓbādi: ergo nō est ꝓbatio. Nā notoriū releuat ab onere probādi: q̄ nō dz probari vt p gl. in clemen. appellanti. de appel. in ver. iudicis. tex. in. c. tua nos. J. de cohabi. cle. et mulie. no. Bar. p illum text. in. l. emptorē. in pn. ff. de actio. emp. et tn̄ notoriū dr̄ plenissima ꝓbatio ꝑm Bal. in. l. per hāc colū. i. C. de tēpo. appel. Hec prima rn̄sio euitari pōt. q̄ qua rōne dicim⁹ q̄ ꝓfessio nō, ꝓprie probatio sit; lz releuet ab onere ꝓbandi: idē dicā esse in notorio: q̄ vere non sit probatio. ⁊ hoc voluit Bal. in. d. l. actor. col. i. vbi pari rōne loquitur de notorio ⁊ ꝓfessione: et q̄uis notoriū ꝑm Bal. in d. l. p hanc. col. i. dicatur plenissima ꝓbatio: intelligit quo ad effectū: sic etiā cōfessio effectū hz probationis. l. cū te. la. §. C. de transac. l. fi. C. de fideiuss. cū si. Et tn̄ dicimus confessionem nō esse ꝓprie ꝓbationem. ¶ Secūdo rn̄det ipse q̄ nō videtur bonum simile de iuramēto decisuo prout loq̄tur. d. l. eum q̄: ad confessionem. q̄ cōfessio tēdit ad ꝓbandum in cle. sepe. in. §. sed quia. de ver. sig. Et tale iuramentū ad decidendū. vnde ex diuersis non fit illatio. l. papinian⁹ exuli. ff. de mino. Ista respōsio etiam tolli pōt. q̄ confessio tendit ad facilitorē expeditionem. ita dicit tex. in. d. §. lz quia. Et sic etiā iuramentū. et sicut iuramentū decidit ita confessio que paratā habet executionē l. i. ff. de confes. Unde eadē ratio videtur in cōfessione que in iuramēto. Et vt argumētū a simili tollatur nō sufficit dare dissimilitudinē simplicit: lz req̄ritur dissimilitudo in eodē quo agit vt declarat. d. Abb. in. c. trāslato. de cōsti. in. c. quēadmodū. de iureiurā. Et in. ꝓposito maior rō videtur in cōfessione in qua actor plus ab onere ꝓbandi releuat q̄ꝫ in iuramēto q̄ si re⁹ ꝓfitet: nihil penitus actor facit. Sed in iuramēto ipse iurat. ¶ Et certe non obstātibus predictis pro cōi opinione vera videtur et necessaria ista cōsequētia. hoc releuat ab onere ꝓbādi: ergo non est ꝓbatio. ista em̄ diuersa sunt: q̄ quis ꝓbet: vel q̄ ab onere probandi releuet. sicut aliud est q̄ condition impleat: ⁊ aliud est q̄ ab onere implēdi q̄s releuet. l. iure ciuili ff. de condi. et de. l. v. §. item si quā. ff. quādo dies lega. ce. l. q̄ sub conditiōe. ff. de cōdi. insti. in pn. Ut ergo tollat hoc fundamentū vlterius cōsiderandū est: et dico q̄ dupliciter argumentū solui pōt: primo negādo assumptū: q̄ nō videtur absoluteverū: q̄ ꝓfessio nec iuramentū releuatio sit ab onere ꝓbādi. nec tex. i. d. l. eū qui. lz ita allegēt: hoc ꝓbat. dicit em̄ q̄ p iuramētum quis necessitate probādi exoneratur. No. verbū exonerat. i. alleuiatur: et onus probādi minuitur: vnde nō sequit onus ꝓbandi minuit: ergo non est probatio: erit em̄ ꝓbatio. sed non difficilis sicut illa q̄ fit testibus: et sic cōfessio erit ꝓbatio facilis vt J. dicā. ¶ Scōo etiā si ꝓcedat: q̄ p ꝓfessionē actor ab onere ꝓbandi releuet pōt rn̄deri q̄ nō valet ꝓsequētia: hoc releuat ab onere probandi: ergo non est ꝓbatio: non ratione

supradicta: sed alia. est enim cōsiderandū illud per q̄s ꝓbatio releuari dicit: an ꝓbatio sit: vel in se ꝓbationē habeat: ⁊ tunc non valet ꝓfitia q̄ intelligit hoc releuat ab onere ꝓbandi. s. de nouo. cū iam probatio facta sit. sicut si dicatur ꝓductio instrumēti ab onere ꝓbādi releuat. ⁊ tn̄ clarū est q̄ in istrumēto ꝓbatio ꝓfitet: ⁊ ita in ꝓfessione q̄ est species ꝓbationis vt J. dicā. ¶ Hoc etiā ꝓbat. nā actor qui hz ꝓsumptionē pro se ab onere ꝓbandi releuat: q̄ onus ꝓbādi in aduersariū trāsfertur. l. generaliter §. si petitū. ff. de fideicō. lib. ꝓsumptio q̄ releuat ab onere ꝓbandi. ⁊ tn̄ ꝓsumptio ꝓbatio est. l. licet impator. ff. de le. i. ꝑm q̄. J. declarabit. ¶ Scōo pro cōi opi. adducit tex. i. d. c. i. de cōfes. in. vi. ⁊ p Abb. post alios hic. lz ꝑm Saly. in rub. C. eo. col. fi. ver. nec obstat. argumentū de. d. c. i. retorquet: q̄ si negatiua nō pōt ꝓbari nisi p cōfessionem. d. c. i. ergo vr̄ q̄ cōfessio ꝓbatio sit. Cū exceptio debeat eē de regula vt per glo. ⁊ Dy. J. in Rubrica de reg. iur. in. vi. Bar. in. l. i. ff. de reg. iur. cum similibus.

¶ Tertio mouetur Bal. i rub. C. eo. col. iij. ibi ego aliter ꝓbo: quia licet ꝓsumptionē iuris ⁊ de iure ꝓbatio nō admittat. c. is q̄ fidē. J. de spō. no. per glo. fi. in. l. si duo ff. de acqui. here. cōfessio tn̄ recipitur. glo. no. i. §. illud in auē. de eē. dotis: ⁊ alias est in. l. in ℣ctib⁹. §. illo. i ver. nullo mō. C. de nō nūe. pecu. q̄ vr̄ q̄ cōfessio nō sit ꝓbatio Ad hoc ēt bene facit q̄. ꝓbatio de credulitate nō admittitur. glo. ⁊ doc. in. l. testium. C. de test. Et tn̄ ꝓfessio de credulitate recipit: ⁊ ita ꝓiudicauit sicut de ꝓfitate. gl. no. i c. ex lr̄is. de iureiur. i gl. i ℣. ꝓfitete ¶ Are. hic rn̄det q̄ ꝓfessio maiorē dr̄ habere certitudinē q̄ꝫ simplex ꝓbatio: et hac rōne sub ꝓhibitiōe probatiōis nō ꝓtinet. sicut etiā, ꝓbatio que oculata fide ex aspectu rei colligit: ꝓhibita probatiōe nō excludit: vt p Azo in sum. C. ad. l. aquil. sequtur Bal. in. l. ℣ negantē in fi. C. ad. l. aquil. ⁊ i rubri. C. eo. ti. col. iij. confessio ℊ sub generali ꝓhibitiōe nō cōprehēditur: non ex eo q̄ nō sit ꝓbatio. lz q̄ ꝓpter ei⁹ euidentiā nō videt eadē ratio ꝓhibendi cōfessionē q̄ est in aliis ꝓbationib⁹ simplicib⁹. est em̄ confessio ꝓbatio qualificata ⁊ ꝑm q̄d verba vero ꝓhibitōis intelligūtur simpliciter. l. hoc legatum vbi Bar. ff. de leg. iij. c. statutū iuncto c. lz canon. de elec. in. vi. Et hac rōne in plurib⁹ casib⁹ cōcedit in cōfessiōe illud q̄d in aliis ꝓbationibus denegat. d. c. i. de cōfes. i. vi. ⁊ in. c. cū iohānes. J. de fide instru. ⁊ q̄d no. Inno. in. c. q̄ plerīq̄. de immuni. eccle. ⁊ q̄d tradit Inno. i. c. qualiter et q̄n. el. ū. J. de accu. bar. in. l. si cōfessus. ff. de custo. reorū. cū similib⁹. ¶ Quarto ēt pro ista parte arguit Bal. in. d. rubrica. q̄ posttō est ꝯclusum in causa, non pñt ꝓbatiōes fieri. in. c. cū dilect⁹ J. de fide instru. in. c. in auditis. J. de resti. in integrū. ⁊ tn̄ ꝓfessio admittitur in. c. cum iohēs. de fide instru. ℊ ꝓfessio non videt probatio Are. respōdet dupliciter: ⁊ bene. ¶ Primo q̄ spāle sit in ꝓfessione rōne supra allegata declarādo latius vt supra proxime dixi.

¶ Scōo q̄ illa ꝓfessio fit ex officio iudicis q̄ vbicūq̄ subest eḡtas interrogare potest. l. vbicūq̄. ff. de interro. actio. ⁊ xxx. q. v. c. iudicantē

Nam multa ad instantiã partis prohibent q̃ ex officio iudicis fieri pñt. ad hoc qó no. Bal. l. l. ãplioré. C. de app. in pri. in. ij. col. ver. ex predictis. Cuius dictum pro mirabili refert Ludo. ro. in consi. cccclxxix. icipit in eo qó queritur ad fi. Et qó voluit no. Spe. in ti. de instru. editio. §. fi. in ver. q̃d si debitor. sequit Imo. in. c. ij. J. eo. ⁊ Alexã. retulit pro singulari i aud. inbemus. colũ. iij. C. de iudi. facit tex. in. l. plane ⁊ qó ibi Ange. ff. de peti. here. cum simi. Que intantũ pcedũt q̃ lz statuto, phibeat vt nichil opponi possit vel fieri per modũ actiõis vel officij iudicis: intelligitur statutũ de officio implorato a parte/non aũt de officio iudicis a seipso supplentis. sic voluit elegãter Ludo. roma. i cõsilio. lij. incipit visis q̃ egregie in col. ij. in ver. nec obstat. qó dictũ accurate nota quia sepe occurrit. ¶ Quito pro ista parte vr tex. quẽ ¶ Mod. hic adducunt in. c. cũ cã de rapto. vbi cõfessio ⁊ probatio ponũtur vt diuersa: ibi probationib⁹ viri vel eximulieris cõfessione: g̃ datur intelligi q̃ ꝓfessio nõ sit probatio. Sed dic q̃ tex. ibi non ponit vt diuersa simpliciter probationẽ ⁊ cõfessionẽ. Sz dic, pbationib⁹ viri vel mulieris cõfessione. Uñ fateor q̃ confessio mulieris nõ est pbatio viri: nõ tamẽ sequit q̃ nõ sit probatio absolute. Uel scõ dici põt q̃ ponat diuersitas iter genus ⁊ speciẽ vt in simili habeb̃ in rub. C. de seru. ⁊ aqua. ⁊ i euãgelio legit discipulis ⁊ petro. ⁊ ita nõ inferb̃ q̃ cõfessio nõ sit probatio. ad hoc bon⁹ tex. in. l. quesitũ. §. pe. ff. de fun. instru. instru. q̃ le. ¶ Sexto arguit conuincere ⁊ cõfiteri diuersa sunt vt colligitur in. c. at si clerici. l. pri. ff. de iudi. vbi cõuicti vel confessi fuerint. c. nos in quẽdã. ij. q. i. in c. de hoc J. de simo. cum si. et vide Fulg. in consi. cxxiij. in secundo dubio quis dicat cõuictus ꝓprie Conuincere vero probare est. l. ij. C. quo. appel. Unde si cõuincere ⁊ confiteri diuersa sunt g̃ confessio nõ est probatio. ⁊ ita Mo. quidã arguẽtantur hic. ¶ Sed duob⁹ modis formaliter rñderi põt. Primo q̃ diuersitas est i spẽ: in genere tñ conueniũt. Nã cõfessio, pbatio est que fit spõte a volente: conuincere vero etiã probare est: ⁊ ꝓbatio est q̃ in inuitũ deducitur: vt probatur in. d. c. nos in quẽdã ibi cõuictũ vel spõte ꝓfessus. Cõueniunt g̃ in genere. Sz diuersitas est i spẽ: et arg. respectu spẽi ꝓcedit: sicut si dicat cõuictus testib⁹ vel instrumẽtis: tñ vtroq̃ casu probatio est. ad hoc tex. in. d. l. ij. C. quo. appel. ibi arg. cõuictus vel testibus supatus. hec eñ vt diuersa ponũtur: ⁊ sunt respectu speciei: in gñe tamẽ conueniunt. et ista est clara rsp̃sio ad argu. ¶ Scõ dici pt q̃ diuersitas sit tanẽ iter genus et speciẽ vt supra dixi. ¶ Septimo videtur tex. in. c. forus. §. causa. J. de ver. sig. quẽ ibi ad hoc põderauit dñs Abb. dũ dicitur probatio aũt testibus ⁊ fide tabularũ ꝓstat nichil ibi de cõfessiõe dr: ergo videtur q̃ nõ sit probatio. ¶ Sz dicatis q̃ tex. loquit gratia exẽpli ⁊ exẽpla regulã nõ restringũt. c. i. J. ne cleri. vl mona. §. hacten⁹. instit. de gradi. ⁊ hoc pz qz aliꝫ modis probatiões fiũt. Nec eñ tex. in. d. §. cã: intẽdit ponere diffinitionẽ probatiõis. sed differentiã constituere inter argumẽtũ ⁊ probatio-

nem: qõ pz dum primo dicit q̃ argumentũ nũq̃ fit testibus nec instrumẽtis. probatio aũt testib⁹ et fide tabular̃ cõstat. Satis ẽ ergo colligere differẽtiã quã tex. ibi facit: et illatio quã dñs Abb. facit excedit mentẽ lr̃e/q̃ limitate loq̃tur. Jõ nec dz extendi qz limitata cã limitatũ ꝓducit effectũ. l. i agris ff. de acquiren. re. domi. l. cancellauerat. ff. de his q̃ in testa. delen. ¶ Octauo nouissimi scribẽtes hic rationẽ pro cõi opi. adducũt. Nã cõfessio notoriũ facit. c. fi. de cohabi. clẽ. ⁊ mu. Sz vbi notoriũ est: probatio nõ requirit: sola eñ allegatio sufficit: vt per glo. in cle. appellanti de appella. no. in. c. euidẽtia de accusa. et i. c. porro. J. de dinor. ergo videt q̃ ꝓfessio nõ sit probatio: quia ex cõfessione fit notoriũ. ⁊ notoriũ probationẽ excludit. vt dictũ est. Ista rõ de facili tollit qz sicut ꝓfessio facta in iudicio notoriũ facit: ita omnes alie probationes. c. cũ olim vbi tex. J. dever. sig. no. in. c. significauerunt. de testi. ⁊ tali casu notoriũ est species probatiõis. Jdẽ dicã eẽ in cõfessione et probat̃ ista equiparatio in. d. c. cũ olim. Ad argumẽtũ dũ dr. Notoriũ nõ dz probari: dico verũ est de nouo et sic nouã probationẽ excludit: hz tamẽ in se probationez per ea q̃ supra dixi: alias haberemus dicere q̃ examinatis testibus ⁊ productis instrumẽtis ex q̃bus notoriũ induciꝫ. d. c. cũ olim. iste nõ essent probationes. quod absurdũ est. ¶ Nono predicti nouissimi arguunt ex eo quod in simili habetur de iuramẽto. Nam ꝓprie iuramentũ non est probatio licet habeat vim probatiõis. l. sed ⁊ si possessori. §. 4. ff. de iureiur. ibi perinde acsi probasset. verbũ enum perinde denotat ipropriete: vt probatur i. l. i. ff. de recepta. Et tñ iuramentũ relenat ab onere probandi sicut cõfessio: ergo vr q̃ cõfessio ꝓprie nõ sit probatio ¶ Ad hoc rñdeb̃ dupliciter. Primo dico q̃ etiã iuramẽtũ dici põt ꝓprie spẽs probatiõis p ea que infra dicã. ad tex. in. d. §. i. dũ dicit pinde: rñderi põt. Primo q̃ ibi cõparatio fit de iuramẽto ad alias species probatõis: hoc modo perinde ac si probasset. s. testib⁹ instrumentis vel cõfessione: sicut alibi dr q̃ tantũ valent testes sicut instrumenta. l. in exercẽdis. C. de fi de instrumẽto. fit g̃ ibi cõparatio respectu specierũ que differũt inter se: in genere tamen conueniũt vt supra dixi in sexto argu. ¶ Secũdo põt dici q̃ verbũ pinde exprimat veritatẽ quia hoc pendet a iure q̃ iuramentũ sit spẽs, probationis: et in his que sunt iuris verbũ perinde: videt ⁊ similia veritatẽ exprimũt: vt no. Bar. tradit in. l. is qui pro emptore col. xxiiij. ff. de vsuc. ¶ Secũdo ad ar. rsp̃detur q̃ non est bonum simile de iuramento ad confessionẽ: qz pluribus medijs. J. probabitur q̃ ꝓprie cõfessio probatio sit: ⁊ ista diuersitas colligitur subtiliter in dicta. l. sed et si possessori. §. i. dum ibi dicitur peride haberi ac si probatum esset. Nam nullus negabit: quin sub illo verbo probatum esset: etiam confessio includatur: et ita ibi probatur q̃ iuramentuz equiparatur probationibus ⁊ sic etiam confessioni. Unde confessio erit probatio. et iuramentũ hẽbit vim cõfessionis vel alteri⁹ ꝓbationis, ⁊ hoc ifer̃ dicã de iuramẽto.

¶ Decimo, ꝓ ista cõi opiniõe videtur tex. i. l. ij. ff. de iterro. actio. vbi dr ꝙ edictũ de inrogatoriis actionib⁹ iõ prętor introduxit qz difficile erat ei q̃ heredẽ/bonoꝝ ve possessorẽ cõuenit: ꝓbare illũ heredẽ eẽ: ⁊ sic ꝓ interrogationẽ secuta cõfessione: ꝓbãdi onus cuitatur. ꝙ videt ꝙ cõfessio nõ sit ꝓbatio. sed ꝓ eã onus ꝓbandi releuat. Ad idẽ facit tex. in. l. inde nerati⁹ ad fi. ff. ad. l. aql. vbi cõfessio actori remittit ne hẽat necesse ꝓbare. Sed dic ꝙ ꝓbũ difficile positũ in. d. l. ij. tollit argumẽtũ. Nã verũ est ꝙ secuta ꝓfessiõe nõ erit difficile ꝓbare: ⁊ ita edictũ prętoris tollit difficultatẽ ꝓbatiõs: erit ġ ꝓbatio facilis ista in qua actor nõ fatigat. Si facilis ꝓbatio: ergo ꝓbatio. ⁊ sic argumentũ retorquet. Sic ẽt rñdet ad. d. l. inde nerati⁹. qz mediante cõfessiõe tollit necessitas ⁊ difficultas ꝓbandi q̃ actori incũbit: nõ tamen ꝓ hoc absolute infertur ꝙ nõ sit ꝓbatio: ad hoc facit q̃ dixi supra circa primum argumentum.

¶ Ultio facit tex. in. l. gñaliter. C. de nõ nume. pecu. dũ inqt nõ ei licentia sit cause ꝓbatiõe stipulatorẽ exigere cũ suis dictis acqescere debeat. Si ergo actor acqescit dictis rei ⁊ nititur ex ei⁹ confessione ipse nõ ꝓbat: ġ videt ꝙ ꝓfessio nõ sit ꝓbatio. Solutio. nõ est ꝓbatio actoris hoc bene ibi infertur: non aũt absolute inferꝝ ꝙ non sit ꝓbatio ꝛctum ad fidẽ q̃ fit iudici: ⁊ ita argumentũ tollit. Et ex oibus supradictis ptz ꝙ nõ stringũt hec q̃ pro cõi opi. adducuntur.

Contraria opi. s. ꝙ imo confessio sit species ꝓbationis reperitur: quã precipue firmauit Saly. i rubrica. C. eo. col. fi. i ver. tu dic: ⁊ idẽ manifeste sentit Bar. in. l. si duo patroni. §. idẽ iulian⁹. el. ij. ff. de iureiurã. in scõo not. in l. i. in ylti. questiõe. ff. de offi. ꝓcul. ⁊ in. l. triticũ circa fi. prime col. ff. de verbo. oblig. Et hoc ẽt videt tenere glo. in. l. i. C. de eden. in ꝓbo quẽadmodũ. ⁊ Are. hic vt. ꝛ. dicã. Et primo fundat ista opinio a simili de iuramento qõ releuat ab onere ꝓbandi. d. l. eũ q̃ in principio. et tñ iuramentũ ꝓbatio est. l. ſz et si possessori. §. penul. ff. ꝺ iure iurã. ergo ita dicendũ est de cõfessione ꝙ probatio sit. ¶ Are. rñdet negando ꝙ iuramẽtũ ꝓprie ꝓbatio sit. et in. d. l. quã allegat Saly. est verbũ perinde: qõ notat improprietatẽ vt no. in. l. i. ff. de recep. et Ange. in. l. ſz si lege. §. proinde. ff. de peti. here. Et sic iproprie iuramentũ erit ꝓbatio: ⁊ sic de ꝓfessione dicẽdũ est. ¶ Cõfirmat ista respõsio. qz in. d. §. penul. iuramẽtũ ecꝑaratur ꝓbatiõi: ibi perinde ac si ꝓbatũ sit. ergo videt ꝙ iuramẽtũ nullo mõ ꝓbatio sit: qz nullum simile est idẽ. l. qõ nerua. ff. depositi. ita de isto ꝓbo perinde arguit Bar. in. l. qz pre. ff. de confir. tu. in primo no. ¶ Scõo ꝓbat. nam confessus cõuictus dr. l. qui sniaz. C. de penis. ꝙincere vero ꝓbare est l. ij. C. quo. appel. ġ cõfessio ꝓbatio est. ita elicitur ex verbis Saly. in dicta rubrica. ¶ Areti. rñdet ꝙ plus est cõfessus ꝙ cõuictus: ⁊ iõ si plus est/vtiqz tanti est. l. cũ furti. ff. de in litẽ iur. ꝺlibet ergo confessus est cõuictus: nõ eꝺ: ⁊ ita tollitur argu. negando ꝙ idem sint.

¶ Secundo respõderi potest ꝙ ẽt dato ꝙ pro eodem ponantur confessus ⁊ conuictus: vel ꝙ idẽ sint: verum est quo ad effectum probationis: sed tñ iter se differũt: quia confessio est probatio que fit a volente: cõuincere vero quis dicitur quãdo probationẽ cõtra inuitum facit in. c. nos in quẽquã. ij. q. i. ibi conuictũ aut spõte cõfessum. ⁊ supra fuit declaratũ i. vi. arg. supra facto pro cõi opinione ybi videndũ est. ¶ Tertio considera ꝙ tex. in. d. l. qui sententiã nõ dicit idem ad quod per Saly. allegat. deberet eñ cõiungi verbũ cõuictus qõ circa fi. legis ponitur cũ verbo cõfessione sua: ⁊ sic diceret cõfessione sua cõuictus: vt intentio Saly. probetur. ſz hoc nõ potest fieri salua ratione recti sermonis, ꝓpter dictionẽ aut/que bis ponitur ibi dũ inquit: ꝙ constare debet de crimine: aut confessione sua aut ꝛc. deinde sequitur cõuictus: qõ verbum refertur ad secundũ verbuz aut nõ ad primũ in quo primo de confessione loqtur: et hoc ptz ispicienti illũ tex. et hoc modo ibi confessus et cõuict⁹ ponunt vt diuersa. ¶ Tertio ista conclusio contra cõmunẽ opinionẽ videtur efficaciter probari in. d. c. i. de confes. in vi. vbi a regula q̃ ponitur in princi. ꝙ negatiua non possit probari excipitur cõfessio: ergo videt ꝓbatio qz exceptio debet eẽ de regula vt supradictũ fuit. ⁊ ita colligitur ex verbis Saly. in dicta rub. ⁊ ista inductio approbat ꝓ Aretinũ hic.

¶ Sed tamen responderi põt: ꝙ iura que loquunt in ꝓbatione in pluribus casibus habent locuz i cõfessione propter eandẽ vel maiorem rõnem. c. cum ad sedem in ver. nos prioris. de restitu. spo. l. cum te. la. ij. C. de trãsa. Unde dũ excipitur confessio in. d. c. i. habetur consideratio equiparationis solite que non facit ꝙ idem sint. Uel secundo dicatis ꝙ licet exceptio sit de regula: nõ tamẽ ꝙ exceptionẽ ampliatur regula ad ea q̃ alias non facta exceptiõe nõ fuissent comprehensa. vt not. Bar. in l. generali. §. vroꝛi. per illum tex. ff. de vsufru. lega. Abb. per illum tex. in. c. in nostra in. ij. notabili de sepul. adeo ꝙ potius inepta exceptio iudicat q̃ ꝙ regula extẽdat: vt in notabili. q. declarat ꝓaul. de cast. in. l. in his. ff. de legibus.

¶ Quarto Are. qui hãc sniam veram esse attestatur tex. adducit i l. i. in fi. ff. de inter. actio. vbi cõfessiones ꝓbationes appellantur

¶ Sed dici põt ꝙ largo modo: et considerato effectu cõfessio probatio sit: vt dicit ꝓe. de ancha. in. d. c. i. ⁊ ita vnico verbo absolusit moderni hec ola que pro ista parte inducuntur. Sed vlterius secundo specialiter respondetur: ⁊ dico ꝙ tex. quẽ Are. allegat in. d. l. i. non dicit ꝙ cõfessiões sint ꝓbationes inquit eñ ad ꝓbationes q̃ litigatoribus incũbũt sufficiunt ea q̃ ab aduersa parte expressa fuerũt: nõ eñ appellant cõfessiones ꝓbationes: ſz videt dicere ꝙ loco probationũ sint: ⁊ videtur potius ꝓbare ꝙ mediantibus cõfessionib⁹ quis releuet ab onere probandi: et ad hoc illũ tex. allegauit Bal. ſ auc. ſz nouo iure in fi. C. si cer. pe. et ita argumẽtum Are. retorquet et facit tex. in. l. ij. e. t. vt. ꝛ. dixi.

¶ Quito vr ꝓbari in. l. fi. §. licẽtia C. de iure delibe. quã etiã Are. inducit vbi fin eũ inter spẽs probationũ ponit ꝓfessio q̃ dz ab herede fieri de reb⁹ hereditariis. Sed dic ꝙ ibi nõ dr aliꝺ de cõfessiõe: inqt eñ formaliter tex. ꝺb⁹ voluerit legi-

timis modis approbare: vñ ista ꝑba intelligo istrumẽtis vel testib⁹ et licet idẽ eẽt i ꝓfessiõe: hoc erit p extẽsionẽ a maioritate rõnis vt. ff. dixi. vel de ꝓbatiõe largo mõ quo ad effectũ. pbatiõis p supradicta.

¶ Sexto Vre. allegat tex. ad lras in cle. ꝓstitutionẽ ad fi. de elec. ibi probationẽ tñ factã sup his p aduersarũ cõfessionẽ: g cõfessio ꝓbatio est. Dicatis verũ eẽ largo mõ cõsiderato effectu vt. ff. dictũ est. Uel scõ rñdeo q ibi ꝓbatio appellat cũ illa q̃litate p ꝓfessiõez nõ q absolute ꝓbatio sit. sicut hõ mortu⁹ nõ dr hõ simplr: sz hõ mortu⁹. ad hoc bon⁹ tex. i. l. i. §. i. ff. de dõa. vbi dõatio ꝙditionalis nõ dr dõatio: ibi. Nõ ꝓprie dõatio appellat sz donatio sub cõditiõe est. Cõtra hãc rõnẽ vr facere tex. in. d. cle. cõstitutiõez ad fi. dũ dicit p aduersarij cõfessionẽ vl al's legitime: vr g confessio. pbatio legitima. cũ ꝓbũ al's similitudinẽ iportare videat. vt no. l. c. fedes. de rescrip. ꝛ p gl. i c. i. i ver. alios. de pbẽ. i. vi. ꝛ xx vi. d. c. dei de i glo. i. cũ similib⁹. Sed dic q istud nõ est sp verũ vt no. in d. c. dei de vbi glo. ꝛ i. l. ij. C. de ser. fugi. p ter. i. l. nõ intellr. §. tacite i glo. in ꝓbo. pbationib⁹. ff. de iure fisci. Uel. ij. argumentũ bñ. pcederet in dictiõe ali⁹ alia aliud. secus l aduerbio al's. put loqtur. d. cle. cõstitutionẽ. Nã nõ vr similitudinẽ denotare vt. pbat l. i. si hoiez in §. dat. ff. depo. vbi glo. imo vr potius ipotare duersitatẽ qt i ppo sito exponit al's. i. aliter: vel alio mõ. l. i. §. itẽ sciẽdũ. ff. ỏ aq̃ pluuia. arcen. l. nõ solũ. §. pcul⁹. ff. de i. rũs. De natura hui⁹ dictiõis no. plene Bar. i. l. i. colũ. v. i ver. Quero quinto. ff. de condi. ꝛ demõstra.

¶ Septimo istaz partẽ sequit do. Bar. sozi. in rub. ff. de ꝓbat. põderãdo tex. i cle. sepe i ver. ꝛ qz positiones. de ꝓbo. signi. dũ ibi dr q vsus positiões induxit ad faciliorẽ probationẽ pp ꝓfessionẽ partiũ. Sic g mediãte cõfessiõe. pbatio faciliorẽ reddit. g ꝓfessio. pbatio ẽ. ¶ Rñdeo ꝓmo pt. q hoc verũ sit largo modo. vt. ff. sepius dixi. Scõo vlteri⁹ cõsiderãdũ est q in. d. cle. sepe ꝓ. ꝛ qz: ponunt due clausule. Primo eñ dr q ad faciliorẽ expeditionẽ positiones inuẽte sunt pp partiũ cõfessiões. Postea dicit q vsus inuenit articlos pp clariorẽ. pbationẽ. Uñ illõ qõ põderat de faciliori. pbatõe vl clariori: nõ respicit ꝓfessionẽ de q̃ in alia supiori clausula dr: imo pot⁹ ibi Jriũ vr. pbari: dũ dr q ꝓfessio respicit faciliorẽ expeditionẽ cãe: nõ g respicit. pbatiõez de q̃ i clausula sequẽti habeẽt: g vr q ꝓfessio nõ sit. pbatio. ¶ Octauo iduci pt tex. in. l. publia in fi. ff. de po. vbi ꝓfessio. pbatio appellat: ibi sz. pbationẽ depositaꝝ rex implerí posse. Sz rñdeo q ille tex. pot⁹ videt. pbare Jriũ dũ inãt p ꝓfessionẽ ipleri. pbationẽ posse. ãsi text. dicat q loco. pbatiõis sit: nõ g est probatio absolute. Sz p eã probatio supplet. Põt ẽt rñderi alio mõ vt statim J. dicã. ¶ Nono. p eadẽ opi. facit tex. in. l. fi. de. pba. in pri. vbi ꝓfessio q ex epistola trãsmissa colligit / probatio appellat. Cõfirmat hoc qz ibi sub eadẽ determinatione depositiões testiũ et ꝓfessiones eplẽ tex. probatiões appellauit. g ꝓprie sicut illa q̃ fit testib⁹: vt equalis sequat determinatio. arg. l. iã hoc iure. §. fi. ff. ỏ vulga. l. cũuis. C. de impube. cuz vulga. Sed vt. ff. sepius dictũ est: pcedit

ler predicta quantũ ad effectũ. p: bationis in qua cõfessio etiã excedit probationẽ simpliciẽ: et ista respõsio tollit oia q̃ adduci possunt qz videtur loqui semp respectu effectus. ¶ Instari tñ potest Jsta solutionẽ: qz iura semp vident cõsiderare effectum ar. l. ij. C. cõmunia de leg. Uñ si depositões testiũ instrumẽtoꝝ. productiões: probationes dicant: ẽt quo ad effectũ hoc intelligit. Unde scõo dicatis q dicta. l. fi. nõ loqtur in cõfessiõe simplici. sz in epistola q̃ vim obtinet i strumẽti. vt expresse ibi dr. Et sic etiã põt rñderi ad. l. publia. ff. allega. facit tex. in. l. i. ff. de fide istrumẽtoꝝ. ¶ Postremo. p ista parte nouissime allego tex. qui ad lram hoc dicit. s. cõfessionẽ eẽ speciẽ. pbatiõis in. c. in nostra. ff. de renũ. ibi nõ ad vnam probatiõis speciẽ applicet mentẽ: sz ex ꝓfessionibus depositionib⁹ ꝛc. g videt in illa ad uersatiua sz ex cõfessionib⁹: q cõfessio sit spẽs. pbatiõis. ¶ Dicatz vt. ff. q largo mõ de probatiõe loquit cũtum ad effectuz de quo ibi vt anim⁹ iudicis inducat: probat hoc qz dicit tex. cõfessionib⁹ depositionib⁹ allegationib⁹ ꝛ aliis que in eius pñtia. pponunt: ꝛ tñ allegatiões nõ sunt. pbatões: nec alia plura q̃ fiunt in pñtia iudicis. Pz ergo q de. pbatiõe largo mõ ꝛ proprie loqtur. ¶ Et sic ex predictis olbus habetis discussum articulũ plenius vltra oẽs q̃ hactenus scripserũt. Ex quibus dictis vtraq; pars in disputatiõis ꝓgressu sustentabilis redditur. Prima tñ opi. cõis est: sz scba verior de iure videat. p supradicta. Et qz diffinitio. pbationis qualiscũq; sit confessioni vr cõpetere / g ꝓfessio p supradicta. pbatio est. Retẽta tñ cõi opi. q. ꝓprie ꝓfessio nõ sit. pbatio Abb. hic ifert ad statutũ qõ in materia odiosa de. pbatiõe loquit: vt nõ hẽat locũ in ꝓfessiõe: ꝛ ita ẽt dicit Jmo. hic ꝛ Mo. sequunt: qz in statutis ꝓba. ꝓprie intelliguntur l. iij. §. hec ꝓba. ff. de neg. gest. l. i. §. hoc iterdictũ: ꝛ qõ ibi Bar. ff. ỏ fõte: ꝛ Bal. in terminis hoc tradit i aut. sz nouo iure col. pe. C. si cerpe. dicens q sz aliqd probari nõ possit nisi p scripturã: si tñ qs confiteat: sibi preiudicat: qz confessio nõ est. pbatio sz releuatio ab onere probãdi. l. i. in fi. ff. de iter. acti. et idẽ voluit Roma. J Ange. in. l. admonẽdi in charta antepe. in ꝓ. quo ad fm. ff. de iure ẽiurã. quẽ moderni h referũt. Et ista opi. verissimã eẽ nouissime attestat cõis ꝓceptor do. Bar. sozin⁹ i pcedẽti rub. ff. de ꝓbe. vbi ipe ꝓsiderat duos casus. vz q aut statutũ admittit. pbationẽ: ꝛ ex maioritate rõnis habebit locũ in ꝓfessiõe: aut statutuz. phibet ꝛ excludit. pbatiõez: ꝛ nõ hẽbit locũ in cõfessione: vt p Abb. hic. Et probat vlteri⁹ fm eũ alia rõe. Nã etiã si ꝓfessio vere eẽt probatio: hz tñ in se aliã qualitatem vltra. pbationẽ simpliciẽ rõne maioris certitudinis: iõ sub simplici prohibitiõe probatiõis nõ includitur cõfessio: sicut sub nõe simplici dignitatis nõ continet epat⁹ c. inquisitores. de hr. in. vi. ꝛ in. c. qz piculosum de sen. ex. in. vi. Et tñ epatus est dignitas propriẽ q̃ dã culmẽ dignitatis l. c. venerabilis de pben. Notat gl. in. c. ij. i gl. ij. eo. ti. de pben. i. vi. Sz iõ illõ cõtingit: qz alia ratio habeti bz de tali excelsa dignitate cõ de alia dignitate simplici. d. c. cõ piculosuz

et tex. no. in. c. dilectus. J. de cõces. ꝑben. sicut ēt dicit ipe parricidiũ est homicidiũ qualificatũ: iõ non cõprehẽdit appellatõe homicidij Sic ergo in ꝓposito si tollit facultas ꝓbandi simpliciter/nõ videt remota ꝓbatio certissima que per confessionẽ habetur. ¶ Cõfirmatur ista cõclusio ꝓprimoꝝ similibus in. c. i. de cõfes. in. vi. in. c. cũ Joh. J. de fi. instru. ⁊ qõ no. Inno. in. c. qr plerigz de imu. eccle. ⁊ qõ S. dixi de ꝑsumptiõe iuris ⁊ ꝺ iure facit regula cõis q ꝥba accipiunt in dubio simpliciter ⁊ nõ ꝛz qđ. c. statutũ iuncto. c. lz canon de elec. in. vi. l. hoc legatũ de lega. iij. vbi Bar. Et ad illud qõ. S. est dictum de homicidio ẽ decisio Jo. de anania in cõsi. lxiij. incipit. ꝓsuppositi cõi opiniõe. vbi ꝓsuluit statutum penam ꝓponẽs pecuniariã ꝓ homicidio nõ habere locũ i parricidio: ⁊ merito Bal. reprehẽditur qui voluit ꝓtrariũ in. l. data ad fi. ibi. Et est argumẽtũ. C. de dona. Et ita conclusio predicta vr bene ꝓcedere q statutũ exclusiuũ ꝓbationis nõ habeat locũ in cõfessiõe ⁊ in effectu ista dicta nõ discrepãt ab eo qõ dñs Abb. hic dicit: dum distinguit i materia odiosa vel fauorabili. Nã statutũ qõ excludit ꝓbationẽ vr odiosum: ideo nõ �palocũ in cõfessiõe. facit ad predicta qõ no. voluit. Domi. contra dños de rota quos refert in. c. pñtiũ. S. testes col. i. ver. qđ si papa cõmittit. de testi. in. vi. dicẽs q si cõmittatur alicui vt testes ⁊ instrumẽta in aliqua causa recipiat: nõ poterit ꝓfessiones partiũ recipere. Et retenta ꝑdicta cõclusione q licet ꝓbatio ꝓhibita sit: ꝓfessio tamẽ admittat: plib⁹ modis vltra doc. hic limitat. ¶ Primo vt procedat qñ ds spõte ⁊ ꝓpria volũtate cõfitetur. inuitus vero nõ põt interrogari vt rñdere cogat: ita no. voluit Spe. in ti. de dila. S. fi. in. iiij. col. fr. ite qđ si est datus terminus vbi ꝓcludit q si elapsus sit termi nus dat⁹ ad probandũ sicut termino elapso excludit a facultate probãdi: ita ẽt excludit vt ptem i terrogare nõ possit: ⁊ sic etiã ꝓfessio remoueꝛ. Et Bal. ibi in addi. hoc seqtur: qui allegat tex. in. l. in ꝛctib⁹. S. illo. C. de non nũe. pecu. ⁊ ita distiguit ⁊ declarat ꝓau. de cast. in rub. C. e. ti. de proba. in fi. Aliter tñ videt loqui idem ꝓau. i d. S. illo. Sz licet alijs ꝥbis vtatur in effectu tñ in idem recidit. idem tz Ange. in. l. lz et si restituat. S. i. de iudi. ⁊ ibi limitat nisi hoc faceret iudex ex officio. de q vide q dixi in. c. i. in. iiij. no. de iud. ¶ Scõo declarat vt habeat locũ qñ ꝓfessio imediate ꝓbat: vt qz de ꝓfessione in actis ꝓstat: secus si ꝓfessio allegeꝛ q testib⁹ dẽat ꝓbari: qr talis cõfessio nõ admittit: ad quã mediãte ꝓbatõe puenit. vt no. tradit ꝑe. de ancha. i ꝓsilio. xxxvi. incipit. In qstione predicta arguit: circa finẽ ¶ Tertio limitari probabiliter ꝑt qñ statutũ tollit probationẽ in derogationẽ iuris cõis: secus videt si loquat statutũ i terminis iuris cõis: vt qz dicat q negatiua ꝓbari nõ possit: vel q probatio nõ admittat ꝫ ꝓsumptionẽ iuris ⁊ de iure: nã tali casu ẽt cõfessio excludi videt ex quo als statutũ nichil operaꝛ. ⁊ sic ꝺz statutũ interpretari: ne supfluũ reddat: vt no. Bar. in. l. iij. S. ꝓtor ait col. iij. fr. qro quid si statuto. ff. de dam. infec. ⁊ idem Barto. in. l. iij. in ver. quid

si statuto. ff. de vsucap. Abb. in. c. pastoralis. in pn. J. de appel. cum concor. Nec dicat q statutũ semp operaꝛ: qr nouũ adijcit viculũ iuꝛ no. p Bar. in. l. i. in pn. ad fi. ff. ad l. falci. in. l. iij. S. si rẽ. ff. de leg. iij. Abb. in. c. cãm que. de rescp. et i rubrica. J. de regu. ad fi. cũ si. qr rñdetur vt p Mathesila. i notabili. lxxx incipit no. q Bar. et Are. nõ declarat in ꝓsilio. ij. incipit in questiõe col. pen. Quod tñ dixi de statuto verũ intelligiꝛ nisi ds graue ꝓcudiciũ patereꝛ: qr poti⁹ toleratur q statutũ nichil opetur ꝭ q idebite damnũ patiaꝛ. l. fi. S. in cõputatiõe. C. de iure delibe. vbi glo. Bar. ⁊ late Moder. ¶ Quarto nõ videt dicta ꝓclusio, pcedere si statutũ, ꝓbationẽ excludẽs vtaꝛ ꝥbis pregnãtibus: vt qz dicat q ꝓbatio nulla qlisqnqz sit admittatur nã etiã cõfessio excludi videt ꝓ ea que. J. dicã: vbi qliter hoc verũ sit ⁊ qũo, pcedat/declarabit. ¶ Ultimo supradicta ꝓclusio declaraꝛ vt hẽat locũ qñ statutũ, ꝓbationẽ reꝛcit simplr: secus si ylteri⁹, pcedat inducẽdo ꝓscriptionẽ. vt qz dicat post certũ tps, ꝓbari nõ possit: nec de debito vel delicto cognosci: qr tali casu cõfessio ẽt excludit. adeo q si post tale tps ds confiteꝛ debi tũ vel delictũ ex tali ꝓfessiõe minime pocit pdẽnari obstãte ꝓscripti one statuti: ita no. voluit Bal. i. l. genero. ff. de his q no. ifa. in qbusdã lecturis: qr paria sunt penã soluisse et satisfactũ esse de crimine: vel prescriptũ eẽ cognitioni criminis. l. sed et si vn⁹. S. ꝓtor ait. fr. si ante in fi. ff. de iniur. Est verum q istud dictũ Bal. reprehẽdit ꝓ Roma. in. l. i. S. occisoꝛ. ff. ad silla. Ex eo qõ singularit Bal. tradit l. l. ꝓ perandũ in pn. ad fi. C. de iudi. dicẽs q lz pempta sit instãtia ꝓfira a statuto: reus tñ ex eius ꝓfessiõe poterit pdẽnari: qr cõfessio notoꝛ um facit. c. romana. S. finaut̃. de appel. in. vi. Et in notorio ordo iuris nõ reqritur: allegat Inn. i. c. ꝓ inqsitionẽ. de elec. et istã. opi. seqtur Ange. are. in tractatu maleficioꝝ. in fr. ichoata. col. ij. i fr. vnũ tñ dicit. ꝓ qua facit qõ elegant Bal. inqt in. l. criminis. circa fi. in ver. sed pone q statutũ. C. q accusa. q ille q ꝓfiteꝛ delictũ nõ potest post talẽ ꝓfessionem obũcere exceptiones declinatorias etiã reseruatas a statuto. Sed tñ verior vr ⁊ magis placet opi. Bal. in. d. l. genero: quã approbat Areti. in. c. cũ p. in. vi. col. i. fr. ⁊ vide qõ ponit domin⁹ meus J. de accu. qr lz p cõfessionẽ cõstet de crimine ꝓmisso: eius tñ punitio elisa est ꝓscriptiõe tpis l. i. S. accusationem. ff. ad turpil. ⁊ qõ ibi Bar. inducit etiã quod no. Bar. in. l. titia. col. ũ. ff. de accusa. Ad allegata. ẽ. in ꝛriũ egregie respõdet q Bal. in. d. l. ꝓperãdum in pn. loqtur i casu valde diuerso. scz qñ instãna pempta est: quo casu nõ perimit tñ ius agẽdi vel accusandi. Et iõ state crie punibili/ reus ex ꝓfessione põt puniri: ⁊ sic ofa allegata. ẽ. ꝓcedũt. secus qñ cognitio criminis tollit p ꝓscriptionẽ. qr extinctũ videt delictũ: cum a pari, pcedat prescriptũ ⁊ satisfactũ esse. d. l. lz sivnius. S. si ante. ẽ. alleg. Ad idẽ text. vbi Bar. in. l. si pupillus. in fi. ff. de admi. tuto. et no. Bal. in. l. tã mandatoꝛi. col. iiij C. de nõ nume. pecu. et sufficit q ista similitudo procedat q ad effectũ de quo agitur. lz aliq dria possit cõsiderari: vt no. declarat dñs

Abb. in c. trãslato. ℣. de cõsti. in c. quẽadmodũ. ℣. de iureiurã. ⁊ predictã opi. Bal. etiã approbat dñs Maria. fozi. in c. de his. col. xi. c. q̃liter ⁊ qñ. in. xi. articulo. q. lxvi. de accus. vbi attestat se ita cõsuluisse Et hoc etiã videt expresse sentire dñs Cardi. in cle. i. in. x. q. de consang. ⁊ affini. Et cũ alias casus sepe occurrisset: vidi originalit cõsiliũ dñi Mariani: et vltra ola predicta reperi decisionẽ Bal. q̃ i terminis formalit sic ꝯcludit in. c. fi. in. vi. colũ. i ver. pone q̃ maleficiũ ℣. de offi. delega. Nã dicit q̃ accusato p̃ prescriptionẽ statuti aboli ta est: imo ipm maleficiũ: vt ꝓbis suis vtar: et iõ ꝓfessio michil valet exquo ius agẽdi peremptũ est: al legat tex. in. l. cõfessionibus. ff. de inter. acti. ⁊ ita meo patrocinio et alteri⁹ doctoris clarissimi obtẽtũ fuit senis i causa magni põderis.

¶ Et p̃dicta, pculdubio ꝓcederẽt qñ statutũ qũ ꝑscriptionẽ inducit limitate loq̃ret ꝓcedẽdo ptãtẽ cognoscẽdi officialib⁹: vt qz statutũ dicat q̃ ptãs cognoscere possit de delictis ꝓmissis tpe suo/et p annũ pri⁹. de alijs ꝓo crimib⁹ ante annũ ppetratis nõ habeat potestatẽ: tali eñ casu si reus cõfiteat delictũ de quo nõ põt cognoscere/indubitatũ est q̃ non potit puniri: qz ista nõ est exceptio ꝑscriptionis: put dicta. ℣. loquunt: sed est exceptio deficiẽtis iurisditiõis: qz rectores terrarũ limitatã habẽt iurisditionẽ quatenus statuta eis tribuũt: vt no. Jaco. but. in. l. assiduis. C. qui potio. Jo. an. in rub. de sindi. i addi. ad spec. et Bal. in auc. cassa. col. i. C. de sacrosan. ec. ita no. declarat Nellus de sancto gemini. i tractatu bannitor. in secunda pte primi tpis in. iij. q. et predicta exceptio iurisditiõis deficiẽtis clarẽ est q̃ nõ obstante ꝓfessiõe poterit opponi: vt expresse tenet Bal. i. d. l. criminis in fi. C. q̃ accus. Et idẽ Bal. in. l. magisterio. C. de iurisdom. iu. Ange. in. l. magistratibus. ff. de iurisdom. iu. probat in. c. at si clerici. in pn. ℣. de iudi. Et ideo in ꝓposita. q. diligẽter cõsideranda sunt ꝓba statuti: vt discernat⁹ trũ ꝓpetat reo exceptio ꝓscriptiõis vel deficiẽtis iurisditiõis. hec tamẽ dicta lõgiorem examinationẽ postularẽt. Sz qz hic ꝑncipaliter nõ est locus quãtũ ad propositũ predicta sufficiũt: et ex his absolutus sit articulus de cõfessione.

¶ Nunc aliud dubiũ se offert qõ a ꝓsenti materia alienũ nõ videtur. s. an iuramentũ ꝓpe, ꝓbatio sit. Et bzeuit vt ex supradictis colligitur videt dicendũ q̃ non. nam per iuramentũ nõ dicit q̃s proba re: sz potius a ꝓbatiõe releuatur. in. l. eũ qui. in pn. ff. de iureiuran. Et ꝓbatur in. l. sz ⁊ si possessori. ℣. i. ff. de iureiurã. ibi perinde ac si ꝓbatũ esset. nã verbum perinde impꝛoprietatẽ arguit. vt no. in. l. i. ff. de recep. et. ℣. dictũ fuit. ergo videtur q̃ ꝓprie nõ sit ꝓbatio: ⁊ hoc expresse voluit glo. in. c. i. ℣. si q̃s. in ver. absoluẽda. in ti. si de inuest. inter dñm ⁊ vassallũ lis oriatur: dicẽs q̃ iuramẽtũ est quasi ꝓbatio: et hec est cõis opinio quã Bal. tz in rub. C. eo. colum. iiij. in pn. in. l. actor. colũ. ij. eo. ti. in pn. et in. c. i. ℣. sacramẽtũ. de ꝓsue. re. feu. col. iij. ibi/in ver. adde q̃ iuramentũ et in. c. i. ℣. conuẽticulas. de pa. iuramẽ. firmã. colũ. ij. ibi/sed ista ꝓbatio: ⁊ ita ꝯcludũt ⁊ residẽt Moder. hic scribẽtes. Et ista etiã tradit Alex. in. l. lz impator. ff. de leg. i. colũ. i. Ulterius idẽ Bal. dicit in c. i. ℣. vasallus. col. ij. ver. q̃rit hic Jac. ad fi. si de feudo fue. controuer. inter dñm ⁊ agna. ⁊ in. l. i. col. iv. in. xv. oppo. C. de sentẽ. que ꝓ eo q̃ interest, ꝓfe. et ꝓbatur ista cõclusio in. l. nõ erat. ℣. dato. ff. de iureiurã. ibi quasi ꝓbatũ: et ibi no. Saly. Roma. ⁊ Modo. ꝓo ista cõi opinione facit text. in. l. si ante C. vnde vi. vbi si accusator vi illata, ꝓbare nõ ꝓt: nõ stat iuramẽto. ℣ vł q̃ iuramẽtũ nõ sit, ꝓbatio. ad idẽ tex. in. c. i. ℣. si q̃s de mãso. i fi. ibi dũ inquit. Nõ oportebit eũ investituꝛã ꝓbare sed iurare: i ti. si de inuesti. fue. cõtrouer. Ex illa eñ dictione sed: q̃ aduersat elicit q̃ iurare nõ sit, ꝓbare: qõ etiã rõe manifesta suadet: qz actore nõ, ꝓbãte reus absoluit. c. iter dilectos in fi. J. de fide instru. c. vnico. J. vt ecclie. benefi. ergo actore, ꝓbante debet re⁹ condẽnari: et tñ non sufficit q̃ intẽtio actoris ꝓ iuramentũ ꝓbet. c. fi. ℣. qõ metus cã: ergo, ꝓbatio nõ videtur. faciũt iura q̃ dicũt q̃ in defectũ ꝓbationis ad iuramentũ recurrit. c. fi. J. de iureiuran. l. in bone fidei. C. de reb⁹ credi. ¶ Ultimo accedat tex. in. c. forus. ℣. causa. vbi Abb. J. de verbo. sig. vbi dicit q̃ ꝓbatio fit testibus vel instrumẽtis. ergo videt q̃ iuramentũ non sit probatio. Et ita his rõnibus cõis opinio ꝓbat.

¶ In ℣rium vero. s. q̃ immo iuramẽtũ, ꝓbatio sit: est opinio Saly. i rub. C. eo. colũ. fi. in ver. tu dic. dũ er hoc arguit ibi ad confessionem et cõcludit q̃ iuramentũ sit species, ꝓbatiõis per tex. in. d. l. sed ⁊ si possessori. ℣. penul. ff. de iureiurã. Sed ille tex. potius ꝓ trariũ, ꝓbat: dũ tritur dictione peride. vt. ℣. dictũ fuit. et illum tex. ꝓ cõi opinione adducit glo. in. d. c. i. ℣. si quis in ℣si. absoluẽdus. ꝓo ista opinione Saly. Bar. belle. hic in additionib⁹ suis allegat tex. in. l. fi. ℣. licentia. el. ij. C. de iure delibe. vbi ꝓbari hoc videt dũ iquit. per sacramentũ illi⁹ si alie ꝓbationes deficũt. Nã dictio alie similitudi nẽ denotat: vt no. in. c. ij. ℣. de rescrip. in. l. ij. C. de seruis fugi. ergo dat intelligi q̃ iuramentũ ꝓ batio sit. Addo plura iura quib⁹ hoc modo similit, ꝓbat tex. in. c. ij. J. eo. ibi. Cũ alie legitime, ꝓbationes deesse noscãtur. Et illum tex. ibi põderauit ad hoc Are. in secũdo no. Ad idẽ tex. in. c. mulieres. ibi alias, ꝓbatiões nõ habẽti. J. de iureiurã. ⁊ in. l. fi. C. de fideiuss. ibi cui⁹ religio approbata est nullis alijs ꝓbationib⁹ reꝑsitis. ⁊ in. l. ℣ quis iusiurandũ. C. de reb⁹ credi. ibi/et cũ desperant aliã probationẽ tũc ad religionẽ cõuolare. et in l. tutor. in pn. ff. de iureiurã. ibi alis ꝓbationib⁹ deficiẽtib⁹ iusiurãdum. ¶ Sed ad hec⁹ similia iura põt rñderi q̃ nõ semp talia verba similitudinẽ designãt: vt no. in. c. sedes. de resc̃p. et, ꝓbatur in auc. vt defunctor⁹ funera in pn. col. v. ibi/milites ꝓgregare ⁊ seruos alios: nõ tñ milites ꝓ ui sunt: vbi gl. ibi dicit ⁊ simile allegat qõ in euãgelio hꝰ Christ⁹ et duo alij latrones. Idẽ gl. ꝓ illum tex. in auc. de defenso. ciuitat⁹. ℣. opz. in ℣. alia. facit glo. ꝓ illũ tex. xxvi. di. in. c. de lde. ter. i. l. i. ℣. debitũ. de ꝓsti. pec.

¶ Sedo rñdet q̃ i casib⁹ supradictis iuramẽtũ admittit i defectũ aliarum ꝓbationũ. vñ tali casu dictio ista/ali⁹: nõ iplicat ꝑ ilitudinẽ

qz expressa colligit dissimilitudo. cū tale iuramētū in subsidium admittat. ad hoc tex. in. l. in causę. in pn. ff. de mino. xxvta. l. q si minoz. ¶ fi. eo. ti. et ita saluatur cōis opinio ab his q̄ in ꝓrium adducūtur ¶ Predictā tñ opi. Saly. firmauit glo. per illū tex. in. c. statutū. ¶ cū vero. in ꝓbo ꝓprio iuramento. de rescrip. in. vi. q̄ exp̄sse dicit q̄ iuramētū est legitima ꝓbatio: ꝛ Domi. ibi seq̄tur. Idē gl. ōt in. l. in cōtractib⁹. ¶ illo. in. ℞. offerri. C. de nō nume. pecu. et p illū tex. in. ¶ illo. Bal. hoc voluit in aut. sed nouo iure. col. fi. ℞. ſz nunq̄d. C. si certū peta. dicēs q̄ excluſa ꝓbatione etiā iuramentū non admittitur: ꝛ hoc idē tradit Ange. in. l. non erit ¶ dato. ff. de iureiurā. ꝛ fuit dictū Spec. in ti. de dilationib⁹. ¶ fi. l. ℞. itē q̄d si dat⁹ est terminus: q̄ō allegatū fuit. S. ꝛ declarandū est vt dixi in articulo de ꝓfessiōe in prima limitatione: ꝛ seq̄tur illud etiam ꝓbatum. de cast. i. l. fi. colū. iij. ff. de feriis. et q̄ iuramētum sit ꝓbatio in no. q. ꝓbatum tradit. in. l. id quod pupib⁹. colū. iiij. in. ℞. xi. q̄ro. C. de epis ꝛ clericis. Et ꝛcludēdo ꝛa videt: ꝛ michi placet ista cōclusio in casibus in q̄b⁹ iuramentū ꝓ sufficiēti ꝓbatione recipit: vt. i. d. c. statutū. ¶ cū vero. dū inq̄t. Fidē iudici faciat saltē p ꝓpriū iuramentū. Nā fidē exponit. i. probatione. clemē. ꝓstitutionē. ¶ insup. de elec. ꝛ in cle. i. de. pba. in aut. de instru. cau. ꝛ fide. in pn. g̃ iuramētū est ꝓbatio. Idē ꝓbat in. c. pastoralis. de excep. ibi fidē faciat iuramēto. in. c. nullu. J. de elec. in. vi. i. c. ex insinuatiōe. de. ꝓcur. in. c. si ꝓpo. el. ij. J. de sen. excō. cū si. Secus vbi iuramentū nō sufficit: ꝓut est regularit: q̄ actor non fundat ex iuramēto intentionē. c. fi. q̄ō metus cā. nā isto casu i dubitatum est q̄ iuramētū nō sit ꝓbatio: nec in tali casu loquunt doc. q̄ sine aliq̄ dubio hoc ꝓcedit. Sz q̄n iuramentū habet ꝓ sufficiēti ꝓbatione: tunc doctores loquūtur ꝛ dicūt q̄ ꝛz iuramentū vi habeat ꝛ effectū, ꝓbationis: nō tñ ꝓprie probatio sit. vt ptz in. d. l. eum q̄. in pn. ibi eñ stat iuramēto. l. nō erit ¶ dato. ff. de iureiurā. ꝛ tñ doctores dicūt q̄ tale iuramentū nō est ꝓbatio: sed relevatio ab onere ꝓbādi: ꝛ in tali casu et silibus in q̄bus iuramētum plenā facit fidē: ꝓbabilis vī cōclusio ℣ cōem opinionē q̄ imoꝛa probatio sit ꝓm q̄ glo. dicit in. d. ¶ cū vero. pilluz tex. cū aliis. S. allegatis. Et ꝓbat exp̄sse in. l. generalit. in pn. C. de nō nūe. pecu. vbi text. iuramēta, ꝓbatiōes dicit ibi ꝓbationes aūt rerū cadāt. Et ꝛz glo. ibi et Saly. no. illū tex. q̄ iuramētū vim obtinet ꝓbationis: tñ text. simpliter loq̄tur nominādo, ꝓbationes et loq̄tur q̄n iuramentū ꝓ sufficiēti ꝓbatione: ꝓut loq̄mur in ꝛclone. S. firmata. Uel sēdo rñdetur q̄ cū ibi iura loquant de iuramento respectu ꝓbationis: iuramētū de quo ibi exp̄sse dī nō ꝓnetur sub genere probatiōis / q̄ eximit a genere. arg. l. doli clausula. ff. dever. obli. et. l. sanctio legū: de penis. ꝓ hoc tñ nō tollit q̄n alias iuramentū probatio sit. ¶ Quito nō ob. rō S. inducta dū dicit q̄ actori nō sufficit iuramētū ad obtinēdū. q̄ fateor q̄ absolute nō ē ꝓbatio. ſz in casibus in q̄bus iuramentū recipit ꝓ sufficiēti probatiōe: vt. S. dixi. ¶ Ultimo nō obstat q̄ iuramentū admittat in defectū alterius probatiōis. vt probāt plura iura. S. alleg. q̄ ſz admittat in subsidiū ꝛ sit in gradu probatiōis inferioꝛi: est iñ probatio casu q̄ recipit sic etiā cōfessio superat alias ꝓbationes: et ꝓbatio q̄ fit p aspectum rei oibus alijs probatiōibus preferet: vt. S. diximus. nō tñ p hoc tollitur q̄n probatio illa sit q̄ fit testib⁹ vel instrumentis q̄ in gradu est inferioꝛi, ꝓbatio sit. Ad. c. fozus. ¶ causa. S. fuit rñsum in arg. de ꝓfessione. in. vij. arg. q̄ tex. ibi loq̄tur exēpli gr̄a: ꝛ exēpla nō restringūt vt. S. dixi. ¶ Ex his bene infert q̄ appellatiōe, ꝓbatiōis veniat iuramētū in casib⁹ in q̄b⁹ h̄ī iuramentū ꝓ sufficiēti, ꝓbatione. Et hoc etiā in statut⁹ haberet locū q̄ statuta ꝓm ius cōe interpretant dum modo aliq̄d operētur. c. cū dilect⁹ S. de ꝓsue. l. si q̄n in pn. C. de ioffi. testa. l. fi ¶ i cōputatione. C. de iure delibe. nā hec videt interpretatio passiua q̄ etiā in statutis recipit. l. i. ¶ lex falcidia. ff. ad. l. falci. et ita in statuto dicit Are. in. c. ij. ꝓ illū tex. J. eo. vbi ipse dicit tñ hoc in iuramēto necessario. Idē tñ vī generaliter in quolibet iuramēto approbato q̄ supradicta. Confirmatur hoc: q̄ verbū probatio: intelligitur ꝓm subiectā materiam vt in no. q. Bal. tradit. in. l. peremptorias. col. fi. ver. ꝛ adde. C. sen. rescin. nō pos. ꝛ Bar. eleganter in tractatu ad reprimēdam. in ver. summarie. col. fi. de quo J. dicetur vnde si materia de qua agitur, ꝓ sufficienti probatione admittit iuramentum / appellatione probationis secundum subiectam materiam cōtinetur iuramētum. Et ideo similiter si statutū velit q̄ credat iuramēto damnū passi: aliud statutū q̄ō loq̄retur de, ꝓbatiōe dā

vī, ꝓbatiōis. ꝛ tali casu nullo modo, ꝓbatio dici pōt etiā large: aut in casibus in q̄bus iuramētū plenā facit fidē et ꝓa videt probatio nec aliq̄d repugnat quomin⁹ probatio, ꝓprie dicatur p supradicta. Nō ob. allegata. S. in ꝓriū. et ꝓmo text. i. d. l. eū qui: q̄ rñsio habetur in argu. precedēti de cōfessione in ꝓmo argu. ¶ Scdo ad tex. in. l. ſz et si possessori. ¶ pe. S. rñsum fuit i dubio de ꝓfessiōe in nono ar. ꝓ cōi opi. vbi vide. ¶ Tertio nō obstat tex. in. l. nō erit ¶ dato: ibi Quasi probatū: q̄ verbū quasi: veritatē exprimit ibi sicut sepenūero reperit i. c. prochianos. vbi gl. ꝛ Abb. J. de deci. ꝛ in. l. i. ff. de trāsac. in. l. ij. ff. de inoff. test. in. l. nec vllam. ¶ i. ff. de peti. hered. ¶ Quarto non obstat tex. in. l. si q̄n. C. vnde vi. et in. d. c. i. ¶ si q̄s. ibi nō, ꝓbare ſz iurare. q̄ ista iura loquūtur habito respectu ad regulā q̄ est q̄ fiat ꝓbatio testib⁹ vel instrumēt⁹. c. for⁹ in. ¶ cā. dever. ſig. ꝛ in dict⁹ iurib⁹ iuramentū nō habet ꝓ sufficienti probatione ꝓout loq̄mur in ꝛclone. S. firmata. Uel sēdo rñdetur q̄ cū ibi iura loquant de iuramento respectu, ꝓbationis: iuramētū de quo ibi exp̄sse dī nō ꝓnetur sub genere probatiōis / q̄ eximit a genere. arg. l. doli clausula. ff. dever. obli. et. l. sanctio legū: de penis. ꝓ hoc tñ nō tollit q̄n alias iuramentū probatio sit. ¶ Quito nō ob. rō S. inducta dū dicit q̄ actori nō sufficit iuramētū ad obtinēdū. q̄ fateor q̄ absolute nō ē ꝓbatio. ſz in casibus in q̄bus iuramentū recipit ꝓ sufficiēti probatiōe: vt. S. dixi. ¶ Ultimo nō obstat q̄ iuramentū admittat in defectū alterius probatiōis. vt probāt plura iura. S. alleg. q̄ ſz admittat in subsidiū ꝛ sit in gradu probatiōis inferioꝛi: est iñ probatio casu q̄ recipit sic etiā cōfessio superat alias ꝓbationes: et ꝓbatio q̄ fit p aspectum rei oibus alijs probatiōibus preferet: vt. S. diximus. nō tñ p hoc tollitur q̄n probatio illa sit q̄ fit testib⁹ vel instrumentis q̄ in gradu est inferioꝛi, ꝓbatio sit. Ad. c. fozus. ¶ causa. S. fuit rñsum in arg. de ꝓfessione. in. vij. arg. q̄ tex. ibi loq̄tur exēpli gr̄a: ꝛ exēpla nō restringūt vt. S. dixi. ¶ Ex his bene infert q̄ appellatiōe, ꝓbatiōis veniat iuramētū in casib⁹ in q̄b⁹ h̄ī iuramentū ꝓ sufficiēti, ꝓbatione. Et hoc etiā in statut⁹ haberet locū q̄ statuta ꝓm ius cōe interpretant dum modo aliq̄d operētur. c. cū dilect⁹ S. de ꝓsue. l. si q̄n in pn. C. de ioffi. testa. l. fi ¶ i cōputatione. C. de iure delibe. nā hec videt interpretatio passiua q̄ etiā in statutis recipit. l. i. ¶ lex falcidia. ff. ad. l. falci. et ita in statuto dicit Are. in. c. ij. ꝓ illū tex. J. eo. vbi ipse dicit tñ hoc in iuramēto necessario. Idē tñ vī generaliter in quolibet iuramēto approbato q̄ supradicta. Confirmatur hoc: q̄ verbū probatio: intelligitur ꝓm subiectā materiam vt in no. q. Bal. tradit. in. l. peremptorias. col. fi. ver. ꝛ adde. C. sen. rescin. nō pos. ꝛ Bar. eleganter in tractatu ad reprimēdam. in ver. summarie. col. fi. de quo J. dicetur vnde si materia de qua agitur, ꝓ sufficienti probatione admittit iuramentum / appellatione probationis secundum subiectam materiam cōtinetur iuramētum. Et ideo similiter si statutū velit q̄ credat iuramēto damnū passi: aliud statutū q̄ō loq̄retur de, ꝓbatiōe dā

ni dati haberet locū in probatiõe dãni q̃ fieret p iuramentū. qz sicut interpretat statutū ꝑmius cõmune: vt. ff. diri. ita itelligit ꝑm dispositionem alteri⁹ statuti: vt tradit Pau. de cast. in consi. cxxx. incipit Dubitat ꝑmo col. v. et Pe. de ancha. in cõsi. ccccxxiij. incipit. Uisopũcto. col. fi. Et ex hac determiatiõe ꝓbat qõ Bal. dicit in. l. admonẽdi. col. pe. ff. qđ aũt si testator. ff. de iureiurã. q̃ si testator mãdat satisfieri oibus, pbãtib⁹ se debere recipere: satis est probare p vnũ testẽ cũ iuramẽto delato a iudice: cũ talis ꝓbatio a iure approbata sit. d. l. admonẽdi. cum si. Et idẽ vꝫ Bal. tenere in. l. id qõ pauperibus. q. xi. ff. alleg. Iz aliꝫ Bal. dicere videat in. l. i bone fidei. C. de rebus credi. de quo. J. dicã. Predicta cõclusio vera est: z ꝓcedit in casibus in q̃bus iuramentũ p sufficiẽti habet probatiõe: vt. ff. sepi⁹ diri. secus si iuramentũ sufficiens nõ probaret: qz tali casu clarũ est z indubitatũ: vt. ff. diri. q̃ iuramẽtũ nullo modo est ꝓbatio: et ita ꝓcedit no. decisio Bal. in. c. i. ℣. quẽticulas. col. ij. ver. Iz pone q̃ dñs territorij. de pace iura. fir. dũ ꝓcludit q̃ si dñs ꝛritorij mercatorib⁹ in suo territorio depredatis ꝓmisit soluere oẽm quantitatẽ q̃ probabit: nõ sufficit ꝓbare estimatiõẽ dãni p iuramẽtum. nã cũ agat ꝓtra dñm q̃ ex eius ꝓmissione conuenit ordinaria, pbatio requritur. et ꝛ ipm q̃ non deliꝫt iuramẽtum pro idonea probatiõe nõ habetur Iz secus esset ꝓtra ipm delinquẽtẽ iurta. l. si qñ. C. vn de vi. Nam ꝑm cõem opinionẽ dispositio. l. si quãdo. C. vnde vi. et. c. fi. ff. qõ me. cã. procedit qñ agit immediate ꝛ ipsum delinquentẽ: secus si ꝓtra tertiũ agat: qui ꝓ delinquẽte teneret qz tũc nõ sufficit probatio dãni p iuramentũ Bar. z alij cõiter in. d. l. si qñ: et idẽ Bar. tz in. l. i. ff. qñ ex fac. tut. in. l. semp. ℣. fi. ff. qõ vi aut clã. in. l. ne qd. col. pe. ff. de incen. rui. naufra. Ang. in aut. si qs tali quo. C. de edẽ. Abb. in. d. c. fi. i gl. i. post alios. q̃ me. cã. cum cõcor.

¶ Scõlimitat vt nõ habeat locũ qñ liquida probatio requritur: nã tũc iuramẽtũ nõ sufficeret. ita probat in. d. l. si qñ. quẽ ter. ibi ad hoc põderant Saly. C. vñ vi. sic etiam si loqtur dispositio de veris, pbationib⁹ nõ itelligit de iuramẽto Bal. no. in. l. eũ qui. in pn. circa fi. ff. de iureiu. ibi. Ex hoc no. q̃ Iz statutũ Sil⁹ vbi probatiões aptissime ergũtur nõ recipit iuramentũ. gl. in c. i. i ver. aptissimis. vbi Arch. Joan. z Domi. sequũtur de excep. in vi. Idẽ glo. in. l. fi. in glo. magna i pin. ff. q̃ me. cã. Idẽ si de, pbatõe legitima dicat: qz nõ sufficit iuramentũ. glo. no. in. l. cũ de indebito in ver. legitimis. ff. de proba. facit ad hoc glo. in. c. at si clerici. in pn. in ver. probatiõe. ff. de iud. z quod voluit glo. de ℣bo plena fides. i. c. cupientes. ℣. q̃ si per. xx. in ℣bo plenã fidẽ. de elec. in. vi. Circa ista dicta tñ videt aliqua difficultas: et ideo ꝙlit procedat. J. declarabit in ꝓclusiõib⁹ quas. J. subijcit. ¶ Tertio si fit mẽtio ꝓbationis p modũ cõditionis nõ venit iuramentum Bal. in no. q. in. l. i bone fidei. col. vi. ver. expedita est et ps. C. de recre. de cui⁹ dicti veritate inferi⁹ dicetur. Et no. hoc etiã Bar. in. l. ait pretor. ℣. si iudex. i fi. de re iudi. ff. Bal. in. c. quod ad cõsultationem col. iij. de re iudi. z idem Bal. in. l. fi. ff. ꝛo de qua probatiõe. C. de sen. q̃ sine cer. quã Roma. in rubri. de arbi. in. vij. col. qõ cõe dictũ an de iure procedat. J. disputabitur. Plures alie limitationes applicari possent. q̃s Lud. roma. et Moder. ꝓgerũt in. l. admonẽdi. ff. de iureiu. sed longũ eẽt: et a proposito nr̃o alienũ vꝫ: ideo de iuramento hec dicta sufficiant.

¶ Superest vt aliqua subijciam⁹ q̃ ad declarationẽ rub. propus accedũt: z positis duab⁹ ꝓclusionibus alia subnecti poterũt z ꝓgruẽtius applicari: prout. J. oportunũ videbit. ¶ Prima igr ꝓclusio sit q̃ sub nole probatõis plena probatio cõtinet: ita Bal. in q̃t in. c. i. in pn. in p̃mis ℣bis in ti. si de inuef. inf dñm et vasal. allat no. i. l. lum⁹. ff. de cõdi. et de. et Bal. idẽ dicit in. l. i. col. fi. C. de aduo. diuer. iudi. pillum tex. et Ang. in. l. i. C. quo. bonozũ. Bal. etiã in. l. eodem. C. loca. i tex. ibi probauerit. Hoc idẽ tradit gl. in cle. ꝓstitutionẽ. i ℣bo fides. vbi Imol. de elec. et Domi. in. c. i. ℣. q̃ vero. col. i. de elec. i. vi. dicẽs hoc no. esse pro statut. Et plena dicit probatio quã lex cẽset haberi pro ꝛitate: z plena dr̃: qz adiectiõe nõ diget plenitudo. ita qd Iram bal. scribit in. l. admonẽdi. col. v. in. i. q. ff. de iureiu. Ista cõclo ampliat vt ꝓcedat etiã si i statuto vel alia dispositiõe diceret q̃ qualiscunq̃ probatio sufficiat: talia ei ℣ba etiam de plena z idonea probatione intelliguñ. Bar. no. hoc tradit in l. z si instrumẽta. in. ij. no. per glo. ibi. C. de fi. istru. z iur. halte fiscali. x. z idẽ Bal. i. l. i. C. de fiõ istru. col. ij. ℣. p hoc deliminatur qõ. vbi hoc sectur Saly. facit tex. cũ glo. in. l. fideiussor. ℣. ꝓtor ait: vbi gl. in ℣bo Qualiscũq̃: et qõ ibi Roma. et Moder. post Bald. ibi in ver. ex hoc no. ff. q̃ satis. co. z tex. in. c. i. in fi. de iureiur. in. vi. ¶ Nũc pclo. ff. firmata limitat z declarat vt ꝓcedat nisi talis materia sit in q̃ semi plene, pbatiões sufficiãt: qz tũc ℣z subiectã materiã verbũ, pbatio interꝑtatur: ita Bal. no. dicit. in. l. p emptorias. col. fi. ver. et adde. C. sen. rescin. nõ pos. allat no. in. l. fi. C. de carb. edic. Et idẽ eleganter Bar. tradit in tractatu ad reꝑmẽdã in ver. summarie. col. fi. ℣. sed si in cã summaria: vbi pl⁹ dicit q̃ ꝗuis iudex dicat se plenã, pbationẽ habuisse z causecognitionẽ: intelligit ꝑm ꝙlitatẽ causę. vñ i summarijs de semiplena, pbatiõe interpretat. ar. l. si vno. in pn. ff. loca. et l. si stipulat⁹. ff. de vsu. Idem dicit Bal. in. l. si cõstãte. in pn. in. i. q. ad fi. sol. ma. Et hoc, pbat in. l. qui accusare. cũ glo. in verbo probante. C. de edẽ. bonus tex. in. l. i. ℣. debebit. cũ glo. in ver. Uere filius. ff. de lib. agno. no. Imo. in. l. luci⁹. de cõdi. z demõ. Abb. in cõsi. xij. incipit Et si copiosior. circa fi. i. ij. vol. facit no. dictũ Bal. i. l. filiũ. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. col. i. in fi. de teste q̃ dicit: scio pro certo q̃ talis est filius titij. Nã ꝑm subiectam materiã intelligit eo mõ quo i talibus certitudo haberi põt: et qõ no. Bar. dicit in. l. i. de periculo nominato li. xi. cũ si. Et ꝛz ista declaratione limitat illõ qõ. ff. dictum fuit in ãpliatiõe de, pbatiõe qualicunq̃: q̃ tñ de plena intelligit: vt ff. diri. Nã hoc vez est z ꝓcederet nisi subiecta materia indicaret q̃ verba gñaliter pro qualicũq̃ probatiõe etiã illegitima acciperẽtur per supradicta. Et ꝓ ista declara-

tione spāliter allego. tex. no. in. c. ad nām. ⁊ ibi glo. in ℣. Quoām mō ℣. eo. facit tex. i. c. fi. in pn. ibi Qualiscūq; enim sacerdos. xvi. q. viij.

¶ Scō limitat istud dictū de qlicūq; probatiōe / vt habeat locum dūmō statutū vel dispositio aliqd opet. secꝰ si supfluū statutū redderet: qr tūc verbū illud Qualiscūq; gnaliter accipit: ita no. dicit Pau. de cast. i. d. l. i. C. de fide instr. Ad hoc facit qō Bal. scribit i rubꝝ. q. accusare. col. pe. ℣. q̄ro si statutū: q̄ si qlibet p statutū admittit ad accusandū de publico crie / et habiles admittunt vt statutū aliqd opetur: ⁊ i §. q. de verbo ℔eredibꝰ qbusq; Bal. tradit vt et legatariꝰ icludat vt verba aliqd opent in. c. i. in pn. col. pe. ℣. sz qd si ꝓcessum. in tit. de ꝓhibi. feu. ali. p Fede. idē Bal. vo luit in. l. i. q. xxiiij. ff. de reꝝ di. silr Saly. in. l. ij. C. de noxa. dicit q; si p statutū homicidiū punit qualit cunq; ꝓmissum sit. etiā in homicidio cōmisso absq; dolo locū hēbit statutū: et in alia simili. q. idē tradit Ang. in. l. q; si nolit. §. si qd ita. ff. de edil. edic. de ℣bo Qñcunq; ⁊ est glo. no. in. l. cū pena. ff. de arbi. ⁊ qō p illa in publica. q. dicūt bal. et alij in. l. si domus. §. de euictiōe ff. de leg. i. facit glo. in cle. i. de iudi. in ℣. Quibuscūq; ⁊ tex. in. c. solite. circa fi. §. de maio. ⁊ obe. Et p ista inferꝝ q; nō bñ loq̄tur Bal. i. d. l. fideiussoꝛ. §. ꝓtoꝛ ait. in ver. q; ait in fi. dū inqt q; si velit statutū q; ℣ magnatē qualiscūq; pbatio sufficiat: ītelligit de, pbatiōe legitima. nā hoc dictū fuit vꝛ: qr nichil statutū operaretur ꝓtra supradictā. Et hoc nisi p statutū graue ꝓiudiciū iferretur: qr potiꝰ tolerat vt statutū nichil operē q; p dānū indebite q̄s patiat; vt p glo, Bar. et doc, in l. fi. §. in ꝓputatiōe. C. ō iure delī. Et hoc mō restrigi dñt q̄ supiꝰ dicta sunt: ⁊ casu q̄, pbatio nō legitima deberet admitti: nō tñ putarē q; qlibet, pbatio oino a iure reꝓbata admitteret gnaliter vt ℣ba sonāt: sz illa tñ deberet recipi q̄ para, pbatiōe idonea declinaret: qr satis est q; statutum aliqd opet p supradicta. Et p ista declarant q. §. diri in art. de ꝓfes. i. iij. ⁊ iiij. limi.

¶ Scōa ꝛclusio q; appellone, pbatiōis debꝫ, ppria, pbatiōe itelligitur q̄ fit testibꝰ vel instrīs. c. fozus. §. cā. deverb. sig. et aliꝰ pꝛocinio nō idiget vt Bal. inqt in. c. i. in. §. sacrm. col. i. ℣. nō aūt. de ꝓsue. rec. feu. sec. si fiat ex ꝓsumptionibꝰ vl ꝛiecturꝭ: qr hoc potiꝰ argumentū dr qō a probatiōe diuersum est. c. fozus. §. argumentū. et colligit ex rubꝝ. ff. de, pba. ⁊ ꝓsum. in illa copula ⁊ / q̄ cadit inter diuersa: vt no. in rubꝝ. ff. de iuris et facti igno. Et iō bñ dicit Roma. in. l. i. C. de testamili. q; nō dr vera nec, ppria, pbatio illa q̄ fit ꝓsumptionibꝰ ⁊ ꝛiecturis q; ter. in. l. i. ff. si tabu. testa. exta. Et iō dꝛia est inf, pbatione plenā q̄ fit testibꝰ: ⁊, pbatione q̄ fit solꝝ argumēt. vt no. Domi. tradit in c. i. in ver. sacri. col. iij. in ℣. no. bñ q; vbi statutū: de homi. in. vi. facit no. dictū Bal. in. l. i. C. de ꝑuis q̄, p ꝑmio lib. acci. vbi ōt q; si ꝑmiū de ferꝝ, pbāti: nō ꝓcedtur ꝑmiū q̄s, pbādo p dicia ⁊ ꝓsumptiōes / er q̄ bꝰ re. ad torturā posit. delictū ꝓbi terꝝ. hec ℣a sunt ⁊, pcedūt i his presumptiōibꝰ q̄ in iudicꝭ arbitrio resident: secꝰ ē in ꝓsumptiōibꝰ approbatꝭ a iure: qr tales ℣is, pbatiōibꝰ ⁊ legitimis eꝗpollēt. vñdicim q; q; iuris ꝓsumptiones liq̄dissime, pbationes sunt. l. lz ipatoꝛ. ff. de leg. i. l. si q̄s locuples. i fi. ff. de manumiss.

testa. l. q̄dā testō in fi. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. dolū. C. de dolo. No. dñs Abb. p illū tex. i. c. i. de cleri. nō residē. in. ij. no. ⁊ i. c. cū dilecti. i ꝑmo no. de dona. ⁊ in. c. sup qōnum. in pn. i ver. intētiōis. §. de offi. deleg. et qō idē Abb. dicit p illū tex. in. c. veniēs el. ij. in ꝑmo no. ℣. de spon. facit tex. in. c. laudabilē iūcto. c. i. ℣. de frigi. et male. in. c. ij. de renū. in. vi. ⁊ est gl. ordinaria in. l. si tutor C. de piculo tuto. no. Bar. in. l. fi. ff. de publi. iud. ⁊ bal. i. i. cues. C. de appe. in pn. Ant. de but. i. c. vña in. viij. col. in rñsione ℣. de cohabi. clerico. ⁊ mulꝝ. vbi declarat hoc: et Flor. et tradit i. l. pꝛonū. ff. de pro ba. ⁊ bonꝰ tex. in. c. nō solū de regula. in. vi. ⁊ in. c. veniēs ad fi. ℣. de ꝑbyt. nō bap. Et adeo hec, pcedunt q; et si p statutū instrīm, pbationē talē reqrit: tñ ꝓsumptiōes iuris sufficiūt: ita Bal. no. dicit i. l. i. col. vt. ℣. q̄ro q̄d si statutū. C. de fideicom. vbi allegat tex. in. l. iij. C. de apo. pub. li. x. Et marie istud dicē dū est in ꝑsumptionibꝰ violēti q; etiā in crimialibꝰ sufficiūt. c. afferte. ℣. de ꝓsump. l. si hi q̄ adulterij C. de adul. vbi Bal. i fi. tex. in. c. i. circa fi. de homi. i. vi. i. c. de hoc. ℣. de simo. ⁊ qō pillū tex. no. Abb. in c. accedēs. col. ij. de accu. gl. in. c. i. sinuatū. de sim. i. c. qm freqnter. §. sinaūt. i. ℣. ꝑsumat. §. vt lite nō cōte. Sic ēt marie hoc dicēdū est in casib⁹ i qb⁹ vera, pbatio ꝛcludēs hr̄i nō pt. Nā ꝑsumptie recipiunt, pbatiōes q̄ ex dispōne iurꝭ, p fis, pbatiōib⁹ habent. l. filiū. ff. de his q; sunt fui vl ali. iu. i. c. p tuas. ℣. eo. in. c. lr̄is. in. c. trio loco de ꝓesum. i. l. ꝑsensu. C. de repu. cū si. ¶ Retēta pdicta ꝛclone q; ꝑsumptiones a iure approbate recipiāt, p idoneis ⁊ legitimis, pbatiōnib⁹ duobus modis limitāt. ꝓio nisi p modū ꝛditiōis, pbatio noiet vt q; dicaīt, pbauerꝭ. Nā tūc ꝛditio verā ⁊ cōcludēt, pbationē reqrit: ⁊, pbatio ꝑsumpta nullo mō admittit: ita no. pbat. i. l. iuti⁹. ff. de cōdi. ⁊ de. vbi illa ꝛditio si, pbauerꝭ te filiū: i possibil reputat q; de ꝛcludēn, pbatiōe itelligit. vñ ibi nō sufficit, pbatō p ꝛiecturas de qb⁹ i. l. filiū. §. all. ⁊ i. d. c. p tuas. ⁊ ita post Dy. tz bar. l. d. l. iuti⁹. ⁊ idē vr tenere bar. in. l. ait ꝓtoꝛ. §. si inde. x. i fi. ff. de reiud. bal. ni. l. ex sñia. circa fi. ℣. q̄ro de q̄, pbatiōe. C. de sē. q̄ si, cer. cū. ⁊ i. c. qd ad ꝓsultationē. de re iud. col. iij. Roma. i rubꝝ. ff. de arbi. col. vij. ⁊ i no. q. idē voluit bal. i. l. i bonefidei. col. vi. ℣. expedita ē ℣a ꝛo C. de reb. cre. dicēs q; si i rescripto dr. Si tibi ꝑsiterit q; petrꝰ sit de legitimo mrimonio natꝰ, puideas sibi de bēda: i isto casu qr, pbatio i cōditiōe ponit, nō deferꝝ iuramentū in defectū, pbatōis: qr sz eū ꝛditio ipleri dz non suppleri: vt no. i. d. l. luti⁹: ⁊ Sal. seqꝝ i col. pe. ℣. q̄ro. iij. i. d. l. i bonefidei. et ista approbat Ale. ō imol. i. d. l. lz ipatoꝛ. ff. ō leg. i. vbi rōnē adducit qr dñt ꝛditiōes ipleri i foꝛa specifīc. i. q̄ hr̄di. i pn. l. meui⁹. ff. de ꝛdi. et de. allegat ēt dictū bar. l. i. i. C. de fide instru. ⁊ iure halte fisca. li. x. vbi colligit q; il le q̄ hz ꝑsūptōnē, p se / nō dr, pbar. Et iō bñ ꝛcludit: q; ꝛditio, pbationis nō ꝛificat i ꝑsumptōib⁹ vl ꝛiecturꝭ: sz ꝛa, pbatio ꝓcise reqrit. Facit

tur arg.l.pretor in pn.ff. de collabono. ¶Quãuis ista cõis sit opinio/cõtrariũ tñ de iure verius vr: q immo illa ꝯditio si,pbaueris te filiũ:intelligi dz de,pbatiõe q̃ fieri põt.s.ex p̃sumptiõib⁹ ⁊ ꝯiecturis iuxta ea q̃ dicũtur in.d.l. filiuz in d.c.per tuas.J.eo. ⁊ in.l.si vicinis scientibus.C.de nup. Nõ de vera ⁊ cõcludẽti,pbatiõe qz illa impossibilis reputar: et in dubio nũq̃ de casu impossibili disposito intelligitur.c.a nobis. et ibi dñs Abb.J. de sen.excõ.no. Bal.in.l.fi.in.H.in cõputatiõe in fi.C.de iure delibe. vbi allegat Bal.in.l.siq̃s sub cõditione.ff.de cõdi.insti.in fi. Et idez Bal. in.c.ecclesia sctẽ Marie col. iiij.in p.iij.glo.s.de consti. Cõfirmar hoc qz i dubio nõ videt q̃s restringere dispositionẽ suã eo casu quo iutulus redderet.l.iij.ff.de testa.milu. Facit regula.l.quotiens ff.de reb.dub.⁊ in.l.quotiẽs.ff.de ver.obli.cũ si. ¶Ad hoc etiã bñ facit qz testator vr i dubio habuisse respectũ ad dispositiõez iurz.l.gallus.H.q̃daz recte.ff.de libe. ⁊ posthu.⁊ no. Bal.in.l.p̃cib⁹in.p. carta circa fi.p.et ꝓcedo vlterius.C. de impu.et alijs substi. allegat.l. si duo.ff.de acqui.here. Et qõ no. Bar.i.l. vt iuris iurãdi.H. si liberi. ff.de ope.libe. Bar.⁊ alij in.l.heredes mei.H.cũ ita.ff.ad treb. cuz cõcor. Cũ g̃ a iure dispositũ sit vt ꝑbatiões p̃sumptiue sufficiãt/de illis vr testator itelligere. Et hoc special⁹ colligit⁹ ⁊ ꝑbat in plurib⁹ iurib⁹que loquunt⁹ de,pbationib⁹ p modũ ꝯditiõis/⁊ ꝑbatiões p̃sumptiue tñ sufficiũt: ter.in.c.michael.s. de filijs p̃sbi.ibi si tibi cõstiterit ipm Martinũ fuisse filium Ant.⁊ gl.ibi declarat. ⁊ i.c.ex tuaeo.ti.ibi si constaret eos eẽ filios sacerdotũ.⁊ in.c.laudabilem J.de frig.et malefi.⁊ i.l.i.vbi ter.C.q̃. bono.in.l.i.C.de sacer.i.l.si tutor C.de picu.tu. Et tenẽdo istã partẽ quã verissimã esse existimo non obstãt allegata.s. I p̃riũ: ⁊ primo ter.i.d.l.luci⁹ sup q̃ ꝑcepue fũdar cõis opi.qz ibi non vitiar istitutio ex eo q illa cõditio vere nõ possit ipleri. Nã talis iposibilitas non ꝯsiderar. Satis ẽ ei q ꝑbatio fiat ,put a iure disponit p supradicta Sz iõ nõ vz istitutio qz erat istitutus filiꝰ i ptãte sub illa cõditiõe q̃ nõ ẽ potestatiua. cũ pẽdeat talis cõditio ex testib⁹ ⁊ alijs,pbatiõib⁹ ⁊ filiussa.nõ põt sub ꝯditiõe istitui nisi potestatiua sit.l.suus q̃q in pri.ff.ꝺ here.isti.l.si p̃.C. de isti. ⁊ substi. Cõfirmat hoc qz si de ,pbatiõe vera itelligeret ibi eẽt ipossibilis cõditio q̃ reiicit ⁊ nõvitiat testm̃.l.i.ff.de cõdi.insti. Exp̃ g̃ te stametũ ibi nõvz/nõ vr cõis itellect⁹ ,pcedere ⁊ lz ter.loq̃tur simpl⁹r de nato ex illa muliere:itelligit tñ q illa eẽt vroz ⁊ sic eẽt filiꝰ i ptãte vt i fi.legis colligit dũ dicit testm̃ vitiari:qz filiꝰ nõ erat institut⁹ sub ꝯditiõe q̃ eẽt in ei⁹ ptãte.ista ei rõ quenit tm̃ filio in ptãte g̃ illa erat vroz. Vñ itelligit vt.s.dixi et fuit i tellect⁹ Imo,ibi cui ꝑba.l.bñ quenit.⁊ istũ ẽt itellectũ sentit Paul. de cast.in sũmario illi⁹.l. Non obstat q cõditio debeat ipleri i forma specifica vt.s. qz formaliꝰ dr ipleta ꝯz q a iure disponit ⁊ de tali iplemẽto testator sensisser p superi⁹ dicta. ¶Scõo dic q qñ vere cõditio ipleri nõ põt sufficit q eo mõ q̃ põt fieri ipleat.d.l.meuius.l. mulier.H.si q̃s hẽditariũ seruũ.ff. de ꝯdi.isti.vbi gl.plã iura adduc.

¶Tertio attẽtari potest:et dici q imo satis sit ꝯditionẽ ipleri i effectu: etiã si cõditio volũtaria sit.lz Bar.⁊ oẽs ꝺicãtin.l.gall⁹.H.q̃d si tm̃.ff.de libe.⁊ posthu.cũ cõcor. Moueor qz video q si dãdũ sit pupillo vr furioso/cõditio ipleꝺ dando tutori vel curatori.l.si fundus vbi casus.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊ i.l. stichũ.H. vsufructũ.p. sicuti.ff. de solu.facit ter.in.l.mortuo.H. fi.ff. de statulibe. ⁊ i.l.iulian⁹ ait.ff.de cõdi.⁊ demõ. ¶Nõ ob.l.q̃ heredi in pn.quã tot⁹ mũdus allegat:qz dico q nõ ,pbat id ad qõ allegat. Sz poti⁹ in cõtrariũ facit. Nã ibi qõ dãdũ est seruo dño dari nõ pr. qz ista i effectu differũt. agit ei de interesse serui: qõ oino ipi deꝛ nõ dño: qz iterum seruus effici posset liber ⁊ sibi acq̃rereꝛ. q hoc ꝯsidereꝛ: est bon⁹ ter.in.H. libertas q̃q in p.itaq̃ insti.de sing.reb.p fidei cõ.relic. ⁊ q i casu legis q̃ heredi hoc verũ sit deducit:qz ibi dari p̃t dño de ꝯsensu serui vt ,pbat in p. J. vbi si dño dãdũ ẽ seruo dari p̃t dño consentiẽte . g̃ ita eꝫ si seruo dari dz poterit dño dari de ꝯsensu serui.ita dicit Paul.de cast.ibi.p quo adduco ter.in.l.stichũ.H.vsũ fructũ in p.ceterũ.ff.de solu.ibi q̃ seruo dare iussus ẽ dño dando nõ aliter ipleꝺ cõditionẽ intelligendus est q̃s si ex volũtate serui dederit. Si igit in.d.l. q̃ heredi põt dño dari suo ꝯsentiẽte: istud est ipleꝺ cõditionẽ in effectu et p eq̃pollẽs:nõ formaliꝰr nec specifice:et tm̃ hoc sufficit.d.ver.ceterꝫ. g̃ cõis opi.vera nõ vr. Et ex his mlta oc currũt q̃ tradit Bar.⁊ alij in.l.gallus.H.q̃d si tm̃.ff.de lib. ⁊ posthu. vbi alias legẽdo lati⁹ dixi. nõ insisto Hylteri⁹:qz ab ista matia oino alienũ vr. ¶Ultimo non obstat qõ Bar.dicit in.d.l.i.C.de fide istru. q nõ dr,pbare ille q̃ hz p̃sumptionẽ ,p se:qz verũ est q ipe dr,pbare ius tm̃,p eo ,pbat: et hoc idẽ est in effectu. qz iuris p̃sumptiones liq̃dissime sunt ,pbatiões vt.s.diximus ⁊ ita itelligo Bar.in.d.l.i. Ex talib⁹ p̃sumptionib⁹ a iure approbatis ꝯditio impleꝺ. ¶Uel scõo aliter rñdeꝺ q Bar.loquit in p̃sumptionib⁹ iuris in q̃b⁹ factũ ptis nõ req̃ritur: Secus in p̃sumptiõib⁹ filationis q̃ debẽt,pbari a pte iuxta.l. filiũ ⁊ c.per tuas.s.allega. Et ita J cõem opinionẽ cõcludit: q,pbatio p modũ ꝯditionis ẽt in p̃sumptionib⁹ a iure approbatis verificar. Si tm̃ q̃ approbar cõiter aliq̃ casu saluare voluerim⁹: dici ,pbabiliter ⁊ distingui p̃t: q aut sum⁹ in casib⁹ quib⁹ vere ,pbatiões ⁊ cõcludẽtes haberi nõ p̃nt:vt in prohando filationẽ vel adulteriũ: et in his sufficiũt ,pbationes p̃sumptiue:ẽt si cõditionaliꝰr aliq̃d de,pbatione disponar.⁊ ita,pceduntq̃ J cõem opinionẽ supius inducta sunt: ⁊ tali casu vere non vr cõis opinio. Sꝛo,pbatiões q̃ necessario cõcludãt p̃nt fieri p testes vel instrumẽta ,put est regularir. tũc verbũ,pbatio si per modũ cõditionis ,pferar in p̃sumptionib⁹ iuris nõ verificar. Et hoc mõ cõis opinio locum hr̃e põt. ¶Ex ꝑdictis inferr:q in.q.Bal.in.d.l.in bonefi.C.de reb.cre.sufficit,pbare se filiũ ẽt ex p̃sumptionib⁹: fm q dr i d.c.p tuas:⁊ in.d.l.filiũ:⁊ recte cõsideratꝫ ei⁹ ꝑba:ipse Bal.hoc sentire vr dum excludit iuramẽtũ in defectũ ,pbationis: qz fm eũ cõditio impleri dz nõ suppleri. Reicit ergo Bal.supplemẽtũ: vñ si ,pba-

tio fieret testibus vel alijs ꝑsumptionib⁹ q̄ dicereť pfecta ſm subtectā materiā.d.l.filiū cū simili.ul la deberet admitti q̄ non indiget alio supplemēto ſm ītēnionē Bal. Qō etiā Bal.de iuramēto dicit nō vť sine dubio ꝓcedere: qz exquo iuramētū in defectū ꝑbatiōis ap-ꝓbaťa iure/vť ꝑbatio legitima per ea q̄ supra dixi de iuramēto/z istud vť tenere Bal.in.l.qō paupe ribꝰ in.xi.q. C.de epiſ.z cle.z idē Bal.dicit in.l.admonendi col.pe. ff.q̄d aūt si testator.ff.de iureiur. qō latius ibi apꝓbat Roma.in rñsione in.xix.fallētia: vbi ēt alle gat Bal.l.i.i.C. de sacrosan.eccl'. ¶Scō ꝑdicta ꝯclusio q̄ hz q̄ ꝓ-sumptiōes iuris,ꝑbatiōes sint de clarať: vt ꝑa sit z ꝓcedat qñ sim-pliciter fit mētio ꝑbatiōis. secus si,ꝑbatio noīetur cū ꝑbis aliq̄bus q̄lificatis vel ꝑgnātib⁹ qz tūc ꝓ-sumptiōes iuris nō sufficiūt Bal. in.d.l.eū q̄ in ꝓin.ff. de iureiurā. Ubi dicit q̄ ꝑa nō ē ,ꝑbatio q̄ fit p iuramētū sed ꝑsumptiua:iō sive-re ,ꝑbatiōes nō req̄runť nō recipi tur iuramētū. Sic de ,ꝑbationib⁹ apertissimis tradūt Archi. Joh. an.z Domi.in.c.i.ver.si q̄s in gl. in ver.apertissimis.de excep.i.vi. z glo.magna in.l.fi.ff.qō met⁹cā. Idē in liq̄da ,ꝑbatiōe Saly.dicit in.l.si qñ.C. vnde vi.p illū ter. cū glo.i. Sic ēt si ,ꝑbatio legitima re quirať glo.in.l.cū de indebito in ꝓi.in ver. legitimis.ff. de proba. cū aliis allegatis.ſ.in art.de iura-mēto in ſcōa limitatōe. Et i dez vt.ſ. dicēdū est qñ esse debēt ,ꝑba tiones īdubitate Bal.no.in.l.fi.ꝓ illū ter.in fi.C. de secū.nup.in ꝓ. itē no. Et iō vbi aliq̄ pena ꝓmittiť nō sufficiūt coniecture qz liq̄da ,ꝑ-batio req̄ritur Bal.no.in.l.vnica. in.iij.oppo.ꝓ.itē quo ad cōmissio-nē.C.de his q̄ pene no. per ter.in l.in testamēto.la.i.de condi.z de-mō. Et p dictā.l.in testamēto.idē Bal.dicit i.c.i.col.fi.ꝓ.pozo i ꝑdi ctis q̄.do.,ꝓti.seu.ꝓtue.facit qō no. Bal.i.l.cū ꝓponas.circa fi.C. de here.instī. ¶Et supradicta ēt ,ꝓcedūt si,ꝑbatio luce clarior: req̄-ratur. Bal.in.l.fi ꝑillū ter.in ꝓn. C.si minor se maio.dixit. Idē ēt i ,ꝑbatiōe ꝓspicua Bal.in.l.in bone fidei col.pe.ꝓ.ij.inspicit.C.de re-bus credi. Idē in ,ꝑbationib⁹ ma nifestis Bal.in.l.i.i fi.per illū ter. C.de reuo.do.i ꝓio no. Et ſz ista plura iura declarank q̄ similibus vtunť verbis in diuersis materijs in.l.fi.ſ.illō.C. de tēpo.appel.ibi euidētissimis,ꝑbationib⁹.in.c.iij. de here.in.vi.ibi aut legitime cō-stiterit.et i.c.peruenit. de fideius. z bon⁹ ter.in.c.ꝙsultatiōi. de spō. et in.l.sciant cūcti.C.de ꝓba.in d.l.cū de indebito.ſ.fi. ¶Sz circa ꝑdicta q̄ magis cōiter apꝓbant insurgit dubitatio ex his q̄.ſ.dixi q̄ plena ,ꝑbatio dť ſm subiectam materiā ꝑsertim allegādo Bar.in tractatu ad reprimēda inꝓ.fūma rie.z euidētissime,ꝑbatiōes dicūn-tur ꝑsumptiōes iurſ.d.l.lz impa-tor.de le.i. Et legitima ,ꝑbatio est iuramētū ſm glo.i.d.c.statutū.ſ. cū ꝓo.de elec.in.vi.z.ſ.lat⁹ dixit: ſ vť q̄ ꝑba supius dicta ēt verifi-cenť in,ꝑbatiōib⁹ ꝑsumptiuis ſm subiectā materiā:z,ꝑbať in.c.non solū.de regula.in.vi.vbi clara ,ꝑ-batio:z,ꝑbatio facta cōpetēt⁹ in dicijs edꝓparāť.z i.d.l.sciāt.C. de ꝓba.iō exꝑssio vboꝝ supradictoꝝ nihil vť opari. ¶Ꝓto declaratiōe ꝓsiderari ꝓnt z distingu tres casꝰ

¶Primus est qñ talis est matia in qua ꝑsumptiue tātū ,ꝑbatiōes fieri ꝓnt vt in ,ꝑbādo filiationē vl adulteriuz:z isto casu supradicta nō,ꝓcedūt:qz exquo ꝯcludēs ,ꝑba tio nō pōt haberi: ꝑsumptiōes ta les vere,ꝑbatiōes dicūtur. Ꝓbatur ista ꝯclusio in.l.fi.ad fi.ff.de,ꝑ ba.ibi veritati semp locū foze:z sic veritas appellať q̄ ex,ꝑbatiōe ꝓ-sumptiua filiatiōis elicit: ad idez ter.in.c.i.ſ.de frigi.z maleſi.ibi ve rū iudiciū qō ēt in ,ꝑbatiōe ꝑsum ptiua verificať.c.laudabilē.eo.ti. Et hoc idē ,ꝑbatur l.i.ſ.debebit ibi vere filius.ff.de lib.agno.z sic iste vere dicunť ,ꝑbatiōes ita legi time dilucide indubitate z simili-bus ꝛbis supradictis notari ꝓnt: exq̄ aliter nisi ꝑsumptiue,ꝑbatio-nes fieri nō ꝓnt, z hoc mō dictum Bal.de veris,ꝑbationib⁹ allegatū ſ.in.d.l.eū q̄ in ꝓn.limitať. Et ad de Bal.in.l.i.col.v. C.de fideicō. ver.itē soluēdo.vbi iuramētū ve rā ,ꝑbationē esse dicit:cui⁹ ꝓrium volunt in.d.l.eū q̄.ſz ꝓto cōcordia distinguere possum⁹ vt.ſ.dixim⁹ ¶Scōs casus est qñ,ꝑbatiōes cō cludētes ꝓnt fieri z verba supius dicta: vel simulia ,ꝑferūtur in aliq̄ dispositiōe incidēter nō ꝓncipalit vt qz statutū dicat q̄ in cā mutui ꝓcedať sūmarie/adhibitis tñ,p bationib⁹ legitimis:z tali casu su pradicta ēt nō videnť ,ꝓcedere:qz illa ꝛba legitimis ,ꝑbationib⁹ in-telligunť ſz ius cōe ſm subiectā mate-riam:ad hoc facit allegata ſ.in ꝓriū. z ista sit secūda limita-tio ad ꝑdicta. ¶Tertius est casꝰ si talia ꝛba ,ꝑferank ꝑcipaliter i aliq̄ dispositiōe/puta si statutū di cat q̄ ſ scolares apte ,ꝑbatiōes vl legitime req̄rāť:et tali casu nō suf ficerēt ,ꝑbatiōes ꝑsūptiue vt aliq̄d statutū opeť: z hoc mō supradi-cta bñ,ꝓcedūt: z ita,ꝑ nūc dicēdū vť ¶Postremo duo notāda sunt ſz Are. ꝓio q̄ ,ꝑbatio q̄ ex diuersis spēb⁹ ,ꝑbationū resultat: z plena efficiť:nō,ꝑba ,ꝑbatio dť ſz ꝑsūpta Bal.no.h.d.in.c.i.ſ.cū autē.in ꝓ. eť ēt q̄ro.de cōtrouer.inue. Qō di ctū simpliciť sequunť hic Areti.z Mo. Sz tñ ꝛsiderādū vť:an proba ttōes ipfecte q̄ simul iūgunť/vere sint,ꝑbatiōes vl ficte:z ſz illaꝝ q̄li tatē resultās,ꝑbatio idicabiť/ vt effectꝰ cāe sue naturā sequať ar.l. fi.C.de natura.lib.z.i.q.i.in.c.ꝓn cipat⁹.facit ter.i.l.q̄ id qō i ꝓn.ff. de dona.l.l.si filiꝰ.C.ad macedo. Bñ verū est q̄ talis,ꝑbatio nō dť aliq̄ illaꝝ spērū ex qb⁹ ꝓficit vt.ſ. dixi post rub.ꝓtinuatōez. ¶Scōo no.est q̄ lz,ꝑba z ꝑa sit,ꝑbatio illa q̄ fit testib⁹ sup fctō simplicit depo nētib⁹ absq̄ alia rōe.magis ꝑa tñ z,ꝑba reputať illa,ꝑbatio i qua te stes:lz nō inꝛrogati:rōez adducūt talis ei ,ꝑbatio ꝑpōderat in trib⁹. ¶Ꝓio qz hmōi testes nō reputā tur idonei ad reꝓbādū instrm: qñ absq̄ redditiōe cāe deponunt. ¶Scōo magis credit testib⁹ rōnē assignātib⁹ z illi ꝑferunť iurta.c.i nꝑa de testi.ita Bal.no. tradit.in l.ꝑsbyteri i fi. ver.nunq̄d ff. C.de epiſ.z cleri.vbi ad hoc disputatio nē Jaco.butri.refert. ¶Tertio qz vn⁹ testis q̄ absq̄ rōe deponit non facit probationē semiplenā. et in defectū probatiōis ei nō deferť iu ramentū:ita Bal.singl'r dicit in.c. i.ſ.sacramenti col.ij.ꝓ.vnū scias de consue.rec.feu.qō ꝓto no.Are-ti.hic refert. ¶Hoc tertiū dictum dubiū mihi videtur:qz duo testes plenā probationē faciunt:etiaz si

de cā nihil dicāt:qñ nō inrrogank glo.no.vbi Bar. ⁊ alij i.l.solā.C. de testi.glo. Inno.⁊ oēs i.c.cū cā J.ti.i.⁊ gl.iiij.q.iij.Ḣatē solā:ergo vn⁹ vī semiplenā ꝓbationē facere:ita arguit glo.in.l.admonendi vbi Bar.col.xi.Ḟ.venio ad tertiū ff.de iureiur. cū cōcor. bñ facit qō voluit Uincen.quē sequiť Ant.de bu. Jmo.⁊ Abb.in.c.in nr̄a J.ti.i. q sicut plures testes ꝓferuntur plurib⁹ quo ad plenā ꝓbationē: ita vn⁹ vni quo ad semiplenā:⁊ iferūt ad iuramentū:⁊ accedat qō no.dicit Inn.i.c.ꝑterea.vbi Bal. col.fi.Ḟ.quero pone testis J.ti.i.q ēt in causis capitalib⁹ valet dictū testis sine redditiōe cause:si de cā scie fuit interrogat⁹.qō no. Et ex his expedita sit hec rubrica.

¶Finis rubrice Sequitur cap.i.

Greg.tā credo regi vincest.

Ex epistole verbis ⁊ ifra. Tua excellentia postulauit vt imperatoꝛi scribere ḡtinus pacta in cartophilacio reqꝛeret:q̄ dudū iter iustinianū pricipē ⁊ ꝑdecessoꝛes tuos fuerť emissa:vt ex his colligeret q̄d tibi seruare deberet. Sz ad hoc faciendū vehemēter obstitit:qꝛ nulli dicendū est. Ea que cōtra te sunt: apō temetipm debes documēta requirere: in medium q̄ ꝓferre.

¶Diuidit in duas partes. i ꝓia petitio ponit. in scōa ibi sz ad hoc ipsius repulsio. Reus ꝓpria instrumēta actoꝛi edere non teneť.h.d.

¶Pro no.pricipē obligari ex cōtractu facto ēt cū subdito: ita singlariť colligit do. Abb.post Ant. de bu.⁊ Jmo.hic: et p̄ istū text.idē no. Cy.in.l.digna vox. in Ḟ. vltio scias.C.de legi.⁊ nedū pnceps sz etiā de⁹ ipse ex ꝓmissione obligaretur vt Bal.inq̄t in.l.i.in pun.ff. de pac.vbi magr̄m sntiaz refert ita dicētē:⁊ de pricipe idē Bal.tradit in.l.pe.C. de dona. inter vir.i l.fi.ad fi.C.de trāsa.⁊ in.c.i.i pn. p illū text.de natura feu. Jn Ꝯtib⁹ eñ eq̄litas req̄riť: ⁊ iō pnceps cōiture vtiť:vt Bal.dicit in.l.ex impfecto ad fi.C.de testa. Naz q̄uis pnceps lege positiua nō obligeť: a dictamine tñ rōnis nō est solut⁹ qꝛ alal rōnale ē:vt ꝓbis Bal.vtar in.l.si aquam.col.xi.Ḟ.xviij.C.de serui.⁊ aqua.facit qō no. Bal.in l.q̄ se pr̄is col.xi.Ḟ. hoc scias. C. vñ lib. Inno.Abb.⁊ late Mo.in.c. nouit.Ḟ.de iud.ad hec plā ꝙAnd. sicu.in consi.i.in pma pte. Et hec adeo locum hñt: q nec ēt de plenitudine ptās pōt pricepe Ꝺuenire:scōm ꝑau.de cas.in.l. digna vox ꝓallega.⁊ Bal.in.c.i.Ṡ.ad hec col.v.Ḟ.itē no.⁊ glo. de pace iurfir. Et si alr dicerem⁹ nullus inueniretur qui Ꝺhere vellet cū pricipe:⁊ sic hoim ꝑareť ꝓsortio:qō eēt valde graue.l.hi q.C.de aposta.⁊ hanc rōnē roma. adducit in cōsi.cccliij.incipit q̄nť ꝓto nunq̄d circa fi.et ꝑus hoc Bal.dixit in.l. pnceps in fi.ff.de legi. Et ista rō arguit q in fauoꝛē pncipis hoc introductū sit. Sz tñ ob vtilitatē privatoꝛū potius videť pricipaliter cōstitutū.ne cū ipsoꝛ iactura deci piantur. Et iō oēs Ꝛctus q̄ fiunt a

pricipe hñt natur̄ cōtractū bonefidei: vt inq̄t Bal.i.c.i.Ṡ.siquis vero in pri. de pace cōstan.in vsi. feu. ¶Subicit dñs Abb.⁊ Mo.hic sequūť: q obl⁹ q̄ pnceps astrigiť est dūtaxat ō iure naturali:ciuil⁹ vero nō obligať:⁊ ita tenent Ant. de bu. Jmo.⁊ cōiter alij: qꝛ naturalis obligatio a pricipe tolli non pōt.Ṡ.sz naturalis insti. de iur.natura.ꝙ Jnno.⁊ alios in.c.q̄ i eccle siarū de ꝓsti.q̄si velit pricipē iō naturaľ obligari qꝛ naturalis obligatio imutabilis sit: ciuiľ ꝛo nō teneri: qꝛ tolli ⁊ mutari ꝑt ciuilis obl⁹.Ṡ.fi.insti.de iur.natura. ista tñ rō nō multū satisfacit:qꝛ sz pnceps ciuilē obl⁹nē tollere possit: nō tñ ꝓstat q illā tollere voluerit. Nā in quolibet actu potētia req̄riť ⁊ volūtas.l.multū itereſt.C.si quis alteri vť sibi.c.qñ abbas.Ṡ. de offi.dele.⁊ in dubio vť pnceps vti iure cōi. ar.l.in testō.C. de testa.mili.facit tex.no.in.c.ꝓposuit de ꝓcef.ꝑbē.i.l.ex facto.ff.de vul. ⁊ pup.⁊ est dictū no. Jnno.in.c.i notuit.de elec.ad fi. Ange.sequiť i.l.bene a zenone col.i.C.de quadri.ꝓscrip.⁊ qō tradit ēt Jnno.in c.dudū.J.de deci. Bal.in.l.bonoꝛ. in prin.C.q̄ admit. cū simlib⁹. et maxime hoc dicendū videť in cōtractib⁹ per supradicta. ¶Preterea sz naturalis obl⁹ tolli nō pōt:ipe diri tñ pōt ne nascať.l.si nō sortē. in prin.ff.de ꝓdi.inde. vbi Bar.in l.cū lex vbi Bar.ff.de fideiuſ.⁊ iō rōes iste nō vr̄gēt. Pro cōi tñ opi. arguiť q pnceps nō obligeť ciuiliter: qꝛ ciuilis obl⁹ a lege īducitť. insti.de obli.in prin. ibi ſm nr̄e ciuitatis iura. Sed pnceps legib⁹ ſolutus est in.l.princeps.ff.de legi.in.l.digna vox.C.de legi.ḡ nō obligať ciuiliter. ¶Sz ad hoc rñderi pōt:q ab illa regula q̄ hz pricipē nō obligari legib⁹:casus noster excipiť.ſ.in legib⁹ q̄ cōtractus recipiūt q̄b⁹ voluit pnceps obligari:exquo iura dñt pricipē tenerī ex cōtractib⁹:vt hic cū ſi. Nā tali casu vť pnceps voluisse legib⁹ se subijcere. ar.l.est receptū.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ in.c.nos si inco petent.ij.q.vij.in prin. Et ex ista rōne inferť q obligeť ēt ciuiľ exā ista est natura cōtractus cui ipse subijciť.qō no.J.ꝑ opi. Bal.⁊ Are. Nec dicať q ipse remanet in terminis iurisgētiū/ qꝛ seq̄reť q ipse ex simplici pacto obligareť prouerat de iuregentiū nisi dicať q remanet i termis iurisgētiū i casib⁹ i q̄b⁹ alı⁹ obligareť naturaliť⁊ ciuiliter. Itē ꝓsidera q rō supradicta videť ꝓcludēs qꝛ obl⁹ ciuilis causatur a.l.insti.de oblig. in prin.et pricepe nō obligať lege. ergo nec dicatur q ipse velit obligari in cōtractu: qꝛ nō potest seipsum ligare ꝛtute iurisditionis vnde eēt ciuilis de honestate. ¶Postremo ꝑ eadē parte arguit Mo. hic: qꝛ argumētū valet de lege vel statuto ad cōtractū.glo.no.in.l.nō impossibile glo.fi. circa fi.ff. de pac. glo.fi.in.l.dñi ꝑdioꝛ.C. de agri.⁊ cēsi.li.xi. Et qō voluit glo.in rub. C. de decuri.li.x. Sicut ḡ pricepe nō obligať legib⁹/ita nō vť ex pacto vel cōtractu obligari. Sed rñdetur q in isto casu est lōge diuersa rō in cōtractu a lege. Nā cōtractū facit pricepe vt priuatus: cuz oibus facultas Ꝯhendi sit cōis: ⁊ iō obligať sicut alius q̄libet priuatus: legē vero facit tanq̄ pnceps cui soli hoc cōpetit.l.fi.C. de legi. et iō non obligať qꝛ se gerit ꝑ pn-

eipe q̃ legib⁹ solut⁹ ẽ. l. pnceps. ff. de legi. Et istō ẽ qō Bal. dicit i. l. i. in. pn. ff. de ꝑti. pn. dū iqt q̃ lz pnceps nō obliget lege legis: ligat lege ꝓuētiōis: ⁊ lati⁹ ōclarat Are. h: ⁊ ita tollit arg. de lege ad ℔ctū: qz illud nō ꝓcedit vbi diuersa rō hꝫ. vt no. in. d. l. nō ipossibile. de pac. Itē argu. qō solet fieri de lege ad ℔ctū respicit ptātē: qz qō per legē nō pōt fieri nec p pactum poterit. Sed in. q. nr̃a nō ptās sz volūtas pncipis ꝓsiderat: q̃ est velle ex cōtractu obligari: lz legib⁹ solut⁹ sit p supradicta. Itē attēta dicta rōe seq̃ret q̃ nullo mō pnceps obligaret nec naturalit nec ciuilit exā lege nō obligat: qō falsum est p istū tex. vñ ptz q̃ illa rō non procedit.

¶ Cōtra opinionē cōem. s. q̃ imo ciuiliter pnceps obligeꝫ exꝑsse tz Bal. i. l. pnceps. ff. de legi. qz in cōtractib⁹ dz eē eq̃litas: vñ sicut contrahēs obligat naturalit ⁊ ciuilit ipse pncipi: ita pnceps dz obligari. facit tex. l. l. cū emptor. ff. ō rescin. vē. ¶ Are. huic rōni rñdet: ⁊ Mo. sequunt: q̃ hoc toleraꝫ i pncipeꝫ ℔ct⁹ claudicet sicut i pupillo. l. iulianus. §. si a pupillo. ff. de actio. emp. ⁊ idē i eccl̃ia: vt no. i. c. i. j. ne sede vacā. hoc simile qō Aret. icludit euitari pōt: qz alia rō vī in pupillo vī i eccl̃ia q̃ sit i pncipe. Nā ꝓtrahēti cū pupillo vel eccl̃ia pōt ipse tutari: q̃ solēnitatē req̃sitā in cōtractu nō adhibuit. Sz in pncipe hoc nō pōt ꝓsiderari cū nullo mō ipe obligeꝫ: ⁊ hoc j. ad aliud ꝓpositū ꝓsiderat ipe Are. ⁊ ita fundamentū Bal. vī bñ ꝓcedere. ¶ Et ꝑdictā opi. Bal. q̃ pnceps obligetur ciuiliter seq̃tur Are. q̃ tñ vltra Bal. alijs rōnib⁹ mouet. ⁊ ꝓtio p tex. l. l. i. i fi. cū. l. seq. de of. pcu. cesa. vbi adeūdo hēditatē pnceps obligat. ⁊ talis obligatio ex q̃si cōtractu tota dr̃ de iure ciuili: vt per Bar. l. l. ex hoc iure col. penul. ff. ō iustitia ⁊ iure: ḡ obligari vī ciuilit ¶ Scōo allegat tex. i. l. bñ a zenōe C. de q̃dr. ꝓscrip. vbi actio dat ℑ pncipē: ḡ obligat ciuilit: qz naturalis sola actionē nō ꝑducit. isti. de oblig. in pn. ⁊ illū tex. l. d. l. bñ a zenone ꝓ⁹ allegauit Bal. in ꝓhemio feudoꝝ col. xij. in ℜ. expedita diffinitiōe: ⁊ ita simplicit tenēt et trāseunt Mo. hic. ¶ Sz tñ tenēdo cōem opinionē: ꝑdictis ob⁹ rñderi pt: ⁊ ꝓtio ad fūdamentū Bal. dicat⁹ q̃ i effectu nulla erit eq̃litas cū sola naturalis obligatio i pncipe, ꝓbabilit dici pt q̃ hēat effectū ⁊ exactionē ꝑducat: exā ipe nō pt aliter obligari: ita no. vī hic ꝑban. Et p istū tex. expresse hoc sentit Ant. de bu. l. c. q̃ in eccl̃ia⁊ col. pe. §. de cōsti. Ipe ei remanet i terminis iurisgētiū vt Abb. dicit l. d. c. q̃ in eccl̃ia⁊ col. pe. §. de ꝓst. ℜ. nō tñ facere pt. facit qō no. Bal. in. l. rescripta ad fi. C. de ꝓcib⁹ ꝑera. offeren. hoc ēt suadeꝫ qz ne ḡs i debite dānū patiaꝫ: naturalis sola ex pacto nudo effectū ꝑducit: vt no. Bar. p istū tex. in. l. elegāter. §. seruus pactiōes. ff. de dolo: ⁊ idē dicit Ange. allegādo illū tex. i ꝓsilio primo incipiēte: visis supradictis in fi. col. ibi ne mirū. Et ad hoc ēt facit qz vbi actio nō cōpetit/ eq̃tate subsistēte officio iudicis succurritur. l. plane. ff. de pet. here. facit tex. i. c. ad aplicā vbi Hoſt. ⁊ alij. j. de simo. l. l. i. §. cū patron⁹. ff. ō ofpfe. vrb. Et sic cōcludo q̃ pnceps ex naturali obligatiōe sola astringat: cū alit ipse nō possit obligari p istū tex. cū simi. Et si dicaꝫ attēta hac rōne: ḡ etiā seruus ex sola naturali poterit ꝓueniri. cū ēt ipe ciuiliter obligari nō possit. Rñdet q̃ alia rō pactū reformat. Naz in seruo obligatio ciuilis non datur odio ipsius: qz ꝑ mortuo reputaꝫ quo ad ea q̃ sunt iurꝫ ciuilis. l. fututē. l. q̃ attinet ō reg. iur. In pncipe vero hoc ꝓcingit fauore ei⁹: ⁊ in seruo nulla est eq̃litas: qz sicut ipe alijs ciuilit nō obligat: ita nec alij sibi. Secus in pncipe cui alij obligant: ⁊ sic rō diuersitatis manifesta est. ¶ Nō obstāt q̃ Are. inducit. Et ꝓtio rō quā fortissimam ipe dicit q̃ fūdat i. d. l. i. i fi. de offi. ꝓcu. ces. qz ꝑ rñsiōe ꝓsiderādū est q̃ obligatio q̃ ex aditiōe hēditatꝫ nascit lz a iure ciuili inducta sit vt Are. dicē. cū illa tñ naturalis obligatio cōcurrit. al's sola ciuilis nō eēt potēs ad agendū: vt no. isti. de obliga. in pn. hoc ꝑbat ⁊ declarat Bar. i. l. iterdū. ff. de ꝓdi. ide. i. ij. col. Paul. de ca. in. l. ex hoc iure in repetiōe i ylti. q. ō iusti. ⁊ iu. ff. Et hoc ꝓz i stipulatiōe q̃ inuēta ẽ a iure ciuili. §. de ꝓstituta. isti. ō actio. ⁊ tñ in ea req̃rit naturalis obligatio: ⁊ fcta sine ꝓsensu nō valet. i. i. §. adeo. ff. de pac. Et idē i alijs ℑctib⁹ q̃ a iure ciuili tñ inducti sunt: de q̃b⁹ p gl. isti. de iure naturali. §. ex hoc iure in ℜ. pena: pncpes ḡ q̃ i tali casu obligat: ex sola naturali q̃ sibi cōgruit vī astrigi: q̃ naturalis sola i pncipe effectū ꝑducit exā aliter nō pt ipe obligari vt supra dixi. ¶ Scōo pt rñderi: q̃ spāle sit q̃si pnceps alteri succedit. qz tūc obligat vt ꝑuat⁹ ⁊ nō vtit ꝑuilegio vt de fisco dr̃ i. l. fisc⁹ in pn. ff. de iur̃ fis. ⁊ i. l. cū q̃dā. §. fisc⁹. ff. de vsu. ¶ Tertio ꝓsidera diligenter: qz ista rō quā Are. hz ꝑ ꝓcludēti: nō vī ꝓcedere ēt fm intētionē ei⁹ ꝓsupponēdo q̃ in actione adesset sola ciuilis obligatio. Nā nō seq̃tur: vbi est sola ciuilis obligatio pnceps obligat ciuilit: ḡ ēt obligatur ciuiliter q̃n ciuilis cōcurrit regulariter cū naturali vt i cōtractu. Rō apta ē: qz vbi repit naturalis obligatio satis ꝓsultū vī eē ℑ ientib⁹ cū pncipe: exā illa naturalis hz effectū ꝑ supradicta. Sec⁹ vbi tñ est ciuilis qz nisi ciuilit pnceps obligaret: creditores et legatarij eēnt decepti: qz nullo iure pnceps eēt obligat⁹. ¶ Pria tñ rñsio magis placet. secūda⁊ tertia disputatiue pñt tolerari. ¶ Ad tex. in. d. l. bñ a zenone quē postremo adducit Are. dici pt primo q̃ i actōe realī loq̃t ibi actiones i rē q̃ nullā obligationē ꝓsonalē ꝓsupponit. §. i. isti. de actio. nō aūt ciuilē excludit qz hz necessitatē vñ ad sc̃az solutionē ē recurrēdū. Ūñ ex hoc nō pt inferri q̃ ciuilit obligeꝫ. Ul's cōdato q̃ in actiōib⁹ ꝓsonalib⁹ loq̃reꝫ: illō iō vī qz ibi pnceps i locū ꝑuati succedit. Nā, phibet: ne actōes q̃ ℑ ꝑuatū cōpetūt: ℑ illū intēteñ. Sz vult q̃ cōtra ipm pncipē retorq̃anť ac dirigank. Et ideo cum subintret ibi locū ꝑuati: nō vtit ꝓgatiua ei⁹. l. fiscus. in pn. ff. de iure fisci. ⁊ supradictū est. Tertio vt ex supradictis colligit: dici pt q̃ cuius loq̃tur de actiōib⁹ ibi itelligit ꝑ iure petēdi. put erat ēt de iure gētiū: nō q̃ formaliter actiones sint: ꝑut in ꝑuatis ꝓsideraꝫ vt obligationē ciuilē ꝓsupponant. iurta. l. lz. §. ea obligatio. ff. de pcur. Nā ꝓtra pncipē hoc dici nō pt: qz subiectū nō ē habile: vt recipiat ciuilē obligationē. cū ipe sit solut⁹ legib⁹ a q̃b⁹ cātur ciuil obligatio. Remanet er

go princeps in terminis iurisgentiū:et ex sola naturali pōt ꝓueniri per ea q̄ supradicta sunt. ⁊ tradit dñs Abb.in.d.c. q̄ in ecclia. col. pe. Et ita ex p̄dictis ptz q̄ pytragꝫ pte iste articul⁹ disputabilis est ¶ Retēta cōclusione q̄ princeps ex ꝓtractu efficaciter obligat:limitat in q̄busdā casibus nō ꝓcedere:q̄bus obligari princeps ꝓhibetur:vt qz p Jctum aliquē locū subijceret inuitis hoibus loci. Nā hoc facere nō pōt:dictū est no. Host.quem ibi Jo.an.Ant.de but. Abb.⁊ alij sequunt in.c.dilecti.S.de maio.et obe.no. Bal.in.c.i.§.si q̄s.in ff.ad de dicit Host.quo tēp. mili. et idē Bal.in.c.i.§. in gñali.i ver.quero vtrū rex frācie:si de feu.fuerit cōtrouer.int dñm ⁊ agnatū:facit no. dictū Host.in.c.cōsto. vbi Anto. de bu.in.ij.col.et alij J.de iureiuran. dū int q̄ princeps faciens pacē cū inimicis nō pōt in p̄iudiciū subdi toz q̄ passi sunt damnū aliq̄d remittere:et idē Bal.dicit in. l. quicūq̄.col.fi.C.de serui.fugi.glo.et Dom.in.c.auctoritate.§.fi.in gl. in ver.,ppriā.de puil.in.vi.cum si. ¶ Suniliter si Jctus p̄cipis magnā diminutionē sue iurisditiōis cōtineret:nō tz etiā si adhibeatur iuramentū.c.dilecto.⁊ q̄ ibi bal. J.de iureiur.⁊ pillū tex.in.d.c.dilecto.idē Bar.dicit l.l.,phibere.§. plane.ff.q̄ vi aut clam Bal.in.l. pe.C.de bonis q̄ libe.et l,phemio feudoz col.ix.ff.expedita diffinitione cū cōcor. ¶ Silr si ante,pmotionē aliq̄d a p̄ncipe vel papa promittat in p̄iudiciū dignitatꝫ promissio nō vz.c.sicut nr̄is.J.de iure iurā.vbi Abb.l.iij.no. Ifert ad cardinales q̄ aliq̄ promittūt ante creationē:si eoz aliquē ꝓmoueri contingat.Sic ēt si Jctus fieret super regalib⁹ iuxta ea q̄ habētur in.c. i.q̄ sint rega. ,pnceps non tenetur Bal no.hoc dicit in ti.de pace constan.in ver.ampli⁹ ꝓsueuerūt. Et ista sunt breuiter q̄ extensi⁹ Mod. hic tradūt. ¶ Sz ꝓsiderādū est q̄ in istis⁊ similib⁹ casibus p̄ceps ipse videt efficacit obligari:vt ad interesse possit ꝓueniri. Sz ei⁹ contract⁹ ad p̄iudiciū alteri⁹ nō extēdit.vñ ista diuersa sunt ¶ Postremo nō omitto vnū q̄ Are.hic dicit ad limitationem eoz q̄ supius dicta sunt. Nā ipse ꝓcludit q̄ obligatio naturalis in p̄ncipe effectū nō,producat:si ex cā lucratiua,puenit:et ita ſm eū saluaſ opi.Anto. de butrio hic q̄ dixit hāc obligationē p̄ncipis inefficacē esse: et hoc sensit Cy.in.d.l.digna vox .C.de legi. Certe hoc dictū q̄ latiꝰ hic Are.in.ij.col.,pēq̄tur:nō videtur absq̄ dubio,pcedere:qz tex.hic generaliť loq̄tur: q̄ ex Jctu p̄ceps obligef:ergo gñaliter dz intelligi etiā posito q̄ in vno casu maior rō q̄ in alio videaſ:tex.no. l.l.i.§. q̄ autē.ff.de aleato.in.l. in fraudē.l fi.ff.de testa.mil.facit tex.in.l.i.§. et gñaliter.ff.de lega.p̄stā.xix. di. in.c.si romanoz.c.solite.de ma.⁊ obe.et Jrium nō,pbaſ iure.g erubescim⁹ sine lege.l.alliā.C. de colla.§.ꝓsideremꝰ.in autē.de trien.⁊ semi. Cōprobaſ hoc duplici rōne ꝓprima.qz q̄libet ꝓuatus ex nudo pacto: et sic naturali sola obligaſ in donatione.l.si q̄s argentū. C. de dona.⁊ ita facili⁹ l tali ꝓtractu q̄s obligaſ: ergo a fortiori idē est in p̄ncipe.cui⁹ p̄cipuū est libera litatem exercere.c.i.J.de dona.l.ij .§.fi.ff.de dona. Scōa rō est:quia obligaſ p̄nceps rōe ꝓsensus:si ergo ex cā lucratiua ꝓsensit/dz astringi:cū vis tota sit in ꝓsensu:et cētū ad ꝓsensum nulla rō diuersitatis vī posse assignari: ergo nec diuersum ius dz constitui.l.illud.ff.ad l.aq̄l.l.a titio.de,pb.obli.c.translato.de cōstit. ¶ Scōo no.q̄ obligatio p̄ncipis etiā ligat successorē in dignitate:vt p dñm Abb . hic. Et iō Bal.hic Ifert q̄ pacta inita iter imp̄atorē Fed̄icū et ciuitates lōbardie dñt p successores in impio obseruari. Idē Bal.in locis.S.allep̄cipue in.d.l.digna vox. no. Bar. in.l.,phibere.§.plane.ff.q̄ vi aut clam.dū allegat tex.i.c.abbate sane.de re iudi.Oldra.in cōsi.xciij. incipit elegāter ad fi. facit q̄ habēt in.c.i.J.de solu. Et hoc itellige q̄n sub nole dignitatis Jctus fuit celebrat⁹: vt dicit hic dñs Abb . p tex.⁊ q̄ ibi habent in.c. q̄n abbas S.de offi.deleg. vbi videndum est ¶ Tertio no. ⁊ singularit ꝓz dñm Abb.imp̄atorē coīā papa posse cōueniri. Ex quo inferť q̄ ipse imp̄ator q̄n est reus in ,pria cā iudex esse nō possit: ⁊ iura q̄ dicūt imp̄atorē esse iudicē in cā ,pria. xxiij. q.iij. guilizarius: tex.i.l.,prorime ff.de his q̄ in test.delē.in.l. ex hoc tiberi⁹.ff.de here.instī.,pcedūt q̄n agit imp̄ator:et ipse est actor.sec⁹ si sit reus:qz coīā papa dz cōuenir: vt hic ſm Abb. q̄ idē dicit esse i quolibet q̄ superiorē non recognoscit.Are.hic insurgit ꝓtra istud dictū et ꝓcludit imp̄atorē ⁊ aliū qui supiorē nō recognoscit etiā si re⁹ sit: posse in facto ,pprio iudicare. mouet p tex.cū glo.in.l.ij.C.de q̄dri.p̄scrip.vbi imp̄ator q̄ vt re⁹ cōuenīť/dat iudicē: ergo vī iudicare in cā propria. ¶ Scōo q̄ nō recurrit ad papā:nisi q̄n imperator est negligēs l administrādo iusticiā:vt tradūt Inno.⁊ alij l.c.licet ex suscepto.S.de foro cōpe.nō ergo imediate papa adiri pōt. Istorōnes cū q̄bus moder.trāseūt/nō vrgēt.⁊ ,pmo tex.in.d.l.ij.nō ,pbat id q̄ Are.dicit. ¶ Sed dato q̄ verū sit q̄ imp̄ator ptra quē agitur det iudicē:vt glo.dixit in.d.l.ij.nō vz ,pña pōt dare iudicem : ergo pt ipe cognoscere ⁊ iudicare.vt p gl. in.c.nouit.de iud.in ver.nr̄am.circa fi.et vide Abb.in.c.si q̄s J cleri cū.de foro cōpetēti.nā eps in casibus in q̄bus nō est iudex dat iudicē:vt no.dicit Host.in summa l ti. de sen.§.q̄s dz sniam.ff. sed nūq̄d pōt eps.q̄ dictū ,pualde notabili Roma.refert l.l.q̄ iurisditioni.ff. de iurisdi.om.iu. ¶ Nō obstat dictū Inno.et alioz in.d.c.lz. qz nō loquūtur in cā ipsi⁹ p̄incipis:sed in causis illoz q̄ sunt sub p̄ncipe: in quos hz ipse iurisditionē: q̄ abeo nō auferť/nisi,ppter negligētiam:⁊ ita vī voluisse dñs Abb.hic qui refert illud dictū Inn.in.d.c. lz.⁊ eo nō obstāte ita dicit:⁊ idem voluit Abb. in.c.nouit.col.vij.⁊ glo.in ver.iudicare.S.de iudi. l.c. exposita.col.i.S.de arbi.et in.c.cū venissent.S.de iud.facit quod no. Abb.in.c.et si necesse.J.de dona.inter virum.⁊ bal.in.c.impialē.§.fi. colū.i.de prohi.feudo.aliena.per Fede. ¶ Pro opinione Are.tñ facit:qz si imp̄ator est iudex in cā ,p ,pria q̄n est actor. idē a fortiori dicendū si sit re⁹: qz fauorabiliores sunt rei q̄m actores.l. fauorabiliores.de regu.iu. Et q̄ papa nullo modo imediate ptra nō recognoscentē superiorē adiri possit: ,pbatur in.c.nouit.S.de iud.vbi papa ,ptestaſ q̄ nō intrēdit iurisditionē

regis turbare/nisi rõne peti:ꝺ casu ipse plenã hz ptãtem: et tñ ibi vt reus Rex cõuenitur. Idẽ videt ꝓbari in.c.ꝓvenerabilẽ in ꝼ.i sup ℔.q filij sint legi. vbi tũc demũ papa cognoscit ℑ regẽ non recognoscentẽ supiozẽ si eius iurisditioni rex se subijciat/ꝛ nõ alit: ergo dat intelligi q papa regulariẽ non sit iudex ℑ nõ recognoscentẽ supiozẽ sed ipe sit iudex in ꝓpria cã:vt ex ꝓsse de feudo dr:in.d.c. nouit.ꝛ tenet Bal.in.l.ij.circa fi.C.de sententiã sine cer. quã. vbi in ciuitate loqtur Ang.in.l.i.C.ne ꝙs in sua cã.facit qꝺ no. Bar. in.l. alius.Ꞩ. bellissime.ff.quod vi aut clam.

Non ob.ter.hic:qz rñdet Areti.q hic aditus fuit iudex rõne peccati iuxta.c.nouit.ℑ.de iudi.vel tanq̃ mediator:qꝺ suadet:qz ñ fuit cita tus impator vt iudex facit. ¶ Opinio tñ Abb.põt saluari vt locũ habeat in arduis ſm Are. hic ꝓ glo. in.c.grãdi.de supplẽ.negl. prela. in.vi.q̃ voluit papã posse ꝓuare ꝓncipẽ ꝙ supiozẽ non recognoscit ꝛ ꝓbat in.d.c.aliꝰ.xv.q.vi.in.c.ad aplicẽ.de re iudi.in.vi.ꝛ hoc equitas suadere vr:cũ nõ sit veri simile quẽ iudicaturũ cõtra se: vbi agit de statu vel de maiori parte regni sui.facit qꝺ voluit glo.no.ij.q.vij. in.c.cũ pastoris.ꝛ in.c.irrefragabili.Ꞩ.fi.in ꝼ.delegat.ℑ.de offi.ordi. ¶ Quarto ꝛ vltimo no.ibi Medius ſm Abb.post Joh.an.et alios q iudiciũ appellat mediũ:est eñ mediũ int actorẽ et reũ: ad idem ter.in.l.nullꝰ.C.de iude. Sz certe nõ vr in ter. hoc ꝓbari:nec eñ ꝓcise hic iudiciũ mediũ appellat:sed ſgialit accipit mediũ ꝓ vsu q̃ dã loquẽdi dũ aliꝺ cozã pluribꝰ ꝓponit/ nõ solũ in iudicio sz etiam extra iudiciũ:vt in.c. bñ quidem. xcvi.di.ibi:Deferat in mediũ.ꝛ in l.filie dotẽ.C.de colla.ibi i mediũ cõferre.ꝛ in.l.ꝓtor.Ꞩ.iulianꝰ.ff.de colla.bo.in.c.i.de reb.ecc.nõ alie. in.vi.ꝛ de medio vide no. dictum Domi.in.c.non solũ.ꝓ illũ tex. de appel.in.vi.ꝛ pluribꝰ modis mediũ ꝓsideratꝫ:vt tradit Joh.an. et Abb.declarãdo illũ tex. in.c. preterea.el.ij.de appel.i.gl.ij. Et mediũ ſm qꝺ capit ꝙ Jo.an.et alios hic illud dr qꝺ inter duo extrema claudit: et hoc Abb. dicit p illum tex.in.c.ꝓsuluit.in ꝑn.in.ij no. de offi.dele.Bar.in tractatu de ĩsula in ꝑbo qꝺ frequẽter in ꝑn.idem dicit q mediũ est qꝺ iter duo extrema ꝓsistit ꝛ q nõ põt medium cognosci nisi extrẽitates cognoscamus ꝛc.facit tex.in.l.ij.Ꞩ.filiꝰ int medias. vbi Areti.ff.de lib.et posthu.repit aliud mediũ p eꝝ distãtiã.i.qꝺ distat equaliter ab extremis.Ꞩ.cũ aũt.isti.ex qui.cau.ma. lz.no.in.l.antiqui.ff.si ps here.peta. Et ita de medio bal.distinguit in.l.q̃ sella.Ꞩ.fi.ad fi.ff.de serui.rusti.ꝑdio. Et de medio alit bal.loqtur in.l.i.in ꝑn.ff.de orig.iu.dũ inquit q mediũ occupat tertiã ptẽ/ finis aliã/ꝛ ꝓncipiũ aliã:et in statutis qꝺ dicat esse mediũ in no.q. Bar.tradit in.l.iij.ff.de furtis. Et qñ attẽdat mediũ no.gl. in. c.i.in ver. Modũ.ℑ.de off.cus.in.l.solet .Ꞩ.fi.ff.de off.ꝓcõsul. Est materia brocardica: vt Azo ꝓsequtur in suis brocardis in ꝓma carta. Illud vtilit no. est q vbi rõnes sunt hic/ ꝛ inde doctoꝝ auctoritates:adeo q cõis opi. facile discerni non põt tũc,ꝓbabilis est ſnia iudicis:q̃ media viã seqtur . et isto casu saluat opi.gl.in.l. nẽseniꝰ.ff. ꝺ neg.gest.

ꝺũ dixit talẽ esse rusticoꝝ ſniam: ita soleniter in cã magni põderis cõsuluit ꝓpe.de ancha. in consilio ccxi.incipit Inter ꝙtraria ꝛ varia cõsilia: et idẽ Bal. voluit p illum tex.in.l.ſi ꝓfami.Ꞩ.fi.cũ.l.sequẽ. ff.de hr.ĩnsti.Alex.de imo.idẽ dicit p illũ tex.in.l.titiꝰ. ff.ad trebl. in.iij.no. Et ad idẽ bonꝰ tex.in.l. nõ sine.C.de bonis q̃ lib.in.l.filio ff.vt in posses.leg.in.l.si fundũ.Ꞩ. fi.cũ.l.seq.q̃ incipit. Itavt oẽs.ff. manda. vbi Salꝟ. et. d.l. allegat Bal.in.l.i.col.viij.℣.vi.q̃ro. C. si seruꝰ ex test.facit qꝺ no. Bal. in.l. cũ,ꝑponas.col.i.C.de reb.cred.ꝛ qꝺ voluit Bal.in.l. si duo. in ꝑn. col.fi.ff.vti possi.Uin.Abb.ꝛ alij i c.lz causam.ℑ.e.cũ si. Et ex his hactenus expedita sint q̃ in ista decretali extrisecꝰ occurrũt. ¶ Nũc superest vt altiori indagine materiã editionis aggrediamur: q̃ est ꝓpa dos huiꝰ.c.Et inherendo vestigijs dñi Abb.tota materia in.iij. ꝓncipales qõnes diuidit. ¶ Prima erit de ꝓsonis an et qñ instra vel rõnes edere cõpellant: ꝛ in discursu huiꝰ.q.etiã quibꝰ edẽdum sit appebit. ¶ Scda quo iure editio fieri petat. ¶ Tertia q̃stio erit qñ editio debeat fieri. ¶ Quarta quãdo:quo tpe:ꝛ loco edendũ sit ¶ Circa primã qõnem ꝓncipalẽ vt distincte ꝓcedam?:de quattuor dubitari ꝛtingit . Primo an et qñ reus actoꝛi edere teneat. Secũdo eꝛ an ꝛ qñ actoꝛ reo. Tertio quid de notario. Quarto qñ tertiꝰ edere cogi possit ¶ Ad primũ ꝛclusio sit ꝛ regula:q̃ per istũ tex. colligit ꝙ reus instrumẽta actoꝛi nõ cogitur edere: et in hac ꝛclone omẽs doc.ꝛcordãt:vt Bal.dicit:q̃ plura exempla ponit in.l.i.Ꞩ.editiones. col.iij.ver.venio ad exẽpla.ff. de eden. Idẽ est in rõnibus.l.i.C.de eden . nã actoꝛ hz esse instructꝰ. l. si qñ.C. de dila.et ꝓprias ꝓbationes a seipo adducere.l. nimis g̃ne.C.de test.c.i.de appel.in.vi.c. si.de dolo ꝛ cõtu. ¶ Et si dicat reꝰ tñ cogit positionibꝰ actoris rñdere:ꝛ si ꝓiteat/intẽtio actoris fundat.c.i.de ꝛfes.in.vi.vñ sicut tenetur,ꝓpriã vocẽ edere ad probãdã intentionẽ actoris:ita videt dicendũ q instrumentũ hz ꝓpriũ exhibere teneat. Ad hoc rñdet Ant.de but. Abb.hicꝛ moder. q respectu ꝛfessionis rei nõ potuit esse instructus actoꝛ: cũ talis cõfessio nõ sit in eius ptãte.secꝰ est in instrumẽtis vel rõnibus:qꝛ his a ꝓncipio potuit se ꝓparare:et istã rõnem dr ie originaliꝛ tradũt Fran.℔gel. ꝛ Jo.an.an.d.c.i.de ꝛfes.in.vi.vbi Domi.seqtur hoc in ꝓma colum. ¶ Sed q̃uis rõ ista ab olbus approbet:michi tñ nõ satisfacit:qꝛ hz actoꝛ nõ posset instrui ex cõfessiõe rei: potuit tñ se taliter ꝓparare vt aliꝫ modis ꝓbaret id super quo vult hr̃e ꝛfessionẽ rei.nã rõ predicta bona esset: si positões tñ admitterent in his q̃ de sua natura alit,ꝓbari nõ possunt nisi p ꝛfessionẽ:vt in negatiua dr.d.c.i. de confes.in.vi.hz cũ gñaliter in q̃libet cã positiones fiãt ad faciliorẽ,ꝓbationẽ:vt dr in cle.sepe.Ꞩ.vez.l ver. sed quia positiones:de verbo.sig. rõ supradicta nõvr,ꝓcedere:cum agẽti imputari possit q aliã,ꝓbationẽ nõ paranerit eꝝpollentẽ cõfessioni. Uñ alit rñdẽdum est:ꝛ dico q rõ manifesta differẽtie est inter instrã et confessionẽ q̃ fit mediantibus positionibus:qꝛ si ꝓpria instrumẽta cogeret edere:imme-

diate, pbaret cõtra se: et ex tali p-
ductiõe pcise ipse quiceretur con-
tra. l. nimis graue. cũ si. non sic in
cõfessiõe: qr ipse nõ cogit cõfiteri
positiões. et lz teneat rñdere: po-
terit negare. iõ ex rñsione pcise nõ
insurgit, pbatio: cũ non cogat fiteri: et si fiteat: imputat sibi. sic ẽt
in instrumẽtis si vellet posset ex-
hibere vt. J. dicã. ¶ Retẽta ergo cõ
clusiõe quã cõiter oẽs tenẽt: q re-
us nõ teneat edere actori instru-
mẽta vel rõnes ad intẽtionẽ acto
ris, pbãdã: limitat plurib⁹ modis
¶ Prio vt nõ habeat locũ i fisco agẽ
te: cui ex spãli ꝓuilegio re⁹, ppria
instra edere teneat. l. nec quisq;. ff.
de edẽ. vbi Bar. et oẽs hoc tenent
sequũtur hic Abb. et alij. Sz in il-
lo tex. nõ vr hoc bñ probari: qr loq
tur negatiue: dũ inqt q reus alia
instrumẽta nõ cogit edere q̃ q̃ ad
cãm ptinẽt: ex qua se defendere
pfessus est: z oro negatiua nichil
nouj inducit. vt Bal. declarati. l.
ij. C. de condi. inser. ad fi. per. l. ex
facto la. i. ff. de here. insti. z tex. in
l. titia. §. fi. ff. de manu. test. Cõfir-
mat hoc: qr vidẽt ibi poti⁹ iurisco-
sult⁹ velle minuere editionem q̃ a
reo petit q̃ illã ãpliare: vt ex mo-
do loquẽdi colligit: iõ inducta ad
diminutionẽ nõ debẽt opari augmẽtũ. l. legata inutilit. de leg. i.
ex tex. ibi loqtur ꝓsupponẽdo: vñ
intelligit in casib⁹ qbus alias ede
re cogit: puta in instrñis qbus re⁹
est vsurus. l. i. §. edẽda. ff. de eden.
et hoc text. innuit ad fi. ibi ex qua
se defẽdere, pfessus est: quicqd sit
ista tñ cclusio, pbatur in. l. ij. §. di-
uus. el. i. de iure fis. f. itẽ diui fra-
tres: vbi dr q totiẽs fisco edendũ
est quotiẽs dere nũmaria agitur:
ista regula gñalis est: nec aliquo
modo restrigi dz: sed gñaliter etiã
fisco agẽte intelligit vt edatur ad
fundandã intentionẽ. ¶ Prio qr
iura q̃ loquũtur gñaliter debẽt ge
neraliter intelligi. c. solite. de ma-
io. et obed. l. i. §. z gñalit. ff. de leg.
prestan. cã vulga. ¶ Scõo qr text.
hoc tantũ dicit vbi agit de re pecu
niaria: ergo loqtur fisco agẽte. nã
in reo sibi indistincte edit: vt. J. dicã
¶ Tertio hoc suadet: qr subijcit
ibi q fisco nõ sic editur in cã capi-
tali: z i tali cã fiscus est actor sine
accusator. ergo dat intelligi q regu-
la ꝓcedẽs loquat fisco agẽte. qr
vna pars p aliã declaratur. l. qui
filiabus. in pn. ff. de leg. i. l. verum
de peti. here. et exceptio declarat
regulã. l. nã q liqde. de penu leg.
¶ Quarto. nã tex. expresse ibi dif-
ferẽtiã facit inter cãm capitalem
et pecuniariã. sed talis distinctio
tantũ ꝓuenit fisco agẽti: in reo nõ
ꝓcedit: cui semp editur, p defensi-
one. vt. §. dixi. ¶ Ultimo qr tex. ibi
intẽdit specialr aliqd i fisco dispo
nere: iõ illa regula gñalr intelligr
vt dixi: alꝫ nõ esset dria inter fiscũ
et priuatũ. Et ita his rõnibus cõ
probat hec prima limitatio quaz
simplicit doc. tradũt vt fisco tene
atur re⁹ edere ad fundandã intẽ-
tionẽ ei⁹. Et p hoc Bal. infert in. l.
i. §. editiões. col. fi. ff. in rta ꝓdicta
ff. de eden. q si fiscus petit gabel-
lã ab aliquo / poterit petere istm
Ꝛctus sibi exhiberi. et idẽ dicit in
emptor⁹ gabella z: qr in locũ fi-
sci succedũt. ¶ Ob vltimũ nõ, pce-
dit sine dubio: qr hoc priuilegiũ fi
sco specialr ꝓcessum nõ vr in ẽpto
rẽ trãsire vt voluit no. Dy. in. l. lici
tatio. §. impatores. ff. de publica.
vbi Bar. in. l. i. C. de nauicularijs
li. xi. Saly. C. de vectig. z cõmis. l.

vniuersi. Spec. z Jo. an. in ti. de i-
mu. ec. circa fi. vbi Bal. in addi. se
quit Dy. in. d. §. impatores. no. ẽt
glo. in cle. ꝓsenti. in f. nõ negocia
di. de cẽsi. Fede. in cõsi. cxi. incipit
Questio talis est. col. vi. f. itẽ qrit
an rustici. cũ si. Et p istam rõnem
Alex. de imo. reprobat hoc dictuz
Bal. in. d. l. nec quis q̃. §. alle. et q̃-
dã Moder. sequuntur in tractatu
gabellaz. in. vij. parte. col. vi. i. f.
ex pmissis. ¶ Predicta limitatio
restringit. Primo vt nõ habeat lo
cũ in cã criali in q̃ nullo modo re⁹
etiã fisco edere cogit. l. ij. §. diuus
el. i. vbi text. ꝑm vnã lecturã Bar.
ff. de iure fis. et tz Abb. hic Bar. et
doc. in. l. ij. C. de eden. Et cã cria-
lis dr etiã si agat de pena pecuni-
aria fisco applicãda. gl. z Bar. in
l. ij. §. i. ff. de sepul. vio. z iõ tali ca-
su nõ teneretur re⁹ fisco edere: ita
sentiũt doc. dũ simplr loquunt de
cã criminali: z ita spãlit dicit z de-
clarat Alex. de imo. in ꝓsi. cxxxij. in
cipit Uisa facti rõne. col. fi. in pmo
libro. Prio ista ꝓclone pma facievr
tex. in. d. §. diuus. dũ dicit q fisco
edit qñ agit de iure dñij vel simili
cã nũmaria: si q̃ cã nũmaria sit ex
crie/nõ edit fisco. qr nõ est similis
cause in q̃ agitur de iure dñij, put
ibi redrit. Sz tñ ista ductio de fa-
cili euitari põt: qr illa ꝛba q̃ ponũ
tur in. §. diu⁹. eo respectu dũtaxat
dicta sunt vt cãe capitales exclu-
dant: in qb⁹ fisco nõ edit vt aperte
colligit ibi dũ dicit. Nõ de capita
li cã agat: q̃si velit dicere tex. in cã
pecuniaria fisco edit: nõ i cã capi-
tali. z sic illa ꝛba de iure dñij vr de
aliq̃ cã simili recipiũt determinatio
nez declarant ex sequẽtib⁹. Et ꝛ
dictũ Alex. facit tex. i. d. §. diu⁹. dũ
ibi excipit cãs capitales qb⁹ fisco
nõ edit: dat g̃ intelligi q vbi agitur
de re pecuniaria fisco edẽdũ sit: ẽt
si illa pecũia ex delicto fisco debea-
t: qr sufficit q nõ sit capitalt. p a-
lia igit pena pecũiaria dz fisco edi
vt ibi expsse, pbat. Et iõ declatiõi
quã Alex. facit i. d. ꝓsi. cxxxij. §. al
le. refragat tex. i. d. §. diu⁹. vt dixi.
z dũ tex. distinguit inr cãm pecuni-
ariã z capitalẽ nõ vr aliã rõnẽ ha-
buisse nisi, ppt mai⁹ preiudiciũ qõ
fiat in capitalib⁹. ar. l. in fuez. in
fi. ff. de penis. Et lz doc. simplr di
cãt nõ esse fisco edẽdũ in cã criali:
intelligã, put loqtur. §. diu⁹. f. i ca
pitali: alꝫ seqret q in cã magna ci
uili esset edendũ fisco: puta si age
ret de magna hereditate. z si aga
tur de pena. x. solidoz: nõ edere-
tur: qõ vr ꝛ intẽtionẽ iurisconsul. in. d.
§. diu⁹. q vr ꝓsiderare pudicium
Preterea ẽt iura qñ loquũtur de cri
minali cã intelligunt respectu pe
ne corpalis z gñalr cãm pecunia
riã excludunt. auk. fz hodie. C. de
epis. z cle. ibi In cã criali vel pecu
niaria: z in auk. fz nouo iure. C. de
pena iud. q male iud. in. l. i. §. hoc
aũt. de calũ. z ita possum⁹ ꝛcellige
re dctã doc. dũ loquunt simplr de
cã criali: ꝓpti qr allegãt. d. §. diu⁹.
¶ Scõo restringit vt nõ hẽat locũ
qñ editio peteret ab alio fisco: qr fi
scus ꝛ fiscũ nõ hz priuilegiũ. ar. l.
sed et milites. in pn. ver. coequa-
litas eiñ honorus. ff. de excu. tut. z
ita singularit, pbatur hic ꝑm Bal.
et idẽ in eccliã. l. fi. C. de sacrosan.
ec. z rõ vr: qr ꝓuilegiat⁹ nõ vtitur
priuilegio cõtra priuilegiatũ de q̃
in auk. quas actiões. C. de sacro-
san. ec. in. c. in pñtia. J. eo. ¶ Scõa
etiã rõ adduci pt: qr tale ꝓuilegiũ
vr ꝓtra subditos fisco competere:
nõ ergo ꝓtra equales: quia par in

parē nō hz imperiū. l. nā etiā magiſtrat⁹. ff. de arb. l. ille a quo. ℌ. tē peſtiuū. ff. ad trebel. Ex qua rōne inferē q etiā ꝯtra priuatū ſibi nō ſubdutū nō hēret fiſcus hoc priuilegiū. facit qđ no. Nico. matha. et Bal. in. l. exēplo. p illū tex. in prin. C. de proh. et qđ tradit Inn. in. c. quāto. ℨ. de ꝓſue. ⁊ in. c. inq̄ſitioni ℨ. de ſen. exc. cū ſi. ¶ Tertio declarat vt pcedat qñ copia, pbādi alit haberi nō pōt: ſec⁹ ſi fiſcus haberet facultatē probādi iure ordinario: vt qz ſit notari⁹ ad quē recurri poſſit. nā tūc nō videt q fiſcus habeat ꝑuilegiū ℨ reū: vt priuilegiū min⁹ ledat ius cōe q̄ fieri poſſit. ar. l. ſane. de ꝑuil. ita dicit dñs Abb. hic in. iiij. col. ver. ego puto q non eſt. qz hoc accomodari pōt in oībus caſib⁹ ꝑ q̄bus ꝯtra regulam qs edere tenet vt i dote: libertate: ⁊ ſimilib⁹ de q̄bus ℨ. Et ꝓ iſta limitatiōe ſpāliter videt tex. in. l. ij. ℌ. diuus el pmo. ff. de iure fiſ. ibi ſi verū alit nō inueniť. Sz in ꝯtrariū facit: qz ſemp fiſcus diceretur hꝫe facultatē aliter, pbādi. nā notari⁹ agere pōt cōtra reū qui habz inſtrm vt ſibi det copiā inſtrumēti. ita no. Bar. in. l. fi. ver. q̄ro vtrū ff. de tabu. exhibē. Bal. in. l. fi. col. vi. C. de eden. ⁊ notarius cogi poterit ad agendū, p intereſſe actoris: vt, pbať i. l., pcurato⁹ ꝑm vnū intellectū. C. de eden. et in ſimili no. Jo. an. in rub. de inſtru. edi. in pn. ⁊ hoc dicit Are. hic ad aliud, p poſitū in col. xiij. ⁊ ſic priuilegiū fiſci eluſoriū redderet: qz ſemp hoc modo alit, pbari poterit. Sz tñ ſaluādo dictū dñi Abb. pōt dici q, pcedat qñ alit, pbari de facili pt vt in exēplo ei⁹. ſ. qñ notari⁹ ſit a quo imediate peti poſſit: ſec⁹ ſi cū difficultate vt in arg. Uel dic q non vſ expeditū q notari⁹ poſſit cogi ad agendū: qz tex. in. d. l., pcurato⁹ vario mō intelligit: de quo ibi videtur eſt. ¶ Iſta pma limitatio nūc plurib⁹ modis extēdit et ampliať pmo ad eccliam q̄ fiſco eōparatur vt dicit dñs Abb. col. iiij. poſt bal. hic p tex. i. l. fi. C. de ſacroſanc. ec. ¶ Cōtra iſtā equipationem facit qđ Alex. de imol. ſcribit i. l. ſi filio. ℌ. ſi vir in q̄nquēniū. ff. ſol. ma. ⁊ i alia q. no. Spec. in ti. de teſte. ℌ. poſtq̄ in ℨ. ſz q̄d ſi tot ſunt: ibi duz dicit. Idē, p fiſco, p eccl̄ia. ⁊ Bal. in. l. fructus. ff. ſol. ma. dū allegat. d. l. fi. de ſacroſan. eccl̄. cū alijs ſimi. Ex q̄bus, pbabilit dici pt q oia priuilegia gñaliter q̄ fiſco vl̄ ciuitati cōceſſa reperiunť/ et eccl̄ie debeant cōpetere: ⁊ iō in ꝓpoſito bñ cōcluditur q ſicut fiſco ita eccleſie edi debeāt ad ei⁹ intētionē fundādā. ¶ Non obſtāt allegata in ℨriū: et primo dū dr q. l. fi. nō loquit in fiſco ſz in ciuitate: qz imo ēt vſ habere locū in fiſco. ita Bar. illā intelligit in. l. in oībus. ff. de diuer. ⁊ tēpo. ꝓſcri. ⁊ ꝓba. d. l. hoc bñ, pbant: pmo dū ibi dr. Necnō iuri ciuitatū: nā hoc verbū: iuri: ita vſ reſpicere fiſcū ſicut ciuitatē: cū in fiſco agať de iure ciuitatis caſu quo ciuitas habeat fiſcum iurta no. per Bar. in rub. C. de iure fiſ. Scōo, p hemiū. l. dū erodit dicēs. Ut iter diuinū publicūq̄ ius. Nā hec verba gñalia ita reſpiciūt fiſcū ſicut ciuitatē: cū vtroq; caſu publicaꝛ ſetur vtilitas ⁊ principū gñale cō ſtitutiōis attendiť. l. regula. ℌ. ⁊ lz ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ rō finalis ex prohemio colligiť. l. fi. vbi Bar. ff. de here. inſtı. l. i. in pn. vbi Bar. ff. ad maced. ¶ Non obſtat q in. d. l. fi. ciuitas eōparať eccl̄ie nō ecōtra. vt. ℨ. qz imo eque pncipaliť ita in ciuitate ſicut in eccl̄ia diſponiť cū eodē ꝯboy ꝯſtructu ibi hoc dicatur: ⁊ ita pari fauore iura eccleſiā ⁊ ciuitatē, pſequunť: vñ in ꝓpoſito priuilegiū qđ fiſco tribuiť nō dz eccl̄ie denegari. ¶ Non obſtat q Matheſi. dicit: qz illō pōt pcedere i materia cōrectoria, put ipſe loquiť: ſecus eſt in iſto caſu: vbi eſt materia fauorabilis i q̄ fit extēſio a paritate rōis: gl. ⁊ Bar. in. l. illō. C. de ſacroſan. Bar. in. l. ſi cōſtāte in pn. in. ix. q. ff. ſol. ma. cū ſimi. Et p̄dicta ꝛclusio, pcedit nedū in eccl̄ia ſz etiā in alijs pijs locis: qz oia ꝑuilegia eccl̄ie ēt hoſpitalib⁹ cōpetunt. l. oia. vbi Bar. C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ Bal. i auť. hoc ius porrectū col. ij. ℌ. ſcōo eſt videdū. C. de ſacroſan. eccl̄. do. Anto. in ꝛſilio. xl. icipit. Nulla eſt dubitatio. ℣au. de caſt. in cōſi. xvi. incipiēte. Dubitať. Abb. i. c. nulli. circa fi. ℨ. de reb. eccl̄. nō alie. in. c. i. ℨ. de l. integ. reſtit. i. c. relatū. el pcio ℨ. de teſta. cū ſi. Scōa p̄dicta limitatio in fiſco ampliať vt hēat locū i matrimonio: nā ille q̄ ſtat, p matrimonio poterit a reo peterevt ſibi edatur ad intētionē fundandā ita voluit no. Joh. an. in addi. ad Specu. in ti. de inſtru. edi. ℌ. videdū. ver. ex premiſſis. Idē Jo. an. hic ⁊ ſequiť Anto. de butrio. Abb. ⁊ Moder. et ſimpliciť hoc tz Bal. iuniores i tractatu de dote in. ix. pte in. xi. ſpāli. Mouet Jo. an. duplici rōne. ¶ Prima qz in matrimonio multa ſpālia ſunt vt p gl. ⁊ doc. in. c. i. ℨ. vt lite nō ꝓteſtata. ſz iſta rō nō multū facit: qz ſpālia nō debēt mltiplicari. ¶ Scōo qz ſi pmittiť i fiſco vt. ℨ. g idē fauore mtimonij

ꝛ ista rō meli⁹ cōsonat. In qua tñ cōsiderādū est q̄ istud est fauore matrimonij. ḡ hoc tñ ꝓpetit illis q̄ stant, p ipo matrimonio: vt. ff. di ꝛ: non ḡ impugnātib⁹ matrimoniū dz editio fieri. qz inductū i fauorē retorquētur i odiū Jo. l. qō fauore C. de legi. hoc voluit i simili Joh. an. in. c. series J. de testi. cui⁹ dictū ꝓ singulari Abb. refert in. c. iurauit cōlū. iij. in fi. ꝛ no. singulariter hāc limitationē J. eo. Et hoc verū eē intelligo nisi ille q̄ insurgit J matrimoniū allegaret aliq̄ ꝓpetuū impedimētū ad mr̄imoniū dissoluē dū: qz tūc agit de fauore alieyt pec catū euitet: nā tali casu ēt debebit editio fieri impugnātib⁹ mr̄imoniū cū nō sit min⁹ fauorabile mr̄imoniū J legem dei Jctū dissoluere ḡ alꝫ ltime Jctū ꝓfuare. ita i simili dicit Calde. quē ibi sequūt Ant. de bu. ꝛ Abb. in. c. series J. de testi. ꝛ Abb. in. c. iurauit in. iij. col. J. eo. vbi videbim⁹. Et hoc mō ꝓcedit exēplū Jo. an. in. d. ver. ex premis sis: ubi satis ē magna cā: Abb. hic refert de eo q̄ ꝓuocat mulierē cuz qua Jrit ad duos tium allegādo prius illā cū alio Jrisse: nā edere mulier cogit sibi instr̄m primi ma trimonij: vt isti dicunt. Nā hoc iō est qz lz ab isto mr̄imoniū Jctū i pugnet: allegat tñ impedimentū ꝓpetuū: et agit de pctō euitando et de fauore aie: vt. ff. dixi. iō sibi edendū est. ¶ Tertio ertēdit ad cām dotis vel alimētoꝝ. in quib⁹ etiam reus actori edere tenet ad intentionē ei⁹ fundādam ſm do. Anto. ꝛ Abb. hic col. iij. ꝛ Roma. hoc sequit in. l. i. ff. solu. matri. in aut. similiter in. iiij. charta in. v. spāli in iudicijs. C. qd. l. fal. Aler. in. l. fi. C. de edē. in. xiij. fallen. Est verū q̄ Bal. vī velle Jrīū in. l. i. ff. editiōes col. iiij. ff. de eden. ver. ve nio ad exēpla: vbi exemplū ponit i mulierē q̄ ab hr̄dib⁹ mariti dotē repetit: ꝛ fz regulā cōcludit q̄ cū ipsa agat nō poterit petere edi fi bi instr̄m ab hr̄dib⁹ ad hoc vt ꝓbare possit dotē datā: ꝛ ita manife ste vult q̄ cā dotis in hoc non sit priuilegiata: ꝛ idē Sali. dic in. l. fi. col. ij. ver. et ex his pz. C. de eden. Are. hic, p cōcordia distinguit q̄ eo casu q̄ pia sit causa dotis vel ali mentoꝝ vt qz pauperi relinquit: vera sit cōis opi. Si ꝓo nō sit pia: tūc opi. Bal. ꝛ Sali. ꝓcedat. Sed tñ indistincte verior vī cōis opi. Nā si restringat casu quo dos sit cā pia: tunc erit spāle rōne pie cāe per supradicta nō rōne dotis: qō videt Jntentionē doc. qz dotis cā fauorabilis vī ꝓpter se, p ea q̄ ha bētur in. l. i. ff. solu. ma. ꝛ in. l. ij. ff. de iur. do. bon⁹ tex. in. l. hoc lega tū in fi. ff. de cōdi. ꝛ demō. no. in. c. fi. J. de re iudi. ꝛ a pari, pceduntcā dotis ꝛ fisci. l. ij. C. de priuile. fis. ꝛ l. ij. C. de iure do. vbi Bal. in prin cipio plus voluit fauorabiliorē eē s. dotis cām q̄m fisci de quo p Aler. in. l. i. col. i. ff. so. ma. ꝛ ita ēt gene raliter dicēdū est i alimētis quoꝝ causa est admodū fauorabilis: vt no. in. l. i. C. de fideicō. ꝛ Bar. plu ra ponit in. l. solēt. ff. de alimē. ꝛ ci ba. lega. faciūt q̄ J. dicā in. viij. am pliationē. ¶ Quarto in cā liberta tis tex. no. in. l. sicut. C. de lib. cau sa. vbi Bal. dicit q̄ licet ds nō co gatur originē petitionis aduersa rij fundare J se. l. fi. C. de edē. fal lit hoc fauore libertat; p illū text. ꝛ q̄uis posset cauillari: rō tñ vide tur manifesta: qz pia vī cā liberta tis: vt no. Bar. in. l. proxime. ff. de

his q̄ i testa. delē. in. l. si vnus. C. de testa. ꝛ est tex. in. l. i. circa fi. C. cōi ser. ma. ibi rōnē pietatis pue nit: no. Bal. in. l. ij. in. l. pe. C. de fi dei. libe. ꝛ lz ꝓprie ꝛ stricte nō di catur pia cā: sufficit tñ q̄ fauora bilis sit: vt J. dicā. cōstat aūt liber tatē multū fauorabilē esse. l. lege iulia. ff. de manu. l. iter pares. ff. de re iudi. adeo q̄ fauorabilior vī cā libertat; q̄s legitima filioꝝ: vt no. Pau. de cast. in. l. papinian⁹. ff. ārta aūt. p illū tex. ff. de inoffi. testa. ¶ Quito, pbabilit idē dici p̄t i mi serabilib⁹ psonis quarū causa fa uorabilis ac pia iudicat: vt Spec. tradit in ti. de istru. edi. ff. nūc aliq̄ col. xvi. ff. et scias. Et q̄ dicant mi serabiles psone Bar. no. in. l. i. C. q̄n imperator inter pupi. ꝛ vidu. Jnno. ꝛ Abb. post alios in. c. signi ficātibus. ff. de offici. deleg. ꝛ idez Abb. in. c. sup q̄busdā. de ꝛbo. sig. ¶ Sexto a simili rōne inferri pōt idez eē in liberis. qz par ecclie est causa liberoꝝ. vt dicit Bar. in. l. ta le pactū. ff. ff. de pac. Jmmo ēt plus liberis faueat q̄s ecclie vt no. Bal. in. l. iubemus. in prin. C. de testa. facit tex. i. c. fi. xvij. q. iiij. vbi ſm ꝓsiliū Augustini nō dz ecclia institui ꝛ filij⁹ exheredari. no. glo. in. l. si q̄s ad declinādā. C. de epis et cleri. in. ff. simili mō. de cui⁹ dicti itellectu late disputat Andre. sicu. i repeti. l. cū acutissimi. C. de fideicō. Septimo hoc idē suadet i cā studij q̄ etiā mītū fauorabilis reputat: naz in ea versat publica vtilitas. ff. ff. in phemio insti. Et iō no. dicit Bal. in. l. i. C. si de mo. poss. fuerit appellatū: q̄ in cā stu dū nō appellat: ꝛ cā studij ꝛ dotis equipant: vt no. Bar. in. l. i. ad fi. ff. solu. ma. vbi Bal. no. dicit q̄ q̄n nō cōstat de ptoritate tēporis: si cut. p instrumēto dotis ꝓsumit, ita p instrumēto salarij doctoris: fa cit qō dici solet ō fabro qui expelli pōt ne studiū ipediat. glo. ꝛ Bar. i d. l. i. Abb. in. c. bone el pmo. de po stu. pla. in. c. fi. ff. de iudi. cū simi. ¶ Et gñaliter idē dicendū vī vbi cūq̄ publica ꝓfatur vtilitas: qz fa uorabilis talis cā iudicat. facit. l. fiḡ. ff. vtrū vbi Bar. ff. ad silla. et qō no. Guil. ꝛ Bal. in. l. si filius. ff. si cer. pe. dppe in ea fit exēsio ꝛ la ta iterꝓtatio: etiā si materia alias odiosa sit. l. ij. ff. exercitū. vbi Bar. ff. de infa. l. quēadmodum. C. de agri. et censi. li. xi. ꝛ Pau. de cast. hoc ꝓsequtur in ꝓsilio. xxiij. incipiē te. Uiso puncto col. pe. dū allegat tex. i. l. i. ad fi. C. de. cadu. tollē. et concludit q̄ fauorabilis ac pia cā sit q̄ vtilitatē publicam respicit. ¶ Octauo vltio attēdari pōt q̄ idē sit dicēdū in q̄libet cā fauorabili. Moueor hac rōe: p quā oia supra dicta ꝓbabant: nā ſm eōem opi nionem vt J. videbim⁹ fauore rei actoꝝ edere cogit ad exceptiōez fū dādā: qz fauorabilioꝝ causa rei ḡs actoꝝ iudicatur. l. fauorabiliores ff. ō re. iur. i. vi. ¶ Ego hēo q̄ si cā uorabilis sit: ꝓualet fauoꝝ cāe ꝛ fa uoꝝ rei ꝓpōderat: vt ē tex. i. c. fi. J. ō re iudi. l. iter pares. ff. de re iud. ꝛ tex. no. i. l. legeiulia. ff. ō manumi. Ubi cū reo cōcedat vt actorē edere ꝓpellat fz cōem opinionē. a fortio rihoc pmitti dz i talib⁹ causis fa uorabilib⁹. d. c. fi. ꝛ lz ibi tñ loq̄t ō ḡttuo: fauorabilib⁹ causis. s. i mr̄i monio: dote: libertate: ꝛ testō: gña liē tñ i q̄libet cā fauorabili, ꝓcedit ibi nisi in causa fauorabili: et que ibi exprimūtur gratia exempli dicta sunt vt aperte ex modo loquē

di colligitur ibi puta l mrimonio ꝛc.ꝛ exẽpla nõ restringũt regulaz c.i.J.ne cleri. vel mona.§.hacten⁹. inſti.de gradi. Et hoc no. Spe.in ti.de teſte.§. poſtq̃ ꝑ. ſed quid ſi tot ſunt:ꝛ doc.tradũt in.d.c.ſi. Et ideo q̃ ſupradicta ſunt non ſolũ ꝓ viam exẽſionis ꝓcedũt arguẽdo ſimuli a fiſco:vt cõiter doc.dicũt: ſed etiã iure ꝓprio vera ſunt:qz materiam fauorabilem cõtinent. ¶Scõo pricipaliter fallit regula iſtius.c.in vſurario q̃ actori edere tenet ad intẽtionẽ ei⁹ fundandaz. vt eſt caſus in clemen.i §.ceterũ. de vſur. Et circa iſtã limitationẽ ad intellectũ dicte clemẽ.i.q̃rit de tribus. ꝓmo an habeat locũ in iudeo. Scõo q̃d ſi deſijt eẽ vſurarius. Tertio q̃d in alijs perſonis ſimilibus quodãmodo vſurarijs ¶Circa ꝓmã q̃ſtionẽ Bal. videt tenere q̃ ſic in.l.i.§. rões i fi.ff.de eden. dũ exẽplificat i iudeo dicẽs q̃ ſi famulus portauit pign⁹ ad iudeũ feneratorẽ: et iudeus poſt ea negat pignus ſibi datũ: cogit edere codices ad fundandã intẽtionẽ actoris:et hoc tenet glo.expreſſe i dicta clemẽ.i.in ver. Cẽſura.quã ibi ſequitur Pau.ꝛ Imol. ¶In cõtrariũ q̃ nõ habeat locuz in iudeo,ꝓbatur:qz in dicta cle.dr̃ q̃ edere tenenr̃ ꝛ cõpelluntur cenſura eccleſiaſtica:q̃ eſt ſentẽtia interdicti:ſuſpẽſionis: vel excõicationis in.c.querẽti de ver. ſigni.ꝛ talis pena nõ conuenit iudeo. qz nichil ad nos de his q̃ fozis ſunt c.gaudemus de diuor.ũ.q.i.in.c. multi. ¶Secũdo facit ter. i dicta cle.i.§.ſi. vbi vr̃ loq̃ de his qui credere tenẽtur:ꝛ dicit q̃ ſi cõtendũt non eſſe peccatũ exercere vſuras: debẽt puniri vt hereticí: ꝛ glo.ibi inꝛbo hereticũ:expreſſe dicit illã cõſtitutionẽ in iudeis nõ ꝓcedere qz in illis ꝓprie nõ cadit hereſis: et iſta opi.glo.videt prevalere qz poſterioz iurta glo.in.l.filium in §.ſabinus.ff.ad trebel. ¶Tertio qz ter.in dicta clemẽ.i.§.ceterũ loquitur de vſurarijs qui fenus occulte exercẽt:vt apte ibi dr̃: ḡ non habebit locũ i iudeis qui hoc palã faciũt:ꝛ oib⁹ ſe exhibent: vnde cũ ꝛba cõſtitutiõis non cõueniãt: vt ex p̃dictis ptz:nõ dz habere locũ conſtitutio.c.idẽmtatib⁹.§.penul. de elec.in. vi.l.iuj.§. totiens: vbi Bar.ff.de dam.infec.cuz ſimi. Et predictã opi.videt tenere i terminis Florian⁹in.l.fi.C.de iude. vbi indt q̃ ordinarij locoz nichil pñt cõtra iudeos reſpectu penaz de quib⁹ loquit̃ ter.in.c.i.et in.c. quãq̃. de vſu.i.vi.ꝛ i cle.i.de vſu. qz ille pene nõ conuenũt iudeis: nã nichil ad nos ꝛc.c.gaudem⁹.J. de diuor. Et ex iſtis ꝛbis Floria. colligit Alex.de imol.q̃ diſpoſitio c.quãq̃.nõ habeat locũ in iudeo: et ita alis cõſuluit ſenis in cõſi.incipit. Sup premiſſa dubitatione pari ḡ rõe inferr̃ ad ꝓpoſitũ q̃ clemen.i. nõ hẽat locũ in iudeo: exq̃ ſimul allegata ſunt p dñz Floria. Et ꝺ iſta opi.Floria.meminit Jo. de ana.i.c.ſup his col.i.J.de iudeis dicẽs illũ apud Ferrariã ita conſuluiſſe. Sz tñ p̃dictis nõ obſtãtibus teneo ptimã opi.glo.in dicta cle.i.in ver. Cẽſura.ſ. q̃ idẽ ſit in iudeis q̃ ter.in.d.cle.i.inꝛ. Ceteꝛq̃ qui ḡhaliter de feneratoꝛib⁹ loquit̃ur:ḡ dz ītelligi ẽt in iudeis vſurã exercẽtib⁹: cũ et ipſi vſurarij ſint xix.diſt.i.c.ſi romanoꝛ.l.i.§.ꝛ generaliter de leg.preſt.nam virtute ſermonis generalis omnes includuntur: etiã ſi maioꝛ ratio in vno ſꝯ in alio videat.l.i.§. quod aũt.ff.de alea.l.in fraudem in fi. ff.de teſta.muli. Et in caſu noſtro oino eadẽ ratio in iudeo videtur. ¶Cõfirmatur hoc qz iudei odio nobis ſunt.c. cũ nimis J.de iude. liij.di.in.c.nulla:magis eſſ̃ odio ſi ſunt: ꝛ peiores alijs ifidelibus reputant.i.q.i.in.c.nonne. ibi peiozes ergo iudei: ꝛ glo. ibi declarat: ergo non debẽt eſſe melioris cõditiõis q̃ chriſtiani ſint: q̃ edere cogunt:ita etiã tenet Domi.in d.c.i.colũ.fi. de vſu.in.vi. circa fi. allegando glo. in.d.clemen.i. in ver.Cenſura:ꝛ ſequitur Joh.de ana.i.d.c.ſuper his col.i.nã quãdo materia poteſt iudeis conuenire:in cõſtitutiõe canonũ veniũt etiã iudei.c.de terris.J.de deci.in c.quanto ad fi.J.de vſur.quod ꝓcedit nõ ſolũ in odioſis ſed etiam in fauorabilib⁹. facit glo.i.diſt.in c.ius quiritus: que tenet q̃ iudei filios habeãt in ptãte: idem glo. xxviij.q.i.in.c.iudeozũ: ꝛ immunitas ꝓceſſa a ſtatuto etiã iudeis cõpetit:ita no.dicit Bal.in.l.ſpadonẽ.§.iam autẽ.ff.de excu.tuto. Et ꝓuilegiũ ſecuritatis datum vni cũ duob⁹ ſocijs ẽt de iudeis intelligi ſcõm Ang. in.l.i.ff.ad.l.iuli. maieſta.ꝛ i.l. vtimur.ff.de ſepul. viola. Et iõ ex oib⁹ predictis in ꝓpoſito cõcluditur q̃ cum editio q̃ mandatur fieri in dicta clementi. i.cõueniat etiã iudeis: i illis etiã locũ habere intelligit̃. ¶Non obſtãt allegata. Ꝺ i ꝓtrariũ.ꝛ ꝓio q̃ cenſura eccl̃aſtica non cadit i iudeis.qz ꝓ idirectũ bñ ꝓuenit:ꝛ cadit i eis:vt gl.dicit i ꝛ. Cẽſura. Ꝺ. alle.ꝛ a pari ꝓcedũt indirecta excõicatio et directa.c. quanto.ꝛbi

ter.no.J.de ꝓuileg.ꝛ ter.in.c.poſt miſerabilem.J.de vſu.vbi ẽt iudei ad reſtitutionẽ vſurarz cõpellunt ¶Nõ obſtat ter. i.d.cle. vnica.§. fi.qz verũ ẽ q̃ pena de q̃ loq̃tur.§. fi.nõ ꝛz locũ in iudeis:vt tz gl.ibi in ver.hereticũ.ꝛ bñ: qz illa nullo mõ cõgruit iudeis:ſecus eſt i editione libroz q̃ mãdatur fieri vt in d.§.ceterũ.qz illa ẽt iudeis ꝓgruit declarãdo vt.ſ.ꝛ hoc mõ concordantur glo.q̃ in.d.cle.i. videntur cõtradicere. ¶Nõ obſtat q̃ iudei palã vſuras exercẽt: quia ẽt ſunt xp̃iani q̃ palã hoc faciũt:vt ẽ Mediolani apud nos: ꝛ quocũq̃ mõ ſit ſicut.d.cle.i.locũ ꝛz in xp̃ianis ita etiã dicẽdũ eſt i iudeis. ¶Nõ obſtat dictũ Flouiani:qz nõ eſt verũ iſto caſu p ſupradicta: vr̃ cũ ipſe alleget. d.cle.i.ita ſimplicit dz dictũ ei⁹ intelligi quo ad.§.fi.cui⁹ pena nõ cadit i iudeo: ſecus quo ad.§.ceteruz:p ſupradicta. ¶Ad ſcõm vr̃ breuiter dicẽdũ q̃.d.cle. i.habeat locũ ẽt in eo q̃ deſijt vſurarius eẽ:hoc Bar.dicit p illũ ter. in.l.pretoꝛ ait.§.is ẽt p illũ ter.ff. de eden. Idẽ Bar. p illũ ter.in.l. quid ſit fugitiu⁹ in pn. ff.de edil. edic.dicens q̃ vſurarius tñ dr̃: lz deſierit fenerari. Ad idẽ bon⁹ ter. in.l.palã.§. nõ ſolũ vbi Bar.ff.de ritu nup.ꝛ videt iſta cõis opinioꝛ quã Ange.ſequit in.l.ſicut.§.ſuꝛ uacuũ. ff.qui.mo. pig. vel hypoꝛ ſolu.ꝛ in diſputatione ſua incipit Aſtẽſis miles: Roma.in.l. ſequit §.itẽ labeo.ff.de vſucap. Bal.l.i. imꝛobũ.in fi. C.de inkfami. facit ter.in.c.teſtimoniũ.in.ũ.rñſo.i ti. ꝓmo ſm Are.hic. ¶Cõtrariũ tñ tenet Bal. in rub. C. de vſu.q.§. dicens ſe ita conſuluiſſe:quia per reſtitutionẽ vſurarum nomen vſu

rarū aboletur: allegat ter. in. c. cū tu. in ℔. donec. ℣. de vsu. Et reperio q̄ istā opinionē Bal. sequit Laurē. de ridol. q̄ cōsuluit in repeti. q̄stione cētesima. ℔. est ēt q̄stio inter doc. de vsu. allegat ēt. c. quāq̄. de vsu. in. vi. in prin. Et hoc ēt approbat Roma. in cōsi. cccxcvij. incipit. In casu ꝓposito: facit ter. l. c. sollicitudines. §. pe. ℣. ō pur. cano. quem ꝓo ista parte Are. inducit. ¶ Ꝓo cōcordia Alex. de imo. distinguit in. l. i. C. de eden. & in. d. l. prętor ait. §. is ēt: q̄ ante restitutionē vsurarū vera sit opi. Bar. q̄ cōis est: post factā vero restitutionē decisio Bal. ꝓcedat: & istā distinctionē prius originalit tradit Jo. de ana. in. c. q̄ in oibus col. xxvi. ℣. de vsu. dicēs verā eē opi. Bal. i casu quo loquitur. s. post restitutionē vsurarū: sed ante restitutionez q̄ñ simpliciter desijt esse vsurari⁹ Bar. loq̄tur & ita ꝑm eū non ꝓtradicūt: & ista distinctio vī ℣ intentionē Bal. qui in dicta rub. C. de vsur. reꝓbat Bar. & ei directo cōtradicūt. ¶ Et tenēdo cōmunem opi. ad ter. in. d. c. cū tu. dicit Are. q̄ parū facit: q̄ verū est q̄ relaxatur suspensio vsurario restituente vsuras: nō tñ per hoc sequit q̄ infamia purget et mala suspitio. Postremo Are. ipe aliter q̄z supra dictū sit distinguit q̄ si nulla apparet suspitio ℣ emendatū de crimine vsurarū: tunc vez sit quod Bal. dicit. Sed q̄ñ aliqua ꝓsumptio surgit ℣ pz emēdatū fraus presumit: & tali casu opinio Bar. & aliorū ꝓcedat. ¶ Ut distincte ꝓcedamus in ꝓposita. q. considero duos casus. Primus est an cōstitutio q̄ in vsurario simpliciter loquit/habeat locū in vsurario emēdato de crimine. Et ista questio a ꝓposito nostro aliena est: de illa Bar. loquit in. d. l. quid sit fugitiuus in prunci. et in. d. l. palā. Bal. in dicta rub. C. de vsu. cū alijs. §. alleg. Et probabilis vī illa distinctio: an vsure restitute fuerint vel nō: vt supra dixi ꝑm Aler. & Johā. de ana. ¶ Scōs casus est an vsurarius q̄ desijt vsurarius esse teneatur libros edere ℔z q̄b⁹ dicitur in. d. cle. i. de vsu. et ista q̄stio non decidit̄ ex supradictis: lz a doctorib⁹ siculcetur. ¶ Ꝓo decisione huius questiōis habem⁹ cōsiderare verba q̄ habenť in. d. cle. i. ex quib⁹ ꝑz q̄ duo necessaria sint vt libros cogatur edere. Primo requiritur q̄ vsurarius sit vt per Cardina. cōsi. cxix. duo sunt. colū. xix. in prin. Scōo q̄ ꝓ restitutiōe vsurarū ꝓsumatur: vt colligit ibi. ad exhibendū: cū de vsuris ageť. nō ergo vsurarius simpliciter tenet edere: sed tunc demū cum agitur de vsuris. vñ si ꝓtra vsurariū agatur ex cōtractu venditiōis vel ex alia causa que nō recipiat vsuras nō cogitur vsurari⁹: ita ibi voluit Pe. de ancha. & Cardi. in. d. §. cetera in. i. q. post Lap. Et hoc ēt expresse decidit Bal. in. c. clerici col. fi. ver. ℔z nūq̄d. ℣. de vita & hone. cleri. dicens q̄ si agat ℣ vsurariū ad aliū effectū q̄z ad restitutionē vsurarū nō tenetur edere. Exquo esīn nō cōcurrit qualitas q̄ i dicta cle. i. requirit: nō dz habere locum dispositio: vt no. Jo. an. in. c. i. de homici. i. vi. in nouella. Bal. i. l. siqs nō dicā rapere col. iij. C. de epis. & cleri. & i. l. hi qui ad ciuilia. C. de appel. & Bal. in. l. i. §. ait ꝓtor. ff. ne quid in flu. publi. cum si. et ideo in ꝓposito q̄uis retineret nomē

vsurarū ille q̄ desijt exercere vsuras vt Bar. dicit in locis. §. alleg. hoc tñ non sufficit: vt libros compellatur edere: nisi agatur ꝓo restitutione vsurarū. vnde si fuit facta restitutio vsurarū ꝓout Bal. loquit: verū est vt nō cogatur edere hac ratione q̄ nō agitur de vsuris: ante restitutionē vero si cōueniať ꝓ vsuris ad editionē librorū scriptorꝫ tempore q̄ erat vsurari⁹: edere tenetur. d. l. prętor ait in. §. is etiā. vbi Bar. ff. de eden. Si vero ꝓuenitur ꝓ libris factis postea q̄z desijt esse vsurarius/nō tenetur edere duplici ratiōe: q̄ nō agitur de vsuris: & q̄ non est vsurarius: nec ab vsurario cōscripti sunt: et ita declarat iste articulus: q̄ō no. ¶ Circa tertiū dubiū ꝓcludendū est q̄. d. cle. i. §. ceterū licet in vsurarijs loquatur: extēdit tñ & locū habet i alijs ꝓsonis odiosis similibus quodāmodo vsurarijs: vt sunt publicani: naute: caupones: stabularij: ita no. voluit Bal. in. l. dissolute. C. de cōdi. ex lege: dicēs idē esse q̄ō in vsurarijs: q̄z est eadē ratio. Et hoc sequit Alex. & imol. et moder. in. l. i. C. de eden. facit tex. in. l. i. §. i. ff. nau. cau. sta. in. l. i. §. dixerit alicui in. l. quante. ff. de publi. ¶ Sed tamen cōtrariū voluit Roma. in. d. l. quāte: de quo Alexā. nō meminit in. d. l. i. C. de eden. Monet Roma. q̄ dispositio d. cle. odiosa ē et penalis: ergo nō debet extendi. l. si vero. §. de viro ff. so. ma. et in regula odia de reiur. in. vi. et ista opi. Roma. cōtra Bal. vrgenti rōne videť seq̄ Are. hic: q̄ dicta cle. loquit q̄ñ contra vsurariū agitur de vsuris: vnde si vsurarius ꝑ alio dolo vel fraude cōueniref/ nō teneret edere: vt no. ibi Pe. de anch. & ℣. dicit: ergo dicēdū ē q̄ supradicte pſōe nō coganť edere: q̄z cum eis nō agiť de vsuris vt i. d. cle. i. requit. ¶ Cōfirmať hoc: q̄z in vsuris versať delictū: exquo vsure oino ꝓhibeť. c. q̄z in oibus de vsu. Sed in ꝓsonis supradictis nullū est delictum: cuz iure ꝓmittēte eozū artē exerceant ideo in talibus diuersa rō vī. facit ter. in. l. q̄d sit fugitiuus. §. apud labeonē & quod ibi Bar. ff. de edic. vbi inq̄t q̄ statutū in vsurario nō ℔z locū in eo q̄ ℣ctum facit prima facie licitū: lz in ſtate sit i fraudē vsurarū: q̄uis q̄ publicani naute & similes i eoꝫ ℣ctib⁹ fraudē sepenumero cōmittāt: exquo tñ vsurā patēter nō exercēt ꝑm formā ℣ctus non veniūt sub dispositione. d. cle. i. q̄ de vsuris loq̄tur: ita arguit Are. hic. ¶ His nō obstātib⁹ nō puto discedēdū ab opi. Bal. q̄ approbať cōiter: & sustentabilis vī: nā i ista matia editiōis ꝓcedit de similib⁹ ad similia. l. q̄dā. §. nūmulari⁹. l. argētari⁹. §. i. ff. ℣ edē. facit tex. i. l. siqs ex argētarijs. §. i. ℣. nā & si ꝑles eo. ti. & l. i. §. de rōnib⁹. ff. de tutel. & ra. distrah. et satis similes vsurarijs sūt publicani: naute: & alij supradicti: de q̄bus lex mltū suspicať: & lz aliq̄ dissimilitudo iter eos ꝓsiderari possit: nō refert: satz ē ei sūfficiēs similitudinē respectu ꝓsumptiōis fraudis de q̄ agit: ex eo q̄ nō. dñs Abb. in. c. trāslato. de ꝓbi. in. c. quēadmodū de iureiurā. ¶ Nō obstāt allegata in cōtrariū. Et primo q̄ in penalibus nō fit extensio vt Roma. dicit q̄z ꝓtrariū est verū: cū etiā in penalib⁹ extensio fiat. glo. ordinaria in. l. siqs id q̄ō. ff. de iurisd. omi. iudi. tex. i. c. i. vbi Bal. q̄ fuit ꝓma

causa bñfi. amit. Et maxime hoc ꝓcedit qñ agitur de pctō euitando ꝛ de salute aie: prout vī loquit tex. in. d. cle. i. Nā tunc extēsio fit etiā in materia odiosa ꝛ penali: vt no. tradit Jo. an. vbi Abb. multū extollit in. c. ex tenore. j. q̄ filij sunt legiti. Abb. i. c. quesiuit. de diuor. Anto. de butrio in. c. ad eminētiā ad fi. j. de sentē. excōi. Bar. in auc. sacramēta puberū. C. si aduer. vēdi. col. pe. ¶ Non obstat qđ dicit Are. s. q̄ dicta cle. restringit quando agit de vsuris: qz verū est: ꝛ supra dixi: sz dico q̄ similitudo hoc mō ꝓcedit. s. qñ agit cōtra publicanū vel nautā in ptinētib⁹ ad eorū exercitiū: nā facta eq̄ratiōe inter istos et vsurarios: sicut vsurarius dūtaxat tenet edere qñ cōtra eū agit de vsuris: ita ꝛ isti edere tātū debēt: qñ q̄ritur de aliqua extorsione ꝛ fraude p̄ istos ꝓmissa in eoꝝ exercitio/de quo lex multū suspicat: ꝛ ita verisimile est Bal. intellexisse. ¶ Nō obstat q̄ dicitio istorū non sit reprobata: qz editio fit pp fraudē q̄ p̄sumit: ꝛ hec simplra ꝛ mala suspitio militat ita in istis sicut in vsurarijs: ꝛ hoc sufficit vt argumētū a simili ꝓcedat per supradicta. ¶ Ultimo nō obstat tex. in. ℣. apud labeonē: qz sz isti nō cōprehēdunt ex ꝓbis: tñ ex mente. d. cle. satis videnť cōprehēdi vel saltē p extensionē ex similitudine rōnis. ¶ Tertio p̄ncipaliť fallit rōe officij vt in argētarijs q̄ cogūtur edere ēt si cū illis cōtrouersia sit. l. argētarij⁹ in pn. l. p̄tor ait in p̄n. ff. de eden. ¶ Itē in nūmularijs q̄ argētarijs similes sunt: vt dī in. l. quedā. ℣. nūmularios. ff. de eden. ꝛ hoc clarum est.

¶ Sed apud doc. magna dubitatio est. An hoc ꝓcedat in mercatorib⁹ nr̄i tēporis: vt ad similitudinē argētarioꝝ rationū suarū codices exhibere teneanť ꝛ cōis videť opi. q̄ sic: quam originaliť tenuit Jaco. butri. in. l. i. C. de eden. vbi Bar. Ang. Saly. hoc sequuntur. Idē ibi approbat Frāci. de alber. Flozia. Alexā. de imol. ꝛ Moder. Idē Jac. butri. ꝛ Bar. in. l. quedā in pn̄. Jaco. butri. ꝛ Alberi. col. iij. l. i. ℣. editiōes. ff. ō eden. Ant. de butrio Cardi. ꝛ Abb. hic: ꝛ Cardi. in clemē. i. ℣. ceterū. in. v. oppo. de vsur. vbi dicit q̄ hoc dictū cōiter seruať. ꝛ Bal. hoc idē sequtur in rub. C. de ꝑsti. pec. col. fi. ꝛ ista est cōis opi. vt hic dicit ēt Aret. q̄ potissime hac rōe fundatur: qz in talibus mercatorib⁹ ꝛ artificib⁹ consuetudo inoleuit vt ola que cū eis agunť in eoꝝ codicib⁹ ipsi scribāt vñ Jhentes cū eis taciteꝑ ista mādare videntur q̄ scribāt prout ab eis fieri ꝓsuetū est. ar. l. vel vniuer soꝝ. ff. de pigno. actio. Et l. l. ticianus. ff. qđ cū eo: q̄ tñ iura loquunť in ꝓsuetudine mādantis: in casu nr̄o vero agit de cōsuetudine ei⁹ cui fit mādatū vel de generali cōsuetudine. Uñ p̄ ista cōi opinione melius facit tex. not. ꝛ qđ ibi Bal. in. l. fi. C. ō fideiusso. quē adducit Are. hic: ꝛ Alex. in. l. i. C. de eden. sz illū p̄ius allegauit Bal. i rub. C. de cōsti. pec. col. pe. facit ēt tex. in. l. si pignore. ℣. fi. ff. ō pig. actio. in. l. qđ si nolit. ℣. qui assidua. ff. de edili. edic. l. l. iij. ff. de spō. l. l. manumissio per lictores. ff. ō manu. vind. Et ad hoc etiā dictū Inno. in. c. olim. de ℣. sig. vbi inq̄t q̄ l cōtractib⁹ ꝛ in q̄libet materia dispositio regulať a cōsuetudine: qđ dictū refert et sequiť dñs Abb. in. c.

certificari. de sepul. in p̄n. ad hoc etiā qđ no. Bart. p illū tex. l. l. i. C. de iure fis. li. x. Domi. Abb. p illuz textū. ꝛ ibi late Moder. in. c. cum oēs. de cōsti. Bar. p illū textū in. l. si puꝝ. ℣. recte placuit. ff. de aqua pluuia. arce. cū si. ¶ Ista ratio q̄ cōiter approbaťnō vī esse sufficiens. Primo qz negari pōt q̄ sit talis ꝓsuetudo: et allegāti talē ꝓsuetudinē incūbit onꝰ probādi. l. prescriptiōe. cū glo. C. si ꝓtra ius vel vtili. pub. no. Bar. in. l. de quibus ad fi. ff. de legi. et in. l. oēs populi. ad fi. ff. de iusti. ꝛ iure. ¶ Secūdo nā dato q̄ sit aliqua cōsuetudo illa inducta est in fauoꝛē scribentiū qui ad eoꝝ vtilitatē scribūt: vñ nō debet in odiū ipsoꝝ retorq̄ri: vt ad fundandā intētionē aduersarij libros suos edere ꝓpellantur. ar. l. qđ fauore. C. de legi. Cōfirmatur hoc. qz cōsuetudo ꝓtra ius cōe q̄lis ista esset est stricti iuris: vñ ex tēdi nō dz per ea q̄ Inn. tradit in c. dilecto. de offi. archi. ꝛ qđ voluit glo. in regula odia. de re. iu. in. vi. Bar. in. l. i. ℣. si qs hoc inficto. ff. de itine. actuq̄ pua. cū si. ꝛ in ppo sito videť casus dissilis. Nā si cōsuetudo introducta sit vt mercatores p eoꝝ instructione rōnes scribāt: durū est ꝛ rigorosum vt trahatur ad aliū casuz. s. vt exhiberi rōnes debeāt ad instructionē alterius in p̄iudiciū scribentiū. Et iura q̄ pro cōi opinione adducūtur: loquūtur in cōsuetudine gñali q̄ generaliter attēditur: cū magna sit auctoritas ꝓsuetudinis. Nos vero loq̄mur de cōsuetudine scribētiū que est facti: ꝛ non facit ius vt declarat Anto. de but. in. c. fi. in. x. carta de ꝓsue. Are. cōsi. xi. Incipit procedendū est. col. pe. Et sz talis priuata ꝓsuetudo sepenūero consideret ad interp̄tandū voluntatē vt in. l. si seruus plurij. ℣. fi. de legat. i. l. mela. de alu. et cibo. lega. l. cū alimēta. eo. ti. cū si. Non tñ ex tali cōsuetudine facti ostēdit voluntas, put esset in isto casu: quia mercatores scribētes voluerūt sibi ipsis cōsulere: nō alijs in ipsoꝝ p̄iudiciū. ar. c. sup hoc. de renū. l. cū debitore. ff. de ꝓba. ꝛ actꝰ scribēdi nō dz operari vltra intentionē. l. non ois. ff. si certū pe. ¶ Nec ob. si dicatur q̄ ex tali cōsuetudie scribēdi q̄ facti esse dēt postea insurgit ꝛ p̄ducit consuetudo gñalis q̄ facit ius et notorij⁹ inducit: qz vt. ℣. dixi: talis p̄uata cōsuetudo scribēdi ad ꝓpriā vtilitatē nō dz producere ꝓtrariū effectū vt in p̄iudiciū eius q̄s necesse sit: cū eñ sit stricti iuris extra casū suū non extēdit. Cū ergo nō sit cōsuetudo non pōt argui tacitū mādatū: et sic cessat fundamentū cōis opinionis. Et dato q̄ mādatū etiā expressum inueniret: mercator q̄ scribit nō pro executiōe mādati: sz pro interesse ꝛ vtilitate ei⁹ videť scribere ar. l. si cōes. ff. de neg. ges. Et qđ no. bar. in. l. duo fratres. ff. de acq̄. hered. et in. l. modestin⁹. ff. de solu. in. ij. p̄incipa. arti. ꝛ latissime deducit Are. hic. Et sz ipse scribtor cōmunē opinionē remouēdo hāc rōnem: qz cū ista obligatio inducat ex cōsuetudine/nō attēdit intētio scribētis. Sz vltra intētionē ex necessitate cōsuetudinis q̄s astringit. Dico q̄ istud nō est verū: qz nulla videť ꝓsuetudo i isto casu vltra intētionem scribentis p̄ supradicta ¶ Scdo, pilla opi. cōi dñs Jo. petrutius in. d. l. i. C. de eden. inducit tex. in. l. ꝓtor ait. in p̄n. ff. de eden.

dū ibi dr̃ argẽtarij edere cogũtur: qr cum singulor̃ rõnes conficiant equũ fuit id qõ mei cã cõficit i eũ quodãmodo ist̃m michi edi. Nã ista rõ vtiq; militat i mercatorib⁹ nostri tpis/ergo idẽ vr̃ dicẽdũ: ptz ferri cũ sit rõ scripta exp̃sse in lege Sed duplicit rñderi põt. primo qr̃ tex. in. d. l. ptor. nõ ponit rõnem finalẽ. Sz ponit in. l. argẽtarius. §. i. ff. eo. ti. vbi due rõnes colliguñt que nõ videtur hr̃e locũ in mercatorib⁹. ¶ Scõo. qr verba. d. l. ptor nõ cõueniũt mercatorib⁹. Nõ em̃ ipsi rõnes scribũt alior̃ cã: sz pro eor̃ instructiõe. Nec mercatores rõne officij singulor̃ rõnes cõscribũt: sz p eorum dũtaxat vtilitate. ¶ Tertio ꝑm Areti. hic: et Alexã. in. d. l. i. facit tex. in. d. l. argentarius. in prin. vbi due rationes adducuntur in argẽtarijs: qr publicũ est eor̃ officiũ: qr in scribendo ꝓncipalis eor̃ opera versatur. Ũñ in mercatorib⁹ sufficit alterã rõnẽ ꝓcedere. §. affinitatis. insti. de nup. Ad hoc etiã rñdetur primo qr̃ text. ibi loq̃tur copulatiue. Ũñ reqritur ꝛcursus vtriusq; rõnis. l. si heredi. de cõdi. insti. in. c. is q̃s. et in. c. plerisq;. vbi glo. de elec. in vi. Et har rõne attẽta etiam ꝑma rõ sola sufficeret: et sic q̃libet h̃ns officium publicũ ꝛpelleret edere: qõ tñ nõ videt̃r ita expeditũ. ¶ Secũdo qr rõ scribẽdi nõ videt̃ procedere in mercatore. Nã opera eor̃ est in mercantijs ꝓncipaliter: vt no. Bar. i. l. semp. §. negociatores. ff. de iur̃ imu. nõ i scribẽdo. ¶ Quarto ista communis opinio satis ꝑbari videtur in. l. quedam. §. nummularios. ff. de eden. Ubi quod dictũ est in argẽtarijs ad nũmularios extẽditur ex sola rõne scripture. Ita videt̃ ergo in mercatorib⁹ dicendũ: qr verba iurisconsulti et rõ posita i. d. §. nũmularios bene cõuenit mercatorib⁹. ¶ Sed rñderi põt qr̃ in mercatorib⁹ non sit rõ q̃ in nummularijs repitur: nõ em̃ sunt simules. vt glo. in. d. §. nũmularios. Et qr̃ opa mercator̃ nõ est ꝓncipaliter in scribẽdo vt. §. dictũ est. Contrariã vero opi. pleriq; doc. sequũtur Jac. de bella. et Bal. in. d. l. i. §. sz iuxta hoc q̃ro: et in. l. i. col. iij. ibi caue tibi de falsa cã. Et idẽ Bal. in. l. i. §. rõnes. §. extra quero ff. de eden. Ang. in. l. argẽtari⁹. in prin. ff. de edẽ. Pet. de ãcha. i cle. i. de vsu. Joh̃. de imo. hic ꝛcludentes mercatores nõ teneri ad exhibendũ eor̃ rõnes. mouẽtur precipue. primo qr̃ in argentarijs erat consuetudo vt ipsi rõnes ꝛscriberẽt: et tñ vt ipsi coganẽ edere mandatũ reqritur. l. si q̃s ex argentariis. §. ptinere. ff. de edẽ. ergo dr̃ intelligi q̃ sola ꝛsuetudo q̃ i mercatorib⁹ allegar̃ nõ sufficit/ nisi etiã mandatũ accedat. Ad hoc respondet Alex. in. d. l. i. col. ij. q̃. §. ptinere q̃tenus ibi mãdatũ exigit: procedit in his q̃ cũ argẽtarijs nõ cõtraxerũt. Nã lz interesse ꝓtẽdant editionẽ petere nõ põt: nisi ab eis mandatũ fuerit. Sec⁹ vero in ipis ꝓtrahẽtib⁹. qr rõne cõsuetudinis tacite mãdare videt̃r: per ea que sup̃ra dicta sunt. Et iõ in eis nõ requirit̃ aliud mandatũ. Ista respõsio multũ restringit tex. in. d. §. ptinere: ummo videt̃ ꝓtra illũ tex. q̃ videt̃ loq̃ etiã in ipsis cõtrahentibus inducẽdo hoc modo. Nam i §. prime precedẽti er hoc edicto regula ponitur qr̃ ex illo edicto actio cõpetit ad id quod interest: et ista regula clarũ est qr̃ habet locũ

in ꝓtrahẽtibus cũ argẽtarijs. Deinde infert qr̃ si interesse cõsideraẽ ergo edicto fit ei ad quẽ ptinet. in ver. pertinere declarat: et interꝓtatur verbũ ptinere. ergo intelligitur ꝑm. §. qui interꝓtat. §. i. de fideiussor. ante do. instru. na. Et sic habebit locũ in ipsis ꝓtrahentib⁹ sicut i alijs vt procedit. §. ex hoc edicto. ¶ Ũñ respõderi formaliter põt qr̃. §. ptinere intelligit̃ ꝓprialiter vt diri: et dũ dr̃ ibi rõnem ad me ptinere si tractaueris ea me mãdante. Nã verba ista satis verificãtur in eo qui simpliciter ꝓtrahit: q̃ tacite mãdare videt̃: vt. §. sic ergo me mandante exp̃sse vel tacite ꝓtrahẽdo. Nã tacitũ mãdatũ expresso eq̃parat in l. q̃ patit̃. ff. manda. Inno. in. c. ex parte decani. de resc̃p. Ista respõsio parũ differt a prima: et videtur dubia: qr̃ si. §. loq̃tur de ꝓtrahentibus/et tñ reqritur mandatũ: dat intelligi qr̃ illud mandatũ qõ tsurgit rõne ꝓtractus non sufficit: sed formaliter mandatũ debeat iteruenire: iõ cogitandũ est. ¶ Scõo pro ista parte arguit̃: qr̃ spãle est i vsurario/ vt rõnes suas edere teneat vt in cle. i. §. ceterũ. de vsu. ergo in ꝓtrariũ erit tus cõe. dñs Alexã. in d. l. i. rñdet dupl̃r. primo ꝑm Cardi. in. d. cle. i. §. ceterũ. in. v. oppo. qr̃ spãle sit in vsurario q̃ secrete feneraẽ. Nos vero loq̃mur in mercatoribus publicis. facit tex. in. d. cle. i. ibi occulte inguntur. Ista differẽtia q̃ fit inter vsurariũ publicũ et occultũ nõ videtur habere locum in. d. cle. i. Cũ enim ibi vsurarij cogãtur edere: debet probari ista q̃litas qr̃ vsurarij sint. iuxta no. per Jo. an. in. c. i. de hom. in. vi. Bar. in. l. diuus. ff. de testa. mili. Bal. in l. si quando. C. vn de vi, cum si. et Cardi. in terminis hoc dicit in. d. cle. i. §. ceterum. in. i. q. et idẽ Card. consi. cxix. allegato. §. col. xv. i pn. Roma. hoc probat i cõsilio. ccxxvi Incipit vltra pridie allegata col. i. in fi. hoc probato nõ erit differẽtia: an sit publicus vel occult⁹: qr ibi loq̃tur tex. quo ad restitutionẽ vsurarum: vt dicit̃ ibi cũ de vsuris agit̃: et ista restitutio parit̃ ab vtroq; debetur. Preterea quãdo fit talis differentia: iura de manifesto exp̃sse dicũt. c. q̃q̃. de vsu. in. vi. Et tex. ibi simplicit̃ dicit feneratores: ergo simpliciter intelligitur. ¶ Nec obstat dũ dicitur ibi occulte ineunt. qr̃ loquitur quo ad pbationẽ: et hoc etiã potest in publicis vsurarijs cõtingere. Itẽ clarũ est q̃ illa clem̃. habet locũ in publico vsurario/dũ gñaliter loq̃tur: ergo videt̃ spãle in vtroq; vsurario: qr vna determinatio ꝛc. Scõo respondet Alex. esse spãle ibi: vt nõ solũ libzũ rõnum: sed etiã oẽm scedulã edere teneatur: vt sentit glo. ibi i ver. cõpellẽdi. in. d. cle. i. §. ceterũ. vbi Car. i. v. oppo. Idẽ Ang. in. l. si quis. §. rõnem. ff. de eden. et dñs Abb. hic. et hoc idẽ voluit Bal. in c. clerici. in fi. col. de vita et honest. cleri. et Car. in cõsilio. cxix. §. allegato. Sed argẽtarij et mercatores dũtaxat rõnes cogũtur edere. l. ptor. in prin. iuncto. §. ratione. in. l. si quis ex argentarijs. ff. de edendo. Ista solutio diuinat: quia in textu nullum verbum de scedulis: et tex. ibi de rationibus simpliciter loquitur: ibi suarum codicum rationũ. sicut loquitur iurisconsultus in. d. l. ptor. et in. d. §. rõnẽ. Cũ ergo eodẽ modo iura loquañ: nõ possunt dinersimode intelligi absq; diuinatione. Unde plerisq; alij

Woder.in.d.l.i.rñdent speciale est se vt vsurarij cogant edere ad de tegẽdũ eoꝝ turpitudinẽ ꝛ fraudẽ Cũ alias lz edere ds cogant/nõ teneant casu quo eiꝰ turpitudo detegat.l.ij.§.diuꝰ el ptio.de iure fisci. Bal.ꝛ alij i.l.fi.C.de edẽ. ¶ Ista rũsio videt dubia. qz editio tm̃ dz fieri cũ agit de vsuris.d.cle.i. non ergo videt eẽ in ꝓsideratiõe q̃ detegat turpitudo: qz tũc indistincte tenerẽtur edere:ẽt si nõ ageret de vsuris. ex quo eadẽ rõ locũ hẽret vt detegeretur turpitudo. ¶ Pretereavt cogant vsurarius edere dz ptiꝰ constare ipm esse vsurariũ: vt ꝟ. dixi. Nõ ergo fit editio vt detegat turpitudo:cũ sit ꝑus detecta. vt per Car.in cõsi.cxix.ꝟ.allegato Sz fit ad hocvt sup restitutõe vsurarꝝ conuincant. Itẽ ꝓsiderandũ est q̃ rõ illa turpitudinis detegẽde nõ videt eẽ in cõsideratione.qz doc.q̃ hoc dicũt loquuntur in eo q̃ simplr edere tenet:puta in actore q̃ tenet edere reo ad ꝓbandũ exceptionẽ. ꝛ hoc non hz locũ qñ eiꝰ turpitudo detegitur.qz tũc eẽtas cessat/ ꝛ qz indefinita nõ eãpollet vniuersali vbi nõ est eadẽ rõ: sed ista interptatio nõ cadit in vsurario:exquo lex specialr de ipo loqꝫtur et figit pedes disponendo q̃ edere teneat. ¶ Tertio benefacit tex.in.l.argẽtariꝰ.in pn.ꝑm Ang. ibi.ff. de edẽ. vbi argẽtarij tm̃ cogũtur edere nõ alij similes. Nam mercatores nõ videtur argentarii is silles.vt p gl.in.l.q̃dã.§.nũmularios.ff.de edẽ.ergo vr̃ q̃ non coganꝫ edere. ¶ Sz rñdetur q̃ data cõsuetudine dicũt similes: vt no. Bar.i.l.nuda.col.fi.ff. de dona.et glo.in.§.argẽtarioꝝ.in auc.de fideiusso. Ad hoc bñ facit tex.in.d. l.quedã.§.nũmularios. Satis est eis q̃ sit ꝟisũt in eo de quo agitur:vt p Abb.in.c.translato.ẽ.de cõsti. ¶ Quarto qz rõ q̃ in argẽtarijs assignat est qz eoꝝ officiũ est publicũ in. d.l. argẽtariꝰ.in pn.q̃ rõ cessat in mercatoribꝰ. Sed dic ꝑm Are.hic.et Alex.i.d.l.i.q̃ due rationes ponũtur in.d.l.argentarius in pn. ꝓima q̃ offm̃ eoꝝ est publicũ. Scõa q̃ eoꝝ opa est i scribẽdo:vñ sufficit q̃ vna habeat locũ.§.affinitatis.insti.de nup. Cõfirmo p.§.nũmularios.i.d.l. quedã.vbi extẽsiõ fit ad nũmularios q̃ nõ hñt offm̃ de publico/ex ea rõne tm̃ qz scribũt: q̃ militat in mercatoribꝰ:vt.ꝟ.dixi. ꝓ isto parte aliqbꝰ medijs arguit ꝛ respondet Areti.vt hic p eũ. Ex q̃bus obus ptz q̃ articulus disputabilis est. Retenta tm̃ cõi opinione:a q̃ in pria cãsa nullo mõ recedẽdum est: Limitat primo ꝑm Abb. hic nõ ꝓcedere in libris quos mercatores domi secrete pro eoꝝ instructiõe retinẽt. Nã tales edere nõ ꝟpellũtur qz sunt eoꝝ ꝓpria instrũa ꝑm Abb. Sed Alex.in.d.l.i.col.ij. reprehẽdit hoc dictũ. Nã non videt bona rõ:istrumẽta ꝓpria sunt/ ergo nõ tenẽtur edere:ptz in argentario q̃ edere tenet:ꝛ tm̃ instrũa sunt ꝓpria eius.l.ꝓtor.in pn.vbi glo.in ꝟ.meum.ff.de edẽ. Sz certe ista responsio debilis videt:qz dñs Abb. cõsiderat q̃ in talibꝰ libris secret; cessat cõsuetudo/ꝛ nõ hz locũ mãdatũ. Cessante ergo ꝟsuetudine/ratio est bona:qz ꝓpria instrũa ds nõ tenet edere nisi mãdatũ accedat. qõ nõ est talibꝰ libris. Et hoc idẽ no. Cardi.in.d.cle.i §.cetez.in.v. oppo.in fi. dũ inqt q̃ mercatores nõ tenent edere memoriale eoꝝ:

sed tm̃ libꝝ quẽ hñt publice. Et i vsurario ꝑsãle est vt oẽm scriptuꝝ exhibere teneat. Et idẽ vr̃ tenere Bal. in.l.i.§.rõnes. ff. de eden. dum loquitur ibi de bastardello. ¶ Scõo fallit qñ immediate contra mercatorẽ allegat cõsuetudo scribẽdi:qz ex tali cõsuetudine nõ ꝓbat mandatũ. Secus si allegatur mãdatũ:ꝛ ad ꝓbandũ illud inducatur ꝟsuetudo ꝟ. Pau. de castro qui ita cõem opinionẽ intelligit i d.l.i. per no.in simili.in.l.si certis annis.C.de pactis.ꝛ in.l.cũ de in rem ꝟso.ff.de ꝟsu. ¶ Tertio qñ cõstaret:nec mãdatũ etiã tacitũ iteruenisse a cessante ratiõe Doc. ita Bar.in.d.l.q̃dam.in pn. ¶ Quarto qñ petẽs editionẽ nõ ꝓtendit interesse: vt.ſ. dicã de notario vbi melius cadit. ¶ Quito fallit qñ libris mercatoꝝ nõ adhibet fides. Nã tũc ꝑm Are.a mercatoribꝰ editio nõ petit vt dr̃ in.d.§.nũmularios. Dicit Soꝛzi.in.d.l.i.ad fi.q̃ videtur ista limitatio Are.ꝓtra intẽtionẽ Doc.q̃ dicũt q̃ in mercatoribꝰ sufficit illa rõ:qz rõnes ꝓficiũt/ ergo aliud nõ reqritur si illa ratio sufficit:ꝛ sic nõ videt necessarium q̃ libri plenã fidẽ faciãt. Sed dic q̃ Doc.dũ cõsiderãt vnã rationẽ excludũt tm̃ aliã rõnem. ſ. q̃ non reqratur offm̃ de publico nõ q̃ libris nõ daret fides. Est tm̃ verum qõ Bar.in.d.l.q̃dam.in pn. vr̃ vel le q̃ indistincte mercatores debeãt edere:lz eoꝝ libris nõ tribuãt plenã fidem.ꝛ hoc tz ipse Are. in. vij. col. hic: idẽ firmauit Cardi.in.d. cle.i.§.ceterũ.in.v.oppo. et sentit Ang.in ꝟsilio.cclxxiij. Incipit ex themate.col.iij.et in.d.§.nũmularios.ꝛ ꝓ ista cõclusione facit qz rõ que est vt mercatores cogãtur edere.ſ.ꝟsuetudo ꝛ tacitũ mãdatũ militat ꝛ ꝓcedit:q̃us plene libris nõ credãt. Nõ obstat.§.nummularios.qz ꝑm Are.sufficit ꝓmaꝛ rõ q̃ ibi ponitur.ſ.qz rõnes scribũt §.affinitatis.insti.de nup. Uel ibi dũ dr̃ q̃ ad libꝝ nũmulariorum recurritur:nõ dr̃ hoc ꝓ rõne ſz incidẽter.nec decisio sup hoc fundatur vt satis ibi ptz. Et no.q̃ libris mercatoꝝ dat/fides de consuetudine fede.cõsilio.cxix.incipit nulli dubiũ est circa fi. Et vide de ꝓbatiõe huius cõsuetudinis Aret. cõsi.xlviij.incipit in ꝓposita ꝟsultatiõe. Et stãte tali ꝟsuetudine vl statuto:incidẽter tria vtiliter notãda sunt. ¶ Primo q̃ indistincte talis ꝟsuetudo vel statutũ non valet nõ distiguẽdo q̃ntatẽ vel qualitatẽ mercatoꝝ:qz ꝑstaret occasiõne ad malũ. Bal.no.in.l.i.C.de ꝓfes.col.iiij.in pn.ibi:si aũt cõsuetudo esset indiscreta:ꝛ seqtur hoc late dñs Abb.in.c.bone.el.ij. col. fi. de postu.ꝓla. Alexã.in.l.q̃dã.§. nũmularios.de eden. ¶ Scõo talis ꝟsuetudo vel statutũ intelligit vel interptatur in his q̃ respiciũt mercantiã/nõ in alijs q̃ mercatores extra mercãtias scribunt. ita no. voluit Jo.an.in addi.Spe.de instru.edi.§.nũc videndũ.circa pncipiũ magne additiõis:ar.l.iij.§. ex hoc edicto.ff.nau. cau. Et ꝑm istã declarationẽ ꝟsuluit Roma. i consi.cciiij.incipit,p discutienda. col.ij.ꝛ in consi.seq.ccv.incipit in pũcto,ꝓposito.col.ij.in pn.ꝛ Are. in.d.ꝟsi.xliiij.Roma.i.l.admonẽdi.col.xvi.facit qõ no.Bal.in.l.fi. C.ad macedo.et.i.l.ij.col.ij.de cõstitu.pec.cũ si. ¶ Tertio quod dicit Jo.an.in.d.additione:q̃ dicta cõsuetudo habebit locum etiam

ñ prodūcat scriptūra extra territoriū. Satis est eiñ q̄ fuerit facta in loco vbi viget tale statutū: allegat. l. i. de emācipa. libero. c. cū dilectus. de fide instru. Et idē tenet Anto. de but. in. c. ij. de fide istru. colū. i. et Bal. gñaliter idē dicit in l. si nō spāli. q illū text. C. de testa. m. li. i. in. l. erēplo. C. de pba. et in rub. C. de fide istru. col. ij. facit qđ no. Bal. in. l. ij. col. ij. C. de ꝑsū. pecu. ¶ Quarto ꝑncipaľ limitať regula hui⁹ ter. nō ꝓcedere si iudex ex officio velit reū cogere ad edendū. Nā ex cā pōt ꝑm Do. de rota in decisione. ccxviij. incipit Licet pars in nouis. aľs. ccxiij. et est. v. in ti. eo. de pbatiōib⁹ in nouis. Et idē tenet Jnn. hic: dūmodo actor iuret q̄ non ꝑo calūmandi hoc a iudice petat. i iusta cā erit si actori facultas ꝓbādi absq̄ culpa ei⁹ perūsset: vt no. Spec. de istru. editio. §. videdū. ver. ex ꝑmissis. i ita tenēt Ant. de but. Jmol. et do. Bene dicť⁹ Capra hic. Alex. de Jmol. in. l. fi. C. de edē. pl⁹ voluerť moderni ꝯdā scribētes hic q̄ vbicunq̄ aliť ꝓbari veritas nō pōt: absq̄ alia cā iudex ex officio reū cogere possit. Ad hoc dñ facit qđ voluit no. Host. i alij sequūtur l. c. i J. de testi. cogē. q̄ ꝓuilegiati ne cogant dicere testiōniū nō gaudēt ꝓuilegio: qñ aliter ꝓbitas non pōt ꝓbari. qđ etiā voluit Spec. de testañ. §. de testiū cōpulsione. in ꝓn. seq̄tur Anto. de but. in. c. cū a nobis. colū. fi. i l. c. cū nūcius. colū. fi. J. titu. i. Et hoc expresse tradit gl. xiij q. ij. c. fi. in ver. occultorum. et fuit ista opinio aliquoꝝ ex Do. de rota in loco. §. allegato. Sed ꝓtrariam indistincte tenet hic do. Abb. q̄ iudex nullomō ex officio etiam causa subsistēte reū cogere possit: mouetur qđusdā rōnib⁹ de qbus hic ꝑ eum. Et hoc etiā seq̄tur i efficaciter ꝓbat Are. cū quo simp̄r transeūt nouissimi scribentes. Et istā opi. ꝓtra cōem seq̄tur etiā hic dñs Maria. sozi. motus ex aliquibus rōnibus adducť ꝑ Are. hic. et ante istos Modernioꝛes in ista opinōe fuit Bal. hic. ¶ Pro ꝓcordia pleriq̄ mo. in. l. i. C. de eden. distinguūt ꝑsiderādo tres casus. Prim⁹ est qñ facultas, pbādi actori deficit i illā actor nunq̄ habuit i isto casu nullo mō dz iudex reū grauare: qr agēti imputať q̄ sibi nō, puidit. l. q̄ accusare. C. de edē. i ita ꝓcedit ter. in. l. i. C. de q̄stionibus. et alia q̄ Abb. i Are. adducunt. Scōs casus est qñ a ꝑncipio quis habuit, pbatiōes q̄ tpis cursu perierūt / i tūc similr editio denegať. cū culpa imputari possit q̄ iura sua neglexerit. i sic procedit ter. hic. et qđ dicit dñs Abb. Est i tertiꝰ casus qñ quis sibi ꝓuidit de aliq̄ specie, pbatiōis / i illā sine culpa amisit: puta incēdio vel rapina. et tūc officiū iudicis poterit implorare vt reꝰ cōpellatur edere et hoc casu loq̄tur Jnn. Do. de rota et Ant. de but. et ad hoc bonus ter. in rōne decidendi in. l. si quis er argētarijs. §. fi. ff. de eden. Ista distinctio eq̄tatem in se hr̄e videť sed tñ nō caret diuinatiōe: quatenus iura et rōnes q̄ adducūtur ꝑ Abb. et Aret. eo casu restringūtur quo actori pōt culpa imputari.

¶ Preterea ꝓtra distinctionē predictā facit illō qđ Abb. inf. alia h dicit: q̄ iudex ad vtilitatē priuatā ex officio nō moueť. Nam ista rō gñaliter ꝓcedit: siue culpa imputari possit / siue nō. ¶ Ulterius cō

siderandū est. Nam etiā si iudex ex officio supplere posset: hoc verū videť in his q̄ pars potuisset si fuisset ꝑsens. sed actor qñ elt pñs editionē non pōt petere: ergo nec ꝓ eo iudex poterit. ¶ Concludē do breuiter habem⁹ ꝓsiderare duos casus: in qbus Doc. cōiter conueniunt. ¶ Prim⁹ est qñ ꝓ actore allegať dūtaxat studiū veritatis mueſhgāde. i hec sola rō non sufficit vt reus actori edere teneatur: ita Ant. de but. hic: i do. Abb. et oēs Alex. in. d. l. fi. Et in hoc male loquūtur Moder. qui contradicūt: vt ꝑ. retuli. Nā dispositio. c. i. et. l. q̄ accusare. cū si. eluſoria redderetur. Et lz veritas occulteť / hoc tolerať isto casu qr ita ꝓmittitur a iure. Nō obstat q̄ testiꝰ denegatur ꝓuilegiū: quando veritas aliter nō pōt ꝓbari ꝑm dictū Postiē. in. d. c. i. de testiꝰ cogē. qr facilius ꝓuilegiū tollitur q̄ ius cōmune de quo i casu nr̄o. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mil. ¶ Cōprobať hoc er eo qđ tradūt Ant. de but. Jmo. in. c. tertio loco. de, pba. Ubi concludūt q̄ tunc demū admittunť inhabiles ad testimoniū: qñ sunt talis que de sui natura nō pñt ab alijs, ꝓbari: vt adulterū a domesticis. l. cōsensu. C. de repu. actus collegū a collegiatis. c. veniens. el. ij. titu. i. Secus est in actib⁹ de qb⁹ omnes alij noticiā habere pñt / qr tunc requirūtur testes idonei: et si nō reperiūtur / nō tñ inhabiles recipiūtur: Huius veritas aliter ꝓbari nō possit: er idē tradit Anto. de but. in ꝑ. j. rubū. q. Incipit hec questio col. pe. Et iō in ꝓposito bene ꝓcluditur q̄ huius veritas aliter ꝓbari nō possit: reꝰ tñ edere nō cogať. ¶ Scōs casus ē qñ ex ꝑte actoris allegať iusta cā. l. q̄ absq̄ eiꝰ culpa perit facultas, pbādi: i sumus in causis qb⁹ eruberat offiñ iudicis: puta in spūalibus vel i causis absentiū: i isto casu ēt absq̄ ꝓtrouersia, pcedit opi. Jnn. i Dom. de rota: vt ex officio iudicis cogatur edere. vt fatеť de plano dñs Abb. hic. i Alex. in. d. l. fi. his duob⁹ casib⁹ remotis maxima alēcatio relinq̄tur in tertio casu qñ nō sum⁹ in causis in qb⁹ eruberat offiñ iudicis. Et ꝑ actore iusta cā allegať qr perit ꝓbatio absq̄ culpa eius. i isto tꝛio casu ꝓbatio vīr i placet opinio Rote / i aliorꝝ q̄ cōis est. Nam er cā pmissum est iudici recedere a regulis iuris. i leges trāscēdere. vt Jnn. tradit: i oēs sequūtur in. c. i. §. de cōsti. sequiť Bal. in. l. i. C. de preci. impe. offe. in. ij. no. Et in auctētica sed nouo iure. in. iij. no. C. de huis fugi. cū si. facit ter. in. l. hoīem. ff. māda. i in. §. māda tū. insti. māda. cū si. Et ꝓbatur in d. l. si qs er argētarijs. §. fi. vbi argētario denegať editio. qr dz ipse rōne officii esse instruct⁹ / et tñ ex cā sibi ꝓceditur. ¶ Nō obstant allegata ꝑ Abb. et Are. qr ꝓcedunt quādo aliqua culpa imputari potest: vt sepius dictum est. Nec obstat q̄ hoc sit diuinare quia nō est verum. quia regula. l. qui accusare ponitur ratione culpe: ibi ꝓbationes habere debēt ꝛc. Et omnia argumenta que fiunt procedūt secundū regulam a qua recedit ur ex causa ꝑ supradicta. Non obstat q̄ iudex nō mouetur ex officio ad priuatam vtilitatē: quia immo contrarium est verius subsistente equitate. ter. no. in. l. plane. ff. de pe. here. no. Jnn. et Abb.

per illū tex.in.c.ad noſtrā.el.q.de iureiu.ꝛ eāt as videt ſubeſſe rōne cauſe: vt dr̄ in.d.l. ſi q̄s.§.fi. Nec obſtat q̄ ſi ps p̄ſens fuiſſet nō potuiſſz implorare offm̄ iudicis: vt dr̄ i. d. l.plane. ¶Quinto limitat nō hr̄e locū in duplicib⁹ iudicijs: in q̄bus q̄libet tanq̄ actor tenet edere reo ita no. Bal.in.l.inſtrumēta.col.fi. C.de fideicō.ꝛ ſimplr̄ loq̄tur Alex. in.l.fi.C.de eden. Cōtra iſtā limitationē p̄mo facit q̄ no. Bal. voluit q̄ in hoc videt ſibi ꝯdicere: in l.fi.C.de eden.col. iij. vbi inq̄t q̄ reus ab actore editionē non petit ad,pbandū exceptionē q̄ nō continet merā defenſionē ſz impugnationē: vt in exceptiōe ꝓpēſationis q̄ opponens ꝓpēſationē dr̄ agere l.āplius non peti.ff.rē ratā habe. ergo attenta hac rōne vr̄ q̄ in duplicib⁹ iudicijs nō dēat q̄s vti reus editionē petere: q̄ nō eſt vt re⁹ ſimplr̄. nec merā defenſionē proſeq̄tur. Et ex pte hui⁹ rei lōge maior ipugnatio vr̄ q̄s in exceptione ꝓpēſationis. Pro reſpōſione ſaluando Bal.dici poteſt: q̄ hoc procedit i iudicijs duplicib⁹ rōne correlatōis. cū alter alti adiuuare debeat ex parte rei aliq̄ impugnatio ſeq̄tur: ſecus vbi tantū ex vna pte editio concedit vt in reo ſimplici: cui ob merā defenſionē p̄mittit: vt Bal. loq̄tur in.d.l.fi. Scōo reſpōdetur q̄ in duplicib⁹ iudicijs editio poſtulat q̄ ſm Bal. is q̄ petit vt re⁹ iudicat. Et lz nō ſit reus ſimpliciter: tñ pro illa pte pro qua vt reus cōſiderat: agit de mera defenſiōe Nec reſpectu illi⁹ pt̄is aliq̄ impugnatio ꝓtinet: ꝛ ita de plano dictū Bal. ꝓcedit in.d.l.inſtrā. Sed in exceptiōe ꝓpēſatiōis agit de ipugnatōe: q̄ q̄ ꝓpēſat dr̄ agere. l. amplius nō peti.ff.rē ratā ha. vt ſ.ēt videbim⁹. ¶Scōo ꝓtra dictū bal. in.d.l.inſtrā arguit. Nā in duplicib⁹ iudicijs par eſt oīz cauſa. ꝛ is actor iudicat qui p̄us ad iudiciuz prouocauit: vt dr̄ in.l.i trib⁹.ff.de iudi. Ergo non videt abſolute: q̄ q̄s tanq̄ re⁹ edi ſibi petat. imo cōſiderandū eſt q̄s p̄ior ad iudiciū acceſſit. Bal. exp̄ſſe hoc ſentit i.d. l.inſtrā. ꝛ vnico verbo reſpōdet dicēs q̄ de rigore, pceſſus: hoc eſt vt actor dicat qui p̄us petit: quaſi volit Bal. dictū eius ſm eāt as, pcedere. Sed ꝯ iſtā rn̄ſionem facit: q̄ nō ſolū ꝓtra rigorē: ſed ꝓtra eāt as eſt: q̄ reus edat actori ad intentionē fundandā. l. q̄ accuſare. vbi tex. C. de edēdo. Vñ ſi q̄s in duplici iudicio p̄us ad iudicium, puocauit/actor reputat in.d.l.in trib⁹: q̄ ꝓtra rigorē et eāt as videt q̄ reus ſibi edere ꝓpellat. Ad hoc rn̄dendo ꝛ declarādo mentē Bal. breuiter dicendū eſt: q̄ in ſitate i duplici iudicio, p pte q̄libet actor et re⁹ dicit: q̄ pro pte petit ꝛ p pte cōuenitur. vt no. in.l.ij. C. qñ ꝛ q̄b. q̄r. ps debetur. li. x. Si ergo reſpectu editōis dz q̄s vel vt actor, vl vt re⁹ dūtaxat iudicari: cū ſit mixtus cauſus: iudicatur tñ vt re⁹: vt edatur ſibi ſm Bal. ꝛ hoc ex eāt ate ꝛ benignitate inſpecto eo q̄ fauorabilius eſt. Et in hoc ꝓfatur eāt as: cū rei fauorabiliores ſint. ¶Nō obſtat q̄ habetur i.l.in trib⁹. de iudi. q̄ illud, pcedit ex q̄dam rigore iudicio⁹ ꝛ, pceſſus. Et vr̄ iſta intētio Bal. Sz ꝯ intētionē Bal. ita declaratā: multū facit q̄ ſicut iuriſcōſult⁹ i hoc duplici iudicio: cū q̄ritur vtrū actor tñ vel re⁹ debeat

extimari: interp̄tat q̄ ille ſit actor q̄ pri⁹ ad iudiciū, puocauit: alter vero, puocat⁹ ſit reus. Et ad hoc facit tex. in.c. forus. §. in oi. de ſ. ſigni. ꝛ in.l.libert⁹ a patrono: ꝛ ibi Bar.ff.de in ius vocā. Ita l, poſito dicēdū vr̄: q̄ actor reputetur q̄ p̄mo i iudicio petit: ꝛ ſic non poterit petere vt ab aduerſario ſibi edat: ꝛ ſicut nō p̄ſiderat iuriſconſult⁹ illā benignā iterp̄tationē: vt reus q̄s in dubio iudicet: put vr̄ cogitare Bal. ſic nō dz in hoc caſu p̄ſiderari. Nā vis tota eſt i eo q̄ in choauit iudiciū. ꝛ ab iſto actu q̄s nomē actoris ſibi vēdicat. d.l.i trib⁹. adeo q̄ ēt ſi q̄s petat aduerſario dari terminū ad agēdū/actor tñ dr̄ vt no. Bar. p illū tex. in. d.l. libert⁹ a patrono. ¶Itē ſi ex eāt ate reus q̄s iudicatur i duplici iudicio vt Bal. dicit ꝛ nō vt reus ſibi edi poſtulat: q̄re talis eāt as ꝛ benigna iterp̄tatio nō fit ex pte eius a quo editio petit vt ipſe etiā videatur reus: ꝛ nō cogatur edere. Nā attēta rōe Bal. abſolute deberet vterq̄ vt reus iudicari: et ſic nullus teneret edere. ¶Preterea i iſto cāu mixto i q̄ q̄s ſimul ē actor ꝛ reus exā nō p̄t fieri ſeparatio reſpectu editiōis de q̄ agitur. ſz p̄ciſe vt reus vel actor dz iudicari: dico q̄ actor dz reputari et editio i pediri q̄ inſpicitur cā q̄ nocet ꝛ, p hibet. l.i.§.fi.ff.ad ſilla. l.ij.§.ſi pupillo.ff., p empto. ꝛ no. Bar. in. l. ſi vir ad fi.ff., p dona. ꝛ ita his rōnibus hoc dictū nō trāſit abſq̄ dubio. Magnaē tñ auctoritas Bal. a q̄ durū eēt in iudicādo recedere ¶Sexto fallit: ſi actor a reo ſibi edi poſtulat: ad coadiuuādū intētionē iā fundatā: ita poſt alios cōcludit hic do, Abb. ar. l, q̄ cubinā

·§·cū ita de leg. iij. Et iſta eſt cōis opi. quā poſt antiquos approbat Bar. Bal. Ang. ꝛ alij. i. l. i. §. editiones. ff. ō edē. Bar. Bal. ꝛ oēs i. d. l. fi. C. de edē. ꝛ p illū tex. a p̄rio ſcz ſu ibi originē petēt; facit tex. in. l. p̄dijs. §. ricio. de leg. iij. i. l. tici⁹. ꝛ i l. creditor. ff. ō acti. emp. ꝛ ita oēs Moderni hr̄ i. d. l. fi. trāſeūt ibi: tñ alit tz Rimin. in fi. l. ¶Ex q̄ concluſiōe notādū eſt: q̄ faciliꝰ aliq̄d cōcedit ad coadiuuādū ꝛ ꝓfirmādū intētionē ſemel fundatā: q̄z ſi a p̄incipio diſpoſitio⁹ act⁹ debeat fundari: ad q̄ ō bñ facit tex. ſing. l. ſi dōate. §. ſi ſpōſus. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. ꝛ q̄ ſingulariter voluit Bal. p illū tex. i. c. i. de fide inſtru. dū ibi de exēplo loq̄tur. ꝛ q̄ no. Bal. i. l. ij. C. ō f. reipu. manu. ¶Scōo adduco dictū ſingulare Inno. in. c. cū clamor. ſ. ti. i. vbi inquit q̄ ad ꝓfirmandū p̄iorē, pbationē ēt facta publicatōe de nouo ad inſtantiā partis: teſtes recipi p̄hibent, lz eēt ſec⁹ in p̄ma ꝛ p̄incipali, pbatione: p ea q̄ habent in. d. c. cuz clamor. vbi hoc dcm̄, p notabili ſequunt Ant. ꝛ Abb. poſt Bal. idez Bal. in. c. lz dilect⁹. de teſti. ꝛ dñs Abb. in. c. cū in tua. ꝛ i. c. fraternitatis. in. c. ex tenore. in. c. ſeries eo. ti. cuz ſi. ¶Tertio accedat q̄ voluit mirabiliter Ray. de fozli. in l. i. ff. de in litē iuran. q̄ ſi fuit ,pbatū debitū ex cā mutui ſz nō quātitas: ex quo fundata eſt intētio creditoris i debito poterit p̄ſtitas ,pbari iuramēto creditor⁹: q̄ dictū multū extollit Bar. veroneſis in cautelis ſuis i cautela. ccx. Aliq̄s mutuauit. Et idē cōprobat ex his q̄ Bar. tradit in. l. admonēdi. col. xi. ff. quid ſi teſtes. de iureiuran. ¶Quarto ꝛ vltio multa iura ad-

duci ꝓñt: ḋb⁹ ꝓbaꝛ q⁹ faciliꝰ ꝓſiꝛaꝛ qđ fuit validū ꝙ qđ ab initio fuit nullū in. l. ¶ Septio fallit ad ꝓbā dū replicatione ita vꝛ cōis opi. p q̄ facūt q̄. ſ. ꝓrie dixi. Iſta limitatio pēdet ab illo articlo vtrū actor edere reo teneaꝛ ad ꝓbādū exceptionē qz replicatio vꝛ eius dē nature cui⁹ exceptio eſt: iō reſpuo in ſequēti ꝓncipali dubio vbi meli⁹ cōuenit. ¶ Octauo limitaꝛ nō ꝓcedere: qñ eēt reus vſur⁹ tali inſtro qz tūc cogiꝛ edere: vt eſt text. i. l. i. ℌ. edenda. ff. de edē. no. glo. pūlū tex. in. c. ꝙtingit. de fide inſtru. ⁊ gl. in. c. g. ꝓpetu⁹. eo. ti. ⁊ idē eſt dicēdū in teſtib⁹: qz volēs eos ꝓducē: eoꝝ nola edere teneꝛ añ ꝓductionē ſi petaꝛ: gl. magna in fi. i. d. l. i. ℌ. editiones. ff. de eden. Qđ tñ dictum eſt de teſtib⁹/ verū intelligiꝛ niſi eēt timor ſubornatiōis: vt no. voluit Guil. de cuneo i. l. edita. C. de eden. Cui⁹ dictū ſequit̄ ⁊ extollit Bal. in. l. fi. col. vi. ℣. ēt q̄riꝛ. C. de edē. ¶ Pro iſta limitatōe facit qđ no. dicit Jnno. ℍ: q⁹ ſi itētio alicui⁹ fundaꝛ in aliq̄ inſtro ꝓuilegio vel ſcriptura: aduerſari⁹ ante ola petere ꝓt edaꝛ ſibi talis ſcriptura: vt deliberare poſſit. Et hoc dictū ſequit̄ Ant. de bu. Jmo. Abb. ⁊ Wo. ⁊ tenēt Do. de Rota in deciſione. xxiiij. incipit. Jtē ſi i libello in nouis: eſt ſcōa i titulo de ꝓba. in nouis: Bal. in. l. fi. C. de ꝓcu. ſperato. offerē. ⁊ tradit Bar. ⁊ oēs in l. edita. C. de eden. Bar. i. l. poſtq̄ ℌ. ſi dies. ff. vt leg. no. caue. Idez eſt reſpectu habilitatōis pſone. qz ſi prelato agēti p eccl̄ia obiciaꝛ q⁹ nō ſit prelat⁹ añ litē ꝓteſtatā dz docere de q̄ſi poſſeſſione ꝓlature: vt dicit do. Ant. ℍ ⁊ Spec. hoc voluit in ti. de actore col. fi. ver. Sed pone qđā. Abb. poſt alios in. c. nīſi cl̄m de elec. Do. i. c. romana. ℣. fi. de appel. i. vi. Bal. in. l. ij. col. xvij. de ſerui. ⁊ aq̄. Et ꝓcedit iſta limitatio ēt ſi illa q̄ vtiꝛ vel vſurus eſt inſtro ꝓteſtetur q⁹ tale inſtrm ꝓducat tñ i parte⁹ ꝓtib⁹: qz inſtrm ꝓbat ℣. pducentē ēt eo inuito glo. in. l. i. ℌ. editiones. ff. de eden. Ita Bal. cōcludit in. l. vnica. col. ij. C. vt q̄ deſunt aduoca. ⁊ in. c. ꝓtinuz col. ij. de teſti. Jmo. in. c. ℒ. perpetuus. J. de fide inſtru. Vide iñ ꝓtra Alex. in. l. i. col. iiij. C. vt q̄ deſunt aduoc. ¶ Nono fallit ſm Ant. de bu. rōne peti de quo q̄s argueret ex retētione inſtrumēti. nā p denūciationē euāgelicā poterit ad edē dū cōpelli: p ea q̄ habenk in. c. nouit. de iudi. ⁊ ſeq̄tur Jnno. Abb. ⁊ Wo. hic Roma. ꝑſi. cccxcviij. ⁊ clariꝰ. Naz cū agatur de ſalute alē vꝛ materia fauorabilis vt no. Joan. Abb. ⁊ alij i. c. ex tenore q̄ filij ſint legi. Et cū ſit materia fauorabilis dz fieri editio: vt. ℣. dixi. Ad qđ etiā facit qz in foro ꝓſcie nō attendiꝛ rigoꝛ iuris ciuilis ſz ꝓpitas ipſa conſideraꝛ. vt no. tradit Jnno. et oēs in. c. qz plerīq; de imuni. eccleſia. vbi volunt q⁹ lz ſnia in rem iudicatā trāſiuerit. ſi tñ de ꝓpitate aliq̄ appareat dz retractari. Bal. i. auk. ad hec. C. ꝺ ꝓſu. col. x. ⁊ Ant. de bu. in. c. is q̄ fidē. J. de ſpō. colū. iij. ⁊ idem Jnno. in. c. ij. de purga. vulga. ⁊ qđ no. do. Ant. i. c. ij. col. penul. de elec. i. c. inq̄ſitiōi de ſenerō. cū ſim. ¶ Decimo fallit qñ inſtrm eſſet inutile apō reū: vt qz irritata ſit ſnia J me prius lata: q̄ apud te nūc repitur. Nā tali caſu reus edere teneꝛ. c. accedēs el. i. i. fi. vt lite nō cōteſta. l. diſſolute. C. de cōdi. ſine cā: ita Ant. de bu. hic

plene tradit Joh. an. in rub. de inſtru. editio. in. ij. ⁊ iij. col. ⁊ Alex. ſequit̄ in. d. l. fi. in. xiij. limitatiōe ¶ Jſta cōcluſio in ſe vera eſt: ſm qđ dī in. d. c. accedēs ⁊ in. d. l. diſſolute. ſz nō cōuenit in iſta matia in q̄ editio petit officio iudicis ad intentionē fundādā. Sz in iurib⁹ ℣. allegatis intētio agētis ⁊ patiētis editionē: iā fundata eſt: qz nō eſt debitor: ⁊ iō petit inſtrm tanq̄ inutile apō reū q̄ cōuenit. Et illō petitur iure actionis nō p titu. de edēdo. Alias limitationes ponit do. Alex. i. d. l. fi. quib⁹ nihil addē dū occurrit. ¶ Scōo q̄ritur: eō an actor reo edere teneatur ad exceptionē ei⁹ fundandā. Articul⁹ diſputabilis eſt. Nec ꝓ altera ꝑte aliq̄d adducit: qđ efficacit vrgeat magis tñ cōis opinio ē q⁹ reo edē dū ſit vt cōcludit do. Abb. ℍ poſt alios ⁊ gl. Jo. Cy. Bar. Bal. Ang. Pau. de caſt. ⁊ Wo. in. d. l. fi. C. de edē. ꝙ illū tex. itelligēdo tex. in inſtrumētis ꝓut cōiter itelligit: ⁊ vltra alios Alex. iducit. d. l. fi. Sz tñ i tali lege nō ꝓt fundamētū fieri. cū vario mō iterꝑteꝛ vt no. Bar. i l. in ambiguo. ff. de reb. dub. ¶ Scōo. qz cōis itellect⁹ ſup quo fundaꝛ iſta opi. vꝛ deſtruere illuz tex. q̄ exꝑſſe in rōnib⁹ loq̄tur: et lz largo mō rōnes poſſint dici inſtra qz iudicē iſtruūt. l. i. ff. ō fi. iſtru. l. notionē. ℌ. inſtror. deꝫ. ſig. ꝓpe tñ et i materia editōis inſtrumēta a rōnib⁹ diſtiguūt. l. ſiqs ex argēta. rijs. ℌ. rōes. ff. de edē. Uñ appellatiōe rōis nō venit iſtrm: ꝙuis appellatiōe iſtrumēti rō largo mō ī cludi poſſit: rōnes eſſi ad inſtra ſe hñt vt gen⁹ ad ſpeciē: ⁊ appellatōe ſpēi nō venit gen⁹. l. ſi qđ harū. ℌ. interemptū. ff. ō leg. iij. Cōfirmaꝛ hoc qz. d. l. fi. venit ad interpretationē. l. non eſt nouū. et. l. iuſtum. iuncta. l. q̄ accuſare. eo. ti. que iura loquunt in rōnib⁹: g ita dz itelligi. l. fi. ar. tex. in auk. de filijs ante do. inſt. na. in ꝓin. Cōꝓbatur etiā hoc qz in. d. l. fi. ſoluntur quedam cōtrarietas vt in ꝑn. l. exꝑſſe colligiꝛ. In inſtrumēts nulla reperitur cōtrarietas. Sed bñ repiꝛ in rōnibus ⁊ inſtrumētis. ⁊ in. d. l. non eſt nouū. ⁊. l. iuſtū. iuncta. l. q̄ accuſare. Et abſurdum videreꝛ ſi tex. in. d. l. non eſt nouū. ⁊. l. iuſtū qui in rationib⁹ loquunt intelligerētur in inſtrumētis vt ℣rietas inducereꝛ in ipſis inſtrumētis. Nā ℣ba quādoq; impropriāt̄ vt tollatur ℣rietas/ nō alit vt inducaꝛ ita i tali lege nō bñ. ꝓbaꝛ cōis opi. ¶ Scōo allegaꝛ tex. in. l. diſſolute C. de ꝛdi. ſine cauſa. in. l. q̄ talib⁹ ff. de furtis. que iura Bar. inducit in. d. l. fi. ꝓ caſu ⁊ deciſiōe in hac q̄ſtiōe: vbi debitor qui ſoluit debit⁹ petere pōt a creditore inſtrumentū debiti qđ eſt iefficax apō creditorē. ⁊ ſic vꝛ q⁹ reus petat ab actore. Sed illis iuribus reſpondet Saly. in. d. l. fi. q⁹ nichil faciunt qz ibi editio nō fit officio iudicis q̄ti. de edēdo. Sz iure actionis. ſ. cōdictione ſine cā ⁊ Bal. hic colū. vij. ¶ Jtē ibi intētio actoris erat fundata qz iam ꝓbauerat ſolutionē. Sec⁹ vbi defenſio ex ꝑte rei nōdū ꝓbata eſt. vt in q̄ſtiōe noſtra agit. ¶ Ulterius etiam reſpōderi pōt: q⁹ illa iura loquūtur in actore nō in reo. Nec et ibi debitor cōueniebatur immo ipſe debitor nolebat agere intentando actionē contra creditorē: vt ſibi redderet inſtrm inefficax: vnde ipſe debitor actor dicitur qui prius ad iudicium ꝓ-

uocauit l. c. fozus. ℌ. actor. de ver. sig. no. Bar. ꝙ illū tex. in l. libert⁹ ff. de liis vocā. Et hoc ibi clarū ē qz debitū erat solutū: vnde nullo respectu ꝑt dici ꝙ eēt reus: ꝛ i dictis iurib⁹ ponit vnus specialis casus in q̄ reus edit actori ad fundandā intētionē: vt. ℌ. dixi in articulo p̄cedenti et in. x. limitatione.

¶ Tertio adducunt̄ tex. i. d. l. non est nouū. ꝛ in. l. iustū. C. de eden. vbi actor cogit reo edere rōes suas: ℊ idē dicēdū in istrumētis: cū eadē rō videat. Rñderi pōt ꝙ ista iura loquuntur in rōnib⁹ quarū appellatiōe non venit̄ instrumēta. l. si quis. ℌ. rationē. ff. de eden. Nec debēt extendi qz sunt ℨ regulā: nec eadē rō vt in istrumētis cū alibi rōnes habere possint instrumenta sic. ¶ Sc̄o rñdetur: ꝙ loquunt̄ur in rōnib⁹ scriptis reo mādante expresse vel tacite ꝓout gl. intelligit in. d. l. nō est nouū. ꝛ tali casu esset idē in actore vt a reo rōnes edi sibi postularet quando ipe mādauit: tacite vel expresse: vt no. in. l. i. C. de eden. in. l. argētari⁹. in prin. de eden. Nec obstat si tex. dicat rōnes suas: qz quo ad dominiū eius sunt: ſz rōe mādati sunt cōmunes ꝛ hac rōe eduntur

¶ Tertio dici ꝑt ꝙ lex nō ē nouū loq̄t ex officio iudicis dū dicit nō est nouū. Et ibi ip̄lozare rōnē. q̄si dicat officio iudicis aliq̄n hoc cōcedit: et hoc idē in actore haberet locū: ſm ea que dixim⁹ in articulo p̄cedēti in quarta fallētia i p̄n. Et hoc suadeť ex ℣bo implozare qđ bene cōgruit officio iudicis. c. i. ℌ. de offi. iudi. Et ad. l. iustū aliť rñdetur ꝙ loquať in rōnib⁹ publicis q̄ olbus eduntur: vt in. l. argētarius in prin.

¶ Quarto arguiť quia in reo vť alia rō q̄ in actore vt sibi edať: q̄n iura magis fauēt reo q̄ actori. regula: cū sint partium iura. de reg. iur. i. vi. in. l. fauorabiliores de reg. iur. l. arrian⁹ de actio. ꝛ ob. ꝛ qz reus nō pōt eē instruct⁹ sicut actor. l. si q̄n. C. de dilatio. ¶ Sz rñdetur breuiter ꝙ regula est in ℨriū. ſ. ꝙ equalitas seruari debeat inter reū ꝛ actorē in. l. fi. C. de fru. ꝛ li. expen. i regula nō dz. Allegata in ℨriū. p̄cedūt in decisionib⁹ cārū: vel in dilationibus Sed in. p̄bationib⁹ a pari. p̄cedūt actor ꝛ reus vt gl. no. ꝛcludit in. c. cum ad sedem de restitu. spolia.

¶ Quinto iudex nō dz pati illicitas extorsiones i. l. illicitas. ff. de offi. p̄sid. l. plane i fi. de peti. here. facit tex. i. c. indicāte. iij. q. v. ℊ nō dz pati ꝙ reus indebite exigatur

¶ Sz dic ꝙ hac rōne attēta etiam reus semp̄ deberet edere actori. ne reus locupleteť cū iactura alterius. Et ne ℣tas opprimať. et tñ hoc falsū est. ꝛ sic ex p̄dictis demōstrať ꝙ nō stringunt que ꝓ cōi opinione inducunt̄. ¶ Cōtrariā ꝑtē ſcz ℨ cōem opi. ſ. ꝙ actor reo minime edere teneať: firmauit glo. i. c. ℌ. ꝑpetuus ℨ. de fide instru. Bzo. Odof. Jac. butri. Ray. ꝛ Saly. i. d. l. fi. Mouentur q̄buſdā rōnib⁹ et medijs q̄b⁹ sufficiēter rñdet Alex. in. d. l. fi. vbi ipse sequiť cōem opi.

¶ Et ex dictis ei⁹ ibi: ꝛ ex his q̄. ℨ. dixi: vtraq; opi. in disputatiōis cōgressu ꝑt sustineri. Fit tñ difficultas precipua ℨ cōem opinionē: ꝙ actor nō teneať reo edere: qz in iudicijs seruari dz eq̄litas. l. fi. C. de fructi. ꝛ li. expen. regula non lz de reg. iur. l. vi. regl'a nō dz. ff. de reg. iur. Si ergo reus nō teneť edere actori: ita nec eℨ. Docto, circa hoc

laborāt: Abb. rñdet p̄mo negādo ꝙ debeat eē eq̄litas: imo rei sunt fauorabiliores. l. fauorabiliores de reg. iur. Sz ista rñsio non vz: qz regula est in ℨriū vt. p̄baťin iurib⁹ supradict⁹. ꝛ iura allegata loquunt̄ in decisionib⁹ cārū: vt i regula cū sunt ꝑtiū iura: ℨ reg. iur. in. vi. Sz in. p̄bationib⁹ nō magis actori q̄ reo nec eℨ faueť: glo. i. c. cū ad sedē ℨ resti. spo. Sc̄o Abb. dicit: ꝙ magis reo faueť: qz ipe stimulať: ꝛ nō ꝑt venire istruct⁹. Sz dic ꝙ istud verū est in dilationib⁹ vt in. l. si q̄n. C. de dilatio. Sz in. p̄bationib⁹ a pari. p̄cedūt vt. ℌ. dixi

Tertio Abb. dicit: ꝙ reo magis succurriť qz actor: plerūq; hz apō se instrumēta. Sz istud verū est in instrumētis q̄ respiciunt intētionē actoris. Sz respectu exceptionis verisimile est ꝛ plurimū ꝓtingit ꝙ instrumēta sunt apud reū.

¶ Unde Alex. in. d. l. fi. C. ℨ eden. rñdet ꝙ regula est vt in iurib⁹. ℌ. allegatis: fallit vbi ℨ. expressiuz reperitur. Ista so. hz difficultatē: qz hoc nō bñ reperiť expssū. Nā tex. in. d. l. fi. nō bñ. p̄bat vt. ℌ. dixi. alias dū legerē senis. d. l. fi. C. ℨ edē. aliā solu. itellexi quā plerīq; Modernior⁹ magnificiebāt. ſ. vt dicam⁹ eq̄litatē eē inter actorē ꝛ reū qz sicut ediť reo ad. p̄bandū exceptionē: ita actori ad replicationē p̄bandā: vt no. in. d. l. fi. qz replicatio exceptio est. l. ij. ff. de excep. Sz si dicerem⁹ reū teneri ad edendū actori vt p̄ncipalis ei⁹ intentio. p̄bareť / eēt ineq̄litas: ꝛ in hoc esset melioris ꝯditōis actor q̄ reus: qz in reo p̄ncipalis petitio non cadit ꝛ ita tollit̄ argumētū. ¶ Ista so. ℨ balis mihi vť ꝛ alijs oib⁹ deterior: qz iura q̄ eq̄parāt actorē reo videntur parificare actorē in principali petitiōe: ꝛ reū in exceptiōe: qz isto respectu actor dī et reus. c. fozus. ℌ. actor. ℌ. reus. de ℨ. sig. ꝛ isto respectu bñ. p̄cedit eq̄paratio q̄ fit inter diuersa. l. qđ nerua. ff. depo.

Nā si fieret eq̄paratio respectu replicatiōis: vt isti dicūt. nō eēt iter actorē ꝛ reū: qz replicatio exceptio est. d. l. ij. vñ actor respectu replicatiōis reputať reus: ꝛ sic in effectu nō eēt verū: qz actor ꝛ reus eq̄liter se haberēt: qđ ℊ de actore dī vt. ℌ. dixi dz intelligi respectu intentiōis p̄ncipalis a q̄ nomē accipit vt dicať actor: facit quod not. Bal. in. l. finali. C. ad macedo. de filiofami. mercatore: ꝛ qđ no. Bal. ꝙ illū tex. i. l. ꝛ ita. ℌ. ex hoc edicto ff. nau. cau. stabu. ꝛ idez Bal. in. l. ij. col. ij. C. de cōsti. pecu. Bar. in. simili in. l. ne qd. ff. de incen. rui. et naufra. cū sim. Est ℊ tenendū qđ Alex. dicit tanq̄ min⁹ periculosū: Uel nouissime dici ꝑt: ꝙ iura non dicūt eq̄litatē eē iter actorē ꝛ reū. ſz tm̄ dicūt nō licere actori qđ reo denegef: ita ꝙ actor nō sit melioris cōditiōis q̄ reus: sic tex. in. d. l. fi. C. ℨ fructi. ꝛ litis expē. sic regula nō dz: loquūť: eℨ tñ ar. nō p̄cedit qz reo p̄mittť qđ actori negať: et est regula fauorabiliores. de reg. iur. ꝛ regula cū sint partiū iura: ꝛ iste fauor ēt ꝯsiderať in. p̄bationib⁹ c. fi. de re iud. iūcta. l. lege iulia. ff. de manu. vide glo. in. d. l. nō dz. ff. de reg. iur.

¶ Et ex rōnib⁹ supradictis etiā infertur qđ iuris in replicatiōe vtrū ad. p̄bādū replicationē reus actori edere teneatur Et cōis opinio est ꝙ sic: quā oēs tenēt qui dixerūt in arti. p̄cedēti actorē teneri reo edere ad. p̄bādū exceptionē. Mouentur qz replica

tio exceptio est. l. ij. ff. de excep. ergo dicta in exceptionib⁹ habebūt locū in replicatiōe. Sz rñsio ēt ex supradictis colligit tenēdo aliaz opi. q̄ disputantue vt supra dixi sustineri pōt. ¶ Scōo, p̄ ista cōi opi. facit text. in. d. l. fi. a p̄rio sensu ibi dū dr. Originē petitiōis nō esse, pbandā ex instrumētis rei. & a p̄rio sensu replicatio poterit, pbari. Sz Jaco. butrı. rñdet q̄ argumentū a cōtrario sensu sumitur respectu rationū: hoc mō: ortigo petitionis nō dz ex instrumētis: sed ex rōnibus fundari. hac tñ rñsione attēta illud verbū originē nichil oparetur. qō tñ vr positū cum ministerio: ꝛ in legib⁹ nichil supfluū esse dz. ℣. quib⁹. in pma cōstitutiōe. C. facit. c. si papa. de priuileg. in. vi. Nisi dicatur illud verbū originē positū fuisse ad significandum q̄ ter. loq̄tur de actore. Nā verbū petitionis etiā in reo satis verificat ar. l. i. ℣. postulare. ff. de postu. Sz per illud verbū originē aperte declaratur q̄ ter. in actore loq̄tur et ita rñsio p̄dicta saluat. ¶ Tertio inducit ter. in. l. plures apochis. C. de fide istru. vbi reus tenet̄ nouum instrumētū debiti p̄ficere: & a fortiori iā factū tenet̄ exhibere. ¶ Ad istū ter. doc. rñdet: q̄ ibi cōstabat de iure creditor⁊ qz, pbauit debitū: nō cogitur reus instrumētū p̄ficere. Sz i qōne nra ex parte actoris nō est, pbata ītētio ipsius respectu replicatiōis. ¶ Quarto⁊ vltimo, pbat ista ꝛclusio l. l. pe. ℣. fi. ff. ad. l. falcı. huic legi doc. anti qui rñdēt q̄ ibi edūtur instrumēta ab herede tāq̄ corpa hereditaria vt videat an sit loc⁹ falcidie: non aūt ibi fit editio officio iudicis ℣z ti. de edēdo. Sz Bar. i. d. l. fi. reprobat istā rōnem: qz ter. in. d. l. pe. ℣. fi. gñaliter loq̄tur: ita q̄ ēt alia instrumēta oia deberēt edi. Nā pone q̄ essent instrumēta creditor⁊ hereditatis: edēda sunt pp gñalitatem ter. in fi. tñ nō sunt corpa hereditaria vt etiā dicit ꝛ declarat Alex. in. d. l. fi. ¶ Sustinēdo rōnez supradictā: replicatio ita tolli pōt qz illa gñalitas intelligit̄ sm formā petitiōis ar. l. i. ℣. sic̄s simpliciter. ff. de ver. obli. ℣. pterea. ISti. de inuti. stipu. ꝛ sic respectu. l. falcidie, put ibi q̄rit: ꝛ natura tituli demōstrat: ꝛ sic edunt ibi instrumēta vt corpora hēditaria q̄ p̄sideranr in p̄tributiōe. l. falcidie. Un ex hoc nō potest inferri q̄ al⁹ si nō ageret de cōtributiōe falcidie reus teneret edere creditori. ¶ Scōo rñderi pōt q̄ heres in. d. l. pe. ℣. fi. iō edit qz ipe erat vsur⁹ iuxta. l. fi. ℣. edenda. ff. de eden. Sed istā rñsionē etiā reprobat Alex. d. l. fi. qz heres cogit exhibere oia instrumēta: ꝛ sic etiā illa q̄ cōtinēt augmentū hēditatis: ꝛ iltis nō erat vsur⁹ dū vult falcidiā detrahere: ℣z illis dūtaxat vtit̄ q̄b⁹ dicit hereditatē exhaustā eē. Sed dici pōt q̄ rōne cuiusdā correlationis heres vtit̄ oīb⁹ instrumētis: qz edi debēt oia dū allegat vires hēditatis suppetere: fit em̄ cōtributio de debitis ꝛ creditis vt excutiat̄ an sit loc⁹ falcidie. Et ita ex his p̄z q̄ nō vrgēt que pro cōi opinione adducūtur. ¶ Cōtra opinionē cōez. s. q̄ reus nō debeat actori edere ad, pbādū replicationē oēs tenēt q̄. ℣. in articulo p̄cedēti dixerūt actorē nō teneri edere reo ad exceptionē, pbādā: mouētur rationib⁹ plurib⁹ q̄bus rñdet Alex. i. d. l. fi. nō refero aliter gratia brcuitatis: ex cuius

dictis et ex his q̄. ℣. dixi vr etiam articulus iste disputabilis. Retēta tñ cōi opinione q̄ actor reo ad exceptionē, pbandā ꝛ reus actori ad replicationē, pbandā edere cōpellatur: limitat̄ ℣z Bal. in. d. l. fi. C. de eden. ¶ Primo in exceptiōe que non excludit eḡtatē petitiōis i. q̄ nō perimit debitū: vt est exceptio excōicationis vel banni. Ex qua rōe infero idē eē i qualibet exceptione dilatoria: qz nō perimit debitū: intellige de exceptione ſmili supradictis. secus vr in dilatoria solutiōis qz illa videtur negare debitū cū dies sit pars sūme l. i. ℣. diem. ff. de edēdo. ¶ Scōo limitatur vt nō, pcedat in exceptiōe criminosa ℣z Bal. i. d. l. fi. ar. l. ū. ℣. diuus l. fi. ff. de iure fis. ꝛ Alex. ibi rōnem adducit: qz non dz cogere actor detegere turpitudinē suam vt habetur in. l. al⁹. ff. de iureiur. bene facit: quia positioni criminose nō tenetur q̄s respōdere: vt no. Bar. p illū ter. in. l. trāsactione C. de trās. ac. No. in. c. dudū el. ij. de elec. de quo tñ latius per Bal. l. l. marcellus. ff. re. amo. Si ergo non potest interrogari: a fortiori non tenetur edere per rōnez doc. hoc nō, pcedit forte in criminib⁹ exceptis: qz sicut dispēsatur in, pbatiōe: ita in editōe: facit ter. i. l. i. C. de questionibus. vide que dixi in. l. fi. C. de eden. ¶ Tertio fallit in exceptione que non cōtinet meram defensionē: sed habet in se impugnationem vt in exceptione cōpensatiōis sm Bal. in. d. l. fi. qz excipiēs per cōpensationem dicitur agere. l. amplius. ff. rē ratā habe. ꝛ hoc sequtur Fulg. ꝛ Alex. i. d. l. fi. pe. de ancha. in. d. clemē. i. ℣. de vsu, ꝛ simplicit̄ ita sequūt moder, scribētes hic. hāc limitationē declarat Jo. petrucius in. d. l. fi. ꝛ pcedit qñ req̄ritur vt exceptio compensatiōis opponat: secus in casibus vbi ipo iure fit ꝓpēsatio absq̄ eo q̄ obiciat: vt no. i. l. si pstat. C. de cōpen. vñ tali casu exceptio cōpensatiōis nō est impugnatio sed defensio mediāte ipugnatiōe prius facta. Et ex ista rōne gñaliter argui pōt q̄ indistincte ista limitatio nō, pcedit: qz cōpensatio semp fit a iure. l. verū vbi Bar. ff. de ꝓpēsa. ℣. i bonefidei. insti. de actio. vbi glo. in ver. ipso iure. Et ita ab hoie debeat opponi: vt no. in iurib⁹ supradictis: quatenus ab hoie opponi: non vr tunc habere impugnationē in se: sed dr defensio impugnationis iam facte a iure.

¶ Sed his nō obstantib⁹ vera vr ista limitatio indistincte: que approbatur cōiter: p qua bene facit ter. in. d. l. amplius: vbi ille q̄ compensat dr petere: ter. em̄ loquitur generaliter: et ista ratio, pcedit siue fiat ipso iure cōpensatio siue non cōsideratur em̄ effectus cōpensationis q̄ hz in se impugnationem. Non obstat ratio allegata in p̄riū dū dr q̄ impugnatio non fit tunc qñ ab hoie exceptio opponit: sed ꝓcessit: qz ista consideratio licet subtilis nil facit ad, ꝓpositū: agit em̄ de editione q̄ fit: et petitur ad finē probādi: vñ quo ad, pbationē de qua agitur: verius est dicere q̄ agitur de probāda exceptiōe que nō est defensio simpliciter: sed habet in se impugnationē: vt. ℣. ꝛ late per Dan. de cast. consi. lxxiij. incipit. Quod naues: vnde non dz editio fieri: qz nō reputatur ita fauorabilis ista sicut alia q̄ meram habeat defensionē: ꝛ sic respectu

ꝓbationis illa rō nichil facit: ⁊ tota vis est in probatiōe. l. duo sunt tici. de testa. tutel. Predicta limitatio vera est in cōpensatione extrinseca: secus vī in intrinseca: vt est illa q̄ fit cōputando fructus in sortē iurta. c. i. de vsu. l. ij. C. de pigno. actio. Ista vī magis fauozabilis q̄ ꝓuenit ex eodē fonte ⁊ facto ⁊ ex natura rei. Ad hoc q̄ voluit Bal. in. c. cum iter colū. iij. ℣. quero nunq̄d. de excep. dicens talem cōpensationē exc̄icatū posse opponere: lz alias nō possit excipere de cōpēsatione: facit dictum Inn. in. c. si vero. de senten. excōi. Abb. in. d. c. cū inter. col. penul. ℣. vnū not. ¶ Quarto limitari pōt: vt ex supradict⁹ satis colligī nō habere locū respectu recōuentionis: qz lz recōuentio in eq̄tate fundetur. ij. q. ix. c. cuius in agendo: hz tñ in se impugnationē: iō actor non dz cogi edere: vt. ℟. ſm Bal. bene facit tex. in. d. c. cū inter. in fi. vbi exc̄icato recōuentio denegatur: ⁊ tñ defēsio ꝓmittī: ⁊ qz recōuentio eq̄parat cōpensationi vt p Bal. in. d. c. cū inter. et in. l. cū papinianus ad fi. C. de senten.

¶ Quito fallit l exceptōe ꝓscptōis ḋa talis defēsio odiosa ē: ita Bal. no. quē alias viua voce docuit me Are. in. l. instrumēta i ꝓin. ibi secus forte. C. de fideicō. Et ex rōe Bal. no. qz idē vult Bald. in qualibet exceptiōe odiosa: puta macedoniani ⁊ similib⁹. Et ad illud q̄ dictū est de ꝓscriptione: bñ facit: qz ſm Bal. in. d. l. instrumēta. col. fi. considerat equitas nō rigor: vt editio habeat locum. Et iō bñ cōsonat editionē nō fieri in exceptione prescriptiōis q̄ est ℨ equitatez vt no. i. l. nā hoc natura. ff. de ꝛdi. indebi. Et iō dicit no. Ang. in. l. seq̄tur ℌ. viā. ff. de vsuc. q̄ vbi ℨ eq̄tatē, pceditur: exceptio ꝓscriptionis nō admittit. Et idem Bal. tradit in. l. i. C. de ꝓscrip. xxx. vel. xl. anno. ℣. itē si cā. et Florian⁹ in. l. ⁊ ḡhaliter. in fi. ff. de noxa. ꝓbatur in. ℌ. habeat itaq̄z in auē. vt ecclia roma. col. ij. Et iō bñ dicit Bal. in l. ācille. C. de furtis. col. iij. q̄ prescriptio est ℨ naturalē eq̄tatē. Et ista limitatio vera vī in ꝓscriptione cū mala fide p supradicta. Secus videt in ꝓscriptiōe q̄ cū bona fide, pcessit: put est ḡhaliter de iure canonico, nā actor poterit cogi edere reo ꝑ tali ꝓscriptione. et ita ꝓcedat dictū Bal. q̄ videt ℨ rium in. l. edita in repetitione perusina col. xvij. C. de eden. q̄ refert Alle. in. l. i. in ꝑn. col. pe. ff. de eden. vbi inq̄t q̄ etiā in ciuili⁹ actor ad instantiā rei cogit exp̄mere tempus vt re⁹ possit parare sibi exceptionē prescriptōis arg. l. nō est nouū C. de eden. et sic manifeste sentit reū posse editionē petere ad fundandā exceptionē prescriptionis q̄ intelligo in prescriptiōe bona fide decursa: nā taliter ꝓscribens est tut⁹ in foro ꝓscie ſm Inno. no. i. c. cura. de iure patro. Bal. sequit in auē. ad hec. C. de vsu. col. vi. ℣. sz ponam⁹. Idē bal. i. l. cū q̄s. col. vij. ℣. p⁹ hoc sciat. C. ō iur. ⁊ fac. igno. ⁊ est glo. ad hoc. xiij. q. vi. in c. si res. et. xxxvij. q. ij. c. si virgo. ⁊ in. c. i. de ꝑcēs. ꝓben. no. Car. Abb. et alij. in. c. vigilāti. de prescrip. facit no. dictū bar. in tractatu ad rem primēda in ℣bo videbit: q̄ etiam ſm eq̄tatē habeat rō prescriptōis cōtra Ang. et Bal. in locis. ℟. alle. Sz reducūtur ista ad cōcordiā: distinguēdo inē ꝓscriptionē bonefidei ⁊ malefidei ſm Ludo. in rub. de arbitris. colū. i. Et ista etiā cōcordia ꝓbabilis videt in ꝓposito. In effectu tñ ꝓualebit q̄ dictum est de ꝓscriptiōe bonefidei qz prescriptio lz admittat de iure ciuili cū mala fide: tñ reꝓbat de iure canonico. q̄ attēditur rōne pcti: vt no. in regula possessor: ⁊ in. c. fi. de prescꝑ. Et sic in effectu re⁹ poterit editionē petere q̄ no. ¶ Sexto limita hoc non ꝓcedere in causis fauozabilib⁹ vt in libertate dote ⁊ mr̄imonio. de q̄b⁹ in. c. fi. de re iudi. qz fauor cause ꝓpōderat fauori rei: vt dī in. d. c. fi. Ubi lz i dubio ferēda sit, p reo sn̄ia: in causis predictis ferr̄ ꝓtra reū: ⁊ talis fauor sicut in sn̄ia cōsiderat: sic in, probatiōib⁹. l. lege iulia. ff. de manu. quē, p notabili allegat Bal. in. d. l. cū magistrat⁹ in fi. C. q̄ñ, puocare nō est necesse. ⁊ in. c. i. ℌ. ꝓpōtiones. hic sīmt lex. ⁊ gl. hoc voluit l c. in nostra. ℣. de testi. dū allegat. c. fi. de re iudi. Uñ in talib⁹ casib⁹ cōcludo q̄ re⁹ nō petat editionē fieri q̄ nō. qz al's non dictū. ¶ Tertio q̄ritur q̄d de notario? Et ista q̄stio in duas diuidit. Prima erit q̄d in notario q̄ rogat⁹ fuit de aliq̄ ⁊tractu. Secda q̄d in notario actorum. Ad primā questionē rñdetur breuiter: q̄ notari⁹ rogat⁹ de aliquo cōtractu rōne officij instrumentū de tali ℨctu edere tenetur. gl. o. di naria ad hoc: quā Bart. et oēs sequūtur in. l. argētari⁹. in pn. in ℣. absimiles. ff. de edē. ⁊ idē tz Spe. in ti. de instru. edi. ℌ. videdū. ver. et no. in. ij. col. Bar. in auē. de tabellio. in pn. circa fi. in ver. q̄ro an tabellio possit cogi. vbi alleg. ter. in. ℌ. illud. eo. tit. Bal. in. l. fi. ad fi. C. de eden. ibi scō casu. Fede. de senis in cōsi. cxiij. incipit Titi⁹ cōstituit. ¶ Et intantū ista cōclusio ꝓcedit: q̄ lz actus de quo rogat⁹ fuit notari⁹ sit nullus: ipse tñ tenet ꝓficere et edere instrm̄: ita no. late, pbat et cōcludit Ang. in cōsi. cclxxiij. Incipit ex themate exactis patēte. col. ij. et. iij. vbi infert q̄ notarius rogat⁹ de testamento cor̄ duob⁹ testib⁹: edere cogit instrumētū testamēti lz nullū fuerit qz ad offm̄ notarij non ptinet discutere de validitate act⁹: sed simplicit tenetur instrm̄ cōficere. allegat no. in. l. argentari⁹. in pn. ff. de eden. Simil'r si act⁹ valuit/et fuit reuocat⁹: cogit tñ notarius edere tale instrm̄. Uñ no. dicunt Bar. et Bal. i. l. ij. ℌ. si plura. ff. quē admo. testamē. apian. q̄ si notari⁹ rogatus fuit de testamento solēniter. deinde testator reuocauit illud testamētū. cogitur tñ notari⁹ testm̄ reuocatū exhibere. Nec adinstantiam testatoris dz illud lacerare. Ad p̄dicta vide q̄ no. Bal. in. l. fi. col. vi. ver. ex q̄ritur. C. de eden. ⁊ Ro. in singula. cclxxi. testator. Et ista editio q̄ fit a notario dz esse integra ⁊ pfecta: adeo q̄ si rep̄iatur aliquē hr̄e defectū: pōt notari⁹ ad inesse conueniri. l. fi. vbi Bart. et Bal. p illū tex. C. de magīa. cōuenīē. no. Bar. in. l. fi. colū. fi. in ver. q̄ro q̄d si. ꝓpt id. ff. de tab. exhibē. Bal. in rub. C. de pe. iudi. q̄ male iudica. in fi. Abb. in. c. i. col. fi. ℣. de fide instru. Jo. de ana. in. c. michael. colum. fi. ℣. de vsu. ter. et q̄ ibi Bar. in. l. ḡhalu. C. de tab. li. x. Ro. in no. cc. xlviij. si sit aliq̄s. ¶ Predicta ꝯclusio ꝓmo limitatur vt ꝓcedat dūmodo editionem petens notario mercedē soluat: al's editio a notario pōt denegari. gl. no.

in.c.statutū. in.§. notariū. in ver. officiū. de rescrip. in. vi. ⁊ gl. idē dicit in. l. argētari⁹. in pn. in ver. absimiles. de edē. quā Bar. ibi sequitur p tert. in. l. fi. C. de pūn. agen. in rebus. no. Bal. l. l. fi. col. vi. C. de eden. cū ꝛcordā. vt per Alerā. in. d. l. argētari⁹. in. fi. pūci. Et debet notari⁹ duplicatā hȝe mercedē. primo qñ rogatus est de ꝺtractu. Scōo ꝓ exhēsione: dū redigit instrumentū in formā publicam. ita Bar. dicit in. l. argentari⁹. p. d. l. fi. circa medium. de pnci. agen. in rebus. vbi glo. et ꝓ singulari hoc dictum Roma. tradit in no. ccccc lxxviij. an tabellioni. ¶ Restrigit hec pma limitatio vt nō habeat locū in paupe. cū absq; aliqua mercede ꝺz notari⁹ instrm edere. glo. no. in. l. tā dementis. de epīs⁊ clericis. quā simplr allegat Alexan. in. d. l. argēt arius. in pn. in fi. pro qua facit qō de aduocato Bal. dicit l. l. si furiosi. in vltimo no. C. de nup. Anto. de but. et Abb. in. c. i. post hosti. de offi. iudi. vbi volunt q; aduocat⁹ cōpelli possit a iudice ad prestandū pauperib⁹ pḟocinū et no. etiā Alberi. in. l. i. C. de suffragio. Et sic videt q; iudex poterit notariū astringere ad edendū gratis pauperib⁹. Nā ꝓpter pauperta tē multū remittūtur. l. illicitas. §. fi. ff. de offic. presi. Ad hoc qō no. glo. et Bar. in. l. omnes. C. de anno. ⁊ tribu. li. x. Ubi collecta etiam a pncipe ipposita ab officialibus exigētibus pauperibus remittitur Joh. an. ⁊ Ant. de butrio in. c. licet. de censi. Facit quod no. Anto. de butrio et dñs Abb. in. c. cum homines. de decimis. in ver. quero de vtili qstione de decimis que nō exiguntur a pauperibus.

Nec cautio que alias prestatur a pauperibus exigit fm Ange. in. l. nō facile. ff. si cui plus qm per. l. falci. Et qō no. Butri. in. c. olim. el. ij. de resti. spoli. et qō Bal. dicit in. l. magis puto. §. in pmis. ff. de reb⁹ eoꝝ. et qō dicit Abb. in. c. ea noscit de sen. exco. Et q; ꝓpter pauperta tē se defendere nō pñt: nō icludūtur in rescripto sub clausula et q; dā alij. Bal. no. i. c. sedes. ō rescp. in. ij. col. ver. ſz nūquid. Et ꝓpter pauptatem qs excusat a periurio Bal. in. c. qrelam. de iureiurā. Et qui ꝓpter pauptatem appellatione non, psequtur a iure suo non excluditur. gl. in. l. eos. C. de appel. Inno. in. c. ex rone. de appella. et Bal. in. l. acceptā. colū. pe. in. xxiij q. C. de vsur. idē Bal. i. l. ij. §. si qs in iudicio. ad fi. in ver. vltimo qro ff. si qs cautio. vbi refert Guill. de cuneo q; euasit quendā paupem a furcis: q; cū appellasset nō erat, pter pauptatē appellationem, psecutus. Nā fatalia nō currūt nō prosequēti appellationē propter pauptatē. Bal. in. c. si q; testium. J. de testi. Doc. in. c. ex rōne: ⁊ plura priuilegia pauptatis Roma. tradit in. l. si vero. §. deviro. ff. soluto matrimonio. in. xxv. fallentia. And. siculus ⁊ Moder. in. c. significantibus. de offi. deleg. ¶ Uidetur tn i questione nostra q; notarius de publico ꝓ paupib⁹ debeatur salariū vt de aduocato dicit Cy. in. l. pudendū. C. de postulan. et est gl. in l. i. §. aut ptor. ff. de postul. Et hoc verꝝ videtur: qz non cogitur qs in uir⁹ elemosinā facere: nisi in casu extreme necessitatis. lxxvi. dist. in. c. pasce. no. Abb. in. c. i. de empt vēdi. ⁊ idē Abb. in. c. cū causam circa fi. de elec. in. c. si qs. de furtꝫ.

Et in simili bñ facit: qz vbi qs dominio, ppzie rei priuatur ob vtilitatē publicā: preciū de publico refundit. gl. no. in. l. si locus. §. fi. ff. quēad. serui. amit. ⁊ in. l. ꝓperandū. §. de illo. C. de iudi. et no. Archi. in. c. ꝓncipalē. in pn. ix. q. iij. et Bart. in. l. fi. §. titi⁹. ff. de pigno. actio. Bal. in. l. serui: vbi plura dicit p illū ter. C. pro qbus cau. fui. liber. acci. ¶ Scōo pncipaliꝝ qō supradictū est de notario q; edere cogitur: declarat et limitatur vt habeat locū duob⁹ ꝛcurrentib⁹. primo q; petētis interſit. Scōo q; notari⁹ rogatus ab illo fuerit q; editionē petit: ita no. volunt glo. in. l. pretor. in pn. ff. de eden. quā Bar. Bal. et oēs alij sequūtur: ⁊ ita dicit Bal. ibi seruatur de ꝓsuetudine Nō ergo sufficit mandatum: nisi agat de interesse. et iō instrumētū debiti edi nō debet debitori, ſz creditori p tabellionē: vt Alberi. dicit in. d. l. ptor. ⁊ ecōtra instrm liberatōis debitori edendū est nō creditori fm Bar. et alios ibi p gl. in. l. pretor. Idē no. Bar. in. l. instrfa. in fi. C. de fideius. qō verū est: nisi ēt creditor ptenderet aliqō interesse vt no. Bart. p illū ter. in. l. plures apochis. de fide instrumento. vbi Bal. in. ij. no. dicit hoc eē menti tenēdū: et sequtur Pau. de cast. in. ij. colum. ⁊ no. Bal. per illū ter. in. l. pe. ff. ad exhiben. ¶ Similiter nō sufficit allegare interesse ⁊ probare: nisi etiā mandatū accesserit: vt dicit glo. in. d. l. pretor. in ver. meū et no. Bartho. in. l. fi. ff. de tab. exhi. in ver. expeditis. Bald. in. l. fi. col. penul. ver. extra queritur. l. i. q. ad. fi. C. de eden. Et ideo nō tenetur edere instrumentum tertio de cuius interesse agitur: cum ab eo rogatus nō fuerit. vt Ange. cōcludit in. l. quedā. in pn. ff. de edē. reprobādo glo. q; ibi contrarium videtur sentire: ⁊ sequtur hoc fulgo. ibi: ⁊ Alex. de imol. Abb. Aret. hic et Moder. ¶ Jsta conclusio q; sit mandatū necessariū plurib⁹ modis limitat. ¶ primo i actis que edūtur omnibus quoꝝ interest: vt Bar. cōcludit in. l. i. §. editiōes. ff. iurta hoc qro. ff. de eden. Et i hoc differūt acta ab instrīs q; tantum edūtur illis a qbus notarius fuit rogat⁹: de quo dicam. J. de notario actoꝝ vbi magis cōgruit. ¶ Secūdo fallit vbicūq; petens editionē pōt instrumentū rescindere: illud edi sibi debet: qz cū sibi ꝓmissum sit vt illud possit impugnare: etiā ei cōcessum videtur hoc ātecedēs vt petere possit tale instrm sibi exhiberi. hāc regulā no. Bal. tradit in. l. fi. colū. vi. ver. secūdo qritur. C. de edēdo. Et iō infert q; fili⁹ exheredat⁹ q; ad querelā admittitur potest copiā testamenti a notario petere: licet ab eo non fuerit rogatus. Et idem de filio exheredato Bald. dicit in. l. si quis affirmauerit per illum text. in fi. ff. de dol. et alia exēpla similia Bald. ponit in d. l. fi. et no. videtur ista conclusio Bald. cui etiā nullus cōtradicit. Ratio tamen qua Bald. mouetur non videtur multum concludens qua non videtur necessarium antecedens hoc: q; editio petatur a notario a quo alias peti non potuisset: licet enim quis admittatur ad impugnandum instrumētum: debet intelligi q; veniat a se ipso instructus: vt in psona agentis requiritur. Et hoc modo min⁹ derogatur iuri cōmuni. argumē. c. cum dilectus. de consue. l. si qñ

C.de inoffi.test. Itē si vera eēt rō Bal.pariē in reo,pcederet:vt etiā ipse deberet ederevolenti ipugna re instrm:qō tñ non vr verū.quia ptra regulā.dictū Bal.saluari posset qñ esset tale qđ de quo copia aliūde haberi nō pt:c.Qō tñ dictū est de filio exheredato verū videt: qz agit de vltima volūtate in q̄ editio fit oibus quoz interest:vt statim.J.dicā. ¶Tertio limitatur nō pcedere in vltimis voluntatibus in qbus editio a notario fieri debet oibus ptēdētib⁹ interesse/etiā a qbus rogat⁹nō fuit. hoc probari videt in.l.ij.in vltimo rñso pncipiū glo.ff.quēadmo.test.ape.bene facit tex.in.l.i.in pn.ff.eo.ti. et ita pcludit Are. hic allegando etiam qō.Ş.dictū est de filio exheredato z sequunt Moder. hic p.l.i.Ş. hoc inter dictū z toto.ff.de tabu.exhi. Addo Bal.qui exprsse hoc dicit in d.l.fi.col.i.in fi.ver.z pmo qro iuncto ver.non ob.Jria in.ij.colū. C. de edēdo. Et idē manifeste sentit Ang.in consi.clxiiij.in pn. incipit Sup pūcto pfato.dicēs q̄ pigui⁹ succurrit petētib⁹ copiā testamentoz vel eoz q̄ ad cām testamenti ptinēt ēp aliozꝝ instrumentoz. Et tō oibus quoz interest exhibētur d.l.i.ff.quēadmo.testa. aperiā. et Bar.exprsse hoc dicit l.l. fi.in.i.oppo.ff.de tabul.exhibē. Et hui⁹ rō est ꝑm Jac.butri.quē Alberi. seqtur in.l.ptoz.Ş.i.ver. vel dic.ff. de edē.qz mādatū testatoz repzesentat mādatū oim qui sunt nomiati in testamēto. Et hoc idē in effectu Bal.dicit in.d.l.fi.colū.ij. ver. nō obstāt: dū inqt q̄ testm̄ est cōe oibus in testamēto pzehēsis quoz interest:nec est vis vtrū presentes fuerint tpe testamēti vel nō vt ibi per eū. ¶Quarto qñ notarius rogatus nō reperitur nec heres eiꝰ a q̄ editio instrumēti peti possit: z pthocollū notarij ad tertiū aliq̄ casu puenisset:nā tali casu ille,tertius cōpellitur in subsidiū officio iudicis edere:cuius rogat⁹ ipe nō fuerit:ita no.dicit Bal. p illū tex. in.l.q̄dā.Ş.nihil in fi.ff.de eden.z ibi seqtur Pau.de castro q̄ allegat dictū Jnno.h: dū voluit q̄ si repriūtur pthocolla notarij apō tertiū:cogi possit ad edendū. Et hoc verū est ꝑm Pau.de castro in subsidium:put dr in.d.Ş.nichil.z de hoc dicam.J.prime in articulo:de tertio vbi hoc melius cadit.

¶Quinto fallit ꝑm Are. hic nisi instrumētū cōfectum sit de aliq̄ re q̄ ad me pncipaliter ptineat:nā tūc vr factū cōtēplatōe mea. argumēto eoz q̄ habētur in.l.si pupilli.Ş. sz si ego.ff.de nego.gest. tō possuz illud hre ratū pinde ac si me mandante scriptū sit. Et ad hoc pōderauit tex.in dicta.l.pretoz.Ş.i.ibi. Equū fuit qō mei cā cōficit mihi edi. Et hoc dicit gl.sentire in.d.l. q̄dā in pncipio.ff.de edēdo. Jsta eñ pbandi facultas ita pt ratificari sicut alius qlibet act⁹:vt Joan.tradit in ti. de cōfes.Ş.nūc dicē dū.ꝑ.qđ si cōfiteoz. Bal.in.l.i.circa fi.C.qñ liceat ab emptiōe discede.vbi allegat Dy. in ꝓsilio.xv.incipit. Quidam cōfessus fuit:z tradūt Ant.de but.z Abb.in.c.si cautio.de fide istru. Dicūt Moderni hic q̄ doctozes in locis ꝓallegatꝫ loquūtur qñ fit actus note absentis qz tunc bñ pt ratificari:sz i nostra qstiōe actus fuit simpliciter nullo,p absente acceptāte. Et dū vr q̄ ratificari possit:qz Ş regulā.l.certū.Ş.si qs absente.ff.de cō-

hec ola fatēt de plano Are.q̄ Joan.et alij loquūtur qñ note absentis actꝰ celebrat:z nō negat regulā esse in ctrariū scz q̄ absenti nō qritur ius ratificādi:nisi actꝰ nomine suo cōficiat.sed dicit q̄ cum pncipaliter res ad absentē ptineat:eius ptēplatione fieri videtur. et satis dr esse facta note suo p ea que habētur in.l.si pupilli.Ş.sz si ego.Ş.alle. Et ad hoc allegat tex. in.d.l.ptoz.Ş.i. in ver. mei causa. z sic rōnes modernoz nō tangūt illud qō dicit Are.Sed tñ alia rōne qō Are.dicit nō vr sine dubio,pcedere/qz iure nō ꝓbatur.tex.eñ in.d.l.ptoz.Ş.i. in quo pcipue fundat Areti.nō,pbat:qz intelligitur mādato inesse hre.hoc deducit: qz in ꝓbis que pōderauit Are. ibi equum est q̄ mei cā : ponit ratio dicti,prime pcedēs:z dictū ,prime ,pcedens mādato interuenīte tlligitur dū ibi dr q̄ argētarij singuloz rōnes ꝓficiūt. certe hoc intelligit de mādato eoz quorum sunt rōnes.l. si qs ex argentarijs Ş.ptinere.ff.de eden.ergo ita debet intelligi versicul⁹ Equum:vt ratio ꝑm dictū procedat. ¶Non obstat rō.Ş.allegata . qz sz re ipsa negociū ad me ptineat:per hoc tñ nō videt gestū nomie meo/vt possit ratificari:vt no.in.d.l.si pupilli.Ş.sed si ego.Ş.alleg.vbi videdū. ¶Sexto fallit nisi qs repzesentaret psonā illi⁹ qui mādauit.vt no. Bar.in.d.l. si qs.Ş.ptinere.ff.de edēdo. Exemplū ponit in credito re cui bona ōbitoꝝ obligata sunt nā petere pōt sibi exhiberi instrā notario q̄ a debitore rogat⁹ fuit Et idē Ang.ibi dicit:z tradit etiā Bar.per illum tex.in.l.fi.in secundo notabili.ff. de bonis aut,iudi. possi. vbi inqt q̄ creditozes missi in possessionē bonoz debitoris petunt eis exhiberi instrā debitoris a notario:quasi repsentet debitorē q̄ mandauit:vt dicit Bar. in.d. Ş.ptinere. Et hoc idē Bal.cōcludit in.l.instrumēta.in ver.quero ecce habes.C.de fideius. dicēs q̄ singularis succesꝛ eius q̄ mādauit petere pōt sibi edi instrumēta et idē quod.Ş.dixit Bar. per illum tex.in.l.aristo.ff.de iure deliberā. et ꝑm ꝓdicta intelligit qō no.Bar. in.l.ptrouersia.ad fi.ff. de trāsac. vbi allegat.d.l.fi.ff.de bo.auc.iudi.poss. ¶Ultimo limita vt de tertio dicetur.J. ¶Extra istos casus cōclusio supius facta ,pcedit.s. q̄ notari⁹ non teneat edere:nisi ullis a qbus fuit rogatus. et bene dico q̄ nō tenet:qz inuit⁹ nō cogit:si tñ pretēdenti simplr interesse notarius spōte instrumentū exhiberet: nō esset arguēdus: nec(vt verbis Ang.vtar)peccaret in spm̄ sanctū sic no.Ange.inquit in.d.l.ptoz. in prin.vbi Alex.sequitur. et rōnem adducit: qz liber ,pthocolli est notarij:et in re sua ꝛc. ex qua ratiōe infero q̄ olb⁹ indistincte talis editio poterit fieri: etiā si nō pretendant interesse. Et idē Abb.hic q̄ ita gl.intelligit in.l.in fraudē.Ş.nec ff.de iure fis. Et hoc no.est ,p notarijs q̄ solent esse faciles in dando copiā instrumētoz vt mercedem capiāt. ¶Ultimo no.est q̄ in casibus in qbus supꝛa dictū est notarij nō teneri edere instrumenta: vez est:vt nō teneat in forma publica instrm exhibere p no.in.d.l. pretoz. sed tñ tenet simplicit ꝓducere ,pthocollū iudici ad instā tiā cuiuslibet cui⁹ interest:ita voluit singularr Pau. de cast. in.l.

quedã.in ꝑn.ff.de eden.sic saluãdo glo.ibi q̃ ꝙ Ange.impugnatur Sz istã opi. Paul.reprobat Aler. ibi et merito.qz iura que denegãt editionẽ parũ seruirẽt vobis:ꝛ ꝟbis imposite eẽnt ꝓtra ea q̃ habẽtur in.l.ij.C.cõia dẽ leg. ¶Circa secundã qõnẽ de notario actoꝝ conclusio est ꝙ olbus quoꝝ interest edere tenet.l.ij.C.õ edẽ.vbi Bar. et oĉs: Idẽ Bal.in.l.precipimus. ℌ.in his.C.de app.vbi inquit ꝙ notarij dñt dare ꝓtib⁹ copiã actorũ.ꝛ si denegãt cogi ꝑñt: vt Bart. inq̃t in.d.l.ij.in.ij.col.in.ij.lec.Et iõ dicit Bal.in.l.ij.col.ij.ver.dein de:per illũ text.C.vt lit.penden. ꝙ articuloꝝ et positionũ copia sp fienda est aduersario: qz sunt de actis. ¶Ista cõclusio ampliatur dupl̃r. Primo:vt habeat locũ tã in criminalib⁹ q̃z in ciuilib⁹ p.d.l. ij.que exꝑsse ita dicit ibi:acta publica tã criminalia q̃z ciuilia: ex q̃ Bal.ibi infert ꝙ inq̃sitõnis copia inq̃sito debeat dari et copia articuloꝝ sup fama.in.c.q̃liter et q̃n. el.ij.de accus.ℌ.debet:sic etiã indictionũ copia reo dari dz:vt no.bar. in.l.fi.in pen.q.ff.de questionib⁹. Ang.in.l.si vacãtia.col.xxviij.C. de bo.vacan.li.x.qõ tñ limitat:vt J.dicã. ¶Scõo vt ꝓdicta exhibitio actoꝝ fiat olbus simplicit quorũ interest: lz ab illis notarius rogat⁹ nõ fuerit.ita Bar.no.ꝛcludit in.l.i.ℌ.editiones.in ver.iuxta hoc ꝙro.ff.de edẽ.vbi Ange. et alij sequunt ꝑ.d.l.ij.vbi Cy.ꝛ alij idem dicũt. et ista est dꝛia inter acta et instrã q̃ dũtaxat mandãtib⁹ edunt ur:vt J.dixi.et in actis.Bar. idẽ dicit l.l.ij.ℌ.diu⁹.in.ij.col.ff.de iure fis.Jo.an.in addi.spec.in rub. de instru.edi.in.iij.col.ꝑe.de ancha.in cle.i.ℌ.i.de vsu.Aler.in.d. ℌ.editiones.in.ij.col. et in.d.l.ij. Et ꝓdicta maxime ꝓcedunt i actꝫ publicis: q̃ ius faciũt quo ad oĉs vt est sentẽtia excõicationis vl̃ bãni.ita Bal.hic colũ.vij.arg.l.licet in popularib⁹.ff.de ꝓcur.et istud exẽplum de excõicatione etiã ponit Bar.in.d.l.i.ℌ.editiões. in.d. l.ij.ℌ.diuus.de iure fisci. Et idem de actis publicis dicit Bar.in.l.in fraudẽ.ℌ.negẽ instrã.ff.eo. tit.exã hic infert Anto de but.ꝙ ẽpus libroꝝ collationũ edere tenet: qz iure publico gerũtur per ẽpm ꝛ capitulũ iurta no.in.c.cũ dilect⁹.de cõsue. et ita se attestak cõsuluisse: sic etiã dicit hic Jmo.ꝙ custos deputat⁹ de publico ad custodiã instrumentoꝝ cuilibet cuius interest etiã ꝓtra seꝑm edere debet: allegat.c. ad audientiã.de ꝓscrip.ꝛ aut.ad hec.C.de fide instru.ꝛ Bal. hoc tradit in rub.C.de fide instru. col.iij.ℌ. iurta hoc q̃ro. ¶Tertio etiã ampliatio addi põt vt predicta editio actoꝝ peti possit in quacunq; parte iudicij etiã elapso termino.gl.no.in.c.i.in ver.req̃situs circa fi.de senten.exẽ.in.vi.ꝛ illã allegat.ꝛ sequtur Aler.in.l.ij.C.de edẽdo.colũ.iij. ¶Nũc ꝛcludo.ℌ. facta pluribus modis limitat. Et ꝓmo in interrogatoriis testiũ quoꝝ copia dari nõ dz ꝑducenti testes vt voluit glo.no.in.c.ij.in ꝟbo interrogatoriis.de testi.in.vi. Idẽ sentit gl.ij.q.i.c.in ꝓmis.in ver.presentia:quã Bal.allegauit in.l. dota operã.colũ.xviij.C.q̃ accu. Et est dictũ Inn.in.c.ꝓtuas.de testi. Et idẽ dicit Spec.in ti.de teste.in ℌ.nã de interrogatoriꝫ. ꝛ ꝑn. Aler. in.d.l.ij.Adde Ang.in.l.nõ dcꝺ ff.de iudi. ¶Scõo fallit in allegationib⁹ iuris q̃ aduersario dari nõ nõ debẽt.ita no. Roma.dicit i no. suis in singulari.cclxij.incipit Fust interrogatus.vbi allegat illud dictũ Inno.in.d.c.ꝓtuas.et dicit Jo.de imol.interrogatũ de hoc obmutuisse.vide Mod̃.in.l.i.ℌ.edẽda.ff.de edẽ. ¶Tertio limitatur dũmodo fiat talis editio de mandato iudicis ꝑm Bal.in.d.l.ij.pil lũ tex.i ꝑn.allegat Guil.de cuneo idẽ dixisse i.l.edita.C.de edẽ. Et idẽ Guil.ꝛ Albert.in.l.i.ℌ.editiones.colũ.v.ver.scõa est editio. ff. de eden.p.l.in fraudẽ.ℌ. quotiẽs. ff.de iure fis.l.fi.ff.de offi.asses. ¶Quarto fallit in positionib⁹ dependentib⁹ a facto,ꝓpio quoꝝ copia nõ datur:cũ statim ꝙs rñdere teneak:et petẽs copiã nõ auditur. vt no.Bal.trad t in.l.ij.C.vt lite penul.in.ij.colum.in vlt.not. Et hoc sequtur Alexã.in.d.l.ij.colũ.ij. in ꝑn.Quod tñ nõ vꝝ procedere in casib⁹ q̃bus etiã in facto ꝓprio ꝓbabilis est ignorãtia.qz talibus positionibus dz dari termin⁹ ad rñdendũ:vt late Bar. ꝛcludit i.l. ij.ℌ.q̃ obseruari.colũ.v.C.de iura.calũ.ver.sed ꝑ cui⁹ declaratione.vñ si terminus dak ad rñdendũ:ergo dz copia exhiberi a cessãte rõne Bal. ¶Quinto vbi editio actoꝝ ꝓtra fiscũ petitur: nã a q̃z aduersus fiscũ nõ edũtur:vt dicit ter.in.l.in fraudẽ.ℌ.negẽ.ff.de iur fisci.ꝛ ibi glo.magna circa fi.dum allegat.l.ij.C.õ edẽ.Et ita Aler.i d.l.ij.col.ij.Videt tñ admodũ durũ ꝙ quis a notario nõ possit petere editionẽ sibi fieri ꝓtra fiscum cũ rõne officij ipse ad hoc teneat: et difficilimũ esset aliq̃ ꝑbare ꝙ ea q̃ habent in.c.q̃m ꝓtra J.eo. Vñ ꝑdicta ꝛclusio põt ꝓcedere in ktio:

apud quẽ acta reꝑiunt:et sic loqtur gl.in.d.ℌ.neq;.secus videtur in notario ꝙ supradicta. ¶Sertio fallit in eo q̃ fuit ꝓsens ꝛ negligẽs tpe actoꝝ in accipiẽdo copiã: qz postea nõ dak sibi terminus ad accipiendũ copiam in odiũ negligẽte eius:vt Bar.et Ang. dicunt in.d.l.ij.ꝙ glo.i.ibi et glo. simulis vbi Ang. idẽ dicit in.l.i.ℌ.editiones.ff.de eden.de quo dicẽdũ est: vt per Fulg.Pau.de cast.et Aler. in.d.l.ij. ¶Septimo regla supradicta bñ ꝓcedit in notario.sec⁹ est i tertio q̃ edere nõ tenet ꝑm quod J.in sequẽti articulo declarabitur ¶Octauo fallit in iudicijs habitꝝ ante inq̃sitionẽ,ꝓ informatiõe curie.Ange.in.l.qõnis.ff.de qõnib⁹ videt de mẽte Bar.in.l.fi.ff.de q̃stio. Et rõvr:qz parti nõ ꝓiudicãt nisi reperãt Bar.in.d.l.fi.Ang.in l.si vacãtia.vñ cũ non interfit:nõ põt editio peti. Et ideo si interesse pretẽdatur vt qz testes dicank variasse ab eo q̃s deposuerũt ꝓ informatiõe curie: q̃ casu fides eorũ minuit ex varietate:iuꝛ not.in.l. eos de falsis: videt ꝙ tũc esset dãda copia a cessante ratiõe. q̃ no. ¶Circa ꝓdicta duo notãda sunt Primũ est ꝙ notari⁹ q̃ edere tenetur semel dũtaxat põt ꝓpelli. Ulteri⁹ vero editio instrumẽti peti nõ põt.vt no.Bar.Bal. p illum text. in.l.si q̃s ex argentarijs.ℌ.fi.ff.de eden.vbi Albe.de ros.Pau.õ cas. et Moder.qui hoc sequũtur.ꝛ idẽ no.Bart.in.l.fi.col.vlt.ver.quero quãdo notari⁹.ff.de tab. exhibẽ. et in.l.fi.per istum tex.in ver.vlterius no.ff.de bo.auk.iudi. poss. ¶Ista ꝛclusio limitatur triplicit. Primo nisi ex causa iterũ instrm edi postulet:qz cũ cause cognitiõe

edendum erit. Bar. ⁊ alij in. d. l. si q̃s. ℣. si. p illū tex. et idē Bar. dicit in. d. l. si. ff. de bo. auc. iudi. pos. vbi etiā allegat Spe. in ti. de īstrumē to. edi. ℣. postq̃. ver. sed nunq̃d. et ver. vbi aūt: et Bal. idē dicit i rub. C. de fide instrumē. col. xiij. versi. quero si īstrumētū publicū. et in l. dissolute. C. de condi. ex lege. circa fi. in ver. extra q̃ritur. ¶ Scdo q̃n in scda editiōe nullū periculuz subesse pōt: tūc em̄ edi simplr pōt vt qz sit instr̄m vēditionis / emāci pationis / vel vltime voluntatis. talia em̄ instrumēta p notariū dari pñt geminata: et toties quotiens petūtur. Cōclusio ergo p̄dicta re stringit q̃n p̄tendit iminere pt er geminatiōe: puta in instrumen to crediti: vt no. voluit Jac. butr. in. l. si q̃s. ℣. si. quē refert et sequit Alberi. de rosa. ibi in ver. et facit iste. ℣. ad q̃stionē. Et ad hoc etiaz allegat Azo. in sum. de fide instru men. ℣. de amissione. et Spe. in. d. ℣. post q̃. quē ad hoc latius refert Aler. in. d. ℣. q̃uis nullam faciat mentionē de Alberi. q̃ subijcit ibi hanc opi. de more iudiciorū ſuari. Et idē videt velle Bal. in. l. i. ℣. editōes. col. ſi. ver. itē quero. ff. de edē. ¶ Tertio in actis q̃ indistinc te edūtur quotiēs petuntur ſm Ang. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. si quis. ℣. si. in ver. hec vor. allegāt Inno. in. c. q̃n ⁊tra. J. eo. ⁊ in. d. l. ij. C. de eden. dicit Alexā. ibi q̃ Jmol. hoc nō dicit in. d. c. q̃n cōtra. nec p̄bat in. d. l. ij. videt tñ dictū p̄babile: qz facili⁹ editio fit in actis q̃ i instrīs vt. ℣. diri. ⁊ in actis nō v̄ esse peri culū p supradicta. Secūdū q̃ no tari⁹ q̃ rogatus fuit de aliq̃ actu si nō velit edere: imo se rogatū fu isse negat pena falsi teneť. l. euz q̃ vbi Bal. C. de fal. Et idē Bal. di cit in. l. qui accusare. C. de edē. qđ dictū similiter limitať ſm Jo. an in addi. spec. in ti. de instru. edi. ℣. instrumentū. in p̄n. nisi esset notarius bone fame: et longū tp̄s iter uenisset: bñ facit qz ex diuturnita te tp̄is oblitio induciť. glo. ⁊ doc. in. l. i. C. de ser. fugi. no. Bar. in. l. q̃ fundū. ℣. fuus. ff. p emp. vbi ōt hoc procedere si agiť de dāno eui tādo: sec⁹ si de lucro acquirendo. et ita est casus noster / vt pena falsi euiteť. Et iō no. ad ppositū dicit Ang. in auc. de trien. ⁊ semis. ℣. si aūt. p illum ter. q̃ excusať notarius a pena falsi q̃ interrogat⁹ in senectute de instr̄o ab eo confecto in iuuētute dixit cū turamēto illō instrumentū ab eo scriptū nō fuisse. Nā falsum nō p̄mittit nisi cuz dolo. l. nec exēplum. C. de fal. Et quelibet cā etiā iniusta excusat a dolo. l. igiť. ℣. i. ff. de lib. cā. gl. in. l. plagij. C. de plagia. Et in notario poti⁹ semp̄ error p̄sumitur q̃z dolus. vt no. Bar. in. l. quotiens. ℣. i. ff. de heť. instit. in. iij. no. per illum ter. Cui⁹ dicta p̄prie, p̄cedunt: q̃n aliq̃d omissum fuit er obliuiōe: et sic delinq̃t nō faciendo: vt in casu nostro: lz secus esset in faciendo. vt no. declarat Ang. de are. i p̄silio qō incipit In casu p̄dictor̄ q̃ nullo modo dict⁹ notari⁹. in. v. colū. ¶ Scdo limita q̃n q̃s oibus celaret instr̄m: secus si tñ petēti Bar. in. l. iij. ℣. si q̃s dolo. ver. ⁊ posse. ff. de tabu. exhibē. Bal. in. l. fi. C. de edē. col fi. ℣. viij. q̃ritur. Et ad p̄dicta vide etiā Bal. ibi. col. fi. ℣. viq̃rit. Fede. cōsi. cxiij. incipit Tiri⁹ p̄stituit. ⁊ Bal. in. l. argētari⁹. ℣. si. ff. de edēdo. Roma. in no. cccl xviij Tabellio. ¶ Superest vltim⁹ articulus p̄me. q. principalis. vz q̃mō editio a tertio postuleť. Jn q̃ p̄clusio et regula negatiua sit q̃ terti⁹ apud quē reperiunť rōnes vel instrumēta inuit⁹ edere nō cogit: vt voluit glo. in. l. i fraudē. ℣. neq̃ instrumēta. in ℣. edi. ff. de iure fisci. quā p no. allegauit Ang. in. l. i. ℣. editiōes. ff. de edē. ⁊ Abb. hic in. iij. col. vbi reprehendit Ant. de but. qui p̄riū hic tz: ⁊ male p rōnes quas Abb. inducit: ⁊ ſm istā p̄clusionez cōsulunt Alex. in p̄si. lviij. incipit. Circa p̄mū q̃situ in. ij. col. in p̄mo libro. ⁊ idem Bal. voluit in. d. l. fi. l. v. col. ℣. vlti. circa materiā ad fi. distinctiōis. C. de edē. Facit qō supradictuz fuit de notario q̃ tertio nō teneť edere: cū ab eo nō fuit rogat⁹: q̃ idē in tertio dicendum est ¶ Limitať ista cōclusio pluribus modis. Et p̄mo si tertius volūtarie exhibeat: qz p̄t: lz nō cogatur ita gl. in. d. ℣. neq̃ instrūa vbi Bar. sequit⁹ ⁊ Abb. h: ⁊ Alex. in p̄si. lviij. ℣. alle. Et idē est in notario q̃ edere p̄t si velit in casib⁹ q̃bus nō cōpellitur vt no. Ange. ⁊ Alex. in. l. p̄tor i p̄n. ff. de edē. circa fi. ⁊ talis editio, p̄uenies ex mera volūtate poterit fieri cuilibet: vt. ℣. diri in notario: ex quo sola volūtas habē tis instrūa vel rōnes cōtemplatur. ¶ Scdo fallit in actis q̃ etiā a tertio edi petunť: vt voluit glo. no. i l. ij. ℣. diuus. el. ij. i ℣bo. agať circa fi. ibi sz q̃libet alius ēt: ⁊ ibi Bar. ⁊ Ang. hoc sequunť. ff. de iure fis. Alex. in. d. l. ij. in. ij. col. C. de edē. ⁊ in dicto cōsi. lviij. ℣. alle. facit qō no. Bar. i. l. i. ℣. editiōes. i ℣. iuxta hoc q̃ro. ff. de edē. de q̃. ℣. diri ō notario actorū in p̄n. Et licet ista sit cōis opi. non tamē videť in tertio aliqua rō diuersitatis que p̄ueat inter acta et alia instrumenta.

¶ Tertio si apud tertiuz reperiť originale esse siue, p̄tocollū notarij: tunc ipse edere cogiť: regula q̃ supradicta, p̄cedit qñ hz instrūm sūptū ab ipso originali: secus qñ ad eū p̄uenit originale: ita not. Bal. in. l. fi. col. v. ℣. vlti. circa materiā ad fi. C. de eden. alle. tex. in. l. q̃dā ℣. is aūt in. l. p̄tor. ℣. si q̃s seruus ff. de eden. Et idē no. Bal. in. l. q̃dam. ℣. nihil. ff. de eden. dixi. ℣. de notario Jctus in q̃rta limitatione facit qō Bar. tradit in. l. iij. ℣. si tabule. ff. de tabu. exhibē. vbi depositarius ⁊ scq̃ster apud quē, p̄tocolla repiuntur: edere teneť: ⁊ tali casu ēt re⁹ edit actori ad fundādā intentionē Bal. in. l. i. ℣. editiones col. iij. ℣. fallit si reus. ff. de eden. Specu. de instru. edi. ℣. videcum. ver. ex p̄missis. col. vij. Are. h col. vij. ad fi. Et subijcit Bal. in. d. l. fi. col. v. ℣. vtrū tñ allegando Jabutri. q̃ qñ notarius p̄didit, p̄tocollū agere p̄t ℣ possessorē instrumētum vt ipi notario edat instrūm cū die ⁊ p̄sule / vt alijs ipse notarius edere possit. l. si q̃s ex argētarijs. ℣. pe. ff. de edē. qđ Bal. dicit mēti tenendū: qz cōtingit sepe q̃ notarij p̄dūt, p̄tocolla in ciuitatib⁹ a q̃bus expellūtur. ¶ Ex quo dicto colligiť quarta limitatio vt nō habeat locū in notario q̃ perdidisset originale: qz ad tertū poterit recurrere q̃ instrūm habet inde sumptū. d. l. si q̃s ex argētarijs. ℣ p̄tor. vbi pau. ō cas. p illū tex. faē qō no. bal. i. l. publicati. in p̄n. C. ō testa. ¶ Quinto fallit q̃n tertius nō vt edat simpliciter sz, p interesse dñi cōuenitur: nā edere tenetur. l. ij. ℣. interdum. ff. ad exhiben. l. p̄curator. C. de eden. glo. in. l. dissolu-

te. C. de pdi. ex lege. Et ista nō est editio sz exhibitio ſm Bal. in. d. l. fi. col. v. dicto p. vlti. circā materiā in pun. qz ipm originale daf petitori: ⁊ non remanet apud illū a q petitur: allegat. d. l. iij. §. interduz ad exhiben. ⁊ sic ille §. non loquitur in materia editiōis. ¶ Sexto regula, pcedit i tertio cū quo nō litigaf nec cui mādatū fuit. secꝰ si mādatū ei fuisſz: iz nō sit i iudicio qz edere teneꝝ. l. argētari⁹ i pri. ff. de edē. ibi an cū alio: ⁊ sic argētarius cui fuit mādatū teneꝝ edere iz lis cū alio sit. ¶ Sz ñ tex. loq̄t in argētario q rōe officij debēt edere officio iudicis cogunt: sz in puato cū volūtarij sit mādatū: actiōe mādati q̄uenit: qz cessat rō q̄ in notario et argētario allegaf p Bar. ⁊ doc. in. l. i. C. de eden. in. l. q̄dam in pn. ff. eo. ti.

¶ Septimo fallit i scptura q̄ apō tertiū reperit si scripta ab alio me mandāte fuisset: cū eīm mandato meo facta sit iz mādatum nō afficiat tertiū possessorē: equū ñ ē vt mihi succurrak pp mādatū meuz vñ tertiꝰ isto cāu michi edere tenetur tex. no. I. I. iij. §. iterdū. ff. ad exhibē. Et iz de mādato meo michi in tex. dicaf: tñ ſm gl. abi in ff. conscripserit: ita itelligi: ⁊ vr verisimile vt ſm alia iura itelligaf ita Are. h col. viij. ⁊ istū itellectū approbat Aler. in ſſi. I viij. §. alle. ¶ Ad. d. §. interdū etiā alius est intellectus ſm Are, hic col. viij. circa fi, vt restringatur in possessore q̄ non habuit cām ab eo q̄ scripsit me mandāte: all'at Jo. an. in addi. spe. i ti. de iſtru. edi. in rub. I. ij. col. ibi. Sī aūt dñs nō est: vbi Jo. an. nō dicit hoc: iz loq̄tur simplicit, put dicit tex. in. d. §. interdū Do. Bar. sozi. in. d. l. fi. C. de eden. vr aliter referre Aret. s. pter iū eius qō dictū est vt §. interdū. pcedat in eo ñm qui habuit cām ab eo qui scripsit me mādante: ex vitio impressoris nō facile colligit intētio Are. q̄cquid tñ sit: ⁊ iste restrictōes diuinat ad d. §. interduz: q̄ gñaliter loq̄tur: q̄ dz indistincte ntelligi. I. i. §. ⁊ gñaliter. ff. de leg. pſ. xix. di. c. si romanozū. Hoc vlterius, pbatur: nā in d. §. interdū: ponūtur duo casus. Prim⁹ qñ ille q̄ agit p̄ possessorem est dñs: ⁊ tūc hz rei vēdicationem ⁊ actionē ad exhibendū. ¶ Scōs casus est quādo agens nō est dñs tunc pro interesse qō prętēdit habet actionē in factū. Modo sic in primo casu qñ agit dñs claruz est q̄ possessor q̄litercūq; possessionē habuerit a dño: q̄euntur. §. i. iſti. de actio. g in scō casu idem dicēdū est: qz iurisc̄ōsult⁹ procedit retento eodē themate. Nam actio in factum in non dño subrogaf in locū rei vēdicationis in dño: et iō eo casu dz actio in factū cōpetere non dño: quo casu rei vendicatio dño datur: qz subrogatū sapit naturā eī⁹ in cuius locū subrogaf. l. si eū. §. qui iniuriarū. ff. si qs caussa tio. Aliter etiam intellectus colligitur ad. d. §. interdum ex dictis Ange. in. l. quedā in prin. in. l. prętor. §. i. ff. de eden. Et Are. hic refert col. viij. vt regula. §. posita loquatur in tertio qui dñs est: ⁊ possessor; ⁊ secus in eo qui simpliciter possidet. d. §. interduz. Postremo circa. d. §. interduz: nō omitto qō Bal. ibi voluit in. §. interdū: dicēs q̄ in subsidiū actio in factū cōpetit ei cuius interest vt sibi edatur ḡuis aliqō ei⁹ mādatū nō intuenerit: ⁊ hoc vr, pbari in. d. §. interdū: vbi actio in factū datur: q̄ subsidiaria est. l. qz. ff. de pscrip. ver. l. sancim⁹: vbi Bar. C. ō sacrosan. eccle. Cōsiderandū tñ est q̄ si hoc dictū Bal. intelligaf gñaliter: put ipe simplicit loq̄tur: regula suprā dicta parū nobis seruiret. Ut̄ intelligo Bal. qñ apud tertiū reperitur originale: ita loquitur. §. interdū: q̄ in rōnib⁹ loq̄tur quas seruꝰ cōscripsit: ⁊ postea ad tertiū puenerūt. Nā hoc casu editio petiť a tertio: sicut. §. dictū est de protocollo notarij in tertia limitatione Secus si nō eēt originale apō tertiū: sz instrm trāsumptū: qz etiaz in subsidiū editio non peteret ab ipso tertio p regulam. §. factam.

¶ Ultimo limita regulā. §. positā nisi tertiꝰ q̄ possidet teneret agēti p̄ me edere rōe cōionis istrumēti q̄ ē iter eos: nā sicut ego reꝰ possū petere ab actore vt michi edat: ita mediate tiꝰ iste q̄ possidet tenet michi edere: ⁊ ad michi edēdum cogi poterit: sicut p illū agētem p̄ me pelli potuisset: ita no. colligit Are. ⁊ do. Bar. sozi. in. l. pcurator ſm vnū intellectū gl. C. de edē. Periculosa vr hec limitatio: quia ius petēdi editionē psonale est: vt dicē Bar. i. l. si ticius. §. si qs pus. ff. de aqua plu. arcē. col. pe. Et qz nō vr michi p̄ illū ctiū mediate ius cōpetere: sed deberē agere p̄ te vt tu ageres p̄ illū q̄ tibi ad edēdū tenetur iuxta. l. si sic. §. fi. de leg. i. l. cuz in plures, in. §. messem, ff. locati.

¶ Scōo pncipaliter q̄rit quo iure instrāvel rōnes edi postulenť. In quo recurrēdū ē ad ea q̄ Bar. tradit cōsiderādo plures casus in. l. quedā. in prin. ff. de edē. in. l. i. C. eo. ti. cui⁹ dicta reassumit ⁊ sequit dñs Abb. h. ¶ Sz ḡtū ad ppositū ꝓsequar dūtaxat illū casum q̄ ad materiā ti. de eden. ptinet. Et in hoc cōis ꝓclusio est q̄ editio q̄ p titulū de edēdo petiť ab argētario notario ⁊ silib⁹ nō iure actionis a pncipio: sz officio iudicis postulet ita, pbat i. l. i. C. de edē. ⁊ si req̄siti nō edāt: tūc demū ad intesse actione i factū tenenť. l. si qs ex argētarijs. §. ex hoc edicto. ff. de edē. ita firmauit glo. fi. in. d. l. i. quā Bar. ⁊ doc. cōiter sequuntur. Idē gl. in. l. i. §. editiones i gl. magna. ff. de edē. et ista est cōis opi. ¶ Contra quā insurgit Aler. l. d. l. i. col. fi. ⁊ dicit verioꝝ esse ꝓriā opi. qz imo iure actiōis in factū argētarius ⁊ similes edere cogūtur. Monetur p. l. ptor in pn. ff. de edē. vbi ꝑba prioris ad partē referūtur: ḡ nō vr officiū iudicis ꝓpetere. qñ illō locū hz qñ ad iudicē ꝑba dirigūť: iuxta gl. I. I. si sozi. C. de colla. no. Bar. in. l. i. ff. de pdi. ex le. Scōo, pbat hz eū in. l. iij. §. interdū. ff. ad exhibē. vbi si ab eo q̄ nō sit dñs carte pro ei⁹ interesse petātur rōes exhiberi datur actio in factū. ḡ ita vr dicendū in ppositō. Et i ista opi. fuit et Ant. ō but. h. Spec. in ti. de istru. edi. §. videndū. col. fi. ℣. idē in argētario. Et glo. vr hoc tenere in. d. l. si qs ex argentarijs. §. ex hoc edicto: addo ffede. ꝑsi. criū. incipit ti cius ꝓstituit. vñ si actio i factū cōpetit dicit Alexā. ergo non datur officiū iudicis quod est extraordinariū remedū, ⁊ ideo cessat existēte

ordinario.l.in cãe.ff.de minо.no. in.l.in puliciali.ff.de oper.no. Nõ obstat tex.i.l.i.C.de edẽ.q; Alex. rñdet duplicit. Primo q; loq̃tur ỗ officio iudicis mercẽnario deseruiente actiõi depositi intẽtate: nõ de officio iudicis nobili de q̃ est q̃ stio doctoꝝ. Uel scõo dicit ipse q; ibi officiũ iudicis considerat q̃ ad cãe cognitionẽ quã iudex adhibere dz qñ actor editiõez petit: nõ q; ius petẽdi editionẽ fundet in officio iudicis. imo iure actiõis illud petit vt. Ş. dictũ est. Tertio dic q; in.d.l.i.edũtur ℈ regulã vñ officio iudicis quia reus ibi edit actori.

¶ Utraq; opi. disputãdo eẽt sustẽtabilis. Sz tñ, p nunc sequor cõem opi. nõ obstãtib⁹ supradictis. Pro qua vr̃ tex.in.l.pe.Ş.fi. ibi ad iudicis officiũ ptinere.ff.ad.l.fal. facit tex.in.l.siqs ex argẽtarijs.Ş. Prot ff.de edẽ. ibi prętor ait cã cognita edi iubebo. Nã ꝟba ad iudicẽ referunt. g̃ officiũ iudicis vr̃ cõpetere. iurta glo.l.d.l.si sotor. Et hoc mõ idẽ, pbat in.l.q̃dã in pn. eo.ti. ibi nec a ꝓtore hoc edicto cõpellũtur. ⁊ inferius ibi nõ cogit a ꝓtore p metũ i factũ actiõis: ⁊ ita argumẽtũ pmũ Alex. ℈ eũ retoꝝ. Et dũ dr̃ metu actiõis in factũ ꝓpellitur: g̃ vr̃ q; pus nõ ꝓpetat actio in factũ sz officiũ iudicis. ⁊ pbat ẽt i l.ij.C.eo.ti. Et licet tex. loq̃tur in actis: idẽ tñ vr̃ in instrumẽtis: cũ nulla rõ diuersitatis eẽ videat: et dic q; acta edũtur ẽt non mãdãtibus vt no.in.d.l.ij. ⁊ maior rõ vr̃ eẽ in actis vt edãtur iure actiõis qz facilꝰ edũtur vt not.in.d.l.ij. ⁊ Ş. dixi. vñ si acta nõ eduntur iure actiõis sz officio iudicis: idẽ ꝛcludendũ est in instrumẽtis. ¶ Ultio ꝓbatur in.d.l.i.C.de eden. Non obstant rñsiones Alex. Nã prima de officio mercenario vr̃ ℈ tex.in d.l.i.qũ refert se ad iudicẽ. g̃ vr̃ q; sit in arbitrio iudicis: ⁊ sic de officio nobili loq̃tur/ nõ de mercenario qũ famulatur actiõi, ppositę: iurta no.in.l.i.ff.de iur. om.iudi. ⁊ vide Bar.in.l.iubere cauere col. fi.ff.de iurisdi.om.iudi. Nõ ob.ij. rñsio: q; officiũ iudicis de q̃ in.d. l.i.respiciat cãe cognitiõez: qz hoc nõ vr̃ vez: imo respicit ipaz editionẽ: vt colligit ibi nã qũ desiderat. nã officiũ iudicis refertur ad desiderũ petẽtis: g̃ respicit editiõem: de qua ibi agit. Cõfirmat hoc qz cã ex q̃ editio dz fieri: nõ cõmittit iudici. sz in iure dz esse exp̃ssa: vt no.in.d.l.i.g̃ officiũ iudicis ꝓsidere rari nõ pt: eo mõ quo Alex. dicit. Et istã opi. cõem ẽt Bar. seq̃tur in duob⁹ locis q̃ nõ allegant cõiter i l.uiij.Ş.cato.in.iij.oppo. de verbo obli. dũ rñdet ad tex. in.l.si qs ex argẽtarijs.Ş.i. idẽ Bar.in.l. si tertius.Ş.si qs prius col. pe.ff.de aq̃ plu.arcen. Ubi inq̃t q; tale officiũ iudicis de q̃ in titu. de edẽdo psonale est. vt ibi p eũ: Cardi. in cle. i.Ş.ceterum.in.iij.q.de vsuris.

¶ Nõ obstãt allegata in ꝓriũ per Alex. ⁊ pmo dũ dicit q; ꝟba referũtur ad partẽ p.d.l.prętor: qz hoc non pt fieri fundamẽtũ. cũ ẽt ꝟba dirigãtur ad iudicẽ per iura. Ş. allegata. Preterea. Ş. pluribus modis probatur: ⁊ clarũ relinq̃tur q; officiũ iudicis detur: g̃ nõ attẽdit q; ꝟba ad partẽ dirigãtur. qz illõ argumẽtũ ꝓcedit in dubio vt no. Saly.in.d.l.i.ff.de condi.ex le.

¶ Non obstat tex.in.Ş. iterdũ: qz ibi non loq̃tur de actiõe in factuz ex titu.de eden.in quo ti.mandatũ requiritur: ⁊ agitur cõtra argẽtariũ vel notariũ dñm scripture. Sed in.Ş.interdũ nõ cõstat mandatũ interuenisse vt.Ş.dixi: ⁊ agit ibi cõtra illũ qui non est dñs scripture: vñ efficacius tenetur vt.Ş. dixi ẽm Ang.ad intellectũ illi⁹.Ş.

¶ Non ob.vltimũ qũ Alexã. dicit si actio in factũ dat: est ordinariũ remediũ: g̃ cessat extraordinariũ: qz negatur q; actio detur: vt pz ex supradictis. Preterea etiã si actio cõpeteret: vt dr̃ in.d.Ş.interdum: argumẽtũ non vr̃ ꝓcedere qz illa actio datur in subsidiũ. Et sic videtur remediũ extraordinariũ vnde non vr̃ excludere officiũ iudicis: qz extraordinaria remedia bñ simul cõcurrũt. l.si longius.ff.de iudi.iuncta.l.cum filiusfa. viaticuz ff.si cer.pe. ⁊ no. Bar.in.d.l.in ꝓuinciali.Ş.i.col. penul. Pro opinione tñ Alexã. videt tex.in.d.l.q̃dã: dũ in ꝓncipio dr̃ q; ℈ procuratorẽ actio mãdati competit: ⁊ nõ cogitur metu actionis in factũ. g̃ videtur q; ad edẽdũ detur actio in factũ. Nec obstat q; dicat metu et sicvr̃ cõsiderari interesse, p quo cõuenitur q̃ nõ edit. l. si qs. Ş. ex hoc edicto. quia tex. vr̃ loq̃ quo ad primã petitionẽ editiõis pz in eo qũ dicit de procuratore ⁊ dicit rõnes edere: ⁊ sic loq̃tur de prima petitiõe.

¶ Et vltimo notãdũ est: q; disputatio. Ş. fctã iutilit nõ, pcedit: qz si iure actiõis editio dẽret fieri: ex interpellatiõe exiudiciali ꝓstitueret i mora: q̃ teneret edere: secꝰ si officio iudicis. l.cũ postulassem.ff.de dã.infec. ⁊ ẽt pp modũ formãdi libellũ: vt p Alex.in.d.l.i.col.fi. C. de edẽ. Et ad ꝓdicta viõ Bal. hic q̃ distiguit iter officiũ iudicis q̃ petitur ab aduersario: ⁊ officiũ iudicis quo editio a notario postulat in col.xi.ver. ⁊ no.q; officiũ iudi.

¶ Nunc tertia q̃stio ꝓncipalis se offert: scz quomõ editio fiat. Pro cuiꝰ declaratiõe de duobꝰ querit.

¶ Primo an in totũ debeat istrumentũ edi: vel dumtaxat sufficiat partem de qua agitur exhibere.

¶ Secundo vtrum editio debeat fieri cum die et consule.

¶ Circa pmã. q. habemꝰ ter. i materia editionis in.l.argẽtarius.Ş. edi.ff.de edẽ. vbi aperte dicit tex. q; illa pars tñ edi dz: q̃ ad instructionẽ cãe ptinet. ⁊ idẽ dicit Bar. pillũ tex. vbi Bal. seq̃tur i.l.fi.C. de ꝑi.impera. offerẽ. q; si copia istrumẽti petat tñ illa pars q̃ ad eũ spectat dari dz: nõ totũ instrm. Et idẽ Spec. tradit in ti. de istru. editione.Ş. videndũ. col. vij. vnde legatario sufficit q; illa pars testamenti edat in qua legatũ cõtinet vt no. Bar. i.l.ij.Ş.fi.ff. quẽadmo. testa. apian. idẽ Bar. dicit in.d.Ş. edi. Et in hoc reperio qũ i pulcra q. cõsuluit Ange. in cõsilio. cxiij. Incipit super facto ꝑdicto arguo ꝓpio. Et idẽ dicũt Bar. ⁊ Ange. in l.fi. pillũ ter. ff. de bonis auctoritate iudi. possi. Ad idẽ ter. in.c. ꝓtingit. ℈. de fide instru. in.c. cũ psone. de ꝓuile. in.vi. et Bar. ⁊ alij in locis. ℈. allegãdis. ¶ Predicta ꝛclusio limitatur: qñ capitula sunt separata: ⁊ diuersaz materiã ptinẽt Secꝰ si cõnexa capitula vel de cadẽ materia loquãtur: ita q; ad capitulũ de q̃ agit aliqd ꝓferãt. Nã tũc instrm in talib⁹ ptib⁹ dz exhiberi. l. inciuile. ff. de legib. ⁊ Bal. ibi in pn. colligit pillũ ter. q; totũ instrm debeat legi. Et ẽt illud qũ cõtinuat: qz sequẽtia declarãt ꝓcedẽtia: ⁊ sepe ẽt cozigunt. l. si tibi ff. si cer. pe. Et iõ dicit Bar. in. l. q̃

filisb⁹.in pri.p illū ter.ff. de leg.i. q̄ legatario nō solum debet dari particula testamēti in qua legatū cōtinet. ſz etiā alia pars:p quā legatū posset declarari. ⁊ Albe. de rosa.in.d.l.argētari⁹.§.edi: inq̄t q̄ legatario oia edenda sunt q̄ ad legatū cōferūt: vñ institutio legatario exhibēda est:qz ab illa pendet legatū ſm Paul. de castro i.d.l.fi.C. de preci.imper.offe. Regula ergo supradicta ,pcedit quādo sunt capitula separata. ⁊ sic doc. loquūtur ⁊ do.Abb.ita vī itelligere in.d.c.contingit.de fide instru. ¶Secūda cōclusio supradicta declarat: vt ,pcedat in editione q̄ fit petēti editionē prout vident loq̄ iura.ℨ.allegata. Sec⁹ ē ſi instrm̄ edatur iudici: qz totū instrm̄ exhibetur iudici.l.i.§.pe.q̄ incipit edere.ff.de edē. facit ter.i.d.l. inciuile.ff.de legi.p q̄ iura Bar.ita concludit in.d.§.edi. Et late idem voluit Bar.in rub.ff.de oper.no.nūcia. ℣.iuxta hoc q̄ro:⁊ tz Anto.de but.h̄ ⁊ in.d.c.cōtingit. ¶Ista tñ limitatio nō vī bñ,pbari:in iurib⁹ allegatis p Bar.in.d.§.edi. Nam ter.in.d.§.edere: vt ex p̄cedentib⁹ ibi colligit:vī loq̄ de editione q̄ fit parti:⁊ tñ dicit q̄ edi i totū dz: vñ magis ꝓuenit q̄ ille ter. ſtelligat ſm primā limitationē.ſ.q̄n est ea dē materia vel idē capitulū ⁊ ba coꝛespōdēt:dū ter.dicit ibi edere nō vī q̄ stipulationē totā nō edit. de vna stipulatiōe ℊ vī loquit⁊ de eodē capitulo. Sic ēt in.d.l.inciui le diuinare est q̄ restringat i iudice. Et rō illius.l.qua mouēt Bar. in dicta rub.de oper. no. ad dicendū q̄ iudici in totū sit edendū: qz vna pars sequēs possit preceden ꝛa coꝛrigere. d.l.inciuile, ita mi-

litat in parte sicut in iudice. p eo que.ℨ. dixi in ꝓma declaratione. Et ter.in.l.i.§.edenda.ff.de edē. vī equiparare editionē q̄ fit parti ⁊ illā q̄ fit iudici:⁊ ibi Bal.i pri.vī hoc colligere. ¶Opinio tñ Bar.vī ,pbari i.c.ptingit.ō fide istru.quē ter.bar.ad ducit i.d.rub.facit ter. i.c.cū ꝓsone de priui.i.vi. Et talis editio q̄ fit iudici est facultas q̄dā inſpiciendi que cōcedit iudici ,p quo p̄sumit.c.in pñtia.ℨ.de renū. vt ipse oia videat.⁊ parti tñ cōcedat copia capituli de quo agit: et ita ex dictis Bar.elicitur in dicta rub.de oper.no.⁊ Bal.idē dicit i d.l.inciuile de legi. dū allegat.d. c.cōtingit.vbi Abb.⁊ not.Paul.de cast.in.d.l.fi.C. ō p̄ci.imp.off. Et hoc modo hec.ij.limitatio declarata bñ ,pcedit: qz rō diuersitatis manifesta est: qz de pte lex suspicatur: si totū edit.d.c.cōtingit.de iudice cōfidit. ¶Tertio fallit cōclusio supra posita:in legibus vel statutis q̄ in totū debēt ,pduci.ita Bart.in.l. inciuile q̄ illū ter.ff. de legi. Sic ℊ in instrīs vel rōnib⁹ ad uersario editio fit ,p parte. sed in lege vel statuto fit in totū. Idem vī velle Bar. in.l.ij.ad fi. ibi non idem dico.ff. quēadmo. testa. aperian.⁊ rōnem Bar. adducit in.d. rub.quia statuta toti ciuitati cōia sunt.ideo in totū ,pducēda sunt: q̄si (vt puto). velit dicere Bar.in rōnibus et instrīs cōsiderat interesse petentis: ⁊ est suspicio si in totuz edant:ideo edito limitat. Iste rōes cessant i statutis qz sunt publica ⁊ oib⁹ cōia sūt.⁊ ita i effectu dicit ⁊ sequit Alex.in rub.palle. ¶Hec tria limitatio i q̄ dīa colligit iter leges vī statuta:et rōes vī instrīa bñ ,pcedit q̄n editio fit parti vt.ℨ.

dixi:sec⁹ si fieret iudici: qz tūc nulla est dīa inter statuta ⁊ instrīa qz semp tūc editio i totū fieri dz. ita Bar.in.d.rub.loq̄t dū ꝓcludit idē ee in instrīs⁊ statutis ⁊ idē Bal.⁊ Fulgo.i.d.l.inciuile Ant. de but. hic ⁊ in.d.c.ptingit:⁊ ita ampliat q̄ supradictū est in.ij.limi. vt iudici in totū edat tā in instrīs ⁊ rōnibus q̄m in legibus vel statutis. ¶Et sic ex supradictis colligit q̄ statuta integralit dēant edi:⁊ idem est si aliqua additio statuto facta fuisset: qz cū statuto dz exhiberi: vt Bar.dicit in rub.prealle.p ea q̄ no.gl.in.d.l.inciuile. Ad hoc allego no.dictū Cardi.post lapū i cle. statutū colū.ij.i.iij.oppo.de elec. vbi singulariē dicit q̄ additio facta alicui statuto recipit oēs q̄litates p̄ois statuti ⁊ q̄ de tali additiōe p oia idē q̄ ō statuto iudicat ¶Et tz statutū in totū edēdū sit: nō tñ opus est edere volumē statutoꝝ:ita Bar.in rub.prealle.i.d. ℣.in pn. Et idē Bal.in.d.l. inciuile. ¶Nō ob.si dicat rō ꝛre edat totū statutū est qz posset p̄cipiū coꝛrigi in ti. vt no.in.d.l.inciuile ⁊ ℨ.dictū fuit: talis rō ēt militat in toto libro. Nā Bal.ibi rñdet q̄ nō p̄sumitur correctio.§.q̄b⁹in pma ꝓsti. C. Ista rō p̄ia facie nō tollit arg. qz si non p̄sumit correctio in libro statutoꝝ:min⁹ p̄tesumi dz in eodē statuto:qz incōtinēti marte q̄s nō p̄sumit se coꝛrigere.l.nā ad ea.ff. de ꝓdi.⁊ demō. Nisi dicam⁹ q̄ in vno statuto i totū fit editio ñ rōe correctōis:qz nō p̄sumit. Sz pp limitatiōez ⁊ declarationē q̄ sumit ex seq̄ntib⁹ p supradicta et vide p moder.i rub.ff.ō op.no.nūcia. Et qz matia sub ꝛgruis titulis collocat: vt no.in.l.ij.ff.de sta.ho. in.l. imꝑatores de i diē adiectio. vnde sufficit edere statutū q̄ loq̄tur in matia:qz verisile ibi loq̄t statutū i matia de q̄ agit:iō nō req̄rit q̄ volumē totū,pducat. ¶Ultio notandū ē q̄ oia ℨ.dicta de,pductōe statuti,pcedūt i statuto alteri⁹ ciuitatis:q̄ ex aliq̄ cā edēdū sit. In statuto ꝛo ,ppo ciuitat editio nulla req̄rit qz cū statutū sit positū,p rostris. vt Bal dicē.i.d.l.iciuile. ꝓvidere q̄ vult.idē Bal.i ꝓsi.ccviij.in tertia ꝑte adꝺitarē.⁊ idē Bar.tradit in.l.oēs ppli ad fi.ff.de iusti.⁊ iur.Abb.h̄ in fi.c. Et hoc verū: nisi eēt aliq̄ refoſatio nō iclusa i libro statutoꝝ de q̄,pbabilis vī ignoātia: qz edēda erit Bar.i.d.l.oēs ppli i fi.⁊ Abb.h̄ facit q̄ no.Bar.⁊ doc. i.l.cū,plat.ff.de re iud.Bal.i.l.ij. q̄n,puo.nō ē nece.cū si. Nā ō essentia statuti vī q̄ situatū sit i volumine alioꝝ.Bal.i.c.i cāis.ff.q̄ro vtrū ff.de re iud. ,pbat Roma.in consi. ccccclj. Incipit q̄ ad pmū i vltimo dubio. Et hoc q̄ vltio loco dctm̄ ē de refoſatiōe:limitādū vī nisi eēt refoſatio mīrū nota de q̄,pbabilis nō eēt ignoātia. Nā tunc rō Bar. cessat. Et hoc i ſiū tradit do.Abb. in.c.i.ō re iud. Reliq̄ p Bar.⁊ doc. in.d.rub.de oper.no. ¶Circa ſm breuitat gra me refero ad Abb.h̄ ⁊ ad ea q̄ lati⁹ post alios Alex.scribit l.i.§.editiōes. de edē. ¶Sup est vltia q̄ō p̄n.,p cui⁹ declaratiōe de duobus q̄rit. ꝓimo q̄n.i.q̄ ꝑte instrīa ⁊ rōes edi debēt. ¶Sc̄do i q̄ loco editio fieri debeat. ¶Circa p̄mū regula sit ⁊ ꝓclusio:q̄ instrīa tm̄ edūtur post litē ꝓtestatā. Nec em̄ prius ,pduci possunt: sicut dī de testibus qui ante litē cōtestatā nō recipiuntur. c.i. ⁊ p totū. ℨ. vt lite nō cōte, ℊ idē erit dicendū in

instrumẽtis:ita arguit tex.in.c.cũ dilecta de cõfir.vtili vel inuti.facit tex.in.c.puenit.de testi.cogen. Ita glo.ordinaria ꝓcludit i.l.i.§. edẽda.ff.de eden.et ibi Bal. q̃ ad hoc etiã allegat Spec.in ti.de instru.edi.§. nũc dicamus. Et ideo si,pductio fiat ante lit.cõtest.ex ta li editiõe nõ põt ferri sñia:nisi iterũ lite cõtestata instr̃m,pducatur vt no.tradit Fede.de senis in ꝑsi. clr. Incipit casus talis dñs min9 col.fi.ff.nõ obstat . vbi inducit.c. veniẽs el.ij.de testi. Et hoc sequitur Anto.de but.hic col.pe.idem Ant. de but in.c.cũ dilect9.ff.nos aũt col.fi §.de ordine cognitio.et in.c.cũ venissent.col.iij.§.de testi. in integ. Et idem qõ.§.tz Wathe sillanus in no.suis in.iiij.no. Incipit no.q̃ si actor. Et ꝑm predicta merito dicit Francis.tig.ꝛ Bal.in rub.C.de eden.q̃ editio istrumẽtorũ nõ est de ꝓparatorijs iudicij. In ꝓposito igit editiões rõnũ vel instr̃orũ debẽt fieri post litẽ cõtestataz: qñ expedit ꝛ oportunũ videbit ad fundandã intẽtionẽ exceptionẽ vel replicationẽ vt declarat dñs Abb.H.ꝛ Bal.hoc idẽ dicit in.l.ij.colũ.ij.C. vt lite pẽdẽte ¶ Predicta cõclusio optime ꝓcedit in editione instrumẽti q̃ fit ad effectũ ꝓbationis. Secus si edi petatur instr̃m ad hũc finẽ vt ijs deliberare possit. Nã talis editio q̃ ꝓparationẽ respicit a ꝓncipio dz fieri añ litẽ cõtesta. Ista limitatio exẽplificari ꝑt in talib9 casib9 q̃ diuersimode cõsiderarũ ꝑ do. Abb. Sz apti9 hac vnica ꝓclusiõe claudunt. ꝓm9 est in fisco ꝛ silib9 ꝓprilegiat; qb9 edik a reo ad ei9 intẽtionẽ fundandã. Nã a ꝓncipio petere ꝑt sibi edi instr̃m vt cognoscat an ex eo intentio ei9 possit fundari vt do.Abb.hic ꝓcludit. ¶ Scõs casus est:qñ instr̃m penit rõe dñij. Nã a ꝓin.ꝑt peti vt insĩm exhibeat: qz exhibitio est ꝓparatio in rei vẽdicatiõe.l.i.C. ad exhiben. Et hoc idem dñs Abb.hic dicit. ¶ Tertius casus est: quẽ Innoc. ponit si ꝙs agit ꝛ in libello mẽtionẽ facit de aliq̃ instr̃o:vt qz agens dicat reũ sibi obligatũ ex cã mutui:ad.ꝛ.ex tali instr̃o . Naz reus añ oia a ꝓncipio petere ꝑt vt tale instr̃m allegatũ sibi edat ad hoc vt deliberare possit an cedere velit an ꝓtẽdere:ita Inno.h̃ ꝛ sequũtur h̃ Hosti. Jo.and. Ant.ð but.et oẽs Spec.i n.ð istru.edi.§.nũc dicamus col.iij.ff.q̃d si ꝙs i libello. Dñi de Rota in deci.xxxiij.icipit. Itẽ si i libello i nouis. ꝑm ordinẽ nouissimũ ẽ scõa i ti.de,pba.Bal. idẽ seq̃t l.i.§. editiões.col.iij.ff. venio ad ꝑm.ff.de edẽ.ꝛ l.i.fi.C. de ꝓci.iper.offe.ꝛ in.l.q̃ stipẽdia i fi.C.de,pcu.Ang.i l.i.§.edere.ff. de edẽ. Et si instr̃m de q̃ fit mẽtio in libello referat se ad aliõ:ẽt illõ dz ,pduci ad qõ relatio hr̃:ita no. dicit Bal.in.l.iciuile circa fi.ff.itẽ no.ff.ð legi.Bal.hic col.viij. ꝛ ita ãpliãdo dictũ Inn.tradit Aler.de imo.i ꝑsi.iij.icipit ꝛ cã ꝛ lite col.i. in.ij.volu. Hec vltia cõclusio quã Inno.tradit,pcedit qñ ille q̃ mentionẽ de instr̃o facit i libello hz facultatẽ exhibẽdi tale instr̃m. Nã i ꝑmis edere cogit.Sec9 si nõ haberet illõ in ꝓptu: qz ꝓp hoc nõ retardabit iudiciũ: fz vlteri9 erit ,pcedẽdũ.ita Inno.h̃ q̃ ẽt subijcit q̃ stabitur iuramẽto ei9 q̃ agit:an instr̃m notatũ ð facili exhiberi possit:ꝛ idẽ Spec.dicit i.d.§.nũc dicamus ff.,falle.ibi qõ yeꝛ ẽ si illõ hz

in ꝓptu. Et ita ꝓcludit in decisione.§.allegata.incipit. Itẽ si in libello.sequitur hic Abb.et alij.ꝛ bal. in.l.q̃ stipẽdia.in fi.C. de procur. et ita ꝑmo dictũ Inno.declaratur ¶ Scõo restrigit: nisi aduersari9 qui ꝓueniꝛ verisimiliꝛ instructus sit de ꝓtẽris in instrumento. vt qz apud eũ esse ꝓsumatur. Nam tũc actor edere nõ ꝓpellitur:qz cessat rõ Inn. Dñi de rota in decisiõe.§. allegata in fi.Bar.i.l.edita.C. de edẽ.car.fi. vbi exẽplũ ponit in legatario agẽte ctra heredẽ.ꝛ allegat tex.in.l.ij.ff.de eden.vbi Bar. Bal.ꝛ Doc.hoc dicũt per illũ tex. et seq̃tur Abb.post alios hic Bal. in.d.l.i.§.rões.col.iij. ℣.venio ad iij.in ꝑn. Idẽ Bar.in.l.si post cõ.§. si dies.ff.vt leg.no.caue. Et iõ infert Cal.hic ,put moderni referũt q̃ ille q̃ petit sñiam ℣ se latam declarari et,pnũciari nullã:non debet illã edere qz apud aduersariũ q̃ obtinuit eẽ ꝓsumitur. Sic in debitore postulãte vt instrumẽtũ simulatũ ,pnũcietur. Et de his aliquid per Lapũ alle.x. incipit Di sputat hic plura.i col.fi.in.iiij.dubio. Ita scõa limitatio bñ ,pcedit nisi aduersari9 q̃ a seipo instruct9 esse ꝓsumit/allegaret et ,pbaret aliquo casu se instr̃m amisisse qõ erat penes eũ . Nã tũc sibi edẽdũ erit.ar.est optimũ.in.l.si ꝙs ex argẽtarijs.§.fi.ff.de edẽ. facit qõ.§. dtri de notario cui ex cã edẽdum est. Et qõ.§.dictum est de reo qui actori ex causa qñq̃ edere tenet. ¶ Cõfirmatur hoc ex eo qõ dictũ est §. in ꝑma declaratiõe q̃ actor qui in ꝓptu nõ hz instr̃m nõ cogitur illud edere / licet de ipo in libello fecerit mentionẽ. Nã si actor hoc ꝓcedit cõtra regulã:q̃ est vt teneat edere instr̃m de q̃ mẽtionẽ fecit: a fortiori dz hoc reo ꝑmitti. qz hoc in ipso reo est ꝑm regulam vt sibi ad deliberandũ edat instrumentũ notarum in libello.fauorabilior essi est illa dispositio que regulã seq̃tur.gl.no.in.c.statutum. in ver.numerã dũ.de ꝓbẽ. in.vi. faci tex.i.l.ij.ff.de iniur.rupto irrito q̃ test.et.xxxv.di.c. ab eo.dicio. et tex. in.l.eius milities.§.militia missus.ff.de testa.mili. Itẽ in materia editiõis magis reo q̃ actori faueꝛ:vt §.dixim9. Vñ qõ actor ꝓcedit/reo nõ dz denegari.regula nõ dz de reg.iu. ¶ Scõo ꝓdicta limitatio q̃ actor nõ debeat edere reo q̃ a seipso instruct9 est/hz locũ qñ editio peteꝛ a ꝓncipio ad ꝺliberandũ ,put agit hic. Sz si actor obtinere velit postea in processu: dz instr̃m realiter ,pducere:vt in tertio ei9 ,pbeꝛ.l.post cõ.§.dies.vbi Bar.pillũ tert.ff.vt leg.no. caue. et idẽ Bar.in.d.l.edita.§.allegata. Abb.hic:Bal.in.l.ij. ff.de edẽ. vbi allegat tex.in.d.§.si dies.ꝛ rõnẽ adducit:qz nisi instr̃m ,pducaꝛ in iudicio nõ ,pbat.l. quotiens.§. fi.ff.de,pba. Ad hoc est no.dictum Bar.in tractatu ad reꝓmẽda.in ver.de plano.col.i. in fi. vbi iquit q̃ nõ sufficit verbis allegare istrumentũ. Sz realis,pductio necessaria est ꝛ copia dz dari aduersario cũ termino ad opponendũ: aliter nõ dicit sufficiẽter facta fides ꝑm Bar.Cuius verba multũ extollit Ro.in ꝑsi.clvi.incipit Honorande dñe.col.ij.et in ꝑsi. ccccerix.icipit in casu,pposite.vbi tex.inducit in l.fi.C.de fide instru.et facit quod Bal.no.in.l.nullũ.circa fi.C.de testi.in.l.fi.C.q̃ admit. ¶ Tertio dictũ Inno.hic limitaꝛ ꝑm Bar. i.l.

edita. C. de eden. car. ij. vt nō. pce
dat qñ in libello fit mētio de iſtru
mēto aſſertiue: ita q explicite tot⁹
tenor inſtr̄i inſerat. tūc em̄ pote-
rit deliberare abſq eo q ſibi alit
inſtr̄m edat. Et idē Bar. dicit i. l.
poſtq̄ §. ſi dies. ff. allegata. ⁊ ſeq̄t
hic Ant. de but. ⁊ Imol. facit ter.
c. ij. de dila. Et cū iſta limitatione
ſimplr̄ trāſeūt Alex. ⁊ Mod. i. d. l.
edita. Sz Are. h. col. pe. in hoc tz ꝯ
Bar. ⁊ idiſtincte ſeq̄t dictū Inn. qz
q̄cūq; mō actor in libello facit mē
tionē de inſtro: vr̄ ptestari ſe ſyſurū
tali inſtrumēto: ergo indiſtincte te
neť edere tale inſtr̄m. l. i. §. edēda
ff. de eden. Et ex iſto capite dicit
Areti. tenendū eſſe opi. Inno. q̄ et
ſm eū cōior videť. ⁊ idē videť tene
re Pau. de caſt. in. d. l. i. §. edēda.
¶ Nō puto recedēdū ab opi. bar.
q̄ eōis eſt: vt pz ex ſupradictis ⁊ mo
tiuſpe vr̄ optima rōe: qz cū reddať
reſponſ⁹ ex narratiōe libelli: rō
Inn. ceſſat: cū ſit certꝰ reſp⁹ ⁊ delibe
rare poſſit ſicut ſupradictū eſt in
tij. limitatiōe. Intētio ei Bar. in. d.
l. edita. et in. d. §. ſi dies. nō fuit vi
facere i hoc: an aſſertie vel limita
tiue fiat mētio de inſtro. ſz i hoc an
ex narratiōe reddať inſtructꝰ reſp⁹ vr̄
certꝰ. Sz qz verisimr̄ ex narratione
limitata remanet dubiꝰ reſp⁹: et cer
tus ⁊ clarꝰ efficiť ex narratiōe ple-
na et explicita: qñ totꝰ tenor inſtr̄i
inſerť. ar. l. i. i pn̄. ff. de edē. iō bar.
iſto reſpectu dr̄iam facit: an de in
ſtrumēto actor aſſertiue vl̄ limita
te loquať. Tota g̃ vis ē an ex nar-
ratiōe actoris reſpꝰ certꝰ ſit / vel nō:
⁊ tota diſtinctio Inn. hic ⁊ Bar. i lo
cis ſupradictis in effectu ad hoc re
ducit. Et ita his duobꝰ ꝓbis bal.
ꝓcludit in. d. l. edita in recollectis
vt relatū eſt in additione ad deci-
ſionē Rote. §. allegatā in fi. ⁊ ſic dī
cit Bar. in. d. §. ſi dies. i pn̄. vbi me
liꝰ ſeipm̄ declarat. Et iō Abb. hic
bene dicit in pen. col. dū inq̄t q̄ et
ſi fiat mētio ſimplr̄ de inſtrumen-
to aſſertiue vt Barto. dicit. erit tñ
edendū tale inſtr̄m ante litē cōteſ-
tatā ſi reus veriſimilr̄ nō ſit iforꝫ
matꝰ: nec Bar. in hoc ꝓtradicit: i-
mo idē vult declarādo: vt §. dixi.
¶ Non obſtat q̄ Aret. §. dicit per
ter. in. d. l. i. §. edēda. qz ille ter., p-
cedit in editiōe: q̄ fit ad, pbandam
intentionē actoris: vel exceptionē
rei. Secus qñ petiť edi ad delibe-
randū, put hic agiť. Tūc em̄ tan-
tū ꝑsiderať an reſp⁹ ſit certus: vt de
liberare poſſit. Cōprobať hoc qz
attēta rōne Are. etiā eſſet edendū
reo: q̄ eſſet a ſeipſo inſtructꝰ. in eo
em̄ etiā ꝓcederet ulla rō: q̄ actor q̄
facit mētionē de inſtro ſit illo ꝑ-
rus: ergo edere teneť. Cui⁹ tñ ꝓr
um oēs dicunt p. l. ij. ff. de eden. ⁊
§. dictū eſt in. ij. limitatiōe. Et qō
ſupradictū eſt in iſto arti. de tēpo
re, pducēdi inſtr̄a: ꝓcedit in tēpo-
re qō a p̄ncipio ꝑsideratur. Sz vſ-
quequo, pductio inſtroꝝ fieri poſ
ſit nō cadit hic. habeť in. c. cū dile
ctꝰ. j. de fide inſtru. ¶ Ultimo videť
dū reſtat: in quo loco editio debe-
at fieri. Et circa hoc breuit r̄ndeť
ſm qō dicit ter. in. l. ꝓtor. §. ſi. ff. de
edē. q̄ ibi debet fieri editio ab ar-
gētario: vbi argentariā exercuit.
Et iō dicit Bal. ibi q̄ inſtr̄m a no-
tario edi dz vbi eſt a p̄ncipio cōfe-
ctū: facit bonꝰ ter. i. l. i. et. ij. C. vbi
de rōci. Uñ ſi alibi iudiciū agiteť
q̄ edere teneť nō cogiť inſtr̄a vl̄ rō
nes alibi cōfectas ad locū iudiciꝫ
traducere. vt dr̄ in. d. §. ſi. Qō vez
intelligiť niſi ille q̄ editionē petit
velit q̄ ſumptibꝰ ſuis hoc tranſfe

raťvt eſt ter. i palle. §. ſi. cū. l. ſeq.
⁊ nō ſolū ſuis ſumptibꝰ. ſz ēt eius
piculo hoc dz fieri ſz ꝓbau. de caſ.
ibi ar. l. vñ q̄rit. in pn̄. ff. ꝓmo. Iſto
tñ caſu qñ imineret piculū iudex
dz mittere ꝑſonas idōeas ad locū
q̄ videāt originale: ⁊ de ſubſtātia et
effectu faciāt fidē iudici ſm Bar.
in. d. §. ſi. p tex. in. c. accepim⁹. de fi
de iſtru. l. i. iudices. vbi ꝓbe. ⁊ Cy-
bal. Salȳ. exēplū ponūt i teſtamē
to in q̄ de magno ꝓiudicio agatur
C. de fide iſtru. ¶ Sz q̄d ſi petēs
editionē velit q̄ oīno inſtra vl̄ rō-
nes portēť ad locū iudiciꝫ ſuus ex
pēſis ⁊ ſuo piculo ꝑstando cautio
nē idoneā: qz forte magꝫ inteſt eiꝰ
q̄ oculis res ſubūciaťꝫ nec ita ex re
latione forte ꝓſultū erit. An debe-
at audiri: vt reſp⁹ ad hoc cōpellaťꝫ
Uideť q̄ nō: ex eo qō. §. dictum eſt
ſm Bar. qz dz mitti ad locū: vl̄ ēt
ſm Fulg. poſit iudici in loco ꝓmit
ti. Nā lz vbi agiť de expēſis cogať
reus. d. §. ſi. tñ vbi eſt periculū: nō
videť q̄ ita reo ꝓſuli poſſit ſicut in
expēſis. ¶ Cōtrariū tñ alȳs cōſul-
tū fuit Florētie: p doc. celebratiſſi-
mos: q̄ in effectu ꝑsiderabant du
os caſus. Primꝰ eſt qñ actor ad, p
bandā intētionē ſuā vl̄ ad, pbādū
exceptionē allegat ſcripturas q̄s
ipſemet hz i alio loco. ſz dicit peri
culū eē in delatiōe: nō petit q̄ mit-
taťad illū locū. aduerſariꝰ ꝓ inſ-
tat ſimplr̄ q̄ coā iudice exhibeā
tur. Et iſto caſu pōt iudex mitte-
re ad inſtātiā actoris / q̄ in illr̄ facit
fundamētū: ita ē ter. i. d. l. iudices
vbi ita ponit exēplū ꝓbe. Cy. ⁊ alij
ſic, pcedit ⁊ loq̄tur ter. i. d. c. accepi
mꝰ ⁊ h nō ē caſus nr̄. Scōs eſt qñ
actor i caſib⁹ q̄b⁹ p̄t ad fundandā
intētionē ſuā a reo vl̄ reſp⁹ ab actore
ad, pbādū exceptionē petit inſtra
vel rōes aduerſarij: q̄s hz aduer-
ſariꝰ alibi i loco remoto: ⁊ iſto cāu
ſi ab eo q̄ petit offerunť expēſe: ad
uerſariꝰ teneť inſtra trāſferre ad lo
cū iudicij: vt eſt ter. i. d. §. ſi. Idē g̃
qñ alťať piculz ⁊ velit petēs ſubire
piculū: vr̄ eadē rō i piculo ⁊ expēſ.
g̃ idē ius. c. trāſlato. de ꝓba. i. illud
ad. l. aq̄l. ⁊ ad hoc vr̄ ter. i. l. ſz ſi he
reditas. §. i. ad exhibē. Et hoc ſen
tit gl. i. d. l. ꝓtor. §. ſi. dū allegat. d.
l. ſz ſi hr̄ditas. q̄ de piculo loq̄tur. ⁊
Pau. de caſ. dū inq̄t q̄ editionē pe
tēs auditur offerēdo expēſas ⁊ q̄
ſuo piculo deferať. ar. d. l. vñ q̄rit. i
ꝓcin. ⁊ Bal. in. d. §. ſi. in lectura an
tiq̄ dū loq̄ť de mercatore florētino
q̄ negociatꝰ ē pariſijs ⁊ ibi libros hz
nec vr̄ ita ꝓſultū ex relatōe ſicut ſi
libri coram exhibeant ⁊c. Nec ob-
dictū bar. q̄ nō loq̄ť iſto cāu ꝓmo
⁊ ita iudicatū fuit florētie. ¶ Iſta
piculo nō vr̄ ſine dubio. Prio em̄ ꝓſi
derādū ē q̄ Bar. vr̄ ſrūm velle: q̄c-
q̄d. §. dictū ſit. Nā loq̄ť ipe g̃ialr
dū q̄rit de piculo itineris: et ꝑba ſua
dñt referri ad caſuz. §. cui occaſi-
one q̄rit. et §. loq̄tur qñ petuntur
ſcripture ab aduerſario vt ſupra
dictū fuit. Sic g̃ vr̄ loqui Bar. ⁊ lz
iura allegata p bar. loquantur de
ſcripturis petentiꝫ: Bar. videť iſtos
caſꝰ eāpare: dū allegat dicta iura
Et certevr̄ eadē rō: qz ſi ꝓcedit mi
chi i, ꝓpis ſcripturꝫ vt ad locū mitta
tur: eadē rōe dz ꝓcedi illi q̄ q̄enit
q̄ vr̄ reſp⁹: cui magꝫ faueť. Necvr̄ bo
na argumētatio ſi hoc ꝓcedit i ex
pēſis. d. §. ſi. g̃ idē ſi alleget picūm
qz vt. §. dixi i expēſ bñ ꝓſulit ſoluē
do peculias: nō ſicvr̄ ꝓſultū i piculo
p aliquā cautionē. Et cū ille. §. ꝓti
neat ⁊ exorbitās ñ dz extēdi. Nō
ob. qō. Pau. ōt. qz intelligo volēte
eo q̄ hz ſcripas: qz ſi eſſet piculū nō

sufficit pmittere expenas: sz etiã debet periculũ subire: ꝛ hoc maiorem eqtatem habere vr. ¶ Illud etiã ad oia supradicta notandũ ẽ q si actor vel reus edere recuset i casibus supradictꝫ qbus tenetur: practica est vt iudex pnunciet q si talis scriptura in futurũ apparuerit: ei nulla fides adhibeaꝫ p illo q̃ noluit exhibere ad preceptũ iudicis. Ita tradit no. Jnno. in c. S. ppetuus. j. de fide istru. Ad cuius dicti declarationẽ considerari pñt tres casus. Primus est i eo q̃ negat aliqꝺ esse instrumentum qꝺ edi postulaꝫ prout formaliter loquitur Jnno. in appellato q̃ noluit sententiã, p eo latam in causa appellatiõis, pducere negãdo talẽ sententiã latam fuisse. ar. l. non alienum. ff. de iter. actio. ꝛ hoc dictũ Jnno. approbaꝫ cõiter in. d. c. S. ppetuus. vbi Bal. in fi. Ant. de but. Abb. ꝛ alij sequũtur Lap⁹ in allega. ꝛ incipit Disputat hec pla in fi. Jo. an. in. c. romana. §. si fo. vbi Domi. de app. in. vi. Pet. de ancha. in. c. i. col. vi. de app. in. vi. et Anto. de bu. hic col. iij. ꝛ Card. in cle. ꝓstitutionẽ. §. insup. in. vij. q. de elec. et idẽ Bal. in. d. l. nõ alienũ. in. l. nostra. in fi. col. C. de testa. in ver. est etiã aliꝰ mod⁹. l. i. hi q̃ ad ciuilia. col. ij. ver. querit Jnno. C. de app. in. l. fi. in fi. C. de eden. ꝛ de isto dicto Jnno. loqtur idẽ bal. in. l. ij. col. i. C. vt lite pen. ¶ Secũdus casus est in eo q̃ confitetur latã fuisse sniam et pfectũ instrumentũ: sz dicit illã vel illud apud se nõ habere: et hoc casu ẽt cõclusio Jnno. bñ pcedit. ita Bar. voluit in. l. ij. C. de eden. in. ij. col. vbi ex dicto Jnno. ꝓllegato sic cõcludit. ꝛ lz Jnno, in pmo casu loq̃tur vt Jul. et Pau. de cast. ibi dicũt. decisio tñ Jnno. etiam in isto scõo casu locũ hz ꝑm Alex. ibi per rõnem quã Bar. ibi adducit. q̃ sicut iudex actori terminũ ad agendũ statuere põt vt eo elapso nõ audiaꝫ. l. titia. ff. de accu. l. si ea. C. q̃ accu. l. si eo tpe. C. de remis. pig. eadẽ rõne põt audientiã sup aliq̃ instrõ denegare. facit tex. cũ gl. in l. sz et si p ꝓtorem. §. sz et si dũ decreto. ff. ex quib. cau. maio. Et isto scõo casu vr loq̃ Bal. in. d. l. hi qui ad ciuilia. dũ ibi format qõnem ꝛ in. d. l. fi. in fi. C. de edẽ. et in. d. l. ij C. vt lit. pen. facit qꝺ not. Lapus tradit in allegatiõe. lix. incipit Pretatus eccle. vbi inquit q̃ si actor nõ exhibet instrm ad ꝓceptũ iudicꝫ: pt iudex iurisditionẽ sibi denegare et reũ licẽtiare. Predicta tñ rõ Bar. q̃ respicit ꝓtumaciã nolentis edere/nõ vr in casib⁹. §. dictis bene accõmodari: q̃ iste allegat impotentiã dũ dicit nõ esse latam sniam: vel illã nõ hre apud se. nã vtroq; casu exhibere non pt: et iõ cum nõ possit/nichil sibi imputaꝫ c. i. §. solet. de resti. spol. in. vi. vbi glo. in ver. potuerit. not. in. c. i. de dolo ꝛ ꝓtu. eo. li. ꝛ penã contumacie nõ patitur q̃ obedire non põt. l. contumacia. §. penã. et. §. fi. facit tex. i. l. ij. §. si qs in iudicio. ff. si qs cau. vñ ista rõ cõtumacie melius cõuenit in. iij. casu. scz qñ habuit facultatẽ edẽdi et noluit. de quo stati dicã. Dictũ tñ Jnno. in dictꝫ duobus casibus suaderi alia rõe põt. s., ppter mendaciũ qꝺ iste dicit negãdo latam fuisse sniam vel instrumẽtũ apud se habere. ex tali eñ mẽdacio bene quenit vt hoc modo puniaꝫ. ar. l. de etate. §. si cũ esset. ff. de inter. act. in. l. fi. ff. de reven. l. si dubiteꝫ. §. ita demũ. ff. de fideiusso. no. Bar. ꝛ alij in. l. etiam §. licet. ff. solu. matri. vbi moder. ¶ Tertius et ultim⁹ casus est i eo qui cũ haberet facultatẽ edendi: nec ipse hoc negaret/edere noluit et iste dr cõtumax. ꝛ ratio Bar. tali casu bñ pcedit. ꝛ decisio Jnno. etiã habebit locum. ita dicit et loqtur Bar. in. l. si appellationẽ. C. de appel. ibi si aduersari⁹ nõ vult exhibere. et idẽ Bar. dicit in. l. i. §. edẽda. ff. de edẽ. et in. d. l. ij. C. de eden. dũ equiparat si dixerit se nõ habere vel noluerit exhibere. ꝛ generaliter hoc voluit ꝑe. de ancha. in cle. i. §. ceterũ. ad fi. de vsur. q̃ ista ꝓnũciatio ꝓiudicẽ poterit fieri in oibus casib⁹ in qb⁹ quis edere tenetur ꝛ sit contumax. ¶ Modo in predictis aduertendũ est. nam in primo casu qñ negat latã sententiã prout formaliter loqtur Jnno. cõclusio. §. facta bene pcedit. qz iste nõ videtur in aliquo grauat⁹ cõsiderato eo qꝺ ipse dicit. Si eñ nulla lata fuit sententia vt ipe asserit: hec declaratio q̃ in futurũ non faciat fidẽ michil sibi preiudicabit: qz nõ entis nulle sunt q̃litates. l. si fuũ ff. de actio. emp. Et ista ꝓclo locũ hz nisi iste q̃ negauit: eius negationẽ reuocaret ꝓtextu alicui⁹ ꝓbabilis erroris: iuxta not. i. c. fi. §. de confes. ita Jnno. in. d. c. S. ppetu⁹ Card. in cle. ꝓstitutionẽ. §. sup. §. allegato. facit tex. in. l. de etate. §. ex cã. ff. de intro. actio. Abb. i. d. c. S. ppetu⁹. ¶ In scõo casu talis pnũciatio iudicꝫ rigorosa vr q̃ ille q̃ dicit nõ hre instrm apud se ꝛ forte nõ hz: hoc mõ puniaꝫ. Sz tñ dicendũ est q̃ cũ iste teneat edere/ꝑsumptio est q̃ apud eũ sit instrm. vnde si dicit illũ amisisse debebit hoc ꝓbare. et hoc ꝓbato non hret locũ dictũ Jnn. Sz si hoc nõ ꝓbet ꝑsumptio est ꝓtra eũ q̃ teneꝫ edere ꝛ rõne mẽdacij vt. §. dixi punit ꝛ iõ si iste non eẽt in dolo vel fraude: vt qz dicit latã fuisse sniam sz nõ recordaꝫ de tenore ei⁹ et iurat nõ hre illã apud se / nõ deberet ei iponi ppetuũ silentiũ ꝑm Bal. in. d. l. hi q̃. C. de appel. hoc tñ dictuꝫ de iuramẽto nõ ita simpliꝫ pcedit p ea q̃ no. Bar. et Doc. in. l. si quis. §. pe. ff. de edẽ. ¶ In ttio casu i q̃ ꝓtumacia ꝓsiderat dubiũ facit. qz cõtumacia nõ vr iusta cã vt qs iure suo ũeaꝫ. glo. no. in. l. i. §. hoc iudicio. in gl. magna. ff. si qs ius dicẽ. non ob. no. Bal. in. l. ꝛ in multꝫ circa fi. C. de appel. vbi allegat text. in auc. ei q̃. C. de bonis auto. iud. possi. facit text. in. l. ꝑerãdum. §. sinautẽ ex gestis. C. de iudi. Et iõ audiẽtia q̃ denegaꝫ ppter ꝓtumaciã: nõ imppetuũ sz ad tps dz denegari. ita Bal. in. d. §. hoc iudicio in lectura antiq̃ declarat gl. in. d. l. sz ꝛ si p ꝓtextũ. §. sz et si dũ decreto. §. allegatã. Et idẽ Bal. no. in. l. ꝓsentaneũ. C. quo ꝛ qñ iudex. col. v. §. itẽ no. iiij. remedia. dicit q̃ audiẽtia q̃ rõne ꝓtumacie alicui denegaꝫ: int easdẽ ꝑsonas intelligitur nõ ꝓtra alias ꝑ quas ꝓtumacia non fuit ꝓmissa. vñ in, ꝓposito dictũ Jnno. vr restringendũ vt talis fides instrũ q̃ ãnullaꝫ ppẽ ꝓtumaciã nõ extiguaꝫ in ppetuũ sz ad tps. et hoc suadeꝫ qz ẽt iste ꝓtumax in exhibendo scripturã ex alio capite puniꝫ: qñ aduersario iurãti in lite ad interesse obligaꝫ. l. creditor. §. iussi⁹. ff. de appel. et sup his cogitãdum est qz doctores dictũ Jnno, simpliciter admittunt.

¶ Finis repeti. c. i. de probatio.

¶Repetitio solen=

nis et subtilissima.c.in ꝑtia de ꝓbatiõ. per dñm ꝓtrũ de Ancharano iuris vtriusq; doctorem famatissimum

¶De probatio. Rubrica.

REpetiturus ego ꝓtrus de Ancharano minim⁹ vtriusq; iur⁹ doctor.c.in presentia de ꝓbatio.retinebo ordinẽ alꝫs cõsuetũ. Et primo ad ꝓcedẽtia cõtinuo rubricã sic. Dictũ est.ꝫ.de cõfessis q̃ ex sola ꝓfessiõe dãnantur alio nõ ꝓbato. vt ibi per totum.et l.i.C.eo.ti. verum quia deducta in iudicio litigãtes vtplurimum nõ fatentꝫ sed negãt. ⁊ hoc casu affirmãti onus ꝓbatiõis incũbit: vt l.ei q̃ dicit.ff.eo.ti.⁊.c.vt nr̃m.J.vt ecclie.bene.iõ rubricã hãc de ꝓbatio. subiecit/ ꝓmittens ipam tanq̃ gñalem vt cõgruẽti⁹ descendat ad species: sicut facit iurisla⁹.C.et ff.eo.ti. ¶Cõtra istã tñ cõtinuationẽ opponit: et videt q̃ non sit bona/ qꝛ ex quo tractaturus erat auꝫ de specieb⁹ ꝓbationũ: superfluũ fuit ꝓmittere gñalez rubricã. Nã vniuscuiusq; intẽtio ꝓbatur aut per testes/ aut ꝑ instrumẽta/ aut per iusiurandũ/ aut ꝑ ꝓsumptionẽ. Et de ipaꝝ q̃libet specierum infra subsequitur rubrica specialis superfluũ ergo fuit istam ponere.et sic opponit de superfluitate ⁊ id qõ iuris cõditoꝫ pollicet in ꝓma qstõne.C. ¶Sol.dicit Jo.an.sup hac rubrica ,ꝓsequẽdo q̃ vel non aptatur alicui dictaꝝ specieꝝ. vl̃ adaptatur plurib⁹ ex illis : vel includit oẽm speciẽ ,ꝓbandi . De ꝓmo sez q̃ nõ aptet alicui speciei ,ꝓbationũ/ ꝓtz: qꝛ ꝓbatur sub isto titulo de ꝓbatiõe virginitatis ꝑ aspectũ in.c.,ꝓposuisti.et.c.cãm.et de limitatione ꝓximũ ꝓbãda per libros antiquos famã et amicitiã infra.c.cãm.⁊ de ꝓbatiõe filiationis per notationẽ.J.c.per tuas. et de ꝓbatiõe ꝑ litteras ⁊ ꝑ acta.J.c. post cessionẽ ⁊.c.fi.et quia de his singulis voluit multiplicare rubricas.ideo sub gñali rubrica prosequetur de singulis que nõ cõueniunt,ꝓprie alteri ex predictis q̃tuor specieb⁹. Itẽ q̃nq; aliq̃ ex ꝓdictis q̃tuor spẽb⁹ cõcurrũt cum aliꝭ.vt in.c.causam ⁊.c.preterea ¶Q̃nq; ex opposito distiguũt ⁊ merito se elidũt.vt.J.e.ex lr̃is.⁊.c.tertio loco.⁊ hoc.c.i ꝑtia. ⁊.c.lz cãz Cũ ergo sic cõcurrãt q̃ ex eis ꝑsona leat alteri/bonum fuit sub vna rubrica situare sicut iuriscõsul⁹ in volumine.ff.vbi in primo li. ꝓmittit de singulis officiꝭ ⁊ subiũgit rubricã de iurisdom.in.⁊ l.C.ponitur rubrica de lega. Itẽ rub.de fideicõmiss. ⁊ subiũgit rubricã cõis de leg.⁊ fideicõmiss. q̃ situatio obstat in eo q̃ ꝓcedũt ibi spẽs ⁊ subsequitur gen⁹.hic vero genus precedit suas spẽs.Sed hoc soluevt dixi.ff.i rubri.de iud. ¶Scdo op.⁊ vr̃ q̃ sicut ista rub.tãq̃ gñalis debuit ꝓcedere suas species vt dixit: sic debuerit ꝓcedere ꝓcedentẽ rubricã de cõfessis . nã cõfessio spẽs ,ꝓbatiõis vr̃.hic aũt ista rub.gñalis illã spãlẽ subsequitur. q̃ solutio mala qꝛ gen⁹ ponit in medio spẽx So.,ꝑe loquẽdo nõ est,ꝓbatio/ sz ,ꝓbatiõis releuatio.hic est q̃ mera negatiua deducit i positiõib⁹ ⁊ ad ipaꝝ pars cogit̃ rñdere.vt.J.de cõfes.c.i.li. vi.⁊ tñ alibi dr̃ q̃ negatiue nulla est directa probatio.J.c.

q̃ñ.⁊.J.de ele.bone.i. Item ꝺ̃ ꝓesumptionẽ iuris ⁊ de iure nõ admittit ,ꝓbatio in ꝺ̃riũ.vt.c. is qui. de spõ.⁊ tñ admittitur cõfessio.vt est gl.singu.in auẽ.de equa.do.§. finaũt mulier.col.ij. ex quo ꝓtz q̃ cõfessio nõ includitur sub aliqua ,ꝓbatiõis specie/ postq̃ nulla recipitur contra ꝓsumptionẽ iuris et de iure.⁊ tñ cõfessio recipit vt predixi.bonũ ergo fuit ꝓmittere rubricã de cõfessis per quã nichil ꝓbat sed releuatur ab onere ,ꝓbandi: vt plene no.in.d.c.i.⁊ ita dicit Joh.an.in.d.c.bone.sup verbo,ꝓbatio:qõ dictũ no.⁊ cõcludit q̃ sibi datus est terminus ad ꝓbandũ per oẽm modũ et gen⁹,ꝓbationis vel renũciatũr cõcluꝺuz sit in causa.nichilominus ꝑ cõfessionẽ subsecutã aduersariꝰ potero obtinere in causa nõ obstãte q̃ sit michi via ad ,ꝓbandũ precluꝺa.vt est casus in.c.cũ Johẽs. de fide instru. ¶Querit Jo.an.quid est ꝓbatio.dicit q̃ est rei dubie ꝑ argumẽta facta ostẽsio . ita diffinit accur. C.in rub. Alij dicunt q̃ ꝓbatio est rei dubie per testes vel instrumenta et plerũq; indicia ⁊ ꝓsumptiones ostensio. Joh.an. remittit ad host.i sum.e.ti.§.fi.⁊ in spe. eo.ti.§.fi. De materia habeẽ in de cre.ij.q.i.iij.q.ix.vi.q. vlti. xxiij. q.iij. de illicita. Repetit in cle. cui cõueniũt multa iura al.i nouella.

¶Innocẽtius tertiꝰ abbati et conuentui casemariꝭ.

IN presentia. B. sancti adriani di aconi cardinalis B.et.B.fratres vr̃o syndico constituto cor̃ ipo fecere ,ꝓponi: q̃ cũ quondã A. frater ipor̃ conderet testamẽtũ. Ah.filiũ suũ sibi heredẽ istituit ⁊ precepit vt si absq; liberis decederet: ad eos bona deuoluer̃tur ipius. vñ illa q̃ de bonis ipsiꝰ vestrũ monasteriuz detinebat: sibi restitui postulabãt et petebant vos sup hoc a sua molestatiõe compesci. Verũ sindicꝰ ipse ꝓposuit ex aduerso q̃ ꝓdictus Ah. monasterio vr̃o obtulit se ⁊ sua. vñ vniuersa q̃ habuerat eãt ad monasteriũ deuoluta. quarevniuersa q̃ ipsi de bonis eiꝰ inuaserãt restitui monasterio vr̃o petebat: ⁊ sup ceteris silentiũ illis ꝓponi. Ad hec aũt pars altera replicauit q̃ dictus Ah. oblationis sue tpe fuerat minor ãnis: ⁊ q̃ voti facti penitẽs quod feruore infirmitatis fecerat: post conualescẽtiã reuocauit. et ifra

vnde cū sine liberis decessisset ex testamento patris ad ipos erat eⁱ⁹ hereditas deuoluta. Verū sindicꝰ respōdere curauit q̄ ꝛ dictꝰ AH. de monasterio fuisset egressus: eidē postmodum se et sua obtulit humiliter ꝛ deuote. ꝛ q̄ nec ꝓpria oblationē suā veniret: iuramento firmauit. Quare cū constet q̄ idem. AH. bis monasterio vꝛo cōtulit se et sua: nec ex aduerso ꝓbet q̄ vtriusq̄ oblationis tpe fuerat minor annis: ꝓbationē vestrā hmōi exceptiōis ꝓbatio nō elidit. cū et si prime oblatiōis tpe fuerit minor annis: secūde tñ potuit maior extitisse. ¶Preterea cum verbū illud minor ānis dubobus potuerit modis intelligi: cū et q̄ minor est. xiiij. annis: et q̄. xxv. dici soleat minor annis: intētioni vre verbū dubiū non nocebat. cū infra. xxv. annos teneret donatio iuramēto firmata Sed ꝛ si teneret qđ factum fuerat a dicto. A. q̄ tñ intelligēdū nō erat sine here de decedere q̄ monasteriū sibi heredē istituit: hoc monasterio non nocebat. et infra. ¶Dilectus filius. H. sancti eustachij cardinalis attēdens q̄ sindicus vester intētionē suā plene fundasset: et q̄ nichil fuisset ex adverso sufficiēter ꝓbatuꝫ. cū et si ostēsum eēt q̄ testes q̄ AH. sue oblationis tpe fuerit minor annis: vtrū tamē ꝑme vel scōe oblatiōis tpe minor fuerit: et quot annis minor nō fuisset exꝑssum: de mādato nꝛo sniam protulit. et predictis. H. et. B. silētium imponēs sup his q̄ a monasterio postulabāt eos ad restitutionē illoꝝ q̄ de bonis ꝑdicti. AH. ꝓpria temeritate inuaserant: condēnauit. ¶Nos igit sentētiā ipsam auctoritate apostolica confirmamus.

¶Casus. Dubia probatio nō releuat probantem. hoc dicit. Tres sunt ptes. In ꝑma ꝓcessus narratō. scōa ibi dilectꝰ: auditor: diffinitio. ⁊tia ibi nos igit: diffinitiōis cōfirmatio. Prima subdiuidit: qr primo ponit actoris petitio. scōa ibi verū: reoꝝ rñsio et recōuētio. tertia ibi ad hoc: actoꝝ replicatio

quarta ibi verū: reoꝝ duplicatio.
¶Primo nota q̄ existente aduersario meo coram iudice coā quo debeo litigare non requīt q̄ citet sed ꝓsentia in iudicio est habenda ꝓ citatione: qō intelligo post monitionē iudicis. q̄ idē qō citato pemptoria operat: ⁊ constituit inobedientē in vera cōtumacia. qō dicit. l. cessante. C. quomodoꝛ qñ iudex. ⁊ no. gl. de offi. dele: ꝓsuluit
¶Secūdo no. q̄ iste A. in testō filiū instituit et recte: alias de iure veteri filio ꝓterito testamētum esset nullus. vt. l. filio ꝓterito. ff. de iiusto rup. ⁊ ir. te. ⁊ l. inter ceteꝛa de li. ⁊ po. hodie vero rupto testamento ex causa exheredatiōis vel ꝓteritionis institutio vitiat/ ⁊ cetera firma manent. vt in auth. ex causa. C. de. li. ꝓteritis. que auth. loquit in ꝓteritione et exheredatione paterna vel materna. ⁊ an in ꝓteritione posthumi doctoꝛes variāt ꝓout plene ibi no.
¶Tertio no. q̄ pater potest filio substituere aliquē in euentum cōditiōis alicuius. quid aūt veniat in ista substitutione aduertendū est vtrum fuerit pupillaris an cōpēdiosa vel fideicōmissaria. est ei alterius nature ⁊ effectus substitutio pupillaris exꝑssa vel ꝓprehensa in cōpēdiosa q̄ sit substitutio fideicōmissaria: vt ꝑz ex no. in l. ꝑcibꝰ. C. de impu. et al'. sub. j. de testamētis si pr'. li. vi. ⁊ l. ex tribꝰ. C. de inoffi. testa. ¶Quarto nota formā substitutiōis cōiūcto qō sequit in tex. in testamento patris ad ipsos ⁊c. q̄ substitutio compēdiosa facta ꝑ puberi per verba cōmunia cū cōditione si sine liberis decesserit ⁊c. infra tempora pupillaris etatis est directa, quod ꝓz quia veniunt in ea bona impuberis. vt in isto ꝓ. si. vñ si esset fideicōmissaria nō veniret vt. l. coheredi. ℌ. cū filie. ℌ. nec fideicōisso de vul. et pupil. cōiuncta. l. ℌ si plures. ℌ. ad substitutos. eo. ti. qō est contra cōmunē opi. legistarum. vt plene per Joh. an. in. d. c. si pater. in nouella. ¶Quinto no. q̄ isti duo fratres agebant ℌ monasteriū ad bona que detinebat. ⁊ agebant post mortē filij testatoꝛis. ex quo patet q̄ eo viuo lꝛ religionē ingresso nō possent hoc petere etiam in casu quo ad mōasteriū nō ꝓtinerēt. rogatꝰ el restituere post mortē ꝑtūcūq̄ ꝑ mortuo habeat vt monachus/ expectanda tñ est mors naturalis. q̄ de illa dꝛ intelligi quelibet dispositio collata ꝑ mortē: vt no. Jo. xvi. q. i. placuit. ⁊ j. ō resc̄ꝑ. susceptū li. vi. ad hoc vide. l. no. ff. de iure fi. l. statꝰ florus. ℌ. cornelio ⁊ bar. in. l. gallꝰ. ℌ. ⁊ q̄d si tñ. ff. de li. ⁊ posthu. et dicam. in. vij. q.
¶Sexto nota q̄ isti duo fres agebāt cōtra mōasteriū ad bona que fuerunt testatoꝛis ⁊ tamen nichil dicitur q̄ filiꝰ testatoꝛis remiscuit se hereditati paterne / quomodo q̄ ex testamento ex quo non appaꝛet adita hereditas: possunt niti cōtra. l. si nemo. ff. de reg. iur. ⁊ l. eam quā. C. de fideicōmiss. So. dic q̄ sine dicamꝰ hic istos ffres vēire ad ista bona ex pupillari substitutiōe sine ex fideicōmissaria existēte sui heredis ꝓfirmāt tabule pupillares ⁊ ēt fideicōmissuꝫ vniuersale. vt plene solet no. in. l. si filiꝰ q̄ patri. ff. de vulga. ⁊ pu. ⁊ est casus de tabulis pupillaribꝰ in. l. iulianus. al'. si pupillꝰ. ff. de acq̄. here. ⁊ de fideicōmissoꝛ vniuersali l. l. ultñ. ℌ. si pr'. ff. ad treb. et dicam ple-

nius in .vij. op. Similiter posset obiici quomodo isti agunt contra monasteriū non facta eis restitutione ex trebelliano si dicam⁹ istā substitutōez fuisse fidecōmissariā ff. l. i. ff. ad treb. pōt dici q⁹ monasteriū tz ħ locū heredis postēp ille decessit in mōasterio/qz i monasteriū trāseūt iura z actiones monacho cōpetētia actiue et passiue vt in auē. igressi. C. de epi. z cle. Sz hec solu. non videt procedere: quia isti negabant istū fuisse monachū vt ptz in tex. pōt ḡ dici q⁹ isti duo fres ptēdebāt se primiores in successiōe abintestato. iō nō erat necessaria restō: qz erant ei⁹ heredes q̄ granati erāt ad restōem. Si ꝓ hoc dicamus istos venire ex pupillari substōne/tūc agūt ff monasteriū⁹ oēm aliū detinētē bona. l. fi. C. de edi. di. adri. tol. ¶ Septimo no. q⁹ qñ petit hereditas admittit libellus ḡnalis z incert⁹ nō specificatz reb⁹. de quo plene de li. ob. c. ūj. et l. i. C. de edē. et p ino. de sepul. certificari. Silr z ista pōt ferri i certa de cuius effectu dicit no. in no. de offi. ordi. conḡrēte. ¶ Octauo no. in ff. verū. q⁹ monasteriū petebat versa vice a dictis fratrib⁹ bona q̄ de hereditate possidebāt. z sic colligit q⁹ qñ duo litigāt de eadē hereditate reus cōuētus pōt petere ffriū petitiōi actoris. z sicut actor pt petere res quas reus possidet. ita ecōtra pōt petere reus res ās actor possidet de eadē hēditate z ad hoc facit qđ no. p ino. z hosti. de resti. spo. ex pḡōne. et de offi. dele. cū cōtingat. vbi dubitat in no. cuz actor petit snīam pfirmari/an reo cōuent⁹ possit petere eā infirmari et sic ffriū ad hoc vide. l. si inter te et me. ff. de except. rei ind. sup. qua l. fundatur mutua petitio de qua loquit iste tex. ¶ Nono no. in ver. quare. q⁹ bona ingredientis monasteriū debēt ad monasteriū ptinere. z lz hic tpe igress⁹ expresserit q⁹ offerebat se z sua/ tñ non erat necesse facere mētionē. qz sequūtur tacite cōditionē psone. et mutato statu psone mutat cōditio bonoz vt in auē. ingressi. C. de epi. z cle. et auē. si qua mulier. canonizatarix. q. vi. ¶ Decio no. in ff. ad hec. q⁹ si nō tenet obligatio psone nec obligatio bonorū. qz vt dixi tanḡ accessoria sequūtur naturam sui pncipalis. s. ingredientis. q̄ si egressus fuerit sequūtur cuz bona. qđ verū sine dubio qñ nō tenuisset ingressus/ vel si tenuit tñ erat. i. annum. pbatiōis z inde exinit. iste ei recuperat oia sua iura pmeua beneficiū z sīlia vt de reg. bñficiū li. vi. Si aūt incōmutabiliter tenuisset ingressus et aliq̄ rōe de monasterio migrasset forte ad aliō trāseundo dic vt. J. de cle. cōiug. q. a te xvij. q. iiij. sunt q̄ opes et. J. dicam ¶ Undecimo in istovers. ad hoc q⁹ isti nitebant. qz iste. M. revocauerat ante mortē qđ fecerat ex quo sequit q⁹ si i monasterio decessisset ante pfessionē dicta hereditas deberet mōasterio. qđ tūc nō videat sine liber⁹ decessisse. z si ista substitutio fuisset facta puberi decedēti. J. annū. pbatiōis min⁹ eēt dubiū. qz bona deberent mōasterio postēp illic decedit: vt no. cy. i auē. igressi. C. de sacrosan. ec. lz ffriuz hic sentiat Jo. an. sup glo. fi. vbi dicit q⁹ si morit anteēp teneat monachatus/substitutio euanescit. idem si intrauit in fraudem vt euanesceret substitutio: que fraus probat probando comminatiōes factas

substituto scōm Jo. an. Sed quia facta fuerat substitutio impuberi q̄ igressus religionē decessit, an videat p talē ingressū defecisse ꝓditio sine li. z̄. magis dubito nec audeo dicere q⁹ monasteriū hēat p filio ipi⁹ igredientis q̄ naturalr filios hr̄e nō pt. legalis ei filiatio est inducta ad silitudinē filiatōis naturalis. vt de adop. l. adoptio cū vñ ibi naturalis nō pt sibi locū vēdicare/ silr non vr̄ q⁹ illa legalis possit. nec pt dici q⁹ teneat monachat⁹ qđ redrit vt hēat acq̄sitionē vt i gl. vlti. Si dedicatio isti⁹ impuberis fuerit facta solēnit a parēte supstite vl tutore vr̄ iclinare cy. q⁹ expirat substō p talē igressum. vt no. i. d. auē. i. ūj. q. etei ista qz pulchra sūt i scriptz meis dico q⁹ sunt motiua mea sz postea repi q⁹ sunt cy. vt. J. ¶ Duodecio no. qđ iuris cū ifirm⁹ religionē metu mortz ingredi an possit egredi post quale scētiā. tex. iste facit q⁹ sic ff. ad hec sz certe hoc opat poti⁹ minoz etas ḡ ista tis mortz piculū qđ nō reddit votū nullū cū lker a deo. vide nota. i. c. ex trāmissa de renū. sec⁹ si ab hoie. ffriū metū et illatū ab hoie subuenit metū passo. ff. q⁹ met⁹ cā c. i. nō aūt ffriū metū quē infert de⁹ q̄ sepe p mīta picula maris lcēdū confirmitatz z fortuitoz casuū hoiuz ducit ad psuersionē. xvi. q. i. reuerti. nec est sup ior q̄ possit restōnē indulgere vl de facto suo cogīscē. de ma. z obe. cū inferior. Nota q⁹ ista ꝓditio si decesserit sine liberz expirat si ille cui apponit igredit religionē qz mōasteriū hr̄ loco filij: et hoc vep qñ dixit testator simplr si ne liberz. si aūt subiūxisset sine liberis ex se vel suo corpe descēdētib⁹ an tūc filiatio nō excludat substitutū sb pdicta ꝓditōe: Ja. ō bel. dixit q⁹ nō: qz testō elegit naturalitatē. Dy. z bar. ffriū q⁹ excluso substituto isto casu mōasteriū admittat ḡrūop. teneo vt. J. dicā. iij. q. ¶ Decio tertio no. B. z. B. nitebāt ipugnare obligationē eoz nepotz rōe minoris etatz z ex tex. pz q⁹ hoc pbare tenēt clare. pīsumit qs ḡ maior nisi pbet minor. vl dic q⁹ circa etatez q̄ cursu tpis mutat ius nichil pīsumit. Sed aut aliqs vult aliq̄d ꝓeq̄ tāḡ maior puta publica officia z pbare tenet. aut vult admitti ad aliō tanḡ minor vt ad bñficiū restōnis: z ipe dz hoc pbare. z hec vera nisi aliō apparet p aspectū: vt no. p Bar. l. l. de etate. ff. de minoribus. in col. pe. ¶ Decioḡrto notat ħ Jo. an. q⁹ minor. xxv. an. bona sua sine decreto iudicis z curatoris ingrediēdo mōasteriū alienat. ff. l. sīdē. z. l. pdiū. C. ō pdīs mi. z p totū: sec⁹ dicit si alienaret i alias ēt pias cās. ff. de polli. l. ij. H. voto. Nō dr̄ie ē q̄ ꝓma ē alienatō iuris z venit in pīniam ad alienationē psone q̄ cōtigit p ingressū. vñ si tz pncipalis alienatio. i. status mutatio psone. ḡ et bonorum q̄ sequuntur cōditionē psone: vt. c. i. de iurepa. li. vi. Et q⁹ legalis alienatio nō sit minoribus interdicta no. in. l. fi. C. de le. tu. z qđ no. in. l. itē qz. de pactis. qñ non pncipaliter alienat etiā in pias cās: iō nō valet qz status psone nō mutat. z resistit ius dicte alienatiōi: vt l. ti. de ra. co. C. z. ff. de predijs mi. ¶ Decioḡnto no. i ff. verū. q⁹ si intēto clare, pbata redditur dubia per, pbata ab aduersario reddit ineffica. z q⁹ p taliter, pbante nō ferr̄ sīis. facit ad no. de spō. duo. i rub. J. dicam. ¶ Decimosexto no.

in.d.ff.q. si egressus de religiõe reuertit/astrigit iuramẽto q nõ veniet ꝯ oblationẽ suã ⁊ bonoꝝ. siꝫ astringunt q̃ reuertunt ab heresi. vt in.c. quotiẽs cordis oculo. i. q. vij. ⁊ innuit iste tex. q̃ ista dõatio siue oblatio sit irreuocabilis: vñ si extiret iteꝝ rẽanerẽt bõa mõasterio: qõ an sit verꝫ ſ. tangã rñdẽdo. Et collige etiã q donatio infirma firmat iuramẽto/de quo dubitauit glo. i auẽ. sacramẽta puberum C. si aduer. vẽdi. ¶ Decioseptimo no. q ffbũ qõ ꝑt dupl̃r intelligi debem⁹ iterp̃tari ℈ pferentẽ. videbatur q ſm eũ: vt. l. si q̃s itẽtiõe ambigua. ff. de iudi. ſ. soluã. ¶ Decio octauo no. i ff. ſz si teneat ꝓducta forma substõnis de qua i ꝓn. ibi vt si absq; lib. ⁊c. q̃ ideꝝ ẽ dicere si sine liberis ⁊ si sine herede. ſz ei appellatio hẽdis ꝓphẽdat regl̃arit oẽs heredes suos et extraneos: tñ in substõib⁹ si substitutio facta fuerit si sine hẽde decesserit talis sit heres. ⁊c. heredis appell'o referẽda est ad liberos: vt hic ptz. et est glo. no. i. l. ex facto. ℌ. ff. ad treb. Quid q̃ si q̃s reliq̃t liberos sed ex hẽdatos vel fratres minores siue al'r incapaces le. ⁊ no. i. l. filiusfa. ℌ. cũ q̃s. de le. i. vñ q̃ isti exhẽdati vel al'r inhabiles nõ excludãt substrutũ. Nã testõr pillã clausulaz si sine libe. ⁊c. vñ voluisse liberis ꝓuidere. vt no. in. d. ℌ. cũ q̃s. ex q̃. d. seq̃t q liberis exñtib⁹ nõ possz iste filius sic grauari de bonis sic conditionat̃ nec disponere qz vñ graual⁹ filiꝰ refuare ſ. teneo ℈. i. r. q. ¶ Decimonono no. i ff. dilect⁹. q̃ sola obl'o fundat intẽtionẽ ẽt alioꝝ ꝓbato. hic eñ ꝓz q̃ ꝓ sua intentiõe monasteriũ aliũ nõ deduxit ꝯ suã oblationẽ. ſz ad elidẽdũ exceptionẽ q̃ fuerit minor annis deduxerat q̃ is obtulit ser̃ sua. in dubio ergo ꝑsumit q̃s maior nisi ꝓbet minor. gl. tñ dicit q i dubio nõ ꝓsumit q̃s minor qz necessario sic fuerit vt no. in. d. l. de etate. Sz illud nõ ẽ bñ dictũ vt tetigi. ℈. i. x. no. ¶ Uicesimo no. q̃ cardinalis tulit sniaz de mãdato pape. et hoc iõ qz erat auditor q̃ non diffinit sz refert. de of. dele. sup qõnũ. ⁊ hoc sonat ff. auditor. cui ei ꝓmittitur vt cãm audiat nõ ꝑt eã diffinire de quo plene ꝓ bar. l. l. a dino pio. i ꝓn. ff. de re iud. ⁊ ibi ẽt plene an si ꝓmittit cognitio ⁊ decisio/videat cõissa executio vl̃ eꝝ si cõittit executio vñ cõissa cognitio si sup executiõe qõ oriat. facit cle. auditor de ref. vbi videas. ¶ Uemo ad alias oppões elucidas er gl. ⁊ ex Et pmo oppono isti duo ffes, ptulerũt ffbũ dubiũ i iudicio dũ dixerũt q̃ oblois tpe fuerat minor an. ⁊ papa illũ ffbũ iterp̃tat ℈ eos. Sz ℈ imo, vñ q̃ ꝓ eis debuerit iterp̃tari vt. l. si q̃s itentiõe ambigua. ff. de iud. ⁊ ff. de ffb. ob. iter stipulãtẽ. ℌ. si stichũ. So. gl. ſz nõne sẽtit illud ℈. ⁊ soluit duob⁹ modis. pmo q̃ sit hoc spãle fauore religiõis. scõo q̃ illũ fuit ffbũ testis nõ pmis iõ ffbũ dubiũ testis dz iterp̃tari ℈ pferẽtẽ Sz certe imo fuit ffbũ pmis ⁊ nõ testis: vt pz i tex. in ff. ad hec q̃ſt: cõiũcto ff. cũ ⁊ si oñsum. circa fi. bar. dicit q̃ idistincte ffbũ a q̃cũq; i iudicio, platũ dz intelligi ſm intentionẽ, pferẽtis, vt. d. l. si q̃s intentiõe. q̃ loq̃tur in pte: idẽ in testevt ℈. de testi. cũ clamor. Est tñ aduer tẽdũ q̃ si intẽtio actoris vel rei est ambigua ãten⁹ venit, ꝓbanda per testes dz, ꝓbari explicite ⁊ limitater in hoc, pdest parti remediũ. d.

l. si q̃s intẽtiõe. vz q̃ si testes hic, p bauissent legitie q̃ iste fuerat. xiij an. possent isti duo ffes q̃ dixerũt simplicit̃ minor an. ⁊c. declarare q̃ ita itelle rexit vt testes deposuerũt qz põt eoꝝ depositio ambigua in cludi sub attestationib⁹ testiũ deponentium clare. vt dixi. ¶ Scõo op. ⁊ vñ q̃ si istud ff. dubiũ minor an. ⁊c. fuit, platũ a teste debuit ꝑ testẽ declarari. vt. d. c. cuz clamor hic autẽ nulla declaratione facta mãdat sniari ℈, pducentem. ergo So. dicit eadẽ gl. q̃ ista declaratio dz fieri ex officio iudicis nõ ad petitiõez ꝑtis. iudex ergo si sibi videbit ꝑt̃ facere q̃ testis declaret dictũ suũ. vt ibi in auẽ. de testi. ℌ. qz ffb. illud tñ. ⁊ ibi no. ⁊ l spe. de teste. ℌ. i. ver. item q̃ testes obscure. ¶ Ex his ergo cõclude q̃ ffba dubia dñt ꝑ illũ q̃, ptulit non ꝑ aliuz declarari. vñ heres q̃tũcũq; reputetur eadẽ ꝑsona cũ defuncto non dz interp̃tari ffba dubia i iudicio ꝑ defunctũ, plata. glo. est no. in. l. põni⁹ scribit si frumẽtũ. ℌ. ff. de rei vẽdi. facit q̃ plene no. bar. in. ℌ. predicto si stichũ. ⁊ p ista dico q̃ si circa idẽ intẽtio actoris est ambigua et rñsio rei ambigua: ex emptũ actor dicit rẽ ad se pertinere/reus dicit q̃ credit ad eũ ptinere/intelliget ne ſm intẽtionẽ actoris siue rei? Dic q̃ q̃nq; intentio actoris ẽ clara ⁊ limitata tũc ambigua rñsio rei itelligit ſm intentionẽ actoris vt videat ad iterrogata rñdisse. vt. l. si defẽsor. ℌ. i. ff. de inter. act. Sz q̃n intẽtio actoris est ambigua ipse ꝑt interp̃tari vt vult vt. d. l. si q̃s. nõ ei videbat cõfessata intẽtio actoris ſm itẽtionẽ ei⁹ sicut dñ hic ó dicto testis. Unũ no. q̃ ſz ille ad quẽ spectat declaratio possit q̃nq; variare. vt. l. cuz q̃ certarũ. de verbo. ob. ille tñ ad quem spectat declaratio posq; se mel declarauerit variare non põt glo. est no. in. l. q̃d astrigẽde. de ffb. ob. ⁊ bar. in. d. ℌ. si stichũ. ⁊ vide q̃ de ista declaratõe leg. ⁊ no. de accu. cũ dilecti. ¶ Tertio op. et vñ q̃ non debuerit hic ferri sniaz ꝓ mõasterio q̃ nitebat ex oblatiõe ſz ista oblatio effecta est dubia ex eo q̃ isti ꝓbauerũt q̃ oblationis tpe fuerit maior annis q̃ oblatio vt dicit ter. poterat se referre ad minorẽ. xiij. ⁊. xxv. Ista ergo exceptio ſz obscure ꝓlata reddit dubiã intentionẽ. mõ ergo in re dubia nõ dz papa ferre certã sniam. vt. c. graue. xi. q. iij. ꝓ hac facit q̃ no. hosti. ℈. de spon. duoꝝ sup rub. vbi dicit q̃ si q̃s vẽdicat aliquã in vroꝛẽ ⁊ ꝓbat ipsa ff⁹ ꝓbat q̃ ante vel postea. qz per istã ꝓbationẽ reddit̃ dubia actoris itẽtio ferẽt sniaz ꝓ ea ar. c. inter dilectos. de fide instru. ⁊. ff. e. c. ex lris. So. dico q̃ dubia exceptiõis ꝓbatio nõ elidit ꝓ bationẽ actoris clare ꝓbatã. Sicut eñ intentio ⁊ ꝓbatio actoris debet ꝓcludere necessario: ⁊ al'r nõ releuat ꝓbantẽ vel ponentẽ. vt. l. non ob hoc. C. vnde leg. ita reus debet succumbere si non ꝓbaret clare exceptionẽ suam. vt. l. i. ff. de excep. ⁊. l. matrẽ. C. de ꝓbs. et. c. per tuas. vbi casus. ℈. de cõdi. ap. vbi dubia, ꝓbatio exceptionis nec perimit nec debilitat intentionez actoris de qua cõstat. ⁊ vñ etiã casus hic vbi exceptũ fuit de ingressu religionis: et per replicationẽ rei q̃ ille erat minor an. reddit dubia intẽtio mõasteriũ. ⁊ tñ monasteriũ obtinet i eo ẽt q̃ petebat vt actor

licet et sua itetio redderet dubia
p illã replicatiõem minor an. ꝛc.
facit cle. ffas. ꝛ quod ibi nõ. de re
scrip. ꝛ hoc verum qñ ꝓbatio exce
ptiõis est dubia nõ cõcludens ne
cessario. Si aũt sit ꝛcludẽs ꝛ apte
ꝛcepta ſz nõ plene, ꝓbata: puta, ꝓ
bauit pynũ testẽ reus solez debiti
cũ p duos vl plres, ꝓbasset actor de
debito: tũc ista ſemiplena ꝓbatio
bñ reddit dubiã intẽtionẽ actoris
intẽti q deueniẽdũ est ad iuramẽ
tũ l defectũ ꝓbationis iuẽ materiã
l. l bone fidei. C. de iureiur. ꝛ hec
dicit ibi cy. in vlti. q. remittẽs ad
no. l ſiliꝰ p eũ de ꝓcu. l. i. ꝛ l spe. de
iureiur. qſi l fi. ff. qđ si actor. Item
ꝑdicta vera l ciuilib⁹. In crimina
lib⁹ ꝛo si delictũ, ꝓbet clare: ꝓba
tio ꝛo defẽtiõis necessario nõ ꝛclu
dat debebit reus absolui. exẽpluz
accusat⁹ titi⁹ q vulnerauit seiũ de
mẽse marcij: ꝛ sic, ꝓbatũ fuit. titi⁹
se defẽdẽs dicit q sibi licuit p sta
tutũ qz erat bãnit⁹ ꝛ, ꝓbauit q in
medio mẽsis marcij exbãnit⁹ fuit
er q, ꝓbatiõe reddit dubia accusa
toris, ꝓbatio vtrũ vulnerat⁹ fuerit
añ mediũ marcij vel postea et sic
ipune: ꝛ certe debem⁹ ꝑsumere q
tpe licito. Itẽ põe exẽplũ aliũ. oll
nõ licebat nobilib⁹ de perusio in
gredi palaciũ prioꝝ nisi tpe ꝛcilij
accusat⁹ titi⁹ nobilis q ingressus
fuit de mẽse marcij. Ipe, ꝓbat q
de illo mẽse fuit factũ conciliuz et
tũc intrauit, ꝓbauit de cõcilio tũc
facto sed non ꝓbauit limitate q
tũc intrauit. certe hoc nõ obstãte ꝺz
absolut. qz ꝑsumit factũ tpe licito
vt delictũ nõ ꝑsumam⁹: vt. l. inter
pretatõe. ff. de penis. ꝛ. l. merito, p
ſo. Et qđ diri de tpe idẽ dicas de
loco vt si l aliꝰ pte loci aliꝰ est de
lictũ in alia nõ: si qs accusatur ꝺz

limitate, ꝓbari locus vt no. Bar.
in. l. non solũ. ℌ. sed vt, ꝓbari. ff. de
no. oper. nũ. alle. l. ij. ff. de peti. he
redi. vbi quis post fundatã inten
tionẽ aduersarij excipiebat de ter
mino sue emptiõis certe si dubita
tur vtrũ emerit ante litẽ motã vel
post debem⁹ ꝑsumere q ante: qz
ꝓsumere q postea / eẽt delictuz
ꝑsumere. ſ. litigiosi cõtractus: vt
c. ij. ꝛ. iij. ℌ. vt lite pendẽ. facit ad
ꝑdicta qđ no. i. l. as qꝛ re⁹. ff. de pu.
iudi. l. eũ actum cũ. l. se. ff. de neg.
gestis. Sed quo rñdet ad id qđ di
ꝛi. ℌ. post ꝛo. de spõ. duo. in Rub.
vbi reus obtinet ſz non probauer
it limitate tꝑs mrimonij de quo
dixit mulier excipiendo q cõtra
rat cũ alio. Ad hoc saluãdũ ꝛo.
rñdet q in exẽplo suo nõ apparet
actorẽ limitate, ꝓbasse de tpe quo
ꝛit. Si ergo mulier eodez modo
limitate nõ, ꝓbet exceptiõem, p ea
est ferẽda snia vt dixit. Si ꝛo vir li
mitate probasset de certo tpe sim
plex, ꝓbatio mulieris de ꝛcu cuz
alio nõ limitate tꝑe nõ, ꝓdesset si
bi vt credo p dictam theoricã. ad
hoc. ℑ. de testi. ex tẽore. ad hec opti
me facit qđ no. Jo. an. ℑ. ô sen. exc.
venerabilib⁹ in glo. pe. li. vi. vbi si
qs dicit sniam excõicatiõis nullã
qz lata post appellationẽ si, ꝓbet
q eodẽ die excõicatio lata ꝛ appel
latio interposita fuerit / nec, ꝓbat
q appell'o ꝓcesserit: succũbet: qz
erat actor. ergo debuit de tpe exq
pẽdebatei⁹ victoria limitate, ꝓba
re: qđ nota. ad ꝑdicta adde quod
no. i. l. i. ℌ. labeo ô flu. ꝛ. l. titie ter
torez de le. i. Et ex ꝑdictis posses
sic distinguere vtrũ dubia, ꝓbatio
releuet probantem aut probatio
actoris necessario nõ concludit.
aut, ꝓbatio rei. Si actor ꝛ re⁹ ꝺz ab

solui: vt. l. non hec. C. vñ cognati.
Si ꝛo loq̃tur in reo tũc aut, ꝓbat
exceptionẽ suã taliter q cõcludit
necessario / et clarũ est q obtiet. l.
i. de excep. aut sua defensio neces
sario nõ ꝛcludit ꝛ tũc aut loq̃mur
in criminali aut in ciuili. si in cria
li, p reo erit ferẽda et ꝑsumẽdum
q factuz fuerit tpe licito vt ꝑdixi.
Si ꝛo loquimur in ciuili / tũc aut
actor suã intentionẽ limitate, ꝓba
uit / re⁹ vero nõ limitate suã exce
ptionẽ siue defensionẽ ꝛ ꝺz succũ
bere reus / vt hoc capitulo. Qñq
actor suã intentionẽ non limitate
deduxit vel, ꝓbauit. nec re⁹ simil'r
suã exceptionem. tũc qz iura sunt
dubia / est, p reo ferẽda snia vt l ex
emplo Hosti. in rub. de spon. duo.
idẽ si reus apte ꝛ limitate ꝓroba
uit suã exceptionẽ ſz nõ pleue: vt
dixi p ea q̃ no. Cy. in. d. l. in bonefi
dei. in vlti. gl. predicta vera cũ du
bietas ista ꝓtigit inꝛ actorẽ et reũ
Cũ vero ꝓtigit inter duos pariter
agẽtes ꝓtra tertiũ: vt cũ duo vẽdi
cãt aliquã in vroꝛẽ et pariter pro
bãt dicyt no. ℑ. de testibus in nfa.
et. c. lz cãm. in gl. magna. ℑ eo. Ad
de ad predicta. ℑ. de dolo ꝛ ꝓtu. vbi
si dubitet an ꝓcesserit appellatio
excõicationẽ vel excõicatio appel
lationẽ presumit appellationem
precessisse. qđ vꝛ ꝓtra determiatio
nẽ Joh. an. in. c. venerabilibus. in
glo. pe. vbi dicit q iste qui dicit ꝑ
cessisse appellationẽ succũbere ꝺz
nisi, ꝓbauerit limitate q precesse
rit. ſz in casu. c. cũ tu: qđã testes, p
bauerãt q appellatio precessit ex
cõicationẽ / quidã ecõtrario: papa
benigne inꝛpretãs ꝑsumit ãte ex
cõicationẽ ꝛ post fuisse appellatũ.
In. q. vero Joh. an. in. d. c. venera
bilib⁹. li. vi. nõ põt de reiteratione

qõ refricari. iõ ℑ agentẽ q nihꝛ ex
prioritate ferꝛ snia nisi, ꝓbet q est
cã sue intẽtiõis. ſ. prioritas ꝓ not.
in. d. ℌ. sed vt, ꝓbari. Et not. ista q̃
dicta sunt in ꝑdictis tribus op. qz
multa bona iura et dicta doc. vi
des i vnũ locũ collecta de ista du
bia, ꝓbatione quid releuet ad qđ
studc. quotidie allegak. iõ bñ ca
dit. Cũ ꝛo ambiguitas in ℑctib⁹
mergit qđ releuet ꝛ ad quem spe
ctat inꝛpretatio: dicyt. l. veterib⁹.
de pac. In vltimis voluntatib⁹ dic
vt. l. si ꝗuis pluriũ. ℌ. fi. de le. i. et
l. nũmis. de le. iij. In ꝓilegijs et
rescriptis dicyt no. ℌ. de iud. cum
venissent. et. c. i. de postula. In ver
bis snie dic vt no. Bar. in. l. ab exe
cutiõe. de ap. plene in regula l ob
scuris. de reg. iu. li. vi. et per Azo.
in sum. de re. du. ¶ Quarto op. et
vꝛ q bona q̃ subiacẽt restitutioni
quãtumcũqz grauat⁹ religionẽ in
grediat debeãt restitui ꝛ nõ deuol
ui ad monasteriũ: vt in auc. ô san.
epi. ℌ. ſz hec de ꝑsenti. vñ sumpta
est auc. nisi rogati. C. ad trebel.
Sol. dic q hic loq̃tur cũ grauat⁹ ẽ
restituere ꝗstis ꝑsonis. secus si
loco religioso vel eccle: vel erpen
dere in pias cãs. Istis eñ casib⁹
nõ expirabit tale fideicõmissum
p ingressum religiõis. Rõ põt eẽ
dicit gl. paritas ꝓilegij ac fauoꝛ
qz nõ ꝺz pariꝛ ꝓuilegiatis dene
gari primo / qz cõcedit scdo: vt. l.
assiduis. C. q̃ po. in pig. ha. et ꝓ
legiat⁹ ꝓtra ꝓilegiatũ nõ vtiꝛ pri
uilegio cũ ambo pariꝛ de lucro cõ
tendũt. qđ dicyt no. Cy. in auc. qs
actiões. C. de sa. san. ec. ¶ Quinto
op. dꝛ hic q nõvꝛ sine liberis de
cessisse q̃ monasteriũ ingrediꝛ qz
habeꝛ loco filij. Sed ꝓtra. ista con
ditio sine liberis debet itelligi de

liberis quos natura, pducit nō de liberis iuris artificio factis: vt p adoptionē et al's. vt. l. si ita quis de le. ij. Sol. spāle est fauore religionis. regulariter vero conditio debet impleri naturaliter nec sufficit cuiliter impleuisse ad purificandā dispositionem: vt. d. l. si ita q̄s. C. de his q̄. vt indig. l. fi. ⁊ c. sufceptū de rescrip. li. vi. ⁊ plene per Bar. in. l. gallus. §. ⁊ q̄d si tm̄. de li. ⁊ po. Et per hoc. s. q̄ est spāle fauore religionis in casu illius aut. de san. epis. §. sed hec de psenti dicit glo. hic no. q̄ iste casus non debet ad aliū extendi: lz quidam ptra. subdit idē accur. l. d. §. lz hec de psenti Mar. sil. dicit q̄ nec etiā ad alios terminos q̄ per hec tz q̄ cū illa aut. ponat suos terminos q̄n aliq̄ est cōditiōez apponēs ⁊ alius in cuius psona apponi⁹/puta heres vel legatarius. secus si vn⁹ de se loquēs apponeret cōditionē legando vel donādo si decederet sine filijs itelligeř id de veris. nec erit locus illi aut. ita refert ħ Jo. an. in fi. vlti. glo. p q̄ dictū potest inferri q̄ si heres vel alius simpliciter est grauatus restituere post mortē nō apposita cōditione si decesserit sine liberis vl alia de illis dicti. §. sed hec de psenti q̄ p ingressū mōasteriū nō expiret id fideicōmissū lz expiraret p existentiā naturaliū filiozū vt. l. cū acutissimi. C. de fideicō. ⁊. l. cū anus. de cō. ⁊ de. Illā em̄ iterptationē inductā ex presūpta mēte defuncti si de nepotibus cogitasset ⁊c. nō extēdaz ad monasteriū. Et si dicas monasteriū hr̄ p filio/fateor quo ad casum illius aut. quā ad aliū nō extendā. Et pro ista opi. facit. §. sed hec de psenti, vbi pluries tex. repetit fideicōmisso relicto sub alīq̄ ex illis cōditiōib⁹. Collige ex predictis q̄ vbicūq; nō eēt fauor monasteriū in quo q̄s ingredit q̄ dicta cōditio si sine liberis ⁊c. hēat p nō apposita dicta ꝓditio per talem ingressū nō haberet p defecta. exēplū vnū vidisti Mar. sil. do. aliō cū promitto vel reliquo titio mille si gayus decesserit sine liberis: lz ei gayus mōasteriū igredia tur nō vr̄ p hoc cū liberz decessisse vt sit liber a, pmissiōe vl deficiat fideicōmissū. nō ei deficit p talē ingressum sz ita demū si gayus liberos naturaliť suscepisse, pbet. alia exēpla collige p teipsuz. ¶ Sexto op. dr̄ ħ q̄ lz pme oblatois tpe fuerit minor an. tpe scde oblationis potuissz eē maior. sz vr̄ q̄ papa nō debuerit sic presumere. qz hoc q̄ nō, pbať mutatū sp durare psumitur. vnde qui olim fuit dñs hodie psumiť vt. l. siue possidetis. C. de pba. Item qui fuit olim vnius volūtatis hodie i eadē p̄sumiť durare. de baptismo. maiores. ⁊ gñaliť dicit lex/ q̄ ei nō mutať q̄re stare ꝓhibeť vt. l. sancim⁹. C. de testamē. Sol. dic q̄ q̄dā ẽpitas necessario actu pmanēs. ⁊ tūc ex pterita ꝓtate p̄sumim⁹ in pnti. vñ dicē cō: ꝓitas valet ⁊ inualescit ⁊ viuit ꝛternū ⁊ obtinet i scla sclox. viij. di. ꝙsuetudo. q̄dā est ꝓitas p̄supte actu pmanēs ⁊ idē: vt. d. l. siue possidetis. q̄dā est ꝓitas q̄ ex pterito necessario al's. se hz i pnti vt minor etas q̄ necessario mutať la psu tpis. ⁊ tūc aut toāmur quātū ad effectū dispositū: ⁊ ex pterito i ferim⁹ i pnti. aut ẽptū ad effectus disponēdū ⁊ tūc secus vt. l. spado nē. §. qui absolut⁹. ff. de excu. tu. ⁊ ista est distinctio ꝑceptoris mei ibi

que deficit in hoc mēbro videlicet cū ꝓitas de pterito nō se hz ad p̄sens necessario vel p̄sumptiue nec al's necessario sz casualiter: vt diuine vel pauptas. in quo casu an arguam⁹ de pterito in pntiť si oli fuit dines vel pauꝑ: sic hodie p̄sumiť nisi ꝓbetur ꝓtrariū. vide tex. in. l. i. §. probatio. ff. de ma. conue. vbi tangiť materia. ecōtra vtrum ex psenti statu p̄sumamus preteritū. facit qđ legiť. et no. de p̄sum. c. fi. ¶ Septio op. hic papa mandat ferri sniam ꝑ monasterio sup bonis q̄ fuerūt ipsi⁹. A. per oblatiōnē filij ei⁹. M. sz ptra op. et videtur q̄ monasteriū non possit petere dctā bona qz nō ꝓstat dictū. M. se imiscuisse hereditati pr̄ne. ergo eo añ hereditatē mortuo nō transmisisset eā in monasteriū: vt. l. eā quā. C. ō fideicōis. ⁊. l. vnica. §. nouissimo. C. de ca. tol. Sol. duobus modis. ꝓmo qz hereditas patna non adita transmittiť ad oēs, ppē existētiā sui hr̄dis: vt no. Bar. plene in. l. ex militari. §. fi. ff. de testami. Uel dic q̄ in relict⁹ ꝓcernētib⁹ pias cās nō requiriť aditio. imo relicta ad pias cās debenť sine aditione: qz aditio ẽ solēnitas iurz ciuilis q̄ intelligiť relaxata in talibus vt no. Bar. i. l. hēat. C. de sa. sanc. ec. ⁊ in rub. de acq̄. hr̄d. Uel dic tertio q̄ eoipso q̄. M. fuit monach⁹ hereditas sibi delata quesita fuit monasterio. ⁊ lz monach⁹ ilitut⁹ heres vel ab intestato succedens decedat hereditate nō adita monasteriuz tñ eam potit adire. idē si monach⁹ adire noluerit vt sic recta via ius a deūdi ⁊ recusandi ex psona monasteriū nō monachi ini tať. nec momento resideat penes monachū: vt. l. placet. ff. de acqui. heredi. ⁊ l. cū nō solū. C. de bonis q̄ lib. Secus esset in suo q̄ nolens adire pōt iudicare dño: vt. l. cum ꝓponas. C. ō here. isti. Ja. ō are. et Ray. idē dicit i monacho qđ in seruo: vt. l. deo nobis. C. de epi. et cle. idē Spe. in ti. de sta. mo. versi. Octauo q̄ritur. Alijvt dixi tenent q̄ licet monach⁹ recuset adire/ poterit adire monasteriū: sic p̄ filio recusanti: vt. l. fi. §. sinaūt in scda C. de bo. q̄ li. ⁊ hoc tz Archi. xviij. q. i. c. i. et placet ista opinio Bar. vt sic subiectio monacalis sit magis subiectio filialis q̄ suilis. qđ appet qz seruus pōt vēdi: monachus nō. Jtē monasteriū cogitur alere monachū: sicut p̄ filiū. dñs aūt pt suū hr̄e, p derelicto. ita no. Bar. i. l. i. ff. de vul. ⁊ pu. in. iij. p̄n. q̄ne. Scōm predictā eōparatiōnē monachi ad filiū videret q̄ monachus adire debeat iussu monasterij. Jo. an. dicit hic q̄ iste intricatiōes cessant si dicam⁹ sic monacho velle vel nolle deficere q̄ hec ola p monasteriū sunt agēda. ⁊ sic dicamus hereditatē poti⁹ delatā monasterio q̄s monacho. eo ei ātē hereditatē decedēte q̄sita erit hereditas monasterio ipo iure ⁊ sine alia aditione. idem eo adire recusante. ¶ Uenio ad q̄nes et capio gl. i. quā examino per tres q̄nes p̄n. ꝓima est cū testator filium instituit et rogat vt si sine liberis decesserit/ hereditas ad aliū deuoluatur qualiter dz intelligi ista cla sine liberis: vtrum de filijs tantū an etiā de nepotib⁹. et vtrū de legitimis et naturalib⁹ tantū/ vel etiam de naturalibus. et q̄d iuris si filius simpliciter est grauatus restituere post mortem non fctā mētione si sine liberis ⁊c. Ista sub

vna qõne ꝓiungã partẽ examinãdo/ptẽ remittẽdo. ¶Scõo quero qõ ius habeat in bonis subiacentibus restitutioni filij de restituẽdo grauat⁹/circa iꝑox administratiõẽ in vita et in morte. ¶Tertio q̃ritur q̃d iuris cũ q̃s grauat⁹ est restituere q̃cquid superit sibi de hereditate/vtrũ possit totũ consumere vel teneat aliq̃ necessario reſuare. ¶Quero ꝓmo cũ testator dixit: si sine liberis ꝛc. pone ergo q̃ nõ relict filios sed nepotes vtrũ euanescat substitutio ex talibus filijs. Dicit gl. q̃ sic. q̃ appellatione liberoꝝ nepotes ꝓtinẽtur vt.l.i.C. de cõdi.inser. et hoc verũ cũ disꝑsitio loq̃tur per ꝑbũ liberorũ. quid ergo si per vocabulum filioꝝ vtrũ appellatiõe filioꝝ continenť nepotes: longa est materia et versať circa plura. Nã quando q̃ verbũ filioꝝ ꝓferatur a lege/ q̃n q̃ proferť in testõ/q̃nq̃ in ꝓtractu q̃nq̃ in ꝓuilegijs/q̃nq̃ in statutis vtrũ ergo nepotes veniãt vel non et q̃n veniũt vtrũ intelligať venire ex ꝓpria ꝑbi significatiõe vel ex interꝓtatione. vide plene p Bart. in.l.liberoꝝ.ff. de verb.sig. ꝓsequar ergo sic hic vtrũ appellatõe filioꝝ veniãt naturales tm̃/ ita q̃ faciãt deficere substitutionem ꝛ sic substitut⁹ excludatur per supuenientiam bastardoꝝ. Ho. hic tꝛ q̃ sic et pleni⁹ de testamẽtis. Raynaldus in glo. vť etiã. Tu pleni⁹ ita dicas aut loq̃tur de naturali cõcepto in seruitute/aut de alio naturali. ꝓmo casu si fuit ꝓcept⁹ figura matrimonij excludit substitutuꝝ. al's secus: vt.l.lutius. in fi. de le.ij. ꝛ.l. fi. de iure deli. Si vero loq̃tur t alis naturalib⁹/tũc aut appet devolutate defuncti q̃ de naturali sen serit: et stamus volũtati. Si ꝓ de volũtate nõ apparet/tũc aut erat in dignitate posit⁹/et nõ videť sensisse de naturali: al's secus. vt.l. ex facto. §. si q̃s rogat⁹. ff. ad trebel. ꝛ hec de naturali tm̃ nato ex legitima cõcubina. Nat⁹ aũt ex dãnato coitu nõ facit ꝓditionẽ deficere: q̃ tales nõ sunt filij noiandi: vt aut. ex cõplexu. C. de incest. nup. similiť nec filij legitimi tm̃ faciunt euanescere substitutionẽ: vt.l. fideicommissum. de cõdi. et demõ. ꝛ.l. si ita quis. de le.ij. De legitimatis a ꝓncipe credo ꝓrium. s. q̃ excludăt substitutum sub cõditiõe si sine liberis ꝛc. Iste eñ sortiť p oia ins suorũ. q̃ intelligo si ante mortẽ ꝑtis fuerit legitimatus. Secus si postq̃ ertit ꝓditio ꝛ sic q̃situm fuit ius substituto. de q̃ tm̃ dic vt no. Bar. Bal. in.l. gall⁹. §. et q̃d si tm̃. ff. de liberis ꝛ posthu. Idẽ credo de legitimatis p sequẽs matrimoniũ/ de q̃bus in.c. tãta. q̃ filij sint leg. ꝛ vide Mer. sup regula sine culpa ¶Ex ꝓdictis collige plures species filioꝝ. nã q̃dam sunt legitimi tm̃. quidã naturales tm̃. q̃dã legitimi et naturales: q̃dã legitimati p ꝓncipẽ vť p sequẽs matrimoniũ quidã spurij. de q̃bus dixi in.c. tãta. Et vtrũ excludăt substitutum sub illa ꝓditione si sine liberis ꝛc. ex ꝓdictis apparet q̃ habent locũ cum est facta substitutio a patre. Quid ergo si a matre ad cui⁹ successionẽ admittũť etiã naturales vt insti. de succes. agna. §. vulgo. Aduerte si pater rogat filiã si decesserit sine liberis An si filia suscipiat filios naturales excludăt substitutũ? Videť q̃ sic: q̃ sibi succedunt sicut legitimi. ꝛ hoc sentit Bar. in. d. §. si quis rogatus. alibi

tm̃ dicit q̃ hoc nõ est consonũ volũtati testatoris q̃ principaliť inspicitur: vt in. d. §. nã in feminis magis est abhorrẽdũ hꝫ ꝓlẽ bastardã q̃m in masculis ꝓpter mores nr̃os ita not. l.l. heredib⁹. §. i. ad trebel. vbi ẽt no. q̃ si ex forma statuti naturales succedũt ab itestato si supersunt faciũt deficere substitutionẽ si sine liberis ꝛc. Et predicta locũ habẽt cum verbũ filiorũ ꝓfertur in testamẽtis. q̃d ergo si ꝓferať in statutis. pone qõnem de facto. Senis est statutũ q̃ de legatis ꝛ oibus relictis in vltima volũtate soluať gabella/exceptis filiis et q̃busdã alijs q̃ non soluant. An sub isto vocabulo filijs includãtur filij naturales? De ista questione interrogatus rñdi q̃ michi erat dubia nec imerito. variaueřť eñ in hoc iurisc̃sulti trebatius ꝛ labeo vt patz. l.ſi. ff. de iur. delibe. Et ar. primo q̃ nõ veniãt naturales: vt no. xxxv. q. vij. q̃d ẽ. ꝓ hoc ſ. col. si de feudo fuerit ꝓtrouer. c. adoptionis. §. naturales. ¶Preterea filij⁹ naturalis ꝓtineť appellatione filij/ꝑ interꝑtationẽ et extensionẽ: vt. l. gñaliť. §. humanitatis ituitu. C. de insti. et sub. ubi dũ dicit latius ꝛ pinguius interꝑtandũ. et postea subijcit et hoc. ſ. naturales liberos extẽdať: sed talis interꝑtatio magis extẽsiua cessat in statutis: vt. l. cõstitutionib⁹ admum. In ꝓrium q̃ nõ teneanť soluere facit q̃ appellatiõe filij cõtinetur naturalis. C. de naturalib⁹ l.ij. ꝛ.l. fi. C. q̃nãdo mu. tu. of. fun. põt. de le.ij. l. lutius. §. si. vbi vť casus. et. l. parẽtes. de in ius vo. Itẽ video q̃ q̃n lex loq̃tur de patre et filio indistincte ꝛ nõ vult q̃ sub tali notatione ꝓhendãtur naturales/tũc ꝓhibet hoc exꝑsse: vt. l. iij. C. ad. l. iul. de adul. Nã si ꝓtinerentur ex iuris inclusiõe eẽt exceptio supflua. Preterea statutũ loquiť indistincte de filijs ergo oẽm spẽm filioꝝ de q̃bus. ſ. dixi vť includere. vt. l. quotiẽs idẽ sermo. de reg. iu. et gñaliter dictum ꝛc. vt. l. i. §. gñaliter. de leg. ꝑstandis. Preterea in intelligẽdis sermonib⁹ attẽdiť magis vsus loquẽdi q̃m alia significatio vocabuli: vt. l. liberoꝝ. §. q̃ tñ cassius. de le. iij. ſ cũ popul⁹ dicat filij⁹ Martini intelligiť indifferẽter et de naturali tm̃. et hãc partẽ in simili videť seq̃ Cy. C. ad. l. iul. ma. l. iij. in. q. iiij. et Jo. an. i. c. statutũ. de hereticis. li. vi. et cle. i. de baptismo. Quod dudũ vidi super hoc ꝓsiliũ cuiusdã solẽnis doctoris. W. Martini de amema per hec verba loquẽtis iuenio casum iuris similẽ huic in. l. i. C. de ꝓlu. de. vbi dť q̃ si titulo lucratiuo aliq̃d alicui relinquitur vel donať q̃ dz soluere. iij. filiquas saluo si paťvel annus relinquit filio vel nepoti. et subdit rõnem: q̃ ita necessarijs ꝛ ꝓuictis ꝑsonis sub liberalitatis appellatiõe debitũ naturale ꝑsoluť. et ꝓ hoc dicit q̃ quatenus relictũ tale factũ filio naturali cõcurrit cũ debito naturali non sit soluẽda gabella. In eo autẽ q̃ excedit soluere teneať. pro hoc. d. l. gñaliter. §. fi. vbi parificať filius naturalis in eo tm̃ q̃ põt sibi reliqui: ibi reliq̃rit vel dederit vsq̃ ad modũ quẽ nos statuim⁹. Alibi tñ dicit gl. q̃ appellatio filij ampliať cũ agiť de fauore. vbi vero agiť de odio dz stricte sumi. vt no. in. l. filij. de verb. sig. Sed in casu nr̃o q̃ eractio gabelle est odiosa et agiť de liberatione filioꝝ ab ipsa/intel

ligã filios large vt ĩcludãtur etiã naturales. Bar.in simili questiõe quã format de eo q̃ damnatus est vna cũ filijs vsq; in tertiã gnationẽ an veniãt naturales nichil firmat i.d.§.si q̃s rogatus. Sed dic q̃ Cy. vf̃ sibũpsi ffriari. nã in.l.libertinũ.C.de inter.ma. vf̃ dicere q̃ nõ cõtineat. Contra. vf̃ tenere i d.l.ij.ꝛ vide ad ista qõ no. Bar. in l.i.ff.de accusa. ¶ Quid in ptractibus. pone Quidã accepit emphiteosim,p se,z filijs suis an veniant naturales: Jstam qõnem format Spe.in ti.de locato.§. nũc aliqua ſ.lxvij.et vf̃ dicere q̃ idẽ est in cõtractibꝰ ꝛ in vltimis voluntatibus sed nescit Bar. qũo hoc sit verum qz pat̃ filio naturali nullã actionẽ querit qz est extraneꝰ: vt.l.debitor in fi.ad trebel. in feudo est expressum q̃ nõ succedũt etiã legitimati p sequens matrimoniũ: vt in.x.col. si de feu. fue. cõt. c. naturales filij.ꝛ hoc no. Bar. in.d.§. si q̃s rogatus. vbi dat remediũ filio naturali in emphiteosi quã recepit p se,z suis filijs: dicit ibi. Et ista sufficiãt circa alterãtionẽ dicte substitutiõis si sine liberis an veniãt naturales et q̃d iuris in alijs dispositionibꝰ. ¶ De alijs qõne. sez q̃ ius habeat filius de restituendo grauatꝰ in bonis subiacentibꝰ restitutioni in vita et in morte. discurrit ista q̃stio circa plura. Primo an possit res subiacẽtes restitutõni alienare/de quo dic vt leg. et no. in auc. res q̃. C. cõia. de leg. Scõo vtz medio tpe faciat fructꝰ suos ꝛ nõ veniãt in restitutõe. Itẽ vtrũ possit detrahere duas quartas. ſ. legitimã ꝛ trebellianicã. dixi in.c. Raynucius. ¶ Declarato tex. et glo. venio ad. d. Jo. an. post Jnno. et doc. Et pmo, psequor q̃d iuris de bonis restitutioni subiacẽtibus si grauatꝰ religionẽ ingreditur q̃d iuris de bonis suis, ppiis Scõo pncipaliter q̃ro dicit hic q̃ iste obtulit monasterio se et sua. ꝛ sic dicta substitutio expirauit. q̃d si nõ obtulit se monasterio sed ecclesie scl̃ari/vtz tali oblatiõe expirabit substitutio: Aduerte ad plures casus: nã q̃nq; obtulit q̃s bona monasterio: vel heredẽ instituit illud: sed nõ fuit ingressus. q̃nq; obtulit se,z sua. q̃nq; intruditur ibi, ppt delictũ. q̃nq; se trãsfert ad eccl̃iaz secl̃arẽ. q̃nq; efficit de oblatis monasteriũ vel eccl̃ie bonis retẽtis. Primo casu q̃n sine ingressu obtulit sua monasterio vel illõ heredẽ instituit/an debeant bona q̃ subiacẽt restitutioni si sine liberis ꝛc. Cy. dicit q̃ cõiter tenẽt q̃ non institutio sz ingressus hoc opatur ita dic. C. ad trebel. auc. nisi rogati. in fi. et ibi hoc tenet Accur. ꝛ gl. hic. Alij vt hic refert Jo. an. dicũt videlz q̃ semp q̃ ingressum vel institutionẽ vel donationẽ inter vivos ex quo monasterio relinq̃tur habeñ loco filioꝝ: qz eadẽ est ratio vtrobiq;. ſ. fauor religionis. q̃ idẽ ius. de pñti. trãslato. ad hoc. C. de epiſ. et cleri. si q̃s ad declinãdam. et hãc opi. tz Host. dicẽs q̃ magis nitit eq̃tati: ergo seq̃nda. de iudi. c. dilecti. Pro ista op. facit hoc cap̃m in fi. sz si teneretur. vbi tex. refert se ad institutionẽ monasterij nõ ad ingressum. Ego credo vere opi. Acc. Cy. et Host. qz p electionẽ vite cõtẽplatiue ius q̃uile remisit grauato illã ꝯditionẽ si sine liberis ꝛc. vt patz in. d. auc. de san. epi. §. sz hic de pñti. et q̃ista fuerit cã no. Cy. in. d. auc. nisi ro-

Vati. quod etiã tenet Bar. in quodã suo ꝓfilio: vt ſ. dicã. si ergo ista est rõ nõ vf̃ filio grauato in seculo remanẽti ꝓcedendũ q̃ bona restitutioni subiacentia possit donare monasterio vel in eis heredẽ ipm instituere. Preterea vt hic dicit gl. et seq̃tur Jo. an. casus illius auc. nõ debẽt extẽdi vt dixi in. v. op. et no. Cy. in. d. auc. nisi rogati. Non ob. q̃ dicit Host. q̃ eadẽ sit eq̃tas qz ea q̃ inducta sunt cõtra ius cõe nõ debẽt extẽdi p similitudinẽ rõnis ꝛ eq̃tatis: vt. l. q̃ vero. ff. de legi, ꝛ no. in auc. q̃s actiones. C. de ſa. ſan. ecc. Non ob. ſ. sed si teneret. qz vel est allegatio ptis. vel dz intelligi de eo q̃ obtulit se et sua: vt ptz. §. eo. c. in. ſ. verũ. Scõo casus est q̃n obtulit monasterio se ꝛ sua. ꝛ hẽ casus huiꝰ. c. q̃ expirat fideicõmissum: q̃ intelligo quando ingressus tenuit irreuocabiliter Si aũt reuocabiliter et interi moritur: vel nõ tenuit qz vocatus/antũc remanebũt bona monasterio: infra dicã q̃ q̃ritur de bonis suis ꝓpriis. sz in bonis subiacẽtibꝰ restitutioni credo q̃ teneat precise monachatꝰ: vt dicit glo. fi. et Joh. an. ibi addit q̃ si moriẽ anteq̃s teneat monachatꝰ/ substitutio non euanescit. Tertius casus est q̃n fuit ibi intrusus ad agendã penitẽtiã in hoc dico q̃ inter ipm ꝛ monasterij nulla est cõio vel ꝯiunctio. iõ p talẽ ingressum nõ expirat fideicõmissum: vt no. do. iuris. in. d. auc. ingressi. Quartus casus est quãdo se et sua trãsfert in eccl̃iam secularẽ. Isto casu ad hoc vt pristũ trãsitũ videaꝝ habere liberos ꝛ faciat expirare substitutionẽ dicit in. d. §. sed hoc de pñti. Quintus casus est de oblatis retẽtis bonis. i. istis nõ vf̃ dubiũ q̃ talis vite mutatio nõ extinguit substitutionẽ. xxvij. q. i. vt lex cõtinentie. ¶ Tertio quero. tex. iste loq̃tur cũ testator dixit si decesserit sine liberis ꝛc. Quid ergo si dixit devoluaꝝ hereditas ad ticiũ si filiꝰ meꝰ decesserit sine filijs ex se descẽdentibꝰ/ vl̃ dixit si ne liberis ex suo corpe procreatis An filio ingrediẽte monasterium euanescat talis substitutio: Joh. an. refert hic dy. tenuisse q̃ sic. alq̃ ꝓtra. Remittit ad no. p eũ. ſ. de testamẽtis. Raynaldꝰ sup. gl. vf̃ etiã ibi dicit q̃ dicta q̃stio fuit de facto Bononie. in q̃ Bagato rñdit q̃ monasteriũ habeñ loco taliũ filioꝝ: vt. d. §. sz hoc de pñti. p eo facit de testamẽtis req̃sisti. ꝛ. l. nemo põt. de leg. i. hoc etiã tz Dy. tali rõne vt dixi. qz talia ꝓba. ſ. ex se descendẽtibꝰ vel de se natis/tacite intelligebãt postq̃s a iure ciuili filij sunt exclusi: vt. l. si ita a̅s. de le. i. Sz expressio eorũ q̃ tacite inuunt nichil opatur: vt. l. in hoc ꝓba. Ja. ó bel. disputat ꝓtra. q̃ monasteriuz isto casu nõ excludat substitutũ postq̃s testator eligit naturalitatẽ exp̃ſſe. vt sic exp̃ſſa hois ,pusio tollat pusionẽ iuris: vt. ff. de vul. ꝛ pu. l. cũ ex filio. §. i. Jstã op. tenet etiã Host. vt hic refert Jo. an. Bar. cõsulẽdo tenuit op. Dy. in terminis predictis primo p rõnem qz exp̃ſſio eorũ q̃ ꝛc. Scõo qz hoc tz Ric. malũb. tali rõne ista ꝯditio decesserit sine liberis ꝛc. in casu quo sic grauatꝰ velit ingredi religionem reũcitur ꝛ habeñ ,p non apposita. Nõ qz monasteriũ habeñ loco filij qz hoc iure nõ cauẽ tz sic gl. loq̃ntur. Sz reprobat iõ qz ꝑbet ipedimentũ vite contẽplatiue. Nã grauatꝰ timẽs restitutionem bonorũ

ꝛ

impellit ad mſimoniū Hendū p
pter plēvt sic faciat expirare cōdi
tionē. ⁊ hoc timore remoueret ab
intētōe castitat⁹ ⁊ religiōis nisi in
ra, puidissent q̄ i casu hui⁹ ingres
sus hēat ꝯditio, p non apposita. et
ita ōt ter. i. d. ℌ. iz hoc de pñti tales
ꝯditiões p nō script⁹ ⁊ inualidas
⁊c. Et q̄ ista fuerit rō illi⁹. ℌ. Bar.
sic onđit: illō qđ itelligit cā dotis
necessario itelligit de carnali mri
monio sine q̄ dos eē nō pōt: vt. l. iij
ff. de iure do., p itroitu vero mona
sterij nō pōt dari dos. de symo. nō
stat⁹. ⁊ tñ illa ꝯditio remittit illo ta
li igredīti monasteriū: vt in ℌ. iz
hoc de pñti. Ex q̄ satis clare iferī
q̄ ius illud p̄cipalit nō resperit
fauorē monasterij: vt p ingressuz
monasterij lucrarē ℌ intētionem
dātis sub illis ꝯditionib⁹: cēt em
quodāmodo symonia. iz iur⁹ intē
tio fuit remouere obstaculuz vite
p̄platiue quā remisit⁹ q̄s eligeret si videret talia i eū. duab⁹ ali
is rōnib⁹ hoc pbat. Ex dictis ḡ in
i. ij. ⁊. iij. qōnib⁹ p̄dictis clare hab
es qñ illa ꝯditio si decesserit sine
liberis euanescat p igressum reli
giōis vel exītia filiorū vtrū natu
ralū tñ vl alit. ¶ Quarto q̄ro. q̄d
iuris de bonis, p̄tijs ipsius igre
dīet⁹ an sp monasterio debeāt⁹
ad q̄s aduertēdū q⁹ qñq; añ igres
sum ingredīēs nullū ꝯdidit testm
vel volūtatē. qñq; ātēq; igrediat
de suis bonis disponit. an ergo ex
igressu seq̄nti testm ei⁹ rūpat⁹ / vel
poti⁹ cōfirmet⁹ est dubiū: de quo ℌ
dicā. In hac ḡ qōne, pfeq; an bo
na ingredīēt⁹ / monasterio acq̄rāt
ter. videt hic dicere q̄ grunk⁹ cla
ri⁹ i auk. ingressi. C. de sa. sanc. ec.
Quid ergo si ex pacto retinuit bo
na an valeat pactū: ⁊ si nō iz vtrū
viciabit ipm pactū an ingressus:
gl. i auk. ingressi. dicit q̄ pactū vi
ciak. alibi distingunt vtz pactū ap
ponak incōtinenti ⁊ viciabit igres
sum / an ex inkuallo ⁊ viciabit pa
ctū. ita no. i. l. p seruū. ℌ. deniq;. ff.
de vsu et habita., p quo fac. l. cū p
cario ff. de p̄ca. et. l. vbi repugnan
tia. de reg. iu. Idē videt sentire. b.
q̄ igressus vicier⁹ q⁹ talis renuatō
est ℌ substātiā monachat⁹. ita no.
de sta. mo. c. ij. et de cō. appo. c. fi.
Cy. iz gl. auk. ingressi. vz q̄ pactū
vicier⁹ ⁊ nō ingressus., pbat p simi
le. de substātia testi est q⁹ q̄s dece
dat in totū nō p̄o pte testat⁹ vt. l.
ius nr̄m. de reg. iu. Iz ergo q̄s he
redē instituat vniuersalē excepto
fundo: ista exceptio apposita ℌ na
turā act⁹ viciat⁹ ⁊ nō viciat. q⁹ fortī
or est istitutio q̄s legatū: vñ nō vici
ak p inutilē adiectionē: vt. l. ex pte
de adi. lega. Sic i, ꝓposito ingres
sus est fortior⁹ p̄cipalior⁹ ps q̄ nō
dz, ppt bona modificari siue vicia
ri: vt. l. scio. ff. de in integ. rest. ⁊ de
here. isti. l. si heredes. ista est opi.
Cy. ubi. Bar. dicit q⁹ aut reseruatō
est simplex⁹ ⁊ dz itelligi q⁹ reseruet
sibi quātū ad admīstrationē quā
pōt hr̄e monach⁹ ex cōcessione ab
bat⁹: vt c. ij. ⁊ ibi Jo. an. ō sta. mo.
ꝛba ergo in dubio dñt itelligi sm
ꝯditionē p̄sonaꝝ Hētiū: vt no. in
l. si vno. ff. locati. ⁊. l. plenū. ℌ. eḋtū
ō vsu⁹ habi. ⁊. l. si q̄s filio. ℌ. irritū
de iusto testō. qñq; renuatio nō ē
simpler: iz sonat in dñiū. ⁊ tūc aut
apponk⁹ p modū ꝯditiōis ad ipaz
obligationē. ꝛbi gra dedico me et
mea si michi talis rei dñiuz rema
net: et viciak igress⁹ q⁹ facit defice
re volūtatē igredīēt⁹ ⁊ ita loq̄tur
gl. i. d. c. ij. Sz si nō apponk⁹ p mo
dū ꝯditiōis sed p modū modi vel

pacti: tūc talis mod⁹ viciak et nō i
gress⁹. et ita dz itelligi gl. i. d. auk.
ingressi. et hec, pcedūt cū verba re
uatiōis fuerūt dicta tpe oblōnis
Si aūt antea forte in tractatu tūc
i sequēti oblatiōe nō itelligunk re
petita. de uersi. cōiuga. dudum.
¶ Subsequēter q̄ro q̄d si nō tene
at ingressus an bona remanebūt
mōasterio: Breuik de hac qōne re
mitto ad ea q̄ dixi post doc. in. c. q⁹
a tē. de cle. ꝯiug. et plene p Cy. et
Bar. post gl. in auk. ingressi. dic vt
ibi. ¶ Quito q̄ro. dictū est q⁹ oīa
bona ingredīēt⁹ spectāt ad mona
sterīū vtrū ergo obligatiões et iu
ra in monasteriū trāseant actiue
et passiue. ita q⁹ pñt agere ⁊ ꝓueni
ri ex ꝓtractib⁹ et delictis ipius in
gredīēt⁹. ꝓo solutiōe q̄onis pre
mittendū est vtrū monasterīū ha
beat tāq̄ heres. q⁹ tūc sine dubio
iura ⁊ actiões in eū transeūt actie
et passiue sicut in fiscō dicimus q̄
succedit ex delicto: vt. l. si tutores
C. ad. l. iul. de vi. Circa hoc cōside
ra q⁹ q̄nq; bona transeunt in aliū
non mutato statu trāsferentis: et
tūc licet bona trāseant: nō tñ acti
ones et iura actiue ⁊ passiue: vt. l.
mulier bona. ff. de iur. do. et de he
redi. vl ac. ven. C. et. ff. q̄nq; trāse
unt mutato statu pſone in deteri⁹
q⁹ bona confiscātur. tūc transeūt
oia iura vt. l. si tutores. quandoq;
trāseunt mutato statu in meli⁹:
vt in gl. Et isto casu si q̄ris vtrum
passiue trāseāt: ⁊ iste est casus nr̄
in q̄ dicit glo. Accu. in. d. auk. igres
si. q⁹ monasteriū tenet et obligatū
est ad debita ingredīēt⁹, ar. dicte
glo. qō verū si ingressus trāstulit
vniuersitatē bonoꝝ / secus si rem
certā. ff. de peculio. l. si peculiū. ℌ.
i. et in auk. de monachis. si q̄s aūt
Cy. in auk. p̄eal. refert Dy. tenu
isse simp⁹ q⁹ monasteriū tenet tā
q̄ heres ⁊ tanq̄ successor: qō cre
do vez q̄ si añ ingressum nō dispo
suit de bonis suis / q⁹ tūc monaste
riū hr̄ loco heredis ⁊ filij. Si vo a
liū istituisset heredē aliud est dicē
dū. siue aūt hēatur p herede / siue
nō / dico ipm monasteriū nō tene
ri vltra vires hereditarias / sic nec
fisc⁹: vt. l. i. ℌ. an bona. ff. ō iur. fis. ⁊
hoc dicit hic Jo. an. q⁹ monasteriū
inquantū ad ipm puenit tenet q̄
relātib⁹ rndere. ff. de capi. dimi. l.
tutelas. ⁊ de adoptiōib⁹. l. si arro
gator. ⁊ isti. ō acq̄. p arrogatōnē p
totū. In hoc ḡ differt ab herede q̄
tenet in solidū nisi faciat iuētariū
vt. C. de iure deli. i. fi. differt et in
alio fz Jo. an. q̄ ōt q⁹ i monasteriū
stati in ipo igressu trāsit dñium ⁊
possessio oīm bonoꝝ ingredīēt⁹:
vt. l. si adoptauero. ff. de p̄carijs.
in heredē fo puati iz p adoptionē
trāseat dñiū / non tñ possessio sine
ap̄hēsiōe: vt. l. cuz heredes. ff. de
acq̄. pos. Cēset ḡ monasteriū tāq̄
heres igredīēt⁹ fz nō p ola, sic ali
bi dicit gl. de fisco. l. inter eos. ℌ. fi. ff.
de fideiuss. ⁊ pbat in. l. ℌties. de no
ua. cū no. ibi p Bar. ⁊ in ꝑdicta. q.
iz q⁹ eccl̄ia nō dr̄ dicta bona acq̄re
re tāq̄ heres siue hereditario iu
re / fz iure acq̄sitiōis naturalis. si
cut dicim⁹ de bonis ill⁹ quē arro
gam⁹. isti. de acq̄. p arro. p totum
Et ex hoc ꝯcludit q⁹ eccl̄ia non te
net in totū fz q̄ten⁹ ad eā puenit:
vt dixi. et hoc ipe no. in. d. auk. si q̄
mulier. ¶ Et ex his. s. q⁹ p oia nō
habet⁹ tanq̄ heres descendit qō si
creditor⁹ ingredīētis velit agere cō
tra quē debebit formare libellum
⁊ iudiciū: an ꝓtra monasteriū: an
ℌ ipm monachum. Spe. ōt q⁹ ꝓtra

monasteriū fundabit iudicium. ⁊ sñia executioni mādabit/et solue re cogēt vel bona dimittere q̄ fue rūt ipsi⁹ monachi: vt insti. de acq̄. per arro. ℣. fi. ita no. in spe. in ti. de sta. mo. ℣. ꝫ ꝑmo q̄rit cū sequenti. vbi vide oēs istas q̄nes et pcedit ista q̄stio in monacho. Quid i illo qui facto testō/ et filia instituta fa ctus est ꝙuersus eccl̄ie illi offerēs ola bona sua saluo testamēto p̄dicto an creditor cui ipsi⁹ bona fuerāt obligata ex mutuo agere debeat ꝓtra eū vel cōtra eccl̄iam vel ꝓtra filiā: Jo. an. ar. ꝓmo q̄ agi debeat cōtra ipm obligatū. Sc̄o J filiā. Tertio ꝓtra monasterium et ꝓcludit q̄ ꝑsona quemenda sit ipsi⁹ obligati qz actio est ꝑsonalis executio ℞o fieri debeat in bonis penes quēcunq; sint, ꝑpter hypothecā de qua. ℟vi. q. ij. ℣. ꝓsc̄ptio nū. l ꝑn. qz res trāsit cū onere suo. de pigno. ex l̄ris. Ita no Jo. an. de ꝓbatione. li. vi. in nouel. q̄ sol. inquantū loq̄tur de executiōe ꝑpt̄ ypothecā nescio q̄d intendat dicere. Si em̄ intelligit q̄ sñia lata ꝓtra obligatū mādetur execun oni ꝓtra possessores bonoꝝ ꝑpter hypothecā sine nouo iudicio non videt bene dictū. qz ypotheca con cernit bonoꝝ possessores. J quos dz p̄ncipaliter agi/sicut ꝓtra fide iussores Jctus vt not. de iniur. et dam. da. c. i. li. vi. Itē q̄d erit si ꝑ tali debito nō erāt bona obligata: quo iure agēdū erit J filiā vel mo nasteriū possidētes bona vniuer sa ex contractu nō mutatur obl̄o. ficut ꝓtingit in vēditore hereditatis: vt. l. ij. C. de here. vel act. ven. nisi trāsferretur ꝑsona per mona chatū vt p̄dixi. Oblatio non mu tant statū totalr. qz ꝑsit ꝓtra here matrimoniū. ℟vij. q. i. vt lex. Co gita sup hoc et vide q̄s no. Bart. l. p̄nceps bona. de ver. sig. ¶ Circa istā obligationē passiue q̄ro q̄d si sunt obligatōes adeo ꝑsonales q̄ monasteriū adiplere ⁊ satisfa cere nō ꝑt creditorib⁹. puta fctūs monachus fuit tabellio et fuit ro gat⁹ de mult; ⁊tractibus/an post monachatum poterit ista ꝓficere? q̄d si tenebak soluere cū iuramēto vel tenebak scribere libr̄ū/vel alū ꝑsonale seruitiū: De his remitto ad spe. de sta. mo. ver. ℟vij. se. et se. ¶ Sexto quero iuxta p̄dicta de obligationib⁹ actiue an trāseāt in monasteriū: vt dixi sepi⁹ q̄ sic/ ꝑ auk. ingressi ⁊ dñum ⁊ possessio sine alia appꝛehēsiōe: vt. d. l. si ad optauero. et no. ℟ix. q. vlt. si q̄ mu lier. Sz de q̄busdā iurib⁹ q̄ sunt ꝑ sonalia et nō ad ola trāsmissibilia dubitatur. ⁊ tāgit hic Jo. an. post doc. de feudo ⁊ vsufructu/de ep̄hi teosi. Itē de reb⁹ datis ingresso ne possit eas alienare. Quo ad feu da an trāseant in monasteriū. dic it Cy. q̄ aut debebak reale seruitiū, ꝑpter feudū/et trāsit in mona steriū: qz nō est ꝑprie feudū: vt in rub. de feud. Aut debebak seruitiū ꝑsonale/tūc si est tale seruitiū q̄s honeste possit exhibere cleric⁹ ipse exhibebit si poēit/ alⁱs adiple bit ꝑ substitutū. C. de decur. l. nul lus. Si autē sit incertū cuicū; p̄ standum/tunc ipso iure liberatur a sacro fidelitatis igrediēdo eccle siā vel recipiēdo clericatum: vt. ℟. col. de vasal. qui ar. bel. depo. c. i. ⁊ c. i. an mu. vel alik impfectus ⁊c. feudū igit̄ ꝑditū i monasteriū nō trāsit dicto casu vt hic tz Jo. an. et Cy. in. d. auk. De ep̄hiteosi dicit Joh. an. q̄ trāsit ⁊ allegat iura in

cōtrariū ⁊ nō soluit. de emphiteo si eccl̄esie est casus in auk. de non alie. ℣. i. ⁊ hoc est mirū cū transeat ad filios: vt no. ff. so. ma. l. ēt i ꝑn. ⁊ tñ glo. tz cōiter q̄ monasterium hr̄ loco filij q̄s lege non ꝓbatur ꝑ Bar. i. d. ℣. ea lege. al⁹. ēt Cy. i aut. nisi rogati. C. ad treb. ¶ Ex qua dubitatione oritur ꝑt alia vz vtruz iura q̄ non transeūt nisi ad filios transeāt in monasteriū. de q̄b⁹ iuribus no. Bar. in. l. vt iurisiurādi ff. ō op. li. ⁊ l. si patroni ad trebel. De emphiteosi que non habetur ab eccl̄ia sed a ꝓuinato/ dic vt no. spe. in ti. de locato. ℣. nunc aliqua ℣. xx. In vsufructu oēs ꝙcordant q̄ non transit in monasteriū ius vsufructꝰ qz est inseparabilis a ꝑ sona: vt i. l. si vsufructus de noua. Sz commoditas sic viuēte mona cho vt. l. necessario. ℣. q̄ si pendē te. ff. de peri. ⁊ cōmo. reiven. Non ob. q̄ monachus hēāt ꝑ mortuo et ꝓ ñis finitū esse vsufructū. Nō em̄ hr̄ ꝑ mortuo quo ad rodendū fabas vt dicit Guil. de cu. i. d. auk. ingressi. ⁊ ar. in auk. idez est. C. de bo. que li. glo. de hoc ꝓsequit. ℟ix. q. fi. si qua mulier. Quando vero quis quedā possidet q̄ non possit alienare/ vtrū talia per ingressuz transeant in monasteriū. Joh. an. dicit q̄ transeūt ar. ff. de fun. do. l. i. ⁊ in eo q̄s legit ⁊ no. de iurepa tro. ex litter; . lz sit ar. J. ff. de le. q̄. l. peto luci Tici. ℣. fi. ita dicit Jo. an. ⁊ sic no. facit q̄s Cy. tāgit in. d. auk. ingressi. Sed plenus Bar. in d. l. si q̄s ita ꝑmisert. ℣. ea lege. de ver. ob. vbi glo. tangit istam. q. et dicit q̄ eccl̄ia est de suis. iō valebit talis translatio. Bar. dicit q̄ hoc non cauetur lege q̄ eccl̄ia habeak loco filij no. Cy. in auk, nisi rogati C. ad treb. Cy. ibi dicit q̄ hr̄ loco filij per ingressum. Secus si nō in gredik sed instituit. qz tūc nō hr̄ lo co sui heredis sz heredis testamē tarij: vt ibi per eū. ¶ Septimo q̄ ro dictū est. J. v. ⁊. vi. q. q̄ bona in gredi ētis ꝑtinēt ad monasteriū nunq̄d istud vez si ille q̄ ingredik hēat filios? Ad hoc rñdeo q̄ p̄dicta debēt itelligi cū nō hz liberos ipsis vero extantibus alr̄ est, pui sum. hoc mō vz q̄ aut vult relinq̄ re liberis q̄tum minimū potest: ⁊ dz eis relinquere ltiam ⁊ residuū est monasterij. Aut vult eis relin quere quātū ꝑt: ⁊ dz ꝑsonā suam cōnumerare cū filijs: ⁊ sibi retine re virilē q̄ virilis erit monasterij ⁊ totū residuū erit filioꝝ. Aut de bonis suis habēs (vt diri) liberos nichil, p̄uidit: ⁊ tūc mōasteriū hz totū: excepta ltia q̄ filijs applicak hec legunt ⁊ habenk i auk. si q̄ mu lier. C. de sacrosan. ec. canonizata ℟ix. q. vlt. Q̄s aūt dr̄ i auk, igressi q̄ fact⁹ mōachus nō testak est vez nisi iter liberos. vt auk. si q̄ mulier Sz hic q̄rit vtrū filij hēbūt statim post igressū q̄s a lege vel igrediēti ordinatōe ꝙseq̄ dñt: an ℞o post mortē naturalē igrediēt is. gl. i. d. auk. si q̄ mulier. arg. q̄ demū post mortē naturalē q̄vscz ad illō tps p̄missuz est de bonis circa liberos ordinare. interi igit alumēta exhi bebit liberi; mōasteriū. Alij dicūt q̄ stati debek post igressū. qz tūc, ꝑ mortuo reputak. vt. l. deo nob. de epi. ⁊ cle. Cy. in. d. auk. post. ꝑe. tz ꝑmā opi. q̄ demū post mortē na turalē petere poterit ⁊ iteri alimē ta. idē ibi Bar. ꝑ. l. i. ℣. ipuberū. ff. de colla. bo. Itē possibile ē q̄ ꝑus moriak filiꝰ cū ꝑr̄. ⁊ sic ltia nō debe bit. l. stati⁹. ℣. cornelio de iure fisci

⁊ lij

Jsta q̄stio est etiā vtilis in casu q̄ aū igressū mōasterij ꝓdidit testm̄ extraneo instituto et ltia filio relicta quo casu nō rumpit vt J. dicā. vtrū ergo stati ille heres eē neus adibit hereditatē in hoc Bar. sic dicit. Aut mors ciuilis que inducitur p ingressum hz quo ad oia eūdem effectū quē haberet mors naturalis vt puta si q̄s ingredit ordinē minorū q̄ non pñt hēre alīq̄d in singulari vel cōi: tūc taliter institut⁹ hēbit ola bona incōtinēti ar. l. deo nob. ꝑal. q̄nq̄ talis mors ciuilis nō hz eundē effectum olīno qz saltē i cōi pñt hēre vt monachi tunc heres institur⁹ dz expectare mortē naturalē z interi erit in pēdenti. poterit eñ interim p̄us mori heres q̄ testator. ar. d. l. stati⁹ z l. res vxor. C. ō dōa. iter vi. z vx. ¶ Octauo q̄ro ꝑ pleniori declaratione ꝓme q̄nis vtrū testm̄ factū ante ingressū rūpat p igressū Ac. in. d. auk. si q̄ mulier distinxit aut aliq̄d in testō relinq̄t mōasterio nō rumpit. sz si tale relictum est minus ltia agit ad supplemē tū ad exēplū filioꝝ vt. l. qm̄ i puoribus z. l. olmodo. C. de inof. tes. Aut monasterio q̄ igredit nichil in testō relinq̄t. z tunc rumpit q̄si posthumi agnatiōe: vt in. d. auk. si qua mulier. nichil firmāt moder. vt Ja. Bal. dicit q̄ nō rumpit: vt in auk. de mona. ℌ. sed illō. vbi dicit disponat quo voluerit mō. si q̄ rūpetur/frustra eēt illud legis cō sillū. Nō obstat q̄ monasteriū habeat loco filij. qz illō verū quo ad casū illi⁹. ℌ. sz hoc de pñti. vel verē est q̄ habeē loco filij ficti nō veri. z ista opi. refert Cy. tenere. Odof. Ja. de ra. z Ja. de are. q̄ oēs fatētur q̄ institutus non hēbit bona nisi post mortē naturalē ingredientis. et si ꝓius moriatur heres ill̄e testator religionē ingressus bōa remanebūt apō mōasteriū vt d. l. statius preal. ꝑ. de bel. sequit ibi opi. Ac. p. l. filiuz quē pater. ff. de lib. z posth. Nō ob. ℌ. illud. qz intelligitur quo voluerit mō/ dū tm̄ legitime: sicut suppleť in. l. hēat z l. generali de sa. san. eccle. Uel ille ℌ. intelligitur cū disponit inter vnos: aliud si testando. et hec op. placet ibi Cy. Bar. ibi post Ja. bu. distinguit. Aut ille qui fecit testamentum hoc fecit cogitans de ingressu monasterij: z tunc p ingressum mōasterij non rūpitur: vt. d. ℌ. nā frustra ibi pmitteret disponere si nō valeret dispō. Aut fecit testm̄ simplicit nō cogitās igredi mōasteriū. z tūc p ingressuz rūpit tanq̄ per nouā voluntatē. Cū eñ oia bona sua det exp̄sse vel tacite mōasterio vī reuocare pmū testm̄ sicut pmū tollit p scōm: vt. l. sancimus. C. de testa. nec plz ibi expō glo. q̄ est in. d. ℌ. illud. q̄ intelligit illū tex. q̄ pmittit disponere inter viuos vel faciēdo testm̄ si relinq̄t aliq̄d monasterio: hec ei nō placz Bar. qz tex. ibi dicit q̄ lz disponere q̄ voluerit mō. per q̄ ꝺba tollit ois ambiguitas p tex. l. i. ff. ō temi. vbi dr̄ q̄ miles pōt testari quō voluerit. Nā dicta ꝺba intelligūtur q̄ miles possit filios ꝓterire: z exheredare/ z sine ltio numero testiū z pt decedere ꝑ parte testat⁹ ꝑ pte intestat⁹. z ex hoc ꝛcludit q̄ volens ingredi lz de monasterio nullā fecerit mētionē non poterit mōasteriū de hoc ꝛqueri. qz impotz pmittit ei testari quō voluerit Jtē si ꝓterierit vel exheredauerit filium: nō poterit rūpere testamētū. poterit tm̄ petere ltiam vigore illius auk. Si eñ hoc pmittit militi militi armate militie q̄ pugnat pugna corꝑali. multomagis dz permitti militi celestis militie q̄ pugnat pugna mētali z cōtēplatiua. et ista partē tz Bar. vt diltinguamus an fecerit testamentū ratione ingressus monasterij z non rūpitur q̄tūcunq̄ monasteriū vel filij pretereant: aut simpliciter de ingressu monasterij non cogitans: z tūc rumpitur vt predixi. ¶ Quid in dubio? Respōdeo ex temporis breuitate inter ingressum et testamentum p̄sumo q̄ contemplatione ingressus monasterij fecerit testamentū z nō rūpitur q̄tumcūq̄ monasterium fuerit ꝓteritum. Si vero diu testat⁹ fuerat anteq̄ ingrederetur: tūc secus. ar. no. de elec. officij: z. l. nō ad ea ō cō. z de. ¶ Nono quero an irreuocabiliter confirmetur per ingressum vel ingrediēs post ingressuz possit ipm mutare et reuocare. Et q̄ nō possit ꝓbatur p̄mo. qz auk. ingressi prohibet testari ingredientibus. z lz predicta auk. si qua mulier. ℌ. illud in auk. de mona. videatur dispensare: debet intelligi de prima vice: vt. l. bone. ℌ. hoc sermone. de verb. sig. maxima variatio in personis ecclīasticis reꝑcōbatur. de renū. cum illustio in cle. et de inre pa. cum aūt. Sēcō vtrū: qz. d. auk. silr. pmittere videť quādā inter liberos factiōnē non testi factiones sed ita est quomodocūq̄ de iure ciuili nō potest adiri hereditas et non rumpitur p̄mū. ff. de iniust. test. cū ſm. Tertio istō pmū testm̄ vz de iure ciuili. scōm ſo fctm̄ tpe monachatus ex quadā tolerātia cōtra auk. ingressi, z ꝫ regulā iur. q̄b⁹ dr̄ q̄ qui bona nō relinq̄t testari possit: vt. l. lex cornelia. de vul. z pu. sed ita est q̄ pumū q̄ō valet de iure cōi: non rumpitur p scōm/ q̄ō valet iure spāli: vt. l. eius militis ℌ. militia. ff. de mi. te. q̄d dicendū D. meus istā. q. plene ꝑsequitur in. d. auk. si qua mulier. z demum dicit q̄ cōsideranda est ista mutatio ſm. vū. ꝑbinatiōes. Prima est mutatio de extraneo herede in extraneū: z ista mutatio non pōt fieri: qz nec de nouo posset talis institui. vnde p̄mū testamentum non reuocatur: qz scōm testamentū est nullū. de legatis dic vt. l. si iure facto testamēto de le. iū. Secūda mutatio est de liberis i ꝑs extraneū. et hec silr nulla: qz deficit persona in qua fundetur. Tertia mutatio est de eñeo i liberos q̄b⁹ debeť ltia z pt ista fieri: idē de eñeo i mona. qz mōasteriū hr̄ loco filij: vt dicta auctentica si q̄ mulier. p̄mo z secūdo respōso. Quarta mutatio est de liberis i liberos et de permissis in permissos. Et ista potest fieri. quia datur in hoc liberum arbitrium vt dicta auctentica. Quinta de liberis in mona. et hanc puta etiam permissam: qz monasteriū habetur loco filij sui licet ꝓprie non sit suus heres. Sexta mutatio est de monasterio in liberos suos: et idem putat: qz extrema sunt pmissa. Septia mutatio est de mōasterio i mōasteriū. et hec dupliciter vel de mōasterio in q̄ est igressus i aliō mōasteriū z illō nō ē pmissū qz illō aliō mōasteriū nō hr̄ loco liberoꝝ/ vl eē de aliō mōasterio i id q̄ igress⁹ ē. z illud ē pmissū qz mōasteriū in q̄ est ingressus habetur loco liberorū: vt. d. ℌ. sed hoc de pñti. Ex ꝓdictis

z iiij

apparet qñ testm̃ añ ingressū religionis factum liceat vel nō liceat postea mutare ſm. d. Bal. cui⁹ est ꝓdicta dist. nō multis iuris⁹ mutata nec rōnib⁹/q̃ ad hoc dicendū vrgeāt. illā em̃ solā auc. si q̃ mulier. canonizatā hēm⁹ q̃ ꝓmittit diuisionē inter liberos ⁊ mōasteriū post ingressū. hāc igit licētiā variādi ⁊ mutādi iter liberos ⁊ mōasteriū q̃tiēs voluerit dū vixerit nō vr cōsonū eq̃tati/nec de mente illius auc. si q̃ mulier. fact⁹ iā monach⁹ hēret velle vel nolle: si mō liberis mō monasterio, p libito volūtatis cōferret ⁊ auferret. ⁊ eēt sibi iudicio iurꝫ, puisio Ꝺ. l. fi. ꝺ bo. q̃ li. ad fi. facit. c. non dicatis. xij. q. ij. casū igit spāliter illi⁹ auc. circa diuisionē bonorū nō extēdo vt dicta diuisione facta valeat sepius variare Itē hēm⁹ casū in predicto Ꝺ. illud in auc. de monachis. i quo ꝓmittitur volēti religionē ingredi/ante ingressuꝫ disponere sup rebus suis ꝓut voluit. ⁊ hoc ꝺ spāli ꝓuilegio q̃ alꝫ cogitās mutare statū i prejudiciū ei⁹ ad quē ꝺñt bona ex tali mutatōe deuolui/nō ꝓt disponere. ff. de dona. post Ꝺctū. cū ibi no. ⁊ l. filie mee emancipate so. ⁊ c. fi. de renū. li. vi. q̃ igit post mutatū statū effect⁹ inhabilis ad testādū cares velle et nolle possit mutare testm̃ nō hꝫ rōnē. vr em̃ velle ille Ꝺ. q̃ illꝺ q̃ semel fecerit sit vl [illegible] revocabile ⁊ ipi⁹ mutatio nō possit post ingressuꝫ pendere ab ei⁹ arbitrio. nā post ingressum nullū ius retinet vt no. in. c. si qua mulier. ¶ Testamēti ātē factio est publici iuris vt. l. testi factio. ff. de testa. q̃ nō cadit in subditū aliene ptāti sine sit subiectio filialis sive seruilis: vt. e. ti. l. qui in ptāte ⁊ l. seruus. ꝺz ꝙ monachuꝫ eq̃parari vel seruo vel filiofa. qꝺ est verius vt dixi. ſ. in no. cuicūq; igit eq̃parem⁹ cessat factio testamenti et a ptāte monasteriū: ⁊ sic tertij non vr posse pendere: vt. l. captatores de here. instit. ¶ Decimo quero pone ꝙ iste fili⁹ testatoris grauatus si decesserit sine liberis ꝛc. suscepit liberos ⁊ deide ingressus religionē ibi decessit de bonis suis disponē facta solenniter. sed de istis q̃ a pre habuit sub predicta cōditione si sine li. ꝛc. nichil dixit vtrū ista bona ad monasteriū an ad liberos ptinebūt: Et vr ꝙ ad mōasteriū qꝺ succedit in omibus si ingrediēs aliter nō disposuit: vt. ꝺ. auc. si q̃ mulier. vbi patet ꝙ in bonis inordinatis potior est cā monasteriū. ⁊ tūc sufficit liberis habere ltiam quaꝫ hūisse presupponō. In ꝫriū facit quia ꝙ illa hba si sine li. ꝛc. vr testator voluisse liberis ꝓuidere ꝙ post mortē filij instituti ipsi habeant dicta bona: vt. l. filius. Ꝺ. cū qs. ff. de le. ij. ibi em̃ dicit gl. cā filioꝝ vt hēant vr dicta cōditio apposita. ꝓ hoc vr casus in. Ꝺ. lutius in fi. de here. instit. Nā ꝙ ista verba si frater meꝰ decesserit aut filium non habebit pe. substituo: videtur fratrē ⁊ ei⁹ filium prelisse substituto. ꝙ hoc optime. l. cum testō. e. ti. ⁊ qꝺ no. Bar. in. l. gallus de li. et post. vbi ꝙ ista hba si fili⁹ sine liberis decesserit talē substituto/ videtur fili⁹ institut⁹ hꝫ ꝙ modū cōd. tuōis in eū dispositio sit collata. Preterea verisile est testatorē cogitasse vt nepotibus ꝓuideret/ ⁊ nō extraneū preferendū in ei⁹ bonis: vt. l. generaliter Ꝺ. fi. C. de isti. ⁊ substi. ⁊ de fidei. l. cū acutissimi ⁊ l. cuꝫ quidē

de cō. ⁊ de. ꝓ hac parte vr etiaꝫ casus in. l. inter socerū Ꝺ. cū iter. ff. de pac. do. vbi tacitus intellect⁹ a cōtrario sensu cōditionis exp̃sse inducit dispōnē. Et ex his ſfertur ꝙ iste. N. in cuius psona fuit apposita cōditio de predictis bonis nō potuisset aliqꝺ monasterio vel alij cōferre tanꝫ post eius mortē liberis suis supstitib⁹ debeantur ex testō aui. In cōtrariū facit ꝓ ꝙ isti liberi fuerint notati in testō per modū cōditiōis nō per modū dispōnis. sed illud quod est in cōditione non est in obl'one: vt. ff. si qs om. cā te. l. si qs sub cōditione ad hec optime. l. ex facto ēt agitatū de here. isti. vbi notati ꝙ modū cōditionis nō veniūt ad dispōsita in testō. ⁊ l. si qs ita heres ſinstituatur pe. carta de here. isti. ꝓ hoc glo. exp̃ssa i. ꝺ. l. lutius. quā dicit Bar. singularē ex eo ꝙ ali⁹ ē effectus si liberi supstites veniunt ex testō aui tanꝫ ad fideicōmissum an ꝛo tanꝫ ad bona paterna que qñq; forte recusant dicto fideicōmisso contenti/vel ecōuerso recusant fideicōmissū ꝓtenti hereditate pr̃na. iuxta materiā. l. q̃ se pris C. vnde li. ꝓ hac parte vr casꝰ l. l. ex facto. ff. ad treb. ⁊ hāc scōaꝫ ptē repio tenuisse Ray. ꝓsulendo nō in terminis ꝓdictis de monasterio: ſz de alio succedēte illi qui fuerat sic grauat⁹ cuius liberi dispositiōe aui nō pris volebāt dctā bona cōseq̃. tꝫ ei ꝙ nō ꝓhit. Et ad l. cū acutissimū. ⁊ ad. Ꝺ. cū inter: rñdet l dicto ꝓsilio: nō, ꝓsequor vltra ¶ Undecimo qro ista q̃ dicta sunt de bonis ingredientis ꝙ ptineāt ad mōasteriū hñt locū cū qs ingreditur monasteriū non mēdicātiū Quid ꝙ si qs ītrat mōasteriū cui nō lꝫ hre imobilia. sicut sunt ꝓdicatores/minores/⁊ alij, ꝓ dño mē dicantes. Aliqui dicūt ꝙ bona talis igrediētis dñt hr̃i, ꝓ derelictis ⁊ occupāti ꝓcedūtur. ff. ꝓ derelic. l. i. ij. ⁊ iij. Uel sunt i cā caduci. de cadu. tol. l. vnica. ¶ Scōi dicūt ꝙ dñt venire ad veniētes ab itestato qꝛ igrediēs hr̃ ꝓ mortuo: vt. l. deo nob. de epis. ⁊ cleri. ⁊ xvi. q. i. placuit. ¶ Tertij dicūt ꝙ cū talis nō sit monachus monasteriū qꝺ igredik sed epi diocesani ex q̃ monasteriū tale est qꝺ nō ꝓt hre bona: dñt ad eꝝm puenire. xvi. q. i. ꝺ. he. xix. q. i. c. i. xxvij. q. i. de puellis vel de viduis ⁊ ibi ꝺ hoc hꝫ Inno. Quid dicēdū: dicit Joh. an. ꝙ ꝺcꝺ servatur talia monasteria volūt hre bona nō vt sibi retineāt ſz vt vendāt. quo iure aūt nō possint facere aduertāt ſm Hosti. qꝛ regulariter preciū succedit loco rei. ff. de vsufru. l. qꝛ q̃ ꝓcio. ⁊ l. impator. Ꝺ. fi. de le. ij. de hoc de sta. mo. Ꝺ. iij. ⁊ vide qꝺ no. Jo. an. de reli. do. c. i. li. vi. in gl. veterē eccliam. Cy. tangit istā qōnē in. l. deo nobis ad fi. de epi. ⁊ cle. ⁊ refert ibi opi. Ja. de raue. q̃ dixit ꝙ talia bona accipiet eccl'ia romana q̃ est caput cuiuslibet ordinis. Sꝫ certe hꝫ eū modicū gauderēt fratres. Ego istā. q. repperi subtiliter ⁊ plene disputatā ⁊ examinatā p. ꝺ. Bal. in. ꝺ. auc. si qua mulier. C. de sacros. ec. qui diuidit qōnē in qttuor mēbra circa frēs minores. Primū est de hereditatib⁹ relictis eis in testamēto. Scōm i singularibus relictis. Tertiū de cōmissarijs ⁊ executorib⁹. Quartū de successionib⁹ ab itestato. Circa ꝓmū mēbrū ponit istā cōclusionē ꝙ frēs minores in ꝓticulari ⁊ cōi hereditatū sunt pe

nitus incapaces vt in cle. exiui. §. qz ergo in successione. Ex quo infertur q̄ instō facta de fratribus minoꝝ⁹ est ꝑ nō scꝑta: vt. l. si in metallū. ff. de his q̄ ꝑ nō scriptis ha. et incipiet testm̄ a gradu sub stitutoꝝ: vt. l. iij. §. fi. de li. ⁊ po. vel deficiētiꝝ⁹ substitutis veniūt venientes ab intestato: vt. l. eā quā. C. de fideicō. Utrū aūt venientes ab intestato cū non habeant volūtatē defuncti: poterūt istā hereditatē salua ꝓscia retinere: dicit ipe q̄ sic: qz vbi lex vel canon ꝓuidet sup certo/nō sup aliq̄ ꝓesumptione id qō obtinet in foro iudiciali: obtinet in foro ꝑniali. et ita dicit tuus⁹ heredes directo. idē dicas cū ꝑ fideicōmissuz vle. qz fideicōmissari⁹ vlis ē heres i effectu. isti. de fideicō. here. §. restituta ⁊. l. si fi lius. qō cū eo. ¶ Sed hic incidenter q̄rit si testator instituit eos heredes hoc adiecto q̄ deberēt vendere i vsuſcz suos necessarios prece ciū cōuertere: dicit Bar. q̄ z instō non teneat vt ꝓdictū est: tn̄ ista secūda pars de vēdēdo ⁊ precio cōuertendo in eoꝝ vsuz valebit. Nā qñ sunt duo ꝓcepta quoꝝ vnū pōt ab alio separari: vitiato ꝓcepto inutili: dz alteruz adimpleri: vt. l. q̄ sub ꝑditiōe de cō. ⁊ de. ⁊. c. cum dilecti. de dolo. Bal. Ꝺriū tz et dicit q̄ z singularia relicta valeant ꝓp modū licitū ad vsū: vt. d. cle. exiui. §. ad hoc qz fratrib⁹: tn̄ secus est in hereditate ⁊ in iure vli qō cōsistit i quodā itellectuali qō postcz est radicatū non pōt euelli ⁊ separari: vt. l. si sine. §. fz q̄ pap. de minō. istud & ius itellectuale nō est cōuertibile in aliquē vsuz: merito ipsius iuris fratres non sunt capaces: sicut in singularib⁹ relictis quib⁹ venditis ⁊ distractis nullū ius radicatum remanet in ꝑsona alienātz. facit. l. mulier. §. ex asse. ff. de iure do. ¶ Subsequēter q̄rit ad idē q̄d si sine designatiōe certi modi: instituti sunt frēs in testō i quo est clausula si non vz ⁊c. dicit Bar. q̄ vz et videnť venientes ab intestato rogati vt eam vendant ⁊ in vsuz licitū eozūdē fratrū conuertāt. all'at. l. eam quam. C. de fideicō. Bal. reꝓbat istō dictū. qz ista clausula opať q̄ instō directa ꝙuertiť in fideicōmissariā ⁊ sapit fideicōmissum vle. qō nō cadit in istos frēs: vt dixi. Ꝺ. nec sunt capaces inriū actiue ⁊ passiue que trā seunt in vle fideicōmissū. vt. l. i. ff. ad tre. ¶ Querit etiā vtrū poterit institui eccl'ia iꝑop fratrū minoꝝ Bar. dicit q̄ sic: qz regulariter ois eccl'ia est capax: vt. l. annua. ff. de an. le. Sz eccl'ie fratrū minoꝝ fuit de ꝓprietate eccl'ie romane: vt. d. cle. exiui. §. qz ho. ꝟz: qz q̄rit pape Idem dicit si relinquať altari vel guardiano altaꝛz: qz i istis eccl'ia repsentať. nec aliq̄ cōstō dicit ⁊ trariū. ꝑ standum est iuri cōi ꝑm eū. Cui⁹ op. d. Bal. etiā reꝓbat sic aut sumis eccl'iam minoꝝ tanq̄ organū imediatū ad acq̄rendū ecclesie romane: ⁊ non est habile: qz caret sensu: nec hz velle vel nolle. sicut si diceret lego fundū titio nō ꝓptea q̄ret titio nisi eēt ius ꝑdiale qō iesset rei. vt. ff. ō fideiuss. l. mortuo. ⁊ tunc figit q̄d abstractū a gñe: ⁊ referť ad spēm. s. ad suuz collegiū. i. fratrū minoꝝ qō collegiū cum sit inhabile/acq̄sitio ipedit. ff. de acq̄. re. do. l. quecūcz geri mus. ⁊. l. tris predia de ser. rusti. ꝓe. qō no. in cle. religiosus. de ꝓ-

curato. Preterea dicere q̄ eccl'ia romana habeat: est ꝺ mētē testatoris: qz relinquere eccl'ie romane non est relinquere pauperibus sicut testator intellexit. C. de testa. non dubiū. Preterea papa iohan. in extrauaganti ad cōditorē: renūciaut acq̄sitiom fiende per frēs. ergo eodē mō ⁊ p ecclesiā: cū inter fratres ⁊ ecclesiā sit cōiunctio inseparabilis. ad hoc facit qō no. in c. qz ex eo. de pac. li. vi. in nouella. nec silr sibi placet qō dicit Bar. de relicto facto guardiano q̄ valeat qz esset aperta fraudib⁹ via: ⁊ eēt fraus de nomine ad nomen: vt in auť. de nup. Ꝺ. optime. ⁊ plene in c. quanto. de ꝓiuil. ois aūt fraus est ꝓhibita de iure naturali ⁊ q̄d qō nole fraudis ꝓhibetur: tanq̄ ius naturale de similib⁹ ad similia extendiť. l. i. in fi. si q̄d in fraudem pa. ⁊ de transac. cū hz. §. si cū lis. ⁊ ita refert se ꝺ Bar. ꝙsuluisse Cū hec dicta sint de legatis vniuersalib⁹. ¶ Uenio ad singularia relicta in q̄b⁹ premitto quattuor casus. Nā qñq̄ legatur fratribus ad vsuz licitū: qñq̄ ad vsū illicitū qñq̄ nō exꝓimitur vsus: sz tacite subintelligitur ꝓp cōditionē ꝓsone legatarij. qñq̄ non exꝓimitur nec tacite inest. declarabo statim per exempla. Primū mēbrū qñ relinq̄tur ad vsum licitū/ nō est dubiū q̄ valet: vt. d. cleñ. exiui. §. ad hec. nō vt fratres habeāt actionē: sz iudicis offō mādabiť executiōi ⁊ sic fundabiť ꝓcessus sine actiōe qō colligiť ex. l. hereditas. C. de peti. her. ⁊. l. q̄ntus. §. pōpoñ⁹. de annu. le. Bar. dicit q̄ ipa ciuitas petere poterit: vt. l. ciuitatib⁹. de legatis. i. qō nō apꝓbat Bal. qz facer et public⁹ dñt penes administratores ipsoꝝ: vt. l. i. §. publicū. ff. de iusti. ⁊ iu. Itē si iudicus ciuitatis est legitim⁹ petitor: ergo preiudicabit fratrib⁹ qō est ridiculum dicere. ff. de cō. ⁊ de. l. titio cētū in fi. Nō obstat. l. ciuitatib⁹: qz ibi legatū erat formatū in ꝑsona ciuitatis: modus in ꝑsona pauperū: vt lego ciuitati ad vsuz pauperū. sz h̄ vtrūcz est formatū i ꝑsona pauperū. ¶ Scōo casu qñ reliquitur ad vsū illicitū vt lego funduz fratrib⁹ ad vtēdū vel colēdū. ⁊ istō legatū tanq̄ turpe est nullū/ ⁊ vitiatur. Nō ob. q̄ sint duo ꝓcepta: qz vnum venit ad qualificandum alterū. d. §. ad hec. ¶ Tertio quādo vsus nō exꝓimitur: sz tacite subintelligiť ꝓpter cōditionē ꝓsone legatarij ⁊ clarū est tale legatū valere. ¶ Quarto casu qñ vsus non exꝓimitur nec tacite intelligiť vt si relinq̄tur coco vel ortulano biblia: cui⁹ vsus non cadit in isto legatario: ⁊ nō vz legatū: vt. d. §. ad hec. facit ad p̄dicta. l. plenū. §. ecclesij. de vsu ⁊ habi. ⁊ ō oper. li. l. medicus. et. l. eius artificij. ¶ Circa predicta de aliq̄bus q̄ritur. ⁊ ꝓmo vtrū legatū annuū factū fratrib⁹ minoꝝ⁹ valeat: Ter. vť dicere q̄ non. in. d. cle. exiui. §. cuicz annui redditus. vbi dicit q̄ inter immobilia cōputatur: nisi relinqueret ad diuinū cultū: quia ꝑ hec nō releuatur mēdicitas fratrū: cū eoꝝ lucro ⁊ cōmodis nō applicēť. ⁊ ita tz. d. Ffe. de se. consi. cxij. Do. bal. refert Bar. tenere Ꝺriū/ ⁊ q̄ tale relictū annuū valeat nō vt frēs sibi retineant: sz vt executores testi vēdāt: ⁊ pecuniā in eoꝝ vsuz cōuertant: hanc op. d. Bal. reꝓbat. qz annuū relictū pauperibus idē est qō relinq̄re ad vsū alimētoꝝ: vt. l.

cum hi de trāsa. tex. ergo in. d. cle. exiui. ℣. xcix. annui, phibēs ānuū relictū perpetuo vī expedire eis p̄ hibere annua alimenta ⁊ ppetuū vsū qō est p̄riū mēdicitatū. ⁊ sic legatū nullū: vt. d. ℣. ad hec. ¶ Ulterius ad idē queritʒ/ si relinq̄tur vnū palaciū fratribꝰ minoribꝰ vt ibi cōstruant ecclesiā an valeat legatū? Uidet q̄ sic: qz non releuat mēdicitas p̄ hoc legatū. In p̄riuz facit qz isti nō p̄nt cōstruere noua loca: vt. c. i. de excess. p̄. li. vi. Bal. refert bar. tenere q̄ istō palatiū legatū dz vēdi/ et i elemosinas eoz cōuerti p. l. legatū de vsuf. le. ⁊. ff. de op. pu. l. fi. Nō ob. ℣. ad hec. qz vlꝰ ibi erat illicitꝰ pp̄ regulā. hic pp̄ phibitionē supiorꝭ ita q̄ hic nō offendit regula. qō non putat Bal. bñ dictū. p̄siderat ei q̄ q̄dā legata capiūt sbaz ex mō/ sicut sunt illa q̄ relinquunt istis frībꝰ: qz sūt capaces/ nō pp̄ se sz pp̄ modū/ in istis nūq̄ fit cōuersio i aliū vsum Sz modus impossibilis cohereꝫ legato vitiat legatū: vt. d. ℣. ad hec Quedā sunt legata q̄ nō capiunt sbaz ex mō qz p̄nt simplr fieri. isto casu duo sūt p̄cepta. vī si modus nō vz dz p̄cedere de silibꝰ ad silia vt. d. l. legatū. ⁊ cle. qz cōtingit. de reli. do. ⁊. l. in testō de cō. ⁊ de. vide tñ ⁊ adde ad p̄dctā qō no. bar. in. l. pr̄ filiū. ℣. tusculanꝰ. de le. iij. ⁊ qō ibi no. bar. de legato ad pias cās q̄ nō possit efficī caducum vt vult do. meꝰ in oibꝰ. ℣. dictis suis dictis q̄. ℣. ad hec p̄leal. ¶ Querit ēt q̄d iuris si legetur p̄ p̄structōe vnīꝰ magni edificij fūdati ab istis frībꝰ, put sepe faciūt? Tex. vult q̄ possit eis relinq̄ moderate: sz loq̄tur respectu p̄sonaꝝ: nō aūt respectu edificioꝝ. Ipe dicē q̄ salua veritate sibi videt q̄ iste edificationes magnifice et sumptuose, ppe non sunt pie sed pompose: vt. l. fi. C. de pred. nauicula. li. xi. legatū p̄ dicta causa in excessiua q̄titate nō valeat sed restringat ad q̄titatē moderatā: quod credit verū cū legatur p̄ edificio cōstruendo de nouo. secus si p̄ reficiendo antiquū. i quo ois q̄ntas est moderata. qz ois necessaria: vt. l. vtiles de peti. here. Supflue aūt expense ⁊ q̄ voluntarie fiunt nō includuntur sub nole pietatis: vt. l. ex duobus de ne. ge. fatet q̄ cōtrariū de facto seruatur. ¶ Subiūgit vlterius circa hec nunq̄d ispicimꝰ in legato q̄ fit p̄sone p̄sentē statuz: an vero futurū cōsideramꝰ. d. ℣. de se. vī se referre ad modicū tps ⁊ bene vt credo. qz in silī q̄ p̄missū est erogare p̄sonis, phibitis pp̄ vsum ad paucos dies refertur et moderate q̄ nō trahat ad munerū q̄titatē. vt. c. statutū ō rescripti. vi. ℣. in sup cum cōcor. ibi alleg. Si ei ad longū tps esset permissa, puisio circa metū non posset dici mēdicitas vbi de crastino nō oportet cogitare: cuꝰ cōtrariū regula ⁊ nois deriuatio. s. mēdicantis innuūt. vt, pbat in silī idē. d. ℣. in d. cōsilio. ¶ Restat tertio p̄cipaliter discutere vtrū frēs minores possunt eē executores testōrū? Et dicē q̄ executio que p̄sistit in facto puta vēdere res defuncti/ exigere pecunias ⁊ silia est fratribꝰ interdicta. idēest cū executiōe fundatur titulꝰ heredis. qō est q̄nz vt Bar. disp. ⁊ icipit testō ⁊c. Executio p̄o que nō redrit actū facti sed actū purū vt p̄bū vel cōsiliū talis fratris heres vl executor talis fratris requrere teneat? vel quē notabilis habeat tantū: et tūc valet dispositio sup talis p̄silij requisitione facit. d. clem. exiui. ℣. cunq̄ dicti. ⁊ hoc vt no. Bal. tenet Bar. ipse p̄o ⁊trariū in hac vltima denolatione. nā p̄m hoc illud officiuz facile trahi posset ad q̄stum pecuniarū multi essēt q̄ eligūt et nolant p̄pter pecuniam. Uñ si in hoc officio posset frater minoꝝ versari/ cito posset deduci in tentationē personaꝝ vt eligat dignū: et sc̄m mētem defuncti suā conscīam informare. ad hoc. l. cū pater. ℣. rogo. de leg. ij. et. l. cū quidā. eo. tit. facit l. q̄ sine vsuris. de neg. ges. et. l. vl vniuersoꝝ. de pig. ac. Itē qz dictū illius. ℣. cū hi. est generalius q̄ rō vñ ratio est vt plurimū: dictum et regula est vt semp. ideo ratio non restringit dictū. vt. l. i. ℣. sexum. de postu. nō q̄ possint esse consiliarij qz p̄pter hoc nichil habent officij vel iurisdictionis: ⁊ cadit etiam in p̄sonam/ q̄nq̄ inhabilem ad actū gerendū: vt. l. mater decedēs. als l. quidam decedens. de admi. tu.

¶ Postremo circa istā principalē querit de successione ab intestato Iñ q̄ dic q̄ fratres minores sunt penitus incapaces successiōibus ab intestato. qz p̄tendo illam regulā renunciant rebus mundi et p̄ mortuis reputantur. vñ sicut spālis renūciatio p̄ne hereditatis vel alterius excludit renūciātem: vt. c. ij. de pac. li. vi. ergo simiter gñalis: que idē opatur q̄ ad ofīa q̄ operatur species quo ad speciē: vt. l. si duo. ff. de admi. tu. ⁊ ex hoc sequtur q̄ si per statutū masculus excludit feminam a successione. masculꝰ frater minor ipam nō excludet. ff. de bo. liber. l. etiā. ℣. si capitis. ¶ Quid ergo si frater minor efficiatur episcopꝰ vel transeat ad monasteriū cui licet habere proprīū? dicit Bar. q̄ non recuperaret bona alteri delata: vt no. in. l. gallus. ℣. et quid si tātum. de libe. et post. quod verum est quādo p̄ alios proximiores agnatos hereditas delata fuisset apprehēsa. Sed si ipsis deliberantibꝰ iste frater minor redderetur habilis/ eēt eis tanq̄ proximior preferendus: quasi posthumi agnatione ⁊ statui p̄stino restituꝰ. ff. de capti. l. nō vt a patre. quod etiā tz Bal. ex cuius dictis placuit hic ista inserere qz in multis ⁊triariat Bar. vt vidisti. ¶ Duodecimo ⁊ vltimo quero post Joh. an. dicitur in ter. q̄ monasteriū p̄tēdebat se here dē istius. M. ecōtra p̄tendebāt isti duo fratres ⁊ tam monasteriū q̄m isti occupauerāt bona que fuerant illius. M. hinc ergo sumpta occasione q̄ritur cum duo vel plures de hereditate contendūt/ vtr̄ possit eoꝝ quilibet adire et possessionem apprehendere: ⁊ que remedia vñ contra reliquū apprehendētem competant? Dicit glo/ quicunq̄ se heredem p̄tēdit posse animo hereditatē adire: vt. l. p̄o herede. et. l. geritur. de acqui. heredi. Ista aūt aditione queritur dominium rerum hereditariarum sed nō possessio/ misi corpore apprehēdatur: vt. l. cum heredes. de acqui. here. fallit in ecclīa in quam transit possessio sicut dominiū ipso iure: vt. l. fi. C. de sac. san. ecc. ista autem aditio animo nō impeditur licet res hereditarias alius occupauerit. nam etiam nō occupatas iste qui adinit potest apprehēdere: vt p̄z in isto tex. Ex quo etiā colligit q̄ ad res oc-

cupatas vnus cōtra alterum potest agere. et qui potiora iura ostēdit/res sic apprehēsas ab alio adnocabit: vt ptz hic in fi. c. Que autem remedia cōpetant cōtra istos illiciteinuadentes: dic q̄ interdictū quorum bonoꝝ/ cōdictio ex. l. fi. de edi. diui adri. tol. cōdictio ex l. cū quereba. C. vnde vi. et actio in factū et hoc si expilauit hereditatem. ff. de cri. expil. here. per totū. et ista cōpetunt ad adipiscendā possessionē. ad propietatē autem recuperādam cōpetit petitio heredi. vt. ff. de peti. here. l. regularter. ¶ Sz pone q̄ q̄libet se possidere contēdit ⁊ heredē esse quia neuter vult suscipere partes actoris. vel pone q̄ neuter se possidere pretēdit sed ambo se parant vt possessionem apprehendāt. dicit Jo. an. post Inno. multa verba: ex quibus in effectu collige q̄ si constat q̄ alt possedit vel q̄ possit alium preuenire in possessiōe adipiscēda/iudex non debet impedire. Si vero in occupatiōe iminet periculū: ne ad ꝛras ac arma pueniant iudex debet occurrere et possessionem sequestrare: vt. l. equissimum. ff. de vsufr. et hoc casu iudex ex animatis uribus vtriusq̄ partis illi possessionē occupare ꝓmittit qui habuit potiora iura. vt d. l. fi. C. de edic. di. adri. tol. Utrū autē in ista examinatione seruabitur ordo iuris vel expediet summarie ex officio sine libello. Quidā q̄ seruato iuris ordine: quidā q̄ summarie. Primam credo veram cum constat alterum possidere: contra quem alius agit. Secūda vero cum constat nullum eorū possidere: quia tunc istā missionē iudex decernet viso testamēto nō abolito ⁊c. vt. d. l. fi. hec vera in hereditatib⁹ tēpoꝛalibus in quibus ius pretēdētibus occupare ꝓmittitur propria auctoritate. Sec⁹ est in prebēdis et beneficijs ecclesiasticis. i talibus eīm nullus potest se intromittere. et est ratio differētie: q̄ res dignitatis vel beneficij vacantis dicūtur possideri per administratores mediatos: vel etiā per ipam ecclesiam. iuxta illa que plene no. l. c. cū sup de causa poss. et proprie. Sed hereditas iacens non potest per habētem titulum occupari. quia nō est persona de cuius manib⁹ possessio sit apprehendenda. ideo nemine requisito apprehendi potest. Quod sec⁹ est in beneficijs in quibus habēs titulum nō potest ingredi propria auctoritate/ nisi auctoritate superioris per cōfirmationem vel aliter obtentam: vt. ℟. de elec. trāmissam. et de resti. spo. in litteris per Inno. et in. c. eum qui. de preben. li. vi. ¶ Et hic finem facio ad honorem et gloriā domini nostri Jesu christi et matris gloriose virginis. Repetita extitit ꝑ me pe. de ancharano iuris vtriusq̄ doctorē minimum/actu Padue legētem.

¶ Sequitur solennis repetitio. c. fina. extra de prescriptionib⁹ ꝑ dñm Johānem de Imola.

¶ Innocentius. iij. in concilio generali.

Quonīā omne qđ nō est ex fide: peccatū est: synodali iudicio diffinim⁹ vt nulla valeat absq̄ bona fide ꝓscriptio tam canonica q̄ ciuilis. Cū ḡnaliter sit omni cōstitutioni atq̄ ꝯsuetudini derogandū: q̄ absq̄ mortali pctō non pōt obseruari. Ñ oportet vt q̄ ꝓscribit i nulla tpis parte rei habeat consc̄ientiam aliene.

Possessor male fidei nullo tēpore ꝓscribit. h. d. Et diuidit in quattuor ptes ꝑncipales. nā primo ponit cōstitutionis causam. secūdo ponit cōstitutionē. tertio infert ex causa. quarto cōcludit. secūda. ibi: Sinodali. tertia ibi cū generali. quarta ibi: vnde oportet. In tex. ibi ex fide. Accipitur hic fides ꝑ conscientia vt tāgitur in glo. i. Quomodo autē multis modis sumatur fides: tangit per glo. sup rub. ℟. de sum. tri. de quo dicendū vt ibi. Item i tex. peccatū. Que dra sit inter peccatū ⁊ delictū no. gl. in regula peccatū. de reg. iu. in. vi. Itē ibi sinodali. hic accipitur sinodus ꝑ gñali cōsilio auctoritate romani pōtificis cōgregato: de quo habet. ℟. de iureiuran. ego. N. et qđ ibi no. per Jo. an. quādoq̄ sumit pro cōcilio ꝓuiciali auctoritate archiepi cōgregato. xviij. dist. epus. et. c. si epus et se. Qñq̄ vero sumit ꝑ concilio ꝑlatoꝝ totiꝰ dyocesis auctoritate epi congregato in ca. vt aplice. de pui. li. vi. In tex. ibi tam canonica ⁊c. duplicit pōt exponi vt tāgitur in glo. pen. Item ibi rei habeat consc̄iam aliene: pōderanda hec verba sunt ꝑpter inferius dicēda. ¶ Nota ꝑmo ex tex. illud vulgatū q̄ omne qđ nō est ex fide est peccatū. qđ qualiter debeat intelligi tāgitur in. i. glo. ex q̄ pōt ēt colligi q̄ oē qđ nō est fm consciētiā est pctm̄. ¶ Nota scđo q̄ nulla ꝓscriptio etiā a iure ciuili inducta. ꝓcedit absq̄ bona fide. Et ex hoc nota q̄ papa hic dicit derogare legib⁹ ciuilib⁹ inquātū dicūt cōtrariū. Et hic etiā not. casum in q̄ canones q̄ ordinātur ad correctionē ꝓualeāt legi ciuili etiā in foro ciuili q̄n canones ordinant ad tollendū petm̄ qđ lex ciuilis ꝓmittit. de quo in regula possessor. de reg. iu. in. vi. et p legistas in. l. ꝓuilegia. C. de sa. san. ec. et ꝑ Jo. an. et Johan. cal. in. c. i. de no. o. nun. ¶ Nota q̄ ad papā spectat cassare leges: constitutiōes: ꝯsuetudines et statuta q̄ nutriūt mortale petm̄: facit qđ habetur de cōsue. c. cū inter. ⁊. c. fi. et no. q̄ hoc verum quādo nutriūt mortale peccatū: et sic a cōtrario secus videretur si venale peccatū nutrirēt. Tu dicas idem si nutriāt venale peccatū/⁊ sic non debet sumi arg. a contrario quia resultaret iuri contrarius intellect⁹ per ea que no. ℟. de elec. publicato. per Joh. an. et per glo. de eta. et quali. c. i. in. vi. ⁊ per id qđ habetur in. l. ij. C. de epi. et cle. sufficit enim si tendat in detri

mentū exitus alē ꝓstitutio vel cō=
suetudo vt nō valeat. sicut in simi
li dr̄ de iuramēto quod nedū non
ligat qñ nutrit mortale peccatum
sed etiā non ligat qñ tendit in ali
quod detrimentū alē vel in deteri
orē exitū: et sic etiā si nutriat veni
ale pctm̄ qz illud nō posset seruā=
ri sine aliquo detrimēto alē: iō nō
ligat vt legit̄ et no. xxij. q. iij. in. c.
si aliq̄d. per glo. et archi. et p Jo.
an. in. c. cū⁹ de pact⁹. in. vi. ⁊ tā=
git etiā. d. an. de iureur. c. si vero.
vbi etiā dixi. ¶ Nota q̄ de iure ca
nonico non sufficit bona fides in
principio si supueniat mala fides
ante p̄scriptionē cōpletā. facit de
reg. iu. possessor. li. vi. ⁊ q̄ ibi no.
secus tñ videt̄ de iure ciuili. l. vni
ca. C. de vsuc. trāssor. ſz in hoc vī
prevalere ius canonicū etiā in fo
ro ciuili cū simus in materia pcti
p ea q̄. ſ. dixi. secus videtur si post
cōpletā p̄scriptionē supueniat/
per ea q̄ no. ſ. e. vigilāti. per gl. et
doc. et p Jo. an. in mercurialibus
sup regula possessor. et q̄ tā igitur
hic in glo. fi. Et ex p̄dict⁹ no. q̄ vbi
res deuenit ad casum a quo non
posset incipere vt iciat qñ est in pen
denti: secus si sit in esse pfecto/de
quo b⁹ocardo p Bar. in. l. plurib⁹
. ſ. ⁊ si placeat. ff. de ꝓb. obl. ¶ No
ta q̄ ad hoc vt interrūpatur pre=
scriptio ꝓpter defectu⁹ bone fidei
videt̄ req̄ri q̄ quis habeat ꝓscien
tiā rei alienē: ⁊ sic videt̄ q̄ alⁱs pro
cedat p̄scriptio. et p hoc videt̄ pos
se ferri q̄ nō interrūpatur prescri
ptio/ſz. puēiat. pbabilis dubitatio
si aliter nō habeat ꝓsciam rei alie
ne. de quo cū glo. fi. et hec suffici=
ant. p notabilibus. ¶ Sz op. pmo
pro recitatione glo. i. et videtur q̄
tex. iste nō. pcedat in quantū dicit
q̄ oē q̄ nō est ex fide pctm̄ est.
Nā cōstat matrimoniū contractū
inter infideles nō esse ex fide ex q̄
infideles sunt: et sic fidē nō habēt
et tñ nō peccant ꝓtrahēdo matri=
monium. nec dr̄ esse pctm̄. J. de di=
uor. gaudemus. ergo lra videtur
male loq̄. cui⁹ timore facta est glo.
i. q̄ dicit q̄ hic accipitur fides pro
cōscientia: ⁊ sic erit sensus q̄ id q̄
nō est ex fide hoc est ſm ꝓscientiā
est pctm̄. ⁊ hoc modo etiā exponit
in. ſ. ex his. et in. ſ. illud. et in. c. lit
teras. alleg. in glo. facit q̄ habet̄
de symonia p tuas. ⁊ ſm hoc non
ob. ꝓtrarium: qz matrimoniū ꝓtra
cētū inter infideles nō est ꝓtra con
scientiā: iō non est pctm̄. Quomo
do alit multis modis sumit̄ fides
remisi in notabilib⁹ ad no. p glo.
sup rub. de summa trin. Uenio ad
sc̄am oppo. cū illa ⁊ videt̄ q̄ im=
mo cū mala fide ꝓcedat p̄scriptio
per id q̄ habet̄ i. c. cura. J. de iur.
pa. glo. nō soluit hic sed in cōtra=
rio dat plures so. vna est q̄ ibi ꝓ=
cedat p̄scriptio ꝓpter scandalū
q̄ esset in reuocando rem. sed cer
te ista so. non videt̄ tuta: qz ꝓpter
scandalū non est fiendū aliq̄d cū
pctō p regulā qui scādalizauerit.
de reg. iuris. Unde sc̄a fuit sol. q̄
ibi p̄sumit̄ eꝑm tacite consentire:
eoipso q̄ tacuit et nō ꝓtradixit. ſz
certe tūc nō eēnt tuti illi clerici vir
ture p̄scriptiōis: sed virtute taci
ti ꝓsensus cuius ꝓrium vult litte=
ra. Uñ alij dixerūt q̄ ibi illi clerici
erāt in possessiōe bona fide/ ex eo:
qz nō erāt illi q̄b⁹ donatio fuit fa
cta: sed successores eor⁹: et iō pre=
sumuntur hr̄e bonā fidē qz reppe
rerūt p̄decessores fuisse in posses=
sione. credi derūt eos iuste habu
isse. ar. l. cum quis. in alterius. ff.

de reg. iu. ⁊ J. ō reg. iu. cū q̄s. li. vi.
Et ex ista solutione pōt notari q̄
mala fides autoris nō nocet vni
uersali successori. q̄ videt̄ esse cō
tra ea q̄ habēt̄ur in. l. cū heres. ff.
de diuer. et temp. p̄scrip. Sz dy.
in regula possessor. de reg. iu. l. vi
dicit q̄ id. pcedit de iure ciuili: se=
cus de eq̄tate canonica. vñ facit
q̄ no. glo. in. d. c. cura: ſm vltimā
solu. Sed dñs Antoni⁹ in. c. si di=
ligēti. ſ. eo. dicit q̄ etiā de iure ca
no. videtur q̄ mala fides autoris
debeat nocere vniuersali succesſo
ri: qz teneť purgare alam defun=
cti a pctō. per id q̄ habeť in. c. fi=
na. de sepul. ¶ Potes dicere. p cō
cordia q̄ q̄dā est successor vniuer
salis qui succedit rōne iur⁹ here=
ditarij et tūc possit. pcedere opi.
domi. Anto. Quidam vero est suc
cessor vniuersalis q̄ nō succedit rō
ne iuris hereditarij: ſz alⁱs hz eē a
supiore habente potestatē confe=
rēdi vt cōtingit in prelato vel alⁱs
beneficiato. et qui succedit alteri
in prelatura vel bñficio. Et dic q̄
in illis nō habet locū successio he
reditaria. ſ. de fi. presby. c. ad ex=
tirpāndas. et possit procedere opi.
Dy. et glo. in. d. c. cura. quā etiam
ibi posuit Inn. hoc eñ casu satis
est q̄ successor hereditari⁹ sit obli
gatus ad purgandū alam defun=
cti. ideo successor non hereditari⁹
non tenebiť. Quarta solutio dari
pōt q̄ etiā primi fuerūt in bona fi
de q̄ forte putauerunt donationē
valere. Et sic dicti successores pu
tando errauerūt in iure/ et erroꝛ
iuris nō ꝓficit ad vsucapionē seu
p̄scriptionē. l. nunq̄. ff. de vsuca.
et sic videt̄ q̄ hec solutio nō proce
dat. Posset etiā rñderi q̄ illud est
verū in vsucapione triēnij et i pre

scriptiōe longissimi tēporis i qua
sufficit bona fides. l. si q̄s emptio=
nis. C. de p̄scrip. xxx. an. Et ideo
cū ibi req̄ratur p̄scriptio lōgissimi
tēporis vicz. xl. an. ſ. c. de quarta
videt̄ q̄ nō noceat imo ꝓficiat er=
roꝛ. vñ in tali p̄scriptiōe nec olim
ſm tēpora ffor⁹ ꝓficeret erroꝛ iur⁹
ad p̄scriptionē ⁊ vsucapionē. Sed
pōt dici ad illud q̄ ſm th⁹ ffor⁹.
nō erat inuēta p̄scriptio lōgissimi
tpis. vt no. in glo. in. l. non solum.
alⁱ. iul. ex q̄b⁹ cau. ma. et in. l. q̄ oc=
cidit. ff. ad. l. aq̄. et ſm tēpora ffor⁹
nō ꝓcedebat p̄scriptio sine titulo
l. celsus. de vsuca. Et istud vī pos=
se. pbabiliť sustineri. tñ glo. vī vel=
le cōtrariū in. c. apostolice. J. de do
na. vbi vī velle q̄ vbi agit̄ de p̄scri
ptiōe rei eccl̄astice in q̄ vt dixi re=
quirit̄ p̄scriptio. xl. an. p. c. de q̄rta
nō proficiet erroꝛ iur⁹. idē vī etiā
velle Archi. xiij. q. ij. q̄. cognouimus. et etiā ꝑau. et Jo. de ligna.
in cle. i. de re. ec. nō alie. Et iō hec
quarta solu. nō est sine dubitatōe
lz vt dixi videat posse sustineri p
ea q̄. ſ. dixi. Aduerte tñ q̄ nō ꝓsu=
mit̄ erroꝛ iuris in dubio: imo po=
tius ꝓsumitur quē scire iura p ea
q̄ habēt̄ur in. c. i. de cōsti. et in. l. le
ges. C. de legi. et p q̄s ꝓsumeť
esse in mala fide. facit q̄ no. p gl.
in. l. quē admodū. C. de agri. ⁊ cēn
si. li. xi. et q̄ no. Dy. in regula qui
cōtra iura. de reg. iu. in. vi. Sz vbi
ex circūstantijs appet quē errasse
in iure q̄ interdū eē pōt vt collis
gi pōt ex his q̄ no. Bar. in. l. ij. C.
de cōfes. et facit etiam q̄ habetur
in simili in. l. si adulterium cū in=
cestu ſ. idem pollioni. ff. de adul.
tūc procedere posset q̄. ſ. dixi. qz
tunc posset dici esse in bona fide:
et sic videretur posse p̄scribere

quando agit de prescriptione longissimi tẽporis. tamen iste intellectus nõ est sine dubitatione propter .Ē. tacta. Quinta solutio põt colligi ex his q̃ posuit Inno. in. d. c. cura. in glo. vlt. videlz q̃ vbi prescribẽs fundat se ex mera negligẽtia nõ petẽtis: tũc currat prescriptio. qz in odiũ negligẽtiũ ius seu habẽs ptãtem pdẽdi ius sup tempoꝛalibus potuit iducere dictam prescriptionẽ. et sic intelligãt ibi ſm Inno. secus q̃ prescribẽs fundat se ex possessione. ⁊ ita limitet tex. ille. Sz certe ille intellectꝰ videtur cõtra tex. illũ q̃ simplicit et indistincte dicit prescriptionẽ nõ posse ꝓcedere absq; bona fide. ⁊ tõ videt q̃ nõ ꝓcedat etiã si habens malã fidẽ allegat negligẽtiam nõ petẽtis. Aduerte th̃ q̃ dictũ Inn. posset itelligi q̃n agebatur de prescriptõe actionis personalis. quo casu cũ ex mera negligẽtia procedat ꝓscriptio põt esse dubium: an tũc ꝓcedat dictũ Inno. ꝓpter no. per Bar. in. l. sequitur. ℌ. si viam. ff. de vsuc. de quo sup glo. sequenti. et hic in glo. ista non sunt alia. Et aduerte q̃ inquãtũ dixi bonã fidẽ surgentẽ ex errore iuris nõ ꝓficere ad vsucapionẽ triẽnij vel lõgi tẽporis vel etiã longissimi ſm aliquos: vñ limitãdũ nisi esset iuris pbabilis. per tã qõ legit et no. in. c. cũ dilectus de cõsue. et quod ibi tãgit do. an. Et qz etiã talis error videt eã parari erroꝛi facti vt voluit Jo. an. in. c. i. de postu. pla. in. vi. Itẽ etiã limita illud esse verũ quando esset simplex error iuris. secus si esset admixtus cũ errore facti: et ex illa insurgat. quia tũc non noceret etiam quo ad prescriptionẽ. Exẽplum patet in. l. si vir. ff. ꝓ dona. qñ videlz vir donat vxori rem que vere est aliena: et nõ ipsius viri. tamen cum vxor illã putet esse ipsius viri: et sic erraꝛ in facto successiue/et in iure in quãtum putat donationem posse fieri inter virum et vxoꝛem. Tamẽ quia cõcurrit erroꝛ facti cum erroꝛe iuris, ꝓcedit vsucapio in re mobili: ⁊ ꝓscriptio i re imobili. vt l. d. l. si vir. cũ ibi no. etiã per Dy. et Bar. Et facit q̃ no. Dy. in rꝛa possessoꝛ. et in regula iuris ignoratãa de reg. iu. in. vi. Et adde inquantũ fecit dr̃iam. Ē. inter successoꝛes vniuersalem rõne iuris heredi tarij: ⁊ aliũ vniuersalem successoꝛem: qz idẽ videt in effectu. vt etiã voluit do. an. Ē. eo. in. c. si diligẽti.

¶ Ulterius redeo ad glo. ⁊ quero cũ illa/ q̃s dicat habere bonã fidẽ glo. hic remittit se ad no. in. c. si diligenti. Ē. eo. in notula seu gl. que incipit illud generaliꝛ. et cõcludit q̃ ꝓsumit in dubio bona fides nisi probet contrariũ. de quo etiam per glo. in ꝓalleg. c. si diligenti. Sed hic aduertendũ est qz Inno. variauit in hoc articulo. Nã in. c. si diligẽti tenuit idẽ qõd gl. ibi ⁊ qõ bio bona fides: nisi ℣rium, pbetur sed in. c. ij. in glo. que incipit ꝓ monachos. et. c. fi. de resti. in integ. et etiã archi. in. c. i. de prescrip. in. vi. dicit oppositũ. vñ dicunt predicti q̃ lz q̃libet ꝓsumat bonus nisi contrariũ pbetur. vt in. c. fi. de ꝓsum. et. in. c. i. Ē. de scrutinio: non tñ sic est in bonefidei possessoꝛe. qz opꝰ ad hoc vt ꝓsumatur bonefidei q̃ habeat iustũ titulũ vel pbabilẽ rationẽ quesierit possessionem alleg. de libe. cã. l. illud. ℌ. ij. et. l. liberto. ℌ. fi. vel q̃ longo tẽpore fuerit in possessione. ff. de acqui. pos. l. iij. ℌ. si seruus. Et qõ dicatur lõgũ tẽpus arbitrio iudicis dicunt relinquendũ arg. l. i. ℌ. fi. ff. de iur. deli. et. Ē. de offi. delega. c. de cauſa. de are. ⁊ Cy. in. l. pe. C. de prescri. lon. temp. dicũt q̃ si aliqs hz titulũ presumitur bona fides/ alꝰ mala: nisi ꝓbetur aliud, ꝓpter qõ ꝓsumi debeat bona fides. p id qõ le. et no. in. l. fi. C. vnde vi. Bar. in l. celsus. de vsucapio. dicit q̃ in eo qui habet titulũ verum vel putatiuũ cum erroꝛe iniusto presumit bona fides. p. l. igitur. ℌ. põt. ff. de lib. cau. et p illud qõ no. in. l. si fur. ℌ. i. ff. de vsuca. et vt ptz ex ibi no. per eũ. qõ diri de titulo/ putatiuo erroꝛe vt cauſet bonã fidẽ videtur intelligendũ quo ad acquisitionẽ fructuũ nõ quo ad vsucapionem seu prescriptionẽ. plus dicit in. d. l. celsus. q̃ etiã si quis nullũ hz titulũ presumit bona fides. allegat gl. in. l. si q̃s emptiõis. in ver. detinuerit. C. de prescrip. xxx. annoꝝ Nam ſm eũ nisi appareat alium fuisse antiquoꝛem possessoꝛẽ cũ illa allegatione ꝓsumitur bona fides etiã si aliter non appeat de titulo Et plus etiã dicit q̃ etiã si appareat aliũ fuisse antiquoꝛem possessoꝛẽ: tamen illã allegationẽ de antiquioꝛi possessione nõ poterit facere nisi ãtiquioꝛ possessoꝛ. ar. l. loci coꝛpus. ℌ. cõpetit. ff. si seruꝰ vẽ. qõ ſequitur do. an. Ē. eo. c. si diligẽti. dixit etiã Bar. in. l. fi. C. vnde vi. q̃ lapsis. xxx. annis presumetur retro quẽ fuisse bonefidei per illum tex. Sed aduerte qz videtur Bar. multũ male dixisse. et ꝓmo inquãtum dixit q̃ vbi quis non hz titulũ presumitur mala fides. Nam hoc videtur contra. d. l. fi. C. vñ vi. eo eñ ipso q̃ appareat rẽ esse alienam et q̃ ipm possessoꝛem occupauit lz non appeareat de antiquioꝛi possessoꝛe: q̃ forte possessio erat vacans: tñ stat ratio littere illius quia debuit scire q̃ exquo res nõ erat sua nõ fuit licitũ occupare: ⁊ sic occupando fuit i mala fide. Et per hoc etiã qõ no. Inn. in. d. c. ij. Nec ob. glo. in. d. l. si quis emptionis. qz nõ dicit id ad qõd Bar. eam allegat videlz q̃ bona fides presumat i nõ hñte titulũ Sz bñ dicit q̃ possibile est q̃ licet non habeat titulũ habeat tamẽ bonã fidẽ. qõ posset eẽ ex eo quia ex aliquibus circũstãtijs crederet se de iure habere. facit qõ no. idẽ Bar. in. l. celsus. ꝓalle. Item etiã nõ videtur verũ q̃ q̃s non põt allegare de antiquioꝛi possessione tertij. qz imo debet posse allegare: ex eo qz ex illa seq̃tur ꝓclusio iuris agentis ex toto ſm no. in. l. ij. ff. de excep. rei iudi. et in. l. fcũ uñ. C. de fruis fugi. Nã allegãdo illã et pbãdo/ sequitur q̃ malefidei possessoꝛ fuit/ alio nõ docto: p dictã. l. fi. C. vñ vi Et ex hoc etiã seq̃tur q̃ nõ potuit prescribere longo tẽpoꝛe et p põs q̃ non põt agere ille q̃ dr̃ prescripsisse. Item etiam nõ videt verũ dictũ Bar. in. d. l. fi. C. vnde vi. inqñ tũ dicit q̃ finitis. xxx. an. retro presumatur bona fides fuisse: qz hoc nõ dicit illa. l. lz dicat q̃ finit. xxx. an. non posset agi ℣ possessoꝛẽ. qõ esse poꝛat ſm leges etiã si fuisset malefidei possessoꝛ. cũ etiã cũ mala fide locũ habeat ꝓscriptio. l. si q̃s emptiõis. C. de ꝓscrip. xxx. an.

Itẽ etiã qõ no. Inn. in. d. c. ij. vbi dicit q̃ ex lõgo tpe ꝓsumit bona fides. qz illud nõ vr̃ verũ ex q̃ a principio fuit malefidei p. l. fi. C. vnde

vi. Nec causa intrinseca venit ad mutandũ opi. ar. l. cũ nemo. C. de acqui. pos. Nec ob. l. iij. §. si seruꝰ de acqui. pos. allegata p Jnno. qꝛ tex. ibi vult qꝫ si bona fide per spaciũ longi tpis quis stat in possessione libertatẽ: et tanc̃ liber homo prescribat libertas / lz eẽt seruus. facit. l. i. ⁊ ij. C. de pscrip. lõg. tẽp. Non aũt dz intelligi qꝫ a principio nõ fuit bone fidei nõ superueniẽte causa extrinseca ex solo cursu tẽporis presumatur bone fidei qꝛ attẽdi dz origo nõ superueniẽtia causę extrinsece. l. clam possidere. et qõ ibi no. ff. de acqui. pos. Et p predicta vr̃ qꝫ verior sit opi. Jac. de are. et Cy. Et hoc videtur qñ agitur de p̃scriptione rerũ corporaliũ. et q̃ritur in illa an presumat bona fides. Si aũt agitur de prescriptiõe incorporaliũ / tũc aduertendũ qꝛ aut agit de prescriptione libertatis / seruitutis realis rustice seu rustici predij. et presumitur bona fides / nisi aliud appareat. qñ ius cõmune facit pro p̃scribẽdis cum q̃libet res presumitur libera. l. alti⁹. C. de serui. et aqua. Si autẽ agatur de p̃scriptione libertatis seruitutis vrbane. tũc recurrendũ est ad ea q̃ habẽtur i. l. hec aũt iura. ff. de serui. vr. prædi. et in. l. fi. quẽadmodũ serui. amit. Si aũt agitur de prescriptiõe seruitutis realis: tũc est dubium an presumat bona fides. Dy. voluit qꝫ sic. qꝛ idẽ operat bona fides in prescriptõe seruitutꝫ qõ operatur titulus et bona fides in p̃scriptione rei corpalis. l. si quis diuturno si serui. ven. ⁊ per ꝯsequẽs sicut in re corporali p̃sumitur bona fides qñ adest titulus: ita in re incorpali presumetur bona fides exq̃ titulus nõ requiritur. Sz certe cõiter tenetur cõtrariũ: vt no. ex no. plene per Cy. in. l. i. et. ij. C. de seruit. et aqua. per Bar. in. l. i. §. i. ff. ꝺ iti. actuq; p̃ua. Et est rõ. qꝛ p̃sumptio est cõtra prescribentẽ cum ius cõmune faciat contra eũ. qꝛ vt dixi quelibet res presumitur libera. iõ in dubio presumitur mala fides / nisi ex circũstantijs aliud appareat qꝛ a fidedignis est sibi dictum fuisse debere. vel si reperit antecessores suos fuisse in quasi possessione seruitutis. facit. ff. de reg. iu. l. q̃ in alteri⁹. ⁊ J. de reg. iu. cum quis. in. vi. Idẽ si ꝓbetur p famã que dicit sic se nõ habere. vel si reperio signa fuitutis: vt no. Bar. i ꝺ. l. i. §. i. ¶ Redeo ad glo. in ver. Sz quid si aduersarius. etiam quero cum illa. nũquid eo casu quo presumitur bona fides si aduersariꝰ velit ꝓbare qꝫ habuit malã: an debeat audiri: et glo. arguit pro ⁊ cõtra. Nã videtur primo dicendum qꝫ sic: qꝛ posset ꝓbari et argui prescriptionẽ viciosam fore. l. nec creditoris de pigno. act. cũ aliꝭ allegat; in glo. Demũ gl. in oppositũ allegat in ver. ar. c. ad aures. §. eodem. vbi videt dicere qꝫ quadragenaria p̃scriptio oẽm actionẽ excludit et tollit. Finaliter glo. concludit qꝫ bñ debet audiri qui vult ꝓbare malã fidẽ ab initio fuisse in possessore. qꝛ sic nõ poterit prescribere. §. eodem vigilanti. ¶ Ad cap̃m ad aures non rñdet. Sz potes dicere qꝫ illud. c. dz intelligi qñ ibi fuit i bona fide ille q̃ allegat p̃scriptionẽ vt ibi ẽt notat. als nõ p cederet p̃scriptio. ⁊ sic nõ posz tollere actionẽ. Et ideo dicebat dñs Ant. qꝫ stãte eo qꝫ p̃supponat prescriptionẽ, pcedere. tũc vex ẽ qꝫ quadragenaria p̃scriptio tollit oẽm actionẽ. facit qõ habeẽ in. l. pen. ⁊ vlti. C. de p̃scriptione triginta annorũ. allegat in glo. et in. l. sicut. ⁊ in. l. omẽs. eodẽ titulo. Secus vbi prescriptio non, pcedit. vt. §. est dictũ. ¶ Qualiter autẽ ꝓbari poterit mala fides eo casu quo presumitur bona fides. tangit Bart. in. l. celsus. in vltima colũna. ff. de vsucapionib⁹. Nam poterit ꝓbari si fuerit ei denũciatũ anteq̃ cõtraheret. l. si fundũ. C. de rei vẽdica. secus vr̃ si denunciatio facta fuerit post cõtractũ iam factum. per id quod no. glo. in. l. penul. ff. p empt. Sed aduerte quia videt posse dici id, pcedere de iure ciuili sc̃z quod sufficit bonã fidẽ fuisse a principio. l. vnica. C. de vsuca. trãſfor. sed de iure canonico non sufficit qꝫ solũ a principio fuerit in bona fide vt. §. tetigi. et probatur hic vt in fi. littere. Et no. etiã in regula possessor de regulis iur. i. vi. Et ideo videt qꝫ de iure canonico etiã si denũciatio fiat post ꝓtractũ si taliter fiat qꝫ ducat ad noticiaz possessoris rem esse alienã qꝫ etiã ex hoc, ꝓbetur mala fides. ⁊ qꝫ impediat p̃scriptio. ⁊ sic videt limitari dicta gl. in. l. penultima cuz q̃ cõmuniter transeũt legiste qꝫ procedat de iure ciuili. sz ꝺ iure canonico nõ: per superi⁹ dicta. Potest etiã ꝓbari mala fides si coram aliquib⁹ dixerit se sciuisse rẽ alienã quia id p̃sumitur in mente habuisse qꝺ verbo dixit in. l. labeo. §. tubero. ff. de suppell. legs. Idem si ꝓbetur qꝫ de hoc erat fama i vicinia qꝫ res erat alterius ꝙvendẽtis et ipse erat vicinus seu de vicinia. Nã p̃sumitur scire. §. de presump. quanto, ⁊ bene facit qꝺ no. glo. in. l. si tutor. C. de pericu. tu. vñ ex ꝺictis ⁊ aliꝭ indictis, put facti q̃litas dictauerit, ꝓbari poterit mala fides. Facit quod hr̃ l. penul. C. de euic. ¶ Itẽ aduerte inc̃tũ glo. dicit qꝫ p̃scriptio tollit oẽm actionẽ. nã pot esse dubiũ an p̃scriptio tollat effectũ naturalis obligatiõis. de quo p Bar. in. l. fi. ff. rẽ ra. ha. vbi ꝛcludit qꝫ si nõ est p̃scriptio cõuẽtionalis bñ tollitur ipa naturalis. ar. eius qõ hr̃ in. l. stichum. §. aliquãdo. ff. de solu. ⁊ i l. si fideiussor. §. fi. ff. mandati. Si vero est p̃scriptio legalis ⁊ tũc cõcludit qꝫ aut est p̃scriptio. xxx. vel xl. an. et tunc tollit nedum ciuilis sed etiã effectus naturalis obligatiõis. per id qõ habeẽ in. l. oẽs ⁊ l. sicut. C. de prescrip. xxx. annorum. et. l. si qs postq̃. ff. de fideiuss. Si aũt sit actio rẽporis siue natura. vel actio redhibitoria / ⁊ quanto mnoris. l. cũ sex. ff. de edi. edic. et l. iul. cũ ibi no. i p̃ncipio. ff. de act. emp. tũc p talẽ p̃scriptionẽ nõ tollitur effectus naturalis fm Bar. mouẽt per id qõ habeẽ l. i. at qui natura. ⁊ qõ ibi no. ff. de neg. gest. Sed aduerte. quia illud vltimũ videtur eẽ cõtra dictã. l. si qs postq̃ de fideiuss. que vult p prescriptionẽ tolli effectũ naturalis. cũ non possit accedere fideiussor. vt ibi dicitur. ⁊ th illa. l. nõ põt intelligi in p̃scriptiõe. xxx. an. vel. xl. qꝛ illa de iure ffor. nõ erat cognita vt in gl. l. iul. ff. ex q̃. cau. ma. ⁊ l. q̃ occidit ff. ad. l. aquil. ⁊ peũdẽ. Bar. in. l. fi. ff. rẽ ra. ha. ⁊ tetigi superius. ¶ Nec vr̃ posse dici qꝫ illa. l. si qs postq̃. debeat restrigi ad p̃scptionẽ cõuentionalẽ: qꝛ hoc est diuinare ad illam. l. et illam violare. cũ simpliciter et ꝺistincte loquatur

de qualibet prescriptione q̃ poterat esse ꝑm illa tẽpora. Nec ob. l. atqui natura. quia ibi non dicit q̃ nõ tollat effectꝫ naturalis obligatiõis sz q̃ ille q̃ est debitor actiõe tẽporali si gerit negociũ illius cui tenetur dz a se exigere. iõ si durante administratiõe liberetur / tenebitur actiõe negociorum gestorũ ex quo non exegit se. ⁊ sic nõ debet ibi tolli effectus naturalis obligationis. ⁊ q̃ cõsequẽs nõ videtur ꝓbare dictũ Bar. qõ (vt dixi) vꝫ eẽ cõtra dictã. l. si q̃s post q̃. nõ violãdo illã. Cum Bar. tñ vꝫ in effectu trãsire Ang. i repe. l. i. C. de iudi. et tangit etiã in dicta. l. fi. rem ra. ha. nã concludit q̃ sicut ꝑ prescriptionẽ. xxx. vl. xl. anno. Iz ipo iure nõ tollat naturalis: qz tps non est modus tollẽde vel inducẽde obligationis. l. obligationũ. ℌ. placet. ff. de actio. ⁊ obli. tñ saltẽ tollitur quo ad effectũ per dictã. l. sicut. ⁊ l. omẽs. C. de prescrip. xxx. anno.

¶ Idem dicit in ꝓscriptiõe statutaria. si statutũ hoc velit: alꝫ dicit remanere naturalem. scõm nota. per Bar. i dicta. l. fi. rem ra. ha. Et hoc dz ꝓcedere in obligationibꝰ aliꝫ q̃ ex delicto l quo etiã videt inesse obligatio naturalis. iurta nota. q̃ glo. in. l. i. ℌ. bestias. ff. de postu. tũc tollit illa naturalis ꝑm eũ ꝑ ꝓscriptionẽ vt in. l. si tibi. ℌ. q̃dam. ff. de pactis. Sz certe ibi nõ loq̃tur de ꝓscriptiõe sed de pacto Forte tñ voluit inducere q̃ sicut ibi tollit obligatio descendẽs ex delicto ipo iure p pactũ Iz alꝫ solũ tollat obligatõ ꝑ pactũ ope exceptionis. l. si vnꝰ. ℌ. pactꝰ. ff. de pactis. Ita etiã per ꝓscriptionẽ tollatur naturalis descendens ex delicto Iz alꝫ non tolleretur, Sed aduerte quia si intellexerit de obligatione penali sat' vꝫ ꝓcedere qõ dixit p id qõ ẽt tangit iferiꝰ sup glo. se. Si aũt nõ eẽt penalis / tũc videret q̃ deberet attẽdi an ageret de prescriptiõe. xxx. vel. xl. an. anno de minori. si tenerem' opi. Bar. nisi dicas sustinendo ang. q̃ actiões ex delicto sunt in se odiose. qz aliud sit in eis q̃ in aliꝫ obligationibꝰ. tñ dictum ang. non bene iure probatur. qz. l. quã aliat loq̃tur in pacto non in ꝓscriptione. ¶ Itẽ aduerte quia ꝑ eo qõ dixi superius q̃ prescriptio. xxx. vel. xl. an. non erat cognita de iure ffor. bene facit qõ hꝫ insti. de perpe. ⁊ tempo. ac. in prin. iuncta glo. vbi satis hoc videt. ꝓbari. Sed Iz ibi loquatur nedum de actionibꝰ ꝑsonalibus sed etiã realibꝰ: tñ vt ibi dicit glo. non purificat illas quo ad hoc vt essent pariter ꝑpetue. sed quo ad hoc qz clarum erat q̃ rei vendicatio tollebatur tpe. l. i. ff. de vsuca. licet secus esset in actionibus ꝑsonalibus. sed purificat in hoc quia scõm cõstitutiones. C. alia meta temporis est declarata tam in ꝑsonalibus q̃ in realibus. sed alia meta declarareꝫ in realibꝰ q̃ in ꝑsonalibus. vt pz ex his que habẽtur in. l. i. C. de vsuca. transfor. et in. l. fi. C. de prescrip. lon. tem. l. si cuꝫ. l. oẽs. C. de prescrip. xxx. an. ⁊. l. ij. C. de cõsti. pecu. Nec ob. predicta qõ habetur in. l. si pupillus alterũ ad fi. ff. de admi. tut. vbi vꝫ ꝓbari q̃ ẽt de iure ffor. actio personalis tutele que dabatur cõtra patrẽ de peculio que finitur anno post mortẽ filij q̃rebat tutelam. l. tutores q̃ in fi. eo. ti. ⁊. l. i. ff. quãdo actio de pecu. est annalis. Iz etiaz ibi aliꝫ videat rñdere. ¶ Ultimate

gl. hic q̃rit an sufficiat bona fides ad prescriptionẽ: an vero req̃ratur titulus. ⁊ remittit se ad no. ℌ. eo. c. si diligẽti in glo. q̃ incipit ex hoc videt. ⁊ est glo. fi. ⁊ ibi post multa finaliter ꝯcludit q̃ nõ requiratur titulus nisi ius cõmune vel ꝓscriptio sit ꝑ prescribentẽ. ⁊ ita est hodie exꝑssuz i. c. i. eo. ti. libro. vi. vbi etiã glo. plene recitat opi. antiq̃s. ¶ Sz aduerte qz ꝑ dictã ꝯclusiõez fortiter facit q̃ habetur in. c. cum ecclia. de cau. pos. ⁊ pro. vbi patet q̃ ius cõmune fundat intentionẽ canonicoꝝ cõtra alios clericos volentes interesse electioni. facit. ℌ. de electio. i. c. i. ⁊ q̃ ibi no. ⁊ tñ ibi videtur ꝓcedere ꝓscriptio ex sola bona fide sine titulo. ꝓpter q̃ dominanto. in. c. si diligenti. dicit aduertẽdũ q̃ quãdoq̃ ius cõe facit contra prescribentẽ ⁊ iustificat possessionẽ: tũc ꝓcedit sine titulo. ⁊ sic loq̃tur. d. c. i. Interdũ autem non iustificat possessionez. qz possessio siue quasi possessio põt haberi ex patiẽtia eius q̃tra quẽ prescribitur. ⁊ qui etiã posset tale ius cõcedere: ⁊ tũc nõ req̃ratur titulꝰ et ita loq̃tur. c. cuz ecclesia. Nam ex patiẽtia canonicoꝝ pt alius interesse in actu eligẽdi vnꝫ cũ eis: ideo tunc ꝓcedit ꝓscriptio sine titulo. Nã etiã ipsi canonici cõmunicare possent illi ius eligẽdi. Nõ eñ videtur ex hoc ꝑiudicari ecclesie: sed potius vtiliter ꝓcurari. cũ magis ratũ seu firmuz sit iudiciũ q̃ plurimoꝝ sententia. ꝓbatur. ℌ. de offi. dele. ca. ꝓcudentiam. et sic melioꝛ ꝑsumetur electio que fiet a pluribus. secus esset si aliquis vellet prescribere ius eligendi ex clusis canonicis. qz tunc bñ req̃retur titulus. qz ius cõe faceret ꝑ tale: ⁊ qz canonici l hoc nõ possent ꝑiudicare ecclie sine solẽnitate de qua. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊ l. c. i. de re. ec. fi alie. i. vi. facit q̃ dicit no. Jo. and. i. d. c. cũ ecclia. ⁊. c. fi. in glo. ⁊ ꝑm dicta oportebit limitare. d. c. i. e. ti. in. vi. Sz aduerte qz ꝑm hec videret q̃ q̃s ageret de ꝓscribẽda seruitute l fundo vel domo ecclie q̃ qz plat' non ꝓt id cõcedere sine solẽnitate debita ꝑall'. c. sine exceptiõe: q̃ tũc req̃reret titulꝰ ⁊ tunc nõ sufficeret bona fides q̃ vꝫ eẽ ꝑ l. si q̃s diuturno. ff. si serui. vẽ. vbi simplr vꝫ dicere q̃ l ꝓscribẽda seruitute sufficit bona fides absq̃ titulo. Et tñ ibi vꝫ esse ius cõe ꝓscribentis. cũ q̃libet res libera ꝓsumi debeat. l. altius. C. de fun. ⁊ aqua glo. i. c. i. in. vi. eo. ti. volẽs tollere hoc ꝑ iriũ dicit q̃ talis ꝓscriptio seruitutis nõ est ꝑ ius cõe: sed ꝑ ius priuatũ seu priuatã ꝓsonã. Sz certe hec solutio nõ vꝫ bona. imo vꝫ esse ꝓtra ius cõe: ex eo quia ius cõmune fundat intentionẽ agentis ⁊ asserentis rem esse liberam. d. l. altius. Do. an. hoc non declarat in d. c. si diligenti. nec etiam hic. nec in alia parte. Potes dicere q̃ aliõ est de iure ciuili: et aliud de iure canonico. per ea que habentur in l. si quis diuturno. iuncta. l. altius. Et ad. d. c. i. vel. ij. potest dici q̃ dictũ. c. i. debet limitari i his q̃ sunt grauis preiudicij. vt q̃s ageretur de prescriptiõe iuris decimarũ vꝫ similis. secus q̃s ageret de modico ꝑiudicio. vt q̃s ageretur de preiudicio seruitutis rustice. nã tunc agit de modico preiudicio. vt pz q̃ l. penul. C. cõmuni diui. in gl. ⁊ ꝑ Bar. facit ẽt qõ nota. ꝑ glo. in. d. c. cũ ecclia. Unde in ꝓscriptiõe fructus q̃ censẽt de ma-

gno preiudicio cū censeatur pars dñij. l. uij. ff. de vsufr. requiritur titulus: sicut qñ agitur de ipsa re prescribenda. l. fi. C. de prescripl. on. temp. ⁊ l. iusto. ℌ. nō mutat. ff. de vsucapio. Et ex predictis pz sequēdo sc̄dam solu. et etiā attento eo qđ dictū est eē cōtrarium. c. cuz eccl̄ia. q. etiā de iure cononico nō semper vbi ius cōmune fundat intentū agentis cōtra p̄scribentē requirit titulus dūmodo absit bona fides. ¶ Et per p̄dicta etiā p̄t patere solu. ad. c. cū eccl̄ia. qz pōt dici q. ibi agitur de modico preiudicio ex eo q. cōicare alteri ius eligendi videtur potiꝰ esse fauor ecclesie q̄s p̄iudiciū per supradicta. Et ideo nimirū si ibi ꝓcedit p̄scriptio sine titulo dūmō appareat de bona fide ex aliquib⁹ circunstāt̄is. ⁊ hoc ius cōmune sit contra prescribentē. vbi aūt ex circūstantijs non apparet de bona fide presumit̄ de mala ex quo est ius cōe cōtra prescribētem: ⁊ iō tunc non procederet p̄scriptio: nisi esset tm̄ tēpus cuius initij memoria non extet. vt l. d. c. i. eo. ti. l. vi. ¶ Qualis aūt titulꝰ req̄rat ad p̄scptionē tangit in. d. c. si diligēti l glo. fi. ⁊c. Nam sufficit ⁊ req̄rit q. sit talis q̄ habeat ꝓbere iustā cām p̄scribēdi nō aūt req̄rit q. habeat titulꝰ ab illo q̄ pōt transferre dñium rei vl iuris. qz tūc talis titulꝰ cū traditione ꝺduceret trāslationē dñij. vl iuris de q̄ p̄scribēdo tractarek. iō tūc nō daret cām p̄scribēdi. qz qđ suū est non pōt amplꝰ fieri suū. l. res, ppias. C. ō le. ⁊ de fide instru. c. Iter dilectos circa fi. Et iō sufficit q. hēatur titulꝰ a nō dño q̄ putat eē dñs. Nā tūc talis titulꝰ bñ ꝓbet cām p̄scribēdi illi q̄ vult acq̄rere rē vel ius ex dicto titulo. l. i. ff. de publicia. Et idez si possessor non hēat titulū: tñ iusto errore ductus putet sibi esse/qz forte ꝓcurator suꝰ dixit se emisse noie suo rē quā possidet volēs p̄scribere cum re vera nō emit. l. qđ vulgo. ff. pro empt. Idē si legatū fctm̄ fuit titio et duo erāt. Nā ⁊ de vno scripsit testator: aliꝰ putauit de se eē sensum. l. viij. ff. p legā. Idē si iuenirē esse in hereditate eiꝰ cui successit et credit defūctū sciuisse: qz sic forte dixit ⁊ invita. vel sic habebat fama vicinie. ¶ Facit. l. cū q̄dā. ℌ. qđ dr̄. ff. de acquir. here. ⁊ qđ no. per Bar. in. l. celsus. de vsuc. ⁊ p glo. ⁊ Jo. an. J. de in. pa. c. cura. Idē si ex psuasione aduersarij q̄s putat se habere titulū. puta q̄s tradit aliquā rez titio quā dicit se als titio ꝓmisisse. l. si existimās. ff. p soluto. nā i istis casib⁹ ꝓcedit p̄scptio pp titulū verū vel putatiuū errore iusto. tunc nō ꝓcederet p̄scptio in cāsibus in q̄b⁹ req̄ritur titulus verus. vt ꝓtingit de iure ciuili in vsucapiōe triēnij rei mobilis ⁊ in prescriptōe longi tp̄is rei mobilis ⁊ de iure canonico qñ ius cōe vel p̄scriptio est ℑ prescribētem saluo eo qđ dixi. ℌ. circa so. cōtrarij. c. cū eccl̄ia. ⁊ l. si q̄s diuturno. ¶ Aduerte tñ qz dicit gl. i dicto. c. i. J. eo. in. vi. q. tūc non req̄ritur titulus iz ius cōe sit ℑ allegantē p̄scptionē qñ nō fundaret intētū agentis Naz tunc sufficit bona fides de q̄ in circūstātijs apparet: ⁊ sic dicit posse intelligi. c. ad aures. ℌ. eo. ti. qđ est notādū. Secus qñ ius cōe fundat intētū agētis ℑ p̄scribentē qz tūc req̄rerek titulꝰ vel saltē tm̄ tēporis q. eiꝰ initij memoria non existat. vt in. d. c. i. et in dicto casu

dz intelligi ꝑm glo. ꝓdictā qđ tenementi. ¶ Itē aduerte qz dixit gl. vlti. in dicto. c. si diligēti q. minus iustus titulus dat cām p̄scribēdi de iure canonico. Nā pōt intelligi q. appellet minus iustā. qz nō habetur a dño vel ab habente ptātē transfozmādi dñium rei vel iuris ꝓtest etiā intelligi q. sit minus iustus titulus in rei ꝓitate ꝛz putatur eē iustus. Nā tunc etiā videtur ꝓbere cām p̄scribēdi. p ea que no. l. c. eura. J. de iure patrona. Et que no. in. c. apostolice de dona. ⁊ archi. in. x. q. iij. i. c. qz cognouim⁹ ⁊ Pau. ⁊ Joh. de ligna. in cle. i. de re. eccle. non alie. puta qñ cōcessio fuit facta p eꝑm q̄ fieri non poterat sine cōsensu capituli. sed p̄scribens potuit cōsensuz capituli interuenisse: ꝺa forte a fidedignis fuit sibi relatū. Facit qđ no. Joh. an. in. d. c. cura. vel forte putauit priuilegiū nō esse impetratū per falsi suggestionē qđ fuerat p aliū impetratū: cū tñ fuisset. Facit qđ no. Jo. an. de pri. cū p̄sone J. in ℌbo. cām p̄scribēdi li. vi. Secus eēt ꝑm archi. in loco p̄allegato. Et similiter Paulus ⁊ Joh. de ligna. in d. clemē. ⁊ vr̄ etiā sentire gl. in. d. c. apostolice. Si aliqs putasset cōcessionē solā epi sufficere sine consensu capituli eo casu q. req̄rit qz tūc erraret i iure. iō nō p̄scriberet ꝑm p̄dictos. Facit qđ no. Joh. an. in. d. c. cū p̄sone. An tñ in hoc vltimo possit aliter dici tetigi. ℌ. i p̄n. huiꝰ gl. q̄. i Jrio. c. cura. ¶ An aūt vbi agit̄ ō p̄scribēdo ītellectu p̄nilegij habētis ambiguitatē ⁊ qđ ꝓt plures intellectꝰ hr̄e req̄rat tp̄s xl. an. vr̄ dicēdū q. sic/p no. de cōsue. c. cū dilectꝰ. ⁊ ℌ. e. c. auditis. Et per iura etiā p̄dicta vr̄ q. tale priuilegium dicak prebere iustam cām p̄scribēdi ꝑm alterū ex intellectibus q̄ colligi pñt. facit qđ no. do. An. in. d. c. cū dilectꝰ. ¶ Quis aūt dicatur hr̄e bonā fidē vel esse bone fidei possessor. dic q. ille q̄ cogitatione dñi possidet et sic putat se dñm. l. bone fidei. ff. de ꝛbo. sig. et facit qđ no. ℌ. c. si diligēti. ī glo. penul. An aūt bona fides ꝓsumatur dictū est supius. ¶ Sz āduerte qz. p oppositiōe q̄ hz q. i dubio ꝓsumak facit qz bona fides cōsistit in alo ⁊ sic in q̄sciētia. et iō videretur q. standū sit dicto ⁊ assertioni eius de cuius alo ⁊ q̄sciētia quenk p id qđ no. per glo. in. ℌ. alie institu. de acti. ⁊ in. c. dilecti. xvi. q. iij. ⁊ in. c. significasti de homicidio. ⁊ de snia excō. c. si vero.

¶ Sed potes dicere q. illud ꝓcederet nisi ꝓsumptio esset in oppositū per. l. siue possidetis. C. de ꝓba. vbi vr̄, pbari. ⁊ J. e. c. i. in. vi. Sz vt dixi superius ꝓsumptio vr̄ esse J illum q̄ occupauit rē alteriꝰ sine titulo. l. fi. C. vnde vi. ¶ Et adde etiā in ℌtū dixi. ℌ. q. denūciatio facta post Jctū vr̄ inducere malam fidē ⁊ ꝛpedire p̄scriptionē de iure canonico sicut qñ fit ante. bñ facit qđ no. glo. in. d. l. i. ℌ. hoc tm̄modo C. de vsuca. trans. et vt dixi vr̄ ꝓcedere qñ per denūciationē q̄s deducik in noticiā rei aliene. tunc vr̄ posse sustineri distinctio glo. quā cōmuniter sequunt legiste i. l. pe. ff. de vsuca. pro empto. Nā si aliquis denūciat alteri añ Jctū ne talem rē emat a titio qz sua est. i. ipsius denūciatis: ex q̄ fit añ Jctū et ab illo qui habet ius denunciādi si causa est vera vr̄ imputari illi qui spernit denūciationē ⁊ nō inquirit de ꝓitate. et immo tunc in-

ducit malā fidē ꝓtra eū si illa spreta ꝓcedit ad Jctum. ⁊ ille videtur verus intellect⁹. l. si fundū. C. de rei vēdi. quem dr̄ sequi ibi Cy. ⁊ Bar. in. d. l. nō solū. §. morte. ff. de no. ope. nun. in materia ꝓtestationis in secūda specie ꝓtestationis quādo fit ꝓtestatio ad aliud fiat⁊ sub mēbro vt fiat quod alias erat licitū. Sz vbi fit post cōtractū iam factū: tunc vr̄ q̄ nō teneat sibi credere ex quo iam ꝓcesserat ad cōtractuz. ⁊ iō nisi aliter deducatur in verū sensum rei aliene: ex sola denūciatione talu: qz dicat ipsum emptorez sciuisse rem que est sua ipsius denunciātis nō inducere mala fides: ⁊ sic pōt intelligi ⁊ saluari glo. in. d. l. penul. ff. ꝓ empto re. Et ꝓ hoc sit expedita materia secūde glo. Et adde inquātū tetigi. §. de prescrip. libertatz vbane seruitutis. potes dicere q̄ etiā in illa presumit bona fides. ex eo qz prescriptio iuris est ꝓ prescribēte cū quelibet res presumat libera. vt. §. tactū est: ⁊ ꝓbatur in. l. alti⁹. C. de serui. ⁊ sic eadē est rō in prescriptiōe libertatis seruitutis vbane: q̄ est in ꝓscriptiōe libertatis seruitutis rustice. Et ideo quo ad hoc videt respectu bone fidei presumende vtrobiqz idē esse dicēdū ex quo vtrobiqz ē eadē ratio. arg. l. illud. ff. ad. l. aqui. ⁊. §. de trās latio. prela. c. ij. de constitu. translato. lz quo ad alia sit differētia iter prescriptionē libertatis seruitutz vbane a ꝓscriptiōe libertatis seruitutis rustice: qz ꝓia nō ꝓscribit nisi interueniēte aliquo pacto prescribētis. l. hec aūt iura. ff. ō serui. vba. predio. Secus in. l. sequit. §. si vestra. ff. de vsuca. Itē ꝓma non ꝓcedit sine bona fide, Secus i secūda q̄ procedit etiam bona fide deficiēte ꝑm leges: vt. d. §. si vr̄a et nota. in. l. si. ff. q̄ēad. serui. ami. ⁊ facit qō not. in. d. l. hec aūt. ⁊ in. d. §. si vr̄a. ¶ Uenio ad gl. penul. ꝓ cui⁹ recitatiōe oppono. ⁊ vr̄ q̄ prescriptio. xxx. vel. xl. an. ꝓcedat cū mala fide per ea q̄ habenť in. l. sicut de prescrip. xxx. an. ⁊ nō vr̄ papa potuisse derogare illi. l. et iuri locoꝝ saltē i terris iperij p. c. cām q̄ si. sint le. ⁊. §. de iudi. c. nouit. gl. hic vr̄ velle q̄ illa. l. hodie sit correcta p hoc. c. ⁊ cōtingat rōne pcti cui⁹ occasiōe papa potuit statuere sup dicta ꝓscriptiōe: ⁊ illā tollere. qz ois cā rōe pcti saltim indirecte pertinet ad eccl'iam. ⁊ ꝑm hoc oia iura ciuilia inquātū approbāt ꝓscriptionē cū mala fide: hodie erūt correcta pistō. c. Scōm hūc itellectū ꝙba illa in textu ibi tā canonica q̄ ciuilis: dz exponi. i. siue inducta sit de iure canonico siue de iure ciuili. Sed aduerte qz vt tāgit glo. nō vr̄ q̄ inētio pape fuerit q̄ voluerit ꝓiudicare legib⁹ i suo foro cōtentioso: ſz potius voluisse q̄ id qō hic dz, ꝓcedit de iure diuino ⁊ i foro penitētiali: qz laicus talez rē sine pctō detinere nō pt. xiij. q. vi. c. i. Et ad istū tex. ꝑm hūc itellectū pōt rñderi ꝑm glo. vt exponat dū dicit tā canonica q̄ ciuilis. i. siue sit de re spūali/siue tpali inducta: th̄ a iure canonico. nō aūt dz i telligi ꝑm istū itellectū q̄ velit ex toto corrigere leges loquētes de ꝓscꝑ. in suo foro ffinalit glo. tz ꝓ mū itellectū q̄ fuit Joh. an. vz q̄ h corrigant dicte leges: lz leges ꝑdicta rōe habuerit bonū respectum Nā ius ciuile ꝓsiderauit negligētiā nō petēt, ſz canonicū ꝓsiderauit pctū ꝓscribētis/qō nō excusat

negligētia nō petētis. Et iō merito hic fuit statutū q̄ nulla valeat ꝓscꝑtio canonica vel ciuilis q̄ sine pctō mortali seruari nō pt. ⁊ iō in hoc potius standū canoni q̄ legi. ⁊ per ꝓns nō excusat rōe legis ciuilis quā voluit cōcilū vel papa vna cū ꝓcilio ꝓ hoc. c. corrigere, ꝑpter piculuz aiarū. dicit th̄ glo. q̄ hoc nō seruat in foro scl'ari. ⁊ allegat ad p̄dicta similia de vsuris. q̄ ꝙbus olim eēnt pmisse p leges: th̄ hodie oino nō tenēt ⁊ sunt illicite. §. de vsuris. qz in olb⁹. cū ibi notatis ⁊ hoc vsq; ad ver. ⁊ hec ꝓstitutio circa fi. glo. Et ꝓ p̄dicta posset rñderi q̄. l. ciuilis q̄ dz etiā esse rōnabilis. ij. di. c. lex. et. iiij. di. c. erit aūt lex. approbauit ꝓscriptiōez cū mala fide. Nā pōt rñderi q̄ lex ciuilis habuit respectū solū ad fauorē publicū ꝓseruandū. Et iō qz in publico videbat eē vtile negligētiā puniri: voluit admittere ꝓscriptionē t odiū negligentis. Facit qō hr̄. §. c. vigilāti. ne rex dñia eēnt i icerto. ⁊ vt tolleret malia litib⁹. facit qō hr̄in. l. i. ff. de vsuca. ⁊ qō no. Joh. an. in regula possessor in mercurialib⁹. Sz lex canonica non tm̄ curauit de fauore publico q̄ de aia. ⁊ iō cū pctō noluit pmittere ꝓscꝑtionē. Nec pctm̄ excusat negligētia nō petētis: vt est dictū. ⁊ iō reprobauit ꝓscꝑtionē cū mala fide rōe pcti. ⁊ dz seruari etiā i foro seculari. ⁊ etiā in kris iperij qz in malia pcti lex succūbit canoni. vt h̄ innuit tex. ⁊ gl. ⁊ tz et gl. in regula possessor. ¶ Uñ possent iudices seculares cogi p censurā ecclesiasticā ad seruādū in hoc ius canonicū inquātū eēt expediēs. per ea q̄ habenť in. c. ij. e. ti. in. vi. ⁊ de iureiur. c. lz. e. li. lz vt dicit glo. in aliquibus locis de facto admittetur ꝓscriptio cum mala fide in foro seculari. ꝓcipue qñ ꝓcedit a statuto loci: tñ de iure seruari nō dz. Et sup hoc etiā adiri posset iudex eccl'iasticus vt faceret seruari ius canonicū et illud. c. et in foro scl'ari non ob. l. statutaria. Et aduerte qz p̄dicta ꝓcedūt i ꝓscꝑtiōibus in q̄bus interuenit possessio vel q̄si. lz Inno. in. c. cura circa fi. de iure pa. videat velle dicere an allegans ꝓscriptionē fundat se ex possessione ⁊ tūc ꝓcedat q̄ō hic dicitur. an vero ex negligētia nō petētis. ⁊ tūc nō habeat locū q̄ō hic dicit. Sed eius opi. non videtur bona per hūc tex. q̄ simpliciter reprobat prescriptionē cum mala fide. Et ideo videt q̄ qualicūq; cā prescribēs vellet se fundare/ non dz audiri. cū talis ꝓscriptio nō sit absq; peccato per hunc tex. ⁊ facit q̄ō dixi sup gl. ij. §. c. cura. vbi aūt in ꝓscriptiōe nō reqrit possessio vr̄ quasi: ſz ꝓcedit ex mera negligentia nō petētis vt cōtingit in ꝓscriptiōe libertatis seruitutis rustice ⁊ ita in ꝓscriptiōe libertatis actionis ꝑsonalis: tūc an ꝓcedat ēt hodie nō ob. di' positiōe hui⁹ capituli est magis dubiū. qz hoc cāu nō ꝓcedit ꝓscriptio ex terminis resid⁹ tib⁹ in ꝑsona ei⁹ J quē ꝓscribitur. vt q̄ñ ex mera negligētia ꝓcedat ꝓscriptio. So. videt q̄ tunc talis prescriptio ꝓcedat etiā cū mala fide. qz videtur ꝓncipaliter procedere ex eo qz ex negligētia sua ꝓdit ꝓscribēs ius q̄ō habebat. non aūt ex eo qz ꝓncipaliter censet ex acquisitione ipsius prescribentis et ideo vt dixi videtur q̄ hoc casu non habeat locum istud capitulū Et hoc videt esse de mente Inno.

in preallegato.c.cura. circa fi. de iure pa. ⁊ ista ptē ēt tenuit Bar. i l. sequit. §. si vestra. ff. de vsuca. et l. fi. ff. quēadmo. fui. am. nā ꝓcluditur in pall. §. si vestra. q. c. possessor de re. iur. in. vi. et sīr hoc non hz locū in debitore pscribēte ꝫ creditorē ⁊ ꝫ actione psonalē. mouet qz illa prescriptio non causatur a possessione: sed mera negligentia nō petētis. l. omēs. ⁊. l. sicut. C. de pscrip. xxx. an. ⁊ iō nō hz locum. c. possessor. qz vt ptz ex ꝓbis dicti. c. loqtur in pscriptiōe que ꝓcedit a possessiōe. pz qz dicit possessor. ⁊ finaliter nō hz locū istud. c. fm euz ex eo qz loqtur de pscriptiōe rerū: pz dū dicit in fi. rei habeat ⁊c. Et sic vī loq in pscriptiōe q̄ ꝓcedit de possessione. nō aūt de pscriptione actiōis psonalis. Et p hoc inferē q̄ si statuto cauetur q̄ si creditor nō petat debitū. j. x. annos cadat ab omni iure suo q̄ tale statutum vz. ⁊ qz tūc tollitur ciuilis obligatio⁊ etiā naturalis. per ea que habentur in. l. si ds post ff. de fideiusso. ⁊ p eū l. i. fi. rem ra. ha. dicit etiā q̄ tunc tut⁹ erit debitor nedū in foro ciuili: sz in foro ecclīastico. secus aūt dicit si statutū dicit q̄ si creditor non petierit debitū infra decēniū nō audiatur. qz tunc solū causat quedā exceptio ⁊ excludit ciuilis: nō aūt tollit naturalis. facit qō hī in. l. i. ff. ad velleia. ⁊ ideo tūc illa naturalis pervīa denūcīatiōis euāgelice poterit deduci ad forū ecclīasticū. vid qō no. Inno. ⁊ Jo. an in. c. nouit. ī. de iudi. ⁊ ēt Bar. i exuagā. ad repmēda in ꝓbo denūciatōez. ⁊ hoc dicit sub dubio forte in preallega. §. si vra. submittēdo se determinatiōi sētē matris ecclesie⁊ theologoꝝ. Ipe thī videt tenuisse dictā opi. in. d. l. fi. ff. quēadmodū serui. ami. Sed Jriū ipe videt firmasse in. l. oēs ppli in. tū. q. principali. ff. de iusti. ⁊ iure. vbi expresse decidit q̄ statutū de quo ī. non valet qñ dicit q̄ si creditor nō petierit infra decēniū cadit a iure suo: qz tale statutū nutriret peccatū. ⁊ iō non valet p istū tex. ⁊ sic Bart. in hoc ar. videt sibi Jrius. Ang. in. d. §. si vestra. dixit q̄ Bar. bñ fecit se submittere determinationi eccl'ie vel theologoꝝ ex eo qz canoniste scōm eū: et similiter theologi determinānt ꝓtrariū. ⁊ dicit q̄ fuit q̄stio disputata quā posuit Joh. an. in mercurialib⁹. ī. d. c. possessor. Sed certe ibi Joh. an. nō dicit exp̄sse aliquid de prescriptione actiōis psonalis. Iz simpliciter dicit q̄ iura ciuilia que dicūt possessorē male fidei posse prescribere sunt correcta p ius canonicū Sed bñ est verū q̄ ipe Joh. an. in c. ij. de exceptio. li. vi. hoc expresse tangit: ⁊ ibi cōcludit disputatum fuisse q̄ tale statutū nō iuuat debitorē nec valet. et ibi idē tenebat do. pe. de anch. ⁊ pl⁹ dicit Ang. q̄ nō credit Bar. verū dixisse ēt de iure ciuili ex eo qz decreta⁊ possessor male fidei emanauit solū rōe tolledi pctm̄. sīr ⁊ hoc. c. Cōstat aūt scōm eū ⁊ fm legē peccare ⁊ i peccato nutriri illū q̄ se tuetur iuoquo presidio pscriptiōis: eo q̄ habuit malā fidē: tex. est singularis scōz eū in aut. vt ec. ro. §. habeat itaq; col. ij. ⁊ p illū tex. dicit se defendisse multa arbitramēta. Nam multotiēs arbitratoreꝫ qui habēt potestatē ꝓnunciandi fm veritatē ⁊ equitatē condēnant reiecta exceptione pscriptiōis reū conuentuz ad restitutionē possessiōis vel debiti. del de petitur p ꝓdēnatum reduci laudum ad arbitriū boni viri. Nā dicit tale laudū seu arbitramentū non iniquū esse si de mala fide pscribētis possit doceri p istū tex. ⁊ prealleg. c. possessor. al's eēt secus cū prescriptio tā de iure ciuili q̄m canonico sit inducta et pro bata qñ est cū bona fide: vt ptz in ti. de pscrip. posito in iure ciuili et i iure canonico. Sz aduerte quia tex. in. d. aut. vt eccl. ro. vī potius facere ꝓtra Ang. Nā ibi dicit q̄ ecclesia romana habuit p̄uilegiū q̄ nō possit q̄s se tueri ꝓtra eā iuoquo presidio pscriptionis nisi sit pscriptio cētū annoꝝ ꝓtra eccl'iam. facit cōtra eū inquātū vult tex. ibi in alīs esse secus q̄m in eccl'ia romana. cū ius singulare⁊ p̄uilegiū nō trahat ad alias. ī. de p̄u. c. sane. et. ff. de legi. ius singulare. et sic dicit approbare in alīs pscriptionibus cū mala fide. Ideo p ꝓstanti potes tenere q̄ de iure ciuili ille tex. nō reprobat opi. Bar. et potiꝰ sime qz text. ille loqtur in ignorāte. patz marime in ꝓlicatiua etiā ibi posita dū littera dicit ne cūctis peccādi loc⁹⁊ sciētibus relinquat et m̄ ibi appellat iniquū presidiū prescriptiōis indifferēter etiā respectu ignorāt̄. Sz forte Ang. voluit dicere q̄ p illū tex. pbat etiā de iure ciuili q̄ ille q̄ vtit presidio prescriptiōis et habuit malā fidē scz scientiā/ dī peccare. q̄m̄ lex ciuilis nō attēdat tale pctm̄ alīs p sonis q̄m eccl'ia romana. nec etiam eccl'ia romana respectu prescriptionis cētū annoꝝ: qz lex ciuilis q̄ tē dit in finē cōseruatiōis societatis humane: prepōderauit bonū publicū quod oritꝰ ex prescriptiōe vt sit finis litiū et vt dominia nō sint in incerto. l. i. ff. de vsuc. ppt qō cōseruatur ciuilis societas humane cōditionis. et ꝓposuit predicta peccata prescribentis qz tollere pctm̄ in pscribēte est solū rectificare ꝓscientiā hois. nō aūt ratificare actū exteriorē cordis sed soluz in finē cōseruande societatis ciuilis: ꝓout plene seq̄tur Jo. an. l. d. regula possessor. in. tij. ar. Et ideo fortevoluit Ang. dicere ex quo lex ciuilis dicit talē peccare: lz nō simplicit illo respectu, phibeat pscriptionē: m̄ ex q̄ est materia pctī/ p̄ualere dz ius canonicū iure ciuili iuxta no. p glo. in. d. regula possessor. merito p illū tex. in p̄alle. aut. vt ec. ro. videt posse dici tūc⁹ no. p glo. i. d. regula possessor. q̄ opi. Bar. nō procedit. Ipse aūt Ange. in repe. l. i. C. de iudi. ad fi. idē tenuit. s. q̄ opi. Bart. non procedat Mouet ibi qz lz. c. possessor videatur loq in prescriptiōe q̄ ꝓcedit ex possessiōe: m̄. c. istud indistincte hic loqtur in quolibet mala fide prescribēte. Nā als fm eū istud. c. fuisset supfluū. qz p alia iura istū⁹ tituli et marie p illud. c. vigilāti. ī. erat, puisum de pscriptiōe q̄ ꝓcedebat cū mala fide. Sz certe huic rōni posset rīderi q̄ istud. c. nō fuit supfluū. qz lz in dicto ꝓcordaret cū alīs capl'is m̄ satz est q̄ addit hic rōnem q̄ nō erat posita i alīs capitl'is p ea q̄ habent in. l. tij. §. si q̄d m̄. C. de vete. iu. enu. et in. l. si q̄s ꝓpōis. C. de scōis nup. et p no. p Jo. an. ī. in ꝓhemio gregoriano Ex q̄bꝰ ptz q̄ nō est absonū repetere ad dictuz dūmō aliq̄d addak ¶ Dzeka nō videt tolli rō Bart. quā. ī. tetigi. Bal. in. l. i. C. de fui. tenet sīr et ꝫ opi. Bar. ex eo qz negligētia nō petētis nō purgat ma

lã ꝓscientiã ꝓscribẽtis. et sic dicit etiã cõtra Bar. tenere cõiter canonistas. ⁊ plus ibi in effectu non dicit quo ad hũc articulũ. Ꝫ̃ tñ Bal. i. q. sua que incipit: Statuto cauek q̃ feneratoꝛ. videk i effectu istud limitare. videlz q̃ statutum permittẽs ꝓscriptionẽ cũ mala fide non valeat nisi fiat ex causa. vt qz fiat ꝓtra psonã odiosam et contra quã ius ꝓsumit vt cõtra feneratoꝛẽ. et iõ etiã decidit q̃ statutũ disponẽs q̃ feneratoꝛ post ãnquenniũ nõ audiak etiã sup forte valet et tenet. Et illud etiã sequebak dñs meus dñs Pe. de ancha. i repe. regule possessoꝛ: circa fi. de reg. iu. in. vi. Cõtra istud tñ facit qz fenoratoꝛ peccet fenerando vel mutuãdo sub vsuris: tñ debitoꝛ q̃ sortẽ vult retinere ⁊ non soluit vsuras ascẽdentes ad quãtitatẽ sortis videk peccare. Nõ aũt dz q̃s in seipm pctm̃ ꝺmutterevt alteri⁹ pctm̃ puniak per ter. et gl. in. c. nerui. xiij. di. et sic videk tuta ꝑdicta decisio etiã in feneratoꝛe. dñs meus do. an. in hoc. c. cõuenit q̃ si agitur de prescriptiõe actiõis penalis tolerari põt q̃ iuuet etiã scientẽ: qz in foro ꝓsciẽtie nõ tenetur q̃s ad penã: vt est text. singula. et notabilis iũcta gl. i. c. fraternitas xij. q. ij. Si aũt loq̃mur de prescriptiõe alteri⁹ actiõis tũc si debitoꝛ est ignoꝛãs: vt qz forte fuit obligatus ex facto ꝓcuratoꝛis nõ habẽtis spãle mandatũ sz gñale cũ libera. facit qõ habek i. l. ꝓcuratoꝛ tutoꝛis l. ꝓcuratoꝛ cũ libera. ff. de ꝓcur. et J. de ꝓcura. q̃ ad agẽdũ. li. vi. vel ẽ heres q̃ succeſſit defuncto / ⁊ ignorat obligatoem defũcti. facit. ff. de reg. iu. qui in alterius. et J. de reg. iu. cũ q̃s. li. vi. et qõ habek in. c. cura de iure pa. tũc ꝓcedit ꝓscriptio qz tũc est cũ bona fide ⁊ nõ cũ mala. Si aũt sciebat se debitorẽ tunc dicit q̃ non ꝓcedit ꝓscriptio q̃ hoc c. qz ex quo scit se debitorẽ non est ex bona fide sz potiꝰ mala: si vult acq̃rere cõmodum liberationis ꝓpter solã negligentiã nõ petentis allegat tex. in prealleg. aut. vt ecro. et iõ reꝓbat opi. Bar. in. d. Ꝯsi vña. inquantũ vult q̃ valeat statutũ disponẽs q̃ si creditoꝛ nõ petierit ꝏbitũ J. decẽniũ cadat a iure suo. et q̃ virtute talis statuti, ꝓcedat ꝓscriptio etiã cum mala fide. ꝓlus etiã dicit hic dñs Anto. q̃ ẽt qñ statutum dicit q̃ si debitũ non petak infra. x. annos q̃ nõ debeat audiri creditoꝛ. q̃ tale statutũ etiam nõ valet. nec debet ꝓuari etiã in foro ciuili. Et iõ si quẽtus excipiat de ꝓscriptione virtute statuti poterit replicari q̃ nõ debet inuari ex tali statuto qõ nõ valet stãte dispositiõe canonica illi ꝺria exq̃ nutrit pctm̃: ⁊ sic nõ dz tale statutũ seruari etiã in foro ciuili per id qõ habek in. c. ij. de excep. in. vi. ⁊ ñ ẽ fm ea nõ erit necesse recurrere ad viã denũciatiõis euangelice. de q̃ dixit Bar. in. d. Ꝯsi viã. ⁊ superius recitaui. et q̃ tale statutũ non valeat: etiã idẽ ipse Bar. tenuit. in. l. oẽs populi. in. iij. q. ꝓncipali. ff. de iusti. et iure. vt tãgit hic do. Ant. et supius dixi. Et sic patz q̃ l hoc art. Bar. sibũpsi fuit ꝓtrarius. Et q̃ cols opi. moderne ꝓ est contra suã opi. vt patz ex predictis. Nam Jo. an. in. c. fi. de excep. in. vi. in nouella. tenet ꝓtra Bar. et sik ibi. d. m. d. pe. similiter Ange. in. d. Ꝯsi viã. et in. l. i. C. de iudi. in repe. et similiter Bal. in. d. l. i. C. de serui. et etiã dñs Ant. in hoc. c. Et ita ẽt

alꝛs ego de facto cõsului. Sz attende qz dñs An. hic vꝛ facere dꝛiam an a ꝓncipio actio nascak duratura cũ limitatiõe certi tꝑis: an non a ꝓncipio originalꝛ fuerit ꝓpetua sz postea lex decurtet seu limitet eiꝰ vitã. Et hoc scõo casu subdisiliguit qz aut ꝏcurtat vitã actiõis ipso iure: aut solũ decurtat ope exceptionis et vꝛ velle q̃ vbi a ꝓncipio actio introducik certi iuris ⁊ sit penalis q̃ tũc ꝓcedat ꝓscriptio ẽt cum mala fide. secus vꝛ velle qñ a ꝓncipio erat ꝓpetua ⁊ postea fuit eius vita limitata. qz fm eũ aliud est tollere iã datã: aliud ab initio dare certo tꝑe limitatã. qz hoc scõo casu nõ tollit lex actionẽ vltra tꝑs. sed potius nõ dat. Et fm predicta videret q̃ etiã actio furti penalis originaliter fuerit ꝓpetua. vt ptz ex his q̃ habenk isti. de ꝓpe. et tẽp. acti. in ꝓn. et postea fuit limitata tꝑe ꝓstitutiones codicis: vt ptz insti. in ti. de ꝓpet. et tẽpo. actio. ⁊ l. sicut. ⁊ l. oẽs. C. de ꝓscri. xxx. an. et in. l. i. C. de anna. exce. qz tũc non ꝓcederet ꝓscriptio. qõ nõ vꝛ vez. qz etiã in sciente tũc stat rõ quã. Ꞩ. tenui videlz q̃ in foro cõsciẽtie nõ arctak q̃s ad penã soluendã. vt ptz ex his q̃ habẽtur in. d. c. fraternitas. et iõ nõ puto dictam distinctionẽ ꝓcedere inquãtũ distiguit a principio nascatur actio tẽpore limitata: an vero a ꝓncipio et originaliꝛ fuerit perpetua sed postea fuit tꝑe limitata. sz bñ vꝛ posse tolerari distictio inꝛ actionẽ penalẽ ⁊ nõ penalẽ. ⁊ in non penali inꝛ sciẽtẽ ⁊ ignoãtem. ¶ Atẽ aduerte, ꝓ clariꝰ intelligẽtia huius ar. q̃ ꝓ opi. Bart. in. Ꝯsi viam possunt plura allegari. ꝓmo qz supius in malia correctoria ⁊ ꝓñs non vꝛ fienda extẽsio per. l. precipimus. C. de appel. et de elec. cũ expediat. li. vi. et. C. de testa. sancimus. ⁊ ideo cũ. c. possessoꝛ. de reg. iu. in. vi. et istud. c. veniant ad correctionẽ iuris ciuilis: et non videantur loq̃ in prescriptiõe actionis ꝑsonalis: ꝓut deducit Bar. i. d. Ꝯsi viam. et vt superiꝰ dixi: videtur vt in illa remoueat ius ciuile. Secũdo ꝓ hoc facit auctoꝛitas sapiẽtis q̃ hz plenã ptãtem disponendi de tẽpoꝛalibus. l. bñ a zenone. et. l. oẽs. C. de q̃drien. prescrip. et viij. di. i. c. q̃ iure. Et iõ cũ ex cã introducat talẽ prescriptionẽ i odiũ negligẽtis ꝓpter bonũ publicum ne dñia rerũ sint in incerto: ⁊ vt litiũ sit finis. l. i. ff. de vsuca. vꝛ q̃ talis ꝓscribẽs quantũcũq̃ fuerit sciens seu malefidei possit salua cõsciẽtia se defendere ꝓscriptiõe finita. Et hoc exꝑsse tz Jnn. in. c. cura in gl. pe. de iure pat. vbi apte in effectu hãc opi. Bar. non approbat. facit qõ no. ꝓ gl. et doc. in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. pub. ⁊ ꝓ Jnn. Ꞩ. de consti. q̃ in eccl'a az. vbi patet q̃ ex cã põt papa vel imperatoꝛ ꝓ suam legẽ tollere ius alteri⁹: ipse tamẽ Jnno. contrariũ videtur voluisse in. c. qz pleriq̃. de immu. eccl'. in glo. magna ver. item q̃ tuꝰ est. ¶ Aduerte tamẽ quia potest dici q̃ ibi loq̃tur Jnno. de prescriptione cũ mala fide q̃ procedit ex possessione: ptz q̃ pillam solũ querit exceptio / nõ aũt dñium. vnde in ꝓscriptione actionis personalis videtur remouere dictũ Jnno. in. c. cura. et maxime q̃ id qõ subdit in d. c. qz pleriq̃ in glo. ꝓalle. de tuto exceptiõe macedoniani. Nã ꝏt q̃ cũ filiusfa. habeat dñiũ pecũie mutuate penes se nichil possidet

alienū. et iō cū actiones ſint de in re ciuili. l. ij. §. deinde ex his. et §. olim. ff. de origine iuris. debet eſſe tutus etiā in foro ꝯſcientie ex quo datur ſibi exceptio ꝯtra actionem ab illo q̄ actionē iure introduxit. ſic igit̄ videtur dicendū in ꝓpoſito. Nā debitor nichil poſſidet alienū. ergo dz poſſe in foro cōſciētie ſe tueri ſiue aiure ciuili in odium negligētis ſibi tribuatur exceptio Nā non vī interim peccare debitor ex quo nil poſſidet alienum ſi ab eo non petit debitū. et ſic videt ſupuenire exceptio ipſo nō exiſtente in petō lz ſe ſciat debitorē: et ſic videt q̄ ꝓcedat ꝓſcriptio. Itē pro opi. Bar. facit ſm aut. q̄ hoc caſu preſcribēs immediate non querit ex ſe/ſz acq̄rit. ideo q̄ ille contra quē preſcribit̄ pdit iō tunc q̄ poſſit preſcribere. alīs videtur q̄ pſequatur inconueniens. videlicet q̄ nō licite quis tenet rē alienā ſeu que fuit aliena quam domin⁹ habuiſſet ꝓ derelicto. cōtra illud qō habet. ff. de vſuca. pro derelicto. ꝓ totū. Itē q̄ pro hoc facit q̄ omēs actiones hodie ſunt tēporales. l. ſicut. et. l. oēs. C. de preſcrip. xxx. an. ⁊ l. v. C. de an. excep. et. l. i. C. de conſti. pec. Sz ſi tenem⁹ contra opi. bar. tūc de iure canonico erūt oēs actiones ꝑpetue qō videt incongruū. In contrariū ſeu cōtra opi. Bar. faciūt etiā plura. primo q̄ licet ſimus in materia correcto ria: tñ ſumus in materia euitandi pctm̄. ⁊ ſic vbi agit̄ de fauore alarum videt q̄ verba late debēt intelligi per id qō no. ꝙ glo. et Bar. in aut. C. ſi aduer. ven. vbi Bart. expreſſe dicit: q̄ illa aut. eſt fauorabilis ale vt euitet pctm̄ piurij debēt verba eius late intelligi. q̄ lz corrigat. l. i. ibi poſitā. vnde q̄ ibi dicitur de ꝙtractib⁹ trahit̄ etiam ad ꝙtract⁹ q̄ nō ſunt vltro citroq̄ obligatorij. q̄ tñ ꝓprie nō dicuntur ꝙtractus: vt in tex. cū glo. in. l. labeo. et in §. ꝙtractum. ff. de verſigni. et ibi etiā per Bar. vnde trahitur illa auten. etiā ad ꝙtractus donationis: lz nō ſit vltro citroq̄ obligatoria. vt ibi tāgit gl. ⁊ Bar. Et ideo lz regula poſſeſſor male fidei loq̄tur in poſſeſſore/tñ videtur trahēda ad debitorē. Nam et debitor dī late poſſidere debitum iuris vt eſt text. in. l. fi. ff. de peti. here. et facit. l. q̄ ſi in diē. §. iulianus. eo. ti. et qō no. gl. in. l. i. eo. ti. Itē iſtud. c. loq̄tur in eo q̄ hz conſcientiā rei aliene. lz late ſumpto vocabulo dī etiā res aliena q̄ leſt alteri debita. ⁊ in eo qui eſt michi debitor vt eſt tex. cū glo. in. l. ſi me et titiū. ff. ſi certū petatur. in. c. q̄d dicā. xiij. q. iij. vbi creditor hñs vſurā dicitur poſſidere alienū. et tamē ꝓſtat q̄ eſt dñs pecunie tradite ꝓ vſura. lz ſit alteri debita et veniat alteri reſtituēda. facit. c. ſi quid iueniſti. c. cauſa. c. v. Et per ꝑhs ſatis videt poſſe dici q̄ hoc. c. ꝓhibēdit caſum nr̄m. ¶ Preterea verbū rei hic poſitū eſt ſgnale. l. i. ff. ſi cer. pe. et ſic videt ꝓhibēdere etiā actionē. facit qō habet inſti. de re. cor. et incor. ꝓ totū. vnde debitor q̄ ſcit actionē contra ſe cōpetere ⁊ actionē eſſe alterius: pōt dici habere cōſciam rei aliene late ſumpto vocabulo. Et ꝓ iſta parte etiā facit q̄ vbi exprimit̄ rō in lege corrigēte trahatur etiā ad caſum q̄ pōt comprehēdi ſub lata ſignificatiōe ſi rō vendicat ſibi locū vt eſt gl. ſingularis iuncto tex. in c. i. de elec. in ver. eligatur. et dixit

fuit abſens: ⁊ tunc adhuc dico eū citandū. poſſet eīn habere ꝓbationes et defenſiones ꝓtra notorium quas nō produxit: q̄ abſens. hec vera niſi ſnia cēt declaratoria mere ſentētie a iure late. q̄ tūc in illa nō exigit̄ citatio. de appel. reꝑhensibilis in princi. hec oīa ſunt vera q̄n notorū dirigit̄ in finē alicuius certe perſone ꝓdēnande vel abſoluende. vbi aūt dirigit̄ tantū in finē certi actus inuſti declarandi nō exigit̄ citatio: vt ſi ſtatutū notoriū eſt in ciuitate ꝓtra libertatē eccīe vel contra ius diuinū: potest illud iudex eccīaſticus declarare nullū/nullo citato. ar. de conſuetudine. c. cū inter. et. c. cū venerabilis. de re iud. cū olim: in fi. ad hoc ꝺ ꝓſue. ex pte. ⁊. ff. de ſer. fug. diuus. et de offi. ꝓcu. ceſa. l. i. Archi. ij. q. i. q̄ lotharius. Itē hoc verū niſi delictū ſit cōmiſſum in conſpectu iudicis ⁊ incōtinenti eum iudicet: q̄ ſola monitio eſt ꝓ citatione. ſic intelligo Archi. ſ. al' exigo citationē. Nunq̄d autē omiſſa citatiōe ꝓceſſus ſit nullus. Cal. hic tz q̄ omi caſu quo de notorio eſt informat⁹ vt iudex ſnia tenebit dato q̄ nō preceſſerit citatio. Inno. de offi. deleg. c. i. li. vi. dicit q̄ ſi ſnia eſt alia a ſnia cēſure: ſententia erit nulla. in ſentētijs aūt cenſure dicit ſecus/q̄ talis ſolēnitas nō vitiat ſnias cēſure. de ſen. excō. ſacro. et no. de ſen. excō. c. i. li. vi. et plene dixi de reſcriptī ab excō: cato. et hoc plus placet in caſib⁹ in quib⁹ dixi citationē exigi. omni tñ caſu puto ſufficere citationē ſimplicē nec exigo ſolēnitatē pemptorij: nec trinam citationē: q̄ nec in ſummarijs talia exiguntur. vt i cle. ſepe. de ver. ſig. ad hoc qō de ſnia no. Jo. an. de ver. ſig. ex pte. et dicā. J. Hec oīa puto nō adhibita differētia an ſit ordinari⁹ vel delegat⁹ q̄ nō video rōnem differētie quic quid ſenſerit Cal. et cū hac diſtinctiōe intelligi dz tex. ij. q. i. de manifeſta. de appel. romana. in fi. de elec. bone. de cleri. excō. illud. qui textus oēs velle videtur neceſſari am nō eſſe citationem. et J. c. tus.

¶ Tertiū eſt ꝓncipium iudicij. ſ. libelli oblatio: an i notorijs exigatur: et aduertendū q̄ in talib⁹ libellis aliquando notoriū operat inficiando. vñ ſi contra libellū eſt notoria iniuſticia nō ꝓcedit libellus. dicit Inno. de iudi. examinata in addi. pua. de offi. vicarij. c. i. An aūt excuſet a libelli oblatione Jo. de mōte murlo i. d. c. cū. c. laycus. de foro ꝓpe. dicit q̄ in tangentibus publicā vtilitatē ⁊ in quib⁹ officio iudicis ꝓcedit pōt excuſet notoriū a libelli oblatiōe. In his autē in quibus intēditur priuata nō excuſat vt in cōtractibus. quia hoc nō apparet cautū niſi in delictis. immo dicit q̄ etiā in delictis nō excuſat vbi agitur accuſatiōis via. ſic pōt intelligi vna differētia quā facit Inno. inter dilecta. i gl. magna. J. c. tus. ver. i alijs aūt preter. et in gl. ij. magna in fi. in qua dicit q̄ in ꝙtractibus et poſſeſſionibus nō ꝓceditur ſm formā notorij ſicut raro in ipſis ꝓcedit ſm formā ināſitionis. Dico q̄ libell⁹ ſolēnis nō exigitur in notorijs q̄ nec in ſummarijs: vt in cle. fi. de ver. ſig. in cle. ⁊ no. de libelli obla. c. i. Qualiſqualis tñ petitio an exigatur in his in q̄bus ꝓcedit ex officio et ꝓcedere pōt vt in delictis et tangētibus publicā vtilitatē et vbi agitur materia peccati cū nō

exigitur libell⁹ nec petitio. debēt tñ exponi capitula ⁊ factum ei cōtra quē agitur ſm formā de accu. qualit et qñ. ℌ. debet. et hoc tenet hic Inno. in. c. tua. in glo. magna ij. in verſi. itē dicimus. vbi dicit q̄ neceſſe eſt ei exponi factum pro q̄ citar⁹. eſt: et q̄ audiat defenſio ei⁹ et ſi hoc nō faciat ſatis poterit dici q̄ nō valet ſnia: qz ſicut in alijs que rexrunt ordinē iudiciarij nō valet ſentēcia ſine ſuo ordine: ita et in iſtis. ⁊ forte q̄ ſufficeret quedā verbalis ad rōnem petitio niſi alia ſcriptura petat. de accu. ſi cōſtiterit. in his autem que ad ptis vtilitatem pertinēt: ſi p̄ncipaliter petantur exigitur qualiſ q̄lis petitio: et ſufficit verbo exp̄imere q̄ apud acta ſcribuntur per notarium. Nec obſtat q̄ iura loquātur communiter in criminalib⁹ et ſic regula remaneat in ciuilib⁹: qz ea dē eſt rō in ciuilibus cū id qō eſt notoriū non egeat iudiciali diſcuſſione: niſi ob quā inuēcta eſt diſcuſſio et hic ordo. ij. q. i. p totū. Item eſt hoc exp̄eſſum in notorio iudici vt iudici. de reſcp. ab exōicato. ad hoc qz alij effectus notorij hñt locū in ciuilibus. de dinor. pozro. et ptz eo. titu. ſignificaſti. de reſtiſpo. ad decimas. li. vi. et eſt exp̄eſſum de filijs pb̄oy. qñ. ſi incidēter venūt vt dixi ſcz propter notorietatē iudicē poſſe ſupplere non eſt neceſſaria aliqua petitio. cautū tamē eſſet allegādo verbo hoc iudici detegi per notata in. c. paſtoralis. de excep. per Inn. p Bar. de verbo. obli. l. eū qui ita. ℌ. i. ff. ſi cer. pe. l. lecta. C. de tranſac. l. vbi pactū Si eſt notoriū iurꝫ diſpoſitionis fictionis aut preſumptionis ſurgēs ex facto notorio: idem per oia ſi notoriū eſt iuris aut approbatiōis vt pbatio tūc in prima inſtātia exigit libellus abſq; dubio. Si in alia inſtātia peteret ſentēciari ex eiſdē actis: nō eſt neceſſari⁹ libellus ſed ſufficit primus. de p̄ba. c. fi. de teſti. cām. ſed inchoata noua inſtātia ſatis puto neceſſariā iterationē libelli per regulam generalē. Si notoriū eſt cōfeſſiōis vel ſentētie an in eadē inſtātia in cōfeſſione exigat libellus. vide de elec. dudum. ij. ⁊ in. l. pinde. ff. ad l. aquil. per doc. ff. de cōfeſ. l. fi. In alia inſtātia in p̄feſſione et ſententia ſi agitur iudicis officio ad exe cutionē eius nō exigitur libellus. Si agitur actiōe in factū/libellus exigitur. Idē dico in ſentētia. l. i. ff. de edēdo. et. c. i. de li. obla. Sec⁹ ſi iudicis officio vt dixi quia ſum marie expeditur executio. ff. de re iudi. l. a diuo pio. ℌ. ſi ſuper rebus ff. de peti. heredi. l. itē veniunt. ℌ. idē recte. ad hoc qō notat Specu. in ti. de execution̄e ſen. ℌ. qualit. in prin. et Bart. in. l. intra dies. ff. de re iudi. ad hoc quod no. in. l. q̄ de inofficioſo. ff. de inofficioſo teſta. ff. de mino. l. minor. xxv. ānis cui fideicō. A propoſitiōe autē cauſe agendi vel ex qua p̄cludat cā agēdi nō excuſat. vt no. glo. in cle. appellāti. de appel. et doc. vt lit. nō cōtroverſ. accedēs. el primo. quicq̄d ibi ſentit glo. quod tñ intelligo vt dixi. ℌ.

¶ Viſo de principijs videam⁹ de medijs. Et medioꝝ quedam ſunt ordinatoria vt litis cōteſtatio/iuramētū de calūnia. quedam deciſoria vt probatiōes. an in talibus exigātur ordinatoria aliorū iudiciorū. ter. ſimpliciter dicunt in notorijs nō eſſe neceſſariū ordinem iurꝫ de iureu. ad noſtram. ij. q. i.

de manifeſta. ⁊ ℌ. i manifeſtis. de teſti. cogen. ſuper eo. de trāſla. prelā. quanto. de elec. bone. el primo. et. c. de manifeſta. et. c. ſcel⁹. C. de accu. l. ea quidē. ff. qui ſatiſ. cogū. l. ſi vero pro condemnato. ℌ. i. ℌ. de elec. bone. de fil. preſby. quoniam de teſti. cog. ſup eo. de dinor. pozro. de accuſa. euidentia cum ſi. de appell. conſuluit. de accuſa. qualiter. verſi. ad corrigendos. de ſimo. licet hely. poſt principiū glo. ij. q. i. de manifeſta. dicit q̄ in notorio facti cōtinui non exigitur ordo iuris. Secus in notorio facti interpollati vel momētanei. Barto. qui tenuit factum momētaneum aut interpollatum nō eſſe notorium exigit ordinē iudiciarium. in auē. qui ſemel. C. quomodo or quā do iu. C. de appel. l. ciues. l. illicitas. ℌ. veritas. de offi. preſi. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſi vero. ℌ. qui pro rei qualitate. Jo. cal. recitat glo. Inno. in. c. tua. J. eo. qui valde confuſe loquitur. Ne tamē dicta ſua deſint/ et aliqualis ordo dictis ſuis detur: dicit Inno. q̄ ſm leges raro talis proceſſus ſuper notorio: omiſſis ſubſtātialibus locum hȳabet. et hoc dicit in glo. ij. in ver. p̄ceſſus autē iſte. De iure autē canonico variat: primo diſtinguit in glo. ij. ver. item dicimus q̄ ſi accuſatus: q̄ ſi procedit⁹ l absentem cōtumacem valet proceſſus abſq; ordine. Si proceditur in preſentē exigitur aliquis ordo: ſed nō omnis. vt ptz de iureur. ad noſtram ad hoc facit qō dicebamus de iure antiquo in matrimoniali litis cōteſtationē nō exigi: nec in bñficiali quādo procedebatur in abſentē: ſecus ſi in preſentem. vt li. non conteſt. quoniā. ℌ. ſinautē. ⁊ ℌ. pozro. Secundam opi. recitat in p̄n. glo. magne. in ver. notorium et facti. et in hoc diſtinguit inter notorium facti momentanei. et in hoc diſtinguit an procedatur in abſentem et non exigitur ordo: nec litis conteſtatio. an in preſentem et exigitur litis conteſtatio. Jn notorio aūt inꝑpollato dicit aliquē ordinē neceſſarium. non declarat niſi de probationibus: vt dicam. J. Jn notorio autē continui facti vel notorio preſumptiōis dicit q̄ non exigitur aliquis ordo. Recitat tertiam opi. in prima glo. verſi. alij dicunt: q̄ diſtinguatur inter notorium iuris et facti continui ex vna parte: ⁊ notorium facti tranſeuntis et interpollati ex alia. vt in primis null⁹ exigat ordo: in alijs exigatur. in notorijs preſumptionis exigitur ordo iuris. in alia parte diſtinguit in eadem glo. in verſi. ſed cōtra videtur. an notorium ſit quia factū in conſpectu iudicis ⁊ non exigitur ordo iuris: an notorium quia factum alibi ⁊ exigitur ordo. Quartam ponit opi. in eadem glo. ver. ſed quid dices. aut p̄ſens citatus negat notorium vel aliquam circunſtantiam allegat vel excuſationē: et proceditur cū ordine iuris quia negatiōe res fit dubia. quod dicit maxime verum in notorio facti interpollati: quia ſatis probabiliter negatur a p̄ſente. de ſorti. ex tuarum. alle. ad primum. ij. q. vij. c. i. et. ij. Jn alia p̄tein verſi. in alijs: ponit quintam opi. vt diſtinguatur inter malefi cia et contractus et poſſeſſiones. in maleficijs in notorio procedit⁹ abſq; ordine iuris. in cōtractibus ⁊ poſſeſſionib⁹ p̄cedit ordine iurꝫ. qz matia illa notorij l ℣ctib⁹

nō reperitur q̄ alteret modū pro-
cedēdi. assignat cām/q̄ in cōtra-
ctib⁹ multe p̄nt occurrere defensi
ones: et q̄ in ꝓtractibus subuen-
tū est de alio remedio in absentē:
scz missiōis in possessionē. vt li. nō
cōte. c. tue. et. c. q̄m. iō non ꝓcedit
in absentē absq̄ ordine iudiciario
Nec ob. si dicat q̄ idē est in delict̄
q̄ multe p̄nt excusatiōes et defen
siones ꝓpon: vt ptz de accu. cum
dilecti. nā si transiuerit ad alteri⁹
episcopatū poterit allegare q̄ cū
licētia pape. de trāsla. ꝓla. c. i. Itē
ita est, puisum de remedio missio-
nis in delictis p ti. ff. de requi. re-
is. Uñ alia rō non pōt assignari q̄
re tales, pcessus habeāt locū in de
lictis et nō in ꝓtractibus: nisi spe-
ciale in delict̄ ne delicta remanea-
nt ipunita. et tñ remanet in ꝓclu
sione postea, in vlti. glo. in fi. q̄ q̄n
possessiōes et contractus possunt
esse notorij q̄ in, pcessibus talium
raro, pceditur ꝑ fōrmā notorij si
cut etiā in eis raro, pceditur ꝑ
fōrmā inq̄sitionis. et dicit hoc sibi
pl⁹ placere. Sextā ponit opi. Jo.
de mōte murlo vt recitat Joh. an.
de foro cōpe. cū. c. laycus. li. vi. an
agāt ad finē pene in delict̄: an ad
p̄uatā vtilitatē p̄ quā accusatiōis.
Ꝓ̄to casu nō exigit ordo iur̄ nec
litis cōtestatio. Sc̄o autem sic: q̄
idē si olim ciuiliter agit dicit suffi
cere q̄ hoc nō reperitur iure cau-
tū in ciuilib⁹. de tēpo. ordi. c. fi. de
transla. ꝓla. c. ij. Spe. in ti. de no
to. distīguit an agāt ad instātiam
partis q̄ exigit̄ litis contestatio/et
alius ordo. q̄ an agāt officio iudi-
cis et nō exigitur litis contestatio
vel alius ordo. Cal. dicit q̄ nō vi-
deāt sibi distinguendū inter noto-
riū facti vel iuris vel an sit facti t
erpollati vel continui nec an t cō
spectu iudicis sit delictū cōmissuz
an nō. Itē nō facit dr̄iam an ciui-
liter agatur vel criminaliter: dūmo
do ciuiliter, ꝓpositū possit esse no
torū: et hoc q̄ vtriusq̄ eadem est
ratio ꝑ eum: de trāsla. ꝓla. inf̄
corporalia. Ego dico q̄ in notori-
is facti in casibus in q̄bus iudex
pōt procedere ex officio suo si eli-
gat, pcedere: nō est necessaria litis
contestatio/nec calūnie iuramenti
vt substātiale: q̄ꝫ si videat iu-
dici possit id exigere: vt deveritā-
te dicēda. de iura. calū. c. i. li. vi. q̄
si vbi fama ꝓcedēte nō exigitur
litis cōtestatio et alia: vt li. non cō
te. c. q̄m. ℣. sunt et alij: fortius hic.
Ubi aūt non pōt, pcedere ex officio
q̄ agitur ad cōmodū p̄uatū nec
attingūt materiā peccati. dico idē
siue, pcedat in absentē siue in pre
sētē quecūq̄ sit spēs notorij fcti si
ue interpollati/siue momentanei
siue cōtinui: q̄ iura simpliciter lo
quūtur. q̄ꝫ vtplurimū loquātur
in delictis: vt ptz de iureiu. ad no
strā. de testi. cog. sup eo. ij. q. i. de
manifesta. in p̄n. q̄ hoc q̄ tales or
dines iudiciarij sunt inuēti, ꝓpter
finē in dagāde veritatis. veritate
aūt notoria existēte ad q̄d adhibe
tur talis ordo. et est hoc expressuz
de filijs presby. q̄m. Itē q̄ in sum
marijs talia nō seruātur: vt t cle.
fi. de ver. sig. fortī⁹ in notorijs. In
notorio iuris aūt p̄sumptōis aut
fictiōis si surgit a notorio facti: di
co idem. q̄ hoc tenet Cal. In noto
rio aūt iuris probatiōis vel cōfes-
siōis quis ordo exigāt in eadem
instantia est planū. Inquantū au
tē, pbationes facte inducantur in
alia instātia vel ꝓfessio: planū est
q̄ in illa exigitur / nisi confessiōis

petatur executio: quo casu sum-
marius ordo exigitur si a gāt offi-
cio iudicis. Si agāt actiōe in factū
exigitur ordo iuris ꝑm naturam
cause: vt si cā est de sūmarijs exi-
gitur sūmari⁹. Si cā est plenaria:
plenari⁹. ad hoc vt lit. nō cōte. q̄m
℣. i. et quod ibi no. vbi dr̄ q̄ atte-
statiōes recepte ꝑm formā illius
℣. in alio iudicio vel instātia vt, p
sint non possunt produci lite non
contestata. ad hoc de, pba. c. fi. In
manifestis aūt planū est ordinem
iuris seruandū: nisi vbi causa agi
pōt iudicis officio. q̄ hoc tenet gl.
ij. q. i. i summa. ad hoc. ij. q. i. ℣. q̄m
aūt. Nunq̄d aūt vbi dixi in noto-
rijs iudicē nō teneri ad obseruan
tiā iuris si iudex obseruaret nō vi
tiaret̄ processus vt in cle. fi. in fine
de ℣. sig. de elec. bone. xxiij. q. i. lo
quitur. Sed si pars ℣diceret ne id
fieret peccaret iudex puta si arta
ret ad ordinē. nec putat Cal. abso
num dicere q̄ si partes nō ℣dice-
rēt et iudex hoc facere vellet q̄ ap
pellari nō posset. ex q̄ fit sine ptis
discrimine. q̄ sic ītelligit no. de iu-
reiur. ad nr̄am. q̄ hec sufficiāt quo
ad ordinatoria. ¶ In decisorijs
aūt hic est aduertendū q̄ circa
decisoria occurrit cause cognitio:
occurrit et etiā probatio. Si q̄rit
an exigatur cognitio cause q̄ alle-
gationum quas, pponūt illi ꝓtra
quos est notoriū. dicit Inno. in. c.
tua nos. in glo. ij. magna ℣. item
post citationē: q̄ notoriū nō exclu
dit quin audiatur defensio ei⁹ cō
tra quē ingrit. q̄ dicit sibi videri q̄
nō tenet sententia lata super no-
torio non auditis defensionibus
illius cōtra quem allegatur. q̄ la
ta est sine cause cognitione. C. de
sen. et interlo. om. iudi. l. prolataz
quia sicut illud in plenarijs cau-
sis: ita et in causis notorijs in qui
bus aliqualis ordo seruādus est
et sic cognitio cause respectu alle-
gationū et defensionū cōtra noto
riū. sed si audiantur eius allegā
tiones licet non admittāt probā-
tio: nichilominus tamē si est no-
toriū tenet sententia. q̄ si hoc pro-
babitur coram illo coram quo pe-
titur sententia principalis pronū
ciari nulla: iudicabitur sententiā
debere manere ratam. Secus au
tem dicit in iudicijs in q̄bus ple-
narie, pceditur q̄ tunc non vale-
ret sentētia si sup defensiōib⁹ non
admitterētur, pbationes. licet quī-
dam aliter dicant. ¶ Nota dictuz
notabile q̄ in summarijs et noto
rijs si iudex, pcedat non auditis
defensionib⁹ non valet sententia
si auditis defensionib⁹ sed nō ad-
missis, pbationib⁹: processus va-
let in summarijs q̄ notorijs ſz nō
in plenarijs. Idē ipse no. quo ad
hunc articulū de cōcef. prebē. post
electionē. de quo dixi de cōsti. ec-
clesia sancte marie. Cōtrariū sen-
tit Cal. ℣. in membro an inducat̄
ex sententia notoriū. vbi dicit q̄ si
sententia lata sine, pbation ib⁹ ſz:
recitat alios dicere q̄ melius fa-
cit is qui opponit defensionē con
tra notoriū si appellet: q̄ tunc si
appellet postea snia redderet nul-
la. q̄ dicit host. hoc necessariū. Jo.
an. recitat Inno. q̄nq̄ dixisse ap-
pellationē exigi. q̄ sic recitat dictū
suū q̄n appellat. postea valia ꝓte
recitat dictū ei⁹ et q̄n nō appellat
q̄ tunc postea lata snia redderetur
nulla q̄ ita vacillat. Et ꝑm alios
dato q̄ nō appellet iudex aditus
sup nullitate admittet, pbationes
super defensionib⁹ suis q̄ excusa-

tionibus. Breuiter puto q̄ quādo adīt super nullitate: sola omissio admissiōis defensionum nō facit sniam nullā sed iniustā vt dixit in dicto.c. eccliā sancte marie. saluo nisi aliter euidēter pateret cause cognitionē exclusaz. ⁊ hoc qz multa possunt iudicē mouere que nō parent. vt de proba. in pñtia. de re iudi. sicut. secus si ex tēporis brevitate patēt vt no. Bar. in. l. prolatam. C. de sen. ⁊ ad hoc textus de resti. in integ. cum ex lr̄is Nunḋ aūt i notoriis recrāt ꝓbatio Jo. ij. q. i. de manifesta. dicit q̄ in notorio facti interpollati exigitur semiplena ꝓbatio. de vsuris cuz in diocesi. qz tale notoriū pōt ꝓbabiliter negari. alle. de sortilegijs extrauā: in parte decisa. Jn notorio facti continui nulla exigitur ꝓbatio. in notorio iur̄ vt per sniam si illud negatur requirit ꝓbatio. de re iudi. sicut. Jn notorio presumptionis etiā exigitur ꝓbatio. s. q̄ cōiter pro filio habetur. Jnno. tāgit istam opi. in glo. magna ff. notorium facti. ⁊ idem cōcludit saluo q̄ addit de notorio facti mōmētanei. ⁊ dicit in illo ꝓbationez exigi. ⁊ dicit q̄ oz duo ꝓbari. scz q̄ factū ⁊ q̄ publice factuz. ⁊ vnū nō sufficit sine reliquo. ⁊ addit in notorio p̄sumptionis q̄ sufficit probare circunstantiā facti ex quo p̄sumitur. lz non ꝓbetur factū. alle. de p̄sūptionib⁹ tertio. xxxij. q. i. c. i. Recitat scōam opi. in glo. prima ver. vel dicas generaliter q̄ i quolibet notorio valet ꝓcessus absq̄ aliqua ꝓbatiōe. Tutius est tamē q̄ probationes recipiat nisi sit periculū in mora. alle. de elec. bone. ⁊ c. venerabilem. ⁊ concludit in hoc nō esse dr̄iam an sit notoriū factū cōtinui. an momentanei. an interpollati. dicit tamen q̄ in vsurario manifesto q̄dam cōspiciunt̄ specialia. alle. de vsur. cū in diocesi. ⁊ c. qz in oibus. Recitat tertiā opi. in glo. in ver. sed q̄d dices. q̄ quādo negat notoriū a pñte: ⁊ exigūtur ꝓbationes ⁊ alius ordo. ij. q. vij. c. i. ⁊. ij. anno negetur notoriū qz procedit in absentē ⁊ tunc non exigitur alia probatio. vnde cōcludit q̄ si negatur notoriū illud negatum habebit naturā mixtā inq̄ntum negat et erit dubiū. ⁊ ideo quo ad hoc exigetur ꝓbatio. q̄tū ad ordinē iuris erit notoriū et nō exigetur ordo iuris ⁊ sic hēbit naturā mixtā. vñ dicit q̄ eo negante necessariū est q̄ probet nō solū factū sed etiā alie circūstantie. de resti. spo. olim. ⁊ c. cuz ad sedē. ij. q. i. que lotharij. Recitat quartam opi. in ver. quidā dicūt. q̄ negato notorio oz q̄ duo ꝓbent illud notoriū eē. Et dicit q̄ hoc ꝓbabitur absente parte. de appe. interpositā. ⁊ probato q̄ hoc sit notoriū recipient̄ probatiōes sup principali. sed hoc sibi nō placet: qz hoc esset plongare lites. ¶ Recitat quintā opi. glo. ij. magne. ff. quidā dicūt q̄ in pñtem necessaria est ꝓbatio notorij. q̄s intelligo si negef. l. absentem aūt cōtumaciter: nulla ꝓbatione in causa habita añ sniam sup notorio valebit snia: dūmodo cōrā illo cōrā quo petitur snia ꝓnunciari nulla propter defectum ordinis probet notoriū: nec ex adverso cōrā illo iudice admittetur ꝓbatio excusatiōis ad reddendū nullū processum. nā imputet sibi si presens nō ꝓposuit. Spe. in ti. de notorio ad finē dicit q̄ si iudex ad instantiā alicuius ꝓcedat: oz

q̄ notoriū probet. si ꝓcedit ex officio: nō est necesse q̄ probet notoriū scōm eum. ⁊ idem i vna parte sentit hic Cal. Jo. cal. hic eligere videt̄ necessariuz esse q̄ probetur notoriū. ⁊ dicit q̄ sufficit testes deponere vt. ff. dicā circa articulum quomodo ꝓbet: nec est necesse vt sentit Jnno. q̄ testes deponant q̄ fuerint pñtes actui notorio qz sic iam supflue ꝓbaret notoriū quo ad cōdēnationē faciendā vt est notoriū. et qz ꝓbato delicto notorio satis cōsequēter probat delictum cōmissum esse: qz notoriū non pōt esse nisi sit cōmissum. de elec. bone de proba. qm̄. de cōstitu. cū accessisset. de despō. impub. ad dissoluē dū. de purga. ca. cū dilectus. ⁊ est de mēte glo. de iureur. ad nr̄am. Omni tñ casu cōcludit Jnno. cuz glo. hic magna iuxta fi. ⁊ Joh. an. hic etiā ponit Jnno. in ver. itē dicimus q̄ etiā si iudici nō sit factū notoriū: dūmō vere sit notoriū: lz iudex peccet si fert sniam anteq̄ probet factū notoriū: tñ eius snia irrevocabilit̄ tz. i alia pte limitat hoc verū qñ. ꝓcedit pte absente vel ex officio. pte aūt istāte dicit q̄ oz q̄ ꝓbet notoriū. Hec sunt q̄ scripta reperio cū magno labore ad ordinē reducta. Tñ vt recitat spe. i. ti. de notorio q̄ tz i notoriis, ꝓbatiōez nō necessariā qz probatio in finez fidei faciende ⁊ iudicis certificandi dirigitur. nulla aūt maior probatio est q̄ notoriuz. igitur nulla exigit̄. Jo. an. in addi. spe. in ti. de notorio cōcordat opi. dicēs q̄ i facto recenti oz q̄ ꝓbetur factū per duos testes qui dicant se presentes fuisse et constet notorium. nec sufficit alterum. et sic saluat opi. Jnno. Jn facto autez antiquo qō retinetur holm memoriis exigit. ꝓbationem notorij dato q̄ nō ꝓbetur factuz per testes presentes. et dicit hoc fuisse dictū Nicolai de matarellis. Et si dicas ad quid ꝓdest probare notorium si adsunt duo testes probantes directe? dicit q̄ ad aggrauādum volentem probare cōtrariū: et ad conseruandum validitatē processus vt sup notorio absq̄ ordine in quo validando nō sufficit probationē superuenire in notorium iuris pendente iudicio: licet secus sit in cōfessione per ea q̄ no. Jnno. ⁊ glo. de offi. dele. c. i. li. vi. ⁊ tetigi. ff. q̄c. q̄d hic sensert Cal. Jsta materia est periculosa ⁊ male declarata. ⁊ ne procedā in equiuoco pōt dubitari de duobus. primo an debeat probari notorium iudici quo ad hanc qualitatē q̄ sit notoriū. Secundo an sit necesse q̄ probet factum ip̄m. De primo dico q̄ si factum est gestū in cōspectu iudicis ad hoc sedentis non exigitur alia probatio quia de eo sibi cōstat vt iudici. sic intelligo Joh. ij. q. i. ff. quādo aūt. ⁊ qō no. de ap. ꝓsuluit ⁊ dictuz pe. de san. qō recitat spe. in ti. de notorio. ⁊ dicā infra circa modū, ꝓbandi. Si factuz non est gestum in cōspectu iudicis sedētis ad hoc vt iudicet: tūc si qualitas notorij exigit ad fundamētū protestatis, vt i cōseruatore: satis credo sibi oportere prius cōstare de qualitate notorij. ⁊ q̄ sup ea se informet. qz non sufficit iudicē hr̄e iurisditionē nisi sciat se hr̄e. ff. de condi. ⁊ demō. l. multum. ⁊ quod ibi no. ⁊ qō scripsi plene q̄d sentserit Joh. an. de offi. dele. prudentiam in pn. ⁊ hic: etiam si nō negetur: sed si negetur recurrendū est

ad glo. in. d. c. i. de elec. li. vi. qz si negetur notoriū: hz se informare sup hoc summarie: vt videat an sit iudex & pm q̄ inuenit procedere. ff. ō iudi. l. si qs ex aliena. de rescrip. c. sup litteris. Si alleget aliqua defensio vel excusatio: adhuc sufficit iudici factū pncipale fore notoriū nō attenta obumbratiōe accidētaliū circūstantiarū vt ipse possit sup notorio pcedere. & hoc casu satis puto q̄ si pcederet nō valeret, pcessus non habita informatione sup notorio. sic tēpero dicta doctorū hic. Quādoq̄ notorij qualitas exigit solū rōne, pcessus et nō ad fundādā iudicis potestatē in pposito tunc si iudex eligit pcedere via ordinaria & iurīs ordine seruato: nō exigitur aliqua informatio sup notorio: hoc est planum. Si eligit pcedere via extraordinaria vbi nō pōt: hec est dubitatio an valeat pcessus sup notorio nō habita iformatiōe de notorio, iura & cōmuniter legiste exigūt q̄ oportet q̄ sit notoriū & iudici cōstet de notorio. & sic intelligo glo. legistarū in. l. i. C. qui & apud quos. & l. l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. & hoc seqūtur gr̄anus. ij. q. i. §. quādo aūt. et hanc opi. tz glo. de iureiuran. ad nr̄am, que ponit etiam precedēs mēbrū. & sic dicunt legiste practicari debere. C. de accu. l. ea quidē. Nā de notorio vel delicto nō stabitur dicto denūciātis. sed se informabit iudex sup notorio. & postea, pcedet ad dictū eius licet quidā male intelligētes illā legem dicant in hoc stari dicto denunciatoris. et hoc dicit Specu. in ti. de notorio. quod tenet gl. ij. q. i. de manifesta. hoc tz ħ Inno. & in. c. sequē, maxime in notorio facti momētanei & interpollati. hz dicit sufficere cōstare p publicam famam vel denūciatiōnē officialis. et ponit Joh. an. in glo. magna in ver. quidā aūt dicit. In cōtrariū est tex. de ap. cum sit romana. de elec. bone. ij. q. i. de manifesta. de testi. cogē. super eo. de fili. presbi. qñ. vbi indistincte dicunt nullam exigi, pbationē. Cōis opi. est q̄ iudex de notorio dz se informare: si tamē se non informet dicunt q̄ pcessus valet. sufficit tamē secūduz Inno. cōstare iudici factū esse notoriū et certum in suo genere: q̄ē alique circūstātie sint vel eē possint que sint occulte: qz si oporteret oēs circumstantias esse notorias: nullū maleficiū posset eē notoriuz: qz nullum est q̄ō in se non possit habere excusatiōes vl circūstantias excusantes. & hoc ponit in glo. ij. magna circa pn. ante ij. sed cōtra nō dicitur factū &c. hāc sniam seqūtur Hostiē. & Joh. an. & Panor. ij. q. i. de manifesta. qui dicit sufficere de notorio ꝓstare post sententiam. quia eo q̄ sibi deducitur notoriuz informationē habet a iure. allegat. ff. de feri. l. ij. ff. si. regun. l. si irruptiōe. xvi. q. ij. inter memoratos. hoc tz Inno. de elec. bone. el. i. q̄ dicit talē examinationē super notorio exigi ad cautelā et nō de necessitate. hoc ponit i ij. notoriū. In alia parte sentit q̄ si pceditur sup notorio & in veritate est notoriū valet, pcessus dato q̄ sē nō iformaunt. Si aūt, pcessuz est vt super notorio et in veritate nō est notoriū: nō valebit, pcessus hoc ꝓsito de excusatiōe: vt dicā J. Puto q̄ i delegato attēdit forma delegatiōis: si ꝑponat delegans verbis dispositiuis factū fore notorium: valebit, pcessus non habita informatiōe sup notorio: si mādet si est ita: nō valet, pcessus nō habita informatiōe sup notorio per no. de accu. cum oporteat. & eo. ti. qualiter & qñ. ad hoc glo. in. d. c. i. Si est ordinarius & nō negatur p partem pñtem notoriū: satis credo valere, pcessuz in pñtem. qz ea q̄ in libello ponunt quo ad modū pcedendi habent, pveris: ex quo p partes nō negant: & quo ad fundandā ptātē iudicis. vt dicit Inno. de iudi. ceterū. & c. si clericus. & c. cōquestus de fo. cōpe. ad hoc ff. de iur. o. iu. l. cum q̄daz puella. & sic saluo opi. doc. Vbi aūt proceditur in absentem vel in presentē negantem notoriū ad instantiam partis de puncto iurīs nō puto valere processum nisi aliter se informet de notorio. Vbi autez aliqua qualitas exigit ad fundandū modum vel qualitatē, pcedēdi: oz q̄ super illa qñ oia se iudex iformet vt de illa cōstet sibi. ff. qui. ex. cau. in po. ea. l. hoc aūt in princi. ibi nō defendi tuīq̄ pretoi dz &c. in, pposito ei non liquet ex quo negat vt iudici. igitur cū notorietas sit cā producēs processum extraordinariū: nō valebit, pcessus. nec valebit si dicatur eo q̄ negat & vltra, pceditur pronunciat tacite se cōpetentē. qz nō est hoc verū ex quo p cessus est nullus vt dixi de rescp. super litteris. paria ei cōiter sunt non esse vel non apparere. poterit tñ sup hoc notorio se iformare de plano etiā parte non citata & testibus nō iuratis receptis. p ter. de elec. bone. dicit idē Inno. in fi. prime glo. magne. alī. & si vero. §. qui p rei ēlitate. ff. q̄ satisf. cog. de ap. interposita. §. fi. & ad hoc facit qō

no. Inno. ō postu. ꝓela. c. i. & hoc tenet Arch. ō offi. delega. c. i. li. vi. in ij. exigunt. vbi dicit exceptiōes etiam nō admitti ꝑ testes. & ibi dicit host. vt recitat Arch. q̄ hec erit de plano informatio: quā facere poterit etiā non vt iudex sedēs inter partes. alī. ij. q. iij. ꝓuaricatore. ver. abolitio. J. de spō. cū i tua. ad hoc qō no. Inno. de accu. c. cuz oporteat in glo. vel p testes. & de elec. in. d. c. bone in glo. lz em̄. & dicit ibi host. q̄ ante oia habebit recursum ad famā sup hac informatione notorij. Si inueniat famam nō eē desistat. alias, pceda ad informationē notorij. allegat de dolo. c. cum olim. & hoc ponit Archi. in. d. c. i. ad hoc gl. & Arch. xi. q. iij. eoz. et posuit etiā Inno. in. c. seq. Inno. & Jo. an. in. d. c. bone. lz gl. aliud sentiat ibi in ver. si cōstiterit ad hoc qō no. Inno. de postu. ꝓela. c. i. vbi sup informatione legitimatiōis ꝓsone recipiuntur testes de plano etiā nō iurati. ad hoc qō no. de informatiōe fame de accu. cum oporteat. qz pōt iudex, pprijs auribꝰ audire famā loqui. ad hoc ij. q. i. deꝰ opꝰ. & de accu. qualiter et qñ. el. ij. & facit. ff. finū regū. l. si irruptiōe. ff. ō mino. l. minoz. xxv. an. ex aspectu. Dicit aūt ħ Inno. in glo. i. magna ver. q̄dā autē. ad hoc vt in notorio facti trāseuntis, pcedi possit exigitur q̄ lr̄as receperit a fidedignis. de postu. ꝓla. c. i. ij. q. i. c. fi. in aut. vt iudi. sine q̄quo suffra. §. si quis aūt. vel p famā vel per denunciatiōē officialis. C. de accu. l. ea q̄dem. & hoc ē tenet de offi. deleg. c. i. li. vi. nā de eo qō sibi nō cōstat vt iudici iudicare nō pōt. ij. q. i §. qñ ꝙ crimen. sufficiūt tñ duo testes ad faciēdā

sidem de notorio. glo.ij.q.i.§. qñ. et no. Archi. de offi. dele. c.i.li. vi. hec vera qñ ꝓcedit ad instantiaz ꝑtis. Si ꝙo ex officio/satis posset saluari opi. sibi eñ crederet de notorij iformatiõe sine alia fama. vt de accu. ãliter el.ij. Oia ꝑdicta dico ꝓcedere i notorio ꝓsũptiõis et fictiõis qñ factũ a quo surgit ẽ notoriũ. In notorio autem ꝓbatiõis oino si ex ꝓbatiõib⁹ iudex vult aliqd sniare oz de eis ꝓstare. z idẽ de snia. ff. re iudi. sicut. z. c. cũ bertol dus. z idẽ de ꝓfessiõe. ꝑõt secũdo dubitari an notoriũ id est factum ipm subiectũ notorio de q̃ cõstat i iudicio ꝓstito hoc ꝙ in iudicio sit notoriũ: sit. ꝓbãdũ i notorio facti ꝑtinu. Inn. ℞ velle vr̃ ꝙ debeant p duos testes fctm. ꝓbari z vltra hoc ꝙ sit notoriũ vl̃ publicũ. z hoc dicẽ in gl. magna ꝓla circa pn. ℣. notoriũ facti. pp qõ dicit Arch. de offi. deleg. c.i.li.vi. i ꝓbo exigũt. ꝙ desinit qd cẽ notoriũ. z trãsit i famosũ qñ oẽs testes q̃ actum fuerãt ꝑtes sũt mortui. ob hoc alibi ino. tenuit z dicit ꝙ notoriũ ẽ tm̃ de facto ꝑsenti z recẽti qõ ꝑ testes. ꝓbari possit. z i hoc differt a famoso: qõ cõiter est de facto lõgiquo. z ꝑ testes q̃ iterfuerũt. ꝓbari nõ põt. hoc ponit de ℣b. sig. veniẽs in gl. magna ad fi. Jo. ℣. ij. q.i. ℞ manifesta. idẽ Spe. in ti. de notorio. qz finis ꝓbationis est indicẽ certificare vel inducere ad fidẽ. maiorẽ aũt fidẽ nõ põt hr̃e q̃ sit notoriũ. Cald. aũt dicit hic ꝙ sufficiat talis ꝓbatio q̃ cõcludit notoriũ. nec est necesse ꝙ testes aliq̃ deponãt de ꝑtia. hoc ꝓbat a diffinitione notorij de quo ℣. Item q̃a si aliqui deponant de presentia facti superfluũ est addere de notorio secundũ eũ. Ratio ista non est bona quia non est superfluũ ꝓpter ordinẽ ꝓcedendi q̃ nõ habet locum in non notorijs. nec sufficit ad validandũ qõ agitur superuenientia notorietatis ꝓbationis: nisi superueniat ꝓfessio. vt dicit glo. de offi. delega. c.i.li.vi. Itẽ dicit ꝙ ꝓbato hoc ꝙ sit notorium satis cõcludit ꝙ testes illud factũ cũ de non ente nõ possit esse notoriũ. de elec. bone. de ꝓba. qñ. de cõstitu. icuz accessissent. de despõ. impub. ad dissoluendũ. z pro hac opi. dat ter. expressum de purga. ca. c. cũ dilectus. z fuit de mẽte gl. de iureiur. ad nr̃am. el.ij. in gl. ij. Quidã vt vinc. dicũt ꝙ si ꝓcedit ad petitionẽ alicuius exigit snia. si ex officio ꝓcedat non. hãc tenet hic Cal. vt sufficiat ꝓbare aliqd esse notoriũ. si eñ testes ꝓbarent de ꝑtia: superflua essent dicta de notorio. Jo. an. in addi. spe. i ti. de notorio post Nicolaũ de mata. dicit opi. cõcordãdo ꝙ in facto recẽti oz ꝙ testes deponãt de facti presentia. i facto vero antiquo qõ ita de facili nõ retinet in memoria testium: sufficit ꝙ deponãt. ita ꝙ cõcludant notorium absqꝫ eo ꝙ aliqui fuerint ꝑtes. z sic remanet: hanc opi. puto veram recte intellectam. hñt enim testes sup notorio deponẽtes cocludere facti certam scientiaz populi vel maioris partis. hoc aũt cõcludere nõ ꝑt nisi viderint populũ vel maiorez partẽ facto ꝓsentes. si eñ dicãt se a populo audiuisse ꝙ fuit ꝑs hoc non sufficit: qz deponũt de eo qõ ꝓceperũt sensu alterius. Ideo optime distiguũt iter factũ recẽs in quo nõ sufficit testimonium de auditu: et factum antiquatum in quo sufficit testimoniũ de auditu

vt no. ℣. de testi. veniẽs dever. sig. veniẽs. et dixi dever. sig. quid per nouale. ff. de proba. l. si arbiter. nõ tamẽ exigo ꝙ ipsi deponant directe de facto sed de ꝑtia populi in facto si factũ est interpollatũ vel momẽtaneũ. Joh. exigit famã vel alias ꝓbationes iuuãtes qz de se solum nõ ꝓbat. vnde exigit saltez semiplenã ꝓbationẽ. alle. de vsuris cũ in dioces. hoc etiam recitat Inno. in glo. magna ver. notoriũ z hoc ponit Joh. ij. q.i. de manifesta. nõ facio differẽtiã inter factũ interpollatũ vel momẽtaneũ: dũmodo testes ꝓbent illud esse notoriũ ad finẽ vt condẽnatio sequatur. Iz Inno. senserit ꝙtrariũ z ponit Jo. an. hic in glo. magna ver. sunt q̃ dicũt. vbi dicũt quidã ꝙ in tali notorio necessariũ est ordinẽ iudiciariũ z ꝓbationẽ. z iura alia intelligũt in notorio facti cõtinui vel interpollati qñ cõmissum fuit in cõspectu iudicis. Iz postea vacillet tenẽdo cõtra. in ver. z forte. vbi dicit ꝙ non est differẽtia inter notoriũ cõtinui facti z actꝰ trãseũntis. z in hoc residet qõ verũ puto. vnde sufficit ꝙ deponant ꝙ talis vsurarius est: qz hoc scit totus populus q̃ ꝓsens vidit et audiuit ãliter talis mutuabat ad vsuras et adeo' est publicũ ꝙ nulla tergiuersatiõe celari põt. in notorio autẽ ꝓsumptiõis z fictiõis vel depositiõis si surgat a facto notorio facti dico idẽ per oia. put agit de. ꝓbatiõe facti a quo surgit ꝓsumptio vel fictio. ideo dicit hic Cal. ꝙ nõ est necesse factũ ex quo surgit ꝓsumptio iudicialiter ꝓbari si sit notorium. sed sufficit testes dicere ꝙ omnes vel maior pars ꝑsonaꝝ loci ita affirmat z ita asserit. s. circunstantias ex quib⁹ ꝓsumitur puta ꝙ talis habetur vel habebatur pro filio et ipse talis habebat talẽ pro patre z ꝙ ita dicebatur. haberi z reputari: nec audiuerũt aliquos cõtradicẽtes. Idẽ in similibus ꝑm Jo. Cal. data autẽ notorietate facti qõ ꝓsumit. vel fingit nulli subiciũtur necessitati ꝓbandi. Idem si de eo cõstat. s. facto probationib⁹ aliꝫ. oz tñ ꝙ in probando facto seruet ordo iuris z sufficit ꝙ probent circunstantie facti. nõ autẽ est necesse id qõ ius ꝓsumit. ꝓbari. de ꝓsumptionibus. ktio. rrij. q.i.c.i. z c. fi. et sic dicit hic Joh. an. post Inno. in. c. seq. in gl. magna. ver. quidã autẽ dicũt. Idez Cal. allegat de ꝓsumptio. tertio. rrij. q.ij.c.ij. qz q̃ sunt iurꝫ notissima sũt indici. nec expedit aut necesse est aliter probare ar. l. ornamẽtoꝝ. ff. de auro z arg. le. ℣. de appella. sepe. Et dicit hic Inno. de elec cũ inter. R. z Jo. ar. de cõsuetu. cũ dilectus. dicũt legiste ꝙ necesse est ꝙ allegeꝛ. vt. l. si adulterium cũ incestu. §. idẽ polloni. ff. de adul. z no. ff. si cer. pe. l. cum q̃d. puto ꝙ sufficiat hoc de tegi in allegationib⁹ iuris: z etiaz si a partibus nõ allegetur: dũmodo claudi possit sub petito: iudex hoc allegare ꝑt q̃ ꝺ iure supplere põt. vt no. de postula. ꝑla. bone. ff. de le. iij. l. offidius. z. l.i. C. vt q̃ de sunt aduo. In notorio aũt ꝓfessionis vel ꝓbatiõis si de illa cõstet in iudicio: vt qz producit publica cõfessio vel attestatiões: nõ ẽ necesse ꝙ aliter probetur. est tamen necesse ꝙ constet de iurisditione illius coram quo est facta confessio vel probatio. vt no. inno. de sen. ex. solet li. vi. et exigitur ꝙ constet eas

ordinate receptas vere vel ꝑsumptiue. vt ꝓz ex no. de offi. dele. cuz in iure. in notorio sñie idē: hoc saluo q̄ illa etiā per testes ꝓbata: ois solēnitas ꝑsumit. de re iudi. c. sicut. vñ cōstito de ꝓfessiōe de ꝓbationib⁹ de sñia facta q̄ illas cōprehendit: aliter ꝓbari non expedit. Relinq̄tur ergo generalit differētia inter notoria ⁊ non notoria: q̄ facta nō notoria oz directe ꝓbari. sed non est necesse notoria ꝓbari. ꝛz hic est necesse ꝓbari q̄ hoc notoriū est. quo ꝓbato ex notorio factū ꝓbar ꝛz sup facto alis directe nō deponat. ⁊ hec est causa quare appello ipam ꝓbationē ꝓbatam.

¶ Circa media iudicij occurrunt aliq̄ exceptiones ⁊ defensiones an circa illas aliq̄d notoriuz operet. dic ergo q̄ ꝑ illas aliq̄n notorium ꝓficit in repellēdo q̄ si iudex eas notorie friuolas videt/illas repellere pōt. de dolo ⁊ ꝓtu. c. finē. C. de fal. l. ij. no. de cōcess. ꝓbē. post electiones. de postu. ꝓlā. bone. el. i. Itez an iuuet in ꝓponēdo dixi. ſ. circa libellū vel circa petitionem. An autē ꝓpositꝫ iuuet: dic q̄ q̄nq̄ iuuat notoriū. nā exceptio ꝓprietatis regulariter nō obstat agenti possessorio. de resti. spo. in lris ex cōquestiōe. ⁊. c. i. ⁊ tñ si sit notoria admittit q̄ō est verū in notorio dispositiōis. vt in. c. ad decimas de resti. spo. in. vi. in notorio cōfessionis ⁊ ꝓbatiōis: vt no. Inno. de renun. sup hoc. de fil. presbi. ꝓstitut⁹ In notorio sñie vt dixi ō resti. spo. in lris. ⁊ dixi de cā posſ. cū dilectus ⁊. e. ti. pastoralis. q̄cq̄d Bar. dicat in. l. naturaliter. ℣. nichil. ff. de acq. pos. ⁊ dixi in regula q̄ ad agendū de reg. iur. li. vi. In notorio autez presumptiōis est dubiū ꝓpter intellectū. c. porro de diuor. quod examino plene i lectura. c. in lris. de resti. spo. Manifestū aūt ⁊ famosū nō habet hunc effectū q̄ cautum nō reperit. An aūt iuuet exceptio nē ꝓprietatis ꝑ agentē via attentati. tāgit Inno. in. c. bone. de ap. ⁊ tenet q̄ sic. vt ibi dixi ꝛz Lap. sentiat ꝓtra. de resti. spo. ad decimas li. vi. hoc examino in. d. c. bone. ad presens nō insisto. Dicebā penultimo q̄ quidā erāt effectus respicientes finē iudicij vt est sñia. hic aduertēdū si q̄ritur an notorium repugnās sñie inficiat dicendū q̄ sic si notoriū includit ipossibile. vt no. de sen. excō. c. romana. ℣. in vniuersitatē. eo. ti. venerabilib⁹ li. vi. per Jo. an. Si tñ notoriū sit de falsitate cause alis non impossibilis ex qua fertur sñia: idē. de re iudi. inter ceteras. de appel. sollicitudinē. no. Inno. de cōcess. ꝓben. cuz nris. de frig. fraternitatē. Pau. tāgit ⁊ ibi casus i cle. pastoralis de re iudi. in cle. hec. pcedūt in notorio facti: ⁊ in notorio ꝑsumptiōis ⁊ fictiōis surgētis a facto notorio

In notorijs ꝓbatiōis vel cōfessionis non puto q̄. pcedat. vt dixi de rescrip. ab excōicato. q̄ talia de facili sunt in dubiū reuocabilia. In notorio aūt sñie puto q̄. pcedat si iudex est informat⁹ de sñia. vt no. d. Cōpo. de ꝓsti. cum. m. ferrariensis. ꝯ̄ legiste cōtra. in. l. nam et postea. ℣. si dānetur. ff. de iureiur. si in diuersis instantijs ferak sñia vt Bar. de excep. rei iudi. l. si duobus. ⁊ in. l. i. C. q̄ñ ꝓuo. non est ne. ⁊. l. i. C. que sen. sine ap. rescī. Inno. varie loq̄tur. vt ꝓz ex his q̄ in duplici loco ponit. de rescrip. c. lris. c. ceterū eo. ti. ⁊ ponit Joh. an. eo. ti. c. pastoralis. ⁊ ipse ponit

de offi. deleg. cū contingat. et hoc plene examino in repetitiōe. c. ab excōicato. de rescrip. et de re iudi. liter monasteriū. vbi est ꝓpria materia. Manifestū autē hoc nō operatur: vt inficiat sñiam. vt no. gl. et doc. de sen. excō. per tuas. et est casus cū glo. C. de appel. l. ciues. Nunq̄d aūt notoriū excuset a sentētia/et sic iuuet. glo. de rescrip. c. ab excōicato ꝛz necessariā esse sententiā. idē glo. de iureiu. ad nr̄am el. iij. Idē dicit de test. cog. sup eo. glo. ij. q. vi. q̄ lotharius. gl. de ap. c. cū sit romana. glo. de pur. ca. c. pe. de diuor. porro. Idē Bar. ff. de ac. emp. l. emptorē. ff. de neg. gest. at q̄ natura. ℣. cū me absente. glo. de ver. sig. ex pte. Concludo q̄ mihi videt in casibus in q̄bus notoriū habet in se inclusam sentētiā iuris/nō expedit quo ad effectus iuris alia sñia: q̄ sententie eq̄pollēt. nā eo q̄ quis est in notorio delicto irregularis est et suspensus i. q. i. p totū. no. de renūcia. nisi cū pudem. ℣. ꝑpter conscientiā. et de tēpo. or. c. ex tenore. et. c. fi. hūc effectū suspēsionis et irregularitatis ꝑimit ipsa notorietas a principio absq̄ alia sñia. Itē vt q̄s dicatur nō toleraturus vt sic subiecti possint ab eo recedere: vt hic xxxij. di. ℣. verū. hec notorietas operak absq̄ alia sñia. ℣. c. sicut: dicit q̄ ad valuditatē gestoꝝ vt toleratus nō dicak sufficit notoriū. de re iudi. ad pbādum. ad hoc quod no. in. d. c. sicut. licet ꝓtrariū sentiat de pcura. c. fi. primū tñ tenet. de elec. nisi. et. c. dudum. in alijs aūt effectib⁹ facti imprimēdis et exequendis si notoriū est facti: cōiter doc. dicūt. vt glo. in auk. vt iudi. si ne quoquo suk. ℣. necessitatē. q̄ exigitur sñia sed non est necesse q̄ feratur in scriptis ⁊ cum solēnitate de qua in. c. fi. de re iudi. li. vi. ⁊ de qua. C. de sen. ex peric'o reci. per totū. et hoc ꝛz Jo. an. in. d. decretali ex parte. Archi. ij. q. i. que lotharius. sup glo. ⁊ tenet Archi. de penis. c. felicis. in. vi. in ver. pontificali. ad fi. glo. magne. vbi dicit q̄ sufficit q̄dam eius detectio. Idē Jo. an. in addi. Spe. in. ℣. notoriū ver. id autē. in fi. in. iij. col. Jo. cal. hic imo plus dicit q̄ sufficit precē ptū. hoc fuit verbū Archi. in. d. c. que lotharius. per tex. de ver. sig. in his. et fuit dictū Cy. in. l. nullā C. de his q̄ no. infa. ⁊ glo. in. l. ict⁹ fustū. ff. de his q̄ no. infa. q̄ō puto q̄ i ꝓfessum sufficit. ff. de iud. si debitori. forti⁹ si sit notoriū. hoc verē est i ciuili. i crimiali aūt eēt dubiū q̄ tale preceptū nō sufficiat si nec in ꝓfessum. immo debet sequi sñia no. glo. in. c. i. ij. q. i. et. l. i. C. de cōfess. ff. ō custo. re. l. si cōfess⁹. vbi casus. de hoc no. ff. de his qui no. infa. l. ictus fustū. l. i. ℣. diuus. ff. de questio. cū si. vñ exigitur sentētia ꝯ̄ ℣ sine scriptis sufficiat. tenēt tñ hoc cōiter doc. q̄ō satis puto in notorijs facti. in notorijs aūt. ꝓbationis et ꝓfessionis secus/in criminali hoc puto etiā in notorio fictiōis et ꝑsumptionis vbi surgit a facto notorio. f. q̄ sufficiat enam preceptū. ad hoc ter. de cle. nō resi. qualiter. ⁊. c. precedēti. vel sufficit ꝓ priuatione in talib⁹ notorijs dare sñiam eligēdi. vt no. Jo. an. in addi. Spe. i ti. de cle. nō resi. in prin. et est casus in. c. ex parte. ⁊. c. se. e. ti. in notorio confessionis in ciuili seruā glo. in. c. dudum. de electio. q̄ si est facta ⁊c. vt ibi no. ⁊ hoc in eadē instātia. i alia si producatur

idē in notorio ꝓbatiōis semper exigitur ſnia et ſolēnis ſiue in eadē inſtātia ſiue in alia ꝓducatur. in notorio aūt ſentētie non exigit alia ſnia. immo eſſet nulla tanq̄ lata ſine inſtātia: et qz hz executionē ꝓpt̄ā. ff. de re iudi. l. a diuo pio. ¶ Uenio ad vltimū hui⁹. c. in quo eſt opus videre de effectibus poſt ſniam. Et ſi queritur an notorii excludat remedia ꝓtra ſententiā. cōiter dicitur q̄ ſic: qz notorie delinquēs non auditur appellans. de appel. cū ſit romana. i fi. de appel. cū ſpāli. §. porro. de appel. cōſuluit. ij. et eo. ti. puenit. de appel. romana. li. vi. Cal. dicit q̄ ſi appelleꝛ ꝓpter omiſſam citationē etiam in caſib⁹ in quibus. ff. di xi ſentētiā nō foze nullam ex defectu citatiōis q̄ valebit appellatio Nec ob. de appel. cū ſit romana. qz reſpōdet vt ibi nō. q̄ preceſſit requiſitio: fortius hoc dicit in caſibus in q̄bus ſnia eſt nulla ex defectu citationis. qz a ſnia nulla pōt appellari. ff. de appel. ſi expreſſim ff. de iure patro. l. carmelia pia. et l. quedā. ff. fami. herci. et de iudi. c. exhibita. ꝛ. c. fi. Et ſi appellat ante ſententiā. ꝓpter defenſiones ꝓbabiles et excuſatiōes quas non admittit dicit adhuc q̄ valebit appellatio quo ad oēm ſuuz effectū. eſt ſimile qō not. de accu. c. qualit et qñ. ij. Si citaꝛ et ex. ꝓbatiōibus receptz vel nō receptis vbi recipere nō tenebatur appellat non auditur appellās: et ſic intelligit iura ꝓdicta: et q̄q̄ illa iura loquanꝝ in crialibus / nō eſſet abſurdū dicere idē in ciuilib⁹: cū eadē ſit rō. dicit tñ q̄ rō differētie poſſit h aſſignari: quā ſētit hic Jnn. qz maior eſt rō exequēdi penā delictoꝝ ꝓpter publicā vtilitatē q̄ ciuili ad cōmodum priuatū. Jn hoc puto qñ appellat poſt ſniam. qz ſi pena eſt arbitraria vel a iure nō determinata: et iponendo penā ſi modū exceditvalz appellatio quo ad oēm effectū. ad hoc qō no. doc. in d. c. cōſuluit. et in. d. c. ꝓallegato cū ſpeciali §. porro. Si pena eſt a iure determinata / et illā imponit: appellatō nō tenet quo ad effectū ſuſpenſiuum / ſed bñ deuoluit ad iudicē ad quē: vt ſuſpēdat a tēpore quo deliberat de admittēdo vel quādo mittit inhibitoriam: de appel. paſtoralis. §. poſt. vbi de hoc per Jnno. facit de appel. romana. §. cū autē. li. vi. Et hunc articulū plenius expediui de appel. paſtoralis. dic vt ibi pleniſſime ſcripſi. vnū nō omitto qō dicit Jnno. i. c. ſe. in glo. magna. ver. ſed quod eſt mirabile. q̄ dato q̄ non poſſit appellari: nichilomin⁹ poſt ſentētiā latā ꝛ executioni mādatā: poterit de notorio ꝓcedi iudiciū et agitari. C. de accuſa. l. ea q̄dem. nec mirandū qz ſic et alias nō pōt appellari: et tñ lz cām agere. vt i ſuppli catiōe videm⁹. C. de preci. ipera. off. auk. que ſupplicatio. ſi. ꝓbetur falſum qō notoriū videbatur vel nō notoriū. C. de accu. l. ea q̄dem. q̄uis hoc difficile videaꝛ. puto in tētū eē Jnn. q̄ dato q̄ excludaꝛ remediū appellatōis nō excluditur remediū nullitatꝫ. aduerte q̄ hic apte vult Jnn. q̄ dato q̄ alꝫ iudi cū anulletur: ſi iudex ſe nō informet de notorio vbi i ꝓcitate poſtea conſtet eſſe notoriū: ſi tñ ꝓbeꝛ fuiſſe nō notoriū: ꝓceſſus erit null⁹. ꝛ grauabit poſt ſniam dicēs proceſſum nullū ꝓbare nullū. Simile qō dicim⁹ in exceptiōe falſi. ꝓcura

toris poſt litis ꝓteſtationē oppoſita: vt no. de ꝓba. qñ cōtra ꝙ Jnn. ꝛ de eo q̄ fur. oz. recepit. c. i. et dixi de cōſti. cum. M. plus dicit q̄ ſi factū erat notoriū ꝛ excuſatōes ſuberāt nō incognite ipſi q̄ factū renocabitur. p. l. ſi ꝓtor. §. marcellus. ff. de iudi. ad hoc glo. de cle. nō reſi. c. fi. iūctis no. ꝙ doc. eo. tit. ex parte. hec oia puto ꝓcedere in notorio facti ꝛ i notorio ꝓſumptionis ꝛ fictiōis, put ſurgit a fctō notorio. Jn notorio aūt, pbatōis plenū eſt q̄ admittit appellatio vt in toto ti. de appellatiōib⁹: q̄q̄d ſenſerit Joh. an. poſt Poſti. de appel. cū ſpāli. in verſi. vel alio legitimo modo: vbi dicit quictū ꝙ teſtes cōtra q̄s nichil opponit non audiri. Jn notorio aūt ꝓfeſſiōis eſt heſitatio glo. iij. l. ij. q̄ incipit obſeruare C. quoꝝ ap. nō reci. canonizata. ij q. vi. ſunt quoꝝ exigūt: q̄ ſit cōuict⁹ et ꝓfeſſus. Qō quidā reſtrigūt ad certa delicta ibi enumerata. Quidā ad cās criminales: tñ reſi det cōis opi. legiſtarū hodie q̄q̄d ſenſit Pe. ꝛ Cy. ibi q̄ ꝛ in ciuilib⁹ et in crialib⁹ ita demū repellaꝛ ſi ſit quict⁹ ꝛ ꝓfeſſus. nec ſufficiat eū cōfeſſum eē. quā opi. tāgit gl. ꝛ nichil firmat ſub illo §. ſunt quoꝝ. glo. de appel. c. cū ſpāli. §. porro. etiā dubie loq̄tur et in crialī dicit ſufficere ſolā ꝓfeſſionē nō in ciuili glo. de appel. c. romana. §. cū aūt. li. vi. i effectu ꝓcludit q̄ ſi aliquid alleget ꝓtra cōfeſſionem: vel quia dicit meticuloſe factam: vel quia erronea eſt / et vult ipſam reuocare: audiꝛ appellās. alꝫ aūt nō audiꝛ appellās ſi eſt ꝓfeſſus. Itē ꝓt appellare vt ibi dicit Jo. an. ſi velit ꝓfeſſionē ſuā excuſare taliꝛ q̄ñ ꝓrimat. de accu. dilecti. alꝫ nō ꝓt ij. q. vi. q̄cūq̄: vbi etiā de hoc. Ut. indiſticte dicit appellare poſſe cōfeſſum, ꝓpter nouas, pbatiōes q̄s facere intēdit: ꝛ ponit de teſti. fraternitatis. ꝛ, ꝓpter reuocationem erroꝝ vt recitat ibi Jo. an. in nouella. gl. ij. q. vi. q̄cunq̄. dicit q̄ in ciuili ꝓfeſſus nō audiꝛ appellās. in criali ſic / niſi ſit quictus. recitat Archi. ibi Ja. Bal. tenuiſſe ꝓfeſſū nō audiri appellantē: qz indignꝫ eſt q̄ quiſq̄ ſua dilucida voce ꝛc. vt i. c. ꝓ tuas. de, pba. ꝛ. C. de non nu. pe. l. ghaliter. Specu. in tit. de appel. §. in q̄b⁹. circa ꝓn. multas recitat opi. et nichil boni dicit. i ti. aūt de cōfeſſis. §. poſtremo. ff. ſed nunq̄d in oibus: tz ſiue i ciuili ſiue in criali quictū et ꝓfeſſum non audiri appellantē: cōfeſſum autē tm̄ audiri, vt ipe pōit ibi. Jo. cal. hic exigit quē quictū ꝛ ꝓfeſſum vt ab appellatiōe excludaꝛ. puto q̄ ſi eſt quict⁹ ꝛ ꝓfeſſus nō audiꝛ appellās vel ſaltē appellationi non eſt deferēdū. ſi tñ aliq̄d allegaret ꝙ, pbatiōes et ꝓfeſſionē / eſſet in poteſtate iudicꝫ ad quē / an deferat. ſic intelligo. l. ij. et. l. abſtinēdum. C. quoꝝ ap. nō reci. Si aūt eſt tm̄ ꝓfeſſus in criminali appellare ꝓt nec hoc aliq̄ō ius vetat: vt ōt Jo. mo. et Poſti. de ap. romana. §. cū aūt. li. vi. Sz an ſit appellatōi deferēdū: dic ſi allegaꝛ cā legitia vt qz dr̄ ꝓfeſſio erronea / vl̄ vult ipaz excuſare cū ꝓmo nō fuerit i culpa vel vult aliq̄d allegare ꝙ eā de metu audiꝛ appellās et deferēdū eſt etiā p iudicē a q̄: vt dicit glo. in. d. §. cū autē. Idē ſi allegat iudicem i pena modum exceſſiſſe: ſi nichil allegat per iudicē a quo nō eſt deferendū. qz ei apparet ex quo aliud non allegaꝛ appellationē foꝛe

frustratoriã. p iudicẽ aũt ad quẽ põt ei deferri si aliqua iusta cã allegaret/et tũc suspẽditur iurisdictio a tpe quo mittitur inhibitoria vt.d.ℌ.cũ aũt. hec procedũt in criminali:in ciuili aũt non repto tex. qui immutet iura antiqua iur; ciuilis q̃ exigũt conuictũ et confessum.tñ satis eque dici põt q̃ cum non appareat aliqua iusta cã appellãdi et ꝗs nõ põt venire cõtra id qõ sua voce dilucide est protestat⁹:ex rõne idẽtitatis non audiatur nisi vt supra dixi in criminali et sic est in ptãte iudicẽ a quo non deferre/ex quo videt ipam friuolam:tñ ex quo nõ apparet ius expressum:tuti⁹ puto indistincte tenendũ in ciuili appellationẽ habere oẽm suũ effectũ.qz possibile est q̃ vult aliud probare vel errorẽ reuocare/ ex quo appellat.hec ola limito vera in ꝓfessione facta proprio ore:vt dicat tex.in.d.l.ij.ꝛ in.d.ℌ.sunt quoꝝ.per qõ puto secus in ꝓfessione facta p procuratorẽ/ et credo idẽ in ficta cõfessiõe idẽ puto in cõfessione defuncti vt heres a sentẽtia supilla lata possit appellare/quicq̃d senserit Jo. an.in addi.Spe.in titu.de appel. ℌ.in q̃bus.ver.sed nunq̃d. qõ est notandũ. Jn notorio aũt p sententiã si ꝑma est in eadẽ instãtia/ planum q̃ possit appellari: sed in notorio per sniam postea productã in alia instãtia sup qua est ꝓnũciatũ a sniã an possit appellari:apte tz q̃ nõ hoſt.de appel.cũ spãli. in ver.vel alio legitimo modo : et hoc credo cũ distinctione appellari posse. Sed an sit deferendũ per iudicẽ a quo : distigue an aliquid allegeꝛ cõtra ꝑmam sententiã / vt qz est nulla vel aliquid legittimũ et deferendũ est p iudicem a quo. per iudicẽ aũt ad quẽ idem : cum eadẽ distinctiõe vt dixi.ℌ. in cõfessione. Jn manifesto aũt planũ est q̃ põt appellari:qz iure nõ prohibetur/ ꝛ iura q̃ loquũtur de manifesto intelligũtur ,put sumit̃ ,p notorio. remediũ autẽ nullitatis an habeat locũ in notoriis / dictũ est ℌ.q̃ fic.Quid de remedio restitutiõis:puto q̃ idem . de recusatiõe aũt tex.videt de appel.proposuit nobis.et.c.cũ speciali . Doc.ibi dicũt post gl . q̃ in manifesto habet locũ recusatio.iij.q.v.qz suspecti. Jn notoriis aũt si pena nõ est a iure determinata/ qz põt arbitrãdo grauare/põt recusari.si pena est a iure determiata nõ põt recusari: qz non potest eũ grauare:dum tñ asserat se velle iponere penã a lege statutã.et hoc tenet Spe. in ti. de recusatiõe.ℌ.effectus.ver. hoc etiã notat.Si querit̃ an notorium iuuet appellationẽ . glo. tenuit q̃ sic:in.c.accedẽs . vt li.non cõtest. vbi nõ exigitur exp̃ssio cause.Cõtrariũ tenent ibi doc.et glo.in cle. appellanti.de appel.qz solum ordinat̃ in finem ꝓbationis.ideo vbi expressio exigit̃,ppter solũ finẽ certificãdi et nõ pro alia formalitate notoriũ excusat ab expressiõe.l.q̃ritur.ℌ.notatim.ff.de edil.edic. et ,ppter hoc excusat ab excussiõe bonoꝝ que fit,ppter finẽ certificãdi: vt dicit gl.in.l. fi.ff.si cer.pe.ꝛ no. in.l.decẽ.ff.de ver.ob.¶ Ex predictis ꝛcluditur q̃ si a sentẽtia lata super notorio appelletur etiã interim nõ expectato decẽdio/poterit executiõi mãdari ſm Cal. Nã cũ tps id detur ad deliberandum in iure et tũc non possit appellari frustra ergo deferꝛ : ad ꝓmum

ℌ.q.vi.ãteriorũ.ad ſm.ff.ad vell. l.aliquãdo ℌ.ff. de acqui. here. l.cũ heres ℌ.de regula.c. lꝫ. Fin Jo. cal . quod no. quia limitat.c. non solum.de appel.li.vi.ꝛ hic de silo. ¶ Uenio ad quintum principale articulũ qualiter notorium conseruetur. si factũ est continuũ et nondũ corruptum/ seipsum cõseruat vt patz exemplum in turri asinellorũ. si factũ fuit cõtinuum et hodie desijt vt in turri illoꝝ de codal dis que erat prope hospicium de luna:idẽ quod in facto interpollato vel in momẽtaneo statim dicã: in quo dicit Bul. in loco ꝑalle.et Jo.cal. hic q̃ ex quo sic mel fuit notorium per memoriaz continuã hominũ retinetur vt notorium:et hoc modo dicitur notoriũ christũ fuisse passum.de cõse. di.ij. semel xp̃s. Quod vez si ijdẽ homines veniũt.alꝫ si sunt mortui per memoriã hominũ nõ probatur notorium/sed famosum:qz alij nõ possunt hoc scire nisi p auditum.et hoc dixit Um. de appel. c.cõsuluit. ꝛ dato q̃ iuris fictione idẽ populus sit.ff.de iudi.proponebatur. vij.q.i.c.deniq̃.sed hoc l alijs. de morte autẽ christi notorium est per hoim memoriã et aliorum quotidie euangelizantium. Itẽ dato q̃ crimẽ desinat per penitentiã.l.di.ferrũ.nõ tamen desinit notorium vt ibi:et in.c. se.Tu dic ꝛ est de mẽte Joh.an. in addi. Spec.in ti. de notorio q̃ si notorium est de facto recẽti/notoriũ remanet per hoim memoriã: dũmodo duo adsint qui possint deponere qualiter viderũt populum vel maiorẽ partẽ populi hoc vidisse. si est de facto antiq̃ sufficit q̃ memoria duret q̃ factũ fuit in cõspectu populi maioꝛi parte p̃sente ſ hoc habet fama q̃ factũ sic fuit vt quia oẽs hoc dicũt q̃ in facto antiquo probatio de auditu admittitur: vt dixi.ℌ. et dixi plene de ℌ. sig.quid p̃nuale.et per Jnno.de ver.sig.veniens hodie.li.vi.vnde tunc fama cõseruat illud notoriũ põt tamẽ aliq̃d esse notoriũ in vno loco:ꝛ occultum in alio.de postu. prela.c.i.lxxxi.di. proposuisti.i.q. i.ordinationes: ꝛ hoc sufficiat de quinto. ¶ Uenio ad.vi.articulum et vltimũ qualiter,pbetur notorium. potest dupliciter intelligi.primo quot testes exigank. scõo qualiter deponere debeãt ꝛ causas assignare. Ad ꝓmũ quidã dicunt q̃ per duos nõ probatur.per.c.in quisitiõis.ad fi.de accu. glo. dicit ꝓra.ij.q.i.ℌ.qñ autẽ.et hec est cõmunis opi.sic ꝛ fama per duos ꝓbatur.de testi.tã litteris. de accusationis.et testamentũ qõ exigit septẽ.C.de bo.po.fm tabul.l. i.C.de fideicõmiss.l.fi.et.c.inquisitionis. nõ dicit q̃ duo non ꝓbant infamiã: sed dicit q̃ nõ infamant sic nec duo notoriũ inducunt:nec duoꝝ presentia ad alterũ actum altero nõ intercedẽte. ¶ Ad scõm qualiꝫ habẽt deponere. dic q̃ non exigitur a teste q̃ dicat diffinitionem notorij: qz nõ debet deponere per verba turis.sed opz q̃ ecẽtũ loquatur factum:ita q̃ ex verbis intelligatur q̃ intelligit quid est notoriũ.ꝛ si testis diceret q̃ est notoriũ/et postea nesciret certum loqui:nõ ꝓbaret. si responderet dãdo diffinitionem notorij interrogãdus foret quis eũ docuit. et si dicat q̃ ab aduocato partis vel a parte:iam est subornatus:et nõ probat. maxime si didicit postq̃

causa mota fuit.de testi. lz ex quadã. secus si dicit se ante didicisse vel aliter sciuit. vt dicit Spec. in loco prealle.in tit.s. de notorio. Ex quo no.q lz non debeat testis deponere in ꝓncipali dicto ꝓverba iurꝫ/nec in certificãda eã: si tñ data certificatõe facti ex sensu cois poteo ꝓ verba facti si postea submittit interrogat⁹ de essentia eius qõ deponit ꝓ verba iuris probat. sic limitat q̃ ponit Inno. de testi. cãm.et qõ no.i.l.stipulatio-ℌ.vno quoqꝫ.ff.dever.obli.et qõ no.in.l. sciendũ.dever.obli.et de testi.l.i.i cã aũt reddẽda pl⁹ dicit Ny.mat. vt recitat Jo.an.in addi.Spec.in ti.de notorio-ℌ.fi.in fi.in addi.magna. q si testes dicũt esse notoriũ ℞ nõ reddũt cãm quare intelligo etiã nõ interrogati / nõ ꝓbant:qr eoꝝ dictũ intelligẽ ꝑm q vulgus intelligit vt fit notorũ qõ cõiter audit.ff.de fun.instru.l.cum delationis-ℌ.asinã. vñ dicit non reputari absurdũ reuocari testẽ ꝓ reditiõe cause. Nota bñ q si dictũ testis nõ includit intentũ nõ assignata cã qr est eq̃ocũ verbũ/assignãda cã est etiã si nõ interrogẽt vide Inn.de testi.c.cãm. Item q dictũ testis poti⁹ intelligitur ꝑm cõe vulgare q̃ ꝑm iurꝫ intellectũ. In cã aũt reddẽda q̃dam dicunt q sufficit si dicat scio q est notoriũ:qr vidi delictũ ꝓmittivt et alũ qui ꝓfites fuerũt: q̃ similiter videre potuerũt q notorie delictũ fuit factũ. et si interrogẽt quot homines ꝓtia ꝺducit notoriũ : ꝛndeatur q maior pars populi vel tot⁹ populus vt ptz ex predictis. Nic. mat. vt recitat Jo.an.in addi. Specu. in loco ꝓalle.dicit q si alr ꝓaliter non interrogẽt sufficit testi dicere scio q est notoriũ:qr presens fui ℞ vidi qñ interfecit:℞ si nõ addat aliud qr ex verbis colligit q aliũ erãt Alij dicũt q sufficit vt dicat scio q est notoriũ:qr sic publice audiui dici. hec practica nõ est bona: qr nec etiã famã probaret hoc: vt no.in.l.de minore-ℌ.illud.de q̃stiõ publice dicitur factũ i loco publico etiã vno ꝓhite. Cal. hic tenet q sufficit testem sic deponere/scio q est notoriũ:qr maior pars populi hoc asserit pro certo publice illud factũ fuisse vel esse : nec enã inficiationi locus fuit vel est. nec ꝯrariũ asseritur ab aliq̃ : et dicit hoc ꝓbari ex diffinitiõe. nõ placet ex toto hec practica : qr cã non bene concludit. Inno.in.c.i. de offi. dele.Hodie.li.vi. dicit ꝓmo q hec est bona practica:scio qr vidi hoc fieri in platea plena hoibus. hoc satis placet si plates eẽt capax populi vel maioris partis.nec sufficeret dicere hoc factũ ꝓsentibus multis.ij.q.i-ℌ.qñ aũt. Idẽ si diceret non vidi eũ occidentẽ sed vidi cotã populo eũ latitãtem et fugiẽtẽ et se nõ excusantẽ:hoc ꝯcluderz notorũ ꝓsumptiõis. ter. habemus dantẽ practicã in.c. cũ dilectus.de purga.ca.et ibi dicũt doc. q sufficit dicat scio q est notoriũ: qr tam notũ est q nulli inficiationi est locus.vtpote cuius vniuersevicinie pplus testis est. Et causã est ꝑm ꝓost.si q̃ratur a quocunq sene vel iuuene dicit q sic erat: et dicit ibi nõ esse necesse testẽ deponere aliquid de visu. Est enim notoriũ et his qui nõ fuerũt q bonnie est studiũ et q̃ impator nũc est in padua. vñ sufficit testẽ audiuisse talẽ esse famã nemine refragante.allegãt de dolo et contu.cõ

olim.circa prin. Inno. hic et etiã Archi.in.c.romana-ℌ.cũ autẽ. qõ ponit Jo.an.in ver.in notorio erigit testẽ esse populũ non famã tñ sed ℞ rei euidentiã. vñ opz testem cõcludere certã sciam populi.℞ in hoc differt a fama vt dixi.s. qr sufficit hec appellatio dici et haberi per dictũ et auditũ. sed notorium haberi dz vt dicatur notoriuz per sciam certã popu.i : ita q popul⁹ possit esse directe testis: vt dicit c. prealle.cũ dilectus.et dictũ est.s. et hoc tenet Archi.ij.q.vi.de manifesta.er-ℌ.qñ autẽ. Tene q si deponãt testes in facto de longiquo loco sufficit q reddãt cãm de sciẽtia populi per auditũ et famã vt qr de hoc est publica vox et fama in loco et dicitur a toto populo vl maiori pte q tale factũ fuit in presentia populi de quo totus pplus potuit esse et est testis: ℞ sic publica laborat fama:nec alicuⁿ tergiuersatiõis est locus. qr in talibus probatõ per auditũ sufficit vt no. de ℌ.sig.veniẽs.et pluries dixi.s. Si factum est recẽs vel de propinquo loco/non video q ꝓbet nisi assignet ꝓ ꝓpriuum sensum cõcludentẽ ꝓhiam populi vel scientiã vt scio q talis interfecit talẽ ℞ est notorium qr presens fui et vidi totum populũ videre vel maiorẽ ptem de quo totus populus et tota vicinia vel maior pars possit eẽ testis. Nõ puto q sit necesse q ipse directe deponat se vidisse.et sũt verba Johã.an.in addi.Spec. loco prealle.pro concordia opi. post Nico.de mat. in addi.magna. in fi. In notorio autẽ fictionis et presumptiõis quia de aliis nõ est dubium. Inno.dicit q oportet circũstantias factiex quo surgit ꝓsumptio,ꝓbari in iudicio:℞ postea iudex se ꝓbabit. Cal.dicit q sufficit q dicat testis talis tenebat talem pro patre:et ipse eum pro filio. et ita habebatur et reputabatur ab aliis.et nunq̃ vidi dicẽtem cõtrarium. Unde si velis cõcludere famam : diceret testis scio q cõmuniter et a maiori parte dicit q habetur et reputatur pro filio talis. Si vis concludere notorium dic scio quia vidi talem tenere talem pro filio: vel cõcubina in lecto ℞ similibus.et sic visa fuit teneri a toto populo vel maiori parte populi. et sic etiam habetur et reputatur a maiori parte populi vel vicinie et cognoscentiũ eius. Si factum esset de longinquo sufficeret talem notoriam concubinam/ vel notoriũ filiũ.quia hoc audiui a toto populo q tempore illo fuit retẽta vt concubina per totum populũ vel maiorem partem/℞ a scientibus et cognoscẽtibus eos : et sic laborat cõmunis opinio q de hoc potuisset tunc tẽporis tot⁹ populus fuisse testis. Potest etiã notorium probari per cõspectum iudicis / vt quando iudex vadit ad informãdum se: et tũc oportet q si propriis sensibus se veller vt iudex informare et nõ per medium q ab omni populo vel maiori parte hoc audiret q ꝓsentes fuerunt et hoc omnes attestantur de se et toto populo:als foret singulares vt no.de fide instru.cum Johannes.de elec.bone.℞.c.cum dilect⁹ posset etiam iudici constare de notorio ꝑm quosdam si in cõspectu eius presente populo vel maiori parte factum esset homicidiũ. Sz super hoc sunt opi. quidã dicunt hoc sufficere q de hoc constat ei

vt iudici ex quo in eius presentia factū est.de corpo.vicia.c.cum de tua.l.nunoz.xxv. ānis ex aspectu ff.de mino.ff.fini.regun.l. si irruptione.et fuit hec opi. Gratiani.ꝛ Jo.ij.q.i.§.quādo autē. in glo.et no.de ap.consuluit. et fuit etiam opi. pe.de san.vt no.Spe.in loco prealle.qō nō plz Jo.an. in addi. Spe.loco palle.Cal.hic allegat.p ista pte qz p sensus corporeos capit hoc iudex siue sedeat siue non quos sensus habet vt puatus.qz etiā actus factus coꝝ iudice qui ad hoc non est iudex/nec vt iudex sedet: ad hoc nō dicitur factus coram iudice sed puuato. No. Joh. ij.q.i.§.i. vbi cōfessio facta coram iudice de re nō litigiosa nō preiudicat cōfitenti. et no. glo. de cōfessis.c.fi. ad hoc. l. heredes palā.§. fi.ff.de testa.l.i.§.qui olbus. ff.vi bo.rap.ad hoc quod no.pe.in.l.i. ff.de peti.here. dicit q̄ iudex non pronūciat super notorio nisi de eo se informet vt iudex sedēs pro tribunali.nā si actus factus est coꝝ iudice sedēte pro tribunali:iudex de eo iudicat ad finem p̄m quem sedet ꝛ non aliter etiam si factum sit notorium.de ordi.cogni.c.ij.de excep.c.i.de accu. super his. et.l. nullum.C.de testi.de his qui no. infa.l. Lucius.et de confessis.c.i. et de elec.per inquisitionē.nam si puniret notorium in ꝓspectu iudicis cōmissum/absq; dubio delictū a teste cōmissum posset punire ordinaria pena:et sic cōfessus infamaretur. puto dicēdum quādoqz de delicto cōstat iudici ex notorio cōfessionis vel probatiōis vbi ꝓpter aliud sedet:ꝛ recurrēdū est ad materiam illius.c.cū dilectus Quādoqz delictum notorium sit notorio facti coꝝ iudice/ꝛ hoc est dubium.videtur iudicē illum posse punire/illo tamē citato vel monito:qz iudex maleficioꝝ semp ad hoc sedet vt omnia puniat malefi cia.ff.de offi.presi.l.congruit.maxime si premisit illam generalem inquisitionē quam premittūt officiales in principio officij que colligitur ex illa lege. Itē cum de notorio nō exigatur nisi quedam de plano informatio/satis hoc sufficit q̄ꝫ specifice,ppter hoc non sedeat/vt se informet sicut iudex super notorio.ad hoc.l.a,pcedente. et qō ibi no.C.de dilatio.et,p hoc allego glo.in.l.i. C. qui et aduersus quos. vbi iudex iudicat de noto sibi vt notorio:secus si sit sibi notū et non notorium. ad hoc gl.in.l.ij.§.eiusdem.ff. de testi.in gl.que incipit q̄ꝫ sit fama:in fi.vbi dicit q̄ de fama sibi nota iudicat. hoc tenet Archi. de appel. romana.§.sinautē.in ver.notorio.alle. ij.q.i.§.fi.ꝛ de offi.delega.c.i.i.vi. in ver.alia.vbi conseruatoꝝ notorios delinq̄ntes in flagranti delicto inuētos punit:et maxime hoc verum tenēdo q̄ nō sit necessaria informatio super notorio ad validitatem gestorum:dūmodo in veritate sit notoriū vt tenuit Inno. et Cal.qui hoc finaliter tenēt. Ad hoc glo.ij.q.i.§.quādo autē.q̄ dicit omne factū coram iudice sedēte pro tribunali posse dānari ac si esset factum testibus probatū:secus aūt si factū esset notoriū in cōspectu iudicis eo nō sedente vt iudice/sed assistēte vt priuato:vel ēt esset factū coram eo sedente ſz nō tot presentibus q̄ esset notorium vt no.in.d.§.quādo autem. ponit glo. Et quod predixi sentit et tenet Spec.in.§.notoriū.ver.illud autē.ad fi.ij.col.ꝛ in p̄n.iij.et illud ponit in duobus locis.tenuit Uin.de ap.c. cōsuluit. hoc tenuit Guido de suza. vt recitat Jo.an. in dicto.§.illud.per quod concluſit q̄ si iudex viderit ad fenestraz hoiem occidi ipso solo vidente nō poterit condemnare:posuit in.l.i. C.que desunt aduoca. ad qō nota glo. ff. de in litem iur.l.ij.in fi. vltime glo. Recitat etiam Jo.an. rolandum in suo opere carta.ij. tenuisse iniuriā factā alicui coraz iudice posse puniri:qz habetur ,p publicata et notoria.ꝛ sic sine accusatiōe punitur. alle.l. ea quidē C.de accu. qō itelligit ibi Jo.an. de noto iudici ꝛ notorio p̄mo commisso coram populo.sic dicit eum intellexisse. Et hec laudando Jesum christum sufficiāt de presenti repetitione quā compilaui.M. ccccij.de mense Januarij in almo studio boñ.me ordinariam legente tempore dñi Johannis de Bentiuollis nostri tūc domini. quam alias repetij in studio florentino. ꝛ publicaui in die beate Agnetis quo die(matre attestante)ad lucē et vt melius dicā tenebras huius illecebris mundi veni ego Anthonius de butrio.

¶ Explicit singularis repetitio cap. vestra. de coha.cle. ꝛ muli.ꝑ D.Anto.de but.

¶ Subtilis ꝛ vtilis

repetitio Dñi Uitalis Nemausensis/Christianissimi Regis Francie aduocati/in materia de testamentis:et ipsorum executoribus Feliciter incipit.

¶ Gregorius nonus:

Johannes clericus ꝛ .P. laycus executores vltime voluntatis. O. clerici sancte crucis:qui venerabilibus ꝛ pijs locis de bonis suis in vltima voluntate legauit:mādans insuper satisfieri creditoribꝰ p eosdē. Post mādatū susceptum per dyocesanum cogi debent testatoris explere vltimam voluntatem.

Istud cap. situm est i ti. de testa. ꝛ est solēne:ꝛ solenni apparatu dignuz ideo decreui materiam executorum testi hic plene tradere.inuocato tñ primus ex corde dei ospotētis suffragio. ¶ Nota p̄mo q̄ psona ecclesiastica in testamento suo pōt facere executores: non solū clericos:verū etiam laicos vt h̄:ꝛ ēt religiosos cuiuscus religionis.ē.e.tua.ꝛ c.fi.in p̄n.de testa. li.vi. Exceptis fratribus de obseruantia beati Frācisci.cle.eriū de paradiso. de.h.sig.ꝛ no. ꝑ Bal.in l.id qō pauperibꝰ.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ ꝑ Bar.in.l.i.ff.de lega.ij. Nūquid aūt clericus possit testari: et de quibus bonis nō est nr̄a mate

ria. Sed de hoc. ff. eo. c. i. ⁊ c. cū in officijs. ⁊ c. ad hec. ⁊ p legistas in auc. licetiā. C. de epis. ⁊ cleri. ⁊ ff. de pecu. cleri. c. i. ⁊ pene p totū ti. ⁊ in. c. i. de succes. ab intest. ⁊ c. vi. eo. ti. ⁊ xij. q. iij. dcūq; ⁊ q. v. fixū.

¶ Nota secundo q̄ pijs locis pōt relinq̄ aliq̄d de bonis testatoris: q̄ pia loca faciūt approbatuz collegiū. l. i. C. de sacrosan. eccle. Et ly aliqs loc⁹ pius nō haberet collegiū approbatū tamē sibi relinq̄ posset. qz videtur relinqui pauperibus in genere: qō relictū valet. l. id quod pauperibus. C. de epis. ⁊ cleri. et in cle. ij. de religi. domi.

¶ Nota tertio q̄ executor deputatus ad satisfaciēdū creditorib⁹ testatoris: censet deputat⁹ ad pias causas. hoc pbat ista lra in verbo satisfieri creditoribus. ⁊ iō in hoc errauerūt Inn. ⁊ Hosti. ⁊ Panor. qui in hoc. c. dixerunt q̄ is q̄ mādat satisfieri creditoribus nō dicitur mādare hereditatē erpēdi in pios vsus. Dicūt etiā predicti doctores q̄ in terminis huj⁹. c. testator mādauerat oia bona dari ⁊ erpendi in pios vsus: qō fieri nō poterat nisi satisfacto creditorib⁹. qz hereditas intelligit deducto ere alieno. l. fi. C. de bonis q̄ libe. ideo mādauit satisfieri creditoribus. q̄ dicta nō sunt vera. qz in textu nr̄o testator non iusserat omnia erpēdi i pios vsus/ sz aliqua de bonis: vt pbat textus ibi (de bonis suis) nō dicit oia bona sua: vel bona: sz de bonis suis. Preterea nō solum mandauit dari de bonis in pios vsus: imo etiā mādauit solui creditorib⁹: ⁊ sic sunt duo mādata. ⁊ tñ sm opinionē Inno. vltimū ecc supfluū. qz semp executor posset satisfacere creditoribus: cū hereditas secundū Inno. dicatur deducto ere alieno. et non possit aliter expendi in pios vsus nisi satisfacto creditorib⁹ secundū eum. Preterea non videtur verū q̄ hereditas intelligatur deducto ere alieno. per. l. si quis seruū. ff. cū l. seq. vbi plene no. ff. de leg. ij. Bene verum est q̄ bona intelliguntur ere alieno deducto. l. mulier bōa. ff. de iure do. ⁊ l. subsignatum. ff. bona. ff. de verbo sign. sed nō hereditas. et ideo Bal. in. l. id quod pauperib⁹. in fi. Nono q̄ritur. C. de episco. ⁊ cleri. dicit: q̄ executor deputatus ad soluēda credita testatoris: dicit deputatus ad pias causas: intñ q̄ potest soluere debita etiā naturaliter tñ. cū in foro aie nō curetur de ciuili obligatione. p quo facit no. dictū Inno. in. c. ij. in pn. de regula. ff. vbi dicit: q̄ in spūalibus ius naturale prefertur iuri ciuili ⁊ positiuo. ⁊ ideo apparet manifeste q̄ mādans expendi in solutionem suoz creditorū: dicit mādare expendi in pios vsus. ¶ Cōfirmat ista opinio: qz quicqd statuit pro anima testōris dicit piū relictū. glo. est no. in. l. si quis titio. ff. de leg. ij. et ibi Bart. idē Bar. in. l. alio. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. sed relictū pro satisfaciēdis creditorib⁹ dicit relictū p exoneratione aie testatoris. vt no. in. c. q̄q̄. de vsur. li. vi. ergo dicit pium relictuz: ⁊ hoc pbat ap̄ eista litera si nō cauillet. Ex quo sfero tibi duo nota digna. primū q̄ si testator cozā duobus testib⁹ relinquit alicui mille vt illa distribuat creditorib⁹ suis: valet illa dispositio sine alia solēnitate p. c. cū esset. et c. relatū. ff. e. ⁊ hoc innuit glo. alla hic. Secundo q̄ executor dat⁹ ad

satisfaciendū creditorib⁹: potest etiā non adita hereditate distribuere ⁊ soluere ipsis creditorib⁹. Ratio: quia cū istud dicat relictū p anima defuncti non pendet ab aditiōe hereditatis: vt vult Bal. in dicta. l. id quod pauperib⁹. ⁊ in l. i. C. de sacrosan. eccle. ⁊ nota. p Cu. ⁊ modernos. l. l. i. ⁊ l. iij. ff. de lega. i. vbi cōcludūt cōiter: q̄ relicta ad pias causas debētur etiaz hereditate non adita: ⁊ est magis cōis opinio que fauet pie cause: et quā in dubio sequt debem⁹. l. sunt pſone. ff. de religio. ⁊ ideo non est bona inductio Jo. an. hic circa finem dū dicit istū textum. pbare/ q̄ episcopus etiā in relictis ad non pias cās pōt se ītromittere de executionib⁹ testatoris: ⁊ hoc p istuz textūm verbo satisfieri creditoribus. qz (vt dixi) nichil est mādatū fieri in hoc. c. qō nō respiciat aiaz defuncti et sic causam piā: vñ ei⁹ decisio hic nō probatur. ¶ Nota quarto q̄ executor testamētarius post mādatū susceptū potest per epm cogi ad cōplendū vltimā voluntatē defuncti/ ⁊ in hoc glo. hic in verbo mādatū. dum allegat. ll. videtur equiparare executorē. p. curatori et arbitro qui post susceptū mādatū vel arbitriū cōpellūtur ad finez pducere. l. iij. ff. arbi. ⁊ ibi Bar. de executore vltime volūtatis. Ex quib⁹ vñ inferri a cōtrario sensu: q̄ executor deputatus ad pias cās ante mandatū susceptū non potest cogi per epm exequi vltimā voluntatem. p hoc l. si quis sepulcruz. ff. de religio. iuncta. l. aut si quis. ff. si cui. eo. ti. veruz est q̄ si nolit exequi primatur cōmodo sibi relicto vt exequeretur. ff. eo. si heredes. ⁊ dicto. ff. funus. et in auc. de eccle. ti. ff. si quis aūt iussus. ⁊ ideo videtur hic casus p Bar. in. l. i. ff. de lega. ij. cuius dictū sibi ascripsit hic Panor. vbi dicit: q̄ ly cōpōs nō possit cogere suis censuris aliquē ad exequendū tanq̄ executorē deputatū a testōre: tamē qz hec res pūnet ad curam episcopi. vt in auc. de eccle. ti. per totum. poterit cogere executorē tanq̄ q̄libet alius cū in eo cōcurrat voluntas testōris: et episcopi auctoritas. Preterea in. c. si heredes. ff. eo. nō compellūtur aliter q̄ per subtractionē relictorū. Nec ob. c. tua nobis. ff. eo. quia ibi executor volebat volūtatē defuncti exequi ly in alios vsus male implicaret. et ideo cōpellitur exequi scōm q̄ defunctus voluit. de quo p Bal. i l. mille. C. de epis. ⁊ cleri. post pn. ⁊ latius infra deducetur. Et ideo minus recte videt locutus doctor antiquus dñs Roffre. in ti. de act. ex testamento. vbi simplicit tenet executorē vltime volūtatis posse cogi exequi p dictū. ff. si qs iussus in auc. de eccle. ti. qui textus nullo modo hoc pbat: immo pbat oppositū dum dicit: q̄ iussus ab episcopo potest nolle exequi: ⁊ solūmodo priuatur cōmodo sibi relicto a defuncto: ⁊ sic pōt cogi nō potest nec ercōicari si nō exequatur/ que nota. Nec ob. textus in. l. quita. C. q̄ p sua iurisdi. iudi. dare dari ve pōt. quas loqtur in officio iudicādi: quod est publicū auctos

ritate et vtilitate. secus in officio executoris: qđ est vtilitate puuatã. vt no. Bar. in l. ij. in fi. ff. de regu. iur. de hoc J. dicetur loco suo. ¶ Ultimo nota ex hoc tertu in fi. iuncto. c tua nobis. in fi. X. eo. q̃ executores testamẽtarij a testõre nõ possunt implicare substantiaz defuncti in alios vsus q̃a a testõre declaratos. de quo tamẽ latius p doctores in dicta. l. id qđ pauperibus. C. de episco. ⁊ cleri. ¶ Procedo in hac quotidiana materia q. q. Et quero primo: An valeat datio executoris incerti / verbi gra: testator post plura legata relicta in suo testamẽto / dixit: volo q̃ aliquis sit executor mei testamenti / neminẽ exprimẽdo Bar. in l. quidam relegatus. in. ij. col. ff. de rebus dub. ponit. q. ⁊ quia ex eiꝰ dictis / ⁊ etiaz Cuma. ⁊ Pau. de ca. ibi: istud dubiũ potest multis modis intelligi. Dic q̃ aliq̃ testator facit executorẽ incertũ. Quãdo q̃ facit executorẽ certũ cum potestate faciẽdi aliũ subexecutorẽ incertũ respectu ipsius testõris. Pro quo casu dic: q̃ si executor sit omnino incertus: nec venit certificandus non valet datio / exẽplo tutoris incerti. arg. eius quod no. glo. in. l. antepenul. ff. de tuto. vbi equiparat in aliquo tutorem ⁊ executorẽ iuncta. l. tutor incert⁹. de testa. tutel ⁊ exemplo curatoris incerti. l. ij. ff. ꝺ. pcu. ⁊ legatariũ. ℣. icertz. insti. de lega. et cũ Bar. transeunt in hoc in. d. l. quidam relegatus: moderni senenses. Bal. Pau. de ca. ⁊ moderni. l. l. si quis a filio. ℣. penul. ff. de lega. i. Ex quibus infero a contrario sensu q̃ si datio executoris incerti veniret ex futuro euẽtu certificãda valeret. arg. dicte. l. q̃dam relegatus. et hoc expresse vult Bart. ibi: ideo si testator dicat: facio executorẽ meũ illũ qui primus missam die mei obitꝰ celebrauerit. valebit datio. qđ no. Et in hoc differt executor a tutore qz non valet datio tutoris incerti / etiam si ex futuro cuẽtu possit certificari secũm Bar. in. d. l. quidã relegatus. in. q. de tutore incerto. et tamẽ valet datio executoris incerti / si ex futuro cuẽtu venit certificãda. Et ratio diuersitatis colligitur ex dictis Bar. ibi: qz testator dando tutorem prouidet filio suo / ideo debet certo iudicio prudere. ℣. tutor. insti. de lega. Iz dando executorẽ prouidet sibi: qz circa relicta a se: iõ sufficit q̃ ex aliquo euẽtu possit certiorari datio executoris. Ex quo habes q̃ executor testamẽti põt dari sub cõditione ab ipso testõre. arg. dicte. l. quidam relegatus. sicut curator põt cõstitui sub cõditione maxime ad negocia. l. item. ff. de pcura. quod est not. Et aduerte ad vnuz quod collige tibi ex verbis Bar. q̃ datio executoris omnino incerti in relictis ad pias causas valet. nam Bart. dicit: q̃ si testator dat alicui potestatẽ faciendi executorẽ: illa potestas non valet. tum qz est captatoria. l. captatoue. ff. de lega. i. tum quia executor ille est incertꝰ. postea circa fi. q̃stio. dicit hoc fallere in relictis ad pias causas: et sic in relictis ad pias cãs valet datio executoris incerti: licet ꝓferat in volũtatẽ alterius. Cõfirmo: qz legatum ad pias causas incertuz ratione persone legatarij valet. l. id quod pauperibus. C. de episc. ⁊ cleri. Itẽ valet relictũ incertũ respectu rei legate ꝺm Arch. in. c. nõ

nulli. i. q. i. refert dñs Alexã. in. l. ita stipulatus. la grãde. in. ij. col. circa fi. de verbo oblig. dicens hoc esse legistis incognitum: qui non meminit hoc expresse dixisse Bal. post antiq. in. l. nulli. ℣. quid si testator nullã q̃titatẽ. C. de episco. et cleri. de quo tamen an incertitudo rei legate: vel psone legatarij vitiet relictũ: late p Ludo. ro. i repeti. auf. similiter. in. xxxiij. speciali. C. ad. l. falcidi. ergo eadẽ ratiõe debet valere datio executoris incerti in relictis ad pias causas. ¶ Scõo qz fauore pie cause heredis institutio incerta valet. c. cuz tibi. secundũ vnũ intellectũ cõiter approbatũ. ℣. e. ⁊ dicta. l. id quod pauperibus. C. de episco. ⁊ cleri. ergo et executoris datio: cum ad pias causas executor vniuersalis sit loco heredis. l. nulli. ⁊. l. si quis ad declinãdã. C. de episco. ⁊ cleri. et hoc vꝰ expressum in dicta. l. nulli. in ℣. si. sinaũt nõ designata psona / qui põt intelligi. i. non declarata nec certificata. ⁊ ideo puto i hoc errasse moderniores senẽses in dicta. l. quidã relegatus. ver. secunda cõclusio. dum conantur reprehendere Cuma. dicentẽ: in relictz ad pias causas valere dationẽ potestatis cõstituẽdi executorẽ licet icertũ: vt infra dicẽ. Et qđ dixi de executore incerto / certificãdo tamẽ ex aliquo euẽtu vt valeat videl probari ex decisione Bart. in dicta. l. quidã relegatus. dum dicit valere si testator dicat: facio meũ executorẽ ministrũ de penitentia qui ꝓ tempore fuerit. nam ibi persona declaratur ex administratione officij seu dignitatis: iõ valet datio. Caue tibi. quia ipse Bar. in. l. qui liberis. ℣. hec ℣ba. ff. de vulga. et pupil. substitu. in. ij. col. videl dicere cõtrariũ: q̃ datio talis executoris dicatur certa propter demõstrationẽ dignitatis vel officij: ⁊ q̃ trãsit illa potestas exequendi ab successorẽ in dignitate vel officio iuxta. c. quoniã abbas. de offi. delega. Sz sustinẽdo Bar. in dicta. l. quidam relegatus. dic q̃ in dicta. l. qui liberis. ℣. hec verba. non querit an datio talis executoris valeat: sed posito q̃ valeat dubitat an trãseat ad successorẽ in dignitate: de quo ibi late p do. Alexã. Sed in dicta. l. quidaz relegatus. querit an dicatur executor certus. Dicit q̃ est incertus in specie: sed certus in genere officij seu administratiõis. que no. quia alij nõ ita dicunt. Ex quo infero tibi: q̃ si testator in testamẽto suo facit suũ executorem illum q̃ erit iudex vel preses prouincie rẽpore mortis sue: valebit talis datio: nec dicit oino incerta: ⁊ trãsibit ad successorẽ in dignitate vel officio. quod est no. ¶ Ad vnũ tamen aduerte circa dationẽ executoris incerti: i relictis ad nõ pias causas. nam Bal. in dicta. l. si qs a filio. ℣. si quis plures. ff. de leg. i. dicit: q̃ si testator fecit executorẽ titium / et erãt plures titij: nec apparet quis sit ille titius de quo testator sensit: valet talis executorꝫ datio: ⁊ heres poterit ꝺclarare de quo titio sensit testator. mouetur Bal. per glo. dicti. ℣. si qs plures. quia heres declarando de quo testator sensit nõ facit preiudiciũ legatarijs. Contrariaz sententiam tenuerũt ibi Jo. de imo. do. Aler. ⁊ Are. monẽtur: qa sicut datio tutoris incerti non valet: nec ꝑmittitur declaratio heredi. vt no. gl.

in dicto §. si quis plures. p. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. Idē i executore cū ſm Bar. in dicta. l. q̄daz relegatus. ſi bene cōſideres eadē videtur ratio in executore que in tutore. ſcz ne ſi permittatur heredi hoc declarare: eligeret aliquez qui male exequeretur: ſicut in tutore dicit glo. in dicto §. ſi q̄s plures. addit Are. ibi aliam rationez quia iſta declaratio nō debet permitti heredi in p̄iudiciū tertij ſcz executoris qui ex hoc poſſet ledi: ſicut in tutore dicit Bart. in dicto §. ſi quis plures. Et i hoc ſm eū fuit deceptus Bal. ibi. q̄ non p̄derauit niſi p̄iudiciū pupilli: et nō tutoris: ⁊ tamē vtrūq; eſt in cōſideratiōe ſm Bar. no. in dicto §. ſi q̄s plures. ¶ Reperio q̄ moderniores ſenēſes in dicta. l. quidam relegatus. in fi. ſuſtinēt opi. Bal. Nam p̄ſuppoſito q̄ executor teſtamēti non poſſit cogi exequi. vt in hoc. c. a ꝯtrario ſenſu. executor ille declarat⁹ ab herede nullū patitur p̄iudiciū. quia ſi velit erit executor: ⁊ non inuitus: q̄ ſecus eſſet in tutore qui poſſet ad hoc cōpelli. l. munerū §. i. ff. de mune. et hono. ⁊ inſti. de excuſa. tuto. i p̄n. ideo non eſt eadē ratio in executore que in tutore. Iſta conſideratio eſt vera ſi tenemus q̄ executor teſtamētarius non poſſit cogi exequi. Sed ſi tenemus opinionē Bar. in. l. i. ff. de lega. ij. ⁊ Panor. hic: q̄ poſſit compelli tanq̄ quilibet ſubdit⁹: ⁊ non tanq̄ executor deputatus: tūc iſta cōſideratio nō videtur p̄cedere: ⁊ melior eſſet cōſideratio modernorū in dicto §. ſi q̄s plures. q̄ ſaltē ex declaratiōe heredis pateret executor p̄iudicium: q̄ epiſcopus magis inuitaretur ad cogendū illuz: de quo teſtator ſenſit ꝯ̄ alū p̄oxſus extraneum: de quo latius inferi⁹ dicet. Propterea nō reſpondetur ad rationē Bar. i dicta. l. quidā relegatus. ſcz q̄ ſi heres poſſet declarare quis eſt executor de quo ſenſit teſtator: forte eligeret indignum: et talez qui male exequeret: vnde iſta rō cōcludit: q̄ heres nō poſſit declarare voluntatē defuncti etiā vbi executor non poſſet cogi. Et iō moderniores ſenenſes in dicta. l. quidā relegat⁹. licet reprehendāt rationē Are. in §. ſi quis plures. nō tamen videntur recedere a cōi opinione: q̄ datio executoris incerti: quādo ſunt plures eiuſdem nominis nō valeat nec ſit p̄miſſa heredi declaratio. Sed miror cur moderni in dicto §. ſi p̄es. de hoc tantum dubitent: quia ex p̄emiſſis videretur q̄ heres ſi ſibi eſſet permiſſa declaratio: poſſet eligere talem q̄ male exequeretur: ⁊ ſic q̄ dolus ſibi permitteretur: quod non videtur poſſe ſuſtineri: q̄ aut heres declarādo voluntatē defuncti elegit indignū: ⁊ tunc nō videt hoc ſibi licere. q̄ gl. ⁊ do. Pau. de caſ. i dicto §. ſi quis plures. dicūt q̄ vbi heredi eſt permiſſa declaratio: non debet doloſe verſari. que opinio habet magnam equitatez ſecūduz Are. ibi. ergo non poteſt indignū preferre. l. cum q̄dam. ff. de lega. ij. cum ibi no. per Bar. tenentē q̄ dolus debet abeſſe. l. creditor. §. latius. ff. man. ⁊ no. glo. in l. penul. ff. de arbi. et quod no. Joſa. in §. precium. inſti. de. emp. et vendi. Aut eligit virū p̄obū ⁊ dignum: ⁊ tunc non fit p̄iudiciuz legatarijs ex declaratione heredis. Preterea vbi executor eſt ſuſpect⁹

poteſt remoueri ſm Spe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc aliqua. ℣. quid ſi executor. ſequit Bal. in. l. id q̄ pauperib⁹. in. xxiij. q. de epiſ. ⁊ cleri. Et poteſt cogi ſatiſdare ſecūdū Bart. in. l. diuus. ff. ſi cui pluſq̄ p leg. falc. ergo multo magis poteſt non admitti. l. patre furioſo. ff. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ iſtud cōcludit etiaz ſi heres eligeret indignū ex inaduertētia: ideo q̄ iſta videret cōfundi illa ratio de qua ſ. ⁊ q̄ opi. Bal. ſit ſuſtētabilis vt heres poſſit declarare volūtatem defuncti in executore: ſuppoſita illa opi. q̄ executor non poſſit cogi exequi. Sz ſuppoſito q̄ poſſet cogi tunc eſſet vera opi. do. Alex. et Jo. de imo. q̄ in p̄iudiciū executoris nō poſſet heres declarare. ⁊ iſta eſt potiſſima ratio ſpeditiua talis declarationis ſcz ne p̄iudicetur executori. ⁊ iſta pendēt a veritate illi⁹. q. An executor poſſit cogi exequi de qua p̄oxime dicetur ¶ Secūdo caſu p̄incipali: quando teſtator fecit executorē certum ⁊ ſi nollet vel nō poſſet exequi dat ſibi poteſtatē faciendi alū executorē. In hoc caſu Bart. in dicta. l. quidā relegat⁹. p̄mo tenuit datio nem talis poteſtatis non valere: q̄ talis diſpoſitio eſt captatoria ⁊ ſic nulla. l. illa inſtitutio. ⁊ l. ſi q̄s ſemptoniū. ff. de heredi. inſti. cuz ſimilib⁹. Sc̄o quia ille qui debet ſubſtitui eſt incert⁹ ⁊ datio executoris incerti non valet. vt. ſ. dictū eſt. Poſtea Bar. diſtinguit: aut ſubſtātia diſpoſitiōis faciēdi aliquē executorē confertur in volūtatem alterius ⁊ nō valet: quia continet volūtatē captatoriā: fallit ſi eēnt relicta legata ad pias cās. extra de teſta. cum tibi. Aut ſubſtantia diſpoſitionis non eſt cōmiſſa: ſed ſola nominatio vel electio: ⁊ tunc valet. l. vtrū §. cum quidam. ff. de reb. dub. idem quaſi de verbo ad verbum tenet Bal. non referendo Bar. in. l. id quod pauperibus. in ℣. venio ad quartū. in p̄ma. q. C. de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ in. l. i. C. de ſacroſan. eccle. diceſ: q̄ in teſtamētis cauſa efficiēs debet eſſe teſtator ⁊ nō alius: ⁊ ideo non p̄t alij cōmitti ſubſtantia diſpoſitionis. Sed in ſecūdo caſu ille cui cōmittitur nominatio nō dicitur cauſa efficiēs: ſed inſtrumētalis. l. vnuz ex familia. in p̄n. ff. de le. ij. Iſtam opi. ante Bart. tenuit Johan. an. poſt Lambertinū de ramponib⁹ in. c. i. de procu. lib. vi. in nouel. p̄ tex. in. l. nulli. in verbo ſi ſpecialiter. C. de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ in aut. de eccle. ti. §. ſi quis aūt. Licet Bal. in dicta. l. nulli. poſt p̄in. p̄oderet illuz tex. q̄ executoris electio ſiue nominatio non poſſit alteri cōmitti. immo debeat exprimi executor ab ipſo teſtatore. Sed reſpōde q̄ ille tex. nō negat quin nominatio executoris poſſit alij cōmitti. nec decidit iſtū caſuz. ¶ Aduerte ad primum dictum Bart. dum dicit: q̄ ſubſtantia diſpoſitiōis nō poſſit committi. quia eſſet voluntas captatoria. fallit ſi eſſent relicta legata ad pias cauſas ꝛc. Qz ex hoc dicto videtur q̄ fauore relictorum ad pias cauſas: poſſet alteri committi poteſtas faciendi executorez. ⁊ iſtud tenuit Cu. Ita intelligens Bar. in dicta. l. quidā relegatus. Moderniores ſenēſes in dicta. l. quidam relegatus. ver. tertia concluſio. tenent contrarium: et dicunt non valere dationez executoris cōmiſſam diſpoſitioni

alterius.etiaz in relictis ad pias causas.qz volũtas esset captatoria.Allegantes Joh.an.in.d.c.i. de.pcu.in nouel.z Bal.in.l.captatorias.C. de testa.muli.subjcieñ. q Cu.non recte intellerit Barto. nam Bar.ponit dictum q substãtia dispositiõis executoris nõ põt cõmitti alij.ratio:quia esset volũtas captatoria. Fallit in relictis ad pias causas.dicũt prefati doc. senenses q Bart.voluit limitare rationem z non dictũ quasi dicãt q in relictis ad pias causas valet dispositio captatoria per dictum c.cum tibi. non in executoribus. qõ dictum meo iudicio est aperte cõtra mentẽ Bar.quia Bart. limitat dictũ vt non procedat si essent certa relicta ad pias causas. volens expresse q datio executoris possit dependere ex alieno arbitrio fauore relictorũ ad pias causas.et ista est veritas.Ratio.quia sicut substantia dispositionis ad pias causas potest dependere ex alieno arbitrio in legatis et institutionibus.dicto.c.cum tibi.z ibi per Inno.z cõmuniter doc.idem in executoribus seu distributoribus ipsorũ legatorũ.cum sit eadẽ ratio. Non obstat vna ratio dictorũ modernorũ senensiũ/ q si valeret talis dispositio ille qui potest eligere et facere executorẽ posset eligere aliquẽ qui male exequeretur. qz vt dixi in precedẽti mẽbro hoc non est verũ.nec sibi licet indignum eligere per rationes de q̃bus ibi dixi. Preterea Bart.loqtur qñ testator dat alicui potestatem aliũ executorẽ faciẽdi.qõ verbum potestatẽ denotat arbitrium boni viri nõ nudã voluntatẽ.l.nepos proculo.ff. de verborũ signi. et per Bar.no.in.l.alio.in.fiñ.col. ff.de ali.z ciba.lega. Nõ est ergo verũ q talis possit deputare aliquẽ qui male exequeret siue hoc faceret dolo siue ex imperitia. ꝺa hoc totum boni viri arbitrio relinquitur.l. cõtinuus.§. cum ita. ff. de ver. obliga. z no.in.l.i.ff.de le. ij. Ex q̃bus habes vnã cõclusionẽ q fauore relictorũ ad pias causas valet datio executoris incerti. vt colligit ex dictis Bart.in.d.l.q̃dã relegatus. z ẽ.dixi. Ecõo habes q potestas faciẽdi aliquẽ executorem potest conferri in arbitrium alterius fauore relictorũ ad pias causas . et sic habes defensatam opi.dñi Cu.sic intelligeñ. Bar.vt ẽ.dixi. ¶ In relictis vero ad non pias cãs non valeret datio executoris cum potestate faciendi aliũ executorẽ incertũ.et ideo si testator in suo testamento dicat: facio titiũ executorẽ meũ:z volo q post mortẽ suã possit alium executorẽ deputare:nõ valet datio talis potestatis.ita consulut no. Paulus de cast.in cõcilio.crlvi. qõ non est verum in relictis ad pias causas Licet ipe Pau.ibi cõtrariũ videatur sentire.Sed in alijs relictis,p cedit.z q̃uis non possit executori committi vt aliũ faciat executorẽ secũdũ prefatos doc.senenses: tñ potest ei cõmitti electio pauperũ. vt volunt Lapus et moderni in c.i.de.pcu.li.vi.z ante eos hoc videtur fuisse de mente Barto.in.l. vnũ ex familia.in pn.de lega.ij.ff. ¶ Circa scõm dictum quãdo non cõmittitur substãtia dispositiõis sed nolatio executoris:vt si testator faciat executorẽ illũ quẽ titi⁹ nolauerit secũdũ Bar.z Bal.vbi ẽ.valet talis executoris datio: qz

tũc nõ ꝓmittitur substãtia dispositiõis/sed sola nolatio. arg. l.vtrũ §.cũ q̃dam.ff.de reb. dub. et hoc ante eos tenuit Cy.in.d.l.captatorias.C.de testa.muli. Cuma.in d.l. q̃dam relegat⁹: tenet ꝓtra. qz Bar.allegãdo dictũ §.cũ quidam videt equiparare dationẽ facultatis nolandi executorem facultati eligẽdi cui restitui debeat fideicõmissum:sed in fideicõmissis distinguitur . q aut cõmittitur nolatio persone incerte de certis: et valet d.§.cũ quidã.ratio:qz illo non nominãte oẽs admittunt.l. cũ q̃dã. et.l.si quis titio.ff. de lega.ij.z sic substãtia legati vl fideicõmissi nõ pẽdet ab eo.aut cõmittitur nolatio incerte psone de incerta: et tũc nõ valet:qz in effectu substãtia dispositiõis cẽsetur cõmissa/ ex quo nõ facta electiõe nullus admittit et sic nõ habet locum §.cum quidã.in.q.nostra.fm Cuma. Michi videt q §.cũ quidam /allegatus per Bar.nichil facit:qz in §.cũ q̃dam heres ꝓpellebatur restituere vni quẽ mallet.et si neminẽ nominaret/oibus.iuxta.l.cum q̃dã. de lega.ij.sed in.q. Bar. deputat⁹ a testatore nõ ꝓpellebatur aliquẽ nolare in executorẽ.ideo ille tert. nichil facit: immo,pbat oppositũ in ver.an imposita necessitate dãdi z c.a cõtrario sensu. Et licz moderniores senẽses in.d.l.quidam relegat⁹.ver.quarta ꝓclusio.conẽtur defendere Bar.dicẽtes:q illo cui cõmissa est nolatio executoris non nolante/ eps vel iuder potuerit nolare:sicut si nullus esset datus executor/eps vel iuder posset exequi : tenẽdo illã opi.q in oib⁹ legatis etiã nõ pijs eps põt se intromittere ex suo officio,quã etiã tenet hic Jo.an. circa fi.aut saltẽ posset iuder illo nõ nolante nolare executorẽ.qz in vltimis volũtatib⁹ recedit a psona et recurritur ad iudicẽ.l.fi.§.sed et si q̃s.C. cõ. de lega.et no.in.l.si quis arbitratu.ff.de ver.obli.z sic fm eos substãtia dispositionis nõ videtur cõmissa arbitrio illi⁹ qui debet nolare executorẽ.qz etiã illo nõ nolante aliq̃s erit executor qui nolabitur ab epo. ista defensio nõ placet qz rõnes supradicte videñ cõcludere idẽ esse qñ substãtia dispositionis faciẽdi executorẽ esset commissa alicui.qz illo nõ faciẽte executorẽ in legatis pijs : vel nõ pijs succedit eps.c. si heredes.§.eodẽ et in.c. tua nobis . et in hoc.c.fm vnũ intellectũ. Et sic videret attẽta ista rõne q etiã substãtia dispositiõis posset ꝓmitti alij in relictis nõ pijs:qz si ille nollet aliquẽ esse executorẽ testamentarij perueniretur ad datiuũ ex dispositiõe iuris/ qõ tñ oẽs doctores dicũt fieri nõ posse. Preterea nõ videtur verũ q si nõ detur executor/eps succedat in executõe:immo heres est executor legatoꝝ etiã piorũ .auct. hoc ãplius . C. de fideicommiss. et in.l.si quis sepulcrũ .§. fin⁹.ff. de religio.et est casus in.d.c.si heredes:si bñ respicis.ideo videtur q opi. Cuma.verior sit opinione Bar.in pũcto iuris. Preterea nominatio quã facit eps non dependet ex volũtate testatoris: qz etiã cõtra eius voluntatem eps potest se intromittere. c. tua nobis.§.e. cũ concor. z sic substãtia faciendi executorẽ etiã in hoc casu non videtur dependere a testatore: sed ex legis dispositione. ¶ Quero scõo puncipalr.an executor possit cogi

exequi vltimam voluntatē testatoris:do. Roffre.in libellis iuris ciuilis in ti.de actio.ex testamento. ver.item q̄d erit.tenet q̄ executor vniuersalis p̄t cogi exeq̄ p tert. in auk. de eccles.ti.§.sinautē q̄ hoc facere iussi sunt. Dy.in.l.i.ff.de lega.ij.distinguit:aut executor acceptauit officiū: et tūc potest cogi.l. iij. §.i. ff. de arbit. Aut non acceptauit/et tūc non p̄t cogi:nisi aliquod emolumentū esset sibi relictū: tunc ēm cogerek cautiue.s. per subtractionē emoluměti. p.l. si quis sepulcrū.§.funus.ff.de religio. sed si nullū emolumētū sibi fuerit relictū:tūc cogi non p̄t.ar. l.ij.§.q̄ritur.ff.de cur.bo.dan.ꝛ dicit hic Jo.an.sup glo.iij.q̄ officiū executoris ab initio est volūtariū sicut officiū arbitri et procuratoris.ꝛ hoc fuit de mēte glo. hic dicte.allega.l.iij.§.i.ff.de arbi.ꝛ alias.ll.Bar.in.d.l.i.ff.de leg.ij.circa tertiā col.dicit idem q̄ Dy.hoc addito q̄ lz aſi executori michil est relictū et nō acceptauit officiū: lz nō possit cogi ex vi testaměti ꝛ voluntatis defuncti.tñ qr ista res p̄tinet ad curā epi.vt.l.nulli. C. de episco.et cle.vel iudicis.l.iij.ff.de ali.et ciba.lega.poterit eps vel iudex cogere ipm executorē ad exequendū tanq̄ quēlibet cui delegaret iurisditionē.arg.l.i.C.qui pro sua iurisditione.et cū ista opi.trā sit hic Panor.licet de Bar.mētionē non faciat. Bal.in.l. nulli post p̄in.C.de epis.ꝛ cle.dicit q̄ si executor non acceptauit officium/nō p̄t cogi exequi.per.l.at si ds.§.si cui.ff.de religio.a ꝓtrario sensu illius littere. ¶ Aduerte primo qr ter.in.l. si ds sepulcrū.§.funꝰ. nō loqtur de coactione executoꝛ; nec decidit illum casum: an executor possit cogi vel non. sed dicit q̄ si non facit non debet puniri nisi in priuatione relicti.ideo ille ter.nō probat opi. Dy. Reperio q̄ Ang. Are.in.d.l.iij.§.i.ff. de arbi.tenet q̄ executor possit cogi etiā tanq̄ executor: qr isti executores eōparātur tutorib⁹:vt no.in.l. antepe. ff.de tute. sed tutor p̄t cogi. ergo ꝛc. ¶ Preterea dicit Ang.q̄ officium executoris testaměti est publicū auctoritate ꝛ vtilitate:qr publice vtile est testamenta executioni demādari ꝛ suprema iudicia exitū habere.l.i. cū ibi no.ō sacrosā. eccle.ꝛ.l.vel negare.ff.quēadmo. testa.aperiātur.et pro ista opi.videtur facere text.in.d.§.funus.in ver.oportet. qō denotat necessitatem.l.i.cū ibi no. ff. de iusti. et iu. Ista opi.nō videtur vera.qr equi parātio de tutore ad executorē nō ꝓcedit per ola.vt no.Bar.in.l.q̄dam relegatus.ff. de reb. dub.et q̄ officiū executoris sit publicum auctoritate vel vtilitate.cōtra.tenet Bar.l.l.femine.in fi.ff.de reg. iu. Preterea si rōnes ꝓdicte essent vere/seq̄retur q̄ heres institut⁹ a quo sunt legata pia relicta posset cogi adire: qr heres est verus executor piorū relictorum.d. §.funus.et in auk. hoc amplius. C. de fideicommiss.not.ꝛ.per dñm Alexan.in.l.qui liberis.§.hec ꝛba ff.de vulga.ꝛ pupilla.tamē heres non potest cogi adire hereditatē. l.nec emere. C. de iure deliberādi Preterea ℣ opi. Bar.et Panor.vī casus hoc.c.a ℣io sensu. nā hic dī q̄ post mādatū susceptū p̄t cogi q̄ ante mādatū nō p̄t cogi:ꝛ i vita te iste tert⁹ ꝛ ter.in.c.tua nobis.ꝛ c.si heredes.X.e.videtur hoc vel

le q̄ per solam subtractionē emolumēti executor cogatur.non aliter:nisi susceperit officium. Non obstat.§.sinautē.in auk. de eccle. tit.alleg.per Roffre.qr ibi bene dicitur q̄ heres vel alius executor fuit monitus:sed nō dicitur/ibi.q̄ fuerit coactus/sed solū q̄ si nolit exequi perdit emolumentum sibi relictū:ideo iste passus videt dubius. Et magis cōis opi.videtur antiquorum q̄ executor non possit cogi:quā etiam tenēt moderni senenses.in.l.quidam relegatus in fi.ff. de reb. dub. et Joh.fab.in l.nulli. C. de episco.et cle. in ver. itē queritur an sint cogendi.tenet q̄ opi.Specu. in ti.de instru.edi. §.nunc aliqua. ver. hoc etiā queritur.est vera q̄ executor non possit cogi per istud.c.Johānes:nisi agnouerit executionē. Quid dicēdum ? puto ita concludi posse:q̄ aliquādo heres institutus in testaměto adiuit hereditatē/vel alius ab intestato eo casu quo legata ab intestato deberētur: et tunc aut executor adaptauit officiū:et hoc est planū vt in hoc ter. Quomodo aūt dicat acceptare ? dic vt hic per Jo.an. et Panor. et adde q̄ si agnouit legatū sibi relictū vt esset executor videtur acceptare ipm officium exequēdi.l.a filio.in prin.ff.de ali.et ciba.lega. et latius per Bart.in.d.l.i.ff. de lega.ij. Aut nō vult acceptare/ et tūc non p̄t cogi: qr heres q̄ adiuit debet exequi.l.si quis sepulcrū.§.funꝰ. ff.de religio.et auk. hoc amplius. C.de fideicōmiss.est verū q̄ si executor aliq̄d relictum fuerit illud amittit.ꝛ heres etiā si nō exequatur infra annū debet ꝓtinari hereditate si fuerit monitus.c.si heredes.cum ibi no.X.eo.ꝛ d.auk.hoc amplius.ꝛ in hoc casu non video rōnem cogēdi executorē. Aliquādo heres nō vult adire hereditatē ex testamento/vel ab intestato nec fiscus:et tunc aut sunt legata pia:aut nō.primo casu puto eum posse cogi exeq̄:qr istō publice vtile est.l.nulli.in fi.C.de epi. et cle. ar.l.ij.§.q̄ritur.ff.de cu.bo.dā.Secūdo casu Bar.in.l.alio.iij.col.relinq̄t dubitādū.tñ videtur velle q̄ si hereditas nullo modo adeatur nō valeat datio executoris.per.l. si nemo.ff.de testa.tu. idem tenet Jo.fab.inst. de eo cui liber. cau. bo.adi.in prin.et Spe.in ti.de instru.edi.§.nūc dicam⁹. Idē Joh. fab.in.d.l.nulli.ver.quid si nullū ꝛc.C.de episco.et cle.quod credo verū. tñ inde ne legata peant poterit ex suo officio cogere executorē vt exequatur: nō tanq̄ deputatū a testatore cū testamentū sit destitutū: sed tanq̄ quēlibet subditū suū.ar.d.l.ij.§.q̄ritur.ff. de cu. bo.dādo. et sic posset saluari opi. Roffre i ti.de actio.ex testa.cogitatā sup ꝓmissis. Et nunq̄d si executor cui erat legatū relictū esset coniuncta persona perdat relictū si nolit subire officium. vide Joh. de ymo.et Are. in.l. quesitum.ff. de acqui.here.post Bar.in.l. post legatū.§.amittere.ff.ō his qui.vt indig. Et quicquid dicat Areti.in d.l.quesitū.in fi.michi videtur q̄ de hoc in nostra materia sit casus in auk.hoc amplius.vbi loquit in filio et sic in cōiuncta persona.C. de fideicom. iuncto dicto.§.funꝰ. et.c. si heredes. cum ibi no.X.eo. vt indistincte perdat relictum sibi factum si non exeq̄tur. ¶ Quero tertio quis potest esse executor

testamẽti. dicit Jo. fab. in. l. nulli. in. i. col. in fi. C. de epi. et cle. q̃ omnes possunt esse executores et sic Joh. fab. nemĩ excipit. Jac. de are. in quodã tracta. suo quẽ fecit de hac materia dicit: q̃ seruꝰ non põt esse executor testamẽti. qz auctoritas exequẽdi nõ cadit in ꝓpriũ lz executio testamẽti potius sit factũ ꝑ ius ꝛ sit actus nudi ministerij. l. si q̃s titio. ff. de leg. ij. et istud sequitur Bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epi. et cleri. ver. mõ venio. Ad scõm ꝓ hoc qz executori dat actio suo nomine ſm Bal. in d. l. id qõ pauperibus. ꝛ J. dicetur ꝛ seruus nõ põt esse iudicio. l. seruus. C. de iudi. iõ tanẽ executor nõ posset agere nec ꝓcuratorẽ ad agẽdum cõstituere. l. seruũ quoq; in prin. ff. de ꝓcura. merito auctoritas exequẽdi nõ dicitur cadere i seruũ: et q̃ seruus nõ possit esse ꝓcurator ad iudicia est casus ſm vnã lecturam Jac. bu. et Ange. in d. l. seruus. C. de iudi. predicta limita: nisi in executiõe testamenti versaretur solũ et nudũ factum. Ex quo ifero q̃ si testator ad manũ tradidisset aliquas pecunias seruo/vt illas distribueret et daret alicui pauperi valeret tal' datio executoris: qz est mere facti. rõ est: qz ea q̃ mere facti sunt cadunt in seruo. l. q̃ heredi. in pn. ff. de cõdi. et de. et. §. sed cũ factũ. insti. de stip. seruo. ¶ Quid i mulierẽ? gl. in. c. fi. in prin. de testa. li. vi. dicit q̃ de iure nõ ꝑt esse executrix. Tñ de consuetudine ꝛtrarium seruat Spe. in ti. de instru. edi. §. nũc aliqua. tenet q̃ nõ possit. Joh. fa. in d. l. nulli. tenet ꝛtrariũ dicẽs q̃ ꝑt esse. allegat. ff. de dona. cau. mor. l. mortis. §. titia. Bal. in. d. l. id qõ pauperibus. ver. modo venio ꝛc. dicit q̃ ad negocia mulier põt esse executrix: et etiã in iudicijs ad pias causas. ratio: qz executor hz actionẽ suo noie vel officium iudicis. l. quintus. ff. de annu. lega. et vbicũq; mulier hz actionẽ suo nomine nõ excluditur a iudicio ſm Bal. Jsta rõ cõcludit q̃ vbicunq; executori datur actio: vt i casibus no. i. d. l. si quis titio. ff. de lega. ij. etiã in relictis ad nõ pias causas mulier põt esse executrix testamẽti. ꝛ ꝓ opi. Bal. facit. ratio. quia executio testamenti est facti. et ea que facti sunt possunt ꝑ mulierẽ explicari. l. i. §. ceterũ. in fi. ff. de acqui. pos. ¶ Reperio q̃ Bar. in. l. femine. ff. de reg. iu. in fi. ponit q̃stionẽ et dicit: q̃ si actus exequẽdi testamentũ debet extra iudiciũ expediri mulier põt esse executrix: sed in iudicijs nõ põt. l. alienam. C. de ꝓcura. vbi etiã ꝓ filio mulier nõ põt esse procuratrix in iudicio. Subd: ttamẽ in si. q̃ fauore defunctoꝝ põt mulier esse executrix testamẽti. et istud videtur expressũ in. l. a filio. in prin. ff. de alimẽ. et cibaria lega. sed ibi erat pia causa: scz alimentoꝝ vsq; ad certũ tẽpus. Sed contra istã opi. Bart. et Bal. videtur q̃ executor testamẽti ẽ ꝑparatur curatori dato bonis ſm Roffre. in. d. ti. de ac. et testamẽto. sed mulier nõ põt esse curatrix bonoꝝ. l. is cui. ff. de cura. furio. ergo nec executrix testamenti Itẽ executor testamẽti equiparatur tutori: vt no. in. l. antepe. ff. de tute. et ꝑ Bar. in. l. q̃dam relegatꝰ. ff. de reb. dub. sed non põt esse tutrix regulariter: ergo nec executrix. Et si dicamus q̃ ẽ ꝑparet executor ꝓcuratori sicut nõ potest esse ꝓcurator. d. l. alienã. et. l. femina. ꝑ locũ a speciali. ff. de ꝓcu. ita nec executrix. Puto ita dici posse q̃ ad causas pias põt mulier esse executrix testamẽti. casus est in. d. l. a filio. Jn alijs vero relictis dic: aut nõ est necesse executionẽ fieri in iudicio et tũc põt. l. cũ pater. §. a filia. ff. de lega. ij. ꝛ in. d. l. mortis. §. titia. ff. de donati. cau. mor. et ita ꝓcedat opi. Bal. ꝛ Jo. fab. in hoc casu. Aut est necesse fieri in iudicio: et tũc puto q̃ nõ possit per se: sed debeat ꝓcuratorem cõstituere. l. alienã. §. allega. quia executor testamẽti põt ꝓcuratorẽ cõstituere: vt J. dicã. Nec obstat rõ Bal. q̃ executor hz actionẽ suo nomine/vel officiũ iudicis: ergo põt esse executrix in iudicio: qz respõdeo q̃ executor testamenti habet exercitiũ actionũ competẽs. legatarijs ſm Bar. in. l. si q̃s titio. ff. de lega. ij. et licet noie officij agat: vt tenet Jac. de are. et Bal. in. d. l. id qõ pauperibus. ver. ꝙnto ꝙro. C. de episco. et cle. tñ videt nole alieno agere. l. iiij. §. tutor. ff. ꝺ re iud. qõ mulier facere non põt in iudicio. l. alienã. §. alleg. Et licet curatori bonoꝝ dẽtur actiones vtiles suo noie: vt tenet Roffre. i loco. §. alleg. et ptz in ti. de cu. bo. dan. ff. tamẽ mulier nõ põt esse curatrix bonorũ. l. is cui. ff. de cura. furio. Conclude q̃ extra iudiciũ potest in iudicio nõ põt per se: sed alium constituet ꝓcuratorẽ. Et ad arg. §. facta rñdẽ q̃ nõ per oia equiparatur executor tutori, ꝓcuratori vl curatori bonoꝝ: vt patz ex no. per Bar. ꝛ modernos in. d. l. quidam relegatꝰ. ff. de reb. du. ¶ Quid in bãnito dicit Bal. q̃ põt esse executor testamẽti extra iudiciũ et quo ad actũ nudi ministerij puta quo ad electionẽ vel declarationẽ aliquã faciẽdã. alleg. Bal. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. tu allega l. cũ pater. §. hereditatẽ. ff. de leg. ij. ex quo habes q̃ lz bannitꝰ sit infamis infamia iurꝫ. l. cognitionũ. §. minuitur. ff. de varijs et extor. cog. tñ põt esse executor testamẽti in his que sunt mere facti. ꝛ sic in famis infamia iuris põt esse executor testamẽti qõ est nota dignũ si sit verũ. Tñ non credo q̃ in ꝓpria tales admitterẽtur. primo qz eoꝝ dicto non dz stari. vt no. in l. i. C. de sum. trini. et fide catho. et tñ in multis dicto executorum cũ iuramẽto dz stari. l. pe. ꝛ ibi gl. et Ang. C. de dona. et J. dicẽt post Jo. an. hic. et lz tales possint testari. l. eiꝰ qui. §. i. ff. de testa. et. l. q̃dã relegatꝰ. ff. de reb. dub. tñ nõ sunt ad testioniũ admittẽdi. l. iij. ff. de testi. ꝓfecto declaratio volũtatis defuncti se hz ad istar testionũ: vt colligit ex no. ꝑ Bar. i. l. theopõpꝰ ff. de dote ꝓlega. quẽ ergo talibus infambꝰ crederet si vellent declarare de q̃ testator senſit? Crederẽ ita dici posse. aut testator cõmisit executori suo declarationẽ et electionẽ hospitalis: vel ecclesie cui deberẽt pecunie dari: ꝛ tunc puto q̃ bãnitꝰ possit illã declarationẽ facere: qz est nudi facti momenta nei per iura. §. alleg. ꝛ ita ꝓcedat opi. Bal. Nec ob. qõ. §. diri. de. l. theopõpꝰ. qz hic nõ est questio de declaratione voluntatis defuncti sed ipsiusmet executoris vt patz in d. §. hereditatẽ. l. cũ ꝑ. ff. de lega. ij. Aut testator cõmisit aliq̃d executori in quo vertit redditio rõnũ vt in pecunia q̃ dz ꝑuerti in redẽptionẽ captuoꝝ: vel in edificatio

nē eccl̄ie:ꝛ tūc nō puto talia ꝓmitti debere infamib⁹/nec eoꝝ fidei pr̄ōnes.Ś.alleg. Ex q̄bus infero q̄ si testator in testamēto suo dicat: instituo filiū meū heredē:et si decedat i pupillari etate/aut al̄s sine liberis:executor me⁹ scit q̄ ego sibi dixi i secreto q̄d de bonis meis fieri volo.si talis executor efficeretur infamis ifamia iuris et facti:vt bānitus/nō crederē dicto ei⁹ per predicta.q̄ tene menti. Et ea q̄ dixi in bānito videnī etiam ꝓcedere in deportato p.d.Ś.heredita tē.et ita videt tenere Bar.in.l.a filio.in pr̄in.ff.de alimē.ꝛ cib. lega. ¶Quid de excōicato:dic breuiter q̄ extra iudiciū pōt exeq̄:nō in iudicio. q̄ ea q̄ faciunt excōmunicati quo ad tēporalia bene valēt ꝑm Inno.in.c.si vere. de sen.excom. ita videtur tenere Bald.in.d.l.id quod paupibus.hoc est verum extra iudiciū.sed in iudicio p se exequi nō posset:sed p procuratorem Ś.de iudi. intellexim⁹. cum ibi no. ¶Quid de impubere? dic q̄ i his in q̄bus est necessaria industria impubes non pōt esse executor testamēti: q̄ in eo nō est industria.l.fi. C.de testa. milit.no.per Bar.in.l.quidā cōsulebant. ff.de re iudi. Ś.d in his q̄ sunt mere facti vt de mittēdo heredē in possessionē vel legatariū/ tūc pōt eē executor:dū tamen sit capax hui⁹ intellectus.ar.l.i.Ś.ceterū.ff. de acqui.pos.et hoc tenet Jaco.de are. in tractatu suo de executiōe testamentorū.et Bal.in.d.l. id q̄ paupēribus. C.de epi.et cle. ¶Quid in collegio. An testator in suo testamēto possit facere aliquod collegiū executorē siu testamēti:dicit Bal.in.d.l.id q̄ pauperib⁹,in,ij. col.q̄ collegiū pōt esse executor testamēti.q̄ tz collegiū inp̄tum collegiū nō possit naturaliter consentire cū sit corpus inanimatū: pōt tamē ciuiliter ꝓsentire. l. aliud.Ś. referr.ff.de reg.iu.et.l. metum.Ś. aliaduertendū.ff.q̄ me. cau.ꝛ ibi no.et p Bar.in.l.aut facta.Ś.non nunq̄.ff.de penis.et in.l. iubem⁹ nullam nauē. C.de sa. san . eccle. Quid in religiosis.an possint esse executores testamētoꝝ? casus est in.c.fi.in pn̄. de testa.li. vi. vbi dicit q̄ possunt accedente superioris licētia: et p illū tex. hoc tenet Bar.in.l.alio.in.ij.q.ff. de ali.ꝛ cib.lega.et Bal.in.d.l.id q̄ pauperibus.ꝛ Jo.fab.in.l.nulli.C.de episco.et cle.et licet glo.in. d.c.fi. in pn̄.de testa.li.vi.dicat idē in oibus mendicātibus. tñ hoc fallit i fratrib⁹ minoribus.p cle.eriui de paradiso.de ver.signi.ꝑm Bal. et Bar.in locis.Ś.allega.et eundem Bart.in.l.i.in.ij.col.ff.de lega.ij. ꝓdicta itelligevera siue sint relicta ad pias causas/siue nō.ꝛ si ue testator sit persona ecclesiastica/siue non:p.d.c.fi.de testa.li.vi. q̄ loq̄tur indistincte.iuncto. c.tua nobis.Ś.eo.et p Jo.an. hic dicētē q̄ ita seruat ꝓsuetudo. et hoc ē verū ꝑm eum:dū tamen p hoc nō retrahat religiosus a seruitio diuno per.c.sed nec.ne cle.vl̄mo. Et religiosi vel alij clerici pōt eē executores simul cū laycis ꝑm Joh. an.hic p hunc tex.et.c.tua nobis. Ś.eo.q̄ layci et clerici non vniunt ad executionē testamēti tanq̄ collegiū: sed tanq̄ diuersa capita.iō nō vitiat diuersitas professionis ꝑm Joh.an.hic de q̄ vide hic ꝓnot. ¶Quid i herede executoris. An officiū trāseat ad eū:glo.in.c.

fi.de testa.li.vi. tenet q̄ nō nisi sit dictū sicut dicimus in arbitrio et mādato q̄ finit̄ur morte.idem tenet glo.in.l.antepenul.ff.de tute. vbi dicit q̄ sicut tutela nō transit ad heredes:ita nec q̄ commissoria In ꝓtrariū videt̄ tex.in.l.a filio.ff. de ali.et cib.lega.vbi necessitas implendi officiū executoris trāsit ad heredē. Dy.in.l.alimēta.ff.de ali.ꝛ cib.lega. mouet q̄stionē et Spe. in ti.de instru.edi.Ś.nunc aliqua. dū quer̄it q̄d in muliere?ꝛ Jac.de bel.in auc.de eccle.ti.Ś. si q̄s autē col.ix.et dicit q̄ officiū executorꝝ nō transit ad heredes nisi iure cui⁹dā obligatiōis. Bar.in.d.l.a filio. dicit q̄ aut officiū executoris versabatur circa onus bursale.siue obligatio qua tenebatur executor erat circa onus bursale: et tūc transit ad heredē.casus est in.d.l a filio in pr̄in.ff.de ali.et cib.lega. Aut obligatio ꝓtinebat onus ꝑsonale:et tunc nō trāsit. ita ꝓcedat gl.in.l.ātepe.ff.de tute.ꝛ.l. is cui ff.ō cu.furio.ita dicit Bar.Aduerte ad dicta sua:q̄ Dy. voluit intelligere q̄ in.l.a filio.mulier erat obligata ad exequendū:q̄ testator reliquerat sibi legatū q̄ agnouerat ipsa mulier / et ista obligatio transit ad heredes mulieris:ꝛ sic iure obligatōis heredes pōt cogi exequi. Sed Bar.dū dicit q̄ si obligatio qua tenebaī executor cōtinebat onus bursale ꝛc.videt velle q̄ eniā si nichil esset legatū executori dū tamen esset onus bursale:vt q̄ iusserat testator mille expēdi per executorē suum in redēptionē captiuoꝝ:tūc transiret ad heredē suū si defunctus erat ad hoc obligatus q̄ pōt esse ex sola acceptatiōe officij. vt per Bar. in l.i.Ś.de leg.ij.ꝛ dixi. Sed tñ nō puto isto casu trāsire ad heredē nec hoc ꝓbat tex.in.d.l.a filio.nec fuit hoc de mēte Dy. iō Bal. in.d.l. id q̄ paupib⁹.in.ij.col.in fi.distinguit. Aut est merus executor: q̄ intelligo q̄n erat nud⁹ minister et tūc nō trāsit ad heredem:q̄ industria ꝓsone executoris est electa:ꝛ industrialia nō trāseunt ad heredes.sic intelligit glo.antepe.ff.de tute.et.l.is cui. ff. de cura . furio. Aut officiū executoris nō cōsistit in mera industria:vt q̄ nō est merus executor:sed legatarius ad exequendū:tūc trāsit ad heredes.q̄ talis executio ē i obligatiōe. i. executor q̄ agnouit legatū est obligat⁹ exeq̄:et iō trāsit ad heredē iure obligatiōis.et tz Bal. nō alleget. est casus in.d.l.a filio.et hoc voluit dicere Dy.dū dicit q̄ transit ad heredes iure cuiusdā obligatōis Q̄n aūt dicaī executor mer⁹ vel legatarius ad exeq̄ndū:dic vt p Bar. in.l.si q̄s titio.ff.de leg.ij. Ex q̄b⁹ vī q̄ si alicui executori eēt inuncti on⁹ ꝑsonale tl̄: q̄ posset̄ aliū expediri:vt ptz p exēpla in.l.vnica.Ś.ne autē.C.de cadu.tol. si illi executori eēt relictū legatū vt exeq̄reī.ꝛ agnouisset illō posset heres cogi exeq̄.ar.l.at si q̄s.Ś.si cui . ff. de religio.et sump.fu. ¶Quid in executore cōstituto i dignitate.an executio trāseat ad successorē dignitatis? Spe.in ti.de instru.edi. .Ś.nūc aliq̄.ℑ.q̄d in muliere.distinguit:aut est exꝑssum nomē ꝓpriū aut appellatiuū.docto.cōiter post Bar.in.l.q̄ liberis.Ś.hec verba.ff. de vulga.et pupil.substi. tenēt q̄ trāsit ad successorē dignitate indistincte nisi ille q̄ deputaut talem executorē esset ꝓsanguineus

ipsi⁹ executoris vel multū amic⁹: qz tūc nō habuit respectum ad dignitatē: sz poti⁹ ad vinculum consanguinitatis vel amor⁊. ar.c. requisiti. s. eo. ⁊ qō no. in. l. ciuib⁹. ff. de reb. dub. alias limitatiōes ibi ponit do. Alex. quē vide: ⁊ adde q̄ s. dixi in. i. q. p datio executor⁊ cōstituti in dignitate vel administratione dr̄ certa ēt si nomē nō exprimat: et trāsit ad successorē l eadē dignitate. vnū tñ tene menti: q si deputat executor testamēti: pses vel alius magistratus eius locū tenens nō poterit exequi. casus est in. l. nulli. in ver. p sua pscia. ⁊ ibi Bal. C. de episco. ⁊ cle. q̄ adde ad do. Alex. in. d. l. q̄ liberis. ℣. hec verba. circa fi. in ver. vnū incidenter ff. de vulga. et pupil. sub. ¶ Quarto principaliter q̄ro infra quod tps debet executor exeq̄ vltimā voluntatē. Bal. in. d. l. id quod pauperibus. in ver. venio ad tertium. dicit q officiū executoris ad pias causas durat tñ anno et nō post. p. l. nulli. C. de episco. et cleri. dicit tamen Bal. q iste ann⁹ incipit currere a die monitionis facte sup exequendo. s. eo. c. nos quidem. et. c. tua nobis. et ibi no. ⁊ in. c. si heredes. e. ti. ⁊ in auc. de heredi. ⁊ fal. ℣. si q̄s aūt nō implens. col. i. ⁊ in auc. hoc amplius. C. de fideicommissis. Aduerte qz ter. in. d. l. nulli. nullo modo videt pbare dictū Bal. nā ibi dr̄ in ver. cū aūt. q eps debet cōā presidē et publicis personis declarare quantitatē pecuniarū ab eo receptarū: et tps quo ille recepit. post annū vero dz manifestare numerū captiuoz. et data. p his precia: vt p oia impleant prevolūtates. et sic ille ter. non dicit q ifra annū debeat cōpleri executio: et q officiū executoris expiret anno: sed mēs illius littere est q post annū executor dz reddere rōnem eius qō fecit infra annum etiā si nunq̄ fuerit monit⁹. Et iō pro discussiōe articuli cōsidera q aliquādo testator reliquit aliquā quantitatē p redēptione captiuorū: et tūc dico habere locū. l. nulli. que p hoc facta est: vt eps vel ali⁹ executor a testatore electus: infra annū debeat exeq̄ ⁊ redimere captiuos / etiā sine aliqua monitione nec dico istud officiū finiri anno. satis est eñ q infra annū curet redimere quos poterit. casus est in d. l. nulli. et hoc totū arbitrio presidis, puincie videt relictū. vt. d. l. nulli. nā in relictis ad causas pias pōt se intromittere preses prouincie. l. hereditas. ff. de pe. here. et. l. iij. ff. de ali. ⁊ cibaria lega. Aliq̄n relinquit pro alia causa pia: ⁊ tūc dico q iudex ꝓpetēs pōt arbitrio suo / inspecta qualitate negocij: in quo pecunia debet conuerti statuere tēpus ad exequendū: quādoq̄ minus anno: q̄nq̄ annū: quandoq̄ plus ānō p̄m magnitudinem rei. in auc. de eccle. ti. ℣. si quis aūt vbi tex. videt velle hoc esse arbitrariū: ⁊ hoc videt tenere Specu. in ti. de instru. edi. ℣. nunc aliqua. ver. illud etiā. circa fi. et Jo. fa. in d. l. nulli. in vlti. col. circa p̄n. C. de episco. et cle. Aliq̄n iudex simpliciter monet executorē vna vice / ⁊ nō statuit tēpus ad exequēdū: et tūc dic q illud tēpus durat anno: per d. ℣. si quis aūt nō implens. de heredibus ⁊ falci. et auc. hoc amplius. C. de fideicō. et post annū est priuatus ipso iure officio ⁊ omni cōmodo sibi relicto p̄ter debitum nature subsidium per iura predicta. Si tamē executor fuisset iuste impeditus vt nō potuisset iplere infra annū. tūc etiā post annū posset exequi. Et istud tenuit Frede. de senis in cōsi. cxxix. ⁊ ponit exēplum: si testator iussit cōstrui monasteriū: q̄n infra annū nō potuit cōpleri. ¶ Nūquid aūt sit necessaria monitio specialis: an sufficiat generalis cōtra oēs executores Bal. i dicta. l. id qō pauperib⁹. ℣. venio ad tertiū. tenet q sufficit generalis: ⁊ ideo dicit q epi faciunt cōstitutionē p quā monet executores vt exequant: vt nō sit necessaria alia spālis monitio: idē voluit Bar. in. l. cum quidā. circa fi. ff. de leg. ij. quod est magna declaratio ad dictā auc. hoc ampli⁹. C. de fideicōmis. qō tamē videt cōtra tex. in dicto. ℣. si aūt q hoc facere. de eccl. ti. vbi tex. dicit: q executor debet bis moneri qō nō fieret p illaz constitutionē epi generalem. nisi dicas q illa cōstitutio epi hz vim specialis monitionis. Unū tamē tenebis menti: q hz executor ad pias causas detur annus ad exequendū vbi tēpus non est limitatum: tñ iudex ex suo officio potest priuare executorē officio si nō obediat alicui iusto p̄cepto sibi facto per iudicē: ita dicit Bal. in. l. eum qui res. in. iiij. no. in fi. C. de. pcur. arg. illius tex. qō forte posset. pcedere quo ad ipm officiū: sz quo ad relicta facta ipi executori nō possz iudex nisi post lapsū anni ipz priuare cū a lege detur sibi ann⁹ ad implēdū volūtatē defuncti: ⁊ si iudex nō abbreuiauit illud tempus ex causa: vt. s. dictum est: sz soluz iussit executori vt aliquid faceret nō vr̄ priuari debere hēditate sibi relicta p dictā auc. hoc ampli⁹, et hoc dicūt q̄dā. Ex dictis Jo. fa. in d. l. nulli. vr̄ q iudex possit executori statuere ad exequendū min⁹ tēpus anno p dictū. ℣. si aūt q hoc de ecclesia. ti. col. ix. Aduerte quia glo. in. c. si heredes. s. eo. intelligit illū. ℣. si aūt: i relictis ad pias cās vt si executor bis monit⁹ non exequatur priuet omni cōmodo sibi relicto a testatore: ⁊ ideo Bar. post Jac. de belui. in auc. de heredi. et fal. ℣. si q̄s aūt nō implēs. ⁊. ℣. seq. dicit q dictus. ℣. si q̄s aūt non implēs. ⁊ auc. hoc ampli⁹. loquūtur in legatis nō pūs: vt vna sola monitio iudicis vna cum lapsu anni sufficiat vt heres priuet oi hēditate: idē in alio executore. in legatis ꝓ pūs hz locū dict⁹. ℣. si quis autē. vt post binā monitionē etiā sine lapsu anni executor heres vel alius oi cōmodo priuet: ⁊ ita i effectu inuenio ēt cōcludere Joh. de imo. de Bar. mētione nō facta l. d. c. si heredes. in. ij. colū. s. eo. ti. et sic nō recte vr̄ locur⁹ Jo. fa. in. d. l. nulli. qz in legatis nō pūs non hz locū tex. allegat⁹ p eū. Ex q̄bus pz q ille. ℣. nō obstat dictis Bar. l. d. l. cū q̄dā. ⁊ Bal. i. d. l. id qō pauperib⁹. qz loquunt vbi epi post annū volunt deuolui ad se executiones testōrum quo casu sufficit generalis monitio. ℣. si autē. q̄ loqtur q̄n ante annū executor dz oi cōmodo p̄uari ⁊ executio ad epm deuolui quo casu est necessaria bna monitio ⁊ spālis. cogita tñ sup p̄missis ⁊ nunq̄d hodie pena illi⁹ auc. hoc ampli⁹. habeat locū si sit dat⁹ executor a testōre vide ibi Bar. ⁊ Bal. et an in tali monitiōe sit necessarius libell⁹: vide ibi p Bal. ¶ Nūq̄d aūt istō tps anni currat executori ignorāti. Bar. in. l. genero. ff.

de his qui no. infra. ponit. q. si āte cōstitutiōe epi: q si executores nō exequātur infra annū sint excōicati. modo aliquis ignorās se esse executorē nō est execut⁹ infra annum: an sit excōicat⁹. ⁊ Et videt q non: ne ignorātia puniat. dicta. l. genero. ⁊ l. penul. ff. de adul. ⁊ ibi per Bar. Jn ꝟriū videtur quia tēpus i dubio est cōtinuū/ ⁊ nō vtile vt no. in. l. i. ff. de varijs ⁊ tempo. prescrip. ergo videt currere etiam ignoranti. tamē Bar. in dicta. l. genero. tenet tēpus anni nō currere nisi a tēpore scientie: etiā si in constitutione epi dicatur infra annū a die mortis: q debet subaudiri ⁊ scie. p hoc. l. iij. §. si quis heredem ff. de sta. libe. ⁊ l. scimus. §. finautem dubius. C. de iure delibe. iuncta glo. que exponit a die mortis subaudi ⁊ adite hereditatis. Idē dicit Bar. in oi prescriptione que currit ex negligentia alicuius. nā necesse est ad principium prescriptionis q̄ sit aliquid ex quo negligentia inducat: vt. l. i. C. de anna. p̄scrip. ꝑm Bar. adde ꝑmo dictis Bar. glo. no. in. c. i. quo tēpore miles inuesti. pete. debeat in vsi. feuquā Bar. nō alle. que optime probat tēpus nō currere nisi a tēpore scientie. ¶ Secundo adde q in casu posito a Bar. nō videt esse dubietas: q regulariter sūla excōicationis nō infligit nisi ꝑ cōtumacia: vt no. in. c. i. de iudi. in antiq. ideo executor nō pōt dici ꝓtumax et sic nec excōicari nisi sciverit se datum executorē. Jdeo Bal. in. d. l. id quod pauperib⁹. in. iij. col. ꝑ. tertio q̄ro. generaliu⁹ q̄rit. An tēpus anni datū executori currat et ignoranti. Dicit cōsuetudinē esse seruandā in hoc: sed cessante consuetudine de iure cōmuni nō currit ignoranti. ratio ꝑm cum est: q ignorans se esse executorē nō pōt exequi exemplo tutoris. l. pe. ff. de eo qui ꝑ tuto. ergo est impeditus exequi: sed impedito nō currit tēpus cōstitutiōis epi cū sit ius pretoriū ⁊ sic vtile quo ad sui principiū. vt no. in. l. supuacuā. C. de tēpo. in integ. resti. peren. ⁊ per glo. insti. de perpe. ⁊ tēpo. ac. i pin. iō non currit ignorāti. Jnēstū Bal. dicit q ꝓstitutio epi monens executores vt exequant infra annū a die mortis testatoris: vel simpliciter est ius pretoriū/ non videt verum: q illa constitutio epi nichil addit iuri cōi cum de iure cōi infra annū debeat exequi a tēpore monitionis. auc. hoc amplio⁹. C. de fideicōmis. ⁊ in auc. de heredi. ⁊ falci. §. si quis aūt non implēs. col. i. ideo illa cōstitutio epi nō facit ius de per se. l. ius cuile. ff. de iusti. et iu. nec ꝺz dici ius pretoriū: ⁊ ēpus monēdo executores dicitur minister iuris ciuilis. c. si heredes. ⁊. c. tua nobis. §. eo. ti. ideo non videt militare ratio Bal. q iō tēpus nō currat ignorāti: q est vtile: illa ratione q cōstitutio epi est ius ꝓtoriū. Jlla aūt ratio est magis ꝛcludens q ignorās se esse executorē nō pōt exequi. ad quā faciūt no. ꝑ Bar. in. l. ciuilis. ¶ interest. ff. de ꝛdi. ⁊ demōstra. Ex q̄bus vꝫ inferri q si executor ignorans se eē executorē nō exequatur infra annum nō amittit emolumentū sibi relictuz a defuncto vt exeq̄ret. Etiā infero ex doctrina Bar. in. d. l. multuz. et d. l. genero. q si testator relinquat executori c̄tum / vt faciat funus ipsius testatoris: ⁊ executor ignorans se eē executorē faciat funus

nō habebit centū: q hoc non fecit animo iplendi volūtatē defuncti: sed potius fato vel gratia pietatis. ad hoc. l. ij. ff. de cōdi. ⁊ demō. vnū tene menti q executor datus ꝑ redimēdis captiuis nō tenetur infra annū exequi: sed q̄ꝑmum pōt scōm Bal. in. l. pe. C. de dona. dixi tibi de hoc eē casuz in. l. nulli. C. de epis. ⁊ cler. vbi specialis forma est statuta in relicto ꝑ redemptione captiuoꝝ. ¶ Nunqd autē episcopus possit ꝓgare istud tēpus anni ex causa. Bal. in. l. nulli in. ij. col. C. de epis. et cle. tenet q sic: sed coartare nō pōt in penam executoris: preterq̄ in relictis ad pias causas. vt in §. siquis autē. in auc. de eccle. ti. col. ix. et dixi. §. in pri. precedēti. q. que nota: q quotidiana sunt. ¶ Quero an executores vltimarū volūtatū possint exequi ante aditam hereditatez? Jsta. q. potest intelligi dupliciter. Primo in legatis nō pijs: ⁊ i illis cōiter doc. tenent q ante hereditatis aditionē executor nō possit ulla soluere: q validitas taliū legatoꝝ pendet ab aditione hereditatis. l. eaz quam. C. de fideicō. ⁊ §. ante heredis. insti. de lega. ¶ Secundo potest itelligi in relictis ad pias causas: ⁊ istud pendet a questione. An relicta ad pias causas requirant hereditatis aditionem Jn qua Bar. ⁊ Bal. in. l. i. C. de sacrosanctis eccle. vident cōcludere q aditio hereditatis nō est necessaria. dicit tñ Bar. q bona debent adiri causa legatoꝝ piorū conseruandoꝝ. l. iij. de fideicō. liber. inducendo de libertate ad cām piā. nam de libertatibus ad pias causas sepe arguunt doctores. vt per Bart. in. l., prie. ff. de his q̄ i testamento. et in. l. si vnus. C. de testa. Bal. in. d. l. i. C. de sa. san. ec. dicit q si q̄rat: an sit necessaria aditio hereditatis quo ad implorandum officiū iudicis p q̄s fit executio taliū relictoꝝ. l. q̄ntus. ff. de annu. lega. ⁊ l. hēditas. in. fi. ff. de peti. hereditā. ⁊ l. iij. ff. de alim. ⁊ cibā. lega. tūc nō est necessaria hēditatz aditio: q illō officiū iudicis nō ē mercēnariū: imo dat ēt vbi actio deficit. vt no. in. l. si q̄s titio. ff. ō lega. ij. ⁊ ꝑ Bal. in. l. nulli. i pn. C. ō epi. ⁊ cleri. post Oldra. Si ꝛo q̄ram⁹: an sit necessaria aditio hēditatis q̄tū ad actionē ex testamento: rei vēdicationē ⁊ ypothecariā: q̄ pñt cōpetere executorib⁹ ad pias cās vt no. ꝑ Jnno. Jo. an. ⁊ Panor. ħ. ⁊ p glo. ⁊ Bar. in. d. l. si q̄s titio. ff. de lega. ij. ⁊ p glo. in. l. lun⁹. §. menia. ff. ad trebel. tunc dicit Bal. q tales actiōes nō pñt cōpetere: nisi adita hereditate. C. cō. de lega. l. i. circa medi. Jꝑe Bal. in. l. id q̄s pauperib⁹. in. iij. col. ꝑ. vltio circa tēpus/ simpliciter tz executorem ad pias cās posse exequi etiā ante aditam hereditatē inferens q annus dat⁹ executori ad exequendū currit etiā ante aditā hereditatē: ⁊ istaz opi. q legata ad pias cās debeant hereditate nō adita tenuit Cuma. ⁊ plerīq moderni in. l. iij. ff. de lega. i. et q fauet alex: illam in dubio sequi debemus. l. sunt ꝓsone. ff. de religio. Sz q̄tuz ad questionē de executore Bar. in. l. alio. ff. de ali. ⁊ cibā. lega. tenet l. distincte contrariū. dicens q hereditate non adita ex testamento vel ab intestato executor non pōt exequi. Mouet q idē videmus in tutela. l. si nemo. ff. de testa. tute. que tñ est fauorabilis et ī libertas-

te. l. ij. ff. de fideicom. liberta. ⁊ l. si nemo. ff. de regu. iu. Idē tz Jo. fa. isti. de eo cui liber. cau. bōa adjuncti untur. in pn. Sz aduerte qz Bar. ⁊ Joh. fa. nō loquunt i legatis pijs: tz simpliciter qñ testator reliq̄t legata: ⁊ fecit executores suos. dando eis licētiā vēdēdi de bonis ⁊c. sed qz Bar. in. l. i. C. de sacrosan. eccl'. arguit de libertate ad causaz piā. ⁊ in. d. l. alio. in. ij. col. dicit libertates nō deberi nō adita hereditate: vī idē velle etiā in legatis pijs arguēdo de libertatibus ad cās pias. ¶ Reperio q̄ nr̄i moderni do. Alex. et senenses in. l. i. ff. de leg. i. dū examināt illū passum: an p legatis q̄ debenť hereditate nō adita cōpetat actio ypothecaria: referūt dicta Bal. in. d. l. i. C. de sacrosan. ec. ⁊ in. l. i. C. si ds omissa causa testa. ⁊ tenēt idē qō Bal. vt legata pia debeanť hēditate non adita ex testō: nec ab intestato: tñ actio ypothecaria nō cōpetat nisi hereditate adita: qz hēditate non adita nō oriť actio psonalis: nō nō potest sibi accedere ypothecaria. Soli senenses subtiliter conātur ꝓbare q̄ in legatis pijs deť ypothecaria etiam nullo modo adita hereditate ex testamēto: aut ab intestato: ⁊ dicūt q̄ ad instātiā legatarioz dabiť curator bonis. l. ij. ff. de cu. bo. dan. facit. l. si ds heres istituať. ff. de here. instī. cōtra quē dabiť vtilis actio psonalis ⁊ ex cō sequēti actio ypothecaria. Ex quibus infero q̄ executor testamēti q̄ exercet actiōes cōpetētes legatarijs ad pias cās vl' allas hz suo nōie ꝑm Bal. i. d. l. nulli. ⁊ l. id qō pauperib⁹. C. de epis. ⁊ cle. petet dari curatorē bonis cōtra quē exercebit suas actiones hereditate non adita: vel cum cōtra talē executorem ad pias cās deturactio: quia sibi cōpetit actio: vt declarat Bal. in. l. nulli. poterunt legatarij agere cōtra eū actione vtili ex testamēto ⁊ ypothecaria. Ex quib⁹ ꝛclude executorē ad pias causas posse exequi hereditate nō adita. Et sup practica considera: q̄ aut est executor vniuersalis q̄ est loco heredis. l. si ds ad declinandā. C. de episco. ⁊ cle. vbi est casus ⁊ exēplū. et tūc nō est ꝗrendū an possit exequi hereditate nō adita: qz ipe est heres. vt. d. l. si ds ad declinandā. Aut est executor particularis alio herede instituto: sed nolente adire ex testamēto: nec ab intestato: tunc erit practica q̄ legatarij petant dari curatorem bonis. Et an quis possit cōpelli esse curator dixi tibi supra: cōtra quē curatorē executor poterit agere: et etiā ipsi legatarij actione vtili ex testamēto ⁊ ypothecaria: vt dicūt moderni in. d. l. i. ff. de leg. i. puto etiā q̄ epūs vel pfes ꝓuincie ne legata pia pereant poterit ex suo officio ad petitiōez executoris dare curatorem bonis: p quez ois a premissa expedienť per. l. hereditas. ff. de peti. heredi. ⁊ l. ānt⁹. ff. ō annu. lega. ⁊ dico q̄ si ipe executor vult acceptare officiū executoris poterit inder decernere q̄ per eū legata pia exolnanť p istū ter. in quo nulla fit mētio de hereditatis aditione. Ex ꝺbus habes solutā. q. quā ipse Bar. indecisam reliq̄t: in. d. l. alio. in. iij. col. ff. de ali. leg. dū querit: si nullus velit adire q̄d faciēt legatarij: ⁊ quo Bar. post Spe. relinquit cogitandū: sed ex ꝺdictis potes soluere difficultatem.

¶ Quero nunq̄d executorib⁹ ylti-

marū volūtatū cōpetat actio ⁊tra heredes scriptos. glo. in. l. si quis titio. ff. de lega. ij. ⁊ in. l. lutius. §. meuia. ff. ad trebel. ⁊ Inno. hic dicūt: q̄ executores piarū causaruz pñt agere ꝰ heredes. p. l. nulli. ⁊ l. si ds ad declinandā. C. de episco. ⁊ cleri. tz si deputeť executor ad legata nō pia: tūc si est nudus ministerr non dať sibi actio per dictū §. meuia. si ꝯo nō ē nudus ministerr tūc datur sibi actio. vt in dicta. l. si quis titio. ff. de lega. ij. Oldra. i. l. nulli. dicit: q̄ tz simplici ministro nō detur actio: tñ dať sibi officiuz iudicis p. l. quit⁹. ff. de annu. leg. idem tz Bart. tz Oldra. nō referat in. d. l. si ds titio. ff. de lega. ij. Postiē. quē refert hic Jo. an. dixit i. c. tua nobis. §. eo. q̄ istis executoribus vltimarū volūtatū de eq̄tate canonica cōpetit actio: tz rigore iuris ciuilis sit in ꝗrū. Et intellige executorē dari ad cām piā: etiā si detur ad alimenta. casus est in. l. alio. ff. de alimē. ⁊ ciba. lega. Idez dico (tz doctores nō dicāt) si daret ꝓ maritādis filiab⁹: qz dos est cā fauorabilis ⁊ pia. vt no. in. l. i. ff. solu. matri. ⁊ p Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. dū allegat. l. si ego. in pn. ff. de iure doti. ⁊ glo. no. q̄ est in. d. l. si ds titio. dicit oīe relictū ꝓ aia esse piū relictuz. Ex quo infero q̄ cū oīe relictū ecclesie vl' pio loco dicatur piū relictū: vt tz no. Joh. an. in. c. i. de sepultu. in antiq. ⁊ dicit ibi Jo. an. q̄ tale relictū dī ꝓ aia relictū: executor testamēti ꝓ relictis eccl'ie habebit actionē (sicut si esset relictū ꝓ redēptione captiuoruz: vel ꝓ aia defuncti. qō no. Idem dic etiā si esset relictum ad edificationē pontis. quia edificatio pōtiū est piū opus. gl. est in l. i. §. ad municipū. ff. ad. l. falci. et per Jo. an. in. c. tua nobis. in ꝗbo alios. de deci. et in alijs casib⁹ positis in. l. fi. C. de dona. idē in effectu tenet Bal. in. l. nulli. post pn. C. de episco. ⁊ cleri. ¶ Quis autē dicať nudus minister: dicūt gl. q̄ is q̄ nullū ꝓcipit cōmodū. ꝓ quo Jac. de are. in. l. si ds titio. allegat l. sulpitius. ff. ō donatio. inter vir. et vxorem. Bar. in. d. l. si ds titio. dicit q̄ qñ in aliquē cōferunť ꝗba dispositiua legati tūc est legatarioz ⁊ nō nudus minister. exemplū si testator dicat: lego titio decē que volo restituere seyo. ⁊ de hoc dicit esse casum in. d. l. si ds titio. idez si tacite dispositio cōferať in aliquē vt dā post tempus rogať restituere. ⁊ sic pendēte tpe percipit commodū ex legato: tunc etiā est legatarius per. d. l. sulpitius. Si vero verba dispositiua nō conferanť in aliquē sed executiua: tūc si hz aliquod cōmodū ex dispositione defuncti: tz nō ex ipo legato qō dz ꝓstare: vt qz vnuz ex heredib⁹ fecit executorē: vel executori aliq̄d legauit retinendū ꝓ se: tunc dicitur executor: sed nō merus: qz pōt cōuenīri a legatarijs. l. si ex pluribus de le. i. et dz satisfare. l. quidā. §. pe. de leg. i. ad ist̄ū tñ executorem lz non merū legata deficientia nō redeūt. l. pecunie. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. Si vero executor nullū commodū sentit ex volūtate defuncti nec in eum cōfertur dispositio tacite vel expresse: tūc dicitur merus executor. de quo loquiť. l. si ds titio. ⁊ l. diuus. ff. si cui plus ꝙs p. l. falc. Ista sunt verba Bar. in. d. l. si quis titio. Quib⁹ adde ad primū membrū. dum Bar. vult q̄ si verba dispositiua cōferank in aliquē

non est nudus minister: hoc videt michi cōtra ter. dicte l. si q̄s titio. in scō rñso. vbi littera formaliter inquit: q̄ licet ꝯba disposituia conferant in aliquē: tñ est nudus minister: nec potest dici q̄ ibi legaretur accessorie ad remunerationez executionis: q̄ tunc executor non esset rogatus alij dare: sed sibiꝑ retineret: ⁊ ideo doctrina Bar. vt nō vera. Sz sustinēdo Bar. dici ꝑt q̄ vbi dispositio testatoris et ꝯba dispositiua in aliquē cōferunt: lz grauetur alij restituere: tūc in dubio censetur legatari⁹: vt in. d. l. si q̄s titio. i. rñso. nisi de ꝟrio appareat q̄ testator voluit eū eē nudū ministrū: ⁊ nichil emolumēti apō eum remanere. d. l. si q̄s titio. ij. responso. ¶ Circa ꝑm mēbrū Bar. q̄ ꝯba executiua referunt ad aliquē: cui testator tñ dat aliq̄d ꝑ se: dicit Bar. q̄ tūc est executor: sz nō merus. Bal. in. l. nulli. post ꝓn. tz cōtrariū lz Bar. nō allegет: ⁊ dicit Bal. q̄ ibi relictū est accessorium ad cōmissariā: vt q̄ ꝑ remuneratiōe laboris aliq̄d relinq̄tur executori: tūc nichilominus erit nudus minister sicut tutor cui relinq̄tur salariū ꝑ remuneratione laboris. l. tutor petit⁹. §. q̄ cū tutoribꝰ. ff. de excu. tuto. Sed ꝑ cōcordia dic q̄ Bar. appellat executorē nō merū ullū apud quē non dz remanere si deic̄omissuz deficiēs iuxta. l. si q̄s titio. in. ij. rñso. ⁊ in. l. pecunie sortē. ff. de ali. ⁊ ciba. legat. Lz possit a legatarijs conueniri si agnouit emolumētū sibi relictū. ꝑ. l. a filio ff. de ali. ⁊ ciba. legat. Bal. ꝯo appellat eū nudū ministrū legati p̄stādi ab ipo executore: q̄ ex dicto legato nullū sentiet cōmodū. Et sic ista dicta nō sunt ꝟra. Tñ quo ad principale q̄situm. An executori detur actio. dic aut executor acceptauit officiū. aut nō. ꝓmo casu doctores dicunt q̄ lz regulariter nō detur executori actio. per. l. lutius. §. i. ff. ad trebel. tamē datur sibi officiū iudicis. l. quint⁹. ff. de ann. lega. ⁊ isto casu Dy. Oldra. ⁊ Bal. in. d. l. nulli. dicūt semp cōtra executorē dari officium iudicis vt agat cōtra heredes officio iudicis q̄ videt mirabile: q̄ in. l. luti⁹. §. i. oportet p̄supponere q̄ executor volebat exequi: alꝰ ille ter. eēt de indubitabili: ⁊ tñ lra dicit executorem agere nō posse: q̄ dz limitari sz iure actionis. tñ pōt implorari officiū iudicis ꝑm doc. q̄ nunc̄ fuit de mēte illius. §. meuia. Preterea ter. in. l. firmio. §. fi. ff. quando dies leg. ced. ꝑm vnā lecturam dicit executorē cōueniri non posse debet limitari iure actiōis: sz officio iudicis sic scōm doc. ꝑ quotuz opi. facit: q̄ lz alioꝝ excludat ab actione nō excludit ab officio iudicis: vt not. per Bar. in. l. i. ff. de iu. om. iud. ⁊ ibi per modernos: ⁊ est bona littera in. l. plane. ⁊. l. fi. ff. de petu. here. Si ꝯo non acceptauit officiū: ⁊ est talis q̄ non pōt cogi de quo supra dixi: tunc nō datur sibi actio nec officiū iudicis. Nunq̄d autē eo casu quo executori datur actio liberetur illam cedendo: vt de per Johan. an. hic.

¶ Finis huiꝰ notabilis ⁊ ingenios repetitionis.

¶ Repetitio. c. i. de cele. mis. per dñm Albertū de ferrarijs iuris vtriusq̄ ꝓfessorē/archipsoiterū placētinū. vbi decidūtur. xl. q̄stiones admodū singulares circa horas canonicas.

Materiā horaruz quas canonicas appellam⁹ sub breui stilo diuina opitulante ḡra tractā assumpsi Ego albertus de ferrarijs de placentia iuris vtriusq̄ doctor ḡnuis indignus. dicta ꝯq̄ doctoꝝ in hac materia scribentiū in vnū redigere curaui. ⁊ q̄ collectu digna erāt in hoc opusculo ꝓserui. et materiā ampliaui eā sub claris vocabulis cum allegationibus iuris ponēdo: ad hoc vt attē dat vnuſcuiſq̄ qualiter in horis dicendis habere se debeat. Nec existimet quiſq̄ q̄ docēdi officiū ꝓpter hoc assumere velim. sz potiꝰ discipulū a quocūq̄ instruendum me cōstituo: ꝓtestās q̄ cū hec materia diuina sit/nō intēdo aliō vel le sentire: nisi id q̄ sancta sentit mater eccl̄ia. Ideo ad ipsam materiā deo ꝓpicio cōdescēdēdo: eā ꝑ facilioꝝ expeditiōe ⁊ intellectu expediā ꝑ q̄stiōes. capiēdo textuz c. i. sub rub. de cele. miss. in decretalibꝰ situati. quē q̄dē textū repperi a nōnullis cōmētatū. Sz ego latius circa ipm cōmētarium factu rus rem ipsam sic aggrediꝰ.

¶ Dum cōgregato cōcilio in ciuitate agatensi q̄situz fuisset ab aliquibus patribus. Utrū ꝓsbiter oēs horas i simul legere possit de mane: si ꝓpter opus rurale aut alio modo impeditus fuerit. hoc q̄sito concilio rñdet: ⁊ de rñso suo legē facit. In forā q̄ seq̄t ad lr̄am.

PResbyter mane matutinali officio expleto pensum seruitutis sue: videlicet prima. tertia. sexta. nona. vesperaq̄ ꝓsoluat. ita tamē vt horis cōpetentibꝰ iuxta possibilitatē: aut a se aut a scolaribꝰ publice compleatur. Deinde pactis horis et infirmis visitatis: si voluerit exeat ad opus rurale ieiunus: vt iterū necessitatibus peregrinoꝝ ⁊ hospitiū siue diuersoꝝ cōmeātium infirmoꝝ atq̄ defunctoꝝ succurrere possit vsq̄ ad statutā horā ꝑ tēporis qualitate: ꝓpheta dicente Septies in die laudez dixi tibi. qui septenarius numerus a nobis impleꝫ: si matutini/prime/ tertie/ sexte/ none/ vespere/ cōpletoriſq̄ tpe nre seruitutis officia ꝓ soluamus. Nam de nocturnis vigilijs idem ipe ꝓpheta ait. Media nocte surgebam ad confitendū tibi ⁊c. Ergo his temporibus laudes creatori nostro sup iudicia iusticie sue referam⁹.

¶ Hic est tenor ꝓstitutionis/ et capituli nostri ad lr̃am. Nũc venio ad q̃stiones q̃bus credo opusculũ clarius reddi.

¶ Primo quero q̃d sint hore canonice? Respõdetur ſm zen. q̃ sunt certa pẽsio diuino cultui ab his q̃ in sortẽ dñi electi sunt deputata ꝓpter quã sustentationẽ recipiũt de patrimonio xpi. et hec diffinitio colligitur in.c.cũ scõm. de preben. et in.c.cleros. xxi.di. ¶ Uel aliter hore canonice sunt sacrificiũ siue hostia laudis/ quã quis deo de fructu labioꝝ suoꝝ offert: pure pariẽ et deuote. Hanc diffinitionẽ ponit Sul. in cle.i. de cele. missa. ¶ Uel aliter ⁊ tertio: hore canonice sunt certa officia diuina certis tpibus ab eccl̃a instituta: ad que deo deuotus ꝓpter bñficium /officiũ/vel ordinẽ obligatur: et hoc ſm Cal. ¶ Ego aliã diffinitionẽ pono: videlicet q̃ hore canonice sunt que dã satisfactio obligatõnis ꝓtracte ꝓpter bñficium ordinẽ vel officiũ susceptũ: ex q̃bus et altero eorum quis deuote obligat̃ ad ipsas horas dicẽdas. et hec diffinitio comꝓbat̃ per glo. in cle. si dñm. in ſ. seipm. de reliq. et venera. sancto. ⁊ per no. in.c. nisi cum pridem. de renun. per zab. qui etiã hoc.c.i. cõmẽtant. et p ea que no. in.c. significatũ. de preben. et in.c.fi. de rescrip. in. vi. q̃ inter recipiẽtẽ et cõferentẽ beneficiũ oritur ꝓtractus. ita q̃ ex hoc ꝓtractu debet et compelli põt nedũ ad horas istas dicẽdas sed q̃cunq̃ onera beneficio incũbentia subire: et si ea adiplere nolit/ab eo remoueri potit. ar. c. platum. de cle. nõ resi. et. c. quia nonnulli. et. c. inter. et vltio. eo. ti. Ideo dixi q̃ sunt q̃dam satisfactiõ q̃ sicut ad extinctionẽ ꝓtract⁹ iter creditorẽ et debitorẽ redꝛitur ipa solutio: vt insti. qui. mo. tolli. obl. in ꝓn. vbi dicit tex. q̃ solutione ei⁹ q̃ debetur tollitur obligatio. Sic horaꝝ ꝓsoluimus pensum. i. debitum seruitutis nostre: id est obligatõis: q̃ rõne beneficij ordis vel officij ipsi creatori nostro obligamur. Et iurta psalmistã. Septies in die laudẽ dixi tibi. Septies in die ipm creatorem laudare iubemur. et i hoc capitulo caueꝛ. Que libet istaꝝ diffinitionũ bona est ⁊ fundat̃ in iure. Ad ꝓmissa faciunt que habẽtur Jan. q. xxviij.

¶ Secundo quero vnde dicãtur hore? Respõdetur ſm Guil. et zen. in cle. i. de celeb. mis. q̃ ab ore as. q̃ orando in puritate ꝓscie animiq̃ deuotiõe et vigili cura dici debẽt. ar. c. vbi periculũ. ſ. vlti. de elec. li. vi. vel dicũtur ab hora ex eo quia certꝫ horis legi dñt: vt in. c. nfo cõ probatur. et. c. dolẽtes. J. eo. ti. Et dicunt̃ canonice q̃ a canone sunt inuẽte p sanctos pres qui eas instituerũt in cõciliis. de quibus in c. nfo. c. ij. xcij. dist. et in. c. fi. xij. di. et in. d. cle. i. ⁊ in q̃plurib⁹ aliis locis. Et eas dici ordinarũt pro eorũ fundamẽto assumẽtes dictum psalmiste: septies in die laudẽ dixi tibi. Et ꝓpter alias rõnes de q̃bus in seq. q. dicetur. Dederũt ergo pro regula vt has horas canonicas dicere debeamus. Et nõ vt dixi a canone inuẽte sunt: q̃ canõ idem est q̃ regl'a. Pro regula ergo datur vt quisq̃ pbr̃ aut in sacris existẽs seu beneficiatus rõne ⁊ pro debito seruitutis: id est obligatiõis sue/ omni die eas legere

septies teneatur. Itẽ nõ solum dicũtur canonice q̃ a canone sunt inuẽte: sed etiã diuine ꝓ eo q̃ deo offerũtur et impẽdũtur. ar. c. gloriosus deus. de reli. et vene. sctõꝝ li. vi. Itẽ q̃nq̃ dicũtur vigilie: eo q̃ alo vigilãti dici debeant: vt i. c. i. et per totum. xci. di.

¶ Tertio quero quot nũero sunt iste hore Respõdetur q̃ septẽ: de q̃bus prophetatũ est per Dauid cum dixit Septies in die laudẽ dixi tibi: vt ſ. dictũ est. Item septẽ sunt sicut septẽ dona spũssancti. xxx. q. i. peruenit. Septẽ sunt dies seculi: iuꝝ illud Orbis volut⁹ septies signat beata tẽpora. Septẽ status q̃bus finietur mũdus. Septẽ petitiões in ofone dñica. Septẽ psalmi penitẽtiales. Septẽ dyaconi p quos designãtur septem cãdelabra aurea que erãt in tẽplo dñi. xciij. di. c. dyaconi qui. Itẽ scribit Leuitici. xvi. c. q̃ Aaron de sanguine vituli septẽ vicibus digito asperſit ꝓtra, ppiciatoriũ ad orientẽ. Aarõ ipse qui ad honorẽ sacerdotalem vocat⁹ erttit/de quo per apostolũ scribitur ad Heb. v. c. et Leuit. viij. ⁊ xxxvi. di. si quis vult. ⁊ i. q. i. c. dictũ) est q̃libet sacerdos qui accipit has septẽ horas ad psallendum i memoriã vituli. i. Jesu xpi crucifixi q̃ in ligno crucis sanguinẽ suũ sparſit cõtra, ppiciatoriũ id est in ꝓspectu diuine propiciationis vt ipe nobis propiciaretur Itẽ septẽ sunt hore iste per quas singulis diebus eius passionem recolere debemus. hec magistralia exẽpla et si ꝓcludẽtia ad materiã nõ videant̃: tamẽ suasiua sunt de quibus habeꝛ in glo. septenarius istius capituli nostri: iz nõ obia ibidẽ contineãtur. ¶ Et non imerito hore iste sunt p sanctos pres cõstitute et inuẽte in hoc numero septenario: ideo scilicz vt eas reducam⁹ ad memoriã nr̃am passionẽ saluatorꝫ nostri. vt sic certis horis cõpetẽtibus ꝓ mẽoriali redẽptionis ipm septies laudem⁹. vt ptz: q̃ dũ matutinũ legim⁹ ei⁹ dãnationẽ recolimus: et sic de singulis aliis horis prout his versibus notatur.

In matutino dãnaꝫ tẽpore xps.
Quando surrexit pmam canit or do fidelis.
Tertia cũ canit/tũc est cruciamina passus.
Sexta sunt tenebre per mũdi climata facte.
Emisſus nona diuin⁹ spũs hora.
Uespere clauduntur christi sacra mẽbra sepulchro.
Xpo bissena custodia ponit hora.
Hec habenꝫ ꝓ Jo. an. et alios doc. in hoc. c. nostro. ⁊ in. d. cle. i. Et ex premissis infertur alia q̃stio q̃ seq̃tur. p maiori declaratiõe.

¶ Quarto quero q̃ hora dicaꝫ competẽs ad ꝓsoluendũ has horas? Respõdetur ſm glo. posita sup verbo ꝓpetẽtibus. q̃ illa dr̃ cõpetens que per sonũ campane signaꝫ vel quocũq̃ alio signo loco campane ar. a simili in. c. in causis. de elec. et in. c. i. de offi. custo. et. c. ius militare. i. di. et seruari ꝓsueuit in cathedralib⁹ et cõuentualib⁹ ecclesijs ſm Hosti. ⁊ no. etiã in. d. cle. i. Sed in inferioꝝ⁹ ecclesijs et capellis ꝓsuetũ est tantũ matutinũ missas ⁊ vesꝑas pulsari ꝛz Jo. an. ¶ De isto signo q̃d significet vide J. in q̃stiõe finali. Attamẽ ad has horas canonicas dicẽdas suo cõ-

gruo tpe et ꝓpetēti vnusq̄sq; ꝑsbit in sacris ꝓstitutus et beneficiat⁹ / esto q̄ in minoꝛib⁹ sit: tenek ꝗuis campanā nō audiat vel nō habeat aut nō pulset: de hoc. Jlati⁹ dicek. vel dic ꝑm ꝓpaul. in. d. cle. i. q̄ illa dicitur cōpetens q̄ respondet officio. Et aliqui dicunt q̄ media noꝛ ꝓ matutino sit hoꝛa ꝓpetens ꝓpt dictū psalmiste: media nocte ꝛc. Sed m hoc quo ad quedā nō bene seruak. ꝛ cōiter ꝓsuetudo generalis hz se in ꝓtrarium. vel alik ꝑm Jnno. dic q̄ illa hoꝛa dicik cōpetēs qua melius creditur ppīm ad audiēdum officiū accessurū. et si populū nō habeat / tūc tenek ea hoꝛa legere hoꝛas suas q̄ officio coꝛrespōdeat. Unde tenet q̄ tēpore et hoꝛa matutinali dicat matutinū. et hoꝛa ꝓma primā: et sic de singulis hoꝛis. vt sic iuxta significatū verboꝝ cōformemus nos in qualibet hoꝛa: cui significato deseruire verba debēt. ar. c. intelligētia. dever. sig. et. l. labeo. ff. de supel. lega. q̄ a verbis regulariť nō recedēdum est. vt. ff. de lega. iij. l. nō aliter. ꝛ in. c. ad audiētiā. de de ci. facit. c. q̄m virginibus. xxxi. q. i. cum multis similibus.

¶ Quinto quero q̄ teneāť ad hoꝛas has Respōdetur q̄ ꝗlibet clericꝰ in sacris ꝓstitutus et etiā in minoꝛib⁹ si est bñficiatus et ad hoc ex precepto obligātur vt. pbať. Jeo. i. c. dolentes. et hec opi. clare videť probari per. c. q̄ a te. et. c. diuersis fallacijs de cleri. coniuga. vbi dr̄ q̄ q̄ nō valent obtēmū / iciam carnis seruire in diuinis bñficijs eccl'asticis sunt ꝓiuādi et ad secnlum possint redire. ergo ibi est casus q̄ predicta iura loquūtur de constitutis in ordinib⁹ minoꝛibus et beneficiatis et nō de constitutis i sacris. q̄ si in sacris essent constituti nō possent ad seculum redire. ar. c. i. de cleri. coniug. et ꝓ totum ꝑm hosti. et Guil. et zen. in. d. cle. i. Et q̄ a laicis fundātur beneficia et redditus clericis ꝓ sustētatione eoꝝ assignank vt ipsi in officio diuino eoꝝ vices suppleant: ꝛ ꝓ ipsis hoꝛis debitis et ꝓpetib⁹ oꝛēt et psallant nisi iusta cā subesset hoꝛā cōpetentem nō posse seruari: vt in precedenti q̄stione aliqualiter tactū est. Et iō beneficiati nō solum ad ista hoꝛas tenentur ex statuto eccl'ie: sed etiam ex obligatiōe iusticie: vt no. in. d. cle. i. al's si hoꝛas omitterēt ininriā ꝓximo facerēt cui ꝓ tpalibus ꝓ eū datis ad sustētationē clerici spūalia refundere obligank. q̄. ppt officiū datur beneficiū: vt in. c. fi. de rescrip. li. vi. et in. c. cū scōm. de ꝓben. et dignita.

¶ Sexto quero an archiepūs vel epūs posit dispēsare cū clerico in minoꝛibus ꝓstituto et bñficiato vt nō teneat legere hoꝛas? Rndetur q̄ nō ar. no. in. c. i. xci. di. q̄ cū, ppter officiū datū sit bñficiū: merito nō pōt nisi ꝑ solutionē officij hec obligatio remitti: ꝛ pīsertim attēto q̄ hec obligatio nō ꝓcernit ipm hominē solū / sz ipm deū: cui ꝓ ꝓpriā cōfessionē seu, pmissionē sit obligatio q̄ tacite nascik et ꝓtrahitur in susceptiōe ordinis sacri: aut susceptōe beneficij. de q̄ obligatiōe dixi plene. ℨ. in. i. q. Et iō ꝑ hoīem nō pōt remitti aut relaxari. sicut nec iuramentū aut votū ꝓcernēs ipm deū ar. no. in. c. ij. de spōsa. et facit ea q̄ no. in simili in. c. cū ad monasteriū. in fi. de sta. mona. ꝛ l. c. cleros. xxi. di. cū multis similib⁹. secus si ꝓcerneret hoīem: vt no. in. c. ij. de spōnsa.

¶ Septimo quero quid si clericꝰ in minoꝛib⁹ bñficiatꝰ hēat tenue bñficiū? Rndetur ꝑm hosti. q̄ si clericus in minoꝛibus bñficiatꝰ habeat tenue bñficium ita q̄ nō pōt sustentari: dic in summa de cōsecra. eccle. vel alta. in. ℨ. ab aliquib⁹ aliis: q̄ teneak has hoꝛas legere. et hoc idē sentit Soffr. et ꝑ putet sibi q̄ ꝓmisit se ad tenue bñficiū, pmoueri. ar. a simili in. c. hoꝛrēd⁹. xxxij q. v. et no. optime per glo. in. c. clericus victum. xci. di. Et est rō ꝑm doc. ibidē. q̄ sicut vir tenetur ministrare vxori necessaria q̄ tū al's debitū reddere nō pōt. vel al's do tē sufficiētē nō dederit viro: vnde posset onera matrimonij suppoꝛtare: vt in. c. proposuisti. xxxxij. q. vij. ita et clericus ꝗuis a sponsa sua spūali hoc est ab eccl'ia debitū sustētationis necessarioꝝ non peꝛpiat: officiare tū eā tenek ꝛ in diuinis et tpalibus necessaris ministrare ꝛ eius onera suppoꝛtare: et dicat cū ap'lo. Scio satiari et esurire ꝛ abūdare ꝛ oia possum in eo qui me confoꝛtat. scribik ad philippē. iiij. c. et in. c. q̄ dicit. xli. di. et no. in d. c. clericus victū. Et alibi inquit idē apostolus ad ea que opus mi chi erāt ministrauerūt manꝰ. ita hab̄tur hec verba etiā in. c. i. xxi. q. i. in glosa

¶ Octauo quero pone q̄ clericus in minoꝛibus bñficiatus est absens a beneficio suo ex causa rōabili. an ab ipsis hoꝛis excusetur: ꝓsertim si faciat ꝑ substitutū seruiri. Respōdetur q̄ ꝑ. et Abb. videntuť tenere q̄ sic. in. c. nostro. et dicunt q̄, hoc. c. non obstat: q̄ loquiť de presbitero ꝛ nō de clerico in minoꝛib⁹ existēte ibi dū dicit ter. presbiter matutinali officio expleto ꝛc. q̄ pbr̄ tenetur duplici rōne: videlicet ordinis et beneficij ad hoꝛas canonicas. Idē tenet Guil. in. d. cle. i. dicēs q̄ constituť⁹ in sacris ab hoꝛis excusak sola infirmitate. Sed alias beneficiatus multꝫ de causis pōt excusari. tū, ppter consuetudinē vel aliā cām sed in sacris ꝓstitutus rōne ordinis obligatur. Breuiter in hac materia dicamus cū Innocentio: cuius opi. cōiter tenetur dicēre q̄ beneficiatꝰ etiā si in minoꝛibus existat has hoꝛas ꝓsonaliter persoluere obligatus est ꝑ iura. ℨ. allegata. in. q. v. vi. et. vij. Nā beneficiū dak ꝓpter officiū: vt in. c. fi. de rescrip. in vi. et iste labor cōsistit in labore et factione ꝓsonali. Uñ per aliū expediri nō pōt. et facit ad hoc cle. i. ꝑalle. I. ℣. fructū labioꝝ suoꝝ. ergo per seipm et nō aliū. q̄ eius industria videtur ad hoc electa. arg. c. fi. de offi. deleg. Et ꝗuis forte ab onere bñficio incūbente propt eiꝰ absentiā excusek: faciēdo per aliū deseruiri beneficio: attn̄ ab hoꝛis dicendis non excusabitur. Et ꝛ ꝗus ter. noster dicat de pbr̄o: attamē idē est de diacono et de cōstituto in minoꝛib⁹ dummodo al's beneficiatus sit ꝑm cōem opi. doct. Et attēde q̄ hoc verbū pbr̄ large hic sumitur sicut sumitur in simili in. c. iij. devi et ho. cleri. et in. c. ij de cohab. cleri. ꝛ multi. Uñ et si nō rōne ordinis q̄ in sacris nō sit cōstitutus, tamen rōne beneficij sibi collati vt officiū dicat cogetur. et

in hoc non valet cōsuetudo cū tenderet ad diminutionē cultꝰ diuini vt ar.c.fi.de rescrip.li.vi.ꝛ.c.peñ. de consti. de hoc dictum est aliquid.ℨ.in.q.quinta.

¶ Mono quero q̄bus liceat intrare chorꝫ qñ diuina officia celebrant vl̄ legunt Respondeꝝ scōm tho.qꝰ oibꝰ clericis etiā simplicit̄ cōsuratis licituꝫ est ingredi chorū ꝛ cū alijs officiare.ar.c.psalmista.xxiij.di.exceptꝫ tamē illis ecclesijs q̄ per speciale statutū aut antiquā cōsuetudinē eẋneos clericos nō admittūt nisi in eadē ecclesia bñficiati sunt: aut officia habeāt aut bñficiatoꝝ aut officialiū ipsius eccl̄e familiares existant. In eccl̄ia nr̄a placentina cuius ego archipb̄iter suꝫ (q̄uis indignus) est cōsuetudo qꝰ nemo admittat cū alijs in choro cū habitu seu supellicio ad cāt̄andum. nisi sit bñficiatus aut officiatꝰ in ea.imo nec familiares bñficiatoꝝ admittebant̄. sed ego itantū dixi qꝰ admittūtur ꝛ bene: qz familiares cēsentur iure ipsoꝝ bñficiatoꝝ ergo merito debent eodē priuilegio gaudere ꝛc.c.eccl̄arū seruos. xij.q.ij.p hoc facit.l.cuꝫ precario ij.ff.de precario.vbi dr̄ qꝰ si q̄s precario supplicauit vt sibi in fundo morari liceat: et suis etiā videtur esse cōcessum.ad hoc facit.l.ij.ℨ.i. et.l.sequē.ff.de vsu et habi. C. de aduo.diuer. in dicū.l.restituende et p̄sertim in hoc casu fauorabili. qz cultus diuinus augeꝫ ꝛ melius decoratur in multitudine seruientiū et etiā cotusear dū clerici in habitibꝰ et supplicijs vt moris est sunt ibi psallentes et cāt̄antes. Non obstat si diceret qꝰ cōsuetudo nō est extēdēda extra casum suū et sic iura allegata nō videntur suffragari. vt no.per Inno.et Jo.an.in.c.fi.de offi.archi.,p hoc facit.l.veteres.ff.de iti.actuq̄ priua.et de bo.possꝫ.l. sed cū patrono in rōne sui: qz imo etiā cōsuetudo recipit extensionē p̄sertim i materia fauorabili vt in casu nostro. Sed bene fateor secus esse in prescriptione. Et rō qz cū prescriptio sit factum et cōsuetudo ius priuatū ex moribus vtentiū ꝛc. facilius extendit ius q̄ factū. ꝛ idē dicunt docto. in dictis iurib⁹ et facit. c. auditis de prescrip. imo tales familiares q̄s clericos apud nos vocamus: debēt p̄sbiteri habere q̄ eos in officijs adiuuēt. vt no.in.c.iij. de vi.ꝛ hone.cleri. ꝛ in glo. ꝛ in.c. sedulo.xxxviij.di. facit ad p̄missa optime.c.licet. de priui. li.vi. vbi priuilegiū cōcessum singulis psonis: vt possint audire diuina tempore interdicti/extendit etiam ad familiares. Si ergo in priuilegio hoc hz locū: ergo a fortiori in consuetudine q̄ ius est. vt i.c.fi.de cōsue.ꝛ.c.cū cōtingat. de foro cōpe. ꝛ.C.q̄ sit longa consuetudo in rubro et nigro. Ex quo infero qꝰ tales nō sunt cēsendi eẋnei. Sed intelligo alios nō familiares eē extraneos: etiā si de eodē vico oriūdi sunt ꝛ non p̄sueuerunt recipi. ad hoc de sup.neg. prela.c.ij.melius facit.l.fi.ℨ. simili quoq̄. C. de iure dotiū. C. de rei vx. actio. l. vna .ℨ. videamus ad finem. Laici ꝛ si possint psalmos et oones sub silentio dicere: tñ nō debēt introire chorū nec stare mixti cū clericis eo tp̄e quo diuina celebrāt̄ur. vt l c.i. de vi. et ho. cle. ꝛ.c. sacerdotū. de ꝑsecra. dis.ij. Et an possint aut debeant dicere dñs vobiscū infra

dicā in.q.xij.

¶ Decimo quero an sit licitū templa rijs ꝛ alijs conuersis religionum intrare chorꝫ et cāt̄are seu psallere cū alijs officiantibꝰ clericis ecclesie illi⁹? Rñdetur ꝑm Jo.an. et alios doc. q̄m in hoc parificantur laycis q̄bus nullaten⁹ p̄mittit̄ vt dictū est in.q.p̄cedēti. Quos reperiant (vt inq̄t Host.) nonulli p̄n cipes in eoꝝ capellis ex eoꝝ deuotōe (q̄ summe i hoc laudāda est) facietes has horas sibi celebrari a clericis ꝛ ipsimet cū clericꝫ ipas dicūt. Sane itelligo qꝰ tales eoꝝ capelle sunt loca p̄uata. ar.c. cū capella. de p̄uile. et.c. si q̄s etiā de cōse. dis.i. Et attēde e tiā qꝰ taliū detiotio est multū p̄mēdanda: dum modo eccl̄ie curate nō fiat p̄iudiciū. ar.c.tua. de deci. et no.in.d. c.cū capella. et in hoc.c.nr̄o. p Jo. an. de p̄missis.

¶ Undecimo q̄ro q̄d de bñficiato clericoꝝ ꝺcunq̄ alio ,p̄moto ad sacros ordies q̄ suspēꝰ ē ab officio vel excōicatus an teneaꝝ ad horas canonicas? Rñdeꝝ qꝰ sic. Nec obstat qꝰ excōicati vl̄ suspēsi deposīti aut degradati nō debēt sacra tāgere p no.in.c.ad eius ꝺ ꝓcubitū. di.v. Itē nec id q̄ dicit i psal. xlix. ſ. deus deoꝝ. abi dū dicit pctō ri aūt dicit deꝰ q̄re tu enarras iusticias meas p os tuū: habētur ēt ꝺba hec in.ℨ. postro. iij.q.vij. circa fi. qz hz excōicatus et alij de quib⁹ ℨ. non debeāt tāgere sacra: aut ecclesiā intrare p̄sertim tp̄e diuinorū: nō tñ excusant̄ ab officio. quia nō seq̄tur excōicatꝰ nō dz intrare eccl̄iam ꝛc. ergo nō teneꝝ has horas legere. ar. c. cū dilectꝰ de offi. ordi. l. papinianꝰ exuli. ff. de inoꝛi. qz ex sepatis nō inferꝝ: vt ibi dr̄ Ad id q̄ dr̄ q̄re tu enarras diuinigue. aut q̄ritur an frustra tales legāt quo ad meritū vite eẋne et dicēdum esse vr̄ qꝰ sic. qz ex quo non sunt in gr̄a / vitā eternā ,p̄mereri nō possunt. c. si q̄s p̄ristat⁹. ꝛc. di. cū ibi no. aut quo ad aliud videlicet ad diminutionē pene ꝛ similia de quib⁹ per doc. in.c.qꝰ quidā. de peni. ꝛ remiſ. Et tūc dico qꝰ nō frustra legūt: qz soluūt debitū ad q̄ obligantur. pro eo qz legendo horas liberantur ab obligatiōe q̄ tenent̄ astricti. qz nō incurrūt pctm̄ ,p̄p̄ ipsaꝝ omissionē cū ex p̄cepto ad hoc teneant̄. Nec ,p̄p̄ excōicationē ꝛc. ab hoc debito absoluunt̄ sicut in simili dicumꝰ de debitore excōicato q̄ tñ suo creditori satisfacere teneꝝ nō obstāte excōicatiōe immo et ꝙueniri pōt: vt in.c.fi.ꝰo. de sen. excō. et.c. excōicamus. i.ℨ. credētes. de here. facit. c. intellecti⁹. de iudi. Nā clericꝰ rōne ordis aut bñficij ꝺ debitor ipi creatori nr̄o q̄ est creditor. quod ,pbāt ꝺbator. c. nr̄i. ibi pēsum. i. debitū fuitutis sue. i. obligatiōis qua astringit̄ deo psoluat ꝛc. Et ex his patꝫ q̄d sit in p̄nti questiōe tenendum

¶ Duodecimo q̄ro an excōicatꝰ suspēsus aut depositus debeat aut possit publice has horas dicere? Rñdetur qꝰ priuati aut secrete dz ipsas psoluere: ita qꝰ a nullo audiatur. imo teneꝝ dūmō non faciat hoc quasi videat officiare eccl̄iam vt no.p glo.fi.in.c.pe.xviij.dis. Et colligit̄ etiā in.c.si q̄s eps. xi.q.iij dz em̄ ad instar laici horas suas et oones dicere et sine dñs vobiscum. Sz loco istoꝝ verboꝝ dicat

Dñe exaudi oronem meam. sicut laycus facere debet: quia hoc cõpetit ad dignitatem oẽm̃is qua dignitate per excommunicationem ꝛc. et inobedientiam se indignum facit et desinit esse mediator ter deũ et homines per ipam inobedientiã. Et qz ab ecclesia et eius cõione abscisus est: vt no. in d.c.nr̃o. et Spe.eo.ti.§.ij. in fi.dd si excõicat⁹ celebrat. Et ab Archi. et Jo.an. in nouella in.c.i. de sen. et re iudi.li.vi. in ver. dãnabiliter et per zen. in.d.cle.i. Sed neqz cleric⁹ quãdo solus legit horas esto q nõ sit excõicatus. arg.c. hoc dqz de consecra.dis.i. Nam hec dictio dñs vobiscum denotat pluralitatem psonarũ: et ideo ad min⁹ debẽt esse due alie persone vltra p̃ferentẽ presentialiter. Et eodem modo de missa que nõ debet celebrari nisi duobus saltẽ presentibus. qz pluralis locutio duoꝝ saltẽ numero debet repleri vt in.d.c. hoc quoqz. et i.c. pluralis. de reg. iu. in. vi. Et iõ cum solus dicat officiũ loco illoꝝ verborũ dicat Domine exaudi oronem meam. Cogita si bñ dico ꝛc. Et ego vidi seruari taliter: et egomet seruo hũc ordinẽ ꝛc. Et sic illa officia potest excõicatus et suspẽsus ꝛc. seruare ꝛ legere eodẽ modo quo supra dictũ est preter missam. qz illã nec publice nec priuatim dicere debet aut põt: vt no.c.ij.ꝛ.c.illud. de cleri.excom. et per totũ illum titulũ. Et de hoc.§.in.q.ix.

¶ Tertiodecimo

q̃ro an liceat clerico insimul omẽs horas dicere: et quãdo. ꝛ an sit de cõsilio vel de p̃cepto? Respondetur ad primũ q sic si alias sit rationabili causa occupatus: vt patur p̃ textũ nostrũ ibi dũ dicit q potest insimul eas legere. ꝛ hoc tenet gl. i. huius. c. qz plus videt facere q̃ ante tps vl debito tpe debitũ psoluit q̃ post longũ tẽpus preteritũ de plus peti. c. vnico. Et Joh. an. videtur sentire q sit de consilio. Et idem Inno. et zab. Et pro eorũ opinione facit: qz ita de consuetudine generali q̃ est optima legũ interpres seruat. ar. l. minime. ff. de legi. et. c. cũ dilectus. de cõsue. quia papa cardinales et magni prelati et multi alij etiam inferiores simul has horas legunt vsqz ad. vi. aliquãdo vsqz ad nonã inclusiue. et hoc ex eo faciũt: qz his cõpletis magna negocia hñt expedire vel alie occupationes multe rõnabiles possunt superuenire. Et in talibus melius est preuenire q̃ preueniri/ et presertim quãdo hora est aptior. arg. l. ij. ff. de verbo. signi. Tamẽ dicunt Inno. ꝛ host. tuti⁹ fore si competẽtib⁹ horis dicãtur. Et Jo. an. etiã videtur hãc opinionem amplecti ex eo: qz recitat hystoriã de quodã heremita q̃ quandoqz tardius: quãdoqz citi⁹ et quãdoqz debita hora suas legebat horas. Quẽ deo permittente angelus sepe visitabat: et ad eum vnas quãdoqz bonas/quandoqz acidas: et interdũ marcidas deferebat. Unde cũ heremita quesiuisset ab angelo huius diuersitatis causam. Respondit ipse sibi se bonas vnas deferre: quãdo cõpetentib⁹ horis persoluebat horas suas. Acidas quando preueniebat horam debitam. Marcidas vero quando alijs occupationibus inuolutus tardius eas horas legebat. Ego vero bene credo q bene

facit clericus et consultius si debitis horis et competentibus pẽsum seruitutis sue persoluat. ad hoc facit. c. dolentes. j. eo. vbi acriter redarguũtur hi qui debito tẽpore nõ surgunt ad oãdum. Et ad hoc faciũt notata in cle. i. j. eo. tit. Si vero occupatus esset iust⁹ occupationib⁹: ꝛ tũc horas suas i simul legere poterit. secus si non occurrũt occupatiões vt probat ex ter. litteraliter in principio: vt ẽ. dixi. nã a verbis ipsius tex. non est recedẽdum. l. nõ aliter. ff. de legatis. iij. et. c. ad audientiã. de dec. cũ notatis ibidem.

¶ Quartodecimo

quero de quotidiana questione. Quid de scolarib⁹ qui occupãtur studio litterarum: an possint insimul psoluere horas suas? Rñdetur prima facie q nõ. qz pretextu boni maxime tẽporalis nullũ malum est faciendũ. arg. non est putanda. i. q. i. et. c. super eo. de vsur. et. c. nõ magne. ne cleri. vl mona. vbi glo. i. amplissime de materia dicit. immo debet potius omnia mala pati q̃ malo consentire. c. sacris. q. me. cau. cum ergo scolaris circa studiũ intendat propter cõmodum tẽporale vel aliã ambitionẽ. ergo ex hoc nõ debet excusari quin teneatur horas legere debitis horis et congruis. Aduerte ad infra dicẽda. Nam sciẽtia non potest sine studio acquiri. et ipa ẽ que multum necessaria existit p vniuersali regimine totius orbis ꝛ bono sctẽ dei ecclesie quevirz litteratis superabundare querit vt fructũ in ea afferant oportunũ. c. graue. de prebẽ. et in. c. cum ex eo. de elec. li. vi. et. c. fi. ne cleri. vl mo. vbi p homines litteratos dicitur fides catholica muro ierpugnabili circũcingi. ꝛ. c. fi. de magi. vbi dicitur q viri docti fulgẽt velut splẽdor firmamenti. Et sic ex his liqt q inherere studio sit op⁹ meritorium. ꝛ dicit scriptura beat⁹ vir q̃ inuenit sapiẽtiam ꝛ affluit prudẽtia. melior est acquisitio eius auri et argenti puri ꝛ purissimi fructus eius ꝛ ola que desiderant huic nõ valent cõparari. Et alibi dicitur: precio nũmario comparari non potest et holem nobilitat: vt ff. de varijs et extraordi. cogni. l. i. §. est quedã. ꝛ no. per glo. in. c. de multa. de pben. Fateor q̃ principale ꝓpositum studẽtis nõ debet esse circa lucrũ: qz crimẽ auaricie irretitus esset. C. de mune. patrimoniorũ. l. professio. li. x. Unde si suũ ꝓpositum ad bene operandũ versetur ꝑncipaliter nõ peccat sed meretur: in consequẽtiam potest sperare lucrũ et honorem: sicut dicimus de presbytero qui potest locare operas suas. hoc est vt principaliter celebret missam et alia officia et in consequẽtiam sperare lucrum et petere mercedẽ si indigeat. ar. c. significatũ. de pben. et sic scolaris põt se hoc modo habere ac deo vtrũq reddere. sez debitas laudes: et inde honesta opera: vt est studiũ facere, p tãto vt vnũ propter aliud nõ impediatur sm̃ sanctũ Thomã in quadã questiõe qlibeti sui. ꝛ zab. idẽ sentit. Dicũt host. et Jo. an. q̃ libenter videret q̃ fauore studij nõ curati bono zelo ad studiũ occupati tenẽtes vicariũ excusarent ab his horis canonicis/ dicẽdo officium beate marie ꝛc. Et ex predict⁹ vides q̃d sentiendũ est de hac q̃stiõe

¶ Quintodecimo quero qz in ter. fit mẽtio de missa. an possit p̃sbiter missam celebrare matutino nõ expleto. Respondeꝯ q̃ non nisi in maxima necessitate vtputa si q̃s infirmaretur vsq; ad mortẽ: ⁊ sacerdos nõ haberet hostiam cõsecratã et essz periculũ in mora. qz tunc posset missam celebrare matutinali officio nõ expleto scõm Suil. in libello suo sacramentali recitato per zab.

¶ Sextodecio quero quia in ter. nõ fit mentio ibiãn verbo iterũ ⁊c. Et sic videꝯ sentire q̃ iã celebrauerat et q̃ iterũ posset celebrare aliam missam eodez die. an hoc verũ sit. Respõdetur q̃ nõ regulariter vt inquit Augustinus. Felix est q̃ valet vnam missam digne in die celebrare. vt in. c. te referẽte. j. eo. Et quotidie celebrare nec laudo nec vitupero dicit idez Augustinus. vt in. c. quotidie. de cõsecra. di. ij. Uerũtamẽ sunt q̃dã casus necessitatis q̃bus licitũ est presbitero duas celebrare missas in die: quos ponit glo. fi. in. c. consuluisti de cele. missa. vtputa aduenientẽ cã infirmoꝝ. vt inq̃t ter. noster. vel cũ postcõ aliquis celebrauit adest cã vtilitatz vel honestatis. vt si dicta missa supueniat aliqua magna p̃sona q̃ velit missam audire. ar. c. nñi. ⁊ c. sequẽtis vt in die natalis dñi. vt in. d. c. cõsuluisti. alias sufficit vnam in die missam celebrare ex eo q̃ dicit in d. c. te referente. Attamẽ quia expresse nõ prohibetur p̃sbiter pluries celebrare ex eo q̃ dicit in. d. c. consuluisti. ibi sufficiat sacerdoti semel in die solũmodo vnã missam celebrare ⁊c. d. glo. posita super verbo necessitatis in. d. c. consuluisti. poterit pluries celebrare videlicet vnã missaz de die/ ⁊ aliã pro defunctis. et quotiẽs celebrat totiẽs corpus ⁊ sanguinem xpi sumat. de cõsecra. dis. ij. compimus Et attende qz si p̃sbiter dz aliã missam celebrare nõ dz sumere vinum quo digitos lauet. qz tũc sumendo vinũ pfusorũ digitorũ nõ posset aliam missam eodẽ die celebrare. vt inq̃t ter. i. c. ex parte. j. e. Et ratio quia nõ essz ieiunus. Et an qui non põt vinũ bibere possit ꝓmoueri videtur ter. de hoc in. c. ipi apli. ij. q. vij. dicẽbat q̃ nõ. vt no. glo. magna circa mediũ sui in. d. c. ipsi apli. qz oportet ipm cõmunicare ⁊ iõ dz vinũ bibere. vt i. c. epõs. de cõsecra. dis. i. et in. c. peracta de consecra. di. i. Ego laudarẽ q̃ olim p̃sbiter vbi necessitas ⁊ casus ñ. nominati nõ sunt: precaueat ne pluries in die missam celebret.

Nec obstat q̃ in. d. c. cõsuluisti. expresse non prohibetur: imo expresse prohibetur dũ ter. dicit et vtitur hoc verbo sufficiat qñ impatiuus est includẽs in se prohibitionẽ quia quod precipiꝝ imperatur. ⁊ qñ imperatur necesse est fieri. c. i his de verbo sig. ⁊ c. q̃ precipitur. xiij. q. i. Nam casus necessitatis q̃bus põt plures missas dicere exprimũtur i iure: videlicet in. d. capitulis et. c. cõsuluisti. ⁊ c. ex parte. ⁊ c. te referente: ergo vltra illos casus videtur iura ꝓhibere/ qz nõ permittitur nisi casibus illis. ergo in reliquis prohibetur ar. c. nonne. de presump. quia si in vno conceditur in reliquo negatur: dicit. l. cum ita legatum. ff. de condi. ⁊ demonstra. ⁊ l. cum lex. ff. de legi. et sic per consequens peccat: qz contra legem prohibitiuam facit ar. c. ij. de malo. et obedi. et ibi per docto. Cogita si bene dico in conscientia tua: et quãdo celebras si celebras propter casum necessitatis aut cupiditatis: quia deus est desuper cuncta cognoscens ⁊ coraz cuius tribunali stare debebis in suo tremendo iudicio. c. i. de reiudi. li. vi. Ista dico propter nonnullos qui passim non verentur duas missas in die celebrare non attendentes q̃ vbi necessitas per alios subleuari potest non debẽt duas missas in die celebrare. vt no. in. d. c. cõsuluisti. ⁊ in. c. nostro et in aliis iuribus. ẽ. allega.

¶ Decimoseptimo quero an missa sit de horis canonicis: Respondetur scõm glo. sup verbo fructũ labiorũ tuorum in. d. cle. i. de cele. missarũ: q̃ nõ. sed bene est de officijs et sic bene infertur q̃ appellatione officiorum cõtinetur missa. ⁊ nõ sub appellatione horarũ canonicarũ. patet quia episcopi de honestate solum onerantur ad missas dicendas vl audiendas. c. fi. de ꝓbi. li. vi. Sz ad horas canonicas tenentur nõ solum de honestate. sed etiam de necessitate: et ita tenet Suil. Paul. et Steph. ibidem fatetur et dicit cum glo. ꝓalle. q̃ interdũ distributiões in ecclesijs fiũt aut statuuntur ita ꝓ missa sicut ꝓ aliis horis canonicis. ⁊ ad hoc facit cle. vnica de reliquijs et venera. sancto. ⁊c. Sed vide si episcopi negligant missas dicere tunc peccant et puniri possunt si hoc ex cõtemptu agant ar. no. per glo. ⁊ doc. in c. in memoriã. xix. di. xxij. di. omis et. lxxxi. di. si qui sunt.

¶ Decimooctauo quero pone q̃ clericus bñficiatꝰ nõ veniat ad eccliaz: ⁊ nõ vult stare in choro et itereſſe diuinis officijs: et si est ibi dedignaꝰ cantare aut os aperire cũ aliis officiantibus q̃si existimet hoc ad dedecus ⁊ vituperiũ ex quadã elatiõe ifla tus. q̃ritur quis p̃optus sit distributiones ⁊ redditus bñficioꝝ nedũ capere sed rapere. ⁊ q̃ potius iteresset diuinis officijs vt ipsas distributiones nõ perdat ⁊ reddit⁹ q̃ vtvacet officio. Et quot sunt si nõ sentirent distributiões nõ ponerent pedẽ in ecclesia. Tales ꝓfecto symoniã mẽtalem cõmittũt: grauiterq; delinquũt. vt tz Jo. an. in. c. vnico de cleri. nõ resi. li. vi. An talis possit cõpelli ad officiãdũ vna cũ aliis: Respõdetur q̃ sic. et presertim si diebus solennib⁹ absens fuerit quib⁹ maxime beneficiati a suis beneficijs abesse non debent imo tales absentes possunt triẽnio a cõmuniõe suspendi vt in. c. si q̃s in clero. vij. q. i. de conse. dis. i. si q̃s etiã. ⁊ dicit ter. in. d. c. si q̃s in clero. clericus non debet abesse ab eccla etiã per tres hebdomadas. ꝓ hoc faciũt ea q̃ no. in rubro ⁊ i nigro de cleri. nõ residen. ⁊ c. peruenit de appel. et dũ sunt in eccla bñficiati debẽt eã officiare videlicet cãtando et alia faciẽdo cũ aliis officiantibus. Et si nolũt premissa facere poterũt ad hoc cõpelli ea rõne qz eo aio ⁊ intentiõe dantur reddit⁹ et distributiones vt operas suas prestare debeant hoc est diuina officia legere ⁊ cantare. ar. c. significatũ de ꝓben. ⁊ c. dispendia de rescrip. li. vi. Naz sic

operando pensum seruitutis sue psoluit clericus. vt mādat tex. nr̄ et.d.cle.i.et.c.dolētes.de cele.miss a.et si nō velit ita facere sz psuerare in sua inobediētia z ptinacia si eccīa aut bñficiū careat debito suo z officijs diuinis: poterit priuari. vt in.c.peruenit. z.c.tue. etiā per totū de cle.nō resi. Nā beneficiū cōfertur eo alo: vt in eo fiant residentia z diuina officia propter q̄ beneficiū fundatū z dotatū est vt celebrent.c.relatū.c. qz non nulli de cleri.nō residē. Et de hoc vltimo.S. visum est aliq̄d in.q.v. quero.

¶ Decionono quia de viris eccl̄iasticis est dictum hucusq̄. Sed q̄d de monialib⁹ Ifatis an possint alta voce et solēniter diuina officia celebrare: Dimissis aliquor̄ opinionib⁹ cōsiderata cōsuetudine vniuersalis ecclesie breuiter dic. qz in bñdictiōe dicuntur alique aliquē ordinē recipere: nā alique ex eis dyaconisse appellantur: z ordinē recipiūt in bñdictiōe c.dyaconissa. z ibi no.per.gl. z archi.xxvij.q.i. Is tamen ordo z si non sit de septem ordinibus ecclesie secūdū Inno.de quibus septē ordinibus habetur in.c.presbiter z.c.sequētibus.xxiij.di. Attamen talis status sufficit ad diuina officia dicenda: z q̄uis talis dyaconissa quā nos abbatissaz appellamus legat homeliā vel euangelium i matutino quod ex causa deuotionis et in consolationē seruus feminei ab eccl̄ia cōceditur. q̄uis quidam dicāt q̄ in partib⁹ ytalie dyaconisse non habeantur. Non tamen dicūt dñs vobiscum. sz loco illius dicere debēt domine exaudi orationem meā/sicut faciūt laici: prout dixi in questione. xij. Item nec euāgeliū legūt in missa nec altari ministrāt. vt i dictis ur rib⁹i p̄n.alle.ō cohabi.cle.z muli. c.i. q̄uis male seruet z iō male.

¶ Vigesimo Qz dictus est.S.de eo qui habet beneficium q̄ teneatur dicere has horas. Sed quid si habeat plura beneficia: an teneatur has horas canonicas pluries dicere: Respondetur q̄ prima facie videtur dicendū q̄ sic quia onus debet correspondere emolumento.xij.q.ij.caritatez.et.vij.q.i.aduersitas. ille ergo qui duplex beneficiū habet duplici onere grauari debet/z vtriusq̄ bñficij onera subire ar.c.cū capella. de puil. et vbi capit quis emolumentū ibi seruiat.et sii vtroq̄ capiat i vtroq̄ debet seruire.ar.no.c.significatus de preben.quia recipiendo beneficium primū et secundū videtur se obligasse velle subire onera vtriusq̄. sed inter cetera onera beneficiorum que habeat quodlibet bñficium est q̄ dicatur officiū: et propterea dicitur dari beneficiū.c.fi. de rescrip.li.vi.z de ista obligatione quomodo contrahitur vide.S. in questiōe p̄ma. Itē legit quippe q̄ non est ferendus qui lucrū amplectitur onus autem subire recusat.l.vnica.S.p secundo.C.de cadu.tollen. Conueniēs iustum et equū est vt posti⁹ ex vtroq̄ habet consolationē et fructus percipit et locū occupat: z ea intentiōe collata sunt sibi bñficia vt in eis in diuinis seruiat.c.relatū.de cleri.nō residē.merito debeat duplex on⁹ subire si duo beneficia habeat. vi delicet horas canonicas pluries dicendo pro vtroq̄ beneficio vt sic

inueniat particeps passionū sicut est particeps consolationū.c.i.de sepul. Solutio q̄uis premissa argumēta perstringant et videātur concludere: attamē in cōtrariū se habet generalis cōsuetudo z tam ecclesia q̄ papa z cardinales z ceteri sciunt z patiūtur. ergo hoc p lege videt tenendū. Quod aūt sit bonū vel malū. vel aut deo gratū vel ingratum cogita.

¶ Vigesimoprimo dicūt aliqui q̄ si cōfertur bñficium vni aliud habēti p eo qz fit collatio talis q̄ sapit dispensationez vt possit esse pluralis in bñficijs cuz quodlibet bñficiū residētiam requirit. vt i.c.si gratiose de rescrip. li.vi. videt etiā dispensari in quādam cōsequentiā vt tantuz semel horas dicat. Sz ista ratio nō placet michi: qz licet ecclesia vel papa patiatur/nō tamen dicitur dispēsatū.ar.c.cū iā dudum de preben. in fi. z ibi gl. bona z no.i.d.c.ofs. posset eorū ratio habere locū vbi beneficia essent tenuissima. qz tūc q̄s pōt esse pluralis in dispēsatione: q̄a adest necessitas vel vtilitas c.exposuisti de preben. et.c.vnio. x.q.iij. z.c. nā videtur eē satis ihonestum vt q̄ posti⁹ habet q̄s sufficientiā vite in beneficijs iurta.c. de monachis de preben.nō debet plus vltra appetere z pluralis eē in beneficijs: q̄a iure reprobatur c.cū iam dudum de preben. z.c.cū ecclesiastice de excep. z.c.qz nonnulli de cle.non residen. iura sunt vulgaria z cōsidera q̄ q̄quid superest vltra victū z vestitū ipi clerico hoc totū est pauperuz et non suum.c.qñ. xvi.q.i. z archi. in.c. pñti de offi.ordi. z in glo. q̄ notat quibus casib⁹ facit fruct⁹ suos: et an de eis possit testari. Et ibi tenetur q̄ clericus simplex beneficiatus poterit testari: sz secus si habeat beneficiū administrationem habēs annexā vtputa curā alaz. ad hoc facit. c.relatuz de testa.ij. Preterea iā non est ferendus vn⁹ qui ab vroze dotē recepisset. z onera matrimonij subire recusaret et si dos esset tenuis.c. horrendus. xxvij.q.v. z si nō habeat ad sufficientiā dz ex honesto artificio lovictū sibi querere vt no.i.c.clericus victū.xci.dis. Et ponatur q̄ quis multas vrozes posset accipere. z ab oibus dotē recipere/vel alias esset pluribus obligatus nōne deberet oibus emolumēta ministrare: aut alimēta z olim illarū onus subire z omibus satisfacere certe sic ar. predictorum iurium. hoc nāq̄ dictat ratio naturalis. de q̄ i regula qui sentit cōmodū. de reg. iur.in.vi. cuz suis concordā. ita et in casu nostro debemus dicere q̄ posti⁹ plures vrozes id est ecclesias et bñficia habet z dotē ab oibus ip̄is ecclesijs vel bñficijs id ē redditus et emolumēta percipit z p pluribus est obligat⁹: oibus in diuinis deseruire tenet ac satisfacere. z p hoc faciūt no.in.c. p̄dicto clericus victū. xci.di. z vide q̄ dixi S.i.q.vij. ¶ Insuppone q̄ tu eēs obligat⁹ diuersis creditorib⁹ vtputa vni in.r. alteri i alijs decem z c. Nā soluēdo vni sua.x. vnica p̄dicta solutiōe fctā vni dūtaxat non ꝓpter hoc ab altero creditore de alijs.x. eris deliberat⁹ qz nō sunt correi debēdi vl credēdi vt meli⁹ i tellugar. sz q̄libet de pse z sepatim est creditor z q̄libet de pse z sepatim dz hr̄e sua decem. ita z in casu

nostro quodlibet bñficium dz velut creditor a clerico pensum suū i. debitū recipere vt senuit text. ibi pēsum ꝛc. et facit. c. eā te. de iureiur. ff. de ꝓsti. pecu. l. si vero michi ff. de solu. l. ꝓcuratori. §. i. nā sunt tot obligatiões quot res: et iō esse dñt tot solutiões. l. scire. ff. de ver. obli. Attñ vt dixi ꝓtrariū seruatur et ita reperio decisum p Tho. in qōlibeto suo ꝑm q' zab. ipm recitat dicentē q' sufficit clerico plura bñficia habēti q' suū officiū semel dicat: et ita de facto seruatur vt dixi. Nescio tñ in sec'o alio aut futuro si reperiā ita seruari vt dixi ꝛc. Cogitatin cōsciētia tua si bene dico

¶ Vicesimoscdo p

pter superius dicta Quero q̄d si i duab' ecclesijs in q̄bus est bñficiatus fiūt diuersa officia: cui' ecclesie officiū debeat dicere: Rñdetur ꝑm Tho. quem recitat zab. in hoc nostro capitulo et in commento sine repetitiõe quā super eo fecit. Idē nāq; zab. fuit hō optim': nec nō canonū monarcha. multa qui dē iuris canonici cōmentaria ꝓlauit. tandē cardinalis florentin' effectus: florētinus nūcupabatur ob suarū virtutū florē/necnō sciētie. pfundit atē. ad cuius fidē eum videtes attelkari valēt: ad idē testimoniū ei' scdo loco ꝓmentaria accedāt. cuius pfecto nomē Frācisc'us de zabarell' erat ꝛc. dicunt ergo ipsi Tho. et zaba. q' dicet officiū illius ecclie in qua hz maiorē gradū et dignitatē. vtputa q' i vna eccl'ia est prepositus vel archipresbiter: in alia vero simpler canonicus/q̄uis prebēda canonicalis sit piguior. Ego vero in hac q̄stione puto aliter dicēdum sic distinguēdo: aut in nullo bñficiorū residet/et tūc ꝓcedit opi. Tho. et zab. aut residet in maiori bñficio q̄uis sit minoris redditꝰ et tūc dz sequi mores et ritū illius ecclesie in qua residet et ꝓcordet se cū aliis officiantib' in ipa eccl'ia. ar. cle. fi. de cele. missa. vbi ōr q' clerici debēt ꝓformare se in officio cū his cū quibus morant. Itē et eodem modo dic si in maiori bñficio resideat: ad hoc etiā vt scandalū euitaret. c. michil. de presum. et maxime q̄ scandalū euitandū est in diuinis officijs vt ꝓbat in. c. in his xi. di. et in. c. fi. xij. dis. Si vero ad partē dicere velit officiū alteri' ecclesie in qua nō residet: pōt et laudo talē virū: ꝛ tunc vtriq; bñficio in officio satisfacit. Sed q̄s est hic homo, pfecto mirabilis faciet in vita sua et nescio si similis isti est in uentus.

¶ Vicesimotertio

quero an clericus nō deuote horas suas legēs vel aliq̄d omittēs vtputa sincopādo aut verba non ꝓferēdo recte/peccet. et si sic veni aliter aut mortaliter: Rñdetur ꝑ Inn. et alios doc. et per zab. in nostro capitulo et latius in. c. dolentes. J. eo. et in. d. cle. i. eo. ti. q' q̄ ex ꝓposito voluntario vel malicioso non deuote horas dicit/aut aliq̄d ex eis omittit vel ad hoc operam dat: puta in miscendo fabulas et in eis ponēdo ille peccat mortaliē q' opus dei min' legitime min' q̄z accurate facit: et iō ꝓ non dicto ꝛ nō facto habetur. c. q̄ ex timore. de reg. iu. Si vero est negligētia leuis q̄ nō venit ex ꝓposito sed ꝓter voluntatē ad cogitandū trahitur

fatigatus lōga lectione sine deuictus somno: talis peccat venialit. ar. c. qualis. ꝛ. c. qui aliud. xxv. di. et est ratio vt scribit' ꝓ Bene. Cor hois est mobili' oīm re mobili. et nō est adeo fortis hō qui tales cogitationes posset vitare: ꝛ iō cum accedit ad orandū/accedat ea bona intētione et ꝓtestatiōe mentali vt talis ei' intētio sit semp velle deuote q̄uis aliquid aliud cōtingat cogitare. qm̄ si in ꝓsecutione nimis ad alia rapiatur michilominus semp in prima intētione cēsebitur ꝓseuerare. ar. cor. q̄ no. in. c. maiores. de baptis. nisi esset tāta vagatio aut digressio q' ois eius intētio pereat: ꝛ tūc habeat locuz qō scribit Cyprian' in li. de oīone dñica dicēs. Quo postulas a deo te exaudiri cū teipm non exaudias? Et alibi. popul' hic labijs me honorat: cor aūt ei' longe est a me Math. xv. c. Et no. ꝓ Pau. Sul. zen. Stepha. et Jmo. de ꝑmissis in. d. dis. i. Dicūtq; ipsi doc. q' quā do fatigatus est nimiū lōga lectione q' tūc pōt eā recreationis ecclesiā exire: sed caueat ne nimiuz frequēter nec sit lōga mora in exitu sed cito redeat ad officiū ꝛ istō studeat deuote pagere et tales cogitatiões distrahentes a se remouere q̄uis pluries relabat. q' dicitur q' primi mot' nō sunt in ptāte hominis: vt no. glo. in. l. si q̄s non dicā rapere. C. de epi. ꝛ cleri. ideo opz hoiem esse fortē et bñ vigilantem cū dyabol' semp querat suis astutijs suū, ppositū et opus diuinū pturbare sicut legimus de monacho qui p dyabolū ab officio distrahebat: et btūs Bñdict' demonē vidit in q̄dā carta cogitatiōem monachi scribentē: et dū non eēt plus de carta demō eā posuit addētes vt eā dilataret sicut faciūt q̄ndoq; cerdones de corio et ecce dū nimiū traheret/carta fracta dedit de capite ad mur' ꝛ seipm pcussit Quē sctūs bñdictus videns subrisit et deinde admonuit monachū vt cor suū poneret iugit ad officium et ad deū. ꝛ ita factū est ꝛ monachus liberat' fuit. Debet enim quisq; clericus horas suas nō cū sincopa vt currēdo aut festināter sed aliatum (vt ita dicā) et pedetētim: ꝓsertim in medio cuiuslibet versiculi psalmoz debitā faciēdo differentiā inter solēne et feriale officiū reuerēter psoluere vt in dictis iurib' ꝛ late legit in decre. facto in ꝓsilio basilien. posito sub rubrica de cultu diuino. q̄ quidē decretū velut sctissimum dz apō clericos esse vt sciāt eius tenorem: et cū qua grauitate ꝛ modestia atq; sctimonia dñt suas psoluē horas

¶ Vicesimoquar=

to quero si clericus recedat ātē si nē officij: an debeat hre distributiones quotidianas? Rñdet q' non si nō subsit causa eūdi aut aliō impedimentū de quo dz credi verbo suo q̄ agitur de aia ꝛ de ꝓscientia ipsius ꝛ hoc ꝓsistit in solo aio ipsius: q̄ forte fatigat' longa lectiōe exijt cā recreatōis. vt. S. in prima precedēti q̄stiōe dictum est. et hoc sit verū etiam si nō possit plene ꝓbari. ad hoc. c. significasti. de homici. et. c. vt circa. de elec. li. vi. in glo. pe. meli' in. §. alie. isti. de acti. de hoc glo. sup ver. si est ita. in. d. c. significasti. posset tñ impedimētū non esse intrinsecū et ꝓbabile. Sed ego vidi statutū in q̄busdam ecclesijs vbi solū verbo canonici

asserentis impedimentū creditur ꝛc̄.debet nēpe clericus vsq; ad finem officij pseuerare.Qui em̄ per seuerauerit hic saluus erit exemplo operarij q̄ vsq; in finem in vinea dñi id est i ecclesia ꝛ in officio laborauit mercedē cōpletorij habuit. Et ideo notāter dicit tex.noster pensum seruitutis sue persoluat.qō verbū nota quia hec ꝓpositio per adiuncta verbo denotat cōtinuationē ꝛ perseuerantiā tēporis/videlicet a principio vsq; ad mediū ꝛ finē.ꝛ no.in.c.si cōstiterit de accusa.ibi in ℣.pnoctauerit ꝛc̄. Et hoc per archi.in.c.cū cōtumacia de here.li.vi.super ver.per annum.ꝛ ff.de ver.sig.l.vrbana.℣.p noctare. Et sic merito recedens absq; iusta causa carere dz distributiōe quotidiana vt inquit glo. sup verbo exeundo in.d. cle.i. de cele.mis.ꝛ idez sentit Host.ꝛ Stepha. allegātes.c. vnicū de cle.nō resident.ꝛ.c.i.de indi.cum multis similibus. Et zen.dicit q̄ nō valet statutū q̄ interessens vna hora habeat integras distributiones si in aliis absens sit.ꝛ bn̄ dicit.qz statutū venit ad diminutionē culp̄ diuini.imo videm⁹ q̄ laici ex precepto ecclesie maxime dieb⁹ dñicis debent vsq; ad finē misse stare in ecclesia. de ꝓse.dis.i.missas.ꝛ.c.sequēti. Ergo forti⁹ dicā de clericis q̄ ex debito ꝛ ex precepto tenentur ad horas ꝛ ad diuinū officiū psoluēdū.vt dictū est in.q.p̄cedēti.Sz vbi al's nō eēnt aut nō darent in ecclesia distributiōes tunc debēt arbitrio iudicis puniri ꝛ cōpelli vt psoluāt.vt in.d.q. dixi. Et in q̄stione sequēti etiam dicetur aliquid.

¶ Vigesimoquito

Quid si aliquē ℔sum psalmi vel ipm psalmum omittat.an debeat a capite iciperē? Rndet q̄ nō ℔m Inno.hostien.ꝛ Jo.an.in.d.c.dolentes.ne forte scandalū in choro faciant a quo precauendū est vt inquit Grego.vt i.c.nichil de prescrip.ꝛ hoc qñ ex leui cā seu negligentia ꝓcederet. attamē venialiē peccat ꝛ tanē; de veniali penitere dz. dicunt ipsi doc.ꝛ potest esse rō quia p̄mi motus nō sunt in potestate hois. Item qz nichil est mobilius corde hois vt plene dictum est.ℨ.in.q.xxiij. Secus si affectata esset negligētia.qz tunc mortaliter peccaret.vt in.d.q. habetur. et debet ad partē postea officio expleto qō omissum est recuperare. ac eodē mō si magnam partē psalmorum vel lectionum ad laudes omisisset. Ita consuluit Joh.an. Sz huic dicto obstare videtur dictum Jheremie ꝓphete dicentis xliij.c.q̄ est maledictus homo q̄ facit opus dei negligēter. Itē etiā aliud qō.ℨ.dictū est in.q. eadē q̄ quis pōt cōpelli ad dicēdū horas imo etiā per censurā ecclesiasticā q̄ non fertur nisi pro mortali pctō c.nemo.xi.q.iij. ꝛ sic videtur esse sub precepto et ideo est necesse vt obediat.c.qō ꝑcipit.xiij.q.i.ꝛ facit predicta cle.i.de cele.missa.ibi in ℣bo in puritate ꝓsciētie atq; deuotiōe . quomō g̃ poterit eē deuotio vbi adest negligentia? ꝛ si in loco deuotionis intrat negligentia videtur esse in peccato mortali. qz nō facit clericus id quod precipit lex.ꝛ sic est ℨ opinionē dictorū doctor. Pro solutione p̄dictorū dic q̄ illa ℨria intelligi debent de accurata ꝛ desidiosa negligentia: nō autē de leui q̄ puenit ex nimis occupatiōe aut somno.qz tunc venialiter et non mortaliter peccat: ita dicūt ipi docto.in.d.c.dolētes et l.d.cle.i.quā clemētinā atq; eius tenorē debēt ipi clerici legere vna cū.d.c.dolētes. ꝛ in decreto basiliensi posito sub rubri.quō diuinus officiū sit celebrandū.vide ad prēmissa dictā q̄stionē.xxiij. Et q̄ nō mortaliter peccet facit tex.c.dolētes ibi dū dicit inq̄stū deus dederit.quasi dicat q̄ durū est ponere hoc preceptū sz relinq̄tur gra dei. qz ecclesia nō dz mittere laqueus alicui seu graui onere aliquē per suā constitutionē aggrauare.presertim in his q̄ sunt scōm naturam possibilia. qz primi mot⁹ ꝛc̄. vt in.d.q̄stione. Et ideo debent intelligi nō de leui sed de affectata negligentia q̄ est ad peccatū mortale. Itē etiā quia lex loquitur de omissione horarū que ē ad pctm̄ mortale vt in dictis iurib⁹. nō aūt in omissione versiculi vel psalmi. et ideo ad hoc non debet fieri extensio. ar.l. si minor.ff.de verbo. obligatione.ꝛ.c.susceptum de rescrip.in.vi.ꝛ illa est cōmunis opinio doctorū.

¶ Vigesimosexto

quid si clericus dum est in officio non intelligit ea q̄ legit an peccet Rndetur scōm Inno. q̄ nō. vt in d.c.dolētes. Ego in hoc distiguo taliter aut ipse clericus dū horas suas legit solus vel cū aliis legit. et dum audire etiā dz alios legentes dat operā ita q̄ nō intelligit. qz mens ex affectata negligentia et longa vagatiōe totaliter vagat a bono ꝓposito qz tūc peccat mortaliter.quia dicit tex.cle.i.q̄ in puritate cōscientie ⁊ animiq; deuotione dz officiū q̄s psoluere.aut hoc ꝓcedit ex leui negligentia ꝛ tunc tanē; de veniali pctō penitere dz c.qualis.xxv.q.vi.ꝛ huic ꝓcordāt ea q̄ dixi.ℨ.in.q. prima ꝓcedenti. aut hoc ꝓuenit ex ignorātia ꝛ imbecillitate intellect⁹ vt qz est illiterat⁹ multū ꝛ ꝓcedit opi. Inno. hoc modo declarata. Et intellige q̄ non peccat dūmodo scire studeat ꝛ habeat cor suuz ad deū:et deuote legat et psallat ℔m grām sibi a deo datā. ꝓ hoc facit dictuz Augustini in.c.sedulo.xxxviij.di. Idē dico de laicis q̄ dū intersunt diuinis officijs nō intelligūt ea q̄ ibi legunt ꝛ cantant.licet audiant ipsos clericos cantātes psallētes et legentes. nā vt no.in.d.c.dolētes.ꝛ tāgitur etiā per modernos doc.in.d.cle.i.debēt tunc laici esse sub silentio ꝛ otare deū: vt officiū qō celebrat sibi ꝛ alijs ꝓsit ad salutē ꝛ deuote i eccl̄ia stare.ar. no. in.c.i.de vi.ꝛ ho.clericorū.

¶ Vigesimoseptio

quero vlterius vt me clarioē faciam: qz dixi si nō multum est literatus clericus non peccat.an ꝓpter imperitiaz seu ignorantiam sit deponendus? Respondetur secundū Augusti.in li. de cathezizandis rudibus: recitatum p gratianum i.c.sedulo. xxxviij.di. vbi dicit q̄ scolastici non debent contēnere humilitate indutos christiana quos cognouerunt magis morum q̄s verborum vitia deuitare . ꝛ post pauca verba infert hoc ille tex. ita enim non irridebunt si aliquos antistites ei ministros ecclie forte sic aduerterit vel cū barbarismis ꝛ soloecismis ꝓferre vel ea ℔ba q̄ pronūciāt nō intelligere

perturbateq; distinguere. i. nō pū
ctatim legere et assiatum. postea se
quitur in textu nō qz illa minime
corrigēda sunt: quasi dicat immo
sunt corrigēda: ita opandū vt ad
discāt. ꝛ hoc illa rōne vt sentit ibi
text. cū gl. qz magis ꝑsiderāda est
mēs ꝙ verba. c. preterea. de verb.
sig. ꝛ huic ꝑcordat. c. marchion. i.
q. i. c. ex lris. de spōsa. corde enim
casto mēteq; pia ꝛ vigili ꝑm gr̄am
sibi a deo datā debet deo fuire vt
dixi in. q. precedēti. qz deus nō tm̄
opus aut vocē quantū effectū cōsi
derat. Nā facit vt vox adeo exau
diatur et op⁹ remunerabile sit: vt
no. i. d. c. sedulo. et ꝙuis opus sit
bonū si effect⁹ prauus sit: nullum
inde debeꝫ pmū. ar. eoꝝ q̄ no. in
c. nō mediocriter. de ꝑse. di. v. ꝛ est
ter. Hieronymi recitat⁹ p Graciā
nū in decreto. ver. qꝫ nō tm̄ ore sed
corde de⁹ est orand⁹. qz melior est
quinq; psalmoꝝ decātatio in cor
dis puritate ac serenitate ac spūa
li hilaritate ꝙ tot⁹ psalterij mo
dulatio cū cordis anxietate atq;
tristicia. qz de⁹ nō flectit dulcedie
verboꝝ vt hō: et iō expresse videt
qꝫ ꝙuis cleric⁹ sit impit⁹ aut igna
rus: non tm̄ est deponēdus: vt no.
clare glo. ij. in. d. c. sedulo. Sed ta
mē ita agēdum est vt studeāt sci
re meli⁹ nec eos debet pudere ad
discere Cathone dicente: instrue
preceptis animū nec discere cesses. Nam sine doctrina vita est q̄
si mortis ymago. et Seneca iquit
nulla etas certa est ad discēdum
et alibi. optima norma viuēdi est cu
piditas addiscēdi. Et intelligesa
ne qꝫ ꝑpter impericiā quis nō est
deponēdus nisi impicia siue igno
rātia esset intolerabilis: quia tūc
secus eēt: vt in. c. fi. de eta. ꝛ quali.

Declaro aperti⁹ predicta ꝛ mate
riā ꝑm quod michi v: deꝫ aliquan
do quis nō erit perit⁹ ad vnū bñfi
ciū: puta habēs curam animarū.
et ꝙuis veniat ab illa deponend⁹
non tamē est ab alio bñficio sim
plici deponēdus ad qō forte suffi
ciēs reddit. ꝛ sic hoc verbū depo
nēdus nō est amare sumendū vt
a quocūq; bñficio veniat deponē
dus. et ideo de tali beneficio q̄ di
gnus sit erit sibi prouidēdum ea
rōne ne cogatur in opprobriū mē
dicare ꝛc. et debet per eum qui or
dinauit ipsum sustentari in odiū
sui qui ꝓmouit indignū: ad here
ditatem dñi elegit minus ydone
um: nisi iste taliter promotus de
sua vel etiam paterna hereditate
posset se sustētare. ar. eorum que
no. in. c. episcopus si aliquē. et. c.
cum ꝑm. de preben. Et tunc viuat
de facultatib⁹ suis et addiscere q̄
rat: immo cōpellatur si beneficia
ri debet: ꝛ postea cātare digne po
terit illō psalmiste. Dñs pars he
reditatis mee: tu es qui restitues
hereditatē meam michi. habētur
verba hec in. d. c. cum ꝑm. atq; eti
am illō dicere potit. Portio mea
est dñs in terra viuēntum. ꝑs. cxli.
de hoc vide. j. questione. xxxuij.

¶ Vicesimooctano q̄ro quid si clericus dimittat horas canonicas dicere pro eo qz nō habet breuiarium an si dixerit alias horas: videlicet crucis trinitatis sancti spūs virginis marie vel oꝰonem dñicam videz pr nr̄: aut alias oratiūculas possit recōpensare vt sic nō sit excōicatus: Rñdeꝫ ꝑm Ray. qꝫ sic: et tunc non peccat mortaliter. Ego ꝙo in hac q. aliter sic. puto distinguendū et

dicendū aut loquimur de eo q̄ po
test ꝓuidere sibi de libro ꝑ officio
dicēdo vt puta quia potens est ad
emendū breuiariū vel ad faciendū sibi scribi vel qz est in loco vbi
est ecclesia habens libros ꝑ horis
dicendis et nō prouidet et tunc in
culpa est et peccat mortaliter qz
non satisfacit obligationi ad quā
est astrictus. nec ꝑ satisfaciēdo di
ligentiā adhibet. vnde nō est libe
ratus ar. no. in. l. quod te. ff. si cer
pe. Quid aliud est dicendū de ta
li nisi qz tanq̄ desidiosus et moto
sus venit dānandus. ꝑ hoc facit
regula mota sua de re. iur. li. vi.
nec admittatur si velit illā excusa
tionē facere qꝫ loco horarum dicit
in recompensam alias orationes
qz aliud ꝓ alio inuito creditore solui non potest: ꝓsertim vbi
facultas soluendi adest vt scribit
Paulus iurisc̄onsultus in. l. ij. ff. si
cer. peta. postq̄ em̄ ꝙ obligatione
factam siue cōtractā in susceptiōe
ordinis vel beneficij obligat⁹ ad
ipsas horas extat de qua obligatione dixi. S. in. q. i. ij. ꝛ. iij. Igitur
ipsas horas persoluat. qz hoc dat
obligatio ꝛ forma cōstitutiōis ecclesie. Et in forma solutio ipsarū
horarū fieri dz: si debet dici libera
tus. ar. insti. quib⁹ mo. tollit obli.
in ꝓn. vbi dicit ter. qꝫ solutione ei⁹
quod debetur tollitur omis obligatio. et alibi dr̄ qꝫ ꝓmissio tollit
solutione eius⁹ qō ꝓmissuz est ar.
no. in. c. ad nr̄am. ij. de iureiurā.
l. i. ꝛ in. l. ꝓmissor. S. cōstituto. ff. de
constitu. pecu. ꝛ in. l. itē liberatus
S. q̄ paratus est. ff. quib⁹ mo. pig.
vel ypo. sol. Nā quādo ipse cleri
cus ꝓmouet ad sacros ordines
vel beneficia recipit: resultat ista
obligatio vt ad horas teneatur et

ad hoc se videtur obligare in con
sequentiā ad omia q̄ iuris dispos
tio dictat rōne ordinis vel benefi
cij suscepti. qz q̄ vult antecedens
velle debet et cōsequens necessa
riū ad illud. c. ꝓterea de offi. dele.
et. l. ad legatū. ff. de ꝑcura. ꝛ vide
i. d. q. i. Aut sibi ꝓuidere de libris
non pōt: vt puta qz est incarcerat⁹
vel invita sine breuiario spoliatus
nec hz vnde possit habere recur
sum ꝑ officio suo legendo et tunc
talis est excusat⁹ dicendo eas ora
tiones ꝛ psalmos quos scit ꝛ pōt
et hoc mō credere cōpensationez
admittendā. Sed cōsulo si potest
bñficiatus officiū omissum repete
re qꝫ illud repetat et consulte ope
rabitur exemplo debitoris qui hz
in termino suo creditori nō possit
satisfacere: nichilomin⁹ nō dicet
esse liberatus ꝓpter hoc imo ipo
peruenēte ad pinguiorē fortunā
et ad facultatē persoluendi: tunc
soluere tenetur creditori suo quē
ꝓpter egestatē ꝛ impossibilitatem
sui debitoris oportuit habere pa
tientiā. ar. no. in. c. odoardus. de
solu. ꝛ ibi glo. et i. l. is q̄. ff. de cessi.
bono. ꝓuncta. l. i. C. c. ti. nam de⁹
est creditor cui debet. vt in hoc. c.
nostro dicitur: ibi pēsum seruitu
tis ꝛc. nisi esset tāta multitudo vt
inquit hosti. qꝫ ipse redicere non
posset et tūc debet sibi imponi pe
nitentia quasi impossibile foret ipm̄
posse redicere ar. ff. de reg. iuris. i
possibilium. et de pac. c. fi. Et hec
opi. vt dicit Inno. placuit multis
sed dicit ipe qꝫ si nō redicūt dum
modo de peccato omissionis sibi
imponatur penitētia sufficiat vt
sic penitentialiter agat in quo de
liquit. Credo qꝫ bene faciet vt cō
sulat confessorē peritū qz bonarū

mẽtiũ est ibi timere culpã vbi culpa nõ est.c.ij. de obseruã. ieiunĩ. Et si necessitas vtputa infirmitas allegatur: videat bene qualis sit ista necessitas omittẽdi horas cõfessor. qz deus nõ debet esse deterioris cõditionis cũ homo creditor cui ipe homo tanq̃ eius creatura seruire tenetur. et debitũ suũ sup iudicia iustificationis persoluere vt dicit textus noster in fine su. Ista dixit ꝓpter nõnullos qui nõ verẽtur prelaturas ⁊ bñficia retinere et ꝓpter quẽcũq̃ casum etiã leue omittũt officiũ ad quod obligãtur rõne beneficij. vt.c.fi.de rescrip.in.vi. Aut modicã infirmitatẽ continuã aut interpolatam. et contra hoc facit.l. quesitum.ff.de re iudi. qz talis non excusabit ab officio: vt inq̃t Host. nõ aduertentes qz hoc est de ꝑcepto: cũ ex hereditate xpi viuãt: vt in. c. cũ fm. de prebẽ. ⁊ honorẽ et omnimodam reuerentiã ab holbus assequãtur pariter et dignitatẽ. vt no.in. c. de multa. et ꝓ totũ de preben. Et iõ ꝓ tot ⁊ tantis bonis nõ deberet clericũ horis omissis etiã ex quacũq̃ necessitate tedere repetere: ꝓpterea qz esto ꝙ quis sit in carceribus nõ perdit fructus bñficiorum suorũ. Et si illos pdidisset sibi cõpetit actio ad recuperandũ. quia priuilegiũ spoliati latissimum est vt in toto titu. de cau. poss. et ꝓpri. ⁊ in toto ti. de resti. spo. in decretalib⁹. et in. vi. modo sicut põt fructus recuꝑare et eos petere: ĩre nõ debet ita officiũ omissũ etiã in casu necessitatis vt. ꝑ. ꝓsoluere nã posth̃ sentit ꝺmodum sentiat et onus. ⁊ ꝓ hoc facit ea q̃ no. in regu. q̃ sentit. de reg. iu. in. vi. et vide que. ꝑ. dixi. in. q. xx. Sunt nonnulli qui conãtur sibi potiꝰ emere libros legales vel iuris canonici: aut equos: vestes: ⁊ splendidos alios ornatus ꝙ̃ vnum breuiariũ. immo ⁊ si illud habent dedignantur ad manum recipere et similia qõ quãtum sit abhominabile vide quod dicit Steph. papa i. c. restimẽta eccl̃ie. de conse. di. i. et i. d. cle. i. ℍ. in multis. Sũt etiam aliq̃ dicẽtes ꝙ posth̃ necessitas ñ sub est legi ⁊ lex nõ sit imposita infirmis. Ideo videtur ꝙ clericus nõ teneat repetere officiũ omissum ꝓ ea q̃ habentur in. c. ij. de obseruã. ieiu. et fructus etiã restituere: vt quidã dicũt. Sed Cal. dicit ꝙ verius sibi videtur ꝙ teneatur. quod intellige sane ꝓpter supius dicta nisi adeo infirmitas fuerit grauis ꝙ eo tẽpore officium dicere nõ potuisset nisi periculum imminuisset et obesset: tũc bene succedit illa doctrina ꝙ lex non est imposita infirmis. alias aũt dic ⁊c. de hoc videtur tangere Ray. in summa de apostа. in ſi. Sed cogita an ista excusatio sit deo acceptabilis.

¶ Vigesimonono

quero an obligatus ad horas canonicas teneatur etiam horas et officiũ beate virginis dicere et vigilias mortuorũ: Respondetur ꝙ non. et hoc probatur ex ter. nostro i quo nulla fit mẽtio de officio virginis vel vigilijs mortuorũ: ergo ad eas nõ tenetur. qz casus omissus pro omisso habẽdus est. c. suscẽptum. de reserip. li. vi. l. cõmodissime. ff. de liber⁹ et postu. Et si aliqui habẽt in deuotione has horas vel vigilias dicere hoc bñ possunt: sed eorum deuotio nõ debet eos aggrauare fm Guil. Paul. ⁊ Imo. in. d. cle. i. vide ibi per eos dẽ vbi dicũt ꝙ quis non astringitur ad eas iure scripto. tamẽ possunt teneri consuetudine vel statuto. aut alia institutione vt ibi ꝙ eos.

¶ Trigesimo

quero an omittens tale officium peccet et puniri possit: Respõdetur fm Guil. ꝙ sic in d. cle. i. et ita eque puniuntur sicut omittẽs alias horas canõicas vt no. in. c. i. xci. dist. per Guil. et Archi. quoniã cum hoc habeat statutum vel ꝓsuetudo ipsius trãsgressor sicut transgressor legis vel canonis venit puniẽdus. xi. di. i hiis et. c. cum ꝓsuetudinis. de consue. Dicit tamẽ Guil. hoc forte verũ de officiãtibus ⁊ residentibus in ipa ecclesia. secus autẽ in illis qui iusta de causa vtputa studiorũ sunt absentes vt ibi per eum.

¶ Trigesimoprio

quero in quo loco sunt dicẽde hore canonice: Respõdetur ꝙ in ecclesia in qua est beneficiatus. ar. c. vnio. x. q. iij. allego etiã ter. meliorem in. c. dolentes. de celebra. missa. et. c. fi. xcij. dist. quod in te. de peniten. et remissio. et facit. c. alma mater. de sen. excom. li. vi. et simili modo dico de laycis. quia ad hoc eccl̃ie sunt inuente ⁊ deputate: vt in iuribus prealligatis. ⁊ de conse. dist. i. quasi per totum. ⁊ in. c. deus. de immuni. eccle. li. vi. et arg. c. i. de puriſi. post partũ. et no. in. d. cle. i. ⁊ ratio quia sicut ministerium absentis ꝓdest in ecclesia residentibus: ita et ministerium eorũ qui in ecclesia sunt officiantes prodest eis qui sunt extra ecclesiam pro vtilitate ecclesie. tales enim residẽtes reputantur. c. ex parte. de cle. non resident. et. c. cum nõ deceat. de elec. cum materia sua. li. vi. Sed videat qui taliter absens est: vt negocia fideliter et sollicite sollicitet et exerceat et quantocius potest ad ecclesiã reuertatur.

¶ Trigesimosecun

do cum quis est in choro alijs ibi dem horas canonicas legẽtibus vel cantãtibus an liceat sibi ad ꝓtem vel de per se dicere horas suas aut alias oratiunculas vna cũ alijs officiãtibus. Et dic ꝙ nõ: vt no. in. c. nostro ibi dum dicit: aut a scolaribus publice compleãtur et non dicit compleatur in numero singulari: sed in plurali loquitur ter. et sic in cõmuni et insimul dici debent et compleri. et vide de cretum Basilieñ. de cultu diuino ⁊c. Ubi si vocem ab alijs subtrahit peccat. qz agit cõtra iuris dispositionem et ecclesie mandatum: vt in. c. nostro. et facit. c. si autem vobis. xi. q. iij. et. c. ij. de maioritate⁊ obedi. Dicit sanctus Jheronim⁹ ingratum est spiritui sancto quicquid obtuleris neglecto eo ad qõ teneris. et ideo vt persoluat debitum vna cum alijs publice psallere ⁊ cantare debet: et non ad partem horas aut alias oraciũculas dicere.

¶ Trigesimoter/

tio an qñ pbr̃ missam celebrat audiẽnb⁹ liceat suas oões legere: Rñdet ꝙ qñ missa celebrat et pbr̃ alta voce legit et preserti oões: eplam: et euãgeliũ qlibet deuote audire dz et sub silẽtio: et preserti loquor de viris litteratis. nã duz legit euangeliũ debem⁹ ꝓsiderare

q̄ xp̄s est qui loquitur ⁊ nō homo qō probatur ex p̄ncipio euāgelio-rū. dicitur ei in illo tēpore dicit Jesus discipulis suis parabolaz hanc ⁊c. Et ideo qñ nomē ipsius audimus et eius gesta nominari flectere debem⁹ genua nedū corpotis ſz etiā cordis. vt habeť per Jo. an. in prohemio. vi.li.et in.c. decet de imunita.eccle.e.li. Nota q̄ grāde et salutare ē nomē istud iesus per qō salui facti sumus.c. Imo. de sacra vncti. et.d.c.decet.

¶ Trigesimoquarto an ꝓ eo qō ds allegat q̄ nō habet vocem sonoram vel nesciť cantare veniat excusandus: Respondetur q̄ non quia debet secundū grām sibi a deo dataz creatoꝝ suo seruire/ et fructū labioꝝ suoꝝ cū puritate cōscientie animiq̄ deuotione porrigere. vt i.cle.i.de cele. missa.et quia cantus est in eccl'ia de necessitate vt ꝓbatur per psalmistam sic dicētem ꝓsallite dño in cythara et in voce psalmi in tubis ductilibus ⁊c. quod quidem ꝑbum psallite eē iperatiui modi dicit apud grāmaticos. Et iō succedit illa regula qō p̄cipit impetratur. et qō imperatur necesse est fieri.c. qō p̄cipitur. xiij. q.i. Nec excusatur si dicat nescio cantū qz debet addiscere ipm sicut et officium. alioquin est in culpa dū acceptaut beneficium ⁊ ignorat ea que sūt necessaria ad ea ꝓpť que datur beneficiū quare imiscet se in arte quā ignorare scit seipm: ergo ⁊c. Nam qui p̄ imperitiam male medetur ⁊ iudicat: talis venit puniendus. ⁊ actione in factū tenēť inq̄ntum religioni iudicātis videbit equū. ff. de vari. et extra. cogni.l.si iudex. insti. de obliga.q̄ ex quasi delic. nascun. in pun. imꝑicia nāq̄ culpe cōparať. i. q.i. non est putāda. no. in.c. ad aures de.eta.et.quali. Et si videat se nō ydoneum non debuit pati vt ꝓmoueret. Nam promouēdus ad beneficiū debet in tribus esse sufficiens ⁊ examinari debet si bene legat/ si bene cantet/ si bene construat/ ꝓout dicet in cle. vnica de concessi. ꝓeben. et esto q̄ examinatoꝝ delictū et culpa iterceſſerit: cum taliter ꝓmotū non examinauerit in ꝓmotione ad bñficiuz. hoc eum nō excusat. debuit enim talis tempore ꝓmotionis fateri ignorantiā suā ar. no. in.c. queris de eta. et quali. et.c. indecoꝝ et.c. eā te. eo. ti. debet quisquis ꝓtius esse discipul⁹ añq̄ magister. c. cū in magistrum de elec. xvi. q.i. sic viue. et ideo talis non est in beneficio sufferendus si non valet aut nesciť vel nō vult studere vt sciat onera eni beneficij faciendo ⁊ dicēdo officiū ꝓpter quod datur bñficiū supportare debet. facit ꝓ hoc. l. vnica-§. pio. ij. C. de caduc. tolł. et regula q̄ sentit de re. iuris in. vi. Et ideo ex p̄missis liquet hunc nō fore excusandū cū iperfecte officiū adipleat. Quia cantus est de necessitate vt inquit Aug. i c. que ipsis. xxxviij. di. inverbo antiphonarius. Et videat bene quomodo fructus bñficij p̄cipit nō satisfaciendo in his q̄ ad seruitium bñficij requirunť: qz dubito an cū bona cōsciētia possit eos percipere et an teneať ad restitutionē ⁊c.

¶ Trigesimoquinto quero an sufficiat clerico ipas horas mēte sine ꝓbali expressione legere: Rideť q̄ sic: qz soli deo porrigūtur qui cordis deuotione respicit. ergo frustra verbū adiungitur. ar.c. sedulo. xxxviij. di. et in.c. i. xcij. di. vbi dr̄ q̄ non voce sed corde psallendū est deo. ⁊ legēdo horas debem⁹ ad deum toto corde vigilare. c. qñ. de consē. di. i. In cōtrariū facere videť. c. nō mediocriter. de ꝓse. dis. v. vbi habetur q̄ tā corde q̄m voce deus est laudādus ⁊ hoc facit dictum psalmiste psalmo. lxxvi. Voce mea ad dñm clamaui. Nec obstāt alia iura. ſ. allegata. qz si dicāt q̄ corde deo psallēdum sit: non tñ excluditur quin deū voce laudare debeam⁹: vt no. per gl. an. d.c.i. xcij. di. et in. d.c. nō mediocriter. nō tñ respicit vocem sed et cor ōātis et vtrūq̄ insimul bonū est. imo dz expressio fieri: vt in cle. i. de cele. miss. in ver. fructū labioꝝ ⁊c. Ité vt refert zab. Tho. in scā scōe q̄stione. ij. q̄ ois oſo q̄ fit ꝓ ministros eccl'e dz fieri in totius populi ꝓsona. ꝓ hoc adducto dictū sacre scripture hic. ſ. minister est eccl'ie q̄ orat pro populo et vniuersa scā cīnitate hierlm. Et hinc est q̄ oſo dz esse vocalis: sonora: ⁊ publica: vt sit ꝓ populo nota Et iō ter. noster dicit a scolaribus publice ꝓpleank ⁊c. qō verbū si publice nō. qz cleric⁹ publica dr̄ ꝓsona: vt no. arg. c. quanq̄. de vsu. sic eius oſo publica dr̄. Sed singularis et ꝓuata oſo quā ds ꝓ se ⁊ alijs facit non est de necessitate q̄ sit vocalis/ vel q̄ fiat cū expressiōe verbali. ita no. dicit gl. magna in cle. si dñm. de reli. ⁊ vene. san. quā oīno vide. Intellige sane ꝓclusionē istam de eo qui pōt exprimere alis excusand⁹ esset. qz lex dz eē de possibili. c. erit aūt. iiij. di. et infirmis nō est lex imposita. ar. c. ij. de observa. teiu. ⁊ c. qō nō est. de reg. iu. Jdē intellige de cōuersis ⁊ laycis tēplarijs q̄bus datū est vt intersint officijs prout no. in. d. cle. i per Guil. ⁊ alios doc. qz ipsi nō debent cū clericis psallere. ar. c. i. de vita ⁊ hone. cleri.

¶ Trigesimosexto quero: qz. ſ. dixi q̄ publice debēt hore legi ⁊c. An hoc hēat intelligi indistincte vel distincte de omnibus Rideťur vt. ſ. qz seculares et q̄ cura alaꝝ habēt publice has horas ꝓsoluere dñt. sed secus est de monachis q̄ nō habēt populū. qz tūc taliū officia nō dñt publice fieri ⁊ cātari. vt no. ꝓ glo. in. c. de his xij. di. super ver. cetera officia. ⁊ c. interdicimus. xvi. q.i. quod nota.

¶ Trigesimoseptimo Quero de de monacho ad eccl'iam secularē ꝓmoto in qua fit officiū curie romane vel aliud officiū ſm ꝓsuetudinē eccl'e: an teneatur ad illud officiū dicēdum vel monachale: Rideťur q̄ dz se ꝓformare cū illis cū quib⁹ ꝙuersatur. arg. c. recolētes. de sta. mo. et. c. i. xli. di. cū ſi. et melius in. c. fi. xij. di. c. de monachis. xvi. q.i. ꝓ doct. facit cle. ij. de cele. miss. et ibi no. gl. in verſi. licite. ⁊ no. in. c. clerici officia. in fi. de vita et hone. cleri. et. c. vnico. xvij. q.i. ꝓ Archi. qz in vno ⁊ eodē collegio nō debēt fieri diuersa officia: qñ scandalum foret a q̄ precauendū est. c. deus qui. devi. et hone. cleri. et. c. michil. de ꝓscriptio. ⁊ ne videatur in boue ⁊ asino arare. c. in noua actiōe. xvi. q. vij. de hoc no. vltra glo. ꝓallegataz in. d. cle. ij. per Guil. zen. et Imo.

et Sot. in summa de sta. mona. §. Sed nunquid absoluitur

¶ Trigesimooctauo quero ꝓpter premissa ꝑm quę ritū et quot psalmos ꝑ qualibet hora debeat clericꝰ dicere. Rñdeť primo ad primū. ſ. q̄ hore sunt dicende ꝑm formā romane eccl̄ie per ea q̄ no. in c. i. et. ij. xij. di. Hoc idē affirmat Greg. in. c. seq. et. c. basilicas. de ꝯse. di. ij. et. xij. di. de his. et. c. illa. Solutio. dicas ꝑm Guil. et zen. in d. cle. i. q̄ libet dz eccl̄ie ꝯsuetudinem seruare: ꝛ tot psalmos dicere q̄t eccl̄ia sua i qua est bñficiatus, ꝑ horas canonicis statuit: vt habeť. xij. di. nouit. et. c. se. in fi. et si secus faceret tanq̄ transgressoꝛ ꝯsuetudis aut institutōis eccl̄ie poterit puniri. ꝛ pinde ac si eēt trāsgressoꝛ legis. xi. di. in his. In eccl̄iis vero monachoꝝ ꝛ aliorū religioſoꝝ seruari dz illud qō eorū regula et institutio aut ꝯsuetudo seruat. c. de his. xij. dis. Non ob. cōtraria primo fctā: q̄z lz mos eccl̄ie romane in sacris debeat seruari: nō tñ sic est in ist⁹ horis canonicis et diuinis officijs vt inq̄t Ho. in hoc nō. c. de cōse. di. v. c. in die. no. in. d. c. ij. q̄ in illis q̄ eccl̄ia romana mandat et docet seruare ad illa teneť q̄q̄. sec⁹ vbi nō mandať vel docetur seruari q̄ facit ipa ar. no. i. c. i causis. de sen. ꝛ re iudi.

¶ Trigesimonono Quero ex predictis q̄d de illo qui est extra diocesim vel bñficiū suum aut in alio bñficio sed nō facit ꝑm morē sui bñficij aut diocesis offm sed aliud officiū. puta romane curie an talis veniat excusand⁹. Rñdetur ꝑm Steph. in. d. cle. i. ꝛ zab. in hoc nō. c. q̄ nō. ar. cle. ij. disponētis q̄ clerici q̄cunq̄ etiā religiosi q̄ sunt familiares et domestici cardinaliū et eoꝝ se pñt in diuinis officijs cū ipis ꝓformare: et excusanť ita q̄ nō teneanť ad aliud officiū dicendū. Et intelligo de legētibus ipsas horas cū predictis dñis prelatis q̄ posset esse q̄ familiares et domestici essent / et tñ horas cū eis nō dicerēt. ꝓut de facto videmus: ꝛ de his nō est dubium q̄ tenentur ad officium suū. Nā quando cessat causa et mens et rō vult. d. cle. ij. in eis non vēdicat locū. arg. l. adigere. §. ꝙuis. ff. de iu. pa. cū si. Et vbi aliquis esset i beneficijs diuersis seu ecclesijs beneficiatus in q̄bus diuersa officia fiunt: tunc faciet ꝑm quod dictum est. ℨ. in. q. xxij.

¶ Quadragesimo Quero q̄o se debeat habere clericus et prepare qui est accessur⁹ ad officiū. Rēspōdetur q̄ cum audit signū cāpane vel tubam q̄ pro officio pulsať debet statim surgere ꝛ dicere aut cogitare q̄ signum tale sit vox seu tuba summi eterni regis preconis incitantis ipm ad laudes et eius debitū persoluēdum: ac excitātis ad op⁹ vinee ad quā vigili cura ꝛ sollicitudine animiq̄ deuotiōe accedere debet vsq̄ in finē laboraturus: vt valeat ꝓ mercede denarium recipere. audi qō legiť i illo hymno. primo dierū omm ꝛc. et lege ipm vsq̄ in finem. quia istruer⁹ quō te habere debeas. lege etiam simili modo hymnū illum. Eterne rerū cōditoꝛ ꝛc. etiā vsq̄ ad fi. nā ibi reperies verba salutaria. et alibi scriptū est: ante oꝝonem prepara animam tuā ne sis quasi qui tentat deum. hoc fieri docet decretū Basilieñ. de diuino cultu. ꝛ cū reuerētia et habitu ꝓgruo et decenti: nō cū canibus et auibus venaticis ꝛ alijs insolēcijs de q̄bus in. d. cle. i. de cele. miss. et in cle. i. de vi. ꝛ hone. cle. et in. c. i. eo. ti. li. vi. et in. d. c. dolentes. et. c. clerici officia. eo. ti. in antiquis. et in. d. decreto Basilieñ. ingrediatur ecclesiam seu chorum vt fortis pugil et athleta ꝓ populo oratur⁹ aduersus dyabolum. exemplo Moysi qui dum orabat populus vincebat. dum vero spūs eius ab oratione relaxabatur: tunc populus vincebatur. Et premisso crucis signaculo quo salui facti sumus: vt no. in cle. vnica de reli. et vene. sanctoꝝ. et in. c. decet. de immuni. eccle. et oratione dominica scilicet Pater noster vt moris est suum debet inchoare officium et finire cum vigili cura semper. vt in. c. i. xci. dist. Et q̄ debeat officium incipi et finiri cū oratione dominica / scilicet Pater noster. est tex. de consecra. di. v. c. idem semper. quem tene menti.

¶ Explicit hic tractatus de horis canonicis dicendis.

¶ Additiuncula tripartita de horis canonicis / deprōpta ex tractatu sacerdotali de sacramentis domini Gerardi theutonici ordis carthusiensiū. Quā propter materie conformitatē superiori adjicere visum fuit vtile.

¶ De assiduitate orandi: et qui ad horas canonicas obligentur.

¶ Prima particula continet. xv. questiones.

Oportet semper orare Lu. xviij. Sicut dicit Hericus de vtimaria de perfectione interioris hominis. li. ix. c. i. cuiuslibet iusti hominis trētio / suiq̄ cordis perfectio ad iugem et indisruptā orationis perseuerantiam tendit Et ꝙtum humane fragilitati conceditur ad continuā tranquillitatem mentis nitī debet: et ad eius perpetuā puritatem. propt quaz possidendā et omnē laborem corporis et contritionem spiritus indefesse querimus: et iugiter exercemus. Et sicut ad orationis perfectionem tendit structura virtutū: sic nec ipse virtutes absq̄ orationis iugitate et perseuerantia possunt compleri. Quocirca saluator noster nos ammonens vt hanc perseuerantiam orandi teneamus dicit. Oportet semp orare. Non est aūt intelligendum q̄ homo sic q̄tidie debeat orare vt nec dormiat / nec comedat vel nec laboret: sed q̄ instanter temporibus congruis oret. Unde Lyra dicit super Lucam super loco themaij ꝛ

tis nostri q̄ hec dictio semper nō importat continuitatem tēporis. quia oportet orationē interrumpi tempore dormitionis et aliquarum aliarum necessitatū: sed importat constantiā siue insistētiam oīonis tēporibus ꝛ horis ad hoc cōgruis. Hinc dicit Beda sup locū istū / dicendū est eū semp orare et nō deficere: q̄ canonicis horis rogare nō desistit. ꝓ quo facit illud qđ in collationib⁹ patrū legit de abbate lucio q̄ iactitātes q̄sdā monachos q̄ sine intermissiōe orarent ꝛ nullū aliud op⁹ facerent / corripiens dixit. Qñ māducat? et bibitis q̄s pro vobis orat? quo audito illi obmutuerūt. Ille vero ꝓsequēter subiūxit. Ego ostendā vobis quia operās manib⁹ meis sine intermissione oro. Sedeo enī nuūāte deo infundēs michi paucas palmulas ꝛ facio ex eis plectā ꝛ dico. Miserere mei de⁹ ꝛc. Et illas plectas vēdens ꝓ sedeci nūmis duos pono ante ostiū dom⁹ / ꝛ q̄ recipit orat ꝓ me tpe quo ego manduco vel dormio. atq; ita impletur a me q̄ sine intermissione oro. Iste pr̄ laborio sus nichil aliud significabat nisi statū laicalē operosum ꝛ manuali labore insudantē q̄ vt dicit Hosti. nō valēs cōtinuis tpibus oīonib⁹ vacare laborat manualiť et corpaliť ꝛ de labore suo bona tpalia: possessiōes: oblatiōes: et multiplices reddit⁹ ꝛ pueros pīonis sūalib⁹ psoluit. Hac itaq; intētiōe vt eo deficiēte vel desistente a tugi oīone: sūales deū exorent vt sic sp orare videat. qui q̄dē status sūalis sp orare dr̄ / cū horis tā nocte q̄ die ꝓpetēter distinctis septē vicib⁹ horas canonicas psoluit. qua ratōe iura canonica dictū septē horarū canonicaꝝ officiū pēsum seruitutis appellāt. vt in. c. i. de cele. mis. Ex quo ptz totū clerū in sacris cōstitutū obligari ad horas canonicas singulis diebus dicendas.

¶ Circa quā ꝓsideratione vt faciliꝰ mēorie ꝓmēdenť q̄ sequuntur: ponunť aliqua dubia ꝓ questiunculas breuissimas cū solutiōibus earundem.

¶ Et primo queritur an omnes clerici in sacris cōstituti tā bñficiati q̄ꝫ non bñficiati ad horas canonicas teneātur? Et dicendū est ꝑm Joh. an. in. c. i. de cele. mis. et i gl. vi. cle. i. de cele. mis. q̄ sic. Idē notat Archi. xci. di. Eleuteri⁹. vbi ipse dat huius dicti rōnem dicēs q̄ ordini sacro officiū est annexū. vñ subdiacono dr̄ in ordinatiōe sua. Uide si hactenꝰ fuisti ad eccl̄iam tardꝰ / modo sis velox. si somnolentꝰ / mō sis vigilās. Et si dr̄ tñ forte nō hz bñficiū de quo seruiat. Rndeo q̄ i putet sibi et eꝑo q̄ eum sine titulo ordinauit. veruntñ dicit Archi. xcij. di. in. c. si q̄s pbr̄: q̄ hz quis sponte ordinē accipiēs se huic necessitati supponit: nō tñ teneť inesse ecclīasticis officijs / sicut ille q̄ est ad hoc deputatꝰ / ꝑm Hugo. q̄ etiā credit q̄ is q̄ nō est alicuius ecclesie clericus debet cogi interesse diuinis officijs: et hoc si commode potest interesse

¶ Secūdo q̄ritur quid si clericꝰ bñficiatꝰ nescit horas legere? Rndeo nō excusať q̄ dz scire legere. alꝰ ꝑ uatur bñficio. cū tales hr̄e debeāt ꝓpetentē sciam. vt dr̄ in. c. cū in cūctis. de elec. Cōpetēs aūt scientia ꝑm Archi. xxvi. di. illiteratos. est vt sciat canōes penitētiales: psalterīū: omelias: et hmōi. xxiij. di. c. qui eps. imo dicit Hugo. lxxxv. di. in. c. archidiaconū. et in. c. omnes xxxviij. di. Nō solū req̄ritur q̄ sacerdos sciat in libro legere pfecte sed etiā dz cor deteneꝰ ꝓ maiori pte scire psalterīū. veruntñ dicit Jno. q̄ lz clericꝰ cantās cū alijs nō oia intelligat q̄ canunť: tñ nō peccat mortaliter: dūmō cor suū sursum ad deū habeat culpā dicens Est tñ clericus deponēdus si ista cōia ignorat q̄ ad eius officiū spectāt ꝑm hosti. de etate ꝛ q̄litate ordinādorum. c. eam te.

¶ Tertio Querit q̄d si aliquis puer maior septēnio ex dispēsatiōe obtinet beneficium non curatum et nescit horas legere? Respondeo potest cum eo eps dispēsare ex causa necessaria vel vtili / vt aliquas alias oīones loco horarū dicat Rō magri stanislai descabinū dñi mei in quadā positione sua est. q̄ ex q̄ dispēsat episcopus in p̄ncipali scz in beneficio: dispēsare potest et in accessorio scz officio.

¶ Quarto queritur q̄d si quis est ifirmꝰ Respōdeo ꝑm Jnno. de cele. mis. c. i. si est talis infirmitas q̄ impedit a dicēdo vel audiēdo horas excusať infirmus. nec teneť postea aliquid dicere / nec ꝓ isto penitere q̄ necessitas legē nō habet. de observatiōe ieiuniorū. c. cōsilij. Secus est scōm hosti. si est aliqua infirmitas q̄ solū impediret dicere sed nō audire. tūc enī sacerdos dz aliquē alū cōā ipso legentē audire si eū habere pōt. vel si est infirmitas leuis / sicut vetus quartana in qua etiā sua negocia ꝓcuret: tunc oēs horas legere teneť.

¶ Quinto querit quid de illo qui amisit librū in via eundo? Respōdeo q̄ si casu hoc accidit pōt excusari ꝓ illa vice ab horis / sed nichilominꝰ dicat illa que scit puta oīones vel Pater nr̄ / nec vacet ocio. Nō huius dicti ꝙre istinon imputať. q̄ ꝓ euz non stat: ergo sibi nō dz imputari ex regula iuris li. vi. cū non stat.

¶ Sexto querit an clericꝰ bñficiatus in scolis stans de licentia eꝑi / vel pegrinans ad curiam excusať ab horis canonicis dicēdis? Respōdeo licet aliqui dicāt q̄ tales excusanť si ꝓ alios loco sui in ecclesijs cōstitutos cōpleanť. ꝛ hoc si est clericus bñficiatus in minoribꝰ cōstitutus ꝓout recitat archi. xci. di. eleuterius. allegando dictū abbatis et petri de sampiana de cele. mis. c. i. Tu dicas audacter q̄ talis clericus siue sit bñficiatꝰ siue nondum sit in maioribꝰ cōstitutꝰ siue in minoribꝰ nec ꝓpr̄ studiū / nec ꝓpter laborē pegrinatiōis / ab horis canonicis excusatur. Nec archiepūs nec eps posset sup his dispensare aut in aliud cōmutare. nec abbas cū monacho ꝓpter studiū. ita scribit archi. in. d. c. eleuterius. ꝛ raymūdus in summa i titulo de officijs clericoꝝ. c. nunquid. et sequētibus. Ex his olbꝰ sumitur istud documentū q̄ omittēs horas ex volūtate aut ex accurata negligētia peccat mortaliter. Teneť etiaz eas resumere vel dispensatiue in alio genere satisfactiōis recōpensare. Ratio: q̄ ex quo talis solueretenetur ꝛ nō soluit necesse est vt soluat. verūtamē si fieret multitudo negligētiaꝝ pōt dispēsari secū vt dicit Johan. and. in. c. dolen=

tes.ꝛ Inno.in.c.i.de cele.miſ. Et idē dicit hoſti.q̄ ſi eſt tanta diuerſarū horarū negligentia q̄ quaſi impoſſibile eſt eas redicere cōmutetur in aliā penitentiam.

¶ Septimo queritur an ille q̄ ex occupatione liciti operis vt qz multū ſcripſit vel audiuit cōfeſſiones vel aliud fecit p̄ q̄ nō neglexerit horas mortaliter peccet? Rñdeo nō qz talis per ignorātiā ꝓbabilē excuſatur. de clerico excōicato miniſtran. apoſtolice.

¶ Octauo q̄rit an tot q̄s peccata cōmittit mortalia quot horas vni⁹ diei omiſit vel neglexit? Rñdeo q̄ licet officiū totū vni⁹ diei ſit ꝺ̄dā totū integratū ex ſuis partib⁹: et vno p̄cepto p̄cipiat.ꝛ p̄ vno trāſgrediens oñs ſimul vna die nō peccat niſi pctō vno mortali. tñ ſi q̄s negligit vnā horā: vtputa p̄mā vel tertiā ⁊c.et alias cōplet/etiā peccat mortaliť. ſz nō ita grauiter ſicut omittēs vel negligēs oñs horas.vñ vnū pctū mortale eſt grauis alio. Eſt aūt ſ̄itas q̄ p negligētia horaꝝ vni⁹ diei integre incurrit q̄s mortale graui⁹ q̄ p negligētia vni⁹ hore canonice diei illius. Rō qz maior eſt cōtēpt⁹ dui ne laudis in toto q̄ in parte.

¶ Nono q̄ritur an attētio mētis in horis ſit neceſſaria? Rñdeo ſm tho.ij.ij.q. lxxxiij.q̄ duplex eſt attētio. vna q̄ attēdit ad verba ne q̄s i eis erret. Scōa q̄ q̄s attēdit ad finē oīonis ſcz ad deū ꝛ ad rē p̄ q̄ orat: q̄ q̄dez marie eſt neceſſaria. ꝛ hāc etiam ydiote p̄nt hr̄e. Qñ ꝙ euagatio mētis fit i oīone ex ꝓpoſito: pctū eſt mortale ꝛ impedit oīois fructū. vñ p̄cepit clericis vt officiū diuinū q̄tū de⁹ dederit ſtudioſe celebrēt pariter? deuote. de cele.miſ.c. dolentes. hoc aūt ꝓtingit q̄n hore canonice trāſcurrūtur? ſyncopātur vel exīnea et ꝓphana vana ꝛ inhoneſta colloquia itermiſcenť vt dr̄ ex cōcilio primo vienē. de cele.miſ. graui i cle. Euagatio tñ q̄ fit p̄ter intētionē oīois fructū nō tollit: qz dicit Baſili⁹ q̄ cū hō ex fragilitate nequit orare attēte de⁹ illō ignoſcit vñ dicit glo.v.i cle.graui p̄i⁹ allegata. q̄ in tali caſu ſatꝫ ē ex labor⁹ ſuis ſeruire deo i diuinis officijs. Iz cor diuertat ad alia ſm Inno.ꝛ hoſti. de cele.miſ. in.c.dolentes. q̄ tenēt q̄ talis non peccat mortaliť marie cogitādo ſp̄uale q̄d vel tēporale q̄ de ſui natura nō ſit malū. ſicut ille q̄ in veſpis cogitat de ſermōe faciēdo poſt veſpas p̄cipue ſi eēt fatigat⁹. de ē̄ p tho.nij. ſniarū di.xv. Ex q̄b⁹ olb⁹ inferť q̄ ſi ſubeſt neceſſitas q̄ dilatione nō capit: p̄nt licite tūc alia negocia expediri. Scō inferť q̄ ſi q̄s ſtudioſe icipit legere horas ꝛ tandē i medio errat: ſz i fine ſe recolligit merito nō frūſtrať apud deū. Rō q̄a ſemp nō req̄rit intētio p̄ act⁹ eſſentiales. Nā ꝓpheta dauid de ſe dicit. Cor meū dereliq̄t me. p̄s. xxxix. Satis em̄ eſt q̄ maneat p̄ſtutem q̄d fit q̄n cū bona intētiōe q̄s accedit ad oādū. Iz in p̄ſecutiōe mēs ad alia rapiať. Semp em̄ vis p̄me intētiōis manet: niſi tanta eēt euagatio q̄ attētio oīo periret. ꝛ tunc notū eſt q̄d dicit Cyprian⁹ li.v. de oīone dñica. vt quid audiri poſtulas a deo cū teip̄m non audias? et Caſſian⁹ dicit. nūquid orat etiam quisq̄ fleris gemibus ſi p̄ diuagationē diſtrahi? hec in glo. magna

in cle. ſi dñm. de reliquijs et veneratione ſanctor̄. ex quo ꝓz q̄ hic ſolū negligētia accurrata ꝛ craſſa dānatur ſm Inno.in.c.dolentes.

¶ Decimo q̄rit quid de illo qui non interfuit p̄ncipio hore alicui⁹ vt q̄a neglexit ſed nō malicioſe/quia forte pulſum tā cito nō audiuit vt ſic induať nūquid ille dz p̄incipium repetere? Reſpōdeo q̄ nō oportet a capite incipere niſi magnā p̄tez omitteret qz tunc deberet repetendo adiplere ſm Inno. Et ſ̄ir dico de fine hore ſi aliquis ex neceſſitate exit chorū. tunc em̄ reſiduū ſupletur p alios qz oēs ſunt vnū corpus in dño. de cōſtitutionibus.c. cum omnes.

¶ Undecimo q̄rit an ſi omiſſus vel neglect⁹ eſt vn⁹ pſalm⁹ debeat fieri repetitio in choro? Rñdeo ſz Inno.q̄ nō eſt tāta omiſſio pſalmi vni⁹ q̄ deberet repeti ſi ſcādalū in pp̄lo imineret. vnde melius eſt omittere ꝛ non repetere ꝓpter ſcandalū pp̄li. qz merito dicerent Ecce clerici nr̄i aut ſuffuſi ſūt aut ignari neſciētes q̄d cātādū ſit. Ex quo dicto arguēdi ſunt illi cauillatores nō cātores chori qui ꝓpt vnū accētū/ aut tonū variatū vel erratū: faciunt ſilentiū. qō tñ ſepe cōtingit et male ꝛ iterū reincipiūt qui poti⁹ dicēdi ſunt diuinor̄ turbatores q̄ cātores. verūtamē vbi hec ſine ſcādalo fierēt vt ſi pp̄lus deeſſet. meli⁹ ſit repetitio pſalmi q̄ omiſſio ſm Jo.an.in.c.dolētes.

¶ Duodecimo q̄ritur an degradatus ab ordine ſuſpēſus? ex cōicat⁹ ꝛ q̄libet criminoſus teneatur ad horas canonicas? Rñdeo q̄ ſic q̄diu tolerať ab eccl̄ia. ꝓz qz nō dz eē melioris q̄ditiōis malꝰ q̄ bon⁹. Si ꝙ bon⁹ obligať/ mlto magis malꝰ. vñ lz iſti amiſerit honorē/nō tñ onus. alꝫ ex malicia commodū reportarēt. tales tñ i horis nō debēt dicere Dñs vobiſcuz. ⁊c.

¶ Tertiodecimo q̄ritur vtrū quis hñs plura beneficia in plurib⁹ eccleſijs dz plures dicere horas? Reſpōdeo nō/ ſz ſolū ſimplices. Nec obſtat illō Gregorij cū creſcūt dona rōnes etiaz creſcūt donor̄. illō ei fit ꝓpter impoſſibilitatē facti ad quam nemo obligatur. videant tamen tales q̄ diuites ſunt quia tales occupant et ſubtrahunt alijs pauperib⁹ neceſſaria vt in alijs bonis operib⁹ recōpenſent. Et dz dicere illius eccleſie horas in qua maiorem habet graduz dignitatis vel officiū. vt ſi tu es decanus i vna ꝛ in alia canonic⁹ dicas illius eccl̄ie horas vbi habes decanatū. vñ quia laudes dat vt vnus hō. ideo ſimplas non duplas horas tenēť dicere. Si eccleſie ſunt diuerſe eiuſdem dignitatis vel aliqualia beneficia habet i diuerſis: tūc ſi ē ab vtraq̄ abſens eligat quod officium voluerit. Si tamen habet eccleſiam parrochialē i vna dyoceſi ꝛ i alia ꝑbēdā/dicat horas ſm eccl̄ie parrochialis ꝓſuetudinē ⁊c.ꝓ q̄ facit illō Ambroſij. ad quācūq̄z eccl̄iaz deueneris eiuſdem morem ſeruaꝛij. di. illa. Ex quo inferť ſecundū vuilhelmū laudineū. in.c. dignuz de cele.miſ. in cle. q̄ aduene comedēt carnes vel alia quarta feria vel ſabbato die in loco vbi non eſt cōſuetudo peccarent lz in patria ſua comedať de cōſuetudine. Rō

quia debet se cõformare his cum quibus conuersat. xij. di. c. i. ⁊ de statu regulariũ. c. ij.

¶ Quartodecimo

queritur vtrũ monachus existẽs prelatus ecclesie secularis reget eam in horis scõm cõsuetudines illius ecclesie vel scõm officiũ monachale? Respondetur scõm Jo. an. in cle. ij. de cele. mis. in fi. licite ꝙ nõ reget scõm monachale officium sed scõm clericale. hoc dicit placere Joh. xvi. q. i. c. iij. Goffre. de statu monachoꝝ in sũma. c. ſz nunq̃d. ⁊ hosti. i. sũma eiusdẽ. c. ij.

¶ Quintodecimo

querit q̃ sit cõpetẽs hora ꝑ q̃libet hora canonica regularit dicẽda? Respõdeo ꝙ septẽ sunt hore canonice. scz matutinum/ꝑma/tertia/sexta/nona/vespere/et cõpletoriũ vt in. c. i. de cele. mis. xc. di. ꝓsbiter. Et sunt iste hore ĩstitute ĩ memoriã passiõis xp̃i: nam matutinum significat detẽtionẽ xp̃i q̃ fuit post cenã in media nocte. vñ tali hora dz q̃libet dicere matutinũ vt ei cõueniat illud. media nocte surgebã ad cõfitendũ tibi. Tho. tñ dicit ꝙ sufficit matutinum dicere post tres ptes noctz. i. añ auroraꝫ hoc hodie approbat q̃si ꝑ oĩs doctores. quod tñ cõtra multos est qui cõsumpta nocte ĩ potatiõe/gula/⁊ ebrietate nõ nisi clara die dicũt matutinũ: quos arguit illud prophetic̃ Job. xxxviij. vbi eras cuz me laudarẽt astra matutina? Cõtra quos est decre. de cele. mis. dolentes. vbi dr̃ ꝙ tales circa cõmessationes supfluas et cõfabulationes illicitas vt de alijs taceamus fere medietatẽ noctis expendunt ⁊ somno residuũ relinquẽtes vix ad diurnũ concẽtũ auiũ excitãtur trãscurrẽtes vndiq̃ cõtinua syncopa matutinũ. Prima vero canit in aurora orto sole in memoriã resurrectiõis xp̃i qui tũc dicit surrexisse q̃stũ ad noticiã mulierũ que orto sole venerũt ad monumentũ ꝑma etiã hora visus est in littore post resurrectoẽz. ꝑtia hora ꝓduxit, ꝑcurator vinee operarios Mat. xx. Et ꝙ significat laudẽ hois quaz ẽo ĩ pueritia ꝑpẽdit. Tertia canit in memoriã sue crucifixiõis: quia tunc est ore blasphemãtiũ⁊ accusantiũ iudeoꝝ crucifixus. tũc etiã spñs̃anctũ misit aplis. ⁊ sigt laudẽ hois in adolescẽtia. Sexta canitur ĩ meoriã corpalis passionis tũc el tenebre facte sũt a sexta hora vsq̃ ad nonã. Laudẽ hora discubuit cũ discipulis in ascẽsione. Et sigt laudẽ hois i iuuẽtute. Nona canitur q̃ tũc xp̃us emisit spñ. et latus ei⁹ fuit ꝑforatũ. vñ ꝑfluerũt sacramẽta scz sanguis ĩ redẽptionẽ/⁊ aqua ĩ ablutiõez. Et sigt laudẽ hois i virilitate. Uespere dicunt in meoriã depositiõis xp̃i de cruce. Et sigt laudẽ hois in senectute. Cõpletoriũ aũt canit in memoriã sepulture xp̃i. et sigt laudẽ hominis i decrepita. Unde ꝓsus. In matutino dãnat tpe christus. Quando surrexit primam canit ordo fidelis. Tertia cum canitur: tunc est crucianing passus. Sexta sunt tenebre per mundi climata facte. Emissus nona diuin⁹ spũs hora. Uespere clauduntur christi sacra membra sepulchro. Xpo bissens custodia ponit hora.

¶ Quãuis aũt horis cõpetentib⁹ ⁊ distinctis hore canonice in ecclsijs cathedralib⁹ vel collegiatis regulariter sint complẽde: põt tñ in horis canonicis dicendis ex cã rõnabili (vt q: pleban⁹ hz visitare infirmos: ⁊ eos ꝑcurare sacris: vl̃ hz audire ꝓfessiões: ⁊ cũ hoc aspicere licitos labores corpales) oẽs horas iclusiue dicere ẽt añ diẽ. Si militer q̃ hz ꝑdicare vel aliq̃d legere in facultate vtili scolarib⁹ ꝑt etiã simul añ diẽ oẽs ꝓplere. Qui vero hoc facit cã lasciue. vt scz expeditis horis ante diẽ in die liberius vacet ocio ⁊ vanitatib⁹ seculi nõ põt hoc facẽ sine pctõ hz Tho. in quodã quodlibeto. Sũt ẽt alĩq̃ ante mediũ noctis oẽs horas expediũt. Et hi similiter peccãt cuz adhuc non sunt digesti vt legit in vitis patrũ ꝙ q̃dã pater q̃n orabat valde mane angel⁹ sibi portabat vuas nõ maturas: quãdo vero nimis tarde tũc portabat putridas q̃n vero cõpetẽti tpe: tũc portabat maturas ⁊ valentes. Sz quare in quadragesima dicuntur vespere ante prandiũ feriali⁹ dieb⁹ cum missa? Respõdeo scm archi. de ꝓse. di. i. Solet ei ieiuniũ q̃dragesime magis celebrari ad imitatiõez xp̃i Et q: xp̃s ieiunauit. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹ nichil comedẽs. dẽremus nos toto illo tpe ieiunare nulla die vel hora comedẽtes sicut ipse nõ comedit. Et q: hoc facere non possum⁹, ꝓpter defectũ nature saltẽ toto die ieiunãdo volum⁹ eum imitari. ⁊ q: instãte⁊ vrgẽte famis necessitate nõ possum⁹ expectare vt finiaꝫ dies. expectamus saltem ꝙ hore diurnales finiantur hore scz q̃ in die sunt celebrande quarũ vltima est officiũ vesptinũ. Cõpletoriũ ei q̃ sequtur hz deputeꝫ huic diei quasi cõplẽs ipam: nõ tñ decãtatur in hac die sz post finẽ ipsi⁹ in ꝓncipio sequẽtis diei. q: scm cõputationẽ canonicã a vesptino tpe incipit sequẽs dies. ar. lxxv. di. q̃ a ꝑfid⁹. ⁊ iõ statutũ est ꝙ i quadragesima vespe post missaz finalem statim celebrent sine iteruallo q̃ nõ fit i alijs ieiunijs: q̃ nõ cũ tãta districtiõe seruant. hec Archi. vide. c. solent. de cõsecra. di. i.

¶ De modo dicẽdi

horas canonicas ⁊ vbi dicantur. Scda ꝑticula ꝓtinet. xij. q̃stiones.

QOnsequẽter q̃ritur de mõ dicendi horas canonicas Est aũt modus dicẽdi horas scm modũ⁊ formã ⁊ dispositionẽ ecclie cathedralis si in ea hẽat specialis rubrica. alioq̃n recurrit ad metropolitanã eccliaz/cui⁹ rubrica ab oib⁹ est seruãda: vt dr̃ i cõcilio toletano. xij. di. de his. q̃ deficiẽte recurrit ad romane ecclie cõsuetudinẽ. hoc est ꝑ multos romi petas qui in patrijs nr̃is volũt dicere horas canonicas scm moduz romane curie. cũ tñ habeãt spãlez modũ⁊ formã ⁊ rubricã in eoꝝ cathedralib⁹ aut metropolitanis ecclesijs. Et hi licitũ in penã cõcilij scz suspẽsiõis a cõione ꝑ sex mẽses Nãz eccl̃ia romana sequẽda sit in sacris: nõ tñ in diuinis officijs. vt no. Jo. an. de cele. mis. c. i. Monachi aũt orabunt scm rubricã sui ordinis vt ibidem dicitur.

¶ Item

querit vbi hore canonice sunt dicẽde Rñdeo in cathedralibus ecclesijs dicẽde sunt: imo etiã i parrochialib⁹ ecclesijs si fieri ꝑt ꝓgrue iuxta illud. ꝑs. lxvij. In ecclesijs bñdicite deo dño. verũtamẽ q: curati in

parrochialib⁹ debēt occupari confessiōib⁹:⁊ ꝓcuratiōe sacrorū cāa circa sanos ꝯ infirmos.nō sufficit eis orare ꝑuate i ecclesijs vel i domib⁹.dum tñ in loco honesto sit⁊ q̃eto nō sicut q̃dā discoli cōsueuerunt horas dicendo pellere scrophas vel vaccas ad pascua:⁊ ipelledo rūpere ꝟba horarū p clamores⁊ p minatiōes scrophar⁹ vl⁹ vaccarū.Quidā ēt i lecto iacētes appodiati⁊ (qđ deteri⁹ē dicē)iacētes supini i dorso posito libro viatico supra pect⁹ murmurāt horas.alij vero de domo i domū discurrētes pvillā vl⁹ opidū clamitāt i plateis sonorose vt more phariseor⁹ orare videant. Alij ꝟo ante fores eccl'e stātes aut i cymiterijs circūeūtes salutantes psonas ad ecclias descendētes. vnde fit aliq̃n vt dicat Dñs vobiscū:⁊ rñdeat bonū mane dña gratiosa. q̃ poti⁹ errare ꝯ orare dicēdi sunt. Nā hore cū magna reuerētia ⁊ ēt attētiōe dicēde sunt. Que aūt reuerētia est in talibus locis cūtātis strepitib⁹ de q̃bus dicit ysido. de summo bono. Quid ꝓdest strepitus labiorū vbi cor est mutū? Sicut enim vox sine modulatiōe fit vox porcorum: sic oro sine deuotiōe est vox boum.⁊ (qđ deteri⁹ est)nōnulli iter ista fordida ⁊ abhorrēda et abominānda opa:vbi etiā cū cane loq̃ verentur cū deo i oratione loquūtur/certe mētiozis nō audiui quēdā p̄sbiterū voce alta vespas dicere btē ꝟginis sedēdo in cloaca: ⁊ purgādo aluū.qđ nephas ꝯtū pudoris habeat⁊ culpe: attēdere ꝓtynus q̃s sensatus. ideo corrigat tā inepta corruptela.ne deus vñ placari debuit:acrius ꝓuoceť.verūtñ qđ dictū est de attētiōe interptationem recipit mitiorē:quia dicit sanctus Tho. ij.ij.q.i.q⁹ licet in orationibus ꝑuat⁹ debeat esse magna deuotio⁊ attentio orantis. quando em̄ sentitur abesse deuotio dimittenda est.non tamen sic est in horis canonicis in quibus non requiritur deuotio ex necessitate debiti vel precepti ecclīastici / sed ex cōsilio.vnde siue sit deuotus/siue nō:michilominus sunt hore dicende a p̄sbiteris.alioq̃n expectando deuotionē q̃ nō est in ptāte nr̄a raro oraremꝰ. intentio tñ oio req̃rit vel actualis vel hitualis:vt vz intendat deum orare ꝓ salute ꝓpria vel aliorum. Et per hoc patet etiam q⁹ sacerdos orans in peccato mortali cuius frustratur deuotione ⁊ gr̄a dei: tamen ipse horas dicere teneť. qui licet nō eraudiť pro se:tñ ex quo orat in psona totius eccl'e ꝓ alijs eraudiť.vnde i hoc casu cōparať faci accensę q̃ se ipam cōsumit et alijs lucet. ⁊ canali q̃ alijs aquā ifluit ⁊ in se putrescit.⁊ cineri seu liriuio q̃ alios mundat ⁊ in se sordidať.ꝓ isto igitur facit q̃ scripsit Jo.an.in cle. si dñm in glo. magna. vbi querit an oones malor⁹ ꝓsint his ꝓ q̃bus orant? et dicit q⁹ sic. nisi scienter malū eligerēt. ad hoc etiā facit q̃ scribit Archi.iij.q.vij.i grauibus. facit etiā ad hoc expresse glo.xlix.di.c.i.vbi dr̄ q⁹ si ex certa sciētia mal⁹ eligitur a pplo: et sit cōformis eor⁹ morib⁹ nocet subditis.al's spūssanct⁹ eque per malū sicut per bonū operatur remissionē pctōr⁹.vt.i.q.i. si fuerit arg.ad hoc.vi.q.i. ex merito.viij.q.i. audacter.vñ illū dictū Gre.i pastorali qui dicit. cuz is qui displicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora ꝓuocatur. xlix. di.c.i.sic intellige secundū archi. ad deteriora prouocatur scz contra eum qui mittitur/non contra eum qui mittit. nisi scienter mittatur indignus. Et sic hoc videtur intelligere Hugo. Laurentius.et Johannes.maxime quando sciēter ordinatur indignus aut p̄tatur ad ordines vel beneficiū. his enim modis aliquis mittitur ad intercedendum pro populo.

¶ Item querit an hore canonice legēde sunt alta voce vt ab alijs audiantur: vel potius submissa vt a solo deo audiantur? Respondeo ꝑm Joh. an.in dicta glo. magna q⁹ ls deus agnoscat cordis deuotionē: nō tamen frustra vox adūgitur. vnde dicunt theologi q⁹ oratio q̃ fit per mistros ecclesie.i.p̄sbiteros qualis est in horis canonicis/ ideo fit vocaliter ⁊ expresse: q̃a talis orat in persona totius eccl'e ac populi vnde vt populo innotescat q⁹ pro eo orat sacerdos:merito fit exp̄sse ⁊ vocaliter oro.tamē nō sic de illa que ꝑuate fit ꝓ alio. de necessitate tamē adiungitur vox. primo ad excitandū interiorē deuotionem. verbis em̄ ex signis nosmetipsos interius excitamus ad sanctum desiderium augendū: vt dicit beatus Augu.ad probā.que fuit vox adarisi.pcōsulis: vt dicit Jsido. li.v.virorum illustrium. Secundo ad redditionē debiti vt scz seruiat deo orans secūdū se totū in corde et corpore.de cōse.di.v.nunquid. Tertio ex quadā redundantia ab anima in corpus ex vehementi affectione: vnde psal.p̄s.xv.letatū est cor meum: et exultauit lingua mea.⁊ cetera.

¶ Item querit an accoliti teneť dicere septem psalmos? Respondetur secundum Paulū aliqui ratisponeñ.episcopū in tractatu suo de hereſi q⁹ sic. cuius ratio precipue iter ceteras est:quia ex quo dicuntur clerici a cleros quod est sors: quia in sortem et in partem domini sunt vocati:rationabile videtur vt dicant aliquid ratione sui officij: hoc tamen dependet a consuetudine an singulis diebus an tantum festiuis dicere debeant. est tamen consonum rationi q⁹ qui non studient in scolis aut studijs: vt singulis diebus oreť septē psalmos. iuxta illud ambrosij.quia semper pecco debeo semper habere medicinam de conse.di.ij.in fine.

¶ Item queritur an sacerdos tenetur ad horas beate marie? Respondeo secūdum eundem vbi.s.q⁹ sic.licet nō de iure:tamen de optima consuetudine que iam pro lege putanda est vt dicit Augustinus ad cōsularium presbiterū.xij.di. in his rebus. vnde in hoc casu non valet illorum excusatio qui dicunt q⁹ hore beate marie virginis non precipiuntur per aliquam cōsuetudinem autenticaz ecclesie vniuersalis.nec per sacram scripturam. ergo sunt in beneplacito.

Quibus respondēdum est q⁹ multa fiunt in ecclesia dei que nō sunt de institutione ecclesie vel precepto scripture. sed ex solo consuetudinis vsu antiquo: que preterm̄itti nullo modo debēt sine periculo saluť.vt signatio crucis qua fideles signantur: verba prolixa orationis super panem et super calicem: benedictio fontis:trina

ynctio olei illorum quos baptisamus. que oia vt dicit Aug. xi. dist. ecclesiasticarū obseruata sunt reuerēter a patribus magis silētio q̄ publicata scpto: vt dicit Paul. de Leazarijs. Steph. pnouncialus gentiu⁹ in cle. grauī. de cele. mis. q̄ vbi est consuetudo q̄ prelati et maiores eccl'arum dicunt horas beate virginis/omittētes eas peccant mortaliter: nisi subsit causa rationabilis.

¶ Item Querit an iste hore debent dici in festis beate virginis ex quo tunc totum officium est de beata virgine Dicendum est q̄ ibi recurrēdum est ad consuetudinem cathedralis ecclesie. Nā in quibusdam ecclesijs dicūtur nō obstante officio solēnitatis: in quibusdam non. et sic statur consuetudini ecclesie cathedralis que est mater omnium inferiorū: a qua non licet discedere. xij. di. non decet

¶ Item Queritur an oēs sacerdotes teneāt ad vigilias mortuorū? Respōdeo ſm Uuilhelmū q̄ curati tenentur ad vigilias mortuorum ordinarias: iuxta consuetudinem ecclesie cathedralis: vbi est consuetudo q̄ maiores prelati dicant vigilias singulis diebus quadragesime: in aduentu/et in vigilijs apostoloꝝ. Debēt etiā ipsi curati dicere vbicūq̄ sint siue circa ecclesias ꝓprias/siue in studijs. verūtn ad extraordinarias nō tenentur ſm ipm curati in studijs existentes: aut alij beneficiati. Extraordinarie vocātur q̄ dicuntur specialiter ꝓ aia cuiuslibet defūcti. ad q̄s dicēdas solū illi astringūtur q̄ circa eccl'as sunt pītes. similit q̄ i illis sunt in anniuersarijs defunctoꝝ.

¶ Item Querit an aliquis dicēdo horas de sāctis vel de martyrib⁹ q̄n dicēde essent de feria: peccet mortalit? Rñdeo lz ſm Uuilhelmū nō refert ꝙ quos psalmos laudet deus: tñ de terminatio eccl'ie maioris est seq̄nda. Nā ſm ꝙsuetudinē eccl'ie maioris iustū est vt vnusquisq̄ ide sumat regulas magisterij: vñ honoris ꝙsecutionem accepit. xij. di. de his. et btūs Bern̄. dicit. Spūssanctus illas horas gratas nō recipit q̄n aliud q̄s debes neglecto eo q̄ debes obtuleris. vñ istud vitiū reprobat exp̄sse de ꝑse. di. v. in die vbi dicit Greg. vij. q̄ illi q̄ in diebus quotidianis tres tm̄modo lectiones legūt: nō ex regula sctōrū patrū: sed ex fastidio et negligentia, ꝓbantur hoc facere: hec ibi.

¶ Item Querit de illis qui dicūt nouas hist'orias non approbatas ꝙ ep̄m? Rñdeo q̄ peccant mortaliter ꝟ Ber. sup Canti. sermone. xxvi. vbi dicit q̄ quicq̄d sine volūtate superioꝝ fit/vane gl'ie deputabit: nō mercedi. Ep̄s tñ pōt inducere ꝙsuetudinē nouā in eccl'ia sua quo ad officia celebrāda. xij. di. nouit. ⁊ de cōsecra. di. iij. c. i. et exp̄sse in glo. xci. dis. Eleuteri⁹. sup ver. vigilijs. q̄s sic intelligit ſm Archi. ibidem: q̄ epi in his q̄ circa solēnitatē eccl'ie tantū ꝙsistunt q̄ ꝙsuetudine nō p̄cepto maioꝝ sunt introducta: mutare p̄nt et statuere. vt dicit Jaco. de albergo. Statutū tñ ab epis vl' sanctis p̄ribus nō possunt imutare: hec ibidem.

¶ Item Querit q̄d de illis qui omittūt dicere suffragia sctōꝝ? Rñdeo q̄ peccāt

si hoc faciūt ꝓtra ꝙsuetudinem ecclesie cathedralis: vt. S. dictū est. ſm dñm Paul. Aliquoꝝ q̄ ꝓtempore laudabilis ꝙsuetudinis sicut et legis puniūtur. dis. xi. in his. et hoc si faciūt ex negligētia affectata: q̄ nō curāt. vel vt citius pcurrāt horas ⁊ vacēt potibus vel otio

¶ Item Queritur q̄d de illo q̄ p⁹ orauit cōpletoriū q̄s vesperas ⁊c. vtrū teneatur redire vero modo? Respondeo ſm dñm Paul. vbi. S. q̄ nō tenetur: sed caute ꝑsolebit vesperas quas incaute omisit et penitebit de negligentia.

¶ Item Queritur an dicere pater nr̄ ante horas et post/sit preceptū? Respondeo q̄ hoc post horas exp̄sse precipitur in ꝓcilio gerūdinēsi. de cōse. dis. v. c. id sp. vbi sic dr̄. id semp placuit obseruari vt oībus diēb⁹ post matutinas et vesperas oratio dñica a sacerdote ꝓferat. Antevero dicere pater noster licet nō appareat esse preceptū scriptum apparet tamē licitū: dignum: ⁊ iustum. Nam prius inuocādus est omniū rerū pater. quo pretermisso nullum rite bonū fundatur exordium: vt dicit Boetius in de cōsola. philosophie. li. iij. rationabile autē est vt prius oratio illa precedat/ quam auctor salutis dictauit et instituit: q̄s ille quas scti patres postea dictauerunt. Item expedit prius petere ea q̄ sunt magis necessaria et vtilia ad salutem q̄s que sunt minus necessaria. magis autem necessaria sunt que pnuntur in dominica oratiōe ⁊ vtilia: q̄s que ponuntur in alijs cū ibi summa totius salutis et perfectionis consistat. Petimus enim ibi sanctificari nomen dei in nobis: ⁊ aduenire regnum celorum quod primo esse querendū saluator docuit. vt habetur mathei. vi. Itē cōsiliū est vt illa oratio p̄mittatur q̄ disponit hominē ⁊ aptum reddit humiliando ad effectum oratiōis consequendū. huiusmodi autem est oratio dominica i qua petim⁹ dimitti nobis debita nostra: et a malo liberari: quibus nondū expeditis oratiōis effectus frustraretur. nisi em̄ nobis prius debita dimitterent ⁊ a malo culpe liberaremur: nullatenus aliquid impetraremus: cū dicitur Joh. ir. deus peccatores nō exaudit. et ꝓ. xlix. peccatoꝝ dixit de⁹ quare tu enarras iusticias meas et assumis testamentum meum per os tuum? Adiungitur etiam Aue maria in principio horarum: quia dignum est vt illam salutem⁹ in principio nostri operis per quam salus nostra exordiuꝫ sumpsit. dicit enim Bernar. quia de⁹ nichil nos vult habere salutis quod per manus marie nō trāsierit. Aliqui vero incipiunt horas per illum versiculū Sācti spiritus assit nobis gratia. Sed non est vis. Ego incipio per Aue maria. ista ratione: quia nec gratiā spiritussancti me posse obtinere puto sine marie suffragio. ideoq̄ ad eam primo recurro. q̄a melius faciliusq̄ per eam impetrare non dubito.

¶ De cautelis seruādis circa horas canonicas. et qualiter proferantur.

¶ Tertia particula continet quatuor cautelas principales.

Sequunt cautele circa horas canonicas obseruãde. Et ꝓmo septẽ impedimenta quibus frustrat effectus oratio-num de q̃bus habetur in cle. grau. de cele. miss. Caueat ergo quilibet ne legat trãscurrendo: siue fincopando. sicut aliqui faciũt dicẽtes. Dixit dñs a dextris meis: aut extranea: aut ꝓphana colloquia intermiscẽdo: qz dicit Franciscus verteley. Frinola qui ꝓfert dñ sacrũ ꝑsbiter offert: Lectio sacra dei non reputat ei. Tarde ad chor̃ veniẽdo: añ finẽ officij sine causa exeũdo: aues in horis porrãdo/ seu venaticos canes ducendo: sine tonsura vel veste cõperẽti horis interessendo. Et hoc est cõtra cãpanatores crispatos: comatos: manicatos ministrãtes celebrãtibus ꝑsbiteris qui grauit peccant: vt patet vbi. ℨ.

¶ Secundo caueat horas canonicas cantãs ne lasciuos et dissolutos cantus ibi personet: sicut qui dã theatrales. i. secularium chorearũ cantilenas confictis modulationibus spũaliũ consonantiaz. discãtant. Contra quos est apostolus ad Eph̃. v. dicẽs. cantãtes et psallẽtes in cordibus vr̃is domino. et ponitur. xcij. di. c. cantantes. vbi dicit Hiero. Audiant hec adolescẽtuli. Audiant hi quib⁹ in eccha est psallendi officiũ: deo nõ voce sed corde cãtandũ. nec i tragediarũ modum guttur ⁊ fauces medicamine liniẽde sunt. vt in ecclesia theatrales moduli audiant ir ⁊ cantica. Et Greg. dat huius rationez dicẽs. xcij. di. c. in sancta vbi dicit plerũq; fit vt in sacro ministerio duz blanda vox queritur cõgrua vita negligatur. Et cãtor minister deũ morib⁹ stimulet: cuz populũ vocibus delectat. hoc etiam ꝓhibetur de cele. miss. in cle. i. vbi a cãtilenis ꝓhibet abstinere. pro quo facit. xxviij. di. ꝓfbiterz et de cõse. di. v. nõ opz. et. xxvij. di. c. ij. Hodie. puisum est hoc optime per Joh̃. xxij. in extrauagãti q̃ incipit dicta sanctor̃ patr̃ decreuit auctoritas. in qua reprobat cantũ cantilenaz in triplis et motetz vulgaribus infra solẽnia missarũ et horarum canonicarum. Et ꝓcipit tales suspendi ab officio per octo dies. permittit tñ diebus celebribus et festiuis in missa et diurnis officijs aliquas fieri consolationes: videlz consonãtias que melodiam faciũt infra octauã q̃rte et quasz huiusmodi sup̃ ecclesiasticũ officium et cantũ simplicẽ. ita tamen q; ipsius integritas illibata permaneat. Hec ibi.

¶ Tertio caueat ne incongrue verba tam in horis q̃ in alijs diuinis officijs siue cantãdo: siue dicendo submisse proferat. hoc em̃ multũ scãdalizat audiẽtes. Et ꝛ hoc omnibus clericis generaliter sit cauendum: tamen ab ipsis canonicis et ꝓlatis ecclarum cathedraliuz maxime est vitãduz. tales arguit Cassiodor⁹ super illud. pſ̃. xlvi. psallite sapiẽter dicens. Nemo sapienter facit quod non intelligit. Signum autem non intelligẽtie est incõgruitas. Vñ credit Steph. scribens super cle. ne in agro. de statu mona. q; ignorantia grãmatice que maxime in incongruitate consistit/repellit quem a canonicatu eccle cathedralis. ar. xxiij. di. quando. et de eta. et quali. c. fi. de ꝙsan. et affi. c. i. et de rescꝑ. c. statutũ. li. vi. vbi ꝓbatur hoc p arg.

¶ Quarto caueat clericꝰ oz̃s ne in horis resumat idem verbuz pluries qz dicitur Eccl̃ia. vij. Ne iteres ꝙbum in oꝛone tua. Contra quod faciũt quidam dicentes pater noster pater noster: q̃s es series aut septies. ⁊ nõ dico septies tantum sed etiã septuagesiessepties. que iterãtia procedit ex inaduertẽtia et indeuotiõe/ac mẽtis distractione: quia duz alia cogitãt: in vno verbo linguam tandiu figunt: do nec cogitatiões pertransibunt. et hi potius irritãt deum q̃ orãt. nã dicit Seneca: perturbat mentem auditoris quod sepe dicitur: scilicet vna et eadem voce. immo quo dãmodo deus in hoc blasphematur: dum per hoc videtur semel dictum non audire vel intelligere: nisi sepius ei resumatur/cum tamen dicaꝛ. Scit ei pater vester celestis quibus indigetis Mat. vi. Videat quilibet tam clericꝰ q̃ laicus vt in oratione stet vel sedeat quietus: aut genua flectat deuotus manꝰ leuando. pectus tundẽdo: suspirãdo: et sursum inspiciendo. isti enim sunt modi orandi in scripturis sanctis approbati. Nã dicitur in pſ̃. cxxi. Stantes erant pedes nostri. et Mar. xi. cũ stabitis ad orãdum/ dimittite ⁊c. Sic martha stetit et ait ad christũ. domine non est tibi cure ⁊c. Luce. x. Sic leprosus genuflexit et impetrauit curationem Mar. i. Idropicus stans ante christũ obtinuit sanitatem. Lu. xiij. Ve sedendo Math. xxvi. dicitur vbi christꝰ dicit apostolus Sedete hic. et sequit

et orate ne intretis in temptationẽ. Idẽ Marci. xiiij. De quete dicitur Mat. vi. cum oraueris intra in cubiculum tuũ: et clauso ostio ora. Cubiculum autem est locus quietus et locus pacis. De genuflexura dicitur de leproso: prociens adoꝛauit Lu. v. q̃ vtiq; flectere est necessarium. sicut paul. de se dicit flecto genua mea ad deum provobis Eph̃. iij. et idem de sancto Steph̃. qui positis genib⁹ orabat. Act. vij. de eleuatione manuũ habetur Exo. xvij. vbi Moyses eleuatis manibus orauit. Et dauid. eleuatio manuum mearũ sacrificium vespertinum. ꝑs. cxl. de tunsione pectoris habet Luce xviij. vbi publicanus percutiens pectus orabat. de suspiratiõe Jo. xi. vbi christus infremuit spiritu et turbauit seipsum volens lazarum suscitare. de sursum inspiciẽdo dicitur Joh̃. xi. vbi christus suspiciens in celum dixit Pat̃ grates tibi ago quoniã exaudisti me. Deo gratias.

Tetrastichon.

Suscipe completi laudes o christe laboris:
Quas cordis letivox subdita reddit amoris.
Sit merces operis oratio sancta legentis:
Que iungat superis nos toto robore mentis.

¶ Huic solẽni ⁊ ferme diuino operi q̃ magister Andreas Bocard impressor parisiacus quanta potuit diligentia et correcte/et fideliter curauit imprimendum: finis impositus fuit. x. Nouembris. Anno christiane salutis. 1507.

